

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Tractatus
de
filio prodigo
per
Pat. Mart. J. Meeder
Basilie. Furter 1495

TW

267 5

Prefatio.

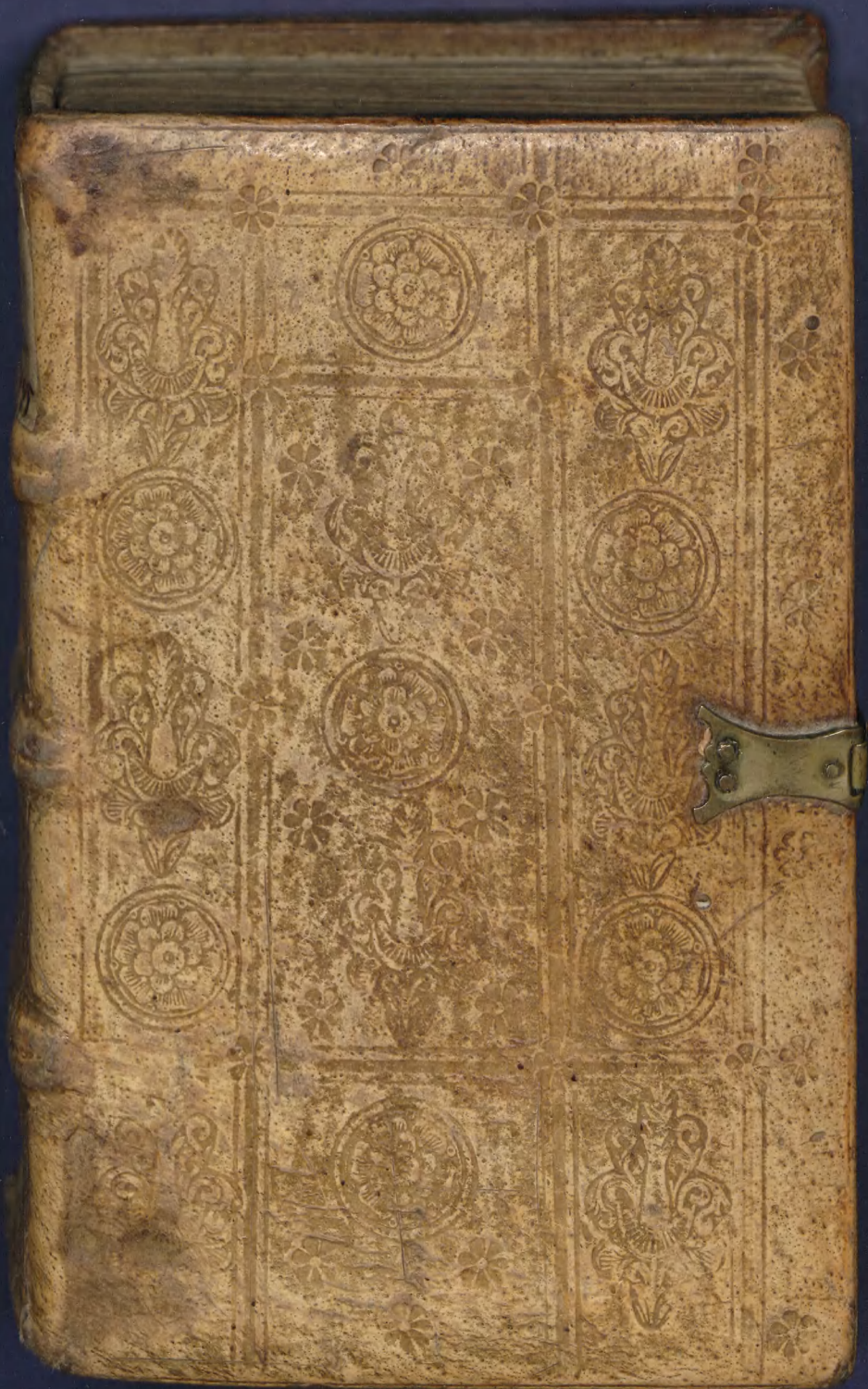
tionem) ipsa euange ica parabola de filio pdigo (ordie secūdo) occurrebat. In qua (ni fallor) omnia que ad pfectionem cōducūt peccatoris cōuersionē sufficēter includūt. Si enī mihi q̄s talē salubre propōeret quēstionē: quid scz ad verā cōuersionē propius accederet: huic ego talē responsionē (ex sensu p̄dicte pabole) darez: vt scz ī ordine sex forent cōsiderationes volēti conuerti ad deū ncc̄ter: ita vt prima cōsideratio verset̄ circa auersionem a deo cuius sit malicie. Secūda circa sequentē illi auersionis penā cui sit miserie. Tertia circa sui recognitiōz cuius sit gr̄e. Quarta vero verset̄ circa reuersionem ad deum cuius debeat esse festinantie. Quinta circa pānam receptionē dei cui sit misericordie. Sexta et vltima debet d̄fari omni studio circa recuperationem amissi per peccatū gratiosi status cuius sit glorie. In his igit sex cōsiderationibus perfecta conuersione ad deū includitur si ad effectū a peccatore deducant. Qd sic venit ostēdētis

Regit enī lu. xv. q̄ cū publicani et peccatores ad iesum (vt ipm audirent) accedebant: murmurabāt pharisei q̄ peccatores reciperet: et cum eis manducaret. Quib⁹ ipse tres pponēbat parabolas. Insidijs eorū refellēdis congruas: scz de centum ouium vna pdita et reinuenta: de muliere lucernaz accedente et amissam dragmam requirēte: et sup inuentā gaudente. Tertiam d̄o de filio pdigo vt vici triplici remedio pro uocati pccōres ad deū se conuerterent: et malicia phariseorū infallibilē d̄itatē iustificantiū elideret. Nam christus nos pastor (inquit Ambrosius) suo corpore vexit. i. satis fecit: ecclesia vt mater querit: deus pater recipit. Vel sicut p̄ pastorē qui pascitur a pastore debemus nostrā sublimitatem considerare eo q̄ nulla creatura possit nos saturare: per dragmā imaginē nostram: p̄ filiū gratiā adoptionis: que nos omnia ad penitentiam prouocare debent. Sed q̄ murmuratorū malicia p̄ hec iuste elideretur d̄cāgnū fuit. q̄ vt habet d̄ ipso.

a iij

Inc. 40

107

Hain 1368

KAISEI

POSEN

Quadragesimalis de perfecta con-
versione peccatoris ad Deum
per veram penitentiam, sub parabola
filii prodigii, exaratum.

[Meder, Joh.: Quadragesimalis

Impressum Basilea per

Michaelem Furter

Printer Basiliensis anno inas-
rationis Dni MCCCXCV.

1495

Bl. 16 fol. 16 verso in Alsace
Zürich.

Titel u. 2 Bl. Vorrede fehlen.

Buchverlag des A. L. C. G. G.
1497 mit 14 fol. H. 12, 1/2 Bl.

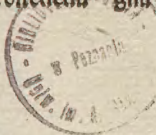
1208486 (N)

Prefatio.

tionem) ipsa euange ica pa-
 rabola de filio pdigo (ordie
 secūdo) occurrebat. In qua
 (ni fallor) omnia que ad pfez
 ctam cōducūt peccatoris cō
 uersionē sufficiēter includū
 tur. Si enī mihi q̄s talē sa-
 lubrē propōeret quēstionē:
 quid scz ad verā cōuersionē
 propius accederet: huic ego
 talē responsionē (ex sensu p̄
 dicte pabole) darez: vt scz ī
 ordine sex forent cōsiderati:
 ones volēti conuerti ad deū
 nc̄crie: ita vt prima cōsidera-
 tio verset̄ circa auersionem
 a deo cuius sit malicie. Ses-
 cūda circa sequentē illi? auer-
 sionis penā cui? sit miserie.
 Tertia circa sui recognitiōz
 cuius sit gr̄e. Quarta vero
 verset̄ circa reuersionem ad
 deum cuius debeat esse fe-
 stinantie. Quinta circa pas-
 nam receptionē dei cui? sit
 misericordie. Sexta et vltia
 debet d̄sari omni studio cir-
 ca recuperationem amissi per
 peccatū gratiosi status cuius
 sit glorie. In his igit̄ sex cō-
 siderationibus perfecta con-
 uersio ad deū includitur si
 ad effectū a peccatore deduc-
 sant. Qd sic venit ostēdēdū

Regit̄ enī lu. xv. q̄ cū pube-
 licani et peccatores ad iesuz
 (vt ipm audirent) accede-
 rent: murmurabāt pharisei
 q̄ peccatores recipet: et cūz
 eis manducaret. Quib? ip̄e
 tres pponebat parabolas.
 Insidijs eorū refellēdis con-
 gruas: scz de centum ouium
 vna pdita et reiuuēta: d̄ mu-
 liere lucernaz accendente et
 amissam dragmam requirē-
 te: et sup inuentā gaudente.
 Tertiam d̄o de filio pdigo
 vt vici triplici remedio pro-
 uocati pctōres ad deū se con-
 uerterent: et malicia pharize-
 orū infallibilē vitatē iustifi-
 cantū elideret. Itā christus
 vt pastor (inqt̄ Ambrosius)
 nos suo corpe vexit. i. satis-
 fecit: ecclia vt mater querit:
 deus pater recipit. Vel fm̄
 Cirillū p̄ ouem q̄ pascitur a
 pastore: debemus nostrā sub-
 limitatem considerare eo q̄
 nulla creatura possit nos sa-
 turare: per dragmā imaginē
 nostram: p̄ filiū gratiā adop-
 tionis: que nos omnia ad pe-
 nitentiā prouocare debent.
 Sed q̄ murmuratorū mali-
 cia p̄ hec iuste elideretur di-
 gnū fuit. q̄ vt habet d̄ sp̄o.

a iij

Adversatio.

et inter opa. Errantē reuocare a suo errore magnus est opus misericordie: qz gen⁹ est elemosinarū: vt habetur di. 4. 5. ca. tria sūt. Et. 23. q. 4. c. Duo. p̄ctōr vt peccator corrigend⁹ est: sed vt hō miserandū est ei. In vltima autē pabola vicz de filio p̄digo om̄es p̄dicte sex consideratōnes cōprehēduntur: vt patet textū historie intueti. Nam qz dicit qz fili⁹ iunior petiuit a patre sublam et peregre pfectus in regionē longinquam ibiqz dissipās eandem quam secuz tulerat substantiam: status auersionis cui⁹ sit malicie designat. Et qz facta fame egere cepit cuiqz vni adherere ac qz vētrez sillquis porcorū cupiuit replere: vtiqz status sequentis miserie exprimitur. Sed quod sequit^r: in se reuersus ait: quanti sūt mercennarij ī domo patris mei qui habūdant panibus et ego hic fame pereor: status recognitiōnis sui oñdit. Deniqz qz surgens venit ad patrē suuz qd nisi statū reuerſionis ad deū patrē describit. Cum autēz pater eius misēdia mor⁹ eū

alonge oculis misericordie p̄spiciens occurrit et osculabatur: et. nī fallor: paterne reſceptionis status claret. Poſtremum p̄ eo qz pater ipse nec his cōtentus quin et p̄tīmā stolam afferre iubet: ipse sumqz qz tā nud⁹ venerat reſueſtiri iussit ac annulo ornari: et. vtiqz hec om̄ia ostendūt ad quē statū deus velit peccatorē quē recipit collocari: vtiqz ad ipm qd dignus efficitur fili⁹ patris appellari. In quo statu ipse fili⁹ prodigus multis fuit ornatus: ac reſectus cōsolatōib⁹: vt ī p̄cessu mat̄ie patebit. Est insup sciendū qz ipse filius prodigus in qlibet statu q̄tuor habet cōditōes p̄cipales: que quemlibet statū luculētius oñdūt ac describūt: que om̄ia infra patebūt suis ī locis. Preterea min̄te pretere undēst qd fm̄ ih̄eronimūz et allegat eū m̄gī in sc̄do. di. xj. Anusquisqz homo ab origine natiuitatē sue habz vñ bonū angelū sibi ad custodiē deputatū: qui eū custodit in om̄ib⁹ v̄ijs suis: fm̄ illō ps. 9°. Angel⁹ c. mādauit de vt custodiant te in om̄ib⁹ v̄ijs

Prefatio.

tuis: etia cū hō a dō recedit
nō recedit qn eū moueat cu
studiat ⁊ alia bñficia ei im
ptiat: qd nō tā dei bonitatē
q ante dignitatē vt plimuz
ōndit. **¶** His igit p libatis
anteq materiā pntentā ag
grediar scz de vera puerfioe
pctoris ad deū sū forma pa
bole d filio pdigo scire volo
lectōrē ipi q sū dialogo de
ducere (deo coopante) vtcū
q eā itēdo: vicz āgeli ⁊ pec
catoris i filio pdigo defigū
ita vt in quolibet statu ange
lus sibi bñficia āmonitōnis
cōmunicet eidem statui con
grua. In ipso aut dialogo ta
lez intēdo deducere formā:
quatinus in principio cuius
libet sermonis filius pdig
angelo sibi a deo deputato
aliquid pponat: siue p mo
dum querele de temptatiōe
a diabolo: siue p modum ad
miratiōnis alicui facti aut q
uis alio modo: vt ipe ange
lus occasione sumat respon
dēdi ei ex accurrenti euāge
lio sūm exigentiā sensus ipsi
us aut literalis si aptus ad
hoc fuerit: aut mystici si oc
cassio id requirit: exceptis ali
quib loco quorū ex epistol

respondebit: vt patebit in
fra in suis locis. Deinde dia
log⁹ ipe Xfari debz circa ma
teriā pncipalr pntentā scz p
secte puerfiois ad deū p p
nitentiā sp finē sūmōis sūl sū
dialogo pcludēdo cū aliqua
pabola finali interrogatōi ip
si filij pdigi apta ⁊ iforma
tiua ac xitatis ostēsiua. Et
enim **¶** Orige. dī sup Marb.
¶ Parabola ē sūmo qñ alicui
facti nō tñ facti: iuxta qd v
possibills fieri: rez significa
tiu⁹ p trāsūptōnem eaz que
in pabola dicuntur. Et postil
lator dī. 3. reg. xx. q xitas
pabole in hoc pñsit q sit ve
ra sensu p q ponit. Dicitur
enim a para qd ē iuxta ⁊ bole
qd ē sententiā qñ silitudo si
ue cōpatio ex dissilib⁹ sūpra
iuxta sentētiā. Dicit etiā pa
pias q pabole grece latine
puerbia vocātur eo q i ipf
sū cōpatiuā silitudinē figure
xboz ⁊ imagines veritatis
ostendūtur: qb⁹ sacra scptā
tam in veteri q in nouo te
stamento sepe nūcro vtit: si ē
patet in euāgelio vnde sūpsi
parabolam de filio prodigo
q historia si nisi pabola est.

¶ Explicit Prefatio.

a liij

Hec figura declarat historiã seu pabolã filij
 pdigi. qũo scz petit a pfe ptẽ substantie sue: ⁊
 qũo ab ãgelo ob id corripit: vt postea dicet,

Sermo. I. Bñice quinquagesime.

Incipit tractatus
de filio prodigo di-
uisus p sermones.

Sermo. I. dñice. l.

Arguet te ma-
licia tua ⁊ a-
uersio tua increpabit te: vi-
de q̄ malū ē te dereliquisse
deū tuū: Jeremie. c. 2. Vere
malū imo vero pessimū ē il-
lud relinquere bonū qd ī na-
turali appetitu ē hominis.
Sic illd Boe. de sola. phie
li. 3. p. 2. Naturalit̄ inquit
inserta ē summi boni cupidi-
tas: s; ad falsa deuius error
abducit. Nā naturaliter res
queuis ad suū inclināt finē:
quo habito ī eo quiescit. S;
finis hominis inquit Aug⁹. d
cui. dei li. vi. c. vi. est deus
extra quē req̄es ei minie ē.
Qd idē p̄s. li. affirmat cuz
dñs dī: fecisti me ad te ideo
inquiētū est cor meūz donec
quiescat in te. Vides igitur
q̄ magnū malū cōmittit qui
deū derelinq̄t: qd in lumine
intellectus Aristo. sensit cū
in li. d pmo ⁊ morte dixit:

Ne anīe peccatrici q̄ nō ha-
bet posse redeundi ad locuz
a quo fluxit: q; turpia opera
eius ⁊ delectatōes impedi-
unt ascensum eius. Et hoc ē
qd dñs cōqueritur p Jere.
c. 2. d. Duo mala fecit ppl̄s
meus. Dereliquerūt me fon-
tez viuū: ⁊ foderūt sibi cister-
nas q̄ nō possunt continere
aquam. Fontem viuū derel-
linquit qui a deo p peccatū
se auertit: de q̄ fonte psalmi-
graph⁹ cantat dīcēs: Quē
admodū desiderat ceru⁹ ad
fontes aquarū ita desiderat
anima mea ad deum fontem
viuum. Sed cisternam sibi
peccator fodit: q̄ totū deside-
riū in terrenis ponit: Que
aquā non retinebit cuz pec-
catorū desiderū peribit: q̄re
necessariū peccatori ē ad de-
um redire per penitentiā. cu-
pienti: vt ad mentem perpe-
trata peccata reuocet seipm
(q; deū dereliquit) arguat:
⁊ q; ab ip̄o se auertit se īcre-
pet scdm thematis vba: Ar-
guet.

B.

Presens opus quod
dei gratia fretus ag-
gredi presumo: ip̄m
in hac sacra dñica que dñs

Sermo .I.

ca. l^r. appellatū mibi fuit
nō ab re p̄cipiari. Ipa enī
d̄sari d̄z vt p̄dixi circa mate
riā p̄fecte cōuersiōis ad deū
p̄ penitētiā: p̄ns at d̄nica ad
eādē cōuersiōē incitatus
est: tum p̄pter significatōez
nomīs: tum etiā p̄pter exci
tationē diuini officij. Nam
numer⁹ q̄nq̄gesim⁹ q̄ iubile
us ē h̄geat remissionē peccō
rū idō statuit ecclia sc̄tā isto
tpe fr̄quentare q̄nq̄gesim^m psal
mū q̄ Misere mei d̄s in titu
lat: q̄ est psalm⁹ penitētiā.
In officio diuino incitatur
multipl̄ ad p̄dictā p̄uersiōez
Ih̄s i matutinis de vocatōe
abrahe legim⁹ de hur chal
deozū: que vocatio signat q̄
modo d̄s vocat de igne cupi
ditatis mūdanoz vt nos fa
ciat p̄ penitētiā in gentē ma
gnā multoz meritor⁹. Et vt
id facilius agere possimus:
vexillifer christ⁹ iesus i sua
passione p̄ponitur: vt infra
patebit. In hac igitur d̄n̄s
accedamus ad primū statuz
qui est auersionis a deo per
peccatū cuius sit malicie: qz
hec cognitio necessaria est
peccatori qui vult se a pecca
to conuerti vt cognoscat ei⁹

malū. Nam si homo veracit^r
aduenteret qd facit cū mor
taliter peccat tam facilliter i
ipm minime se precipitarz.
Unde. 15. q. 1. c. merito: ha
betur qz nemo vult peccatū
propter peccatū s̄z p̄pter ali
quod cōmodū in ipō. Et se
neca dicit: et habet in glo. c.
merito: Si scir̄ deos igno
scituros et homies ignoratu
ros peccatū detestarer prop
ter eius turpitudinem: ideo
initū conuersionis est turpi
tudinē et malum considerā
peccati. Et ideo in v̄bis the
matis dicitur Arguet te ma
licia tua: et sequitur: vide q̄
malum: et c. Hic igit̄ status
auersionis describit̄ in prin
cipio historie d̄ filio p̄digo.
Dicit enī qz qdā hō habuit
duos filios: et dixit adolescē
tior ex illis patri: Pater da
mibi portionē subie q̄ me cō
tingit: et diuisit illis subaz.
Et nō post multos dies con
gregatis om̄ibus adolescē
tior filius peregre p̄fectus ē
in regionē longinquā: et ibi
dissipauit subiam suā uiuen
do luxuriose. que parabola si
p̄ allegoria esset disertio to
ta hec in istis duob⁹ filijs gē

Dñice quinquagesime.

item et iudaicū pplū loq̃t. Sed derelicto allegorico sē su aliūde patet ingressus ad mores. Nam duo filij quorū vnus a p̃re recedēs alius in agro dñico laborans status peccatorū et statum bonorū signat: p̃ seniozem boni: per iuniozem designatur peccator se a deo auertens. Igit sic p̃ manibus accepta ipsa parabola. Sciendū q̃ p̃ctōz in sua auersione a deo describitur fm̃ q̃ttuor malas conditiones. Fuit enim hic filius etate puer fatuus: in postulando ignar⁹: in peregrinando vagus: in alienando se remotus: q̃ omnia in peccatore se a deo auertente inneniūtur: vt infra patebit. In hac igit dñica venit angelus filio p̃digo a deo deputat⁹: et ip̃m videt corā patre suo stantem: et p̃tem substantie sue ab eo postulātē: et dicit ad euz: Quid postulas a patre tuo tā pio et bono ac facie tā iocundo: et q̃ tēdit appetitus tu⁹: que vel ē intentio tua? **Fili⁹.** Postulauī p̃tem substantie mee: cū q̃ (vt mea possim libertate vti: ac gaudijs p̃fui mundi) remotas p̃tes adire tēptabo: q̃s iocūdi mee iunētūti iueniā aptiores. **Angelus.** Et video q̃ puer fatus es ac ignar⁹. Est tibi ne notum q̃ hodie q̃nq̃gesime dñica ab ecclesia celebrat⁹: q̃ p̃ponitur ea q̃ forti⁹ quēuis p̃ctōz a mōdi gaudijs reuocant. Nam op̃s d̃s abraham reuocauit de hur chaldeorū ne malorū macularet famine: cui⁹ historiā matutinal lectō luculētī ecclesia p̃posuit. Deniq̃ q̃ se a deo auertit (q̃ lux est omnē hominē illuminās) lumē vtiq̃ amittit necessariū: et in tenebris sec⁹ viam vt miser mendic⁹ sedet. Quod vt verum fore p̃bes: ip̃m (qd̃ hodie sacra m̃r ecclesia p̃pōit euāg. audi.

Luce. XVIII

In illo tempe: Assumpsit iesus duodecim discipulos suos: et ait illis. Ecce ascēdimus hierosolimā et cōsummabunt omīa que scripta sunt p̃ p̃phetas de filio hominis. Tra-

Sermo. I.

des enī gētibus et illudet: et flagellabit ⁊ cō
spuet. et postq̃z flagellauerit occidēt eum: et
tertia die resurget. Et ipi nihil horū intellere
runt. Et erat verbū istud absconditū ab eis:
et nō intelligebāt que dicebant. Factū ē aut̃
cum appropinquaret hiericho. Cecus quidaz
sedebat secus viā mendicās. Et cum audiret
turbā p̃tereūtē: interrogabat quid hoc esset.
Dixerūt aut̃ ei q̃ iesus nazareus transiret.
Et clamauit dicens. Jesu fili dauid miserere
mei. Et qui p̃ibant increpabāt eū vt taceret.
Ip̃e vero multo magis clamabat: Fili dauid
miserere mei. Stās aut̃ iesus iussit illū addu
ci ad se. Et cū appropinquasset: interrogauit
illū dicens. Quid tibi vis vt faciā? At ille dixit
Dñe vt videā. Et iesus dixit illi Respice. Si
des tua te saluū fecit. Et confestim vidit: ⁊ se
quebat illū magnificās deū. Et oīs plebs vt
vidit dedit laudem deo.

Mides igit̃ qua stulticia
laboras q̃ te cū toto tuo ho
no a tam fido patre elongar̃
presumis: cū poti⁹ debueras
ppius ad eū desiderio acce
dere tanq̃ ad illū in quo est
omne illū quod humanū de
sideriū saturare pōt. Ad qd
faciendum te duo debēt mo
uere: Primū q̃ christus ho
die sponte hierin perit vt
ad passionem (quā p salute
humani generis sustinere vo
luit aptius se disponderet. vñ
p̃ma pe. 2. ⁊ habet de cele.
misse. ⁊ ceter. Christ⁹ pass⁹
est p nob. ⁊ c. ideo dicit in p̃
senti euāge. Ecce ascēdim⁹

Dominice quinquagesime.

hierosolimā et filius hols et
Secūdu qd debet te mouer
ne a patre recedas est hic ce
cus humani generis typus
gerens ac cuiuslibet peccato
ris se a deo auertentis: i quo
tria magna incōmoda fuerūt
Erat enī cecus: erat mendic
cus: et secus viam sedebat.
Sic omīs q a paterna domo
per peccatū recedit in damna
bilem cecitatē cadit. Amittit
enī lucē: q absēte aīe gau
diū esse non pōt: sū illō tho
bie. v. Quale gaudium mihi
est q sedeo in tenebris et lu
men videre nō valeo? Amittit
et viā: qz i inuolūadit et ne
scit q vadit. Deniqz qz vera
bona amittit ac internat: idō
a creaturis q sibi pdesse nō
possūt postulat vt mendic.
Merito hec duo te apō pa
trem retinere debent: vt qd
pcepisti minime perficias.
D. Fili. Audio optas
tuas amonitōes: sed dic mi
hi cur me ob id qz mūdo de
seruire intēdo facui nomine
censeas? **R.** si sic ē: q omēs
stulti sūt delectatōibz mōdi
perfruentes: qd absurdū vi
detur: eo q sapiētiores mū
di ac potēiores his delecta

tionibus pter ceteros insut
ant. Angelus. Stulti
tales utiqz et pueri ex scptur
auctoritate censentur. And
eccē. i. dicit: q pueri diffi
cile corriguntur: et stultorum
infinītus ē numerus. Et do
minus Luc. xij. diuitem q
multa multis annis bona co
gregauit non alī q stultum
voluit appellat dīc. Stulte
hac nocte repetēt (scz demo
nes) aīam tuā: et que congre
gasti cuius erūt? Est etiā pu
er censendus. de q esaiē. 65.
dicit: puer cētū annoz mori
etur: ve peccatori centū an
norum. Sed q etiā maiores
sūt audi eundem. c. 3. Dabo
pueros principes eoz et esse
minati dominabūtur eoz.
ideo dicit Eccē. x. Ne terre
cuius rex puer est. An Se
neca ad lucillū: pessimū inq
est q habemus auctoritates
senū: vitia vero puerorum.
Vides qz stultos et pueros
sacra septura tales peccato
res nominat. Rō istius ē: qz
ppetates qz naturales stul
ti in se ostendūt et pueri has
īpi peius ostendūt metapho
rice. Quod luculentius pa
tet cum ipas naturalis stul

ti proprietates considerauerit
Ipe enim talis stolidus discre-
tione ac electione vititur in om-
ni quod discernit seu eligit:
ita quod pro auri pondere arri-
dens pomum ob ipsius pul-
chritudinem eligeret eo quod non
eligit nisi quod sensu gustus prin-
cipaliter percipit seu visus. Quam
proprietatem utique in se osten-
dunt omnes filii huius secu-
li cum momentanea delectati-
onem eligentes parum curant
amittere eternam: quod secundum au-
gustinum summa vesania est.
Secunda proprietas est fa-
tua locutio Job. ij. Quasi
vna de stultis mulieribus lo-
cuta es. Est enim stultus per-
ad loquendum inutilia: verba in-
discreta risu digna: difficilis
multum ad orandum. Si ver-
ba diuina audit cachinatur
et deridet. si verba deprehen-
soria ei inferuntur turbatur.
Et quod plura? Non recipit in-
quit sapiens puerb. 18. Stul-
tus verba prudentie nisi ei di-
xeris quod in corde eius san-
cti. Vide quod infinitus est numerus
illorum in mundo: eo quod mundi
homines (utinam non claustra-
les) parum rari quod de deo lo-
quuntur. **T**ertia proprietas

est quod stultus facit est ad risum
et derisum: puerb. xv. Stul-
tus irridet disciplinam patris.
Derident enim filii huius seculi
bonos et deuotos mundi sper-
nantes delectationes. Et hoc
est quod sapiens in persona tali-
um derisorum (cum in penis et
nisi cognoscent quod hic intel-
ligere noluerit) clamat sap.
5. hi filii dei sunt quos alii
quando habuimus in derisum:
et. Sed heu multi sunt qui pro-
pter derisionem malorum aut bo-
norum incipere nolunt aut a bono
cepto desistunt: de quibus illud
vulgare puerbium impletur:
Ein Narr macht vil Narren.
De quibus saluator ait Lu.
9. Qui me erubuerit coram
hominibus: hunc filius ho-
minis erubescet cum vene-
rit in maiestate sua. Sunt etiam
hi tales quique fatuis vir-
ginibus similes: que cum ho-
minibus placere cupierunt
oleum in vasis non habue-
runt. Nec malorum derisio multa
in multis bona impedit: quod
quoniam quod debent faciunt. Ad
figura habemus? Heemie. c.
4. quod cum zorobabel et hester
aliique transmigrationis filii

¶ Bnice quinquagesime.

reedificassent templū et hic
rusalem audīēs sanaballath
(q̄ p̄nceps exiit inter sama-
ritanos) q̄ edificarent irat⁹
est ⁊ subfannauit iudeos: nū-
susq̄ est eos multipliciter im-
pedire. Sic diabol⁹ p̄ tales
derisores nutit impedire q̄s
videt se velle cōverti per pe-
nitentiam ad deū ⁊ resartire
illō qd̄ in eis p̄ peccatū de-
structū est. ps. xxi. omnes vi-
dentes me deriserūt me. nec
mirū: qz sūm⁹ architect⁹ in
p̄fectissimo ope edificāde ec-
clesie derisus fuit ab impijs
vix i passioe sua. **¶** Quar-
ta p̄petas stulti est inuere-
cūdia: qd̄ patet. i. reg. 25. d̄
Habal: de quo dicit sc̄ptu:
ra q̄ noīe et re stult⁹ fuit q̄
sp̄etis dauid seruis sedit in
coniuiio let⁹ paz curans im-
minens vindictē periclm. de
talibus dicit p̄uerbi. 2. letā-
tur cū malefecerit ⁊ gaudēt
in rebus pessimis. Quinta
p̄petas stulti est q̄ ducit
passionibus ⁊ non ratione.
Sic filij hui⁹ seculi sequun-
tur passionē suā cū tñ ar-
dicat p̄mo metaphis. q̄ so-
lum hominū gen⁹ arte ⁊ ra-
tiōe viuunt. Sexta p̄petas ē

qz stult⁹ seipm mor⁹ ledit p̄
cutiēdo se vlt mordēdo sic n̄
nūq̄ abipis videm⁹. Sic fi-
lij hui⁹ sc̄li p̄p̄tādo: puer.
1. Stulti diligūt ea q̄ sibi sūt
nocīua: qd̄ satis patet sic au-
gustin⁹ in sermone de inno-
centibus luculēter deducit.
Aides ergo q̄ merito qui p̄
peccatū a patre recedit stul-
ti nomie censerī debeat. Tu
ergo apd̄ p̄rem mane qd̄ te
p̄suasū velim. **¶** Fili⁹. Au-
dio qz verū est qd̄ dicis: sed
vnū est qd̄ me haur paz i ad-
miratōnem x̄it: q̄ vix hec
seditōnes pl⁹ in his q̄ vidē-
tur alijs in sciētia ⁊ auctori-
tate p̄esse inueniūtur: sicut
experientia ē testis. Nā pla-
ti ecclīastici reges p̄ncipes
et alijs et non min⁹ p̄ch pu-
dor hī q̄ officiū in ecclīa hnt
alios ab hac stulticia abstra-
hendi his vt cōter inferu-
unt: qūo legūt sc̄pturā aut q̄
mō intelligūt: ⁊ qd̄ x̄bū dei
in eis opet: vellē o angele a
te scire. **¶** Angelus
ducit eū ad parabolā dicēs.
Aide: et vidit. Et rurū an-
gel⁹. Quid inquit vidisti?
Fili⁹. Aidi: Et ecce ecclīa
magna poplo repleta: quos

Sermo .I.

doctor quidam alloq̃ns ver-
bū dī declamatorie p̃posuit
Nist quatenus relictis mun-
di delicijs se p̃ veram peni-
tentiam ad deum conuertere
rent sollemniter perorauit.
Audi: et ecce q̃dā stult⁹ eo in
sermone stans erecta cerui-
ce aptoq̃ ore doctoris ṽba
instar sapiētis auditoris au-
scultabat. Erant aut̃ exiuite
eius in omnibus fatuam for-
mam p̃tendentes. Nam tu-
nice caputium eius consutū
erat: in cui⁹ sūmitate aures
azinine p̃minebant: et in su-
piori capucij pte nola mag̃
p̃debat: erat at̃ discalcia⁹.
Habebat etiam in manu sua
baculum: et cingulū cū pera
magna: et ecce finito sermōe
cū p̃dictus stultus a circum-
stantibus cuius fimo ille vi-
deret sibi fore efficacie inter-
rogaretur: mouit caput: tin-
niuit nola: ex cui⁹ sonitu ca-
chinabatur ip̃e: et p̃cutiens
manu peram: baculumq̃ in
altum erigens totū pondus
sermonis in derisum conuer-
tit. Hanc vidi visionem: dic
angeli quid signet ipsa?
Angelus. Congruaz tue
interrogationi similitudinē

vidisti. Nam hic stult⁹ mū-
di amatores designat: qui si
nonnunq̃ audiūt vl̃ legunt
per que possunt a via mala
puerti p̃p̃a conscientia eos
ad hoc stimulante mouē ca-
put vt tinnietis nola sonitū
audiant: q̃d nihil aliud ē q̃
falsa consolatio de finali dei
misericordia. p̃cutiūt peraz:
q̃ de cupiditate cogitāt ter-
renoz. An iob. v. Audi stul-
tū firma radi. et de q̃ greg.
in mora. Quasi firma radi-
ce stultus ī terra figitur qui
tot⁹ desiderijs ī terrēo amor-
re solidatur. Baculū in altū
erigūt dominari alioz p̃ am-
bitionem cupientes. Et q̃
bus auditor⁹ seu lectorū bo-
norum obliuio sequit̃. Dis-
calsciati incedūt: q̃ sanctorū
exempla minime sequūt̃.
In qua miseria maior pars
hominum heu finē finit vite
sue. Nec aliquēz moueat q̃
primus sermo circa cogniti-
onem stulticie versetur. Nā
sapiens salomon cor suū ad
hoc dedit vt sciret stulticias
et prudentiam hominum: vt
dicit eccl̃. i. Sup̃ quo dicit
Hieronimus q̃ prima sapie-
ntia est caruisse stulticia: q̃

Sermo. II. quarte ferie

nemo carere potest nisi ipsam cognoscat. hec ille.

Quarta feria cinerum.

Sermo. II.

Regnet te ma-
licia tua: &c. **II.**

Expedita prima con-
ditione status auersiois que
versatur circa stulticiam et
puerilitatem: Nunc vero de
secunda conditione ipsius vi-
dendum est: que est: q̄ in po-
stulando a patre substantiaz
fuit ignarus. *Glosa:* Hominis
substantia est ratio intellectus:
li. ar. sapia sacramenta &c q̄
cunq; deus homini cōtulit.
que tunc homo postulat sibi
dari quando his uti vult ad
sensuale delectationē non
ad honorem dei. Igitur ho-
die angelus redit ad filiū p̄di-
ctū: et inuenit eū adhuc a p̄re

staz postulātē: et dicit: adhuc
p̄manes i stulticia tua: cui eti-
am ignorantie vitia addis.
Nescis q̄ substantia tua ap̄
patrem posita in tuto loco ias-
cet: vbi nec fur nec predatoz
subripere valēt. *Filius.*
Volo habere substantiā a pa-
tre: nā ip̄az (vt tuto maneat)
seruabo diligentius: mibi ip̄
si vt plurimum confido: inue-
nis sum: et vires mibi suppe-
tunt vt cuius resistam qui a
me substantiam nititur aufer-
re. *Angelus.* Ignarus
es tuorum inimicorum insul-
tus: cum enī a patre recesseris
multos habebis tue s̄bie dis-
sipatores: vt p̄z i hodierno
euāge. q̄s Math. 6. scribit.

In illo tpe. d. i. dis. suis. Cum ieiunatis nolite
fieri sicut ypocrite tristes. Exterminant enī fa-
cies suas vt appareant hominibus ieiunātes.
Amen dico vobis q̄ receperūt mercedem su-
am. Tu autē cum ieiunas unge caput tuum
et faciem tuam laua ne videaris hominib⁹ ie-
iunans sed patri tuo qui est in abscondito. Et
pater tuus qui videt in abscondito reddet ti-
bi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in ter-
ra: vbi erugo et tinea demolitur: et vbi fures
effodiunt et furantur. Thesaurizate autem vo-
bis thesauros in celo vbi neq; erugo nec tinea

Serie quarte

demolitur: et ubi fures non effodiunt nec furan-
rur. Tibi enī est thesaurus tu? ibi ē et cor tuuz.

Vides ergo q̄ consulte facta
ecclesia hodie te amittet vt
cum patre manendo conuer-
sarīs: Cū etiā bona de gene-
re boni dissipētur nisi per in-
tentionem rectam apud pa-
trē maneāt. **T**ūc enī q̄s
veraciter apud deum manet
cū bona que agit etiā bonis
circumstantiis perficit: que
si obmittantur factum habet
pro quasi non facto. 33. q. 5.
notificasti in glo. de re. iu. c.
qui ex timore facit mandatu
aliter q̄ debet facit: et ideo iā
non facit. **Filius.** Au-
dio q̄ cum patre manere bo-
num esset Sed dic mihi cur
medicis in postulando igna-
rum pro eo q̄ postulauī a pa-
tre substantiam que me con-
tingit: scio enim quid facio:
quō q̄ dicor ignarus? **An-
gelus.** Vere ignar? ē om-
nis qui patris benignitatem
et bonitatem non considerās
se per peccata ab eo elongat.
cū iam sit tempus quo pater
ipse vult quemlibet peccato-
rem ad penitentiaz recipe ex
sua vera benignitate. Igit

qui hoc ignorat ignarus vti-
q̄ censeri debet. De qua apo-
stolus ad romanos secundo
dicit: An ignoras q̄ benigni-
tas dei ad penitentiam te ad-
ducit et. Est enim scōm Am-
brosii. sup eundem locū gra-
uissimum peccare ex ignoran-
tia. vbi. s. bñ. i. 2. di. 22. ar.
.3. dicit q̄ hoc nō est intelli-
gendū respectu culpe sed in-
firmitatis periculose: cū enī
homo nescit morbum non cu-
rat adhibere remedium. **Aug?**
de se dicit: periculosiss-
sime peccabam cum me pec-
care ignorabam. hec Boñ.
i. Cor. 14. ignorās ignora-
bitur. Est enī ignorātia (que
peccatum est) priuatio scien-
tie debite id ē necessarie quā
q̄s pōtēst habere et scire tene-
tur. R. Teneſ ei qlibet chri-
stian? rōnis cōpos septē ne-
cessario scire: Primū illa q̄
sūt credenda q̄ i simbolo apo-
stolorū cōtinent. de quo boñ.
in. 3. di. 25. ar. 3. dicit q̄ sim-
plices tenentur scire hos ar-
ticulos explicite quos eis nō
solum manifestat p̄dicatio s;
b ij

Sermo. II.

etiā ecclesiasticus vsus ⁊ cō-
suetudo. Alios autē implicite
.i. in genere credere que ec-
clesia sancta credit. Secūdo
tenet scire desiderāda ⁊ spe-
randa. Et hec in oratōe dñic
p̄tinentur. Tercio tenet sci-
re q̄ sūt necessario opanda: iō
p̄ceptū decalogi scire debz ⁊
alias leges ad quas tenetur
Quarto tenet fm Thomaz
j. secunde. q. 76. ar. 2. quili-
bet scire illa que ad eius sta-
tū p̄tinet vel officiū. Quito
tenetur scire tpe quo vult sa-
cramentū eucharistie sumere
aliquale an sit i peccato mor-
tali vel nō. j. Corin. ii. p̄bet
autē seipm hō tē. Sexto tene-
tur scire bñficia dei manife-
sta: qz quis deo tenet redde-
re gratiarū actiōes de talib⁹.
Septimo tenetur scire aliq̄l
suas infirmitates ⁊ miseras:
quia als sup̄biret. Insup scir-
re debes qñ ignorātia aliquē
excusat vel nō. vñ vt colligit
ex dictis doctorū super mⁱ in
scdo. di. xxiij. ⁊ habet. i. q. 4.
h. his itaqz respōdet in tex.
et glo. qz duplex ē ignorātia
scz iuris ⁊ facti. Que diuisio
est ex pte materie circa quaz
versat. Ignorantia facti tri-

plex est. Quedam ē facti in
differentis ad salutem vt ad
officiū. Et hec excusat. j. co-
rin. x. Dñe qđ i macello vē-
dit māducate nihil inērogā-
tes ppter consciētā. Alia ē
facti nērij ad salutem vt qz
christus mortuus est: tē. Et
illa non excusat in habenti-
bus vsum ratiōis. Tercia fa-
cti inutilis. Est et alia igno-
rātia que est iuris que ē etia
triplex. s. iuris naturalⁱ dñi ⁊
positiui. Prima neminē ex-
cusat doli capax: qz hoc ius
scriptum est in cordibus ho-
minum. Ro. 2. ⁊ i. q. 4. tur-
batur nauicla: circa finē vbi
habetur qz ignorantia iuris
naturalis omnibus damna-
bilis est qz non distat in vīdō
decipe vī decipi posse. i. q.
1. Si cupis. vbi glosa. veruz
est in illis que spectant ad sa-
lutem anime non i contracti-
bus. Sed ipa ignorātia dñi
ni iuris excusat laicos qñruz
ad aliqd et quantū ad aliqd
nō: s. a tāto ⁊ nō a toto. s. no-
ticia habere decalogi. Terc-
tia que est canonum et leguz
facile non est distinguenduz
fm dispositōnem vniuscuius
qz status: qz canones tenent

Quarte ferie.

scire sacerdotes. di. 38. c. 18. rātia. **R.** **Añ.** j. **Tbi.** ca. quarto: Attende enīz tibi & doctrine et pmane in his. **Blez** di. 61. c. miramur. & di. 38. c. nllī sacerdotū liceat canones ignorare. vbi glosa sacerdotum. i. episcopoz: quia episcopi & archidiaconi tenentur scire omnes canones penitētiales & iudiciales qz p̄sūt in foro iudiciali. 22. distin. c. 2. Nam si iudex male iudicat ex dolo tenet in veram litis estimationem. ff. de iudicibus. l. Si longi. Si ex ignorantia debet iudex p̄sentare vtz ī subtilitate iuris ignorauerit vel nō: vel vtrum iudicabit contra ius naturale vel positū: & fm hoc magis et minus punietur. insti. de oblig. q. q̄si ex cōtractu in p̄n. rj. q. j. c. de p̄sona. vel dicat canones penitētiales quos tenetur scire quilibet sacerdos in foro penitentiali: qz si male iudicat ita sicut ep̄o imputat. Vbi nota qz fm Rich in suis questionibus disputatis de quolibet: qz quilibz habens officij regimīs animarum si nō habet ea que ad executionem sui officij sūt ne-

cessaria tenet illud officium ī preiudiciū animarū suo regimini cōmissarum & in salutis proprie detrimētum. hec ille. Mō aut ita stricte tenent sacerdotes non habētes curam animarū: & multo minus laici. Ignorantia vero illorū que publice p̄nunciatur ad laicos p̄tinentium non excusat eorū peccatū qd p̄ ignorantia p̄petrāt. 16. di. c. qd dicitis. glo. qz late culpe finis est ignorare qd omnes sciunt. ff. de iurj & fac. igno. l. regula. §. I. Quere d iure civili pulchras glosas. l. questioe. 4. c. Turbatur. & glosa. 38. ignorantia. Est et alia diuisio ignorantie que satis cōmunit est scz vincibilis & inuincibilis Vincibilis vna crassa aliavoluntaria: que duplex ē scz volentium nescire que simpliciter dicitur affectata & grauat peccatū. **M.** Alia illoz nō volentium scire eo illo. quia nō faciunt vt sciant sed negligūt scire q̄ n̄ ex to^o excusat: qz fm Aug. addicit ad etnā ignē. Sz querit̄ hic vtz quilibz catholicus teneat scire de quolibet mortalisan sit mortale & non: eo qz tenetur vitare qd:

Sermo. II.

libet mortale : qđ nō pōt nisi
ipm cognoscat ? Respondet
ale. de al. q. teneatur talis il-
lud scire explicitē seu impli-
cite : p̄ticulariter vel ad min⁹
generaliter sub illa scz ratiō-
generali qua dicitur natura .
Et ideō laici nō tenent scire
de quolibz mortali explicitē
licet teneantur vitare in pro-
pria ratiōe : qz ad hoc dicitur
natura . Un̄ notādū qđ cācell.
ponit aliq̄s reglās ī florib⁹ re-
gulaz moralū de īgrātia q̄z
prima est : Sa que tibi p̄cepit
deus cogita semper . Ratio
est : qz quilibet obligatur sci-
re illud absq̄ cuius noticiā n̄
potest evitare peccatū . Ses-
cunda regla : Culpabil̄ igno-
rantia iuris diuini nō cadit ī
facientē illud quod in se est.
Ratiō est qz spūsanctus talē
homīnē de necessarijs ad sa-
lutez que vires suas excedūt
docere immediate paratus ē.
Facere autē quod in se ē vti
ratione p̄ quam pōt comp̄hē-
dere deūz esse ⁊ inuocare ad-
iutorium dei s̄līr querere in-
formatores a q̄b⁹ possit dis-
cere . Unde distinc. 37. . §. vt
Itaqz qđ illis ignoscei nō pore-
rit qđ habētes a quo discerent

opam non dederūt. Qm̄ si q̄
libet ignoratā excusaret me-
lioriz conditionis eēnt negli-
gētes q̄ studiosi ⁊ periti : qđ
fieri n̄ debet: vt ibi notat glo-
sa. Vides ḡ q̄ malū ē ignorā-
tia qua tu postulādo a patre
substantiam laboras. ¶ **M.**
Filius. Audio. Sed vnū
est quod tua dissimilitudine
me facit auersum a tua do-
ctrina: Et ip̄m vtruz ex igno-
rantia hominū veniat an nō
vellē melius informari. **M.**
cuz hodie gratia visitādi mē-
sā ecclesiā intrarem vidi i ea
quendā sacerdotem stare an-
te altare indutum vestib⁹ sa-
cerdotalibus ⁊ habentem in
manu vas plenum cineribus
quos multoz hominū capiti-
bus sparsit: q̄ om̄es flexis po-
pulis hos humiliter ac re-
uerenter susceperunt. Sed si
nita missa cum redire domū
inciperez vidi in plateis plu-
res homines turpi veste de-
formes habentes in manib⁹
saccos cineribus plenos cum
quibus plures sequentes ip-
sos pcutientes cineribus ma-
culabant cachinantes : ac ip-
sos deridētes. Quid sibi vult
mirabilis cineruz aspersio?

Quarte ferie

vna eademq; religione chris-
tiana: vt vna pars cū deuotio-
ne ⁊ fletu recepit cineres
⁊ sacerdote: alia ps nō nisi cū
tristate et leuitate id egerit.

Angelus eūz ducit ad pa-
rabolam dicens. Vide: et vi-
dit. Et angelus. Quid inq̃t
vidisti? **Fili⁹.** Vidi q̃n-
dam magnam siluā ⁊ pulcrā
in qua quidam (singularis ī
omni arte) magister exstitit di-
uersa opera sapientissime fa-
bricans. Vidi ⁊ ecce duo du-
obus vitra in forma splendi-
da attamen vsq; quaq; fragi-
lia ad custodiendum obtulit
vnicuiq; eoz vnū mandans
quatenus ip̃a cum omni dili-
gentia seruent: et nisi ad p̃ci-
osum liquorem ip̃is minime
vtantur: sp̃odens vt si ita fa-
ciant sicut ip̃is precepit: eos
ab ip̃o copiosioribus premia-
ri muneribus. Et ecce quis
vas recipit suū: sed p̃m̃ om-
ni quo poterat studio suū ser-
uans non nisi ad liquorem p̃-
ciosum illo vtebatur. Reli-
quus vero id minime curans
omni oculis illud ostendit:
in manu ip̃m portans extēsa
⁊ liquore fetido replens nihil
quasi cū ip̃o operans nisi

trufas et leuitates. Et cum
quodaz temptore ip̃m vas in
altum portaret exultando io-
cis et trufis: ecce quidam vir
teter ⁊ deformis veniens ei
vas vitreum de manu ei⁹. p̃-
fecit liquore fetido ex ip̃o vn-
diq; se diffundente. Et ecce
dominus illozū venit q̃ eis
vasa ad custodiendum tradi-
dit: ⁊ vnicuiq; sicut meruit
ita premia reddidit. Nam p̃-
mum in suoz palaciuz (quod
ip̃e inhabitare psueuerat) ou-
xit ⁊ multis donis ditauit.

Aliuz vero carceralib⁹ penis
mancipandum eternalit̃ tor-
toribus tradidit s̃m infideli-
tatez suam ei premia reddēs
Hanc visionem vidi o ange-
le dic cuius sit interpretatōis?
Angelus. Illius vtq; int̃-
pretationis est que tuam con-
tentat interrogacionem. Sil-
na hec: totum vniuersū est.
Artifer fabricator omnū s̃s
est: qui inter cetera hominez
fecit: et imaginem suam sibi
impressit. Qui tamen nobi-
lissima creatura sit tamē fra-
gilis vsq; quaq; s̃m animam
⁊ corpus. Corpus q̃ corrup-
tibile s̃m illud 2. Corin. 4.
Habemus thesaurum p̃ci-
osū

Sermo. II. quarte serie.

osum in vase fictili. Sz scdm animam vtiq; in hoc fragillⁱ existit qz sibi ipsi relictus ten dit ad peccatū qđ dicitur sm Aug^o. nihil. Ibi igitur duo q bus duo sunt data vitra boni et mali designantur. Pri^o m^o qui bonus fuit signat bo nos qui suum custodiūt vas i sanctificatōe: Scdm illd. j. Thessa. 4. vt sciat vnusq; vas suū possidere in sanctifi catione. Ibi tales semp p ocu lis diē mortⁱ habent. ¶ Ideo cum deuotōe hodie su scipiunt a sacerdote cineresz ab eo audientes: Memento homo quia cinis es et in cine rem reuerteris. Homo enim de terra venit: terram portat et in terram reuertetur. ideo dictum est ei Jere. 22. Ter ra terra terra audi verbū do mini sz illud: Memento qz cinis es. Ihec ei memoria ad tria utilis est (instar triplici^s actus cinerū) qz cinis terrā secundat: ignem cōseruat: et maculas lauat: Sic mortis meditatio ecclⁱ. 7. Memora re nouissima tua z in eternū non peccabis. Nam terrā bo nis operibus fecūdat: qz hō q in certitudinem meditatur

mortis festinat bonum opera ri: iuxta illud ecclⁱ. 9. quicq; manus tua pōt cito operares qz nec scientia nec prudentia est apud inferos quo tu ppe ras. Item lauat a peccatis. Unde Hieronⁱ. Facile ostia cōtemnit qui semper se cogi tat moriturū. Tertio accen dit cor vt in caritate et affcū ad ipsum proficiat sciens qz non habet homo manentem ciuitatem: ad hebre. 13. Sed filij huius seculi huius m^o sterij sunt ignari. Et ideo an tiquam sequūtur consuetudi nem que non nisi ex diabolo sumpsit exordiū: z his dieb⁹ singulariter hodie lenitatib⁹ et trusis intendunt quasi hec dies tātum instituta esset ad tales pessimas abusiones. Sed quia vas suum tam essi preciosuz: tamē (vt dixi) fra gile in altum p superbiā por tant: p luxuriāz coinquināt. z p auariciā peregrino liq^o re replere nituntur. ideo die quo non sperant venit niger homicida mors crudelissima z eis vitrum de manu picit in terram ad tempus: sed i in fernum eternaliter sepelien dum.

Hec est figura sermonis quinte ferie

Quinta feria Sermo. III.

Sermo. III.

Alguet te malicia t. rē. p. Expe-
ditis duab^{us} conditio-
nibus status auersionis: nūc
tertio occurrit videre de ter-
tia que est q^{uod} hic filius fuit in
peregrinando vagus: Cag^{us}
utiq^{ue} est qui lumen relinq^{uit}
in tenebris ambulat: q^{uia} talis
nescit quo vadat. Jo. 12. Igi-
tur hodie venit angel^{us} ad fi-
lium sibi commissum: et ipsuz
in via vel potius extra viam
ambulantem ac hincinde va-
gantē inuenit: et dicit: Quo
tendis et unde venis?

Al. Ex paterna domo ego
venio: et vado ad regionē lō-
ginquam ad locū quo me for-

In illo tpe: Cum introisset iesus capharnaum
accessit ad eū centurio rogans eū et dicens: Do-
mine puer meus iacet in domo paraliticus et
male torquetur. Et ait illi iesus. Ego veniam
et curabo eum. Et respondēs centurio ait. Do-
mine non suz dignus vt intres sub tectū meū:
sed tantuz dic verbo et sanabitur puer meus.
Nam et ego homo sum sub potestate consti-
tutus habens sub me milites: Et dico huic va-
de et vadit: et alio veni et venit: et seruo meo fac
hoc et facit. Audiens autē iesus mirarat^{us} ē: et se-

tuna ducet. Et angelus. At
video q^{uia} vagus et miser es q^{uia}
hic in inuio vagaris. Nescis
q^{uia} filius dei ad hoc venit in
mundum vt vagos et disper-
sos cōgregaret in vnum: vt
dicitur esaie. xj. Venabit sis-
gnum in nationes: et congres-
sabit p^{ro}fugos israel et disp^{er}-
sos iuda p^{ro}gregabit. ideo em̄
venit: vt qui ad eū accederet
fide reciperet: vt patz in hodi-
erno euāg^{elio} quod sācta ppōit
ecclesia: que etiā vagos filios
ad vnitatem fidei et pat^{ris}ne do-
mus reuocare conat^{ur}: vt se p^{er}
veram cognitionem peccato-
rum recognoscāt: et p^{er} humi-
les p^{ro}ces ipsū qui eos sanare
f^{aci}t inuocēt: q^{ui}d mat. 8. scribit

Quinte ferie.

quentibus se dixit . Amen dico vobis: non inueni tantam fidem in israel. Dico autem vobis: quod multi ab oriente et occidente venient: et recumbent cum abraham ysaac et iacob in regno celorum. Filij autem regni eicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium .

Et dixit iesus centurioni: Vade: et sicut credidisti fiat tibi Et sanatus est puer in illa hora.

Sic enim in hac recognosce tuam infirmitatem et veni ad iesum vester medicum ut te sanet .

Filius. Audiui tuam salubrem persuasionem: Sed vnus est quod velim a te scire: quomodo videlicet peccator dicat vagus cum in sua conversione ad creaturam finem determinatum aliquid constituat? **Angelus.**

Vagus utique quiuis est qui vnum summum et vltimum bonum relinquit: quod certum terminum relinquit: quo habito suo possit impleri appetitus .

Oporet enim ut ars . i . et ibi dicit ponere vltimum et optimum finem: aliter hominis desiderium frustra esset. Nam ab vltimo sine ordinantur omnia ea que sunt ad finem. Chrysostomus autem est via veritas et vita . Jo . 14 . Nemo potest venire ad patrem nisi per ipsum .

Sed Marci . clamat Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos: discite a me quod mitis sum et humilis . Et Jo . 13 . dicit: Ex de . v . Qui igitur manet in hac

via tendens ad patriam vagus non dicitur . vagus enim dicitur quasi sine via actus . Sic vagus et profugus cayn fuit Gen . 4 . ad quem dominus post fratricidium dixit: vagus et profugus eris super terram . profugus a celesti hierusalem: a diuina visione: ab angelica consolatione: et omnium sanctorum

dulci societate . Est insuper vagus in creaturis tripliciter . scilicet . in cognitione cognoscendo . in affectu appetendo: et in cogitatione vagando . **¶ 2 .**

Intellectus enim tunc vagatur cognoscendo quando suam quietem querit in creaturis scibi

Sermo. III.

libus et vanis: in eis suus cu-
piens repleri appetitum. de
qua vagatione dicit sanctus
Bonif. i. j. dist. j. Cognitione in-
quit anime rationalis est co-
gnitio non artata. unde nata est
quodammodo omnia cognos-
cere: nec eius cognitio aliq-
cognoscibili quietatur nisi qd
in se habet omnia cognoscibi-
lia: et quo cognito omnia cog-
noscuntur. et quia hoc est deus qui est su-
ma veritas (quem quidam ani-
ma non cognoscit) perfecte be-
atificari non potest: qd in patria
implebitur. Altam quanto
quis hic in statu mortali ipm
plus cognoscit sine per fidem si-
ue per internam contemplationem
tanto plus a vagatione crea-
turarum recedit et ad quietem
accedit. Nam talis conatur in
omnibus creaturis cognosce-
re ipm creatorem secundum illud ro-
m. j. Inuisibilia dei a creatura
mundi. i. homine: per ea que cre-
ata sunt intellecta cognoscun-
tur. Peccator autem qui totum
suum desiderium collocat in
terrenis et transitorijs: in tot-
se (intellectu) creaturas spar-
git quot ea sunt que inordinata
se scire appetit: Sic homines
in creaturis seculis varie

ac vario modo vagantur cog-
nitione secundum quod unusquisque sub
alia et alia ratione ipsas vult
intelligere. Aliter enim philosophus
ipam cognoscit: aliter artifex.
Et in ipsis magna est oratio:
secundum quod quis eas sub alijs et al-
ijs proprietatibus cognoscit.
Nam unus cognoscit creatu-
ram sub quantitate: alius sub
motu. unde ut ens est separata
a materia. Similiter inter ar-
tes mechanicas oratio est ut
patet inveniendi non solum quo
ad orationem rerum: verum etiam
quo ad orationem cognoscendi
unum: quia unusquisque cognoscit
creaturam sub illa conditione
que sibi ad suam facit artem.
De quibus omnibus hic su-
perfedeo. Tantum hoc hic suf-
ficiat dixisse quod peccator per co-
gnitionem multipliciter vaga-
tur. **R. ¶** Secunda vaga-
tio peccatoris consistit in affe-
ctu. de quo idem Bonaventura
dicit ubi supra. quod affectio hominis
nata est diligere omne bonum:
ergo nullo bono creato suffi-
cienter finitur affectus eius nisi
quod est bonum omnium bonum:
et quod est omnia in omnibus.
De quo bono dicitur Exodi
32. Quodcumque tibi omne bonum

Quinte serie.

Hoc autē est sumū bonū. hō
enī bonū appetit sub triplici
conditione scz vt bonum ho
norabile: delectabile et vtile.
Sūm arist. li. ethi. 8. que omnia
sufficientissime inuenit in ip
so deo. Sed ipse peccator q
hoc minie intelligere pōt vl
non vult iam vagando affe
ctu in creaturis illud inueni
re nititur qd suū posset im
plere appetitum. Et hec va
gatio multiplex vtiqz est: et mlt
tipliciter homines in creatur
is vagantur. Alii enī supb?
ali luxuriosus: alii et auar?
Et quanto plus in creaturis
querunt tanto minus inueni
unt. Cuius rationem idē bo
nauentura vbi d ponit dicēs
Qd nihil est q sufficienti an
mam rationalem fuit nisi bo
num infinitum. qz ad hoc q
finitur necesse est eam finiri
fm estimationem: alioquin
non esset beata nisi se existia
ret beatam. Estimatio autez
supercreditur omne finitum
quia omni finito pōt maius
cogitari aliquid: ergo cū affe
ctio possit se extendere sicut
estimatio: ideo et ipa affectio
supercreditur omne finitū.
hec ille. ideo augus. li. cōfess.

dicat: Fecisti me do. ad te: iō
inquietum est cor: meum do:
nec quiescat in te. **S**
Sed quid dicam de vagatione
mentis per cogitationē? Itē
inter omnes res mundi vix i
stabilior ac magis vagabūda
res est q cogitatio: garrula
enī est et omnis quietis impa
tiens. Semp enī qd habz sa
stidit: et quod non habet con
cupiscit. Ratio autē sue va
gationis et inquietudinis ē
sensus interiorum delecta
tio q otiosi esse non patiūtur
sed continue delectātur i spe
culatōe suoz obiectoz sicut
et exteriores sensus circa sua
obiecta (pntibus sensibilib?
rebus) vt vult erist. in pbes
mio metaph. Interiores ve
ro sensus scz sensus cōis ima
ginatio fantasia estimatio et
memoria sensualis delectantē
circa sua obiecta in absentia
rerum sensibillum circa spēs
et imagines ipsorum qz sunt
eorum pfectio. Nam quelibz
opatio est circa propriū ob
iectū. Origo enī illarū cogi
tationum ac principia suarū
essentiarum sunt ex rebus se
sibilibus oblati exteriorib?
sensibus quarum species et si

Sermo III.

multitudines interioribus sensibus presentantur et consuevantur usque ad earum obliuionem. Et tanto fixiores et indelibiliores quanto crebrius ad memoriam reducuntur eo quod frequens meditatio conseruet memoriam: ut dicit Aristoteles. Aut ideo quia rariores effectus aut terribiliores seu delectabiliores representant que sua magnitudine sepius se offerunt etiam non querenti. Inhibita etiam in iuuetute fortius et frequentius sui speciem representant quo ad appetendum vel fugiendum: quia memoria pueri est sicut tabula rasa in qua nihil est depictum. Ex quo patere potest quod vagus suis cogitationibus sit qui tota mente querit et appetit illa que sunt sensibilia et transitoria: quia tota vagationibus in mente subiacet quot sunt res quibus spiritibus in corde colludit. Ecce quod miserabiliter homo vagatur qui se a paterna domo separata: qua vagatione petiuit anima deuota preseruari quam domum petiuit. d. can. j. Indica mihi quem diligit anima mea: ubi pascas ubi cubes in meridie ne vagari incipiam pro greges suos

dalium tuorum. In quibus vobis tria facit: primo format orationem deuotam. secundo desiderat scire locum pastus et quietis. Tercio refugit vagationem inutilem creaturarum: in hoc quod dicit pro greges et. i. lasciuas homines viam regiam finem sensualitatis morum et pecundi incedentes. **Vides** ergo quod vagus et perfluit censeat quod domum patris aufugit: ideo citius quod potest reuertere ad patrem **Filius**. Satis me tuis demonstratibus vitas peruasisti sic esse ut quilibet peccator a deo recedens vagus et perfluit existat. Sed est qui me stupor detinet magnus vides quod in his vagationibus creaturarum tam multi homines cuiuslibet status miserabiliter laborant querentes delectari in creaturis potius quam in creatore: qui isti cecitatis ro existat. velle a te luculenti formari. **Angelus**. Vides et vidit. **Angelus**. Quid inquit vidisti? **Filius**. Vidi et ecce caput magni et terribilis innumerabilis multitudo erat virorum et mulierum ac oluerum statuum homines qui omnes cecitate erant percussi: qui etiam vago et incerto discursu circuegitati extendeabant brachia cum palmis

Vnice quinnte

quasi aliquid in terra volentes querere. Et cum iidem cum pugnis brachia retraxissent: quasi aliquid desideratum de terra reportarent: cum priores palmas extendissent manus vacue omnino apparebāt. et hic cōtinuus eorū erat labor quousq; quidam horribilis aspectu homicida crudelis vñū post vñū passim occideret: et eos in preparatas foueas deiceret. ¶ **H**anc vidi parabolam: Dic obsecro quid pretendat. **Angelus.** Tue interrogationi apta est satisfacere. Nam campus quem vidisti magnus et teter statum signat peccatorū in quo magna multitudo hominum ut ceci (discursu vago et incerto) vagantur et inquietantur: sicut illud amos. Ambulabunt ut ceci: quia domino peccauerunt. ¶ **Q**uātem eos videri tā diro labore curaq; multiplici brachia euz palmis in terram extendere: Verum ē prochpudor quod vidisti. nā filij huius mundi in dirissimis laboribus et curis summi consumūt tempus ut possint cumulare terrena et in eis ior-

cundius delectari. Sed euz ipsi minime presumunt venire insperata mors et repentina calamitas eos i foueam deiiciens terre. Et cum diabolis in eternum cruciandos: in q cruciatu tanto plures penas luent quāto avidi⁹ h terreis inhiabant: et cum inordinato desiderio possidebant: parucurantes quid post hanc vitam peccatoribus paratū sit pene et miserie. Igitur reuertere ne tibi simile contingat. Nam in domo patris tui labor est tamen dulcis et levis: sicut illud. i. Job. 5. Et mandata eius graua non sunt. ¶ **U**ñ dñs Matthi. xj. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. et sequitur: iugū meū suauē est et onus meū leue. Ratio est qz labor virtutum conuenit anime: s; labor et cura terrenorū discōnit ei: ideo interiorē tristitiam generat.

Figura sermonis sexte ferie.

Sexta feria Sermo.

Bguet te ma-
 licia tua. rē: vt pri.
 Expedita conditōne
 tertia status auersionis que ē
 vagatio peccatorū inutilis in
 creaturis: nūc sup̄est videre
 de quarta conditōne que est
 q̄ in alienando se a patre fa-
 ctus est remotus ⁊ multū dis-
 stans a patre non loci spacijs
 sed affectibus et dissimilitu-
 die: vt dicit m̄ḡr in. 2. di. 35.
 ¶ Igitur hodie venit āge-
 lus et filium sibi a patre com-
 missū querit nō iā i domo pa-
 tris nec in via pp̄inqua sed i
 remotis regionibus: Et eum
 inueniens dicit ei: Quid in
 his regionibus regno patris
 tui tam dissimilib⁹ q̄ris aut
 facis? Filius. Quero ho-
 spitium (p̄posito meo) ap̄tū

In illo t: Dixit ie. di. s. Audistis q̄ dcm̄ est
 antiquis: Diliges p̄ximū tuū: ⁊ odio ha-
 bebis inimicū tuū. Ego aut̄ dico vobis: Dili-
 gite inimicos vestros: benefacite his qui ode-
 rūt vos: et orate p̄p̄sequentibus ⁊ calumnian-
 tibus vos: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis ē.
 Qui solem suū oriri facit sup̄ bonos ⁊ malos:
 et pluit sup̄ iustos ⁊ iniustos. Si enī diligitis
 eos q̄ vos diligunt: quā mercedem habebitis?

quo societas tam mulierum
 q̄ iuuenū cōnentre solet. naz
 eoz familiaritati me cōmuni
 care peropto: Quid enī me
 hee regiones susceperunt.
 Angelus. Et video q̄ tot⁹
 excecatus es: nam malicia p̄
 positi tui tantū te defecit: vt
 que bona sint minime cogno-
 scere valeas. Melcis cui⁹ sis
 p̄fessionis? Nunquid ch̄risti-
 ane? nam ch̄ristianus a ch̄ris-
 to dicit̄: de sacra vnc. c. vn̄is
 co. q̄ ch̄ristū debet imitari ⁊
 conari ad p̄fectum sursum in
 deum: vt qui eius gerit in na-
 turalibus imaginem: ipsius
 etiam similitudinem quātūz
 valet sibi acquirat. Sic enīz
 dñs iesus in hodierno euan-
 gelio amonet quod mathei
 v. et. vj. capitulis describit̄.

Sermo. III.

Mōne et publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres vřos tñ qđ amplius facitis? Mōne et ethnici hoc faciūt? Estote ergo et vos perfecti: sicut et pater vř celestis perfectus ē. Attendi te ne iusticiā vřam faciatis corā hominibus vt videamini ab eis: alioquin mercedē nō habetis apud patrem vestrū qđ in celis ē. Cum ergo facis elemosinā noli tuba canere ante te: sicut ypocrite faciūt in synagogis et in vicis: vt honorificētur ab hoibus. Amen dico vobis: receperūt mercedē suā. Te autē faciēte elemosinā: nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua vt sit elemosina tua in abscondito. Et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

Vides igit qđ studiose te dñs iesus vult vt in omni bono perficias: cū etiā a te vult inimicos diligere: et vt amicitia quā adinuitem debent hoies habere sit integra sine diuisione in hoc qđ etiā inimicos diligere lubet. Secūdo vt sit manifesta cū ostensione ibi: bñfacite et. Sit tertio fructifera cū retributione: ibi: vt sitis filij. Et quarto loco sit recta sine ostentatione: ibi: Attendite ne iusticiam vestrā. **¶ Fili.** Fateor qđ bonū ē homini in bonis perficere: Sed illud me ad

interrogādum mouet: Quid videtur peccator dici remotus a deo: cū dicat mgr. i. j. di. 37. qđ deus sit vbique et in omnibus rebus essentialiter: pñtialiter: et potēcialiter. **Angelus.** Audi scripturam de te et tui similibus loquētē: Deutro. 32. Dereliq̃t deum factorem suum et recessit a deo salutaris suo. Et iterū ibidē: Deum qui te genuit reliq̃sit: et obligatus es domini creatoris tui. Item: Esaie. 59. Iniquitates vestre diuiserūt int̃ vos et deum vřm. Ergo p peccata ho

Serie Sexte

mo elōgatur a deo. Audi de
inde vt intelligas illum (qui
p peccatū fit) a deo recessus.
Sic enī dicitur Baruth. 3.
de te vt dixi ⁊ tibi similibus.
Deputatus es cuz descendē
tibus in infernum qz dereliq
sti fontem sapientie. Nam si
in via dei ambulasses: habi
tasses vtiqz in pace. Maxīa
vtiqz distantia est a celo em
pirreo a quo diabol⁹ cecidit
vsqz ad infernum in quē trus
sus est vel deputatus fm illō
Lu. x. Videbā sathanā sicut
fulgur de celo cadentē. Que
distantia mystice non abre si
gnificare pōt distantia int de
um et pctōrē quīs parua sit
compatio. Et ergo distantia
inter deū ⁊ peccatōrē possim
tibi clarius exponere que nō
sit loci corpālis distantia (vt
s̄ dixi) s̄ affectōibus anīe p
mo tibi pponere curauī (q̄ in
ter celos est) dispositionem.
Nam post celum empirreum
celū cristallinum fertur a s̄
ctis doctoribus positum. des
inde constellatū: sub quo ce
lum septem planetarū: p? qd
est celū igneū: et sub ipō aere
um: qui aer contiguatur aq̄.
Et infima spera: terra est: in

uius centro (vt dicāt docto
res) latet infernus. Hi omnes
orbes in mala significatiōe
accepti casum elongationis
ipsius peccatoris nō abre si
gnificare pnt. Nec te mouez
at qz hos pulcherrios orbes
in mala significatiōe velim
accipere: cum etiam simile ē
sacra scriptura inueniamus.
Nam vt de multis vnū dedu
cā in mediū: Leo fortissimus
bestiarū christū iesū in apoca
lipsi designat: qz. c. v. dicitur
qz vicerit leo de tribu iuda: ⁊
tū pnceps aploz Petrus. i. p.
pe. 5. dyabolū ipi compati
cēs: Frēs sobrii estote ⁊ vigi
late: qz aduersarius vř dya
bolus tanq̄ leo rugiens que
rit quem deuorat. Qui tam
christus et diabolus infinite
distant int se. ¶ Igitur
ad ppositum redeundo po
namus casum qz aliquis est
in celo empirreo corpe ⁊ aīa
constitutus: ⁊ de ipō celo cas
sum pateretur vsqz i infernū
motu pgressiuo: talis primo
sui casus initio incideret i ce
lum cristallinum: ⁊ ab eo i cō
stellatum: et sic consequēter
quousqz ad centrum terre ve
niret: in quo loco (vt dixi) in

Sermo. III.

feruus latet. Nos igitur ce-
los videamus quid ad nr̄m
ppositum significare debeāt
¶ Vbi Sciendum q̄ celus em-
pirreuz est fm̄ doc. vniforme
imobile lucidissimū rē. In q̄
deus singulari modo cū suis
electis inhabitat. Quid hoc
celum rectius q̄ animā deuo-
tam signat que gratia dei est
perornata fm̄ illō Sap. anis-
ma iusti sedes est sapientie:
qz illō celū immobile ē: qz apō
iustum secūda ⁊ aduersa eo:
dē loco iacent fm̄ illō puer.
xij. Iustus non cōturbat q̄c:
qd ei acciderit. Deus etiam
est i ip̄a: ⁊ ip̄a in dō. j. jo. 4.
Deus charitas est: ⁊ q̄ manz
in charitate in deo manet: et
deus in eo. Si autē talis aīa
se a deo p peccatū mortale a-
uertit: tūc initū sui casus fit i
celū cristallinū: qd supbia hō
in loco designare p̄r: eo q̄ in
itium omnis peccati supbia
fit: vt dicit eccl̄. x. Et loquor
h̄ de supbia put ē generale
vitiū qd i omni pctō mortali
currit: qz in offiū tali peccato
est quidam cōtēptus i auersi-
one a deo. An vt dicit tho.
se. se. q. 16. 2. ar. 2. Supbia
pōt considerari aliquo modo

fm̄ redundanciam quandaz
in alia peccata. Et fm̄ hoc h̄z
quandā generalitatē inq̄ntū
scz ex superbia oriri p̄nt alia
peccata duplici rōe: Ano mō
p se scz inquantū alia pctā or-
dinātur ad finem supbie que
est ppria excellentia ad quas
pōt ordinari om̄e illud qd q̄s
inordinare appetit. Alio mō
inquantū p supbiā p̄tēnit di-
uinam legē: p quam phiben-
tur a peccādo. Istō ei modo
in omni peccato est supbia fm̄
q̄ in omni peccato (vt dixi)
inuenitur quidam contemp-
tus p̄ceptor dī: qz fm̄ Amb.
Peccatum est p̄uicatio le-
gis diuīe. ⁊c. Et aug⁹ i li. d.
li. ar. q̄ pctū ē sp̄iero i cōmu-
tabili bono ⁊c. Et idēz dicit
in li. de natura ⁊ gr̄a. Que-
re qd sit peccatū ⁊ vide si in-
uenies aliqd sine supbie ap-
pellatōe peccatū. hec ille.
Et hec supbia in celi cristalle-
lini appellatiōe potest signa-
ri: qz ip̄m est primum mobile
(fm̄ nostros doctores) quod
suo motu mouet alios celos
ab oriente in occidentē. Sic
nimirū ip̄a supbia mouet om-
nes vires anime ab oriēte. i.
christo: qui oriens ē. zachā.

Sexte ferie.

6. Lu. j. et in occidentē cul-
pe deicit. Unde math. xj. Si
di sathanaz (dicit christ⁹) sic
fulgur de celo cadentem. Et
in hoc consistit initium illius
casus. Qui postq̃ p id fact⁹
est tunc sequitur secundus q̃ ē
conuersio ad creaturas. que
conuersio hominem in tot di-
uersificat quot sūt que inordi-
nate amat. Qui enī se ab v-
no sūmo bono auertit necesse
habet se ad multa conuerte-
re in quibus seipm miserabi-
liter perdit ⁊ amittit. Et hec
conuersio designari potest nō
inmerito in celo constellato ī
quo multe et varie sunt stel-
le: inē q̃s aliquē dicūtur erra-
tice: qz q̃ se ad creaturas inor-
dinate cōuertit in ip̃is errat.
Deinde post illū gradū illi⁹
casus sequitur quartus: qui
designat in celo. 7. planeta-
rum. qz licet multa sint pctā
mortalia: tamē septē sūt capi-
talia a quibus anima (cū ea
in casu ptransierit) multos
malos ab eis recipit effect⁹.
Et sunt superbia put ē vitii
speciale vel fm 2. ho. vana
gloria q̃ instat saturni fac ani-
mā frigidā ī charitate: qz ds
supbis resistit: ja. 4. et siccaz

a grā dei. Hic planeta altior
alijs est: qz supbia omnib⁹ se
extollit. Deinde cadit faciliē
in iouez inuidie: qui pallidū
colorem pretendit: qz ex sup-
bia seq̃tur inuidia q̃ fac pal-
lescere in bonis alioz ⁊ cale-
re p odium qd generat ex in-
uidia: q̃ ost quem incidit in
martem q̃ calidus et siccus ef-
fectu est: ⁊ puocat ad bellū:
qz ira q̃ seq̃tur inuidiam cale-
facit sanguinem: q̃ ē ad rixaz
puocativa. Est enī ira appe-
titus vindicte. Deinde venit
ad solem q̃ auariciam h̃ desi-
gnare pōt: qz sicut soli om̃ia
subiciūt q̃ iterra sūt: sic a-
uarus om̃ia appetit possiderē
S; vbi diuitie ibi carnis vo-
luptas vt frequē existit. Id
post solem venit peccator ad
venerem quo crescit carnis
concupiscentia in actibus ve-
neris. Sed qui his volupta-
tibus (p̃ter debitū ac modo-
ratū ordinē) intēdit qz ener-
uat vires carnales: nec ē ha-
bet laucioribus cibus corpus
ad similes act⁹ fortificare. qz
sicut p cibi subtractōnem fm
hieron. et pot⁹ restringit ve-
nus: sic p ip̃ius augmentum
prouocatur. Et hoc vitium ī

Sermo. III.

mercurio designatur q̄ ē p̄
seminū. Et sic miser ip̄e pec-
cator elongat⁹ p̄ hos predi-
ctos celos a c̄ planetas sex:
in imo iacēs nihil d̄ celesti-
bus ac diuinis ei sapit: sed si
nōnuq̄ stimulatē p̄sciētia
aliquid boni incipit in eo tñ
nō p̄manebit: q̄ accide vī-
tio p̄granat⁹: qd̄ semp facit in
bonis sp̄salib⁹ trīstari ⁊ i ip̄
sis mīme diu p̄manere: qd̄ i
lune p̄ditionibus designat.
Mā fm̄ sapientē. Eccl. 27.
Stultus vt luna mutat. Et
hec pro isto die sufficiant
Filius. **¶** Que dixisti
satis p̄sonat veritati. Sz mi-
rū est q̄ hoc hoīes non pp̄-
dant ⁊ se ab ip̄is septē vici-
is custodiant. Videmus enī
quasi totū mundū his inser-
uire. Que enī causa illius ē
vellē ad te informari. **An-**
gelus eum ad pabolaz ducit
dī. Vide. Et vidit. Et ange-
lus quid vidisti? **Filius** vi-
di quandam domū pulcrā
plēnā pueris albis vestibus
decoratā. Aidi. Et ecce die
porte in ea erāt q̄ liberū pre-
dictis pueris p̄bebāt exituz
Terū que in dextera erat
stricta valde tūc: itavt q̄ p̄

illā exire vellent nō nisi in-
clinato capite exire possent.
Sed q̄ in sinistra fuit ip̄a pa-
tulū tā latū p̄bebat vt turma-
tim exirent q̄cunq̄ vellent.
Ante quas stabant duo viri
tā forma q̄ morib⁹ dissimi-
les. Qui enī ad dexterā por-
tam stabat habebat in manu
virgam et in dorso fuit cruce
magna p̄granatus. Qui cū
post tergū respiceret clama-
bat voce lugubri. Vēite p̄
me ⁊ ego ostendā vobis vi-
am vite. Sz paucissimi erāt
que sua volebant sequi vestī-
gia: nec strictā exire portā.
Sed ip̄am que ad sinistram
ptem erat observabat vir q̄
daz teter ⁊ horribibilis. Ha-
bebat tñ in manibus pomū
pulcrū sup̄ quo flos specta-
bilis ac odore suavis verna-
bat. Et his ad pueros clama-
bat dicens. Venite post me
frnamini bonis huius mun-
di coronamī rosīs añq̄ mar-
cescāt. Sequimī me (o flo-
ride iuvenē) dulcissimi pue-
ri: et ego ostendā vobis bo-
na mundi. Mirū in moduz
post hanc vocē sequunt⁹ pue-
ri turmatī quasi se invicē cō-
primere sub porta vellēt. Et

Sexte serie.

ecce ipſis ex domo euocatis ac vagari incipientibus vbi illa (q̄ is qui iuitabat p̄miſit bona) inuenire poſſent: mlti ex ipſis letales caſus in variſ as foueas ſuſtinuerūt. **Q**d videntes ex ipſis nōnulli (tā eſſi pauci) fugaz petierunt: ad dexterā partem regirantes: vt ad viam (que ad p̄torem virum qui crucez portabat ducit) venire valerēt. Qui cū ad ipm veniſſēt hu miſſe petierūt ſe benigne ab eo recipi: ſpōdētes: vt quicquid iungeret ſe velle p̄ſcere: **Q**d et factū eſt: Hanc ſi multitudinē vidi: dic quid in terpr̄tationis in ſe habeat.

B Angelus Cōgruatue interrogatōni habet in terpr̄tationē. **N**ā ip̄a domus baptiſmalē innocentiaz deſignat. Tales induti ſunt veſte alba. **H**abet autē hec domus portas duas diſſimiles valde. De quibus ſaluator dicit. **M**at̄. 7. **U**na anguſta que ad vitam ducit quaz pauci intrant. **A**lia que lata eſt ducens ad perditionem: quā multi intrant: quia ipſe diabolus ante illaz ſtat adoleſcentie oſtendens pomum

cum flore. i. mundū euz ſuſo delectationibus. **E**t qz ſenſus et cogitatio humani cordis p̄na ſunt ab adoleſcentia ſua: ſic dicit **He**n. 8. 17. q. 2. om̄is etas. **I**deo mlti hāc vocem ſequunt. **S**ed chriſtū cū ſua cruce ⁊ virga pauci ſequunt: qz humana natura refugit queqz incōmoda ſenſu p̄ceptibilia pluſq̄ q̄ ſi de p̄cipiunt: ſicut ſunt incōmoda eterne dānatōis que pauci curant refugere: quia p̄ſentia non ſunt ob id (qua ſi nihil ſint) eſtimāt. **Q**uātū vidīſti nō nullos reuerti ad veram viā (ceteris in foueas cadētib⁹) : hi ſunt q̄ poſt amiſſam baptiſmalem innocentiam ad chriſtū p̄ veram penitentia reuertunt: **Q**uis pauci ſint reſpectu eoz qui in foueā eterne dānatōis ſi naliter cadunt. **T**u ergo o ſi li noli inſpicere multos ſed paucos: et reuerrere ad patrem tuum ne ſimul cū alijs pereas.

Bedaratio pabole sermonis sabbati.

Quomodo filius prodigus sua inutiliter
inter lasciuos exponit.

Sabbato Sermo. V.

Bguet te malicia tua. rē. vt p̄us.
Et hesternā die cepimus dicere de quarta mala conditōe peccatoris quaz ī sua auersōe et recessu a dō patre contrahit: et ex pte eaz explanauimus: Igitur nunc superest explanare et reliquā pte. **V**enit igit̄ hodie angelus in p̄iorem regionem: et repperit eum in quodā hospicio lasciuus circumuallat⁹ vtriusq; sexus societati⁹ cōsumantē pdige cum ip̄is ea q̄ de pat̄na domo secū portauit. Et increpans eum d̄ba etiam correctōis ei infert dicens: Quid miser hic inē tot lasciuos sedes eoz trufis cōmunicās: Cur tuam (quā tibi tam optimus p̄r cōtulit⁹ bstantiam) tam inutilit̄ consumis. **S**ilins. Accumbo hic quietus vallatus eoz cō-

sortio q̄ mei p̄positi cōsēta⁹ nei existunt. nec est qd̄ (his fulcit⁹ socijs) timere habeo. Eoz enī sponsione spei anchorā in tutū locū p̄ici vt nihil mihi mali valeat cōtingere. nam mea inuenta longos p̄mittit dies. Mundus et caro addicūt stabiles delectationes. His fidis amicis merito me amicabilem sociam. **A**ngelus. Falsa est hec p̄missio atq; mendosa. Nescis quia hic mūdus vitaq; hoīm mari fluido in scriptura a doctoribus compatur: ī quo nihil est nisi que sūt periculi anime et corp̄is intantū q̄ nisi homo se ad deū cōuertat: habet atq; refugium ad ipsū perire quemuis in eo necesse sit: et in pfundum abissalis inferni demergi. quod tibi hodiernum euangelium ostendit. **M**arci. 6.

In illo tēpe. Cum sero esset factū erat nauis in medio mari: et ihesus solus in terra: Et vidit discipulos suos laborantes ī remigando. Erat enī ventus contrarius eis. Et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare et voluit preterire eos. At illi vt viderūt eū ambulatē supra mare, puta-

Sabbato

uerūt fantasma esse et exclamauerūt. Dēs enī
eū viderūt: et cōturbati sunt. Et statim locutus
est cū eis: et dixit illis. Cōfide: ego sum: noli
te timere. Et ascendit ad illos in nauim: et ces
savit ventus. Et plus magis intra se stupebāt
Nō enī intellexerāt de panib⁹: erat enī cor illo
rū obcecātū Et cū trāsfretassent puenerūt ī ter
rā genesareth: et applicuerūt. Lūq; egressi essēt
de nauī: cōtinuo cognouerūt eū. Et pcurrētes
vniuersaz regionē illā ceperūt in grabatis eos
qui se male habebāt circūferre vbi audiebāt eū
esse: Et quocūq; introibat in vicos vel ī villas
aut ciuitates. In plateis ponebāt infirmos: et
deprecabant eū vt vel fimbriā vestimēti ei⁹ tāge
rent. Et quotquot tangebāt eū salui fiebant

Abi nota q mundus hic ma
ri (vt dixi) comparatur. Unde
esaie .57. impij q̄si mare fer
uens quod quiescere non p̄t
et redundant fluctus eius in
conculcationem et lutum. Et
sequitur postea. Non est pax
impijs dicit dñs. Compara
tur etiā auī p aerē volāri nul
lum post se vestigium relin
quens. Similiter comparatur
et sagitte emisse d̄ q̄b⁹ d̄z sapie
v. In p̄sona dānatoz: Erra
uimus a via veritatis et iustis

cie lumē non luxit nobis: et
sol intelligentie non ē ortus
nobis. P̄uari sumus in via
iniquitatis et p̄ditiois: et am
bulauim⁹ vias difficiles: viā
autē domini ignorauim⁹. **¶**
Quid nobis p̄fuit superbia
ac diuitiarū iactātia quid cō
tulit nobis? Transierūt oīa
illa tanq̄ vmbra: et tanq̄ nū
cius precurrens: et tāq̄ nauis
q̄ p̄trāsīt fluctuātē aquā: cui⁹
(cum preterijt) nō est vestigi
um inuenire: neq; seruitam

Sermo. V.

carine illius in fluctibus. aut
autis q̄ transuolat ī aere cui⁹
nullū inuenitur argumentū
itineris illi⁹ sed tñ sonitus
alarū verberans leuē ventū
et scindens p̄ vim itineris ae
rem: commotis alis transuo:
lauit: et post hoc nullū inue
nitur signum itineris illius.
Aut tanq̄ sagitta emissā ī lo
cū destinatū: diuisus aer con
tinuo in se reclusus est vt ig
nozetur transitus illius: Sic
et nos nati cōtinuo desuim⁹
esse et virtutis q̄dē nullū sig
num valuimus ostendere: in
malignitate autē nostra p̄sū
ti sumus. Talia dixerunt in
inferno hi qui peccauerunt
qm̄ spes impij tanq̄ lanugo
que a vento tollitur et tanq̄
spuma gracilis que a p̄cella
dispergitur: et tanq̄ fumus
qui a vento diffusus est: et tā
q̄ memoria hospitris vni⁹ di
ei p̄terēitis. Vides igitur q̄
vana sunt verba tua quibus
te iactasti securum inter secu
li huius filios conuersari qui
tibi multa spop̄derunt que
tamen nunq̄ ad effectum de
ducunt. Ideo tibi consulo ad
nauem cōfuge petri que chri
stum secum habet: tamen si vē

tos varios sibi contrariōs ha
beat et in medio iactetur ma
ris. Sed vt dicit glosa conti
nua q̄ deus videt suos labo
rantes in mari: quia eos (ne
in tribulationibus et angus
tijs deficiāt) īspectu sue pie
tatis corroborat: et aliquādo
manifesto adiutorio ne perez
ant liberat. igitur hec perpē
de mēte diligentius: et ad pa
trem reuertere. **E Fili
us.** Satis apparet verbo
rum tuorum veritas in expe
rientia. Sed peto: vt me de
misera elongatione peccato
rum (vltia id quod heri a te
audiui) et hodie informare
velis: si quo modo possem ab
his que incepī reuerti?
Angelus. Hoc cordi ē mi
hi te videlicet in his luculen
tius informare ac ammonere
vt meis persuasionibus ac
quiescens ad patrem (q̄ me
ob id ad te misit) citius re
uertaris. Scire enim te vo
lo: q̄ postq̄ peccator se (mo
do tibi heri depicto) a dō elō
gauerit: nisi quantotius re
uertatur in profundiores la
bitur casus. Nam post septē
planetas id est septem capē
talīa vitia incidit cōsequēd

Sabbato

in celum igneum quo tot⁹ ac-
census iaz incipit contemne-
re ea que ipm possent ad re-
uersionem incitare fm illud
puerbi. 18. Peccator cum in
profunduz ceciderit peccato-
rum tñc contemnit scz corre-
ctiones ammonitiones pcep-
ta ⁊ queis alia que possēt ip-
sum incitare ad bonū. Qui
contemptus multum grauat
peccatū ⁊ elongari facit a do-
f. ¶ Est autē contemp⁹ (vt
dicit cancell. pñsient) rē mi-
nus iusto pñcio appreciari. vl
sic: contempnere est rem ne-
gligere et de ea non curare:
vt dum ille qui peccat habet
circumstantias retrahentes:
sed eas non curat aduertere:
claudites oculum quodāmo-
do: ⁊ vñt tergū ad eas. Ter-
tio: cōtempnere est rei irasci
tanq̃ vili ⁊ eam aspernari.
Primū est malū. Secundū pe-
ius. Tertium pessimum. Et
de vltimis duobus hic loqr:
cum etiam contemp⁹ primo
modo in venialibus currat.
An qñ tertio mō q̃s ptemnit
diuina pcepta: aut plati: aut
ea que necessaria ei sūt ad sa-
lutē deliberate: semp ē mor-
tale peccatū. Refert autē dice

re aliqd fieri ex contemptu ⁊
cum contemptu. Ex contēp-
tu dñ tñc fieri qñ contēptus ē
pñcipalis causa talis actōis
sic q̃ illo nō existente nō fierz
actio: vt peccans attendit ad
pñcipientem: ⁊ ideo ipm con-
temnit ⁊ assurgit in talem ac-
tum quasi in despectum illi⁹
Sed cum contēptu ē pecca-
re ex aliqua alia causa: vt for-
te ex infirmitate vl victus li-
bidine. Hec de illo. Igitur q̃
ad hoc deuenit vt contemnat
omnia p que possēt retrahi a
peccato et eis irascitur ac vi-
lipendit vtiq̃ magnum susti-
net elongatiōis casum. Tñc
sequitur casus quintus q̃ fit
in aerem instabilitatis ⁊ ob-
scuritatis. Est enī aeris regio
media obscura: locus demoni-
orum. Sic peccator post cō-
temptū fit cecus ī malicia vt
iam peccata pro peccatis nō
habeat: sed sub excusationis
velamine tegat. Et tñc in de-
sperationem se quasi in pfun-
dum maris precipit. Ex quo
mari quattuor vēti insurgūt
inter se in tali desperato pec-
catore mirabiliter pugnātes
De quibus intelligi pōt illd
Dan. 7. q̃ quattuor venti pu-

Sermo. V.

gnabāt in mari. **P**rim^o oriē
ab oriente sufflans in pecca-
tozem magnitudinē dei viuē-
tis (quē offēdit) timēs nimī-
um de eius iustitia sine recor-
datione sue miscēdie: sicut ca-
yn. gen. .4. Deinde pugnat
ventus ab occidentē: id ē pec-
catorū suorū magnitudo: dicēs
cū cayn: Maior est iniquitas
mea q̄ vt venia merer. Ae-
nir tertio ventus meridionalis
cum iam ad mentem reuocat
strictum dei iudiciū: quod
erit contra omnes peccatores
prestitos. **P**ostremum oriē
ventus aquilonaris cū pec-
cator cogitat in desperatōne
se oportere eternaliter cū des-
monibus ardere in inferno.
Tunc postremum nihil sup-
est nisi in terrā cadere: se scz
terrenis ac peccatis mltimos
dis inuoluere quasi despera-
tus de celestibus. Et sic finis
illius est sepelitis in infernū.
S. ¶ Vides q̄ miserabilis ē
auersio a deo: igitur reuerte-
re. **Filius.** Et audio ca-
sus peccatoris et sua elonga-
tio a dō pessima ē. Sz dic mi-
hi o āgele custos aīe mee: p̄t
ne talis indicibilis casus elō-
gationis in tali pctōe recu-

perari. Et si hoc facilliter fieri possit: Et si de facto in aliis
q̄bus fiat cū sit tam magna di-
stātia inter deū et pctōrem?
Angelus ducit eum ad pabo-
lam dicens Vade et vidit. Et
angel⁹: Quid inq̄t vidisti?
Filius. Vidi: et ecce mons
magnus et altus cuius sum-
mitas se visui meo absconde-
bat. Vidi et ecce ex eius cacu-
mine fluius magnus et ra-
pidus defluebat cum quo in-
numerabilis piscium multi-
tudo parit⁹ vsq̄ ad pedes mō-
tis defluebat paucissimis ibi
remanentibus. Vidi: et ece
ce fluius ille in multos riuu-
lorū ramos scindebatur: spar-
sim per terras se ab inuicem
diuidētes. Et similiter pisces
a se dissiucti quiuīs suū seque-
batur ampnū. Et ecce magna
mūltitudo piscatorū stabāt pas-
sim circa ampnos pisces mul-
tos varijs retibus capiētes.
Sed aliq̄ pisces hoc ppendē-
tes viam q̄ venerāt reuerten-
tes ad pedem mōtis vsq̄ de-
uenerūt conātes reuerti in lo-
cum quem reliquerāt in mō-
te. Et cum plures forti saltu
montis temptassent culmen
conscēdere: fatigati casū su-

stauerunt secundum Et sic tandem delecti priores am-
pnos sequentes in man⁹ in-
ciderunt piscatorum. Aliq⁹
tamē pisces perseveranti sal-
tu montem ascendentes in
priorem locum sunt reuer-
si. hanc vidi similitudinē in-
terpretationem ei⁹ cupio sci-
re. **¶ Angel⁹** Bene
vidisti. Mons iste altus in-
nocentia est baptismalis: flu-
minis rapidus pronitas ē na-
ture desitute q̄ semper ad
terrena tendit. Corpus enī
qđ corrumpit̃ aggrauat ani-
mā: pisces homines sequen-
tes hanc pronitatem ⁊ incli-
nationem malaz. Diuisio ri-

norum et piscū diuerse sunt
conuersiones ad creaturas.
Piscatores demones sūt q̄
suis retribibus temptationū
animas capiunt. Sed qđ vi-
disti q̄ inter eos aliqui ad p-
orem locū reuersi sunt: ⁊ sal-
tu quodam reascendere tēp-
tabāt: sed casum sustinuer-
secundum: hi sunt qui non
nunq̄ compuncti penitenti-
am attemptant aggredi: sed
cum eius difficultatem pſen-
tiunt ab ea q̄ totius desistūt:
quorū nouissima peiora erūt
prioribus. Tu igitur reuer-
tere et cum paucis quos vi-
disti ascendere: reascēde.

Sequens figura parabole sermonis domi-
nice quadragesime declarat qūo filius pro-
digus consumptis om̃ibus a patre percep-
tis substantiis ad tantam deuenit pauper-
tatem ac esurie passionem: vt ventrem fili-
quis quas porci manducabāt impleri per-
optaret.

Figura pabole sermonis dñice, xl.

Dominica prima quadragesime

Leva oculos tuos in directum et vide ubi nunc prostrata sis Iere. 3. Anima peccatrix: o miser fili p'dige qui reliquisti domum patris tui: qui omnē tuā substantiā expēdisti: nunc circūspice et vide quibus sis miseris vallatus quantisque calamitatibus expositus. Doceat te veratio quod a fortuna discere noluisti. nā ut Esa. 28. dicit veratio intellectum p'stat. Jam vide quod non est dedecus culpe sine decore iusticie. Omne enī culpaz sequitur aliqua pena. quod peccator sibi ipsi pena est. An Augus. li. confess. Iussisti domine et sic ē quod unusquisque peccator sibi ipsi pena ē. Item Boe. de consolatiōe p'bie. li. 4. p. 6. deducit in longum quod malum nūc quod bene ē quod quis ipse aliter opinetur. Et idē aug. in sermone de innocentibus dicit quod etiā si in tēpore p'senti malis non ē bñ neque bonis male: ideo Leua. 3.

Expedita uterque prima ac principali consideratiōe quā peccator (volēs per penitētiā ad deum reuerti) cōsiderare

debet: scilicet auersionem a deo: cuius sit malicie: Hinc superest videre de secūda cōsideratiōe principali scilicet pene que sequuntur culpam cuius sit miserie. Dicit enī historia de filio p'disgo quod postquam consummasset omnia: facta est fames valida in regione illa: et ipse cepit egerere. Et abiit et adhestit vni cuiuslibet regionis illius: et misit illum in villam suam ut pasceret porcos: Et cupiebat videri suum implere de filiis quas porci manducabant: et nemo illi dabat. Quo in passu quattuor describitur conditiones quas miser ipse ista tu isto habuit. Fuit enī vita egenus: veste nudus: cibo famelicus: vili subiectiōe suus. **R.** Igitur in hac sacra doctrina venit more solito ageretur suus in regionem illā longinquā ut ipsum filium p'digum sibi a deo commissum ulterius exhortetur ad reuersionem. Et cum domus hospitii intrasset (quo consueuerat hucusque ipsius inter lasciuos iuuenes inuenire) minime eum repperit. Tūc sodales suos interrogat dicens. Hinc quem hactenus visitare consueuerat vidistis?

Scitis ne quo se loco recepe-
rit. At illi se omnino nescire fa-
tent: et ipm̄ i obliuione habe-
re. **M**undus non mundus
sed immundus: amicus fallax:
amicus mense: sed in tpe ne-
cessitatis quos amasti dereli-
quis. Socii delectationum:
fortune comes: tamdiu adhe-
res q̄ diu q̄ tuū est in homie
inuenis: semp̄ illud clamans
effectū. Diligō te non te pp̄-
ter: sed te tua pp̄ter. Vide igit̄
tur q̄ cito post sump̄tā sub-
stantiā fili? pdig? in obliuio-
nem datus est his qui se for-
tune sue sociabāt. Igit̄ cū an-
gelus eū eo i loco nō reperis-
set: regionē illam circuit per
vicos et plateas quērēs quē
desiderat ad penitentiā ruo-
care. Et tandem cū quēdam
campū p̄transisset vidit eū a
longe porcos pascentem. Et
cum ad eū p̄pius accederet
(nō vt regis filium sed sicut
abiectū subulcū ipm̄ reppit.
Et p̄missa salutatiōe incepit
eum a planta pedis vsq̄ ad
verticē oculaciū intueri di-
cēs. Es tu ne ille magni re-
gis filius: quē pater curē me
cōmisit. Qui ante hos dies
belicij affluebas: substantiaz

paternā prodige expēdens.
Amib? deniq̄ mundi ama-
torib? car? acceptusq̄ existēs
Quō igit̄ ad hāc penuriā ve-
nisti? Nam vt video: q̄ fame
(tuā pallēt ora) et cutis sua-
lida deforme tuū reddit deli-
catū corpus. Tūc deniq̄ eru-
itē q̄ tenuē tibi p̄st ant tegi-
mentū: quo ab algous (nūi-
um tpe) tueri debueras. Et
ne tibi exusta aura sol ardore
torridū redderz corpusculū.
his ben̄ sufficiētib? tu p̄ua-
r? es Incēdisq̄ q̄si semitulu?
hō: cui? vitalis spūs q̄si mor-
tis vicinitate lentescit: cuius
defossi natantesq̄ sunt oculi:
obtutus lacrimosus: frons
p̄tracta: labentes genē: naref-
q̄ acuti. **N** q̄ mesta sunt sus-
piria tua: q̄ alienus vult? tu-
us. Et tibi q̄ dissimilis fact? es
in ista regione. Dic queso mi-
hi cui? p̄ditionis est dñs cui
seruis: et quid p̄mij te expe-
ctat? Quis deniq̄ clb? tu?
que postremū est amicabile
societas tua. Vere mlti esse
nō debet q̄ celestes spūs mi-
rari se ostendūt q̄ tam nobis
lissima creatura hō p̄ peccatū
se tam dissimilem reddit illi
a quo creatus est et ei? imas

Sermo. VI.

gine insignitus. **¶** **T**ūc
subsistens fili⁹ paulisper ce-
pit vt potuit (anhelo pector:
resarido palato: rauca voce:
ac mestis suspirijs) interroga-
ti angelo respōdere. **I**heu me
miserū omnē psumpsi substā-
tiā cū mulierib⁹ ⁊ sodalibus
omnib⁹ existens frugib⁹ q̄-
diu substantia mihi suppete-
bat. Sed nūc me bonis puarū
tū abiecerūt: nec est qui mee
infortune cōpati velit. **S**z fa-
me coactus distractisq; in p̄-
ciuz vestibus en tirānico me
seruiendū subieci dño: q̄ me
huc misit vt porcos pascam
non habēs de filiquis vñ sa-
melico stomacho satissacere
possum. **T**unc angelus mor-
misericordia dixit. **A**cquie-
sce vel nunc fili⁹s meis ⁊ re-
uertere ad patres ⁊ ip̄e te su-
scipiet. **F**ideiubeo tibi quia

te mīme repeller. **Fili⁹**
O angele tamen si multis an-
gustier penurijs: tamē ad pa-
trem reuerti p̄timeſco: ne ob
multarū temptatlonū cōgrel-
sum scdm a dyabolo sustine-
am casum. **S**i enī temptatio
ni sue resistere mīme potui cū
in domo p̄ris existens plura
mihi suppetebant adiumenta
Quo me sustentaculo tueri
valeo: qui omnibus viribus
sum (hac in regione) destitu-
tus. **Angel⁹.** **T**imor ille
ne te auertat: tuā tantū pone
fiduciam in dominū iesum ⁊
ip̄e tibi erit fidus ac fortis p̄-
pugnator. **O**b id enī voluit
desertū intrare vt cū tempta-
re iniret cōflictū eoq; supato
tibi ⁊ alijs p̄fidentia p̄staret.
Audi igif euāgelium qđ ho-
die tibi sc̄ta ecclia proponit.

¶ **Mathei. 4.**

In illo tempe. **D**uctus est iesus in deser-
tū a spiritu: vt temptaret a diabolo. **E**t
cum ieiunasset quadraginta dieb⁹ ⁊ quadragi-
ta noctib⁹: postea esuriit. **E**t accedens tempta-
tor: dixit ei. **S**i filius dei es: dic vt lapides isti
panes fiant. **Q**ui respondēs: dixit. **S**criptum
est. **N**ō in solo pane viuit homo: sz in omni ver-
bo qđ p̄cedit de ore dei. **T**unc assumpsit eum
diabolus in sanctā ciuitatē ⁊ statuit eū supra

¶ Diſce prime quadraſime.

pinnaculū tēpli: et dixit ei. Si fili⁹ dei es: mīt
te te deorſū. Scptū ē enī. Qz angel ſuis māda
uit de te: ⁊ ī manib⁹ tollēt te: ne forte offēdas
ad lapidē pedē tuū. At illi ihs rursuz. Scip
tū ē. Nō tēptabis dñm deū tuū. Itēz aſſūpſit
eū diabolus in montē excelluz valde: ⁊ oſtēdit
ei omīa regna mūdi ⁊ glām eorum: ⁊ dixit illi.
Hec omīa tibi dabo: ſi cadens adoraueris me.
Tunc dixit ei ieſus. Va de ſathana. Scriptū ē
em. Dñm deū tuū adorabis: ⁊ illi ſoli ſeruiēs.
Tūc reliquit eū diabolus. Et ecce angeli acceſ
ſerunt: ⁊ miniſtrabāt ei.

Aides igit q̄lē tibi dñs ſua ī
tēptatōe fiduciā dedit (vt qđ
a te nō potes ipſo auxiliante
valeas Sed q̄ (vt q̄rularis)
antea mīme ī tēptatōe ſtetit
Nō rō fuit: qz nimis extitit ſe
cur⁹. Cū ſecuros ſp deuastet
iminēs hoſtis. Igit p̄ſtringe
deiceps (opante manu) cru
cis trophēuz ⁊ inuicti regis
pauſa ſub vulnerib⁹: ⁊ facili
us iminētia tēptamēta ſupa
bis. **Fili⁹.** Bona ⁊ ſalu
bris ē p̄ſuaſio tua. Sed rogo
vt d tēptatōe q̄ ſit ⁊ q̄lis me
velis luculētī⁹ iſormare. Et
q̄re diabol⁹ auſ⁹ ē xpm temp
tatōe ſua aggredi cū ſciuerat

ipm eſſe filiū dei vt videt in
nuere. ſctūs lucas. ca. 4. vbi
dr. Exibāt dñmōia a mltis ela
mātia ⁊ dicētia qz tu es fili⁹
dei ⁊ increpās nō ſinebat ea
loqui qz ſciebant ipm eē xpm

Angel⁹ De his q̄ inſtro
gas tibi pat⁹ ſū rīdere q̄ten⁹
te poſſum ad p̄rez reuocare.
Igit ſcire dēs q̄ vt. ſ. tho. 3.
pte. q. 41. di. q̄ ſic aug. di. 9
li. c. xj. d. ci. di. Xps tñ inoz
tuit dñmōib⁹ q̄tū voluit nō p
id qđ ē vita et̄na ſz p qđā tpa
lia ſue x̄rui⁹ oñſua. Ex q̄b⁹
qđā plecturā habebant xpm
eſſe filiuz dei Sed qz rursuz
in eo quedam ſigna humane

Sermo. VI.

infirmittatis videbant: non p-
certo cognoscebāt ipm esse fi-
liū dei. Et ideo diabolus eū
temptare voluit. hec ille. Et
hilarit⁹ sup Mat. dicit: Tē-
ptare christū diabolus nō fu-
it: ausus nist i eo p eluridio-
nis infirmitatē q̄ sūt hominīs
recognosceret. Et Grego. ex-
ponens illud: Si filius di es
zē: di. M. Quid sibi vult tal-
sermonis exorsus nisi qz co-
gnouerat dei filiū venturū eē
Sed venisse p infirmitatem
corpis nō putabat. Sustinu-
it aut christ⁹ se a diabolo tēp-
tari ppter tres p̄cipuas rōnes
Prima fuit ppter hominis
instructionem vt scirem⁹ pa-
ratam nobis esse diaboli pu-
gnam. Ali eccl. 2. Fili acce-
dens ad seruitutē dei sta i ius-
ticia z timore: z ppara aiam
tuā ad tēptationē. Secunda
rō fuit ppter temptatorū glo-
lationem: vt quod p nos nō
possumus in ipso superare
valeamus. Tertia fuit ppter
diaboli confusionem: vt sicut
ipe vicit hominē in paradiso
etiā ab homine vinceretur quē
nesciebat deū esse vel solum
hominem. Vicit aut christus
diabolum qui spirituale ho-

minem nō statim de peccatis
grauibus temptat sed paula-
tim a leuioribus incipit vt ad
grauiora perducatur. Ideo tri-
plici vitio conatus ē christus
temptare: scz gula: inani glā
z auaricia. Primo ibi: Si fi-
lius dei es dic vt la. zē. Hie
ronim⁹ Vane agis demon si
filius dei est decipi non pōt:
si purus homo: lapides in pa-
nem conuertere non valet.
Tamē multa fuit astucia de-
monis: cogitabat enī intra se
Si faciat qd suadeo cogno-
scam ipm esse deum. Si non
faciat adducam eum ad pre-
sumptionē faciendi. Scz chri-
stus ei sic respōdit: vt diabo-
lus dubius maneret dicens.
Scptū est Deūo. 8. Non in
solo pane viuit h. zē. Vides
aut diabol⁹ qz euz in carnali
temptatione non potuit vin-
cere ducit eum ad illaz i qua
spirituales virt sepe deficiūt
scz in vanam gloriā eo qd vi-
xit eū in sanctam ciuitatem.
Sed supatus ē ad tertiā di-
cit q est auaricia. vt ē enī dia-
bol⁹ multis astutijs: idō mul-
le artifer dī. vt habet. 16. q.
2. c. visis. Ideo vt melius te
possis a suis fallacijs cauere

Bñica I. xl.

suam tibi h̄ describas (qua a
p̄cipio vultus ē) astutiā ⁊ des-
ceps. **D**iabol⁹ ei vidēs
se p̄cipitātē a regnō eterno ⁊
hōiem in paradiso adhuc for-
re erectū tactus inuidia (fm̄
illud sap. 2° inuidia diaboli
mors intrauit in orbem ter-
rarum) Aggressus est in para-
diso hominē vt eū temptaret
⁊ temptando deiceret. Et iō
p̄mo vsus ē astucia: quas in
quattuor ostendit. Primo:
qz noluit in p̄p̄a forma eum
aggredi sed in aliena. Rati-
onem ponit m̄gr̄ in. 2. di. 21
dicens qz qz violētia ei no-
cere nō poterat ad fraudē se
conuertit. Et ne fraus ipsius
nimis manifestaret in sua sp̄e
nō venit ne apte cognosceret
Sed ne nimis occulta foret
fraus eius q̄ cauēri ab homi-
ne non posset: ideo deus i ali-
ena quidē forma pmisit sed
in tali in qua eius malicia fa-
cilit̄ possz dephēdi: iō in sp̄e
tis forma: vt p̄ illud qd foris
erat astucia tēptātis aduerte-
ret. hec ille. Scda astucia fu-
it qz mulierē nō viz p̄mū est
aggressus p̄p̄ ei⁹ debilitatē
Tertia fuit qz verbis inter-
rogatorijs eā aggredit dices

Cur p̄cepit vob⁹ vt ex respō-
sione colligeret q̄l̄ i malicia p-
cedere posset: vt dicit idē m̄.
Quarta astucia fuit: qz illud
suasit ad qd hō naturalr in-
clinat. i. appetitū scie. qz vt
d̄t aris. j^o meta. Vis hō na-
tura scire desiderat. jō dicit:
Scit d̄s: vt in q̄cūqz die cōe-
deritis eritis sicut dii scie. b.
⁊ ma. gen. 3. vl fm̄ m̄gr̄z vbi
s. In trib⁹ eū tēptauit scz sus-
p̄bia: sibi: eritis sicut dii. auar-
icia: sibi: sciētes hō. ⁊ ma. q̄
nō tm̄ ē pecūie sz etiā cuius-
uis rei quā inordinate appe-
tim⁹. In gula: i p̄suasione pos-
uit. hec ille. Scdo vt fauorē
mōi acq̄reret vs⁹ ē carnali cō-
cupia sciens qz nemo vnq̄
carnē suā odio habuit. qd p̄z
i p̄ma etate mōi vbi d̄z qz oīs
caro corruptiua suā. gen. 9.
Tertio vt mōi sic rex p̄siderz
vs⁹ ē ambitioe d̄nandi i scda
etate p̄o diluuiū: vtz gen. x. i
nēroth. ipe enī ē rex sup oēs
filios supbie: job. 41. Quar-
to vt amorē d̄i i hōib⁹ extin-
gueret vs⁹ ē auaricia ⁊ cupi-
dita h⁹ sc̄li. vñ ja. 4. q̄ vult
eē amic⁹ h⁹ sc̄li iūmic⁹ p̄stitui-
tur d̄i. Quinto vt totuz mōm
sibi sbingarz vs⁹ ē varijs tēp-

Sermo. VI.

tationibus diversorumq; pec-
catorumq; in iudicijs. Exo. j.
Opprimebāt egiptij. i. dia-
boli filios isrl: atq; ad ama-
ritudinē puocabāt duris ope-
ribus luti ⁊ lateris. Et his qn
q; temptationibus adhuc vi-
cissim ad homines vrit. Ideo
dicitur pprie temptator. Et
hoc ppter tria fm tbo. in se-
cūdo sc̃pto. di. 21. sc̃z rōe in-
ceptōnis: q; in paradiso ipe in-
cepit temptare. rōne intenti-
onis: q; tēptādo qrit hoīs in-
teritū. jo. 8. Ad initio homi-
cida est. Tercio ratōe coope-
ratōis: q; vrit i tēptādo reb⁹
mōdi ⁊ carne. Et amb. sup lu-
cā. Nā nunq; a carne vince-
retur nisi prius a diabolo cap-
tius detineret. **P.** Est
igit tēptatio diaboli fm Las-
fiodorum assimilatio boni ad
fallēdum. hec de tēptatōne.
Filius. Satis interroga-
tioni mee fecisti. Sed vnū est
qđ me ad reuersionē tardum
facit. Et ideo enī q; pauci sūt
in ecclia scā q; tēptatōes dia-
boli supant: s; cōiter ab ipso
supant: qre sit vellē a te scire
Angel⁹. Vide pabolā. et
vidit. Quid inq; angel⁹ vi-
disti? **Si.** Audi qndā plas-

nicie magnā ⁊ amenā: q; plas-
na erat homib⁹ crucis signa-
culo insignitis: munitisq; ar-
mis. Et ecce qdā pcones cla-
mādo exhortabātur populū:
vt quibus armis suis munit⁹
se sollicitus ad pugnā dispo-
neret ppter incertū inimico-
rum incursum. Erat aut in eadē
planicie mōs amenissim⁹ ha-
bēs i sūmitate aulā altā ⁊ re-
giā: in q; rex nobil⁹ vna cū ma-
gna multitudie militū mora-
bat. q; rex omnib⁹ q; i planicie
erāt pmisit pnia multa si vi-
riliter agētes cōtra inimicos
fortius pugnārēt. Et vt id li-
beri⁹ agerēt: etiā suos secum
existētes i adiutoriū dirigere
vellet si ab eo auxiliū peterēt
Uiditq; q; malorū ps in plani-
cie exntiuz (abiectis armis)
varijs ludis se exposuerunt:
de inimicorū incursum se secu-
ros psumētes. Et ecce subito
assūt inspati inimici crudeli⁹
in eos senietes: ⁊ vnūquēq;
illoz vt poterāt vulnerabāt.
S; q; in armis vigiles man-
serāt inimicorū insultus sup-
nis militibus eis coopanti-
bus forti⁹ expugnabāt. Hāc
vidi visionē: eius interpretati-
onē a te expectās. **Anges.**

Secunda feria,

lus. Hec planicies ecclesia
scitā ē. Signati cruce christi:
ani oēs. Mōs alr⁹ p⁹ia ē ce:
lestis q̄ ob id in medio eccle:
suarū dici p⁹ qz nemo in ip:
sam intrat nisi sit eccle:
siaz. vt habet de sū. l. s. vna
vera. S; q̄ a se piecēt arma
bi sūt q̄ relicti. X⁹tib⁹ se vl:
tro p⁹ delectatōes inimic⁹ ex:
ponūt. et sic ab ip⁹s vulnerāt
Alma christianorū sūt nō in
carne s; in spū. 2. cor. 10. vñ
ad ephe. 6. Induite vos ar:
matura dī vt po. sta. ad. i. d.
Et postea seq⁹: In omib⁹ su:
miste scutū fidei et galeā salu:
tis ac gladiū spūs qd ē X⁹bū
dei orātes et vigilātes. In:
imici demōes sūt. Rex sedēs
in aula christ⁹ ē: cui⁹ milites
sūt angeli q̄s ad vos mittit si
cut me ad te misit. Igitur re:
uertere ad patrem.

Secda fe. sermo VII.

Luca oclos. 7c.

Q. Q⁹ heri cepi
dicere de secūdo statu
filij pdigi q̄ respicit ei⁹ mise:
riā i quā incidit p⁹ p⁹etā: et de
p⁹ma ei⁹ p⁹ditōe misera q̄ ē q⁹

In illo tpe: Di. i. d. s. Lū venerit filius ho:
mīs i maiestate sua et oēs angeli ei⁹ cū eo

fuit egen⁹ eo q⁹ totā subiam
psumpsit: et ideo cepit egere.
Ubi sciēdū q⁹ egestas ē ipl⁹
q⁹ paupertas. Dicit enī in sui
rone extremā et miserabilem
penuriā rex q̄b⁹ bona paup:
tas posset cū deo vti. Et ideo
trāsferendo ad egestatē spūs
dicit penuriā illoz sine q̄bus
hō nō pōt bene viuere et salu:
tē pseq⁹: q̄ maior penuria hōi
esse nō pōt. Igitur hodie āgel⁹
redit ad pōrē locū vbi elegū
filii cū porcis heri reliq̄t i sua
egestate p⁹sistētē. Et ait: qd
miser adhuc tardas reuerti
ad p⁹rem. **Fili⁹.** Mō audeo
reuerti ad eū. **T**imeo enī e⁹
magnā offensam ne forte me
tradat i man⁹ tortoz. **An.**
Nequāq̄ sic de tuo p⁹re cogi:
tare tibi expedit. Nam i mas:
nus tortoz neminem tradit:
nisi qui finaliter in sua p⁹ma
net duricia cordis. Et q̄ iam
nolūt sua p⁹etā elemosinis re:
dimere: ac opa misericōe exer:
cere. hi tales in extremo iudi:
cio in manus tradētur torto:
rū. Et quod sic se habet hec
res audi euangelium hodi:
ernū quod math. 25. scribit.

Tūc sedebit sup sedem maiestatis sue: ⁊ agregabunt aī eū oēs gētes: ⁊ sepabit eos ab inīcē sicut pastor segreget oues ab hedīs: ⁊ statuet oues quidem a dextris: hedos autē a sinistris. Tūc dicet rex his qui a dextris eius erunt: Venite benedicti patris mei: possidete paratū vobis regnū a cōstitutiōe mūdi. Esuriui ei ⁊ dedistis mihi māducare. Sitiui: ⁊ dedistis mihi bibere. Hospes erā ⁊ collegistis me. Nudus erā: ⁊ cooperuistis me. Infirmus erā: ⁊ visitastis me. In carcere eram: ⁊ venistis ad me. Tūc respondebūt ei iusti dicētes. Dñe quādo te vidimus esurientē ⁊ paupē te: sitientem ⁊ dedim⁹ tibi potū. Quando autē te vidim⁹ hospitē ⁊ collegim⁹ te: aut nudus ⁊ cooperuim⁹ te. Aut qñ te vidim⁹ infirmū: aut in carcere: ⁊ venimus ad te. Et rīdens rex dicet illis. Amē dico vobis: q̄d diu fecistis vni de his fratribus meis minimis: mihi fecistis. Tūc dicet ⁊ his qui a sinistris eius erūt. Discedite a me maledicti: in ignē eternū: qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius. Esuriui enī: ⁊ nō dedistis mihi māducare. Sitiui: ⁊ nō dedistis mihi potum. Hospes erā: ⁊ nō collegistis me. Nudus: ⁊ nō cooperuistis me. Infirmus: ⁊ in carcere: ⁊ nō visitastis me. Tūc respondebūt ei ⁊ ipī, dicentes.

Sermo. VII.

Dñe qñ te vidimus esurientē aut sitientē: aut
hospitē: aut nudū: aut infirmū: aut in carcere:
et nō ministrauim⁹ tibi: Tunc respondebit il
lis dicens. Amen dico vobis: q̄d diu non fecisti
vni de minorib⁹ his: nec mihi fecistis. Et ibūt
hi in suppliciu eternū: iusti aut in vitā eternā.

Aides igit̃ qui hi sint qui in
manus tradent̃ tortorē. Max
hec historia debet te ⁊ quem
libet tibi silem ad penitentia
reuocare: Recte sicut equus
duob⁹ calcarib⁹ stimulat̃ ad
cursū: ita hō debet stimula
ri timore ⁊ amore. timore scz
gehēnalis penet: ⁊ amore re
gni celestis. An̄ aug⁹. d. sup
illo euāgelio. Si quis esset q̄
de sacra scriptura nihil sciret
nisi p̄sentem lectionem sola
sufficeret sibi ad salutem: qz
ibi continentur merita ⁊ des
merita: p̄mia ⁊ supplicia: hec
ille. S̄ q̄ dissimile est ite ⁊ veni
te ī regnū eternū: ⁊ ignē eter
num: benedicti et maledicti
Igitur autem sunt dissimilia
quia precedens conuersatio
illozum est dissimilis. Qua
te o fili tibi suadeo reuertere
dum tempus est reuertendi
et miserendi vt euadere pos

sis illam strictam sententiam
ite maledicti. **F**ilius
A te scire cupio vnde pecca
tori propter exigam delecta
tionem peccati taz magna es
gestas oriatur et in quo con
sistit. **Angel⁹** Scire de
bes q̄ cū deus creasset hoīez
ideo eum tam notabiliter cre
auit vt (quis capax sit bono
rum infinitorum) tamen su
as diuitias nō nisi in ip̄o cre
atore h̄ret. qz vt dicit magi.
in. 2. distin. 1. hominē deus
ad se fecit vt euz cognoscerz:
cognoscendo amaret: aman
do eum possideret: et eo frue
retur et beat⁹ esset. Que bea
tudo est status omniūz bo
norū vt dicit boe. 8. p̄lo. phi.
li. 3. pro. 2. Et iste diuitie b̄
per gratiaz possidentur licet
imperfecte et absconse recte
sicut paruulus qui sub tuto
ribus ē: diuitias quidē habz

sed ad libitum eis uti nō pōt nisi vir efficiat. Sic boni homines qui hic in gratia dei uiuunt: sicut uult apl's ad Gal. 4. Sed in patria has diuitias plene possidebunt: qz deum sicuti est uidebunt. Igitur ut ad tuum respondeā ppositum. Prima et maxima egestas peccatoris est quando p peccatū mortale deū amittit: et xpm iesum filium eius: qā tunc amittit omnes thesaurus: quia ipse est ut dicit apl's ad Colo. 2. in quo omnes thesauri sapie et scie sūt absconditi. Ratio autē est: qz peccatū sūme est pstrariū deo: quia illud quod facit hominē contrariū deo et rebellē id potissime deo pstrariat. Sz peccatū facit hominē inimicum dei: g. Preterea illud qd cōtrariatur pcepto alicui: cōtrariat et pcepti: sz peccatū pstrariatur mandatis eius g. **A**mplius caritas et cupiditas opponūt: sicut g'ra et culpa. Sed gratia et caritas deo uiuunt: et ipm possidere faciunt hominē: ergo p oppositum cupiditas et culpa ipsum amittunt: qz reddūt hominē dissimile deo et odio:

sum: ideo sibi pstrariū. **S**ed re tamē debes q' fin dōauē. in. 2. dīf. 35. ar. 1. q. 3. aliqd malum pstrari alicui bono pōt dupliciter intelligi: scz aut in se et formaliter. Aut in suo effectu et opatione. Primo malū non potest pstrari sūmo bono cū illd sit bonū p essentiam cui nihil oīno est cōtrariū. Secūdo mō qdā mō pōt pstrari qdā mōdo nō. Nā dupliciter pōt aliqd repugnare alicui in suo effectu. Aut quia repugnat ex parte virtutis ipsius agentis. Aut idoneitati ipsius suscipientis. Primo modo nihil potest repugnare deo i suo effectu: qz virtus eius omnipotentissima est: ideo nullū potest inuenire obstaculū. Secūdo mō iterū subdistingnuendum est: quis nocumentum inferre effectui potest esse dupliciter. Aut simpliciter et vniuersaliter. Aut in parte. Primo mō nihil cōtrariatur deo in suo ope. Tāta em̄ est et talis ordo vniuersitatis quem ei p'ditor dedit: ut nullo possit malo p'turbari. Sed ultimo mō aliqd pōt repugnare deo in suo effectu

Sermo. VII.

quia p malū bene ptingit eē
aliquē dei effectū minus hu-
mile ad susceptionē diuine i-
fluentie ad obtentū pfectiōis
et beatudinis ad quā ordina-
tur hō ex sua pmaria pditione
Et sic pctm ppariat deo. hec
ille. **¶** Ex qua pparitate
pctōr multis bonis patur.
qz amittit grām. Primo scz
vita spūali quo nihil melius
aīe esse pōt. An aug. sup ps.
62. 2 hē ē peni. dī. 1. 6. Itē
idcirco. Sic dicit. Cū em de-
us sit vita aīe: anīa vero vita
corpis: tō sicut corpus sine
aīa viuere nō pōt: ita aīa non
pōt viuere nisi deo pnte. hec
ille. Sed tunc dī aīa viuere
cū veraciter deus diligit eiꝝ
obediēdo copulat. An deus
tro. 30. Elige vitā vt et tu vi-
uas et diligas dñm deū tuū:
atqz obediās voci eius: ipse ei
est vita tua. Et qz fm pñm i-
li. topi. Sicut se habet ppo-
situm in pposito ita oppositū
in opposito: Sequit qz sicut
mors corpis puenit ex sepa-
tione anīe et corpis: ita mors
anime ex sepatōe ipi et dei.
An idē aug. 13. d. ciui. dei. c.
2. Mors aīe fit cū eā deserit
deus sicut corpis cū illō dese-

rit aīa. Et in. 4. d. trini. ca. 3
ait. Anīe mors impietas est:
et mors corpis corruptibili-
tate. Hec igit est maxima egestas
aīe deū nō habere. Sed ege-
stas ē qd in hō i pto mor-
tali est passio dñi ac eius me-
ritū i ipō frustra. Itā xps p
suā passionē multas bonorū
diuitias nobis ptulit scz libe-
rationē a diabolo: apñem
regni: grām impetrauit. rē:
que oīa amittit pctōr. Ande
dicit scñs bonauen. in. 3. dī.
19. Et hē etiā d. ple. dī. 1. c.
Semel imolat: in glo. Xps
mortuus ē p oībus q ad suf-
ficiētiā nō quo ad effectum
Efficax em fuit in redimente
sed per eos stat qui se indig-
nos faciunt. D qz indicibilis
egestas hec (perpende o fili
rogo) quādo captus caret re-
dimente: cecus lumine: infir-
mus medico rē. Sic pecca-
tor christum medicum redēp-
torem lumē non habet qd iū
in peccato pñstet. **¶** Ter-
tia egestas est qz peccator a-
mittit amicitiaz dei et in odi-
um ei cadit. ps. Odisti om-
nes qui operantur iniquita-
tē. Itē sapie. 14. Abhomi-
nabilis est deo impius et im-

pietas eius. Et eccl̃i. 12. Al-
tissim⁹ odio h3 p̃ctōres. Rō
aut̃ est: qz vt d̃r. 8. ethi. filiu
d̃ e cā dilectōis. Et eccl̃i. 13.
om̃e aīal diligit sibi sile. Luz
igit̃ cōtrariōz f̃rie sint cau-
se: vt d̃r sc̃do d̃ gñatōe sequi-
tur qd dissimilitudo est cā odij.
Mō inē deū ⁊ p̃ctōrē maria
est dissimilitudo cū d̃s velit obf̃
uātiā mādatorz. Mat. 19. si
vis ad vitā ingredi sua mā.
S3 p̃ctōr vult oppositi. ⁊ inde
est qd maxima inimicitia orit̃
inē illos. Et hec magna est
egetas tali amicitia carere.
de qua dicit ar. 8. ethi. i p̃n-
ci. qd maxie nēria ē amicitia
in vita. nā sine amicis null⁹
eligeret viuere h̃is reliq̃ bo-
na oīa. Etenī vitātib⁹ ⁊ prin-
cipat⁹ ⁊ p̃tates h̃itib⁹ videt̃
amicis maxime opus. Que
em̃ utilitas ē bōe fortune ab-
lato b̃fficio qd maximū ⁊ lau-
dabilissimū ē scz h̃re amicos
hec ille. **X. Filius.** Sa-
tis me psuasuz habes de his
q̃ dicis. S3 vnū ē qd me am-
miratōe attonitū reddit: nec
valet mens mea id excogita-
re. Qū enī tota sacra sc̃ptura
deū p̃dicet bonū piū ⁊ miseri-
cordē: imo nō multiplex ei⁹

effectus id clamet: cur p̃ taz
momentanea delectatōe tā no-
bilissimā creaturam a se vult
eternaliter abicere quam ad
imaginē et similitudinē suaz
creauit. Angelus. vide pa-
rabolaz. ⁊ vidit. et angelus.
Quid inq̃ vidisti. **Filius.**
Vidi ⁊ ecce architector sap̃-
entissimus sedens inter mira-
opa q̃ fecit puū pduxit op⁹.
effectū tamē et dignitate su-
percellētissimū. Qd op⁹ dū
f̃m suū b̃nplacitū pfecisset ip-
sum vti acceptissimū depōsi-
tū tradidit custodie cuius-
dam dicens. Accipe illd ⁊ si-
da sua custodia firmis seris
obstruēs. Habeo enī capitā-
les inimicos meis p̃ciosiori-
bus opibus insidiātes. Scio
enī qd si ipm op⁹ contigerint
et si non abducūt furtim q̃lis-
tatibus tam turpissimis inhi-
cient. Accipit ille opus ⁊ si-
de spopondit ipm seruandū
Sed qd multa: paucis euo-
lutis dieb⁹ negligēter ip̃e de-
positari⁹ agēs patuluz dom⁹
liberuz p̃bebat hostibus. q̃si
intrātes opus illd adeo infe-
cerūt vt nullus (cuius famus
odoratus extitit) appropinq̃
re valorz. Venit domin⁹ ope-

Sermo. VIII.

ris: et qd ei contigerit p̄ci a
piens remedijs plurimus tē
ptabat illō refartire et in pri
stinam dignitatēz recuperare.
Verū cū nullo remedio pare
ret quā fetoz etis accresce
ret (motus indignatione do
min⁹) p̄tra opus (tamen si p̄ci
osum) in pfundum tamē ma
ris dimerfit: mallem eo care
re q̄ fetozem tam intollerabi
lem sustinere. Hanc parabo
lam vidistis: cuius sit interp̄
tationis ignoro. **Angelus.**
Illius est interpretationis
que tue admirationi respōdēz
Nam q̄ in hoc miraris q̄ mi
sericōis deus peccatorem in
peccatis persistētē a se abicit
eternaliter mirari esse nō de
bet si indicibilis fetoz mortu
lis culpe tibi (vt in se est) pa
teret. Tante enī turpitudis
et fetoris est: vt si possibile fō
ret sup̄remum beatū posse in
celo peccato mortali insci in
momento a summo deo p̄ice
retur e celo in infernū quīs
ipse hominem fecerit: et ei se
ad custodiendum cōmiserit.
Spondet enim hoc peccator
se velle facere i baptismo: qz
ibi p̄mittit renūciare diabo
lo ac pompis mundi: vt has

betur de conse. dl. 4. primus
interroget. Tamē p̄cedente
tempe cum ad vsū venerit ra
tionis torpet negligit ac p̄ci
pendit quicqd i baptismo vo
uit patulum cordis ac sensu
um p̄bēs inimicis. i. dēmo
nib⁹: quē varijs nititur ma
culare peccatis. Temptat at
deus vocatiōe ḡratia et sacra
mentis hostem reformare: q̄
si noluerit cum culpa in eter
nam dānationē a se abicit.

Seria tertia Sermo Octau⁹

Luxa oculos tu
os in directū. rē. A
liso hesternā die de
egetate peccatoris p̄pter pe
nuriā illi⁹ indicibilis bōi qd
deus ē quē peccādo amittit:
Hūc videndū est et de rell
quis penurijs alioz bonoz.
Igitur angelus hodie venit
ad filiū et in fetore suo p⁹ por
cos ambulātē iueniēs incre
pat eum dicens. Est tibi ne
cure q̄ in tuis persistis cala
mitatibus. Cur non reuerte
ris: quidnam hic elegis per
seueras? **Fili⁹.** Nō pos
sum reuerti. Nam tante sum⁹

Sermo. VIII.

calamitates mee vt incurabiles videantur. **Angelus.** Loqueris vt amens et sicut is qui p̄ mesticia rōis discretionē amisit. Hecis q̄ pater tuus tāte est efficacie in suis operibus vt possit facere que cūq; voluerit: et que suo effectui non resistit. Si enī ipse pater rebus aliq̄bus in creatōne virtutē talē inseruerit: vt inmutent virtutē aliarum

aliquarū rerum si eis fuerint applicate: vt in multis lapidibus p̄ciosis et in herb. et sic de alijs. Nunq̄d q̄ talia pōt pōt etiā deformatā naturam reformare. Pōt certe (vt dicit Anselm.) et scit et vult. Cuius autē sit efficacie ei⁹ virtus in aīa in quā intrat: hoc ostendit hodiernū euāgeliz in litterali ac mystico sēsu qd scribitur Math. 21.

In illo tpe: Cū intrassz iesus hierosolimā cōmota est vniuersa ciuitas dicens: Quis est hic? Populi autē dicebant: Hic est ihesus propheta a nazareth galilee. Et intrauit iesus in templum dei. Et eiciebat omnes vendentes et ementes in templo: et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas euertit. Et dixit eis: Scriptū est: Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et accesserunt ad eū cecī et claudi in tēplo: et sanauit eos. Et identes autē p̄ncipes sacerdotū et scribe mirabilia q̄ fecit: et pueros clamātes in templo et dicentes: Osāna filio dauid. Indignati sunt et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Etīq; Nunquid legistis: quia ex ore infā.

Ferietertie.

tium ⁊ lactentium perfecisti laudem: Et reli-
ct is illis abiit foras extra ciuitatem in betha-
niam. Ibiq; docebat eos: de regno dei.

Aides q̄ efficac̄ ē christi ope-
ratio. nā mirū est q̄ in tali po-
testatiua eiectione nemo sibi
resistebat. Sed postil. rōem
ponit dicens: q̄ a facie eius
exibat splendor quidā q̄ eos
terrebat sicut etiā verbis su-
is quādo volebat dedit tales
virtutes: vt patet jo. 18. quā-
do verbo illo: ego suz p̄iecit
retrosum qui eum capere vo-
lebant. Sic quādo animam
intrat operatur in ea variam
commotionem: ideo dicitur:
commota ē vniuersa ciuitas.
Nam quando anima reuer-
sa fuerit ad deū patrem tunc
facit in ea tres salubres com-
motiones. Prima fit p̄ con-
tritionem. ps̄. Commouisti
terram ⁊ conturbasti eam sa-
na contritiones eius quoni-
am commota est. Deinde mo-
uet linguam eius ad puram
confessionem. Tercio mouet
corpus totum ad satisfactio-
nem. Deinde eiecit ementes
⁊ vendentes: scz nummulari-
os: id est auariciā: boues su-
perbiam: columbas stolidita-
tem. Tunc sanat interiozem

hominez. Aides igitur q̄ ef-
ficax est reuersio ad patrem?
B. Fili. Atiq; bene p̄-
pendo eam rem quā luce cla-
rius perorasti. Et q̄ verum
sit habeo fateri necesse. Spe-
ro etiā q̄ pater ī me velit ip-
sum operari (quem dixisti)
effectum. Tantum ergo nūc
peto vt mibi edisseras ī qui-
bus ipsa egestas anime post
primam penuriam consistat.
Angelus. Quod a me scire
cupis id cordi mibi ē tibi lus-
culentius explanare. Scire
igitur debes q̄ post primam
egestatem quo peccator deū
amittit: ⁊ p̄ consequens pas-
sionem christi ac amicitia dei
in multas ⁊ alias varias inci-
dit egestates: q̄s om̄es h̄ nar-
rare longū foret. Sz q̄ princi-
pales sūt tibi edisserā. Nam
peccator peccās amittit gras-
tiam gratum facientem: que
fm Bernardum in sermone
de Mariuitate domini est si-
cut ignis ad coquendum om̄-
nia cruda cibaria vt sapida
reddātur sic ipsa respectu om̄-
niū bonorū q̄ hō facit. Si gra-

adest sapida in p̄spectu dei reddūt: sicut Gen. 8. legīt d̄ noe quādo obtulit post diluuium deo de cūctis animantib⁹ offeribilib⁹ d̄r quod odorat⁹ ē d̄s odore suauissim⁹ et b̄ndixit noe ⁊ filiis ei⁹ ⁊ dixit. Crescite ⁊ multiplicamini. Sic qm̄ ex tali gr̄a hō facit bōa a deo benedicūt: et nō imerito qz p̄pter gr̄am quē a solo deo est: om̄ia bona sibi accepta sunt. vnde dñs M̄t̄h. 23. Qui dat tantū possū aquē frigide in nom̄e m̄e⁹. i. in gr̄a nō p̄det mercedē suā. Vidēs igit⁹ q̄ magna penuria hec est carere se⁹ gr̄a fecit sicut si quis haberet ad vescendū carnes seu p̄sces: et ignē seu ligna nō haberet illa ad coquēdū: vtiq̄ talis necesse h̄ret ex tali penuria: aut cibū crudē comedere: aut certe eo om̄ino carere. Sic peccator qui facit bona de genere boni nō habēs ignē gratie: tūc aut deo sua reddit insipida que facit opera: aut certe totaliter obmittit. ¶ **Q**uādo tñ facere nō debet vt ea obmittat: qz etsi accepta a deo nō sint ad premiandū eternaliter: tñ valēt alias ad multa bona. vt dicit

magi. in. 4. dis. 15. et habet de peni. dis. 3. c. Si qm̄ videtis inter multa peccata alia quē facere que iusta sunt non est tam iniustus deus vt p̄pter multa mala obliuiscat paucorū bonorū. Ad exponēs ibi⁹ bona ueni. dicit q̄ hoc v̄x ē si ad gloriā dei hec fiāt. Itaqz triplex est bonū vt dicit voc. subtilis scotus p̄ter bonitatem entitativā. s. bonū ex genere bonū circūstantionatū: ⁊ illud est de quō debz intelligi hec auctoritas. Tertiū aut bonū est bonū gratuitū. Et hoc bonū est deo acceptū: vñ quādo hōmo scit se esse in peccato mortali nō debet tñ obmittere qn̄ op̄a bona faciat bene circūstantionata: qz valēt ad multa. Primo ad multiplicationē temporalium. Isa. 1. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Scd̄ uolent ad temporalis pene diminutionē. 3. Reg. 21. d̄ achab. Nō vidisti iquit domin⁹? Nō helyā achab coraz me humiliatū: idcirco non inducā malum in diebus eius. Tertiū valent ad gr̄e impetrationē sicut raab Josue. 6. inuenit gr̄am p̄pter bona que ostendit

Sermo. VIII.

dit nuncijs quos iosue misit
ad explorandū terrā pmissio
nis. Quarto valent ad bone
vite assuefactionē. Treno. 3.
Bonū est viro cū portauerit
iugū dñi ab adolescētia sua
Quinto valēt ad resistendū
facili⁹ peccatis: qz pctm qd p
penitentiam non abluīt mox
suo pondere ad aliud trahit:
vt dicit Grego. Hec bonauē.
Ibidem sup magl. Altrū vt dī
xi qd diu homo ē in pctō mor
tali ad vitā eternā ei non va
lent p se: fm illud. 1. cor. 13.
Si linguis hominū loquar
et angelorū: caritatē autē non
habēs: nihil mihi pdest scz
ad vitā eternā. Et mgt i tex.
p allegator: et d p se. di. 5. ca.
nihil pdest. vbi glo. i. ad vi
tam eternā. **T**ertia
egestas ē qz pctō amittit etiā
illam dulcissimā societatem
omniū electorū. Cum em do
minū eorū offēdit eos i hoc of
fendit: hñt ei pfectā dilectōz
ad ipm ⁊ summā cōplacentiā
semp cupientes impleri eius
voluntatē: ideo in hoc offen
dunt a pctōre. Secdo ido qz
eoi pso q se a cōmunionē eorū
separat ⁊ societate quasi se vt
ab ex cōmunicatis effectū eos

iudicat. vñ Eccl. 13. Non cō
municabit lupus cū agno. s.
pctōr iusto: aut que cōmuni
catio homī scz sancto cum ca
ne. i. pctōre. Preterea pctōr
cōtrariū se sanctis efficit per
peccatū dñi p trarie ptāti mili
tat. Iuxta illd Eccl. 33. Sic
ptra vitā mors sic ptra iustūz
peccator. Tercio qz peccas
tor q̄tum in se ē p pctm glo
riāz sanctorū diminuit: quia
sancti d eius gloria vīsa gau
derēt. vnde Eccl. 7. Ne pec
ces in multitu dinē ciuitatis
Credendū est em q sancti in
celo orēt p nobis ⁊ suis orō
nibus auxiliēnt nobis. vnde
Bern. i quodā s̄mōe. Tria
inqt sunt q in festitatib⁹ sc̄to
rum vigilāter p̄siderare debe
mus: scz auxiliū sancti: exem
plū eius et nrām p̄fusione. A
uxiliū eius qui potens fuit
in terra potentior est in celis
ad orandū p nobis. Unde d
quolibet bono hoīe ⁊ timen
te deum dicit ppheta. Volū
tatem faciet timentū se ⁊ de
p̄cationem eorū exau diet.
Quid ergo amatiū? Et mul
toplus eo fruentū. Secdo in
tueri debem⁹ ei⁹ exemplū qd
ostendit in terra p suāz puer

Sermo, VIII.

sationem sanctam: vt ex eius exemplo possimus consequi beatitudinē. Unde aug⁹. in quodā sermōe. Nos volum⁹ gaudere cū sanctis: sed tribulationes mīdi nolumus sustinere cū illis. Tertio debem⁹ intueri confusionē nostrā: qz cū talis sanct⁹ similis nobis fuerit passibilis: timem⁹ tam etiā parua facere cum sancti tā magna egerunt. Cum igit⁹ hec tria hoīes nō pōderant: et nihil hoīū que debēt faciunt: vtqz quātū in eis est eorū gloriā minuit. Hec est igitur tertia miserabilis egestas peccatoris. Sed qd plura cū tot sint in corpe et anīa peccatoris egestates vt dinumerari non valent. Sed tamē in sequentibus conditionib⁹ magis patebunt. **Eq Fili⁹.** Satis me informasti de miseria et egestate peccatoris. Sed ē qz mentem meam tangit: cur deus opera bona ad vitam eternā nō acceptat nisi in gratia fiat et ex gratia? **Angelus** ducit ipm ad parabolam dī. vide: et vidit. Rursumqz angelus. Quid inq⁹ vidisti? **Fili⁹.** Vidi: et ecce hō prepotēs et diues ad

quoddā declinauit hospitium volens in ipō refici. Domin⁹ aut⁹ hospitij ludis trussisqz intentus quo honore et reuerentia eūdē dominū suscipere deberet nō curauit: quinimo vasa ciborum et potus tam feda et immunda ei pposuerat vt cibus euz scutellis et vasis in nauseam verteretur. Sic qz factum ē vt exiēs idē dñs ab hospitio pūo premij ac re cōpensatōis dono hospitē cē fuit dignū. et pgrediēs reperit domū cuiusdā paup⁹le vīdue: quā cū intrass⁹: ipz vidua idicibili affectu recipiēs omne qd potuit ei exhibuit: attamenē non nisi pua offula eū refecit qz qd ei vltra dāz nō habuit. Quā tamē offam prefatus dñs gratāter accipiens ppter affectū ipius mulieris etiam pmijs vltra condignū eā dotauit. Et nō p⁹ multū tps p⁹ eā direxit et i curiā suā introduxit dicēs: Si mihi i tā puor modico fuit fidel⁹ qd fecit et i magnis. Hāc parabolā vīdū: interpretationē ei⁹ a te expecto. **Angel⁹.** Cōgruā vīdisti parabolā et sari planā. Si ei hō iste p⁹potēs q etiam mag⁹ de fiderio hospitij illi⁹ intrauit

Serie tertie

propter vasorum immundiciā cibū
in se bonū comedere n̄ potuit
et ob id p̄dictū hospitez quis
donis dignū habuit: aut cer-
te null. Quid putas deū esti-
mare posse bōa p̄ctoris q̄ taz
etsi in se bona sint ac bñ circū
stationata: tū qz ex mēte p̄ce-
dūt mortali turpitudie macu-
lata: iō tā p̄potēti dño accep-
ta eē ad p̄mādū i vita eterna
nō p̄nt. ip̄e em̄ d̄s desiderat
ad cor hoīs intrare iuxta illd
puer. 8. delitie mee eē cū fi-
lijs hoīs. Et itē i apo. 3. ego
sto ad ostiū et pulso: si q̄s mi-
hi aperit i trabo et cenabo cū
illo. Q̄ si i morali p̄cto ē cor
ut p̄dixi. etsi dño offert bona
nō acceptat. Abominatio est
enī victima impioꝝ: ut d̄r. ps̄
uer. 15. et i esa. c. j. dicit dñs
holocausta arietū agnorum et
hircorū nolui nec offeratis. vl
tra frustra. Incēsu v̄m abho-
minatio ē mihi: sabbatū et fes-
tiuitates vestras nō ferā. ini-
qui sūt cet̄ v̄ri. et cū multipli-
caueritis orōes v̄ras n̄ exau-
diā. Et pōit postea rōem illo-
rū bonoꝝ i acceptōe. d. Haz
man? v̄re plene sūt sāguine.
Et ad viduā intrauit et. hec
vidua ē anīa deuota viduata

ab omib⁹ dilect⁹ h⁹ feli q̄ solū
deū expectat q̄ paup̄ ē qz sibi
ipsi nihil boni ascribit: et iō
opa ei⁹ sūt magna corā dō qz
affect⁹ magn⁹. vñ gen. 4. re-
sperit d̄s ad abel et bonitatē
ei⁹. et postea ad munera ei⁹.
qz affect⁹ placet dō et dilectō in
ope. di. 38. sedulo: et d̄ cōsec̄.
di. 5. nō mediocriter. igit̄ re-
uertere ad patrē: et cura face-
re bona in gratia.

Seria quarta. Ser- mo nonus.

Leva i direc. oc.
Postq̄ oīsa ē mise-
rabilis ac penuriosa
egestas filij pdigi. i. p̄ctoris
Hūc ad secūdā ei⁹ accedēdū
est cōditionē quā habuit i se-
cūdo statu: qz fuit veste nud⁹
Cōsūpsit enī eas cū meretri-
cib⁹ sicuti et cetera bona. igit̄
hodie visitat angelus filium
sibi commissum itidem in mi-
sera regione existentem et di-
cit: Cur nō (arrepro) itinere
versus patriam reuertaris?
Quid hic miser inozaris cu-
ius exuie nimis tennes ab
e ij

Feria III.

incommodis tempestuosis te p
seruare non valent. Eade ad
patrem vt prioribus vestib
perorneris. **Filius.** **Q**
angele Ire trepido ⁊ faciem
patris ptimeſco. Cum enim
viderit me tam nudū (q̄ taz
vestitus ab eo reſeſſi) veniē
tē: vris impositis plagis: eti
am verbis contumeliosis me

arguere non obmittet. An
gelus. Nequaq̄: Sed ſi vi
derit te puro corde menteq̄
ſincera reuerti te (crede mi
hi) paterne recipiet. q̄ tales
ſuſcipit. Si autē q̄s ficto cor
de accedit ip̄m ſoluz temptā
di gratia: hunc increpatum
a ſe abicit. Quod patet i ho
dier^o euā. qđ mat. 12. ſcribit.

In illo r: Accesserūt ad iēſum ſcribe ⁊ pha
riſei dicētes: Magiſter volum^o a te ſignū
videre. Qui reſpondēs ait illis. Generatō ma
la ⁊ adultera ſignū querit: ⁊ ſignū nō dabit ei:
niſi ſignū iōne pphete. Sicut enī fuit iōnas i
ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus noctibus:
Sicerit filius homīs in corde terre tribus die
bus ⁊ tribus noctibus. Viri niniuite ſurgent
in iudicio cum generatōne iſta ⁊ condēnabūt
eam: q̄ penitētia egerūt in predicatione iōne.
Et ecce pluſq̄ iōnas hic. Regina aūſtri ſurget
in iudicio cum generatione iſta ⁊ condemna
bit eam: q̄ venit a finibus terre audire ſapient
tiam ſalomonis. Et ecce pluſq̄ ſalomō hic. Cū
autē inmiſcus ſpūs exierit ab homine ambulat
per loca arida querens requiem ⁊ non inuenit
Tūc dicit: Reuertar in domū meam vnde exi
ui. Et veniens inuenit eam vacantem: ſcopis
mundatam ⁊ ornatā. Tūc vadit ⁊ aſſumit ſecū

Sermo. IX.

alios septem spūs nequiores se. Et ingressi habitant ibi: et sunt nouissima hominis illi⁹ peiora prioribus. Sic erit et generatōi huic pessime. Adhuc eo loquente ad turbas ecce mater eius et fratres stabant foris querētes loqui ei. Dixit autē ei quidaz. Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes te. At ipse respondens dicenti sibi ait. Que est mater mea: et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicumq; enī fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mī ē.

Sic uide igitur q̄ luculentē presens euangeliū dñitiā accidentiu ad deum ostendit. Nam hī qui duro et obstinato corde accedūt sperātes cōsequi misericordiā (stante obstinatōne) hī nimirū ipsū pl⁹ temptant q̄ orent seu petāt. Cū enī oratio sit pīe ac humilis mentis in deū cōuersio: q̄ modo pōt orationē fructuosā facere mens supba ac in peccato dura. Iaco. 4. Deus superbis resistit. Tales enī querūt signum diuine iusticie cōtrariū. Nā peccatorem inpenitētē et in peccatō pfeuerātem (tam etsi deo de potētia absoluta possibile foret) sue

tamē iusticie omnino cēt contrarium. Et ideo hoc signū nunq; dabitur alicui peccatori. Sed tali pessime generationi nō dabitur aliud signū sue salutis nisi signum iōne pphete. Nam ipse iōnas q̄ fuit a deo destinatus ad nīnī uem ciuitatem magnā ut sub uersionem illius p̄dicaret nī si penitentiam agerent prius in mare missus est: et in ventre ceti per triduum detent⁹ designans q̄ christus missus a patre fm illud gal. 4. Quā uenit plenitudo temporis misit deus filium suum: etc. Mirēdus erat in mare amarissime passionis sue et in ven-

Sermo nonus.

tre terre vsq; ad tertiam diē
sepeliēdus anteq; penitētia
sumez effectū. Et hoc signū
datur his qui se conuertit ad
deum volūt: vt vitz peniten-
tiam agant: et se suis passio-
nibus cōmunicent. Et sic a
christo querant signum salu-
berrimū non temptandi gra-
tia sed gratia conuertendi et
iustificandi a peccatis: ī quo
deus maius miraculū facit q̃
qñ celū et terrā creauit fm̃ au-
gustinū. Et tūc talis homo q̃
rit ipm̃ recto corde et mente
pura. Quez deus non expel-
lit. quia mater frater et soror
efficitur christi. Mater: ipsū
spiritualiter generando: fra-
ter: fide eū imitādo. soror: ca-
ritate eū psequendo. hanc
enim misticā cognationem
q̃ ipam sic contrahimus ipse
per se ostendit: quando dixit
Que est mater mea? **h**
Sequit: Qui enī fecerit vo-
lūtātē patris mei. et. ergo p
impletionem volūtatis eius
a nobis efficitur ei⁹ mater.
igit. **Filius.** Valde con-
solatur me tua optima infor-
matio. igitur quatin⁹ me ve-
lis informare & secūda mala
pōtione scz anime nuditate

suppler posco. **Angelus.**
Quod a me petis cordi mi:
hi est et plurimum acceptum
Scire igitur debes q̃ vestes
quibus anima ornatur sūt &
tutes: vt habetur de pse. vi.
v. c. fucare. et di. 40. c. j. in
glo. hec virtutes decorāt ani-
mam. Quibus vestibus ca-
ruit ille cui dictū est: Amī-
ce q̃uo huc intrasti nō habēs
vestem nuptialem. Mat. 22.
Habet enī vestis triplex offi-
cium scz cooperire nuditatē.
fouere ab algore et caumate:
et ornare Et ob id n̄ inmerito
vestes & tutes dicūt. Primo
quia operiunt. Unde Jaco.
5. Charitas operit multitu-
dinem peccatorum. Et puer
bi. 10. Aniuersa delicta ope-
rit charitas: Ideo dicūt apo.
is. Beatus qui custodit ves-
timenta sua ne nudus ambu-
let. Secundo habet vestis
fouere et protegere cōtra ad-
uersa: videlicet contra estum
temptationis: contra frigus
desperatōis: contra imbres
persecutionis: et contra ven-
tos tribulationis: Prouer-
bioz vltimo. Nō timebit do-
mū sue (scz mulier fortis) a
frigoribus niuis. Omnes

Quarta feria.

enim domesticus eius vestiti sunt duplicibus sūt. Quia duo precepta charitatis scilicet dei et proximi. Tercio habet vestis ornare membra: Sic charitas quia est forma omnium virtutum: *1. Cor. 13.* et fereculum Salomonis erat media caritate constrata. et omnes virtutes (que consistunt in medio) superstrata caritate ornantur. De quibus dicitur. *1. Cor. 13.* Charitas patiens est: benigna est: non emulatur. etc. Dicitur etiam hec vestis nuptialis ratione sue singularitatis et preciositatis. Sicut enim nullus contractus preciosior est nuptiis quia in ceteris contractibus pecunia vel aliquid aliud additur. Sed in nuptiis tam sponsus quam sponsa tradunt quod preciosius habent: scilicet seipsos. Et huic contractui bene conuenit charitas. Igitur hac veste indutus fuit dei filius quando ad nuptias veniens ex nimia charitate (ut dicitur ad ephesios secundo.) Voluit incarnari. Et propterea eadem veste sponsam suam scilicet ecclesiam quo ad singula membra sua indui voluit. Ideo di-

citur charitas vestis nuptialis. De his vestibus hic susperfedeo. quia dominica de passione se offeret materia de ipsis loquendi. *3.*

Dico igitur ad propositum quod has preciosas vestes amittit: qui in peccatum mortale cadit. Et de hoc est magis habendum ad propositum. **S**cire igitur debes quod charitas facit tria magna bona in voluntate in hoc quod ipsam reddit bene dispositam in operando. Unde secundum Bonaventuram in 2. distinctione. 35. et alexander de al. in secunda parte in tractatu de malo dicitur: quod tunc voluntas nostra bona est: cum habet modum: speciem: et ordinem. Sed tunc habet modum quando in mouendo siue operando continuatur diuine voluntati ut principio mouendi: et conformatur ei ut regule dirigenti. Et vnitur ei ut fini quietanti.

In primo est bonum modificationis. In secundo vero bonum specificationis. In tertio est bonum ordinationis. Quo ad primum est sciendum quod deus ipse talem modum posuit homini: ut si recte regu-

letur deus ab homine sup oia diligat nihil pter eius voluntatē audat appetere: nihil ei prariū possit desiderare: sed semp illud in orōne dñica dicere: fiat volūtas tua rē. Secundū bonū dī specificatiōis sine decoratiōis: Que i hoc p̄sistit qñ deū habet vt regulā dirigentem ⁊ exemplar suoz operū. Quā xp̄s Jo. 13. Exemplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci rē. Tertiū dī bonū ordinationis qd̄ nihil aliud est q̄ q homo in deū omnes suas cogitationes: locutiones ⁊ opationes tanq̄ in vltimū finem dirigere debet. sicut dī. j. cor. jo. Omnia in gl̄iam dei facite. Ex quo seq̄tur q̄ homo ordinat in deum tāq̄ i finē vltimū: qz ad hoc factus est. vt dī. 2. li. sen. vi. j. Et sunt verba augustini in ench. fecit deus creaturā rationalē que summū bonū intelligeret: intelligendo amaret: amando possideret: possidendo frueret. Unde igit̄ q̄ bene vestita est anima q̄ caritatem habet ⁊ p̄sequēs alīs virtutes. **R.** Sed nūc tibi explanabo qd̄ a me p̄ncipaliter petisti scz in quo cōsistat

anie nuditas. Cognito enim habitu puatio faciliē cognoscit. Scire igit̄ debes q̄ per peccatū mortale puat anima illa nobili dīcore ⁊ turs. Dicit ei aug. i li. de natura boni q̄ p̄ctm̄ est corruptio modi sp̄ei et ordinis. Nam p̄ctm̄ mortale primo destruit illā modificationē quā tibi sup̄ explanavi qz p̄ peccatū dīscōtinuat volūtas a diuina motionē: qz iā nō vult bonū sed malum. Et si quid aliqñ vult boni de genere boni nō vult sicut de⁹ vult: deficit em̄ ei bonū illud modificationis. Itē destruit bonū exemplare: qz iam nō opat̄ s̄m̄ exemplar. Sic similiter ⁊ tertiū destruit bonū scz ordinatiōis eoqz finalit̄ nō quiescit in deo sed in creaturis. Et sic anīa puata his bonis reddit̄ nuda. p̄ctm̄ enim mortale puat eū omīi decore: nec pōt in tali aīa esse ordo ī deum p̄fect⁹. Et sic aīa exponit̄ instar corporis nudi tripl̄: ei incōmodo scz tēpestati fr̄i goris ⁊ caumat̄is vt supra dictū est. Item exponit̄ etiā cōfusiōi corā deo et angel. Et tertio turpitudini. vñ **Tren.** 4. denigrata est factes tua

Sermo, IX.

sup carbones. **M**ā tria sūt bo-
na q̄ destruit p̄ pctm̄. s. ḡre: q̄
totaliter aufert: ob id reddit
aīa turpis ⁊ deformis. Secū
dū est bonū nature in se cōsī-
derate. Qd̄ nec tollit nec cor-
rūpit p̄prie loquēdo p̄ pctm̄
sed aliquo mō vulnerat: īso
turpitudini exponit. Tertiū
est bonū nature vt cōsistit in
quadam naturali habilitate
qd̄ bonū licet nō totaliter de-
struat q̄dū hō est hic in via
tū p̄ pctm̄ minuit: qz q̄rū ac-
quirat d̄ abilitate ad malum
tū diminuit abilitas ad bo-
num. Quia q̄ntū accedit ad
vnū oppositorū tū recedit ab
altero. Et sic exponit̄ tempe-
pestati variarū temptatonū.

Vides igit̄ q̄ maḡ mi-
seria ē te esse his vestib⁹ p̄ua-
tus. Agit̄ reuerrere ad p̄ez.

Filius. Qd̄ sic sit ha-
beo fateri necesse. Sed vnū
est qd̄ me pusillanīmē reddit
Māz viuere ⁊ opari scdm̄ mo-
dum spēm ⁊ ordinē (sicut sa-
tis egregie perorasti) magne
vt reor difficultatis ē. Quis
em̄ v3 omēs opationes: locu-
tiones et affectiones semper
in deus ordinare: nescio qua
arte id fieri debeat. **Ange-**

lus. Vide pabolaz. Et vi-
dit. Et angelus: quid vidisti?
Filius. vidi ⁊ ecce in orto a-
meno multi sedebant homi-
nes tñ in vestitu diuersi. **Mā**
quidaz sericis erāt ornati: re-
liqui et maior ps non nisi rus-
ralibus tegebant̄ induijs.
Omnes tamē balistas in ma-
nu tenebant ad sagittandum
patas. **Māz** dñs orti p̄ preco-
nes suos ad hoc eos inuita-
uerat: q̄ten⁹ oēs ad p̄fixū sibi
signū tela emitterent: vt quis
ab eo recipet donū brauij fm̄
q̄ p̄p̄ius id tangerz. **A**i-
di ⁊ ecce qui p̄ciosis vestib⁹
induebant̄: om̄i quo poterāt
studio ac sollicitudine tēpra-
bāt q̄tenus dño orti placerēt
et p̄missum brauiū securi ar-
ripent. Appositis igit̄ ad ba-
listaz manibus vtrūqz ac sin-
istro oculo clauso cuz dextero
oculati⁹ intuebant̄ si quō p̄-
fixū signū directo telo (om̄i-
bus curis postpositis) tange-
re possent. Reliquis x̄o quo
ruz ruralis vestis erat nihil
studij (ea in re) erat: q̄n poti-
us leuitatibus ac reb⁹ min⁹
necessarijs intēti sine cura te-
la sua ī incertū emisserūt. Sic
qz factū est vt illi p̄mi brauiū

obteneret optatum: reliquis
sine honore de orto exclusis.
Hanc vidi visionem: eius in
interpretationem scire cupiens.
Angelus. **Bñ** vidisti. **Dr-**
tus h ecclia ē: de quo dicitur
Cañ. 5. Veni in ortum meuz
soror mea spōsa rē. Dñs orti
christus iesus: hoies ī eo om-
nes sūt christiani boni r ma-
li: ideo vestitu scilicet charita-
tis et cupiditatis sunt diuersi
et dissimiles: omnes tñ sunt
inuitati ad operandū bona.
ideo balistas tenent in mani-
bus: qz omnes ad brauiū cele-
stis glie inuitati. Tēlū in ba-
lista est intentio in ope: q tñc
recto tramite emittit qñ fini-
ster oculus claudit r dexter
aperitur. Unde Mat. 6. Si
oculus tuus fuerit simplex:
totū corp⁹ lucidū erit. qd non
pōt fieri sine studio r diligētia
Quod studiū mali mñte cu-
rant sed viuūt sicut bestie: er-
go brauiū nō obtinebūt: s; tā-
tū boni. Igitur tu fac similē
qz nō sufficit bonū facere nisi
bene fiat.

Fertā. V. sermo. X.

L **Eua oculos. rē.**
Q: heri secūdā cōdi-

tionē secūdi status peccatoris
utq; explanavi. Tertiā
igitur aggredi (dī adiutorio
attempaō: que est q b fili⁹
pdigus fuit cibo famelicus:
qz desiderabat ventrē suū. fili
quis porcorū impleri r nemo
ei dabat. igitur in hac quita-
feriā venit angelus ei⁹ (more
solito) ad eū quem reppit ad
huc mesticia sopitum: r dicit
ad eū. Adhuc manes in sto-
liditate tua: Mane hic r fa-
me morere. Que enim tristitia
tua. queve tam dira p̄tur-
batio tua: vt tam in magnis
miserijs nō cures reuerti ad
patrem: quatinus tibi in tuis
necessitatibus posset subue-
nire. **Fili⁹.** **Nō** ibo: **Ti-**
meo enim valde vt si tam fa-
melicus veniam me vti fa-
melicū canē indignū me pāi
b⁹ filioꝝ iudicās abiciet. **An-**
gel⁹. **Nō** ē ira. Fallit te optio
tua: r tēsti in p̄ncipio te poss;
forte dur⁹ verbis aggredi pa-
ter: tu tñ p̄siste r fide integra
accede: r cito in māsuetā res-
ceptionem tui flectet. **Mise-**
ricors enī est nec in ira sua cō-
tinebit miscōiaz suā. Quod
vt sic p̄bes esse ipm audi qd
hodie tibi ecclia ppōit euā.

Sermo. X.

Mathei. xv.

In illo tpe: Egressus iesus secessit in par-
tes tyri et sidonis: Et ecce mulier chana-
nea a finibus illis egressa clamauit: dicens ei.
Misere mei dñe fili dauid: filia mea male a
demonio vexatur. Qui nō respondit ei verbū.
Et accedentes discipuli eius rogabāt eū dicen-
tes. dimitte eaz qz clamat post nos. Ipse autē re-
spondēs ait. Nō sū missus nisi ad oues que pe-
rierūt domus israhel. At illa venit ⁊ adorauit eū
dicens: Dñe adiuua me. Qui respōdēs ait. Nō
est bonū sumere panem filioꝝ ⁊ mittere cani-
bus. At illa dixit: Etiā dñe. Quā et catelli edūt
de micis que cadūt de mensa dñoꝝ suoꝝ. Tūc
respondens iesus ait illi: O mulier magna est
fides tua: Fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia
eius ex illa hora.

Fides igit q̄ quis dominus
hāc mulierez prima facie verb
expulerat diris: hoc tñ non
ideo egit vt ei mīam negare
vellet: sed vt ei? magnā fidez
pbarer: et q̄ nō nisi credētez
recipe velit. Optet enī acce-
dētē ad deū credere: apli ver-
ba sūt ad heb. xj. Sic tu simis
liter facito cum ad patrem ve-
neris: Dic pater Non suz di-
gnus vocari filius tuus: fac

me sicut vnum mercennariū.
Dic cuz propheta: Elegi ab-
iectus esse in domo dei magis
q̄ habitare in tabernaculis
peccatorum. Nam in illa mu-
liere laudatur fides: patiens
entia et humilitas: qua prop-
ter salua facta est: vt patet.
Quare vt te huius euange-
lij (post sensum litteralem)
inuiset etiā mysticus: te volo
scire q̄ ipsa historia l' pabola

Seria. V.

In místico sensu in duobus articulis versatur. **¶** Quos si mente ruminaueris ad patrem primum ibis. Nam articulus primus versatur circa gratiosam filij dei incarnationem. Secundus circa ipsius incarnationis hominis perfecti reuocationem. Primum in principio. Secundus in fine. Nam filius dei exiens a patre et ueniens in mundum secessit in ptes tyri et sydonis. id est in ptes temptationibus et angustijs plenam. Nam sicut uenatio: tirus tribulatio et angustia interpretatur. Venit autem iesus in partem non in totum: quia tam etsi penarum nostras aliquas assumpsit non tamen omnes sed solus illas que nostre redemptioni erant predictibiles: ut dicit magister in 3. dist. xv. Secundus articulus versatur circa effectum passionis iesu christi. Ideo dicit Et ecce mulier chananea: etc. Nam quando filius dei ingressus est in mundum: ania peccatrix egressa est ex suis finibus: nec mirum: quia filius dei uenit in mundum ut animam mentem et affectum educeret de mundo et ipso mundo relicto celestia quereret. col. 3. Si surrexisti

cum christo que sursum sunt querite. etc. Oportet igitur ut peccatrix anima de peccatis egrediatur per penitentiam si desiderat christi passionibus communicare. Quod et tu fac o fili: ne preciosa passio christi sit in te frustretur. Filius. Satis tua informatio me uult persuasum ut ad patrem reuertar. **¶** Sed dic mihi in quo consistat anime famemes vel in cuius cibi absentia ipsam famem patiat. Angelus. Non inquit suo non uescitur congruo cibo. Librum enim rationalis creature deus est. An angelus raphael ad theobiam seniozem et iuniozem dixit: Ego uxor cibi inuisibilis. c. 12. Librum autem esse deum omnium rationalium creaturarum sic conuenit rationibus ostendere secundum willhelmum pis. in tractatu de sacramentis. Primo ratione uitalis caloris anime que sincera charitas est. Si enim quod nutrit et sustentat uitalis calorem cuiuslibet corporis animalis uerus cibus illius est: sed cum diuina bonitas charitatem in homine sinceram augmentat et nutrit: relinquere quod deus eius uerus ci

Sermo. X.

bus est. Quod p similitudines in creaturis pōt ostendi. Nam si bonitas cuiuscunq creature in cognitore suo suā dilectionem excitat nutrit et auget: quid diuina bonitas i suo cognitore operatur. Amplius cū bonitas in creatura quacunq non sit nisi vestigium prenne atq pmodicū ipsius fontalis atq redundantis bonitatis: quid est d̄s nisi fons abissalis om̄is boni qui et ip̄e met ē bonitas. S; vt experiētia docet bonitas creature suos amatores nutrit: et augmētatur i malo amore quē ad ip̄am hñt. vt patet i auaror: nā qui diligit aurum q̄rit ens cognitione ip̄m p̄cipit totiens ad ip̄m amore afficitur. Sic et de amatore alicui⁹ mulieris: &c. Si igitur hoc pōt creata bonitas opari in suo amatore: nūqd et d̄s pōt i suis dilectorib⁹ hoc opari: potest vtiq et facit. Amplius: sicut bonitas et conuersatio cuiuslibet sancti viri in corde benigni auditoris s̄ctā amicitia excitat: et q̄nto magis in notescit eidem tanto magis eandem auget et nutrit. Sic et incomparabiliter amplius

diuina bonitas in cordibus (contrario amore nō corruptis) necessario sanctū amorē suū excitabit nutrit et augz. Idem ē de suauitate ipsius. Similiter dicēdū ē de beneficentia eius. Nam vt videm⁹ naturali quodammodo exitu beneficiatus beneficiū suū diligit sicut filius patrem: et sic de alijs. Si ergo in creaturis multiplex est rō augmētandi amorē inordinatum in suo amatore: vt dictum est siue sit ratio bonitatis: pulchritudinis: saporis: suauitatis: ac beneficentie: certum est q̄ verum est que tibi de deo explanauit. Et loquor hic de amore s̄ctō et gratuito quē nō incuruat voluptas et utilitas in pprium subiectum quem charitatis nomine solum dignum duxi q̄ nihil habet venalitatis: p quam amator nihil sibi acq̄rere desiderat sed oia refert i amatū d̄m. Hunc igit̄ dico vitālē calorē quem deus in animā diffundit sol⁹ et ip̄m nutrit et augmētatur. Io ppter ip̄am rōem p̄tractaz ci bus aīe verissime deus ē. p̄ Secda rō sumit̄ ex pte inclinationis anime quo ad intels

Sermo decim⁹

lectū et affectū. Ubi scire debet q̄ qz hō ad imaginē dei creat⁹ ē s̄m supiorē portōem anime (vt s̄ dēi ē) ideo nulla creata re saturari p̄t nisi tā tū sūmo bono. Omnes enim creature respectu anime esurienti post suū cibum sunt ei vt stramina et silique : q̄ nec saturare nec calorem vitalem augere valent : sed potius augmentāt in anima calores febriles et disconuenientes ipsi anime. Nulla enī creata veritate p̄t intellectus saturari vel quietari nisi ī creatore vero. neq; affectus eius aliquo creato bono nisi bono increato qui deus est saturari p̄t. § 2. **¶** Tertia rō sumit̄ ex pte defectus illius cibi. nā sicut subtracto cibo corporali corpus diu viuere nō potest. sic subtracto cibo illo ipi aīe : ipa aīa nec ad momētū viuere p̄t. Ideo dicitur panis cotidian⁹. Lu. xj. et sup̄balis. Mat. vj. qz eo subtracto imediate morit̄. Itā sicut nō est vita corpori animali seu vite sustentio absq; incorporatio ne cibi conueniētis : sic nō est vita gratie cordi humāo absq; incorpatione et inuiscera-

tione spiritu alis cibi illi vite conuenientis. Incordatio autem non est aliud q̄ spiritualis siue cordialis vnitiō quod nō est nisi amor quātū ad virtutē motiūā. Illud enī cordialit̄ siue spūaliter nobis vnitum ē quod vere amam⁹. Iuxta quē modū act. 4. d. ē. Multitudinis credentiū erat cor vnum et ani. v. Item jo. xvj. Rogo pater vt isti sint vnū sicut nos. Et qz incorporatio cibi hē cōestio ē : cetera autē q̄ ipm p̄cedūt p̄patōes sūt ad comestionem sic incordatio cibi spūalis hē comestio spiritualis ē. **¶** Manifestū ē qz sine incorpatione. i. corporali vnitiōe q̄ amor est nec vitā gr̄e nec vitā glie cuiq; eē p̄t. Manifestum ē sine comestione spūali ei venturā vitā nō posse esse. P̄p̄is autē et nutrimentū vite ē vnū quodq; in quātū viuificat vlt̄ viuificū calozē iducit aut nutrit. In tm̄ autē inducit viuificū calozē aut ipm nutrit inq̄ tū amore scō calefacit : et ipm calozē nutrit. P̄terea inq̄ tū amare vel amātes facit in tm̄ viuificat. Et in tm̄ est panis vite et cibus. Et hoc ē sū damentū (si bene intelligat)

Serie quinte

spiritualis cibatiois. Sed qz de augmento charitatis dixi ideo oritur h̄ questio satis necessaria ad illam materiam :

R. **Q**uæz charitas possit augeri vel minui? de qua habetur in primo li. sen. dis. xviij. vbi scz Bonauentura talem dat responsionē q̄ augmentū sequit̄ quantitātē. Quantitas aut̄ dupliciter dicitur scz p̄prie et mathaphice. Prope dicitur quantitas molis. metaphorice virtutis : et hec est in spiritualibus. Sic de augmento est dicendum qd̄ augmentū dicitur molis et virtutis scz metaphorice : et illa est in spiritualibus. Cum ergo in charitate sit quantitas virtutis et non in summo : cōstans est charitatem augeri posse. Rursus cum virtus sit idem q̄ substantia charitatis et quantitas sit virtutis. h̄c est q̄ de necessitate sequitur charitatem augeri fm̄ subaz. cum enim sit virtus eius substantia non est alia a virtute. Augetur aut̄ vt aliqui volūt per oppositionem. Et huius simile habetur in lumine qd̄ expresse charitati assimilatur. Unde sicut maius lumen ad

ditum minori ip̄m auget: sic charitas superaddita auget minorem. Et fm̄ hanc opinionem charitas non augetur virtute propria sed diuina.

Idem enī est principium augendi et generandi: qz sicut a solo deo habet ortum: sic habet a solo ip̄o augmentum.

Hec ille. Et illa positio valde est ad nostrum propositū: de spirituali cibo qui deus ē.

De secundo dicendū fm̄ eundem Bona. ibidem q̄ caritas non minuitur substantia aliter sed augetur. Et rō huius sumitur a pte oppositi siue agentis. Nam charitas n̄ habet oppositum nisi mortale pctm̄. p̄ illd̄ at̄ n̄ minuit̄ sz tollit̄. pctm̄ aut̄ veniale opponit̄ charitati fm̄ feruorē solū qz s̄l̄ stāt subaliter. hec ille. Igit̄ sequit̄ ex iā dictis q̄ q̄ cūqz recedit a domo p̄ris per pctm̄ mortale cibo caret p̄ue niētissimo: et iō famelic⁹ misertal̄ merito cēseri d̄z.

S. Si. Quāmis sit pctō: i illa p̄ditiōne sat̄ itelligo. et iā expientia didici. sz miroz q̄ filij h̄ mōi nō p̄cipiūt sz t̄nsitoria q̄ rūt q̄si i his et n̄ i dō famelicū appetitū sat̄are velint: ita vt

cum ea habuerint vident de
 ipsis potestari quasi ita saturita
 te habeant. *Que causa illi sit a te
 cupio scire.* Angelus ducit eum
 ad pabulam dei. *Vide Et vidit
 Et rursum angelus: quod inquit vi
 disti.* Filius. *Vidi et ec
 ce quidam homo fame et siti visus
 est cruciatus discurrebat per cam
 pos in vineis spinisque que
 rens quibus tante fami posset
 succurrere de luto solum hauri
 ens aquam ut satisfaciendo
 sitim ipsum sedaret. Et cum con
 tinuis discursibus seipsum fati
 garet nec inuenisset quo pos
 set replere ventrem: per tristitia
 in terram cadens somno graua
 batur ad tempus. Quo sopi
 to tunc velud in somno) ut po
 stea vigilans circumstantibus
 visum mihi est referre) *Vide
 batur enim se ad mensam conse
 disse omnibus ferculis vasculis
 ter paratam potibusque variis in
 aureis vasis ornata. Et cum
 videret sibi ipsi ex cibis et po
 tu satisfacere: prioresque fame
 presenti saturitate convincere:
 ac in cunctis appositis dele
 ctari: aufugit ab oculis eius
 somnus somniumque tam delecta
 bile amittens in precedenti cru
 elatu iacuit famelicus. hanc vi**

di visionem: cuius interpretatio
 me latet. *Angelus.* Rectam
 vidisti similitudinem tuam inter
 rogationem pergram. *Hoc est enim
 quod dominus per isaiam querit de po
 pulo peccatrice. c. 29. Sic
 somniat inquit esuriens et co
 medit: cum autem expgefactus
 fuerit anima eius vacua erit.
 Et sicut somniat sitiens et bi
 bit et postquam fuerit expgefactus
 lassus adhuc sitit: et anima eius ad
 huc arida et vacua est: sic multi
 do omnium gentium scilicet peccato
 rum qui dimicant contra montem
 sion. id est ecclesiam sanctam. hec il
 le. Ex quibus verbis satis ti
 bi parabola declarat. Quia homo
 peccatorum quemlibet de
 signat qui discurrens suum de
 siderium putat in transitoriis in
 plenitudo posse solum in somno
 huius vite ambulans. Sed in
 morte cum expgefactus fuerit
 expiet: quia tota eius vita quae
 in deliciis huius mundi per
 git nihil nisi brevissimus son
 nus fuit: in quo somniavit se
 habere quod in morte non habet*

Sermo vndecimus

Eua oculos

In direc. 77. **¶**

Postq̃ ostensum est
in suplore sermone de fame
quam peccator patit̃ in statu
pecti. Nūc ī his duob⁹ smōib⁹
sequentibus quartā conditio
nem (deo coopante) expla
nabo: eius scz vilē seruitutē:
qz vt testat̃ historia q̃ adhe
sit vni ciniū illius regionis q̃
misit eū in villam vt pasceret
porcos. Agitur in hac sexta
seria venit angelus su⁹ ad eū
do^m porcorū (cui seruiuit) cir
ca ip̃m stante q̃ dñs cū ange
lū vidisset fugā arripiēs a fa
cie eius dilabitur. nec miruz
qz diabolus a facie boni an
geli p̃sistere in pugna non va
let: vt patet apoca. xij. de mi
chaele et angelis ei⁹ qui pu
gnabāt cum dracone: et expu
gnabant: ita vt nec locus in
uentus est in celo. Tūc ange
lus ad filiū: Quis inquit h̃ ē
(qui me veniente subsistere
vel ad modicū non potuit?)

Filius. Ipse domin⁹ me⁹
est cuius seruitutē me fameli
cum et nudū subieci sperans
me ab ip̃o dapillus refici: et ī
meis calamitatib⁹ amicabili

ter consolari: et nunc nihil ab
eo nisi durissimū iugum in fa
me et siti reporto. Angel⁹.
hoc est a quo (meis cōtinuis
persuasionibus) volui te aus
satum: scz nec adhuc mihi ac
quiescis. Saltem vel nūc sur
ge et reuertere in terrā tuam
vnde ortus es: et ad patrē tu
um festina. Filius. Et ve
rū fatear cordi est mihi ac p̃li
mum acceptū id quod suades
perficere: tum fame: tuz dīra
seruitute ad id me compellē
tibus. Anū tamē mētī occur
rit quod me tardū reddidit vi
dens q̃ tot sint qui simili mī
seria laborant qua ego ip̃e la
boro: et taz pauci sint q̃ reuer
tendo ab ip̃is sanētur: cū taz
men gloriēnt̃ se fore catholi
cos christū confitentes. An
gelus. Quod obicis (quasi
tue reuersiōis impedimētū)
verū est. Multi enī credunt
qui tamē in peccat⁹ persistūt
qz tamen deū credūt non ta
men in ip̃m credendo p̃ amo
rem vadūt: eo q̃ minime cha
ritate ei copulētur. Credunt
enim filiū dei natū ex virgine
passum 77. sed passionis ei⁹
effectui non cōmunicāt: quia
per dilectionē et formatā si

Serino. XL.

dem se ei minime conformāt. **¶** Quod hodiernū euan-
gelium ostendit: quod iohannis quinto scribitur.

In illo tpe: Erat dies festus iudeorum: et
ascendit iesus hierosolimā. Est autē hie-
rosolimis probatica piscina que cognomiatur
hebraice bethsaida: quinque porticus habens.
In his iacebat multitudo magna languentium
cecorum claudorum aridorum expectantium aque motum
Angelus autē dñi semper tempus descendebat in pi-
scinā: et mouebatur aqua. Et qui prior descen-
debat in piscinam post motionem aque sanus
fiebatur a quacunque detinebatur infirmitate. Erat
autē quidam homo ibi triginta et octo annos
habens in infirmitate sua. Hunc ergo cum vidisset
iesus iacentem et cognouisset quod iam multum tempus
haberet dixit ei **Uis sanus fieri?** Respondit ei langui-
dus. **Dñe: hominem non habeo: ut cum turbata fue-
rit aqua mittat me in piscinā. Dū venio enim ego
alius ante me descendit.** dixit ei iesus: **Surge
tolle grabatum tuum et ambula.** Et statim sanus
factus est homo et sustulit grabatum suum et ambulabat.
Erat autē sabbatum in illa die. dicebāt ergo iudei
illi quod sanus factus fuerat: **Sabbatum est: non licet tibi
tollere grabatum tuum.** Respondit eis. **Qui me sa-
nus fecit ille mihi dixit Tolle grabatum tuum et am-
bula.** Interrogauerunt ergo eum **Quis est ille homo
qui dixit tibi tolle grabatum tuum et ambula?** Is autē

Serie sexte

Quod sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Iesus autem declinauit a turba constituta in loco. Postea inuenit eum Iesus in templo: et dixit illi: Ecce sanus factus es: nunc noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Abiit ille homo et nuntiavit iudeis: quod Iesus esset qui fecit eum sanum.

Hic potest lector postillam perspicere: quam cum breuitate pertransio et ad mysticum sensum vado. Nam haec piscina humanitatem christi mouens aquam angelus diuinitatem eius designare potest: eo quod ipsa humanitas christi erat quasi instrumentum diuinitatis. sue. quod quique portat huiusmodi vulnera per quod intrare debet anima deuota. Multitudo languentium sunt peccatores variis peccatis infirmi: attamen christiani: ideo autem piscinam iacet: quod etsi per fidem appropinquat non tamen per charitatem intrat. Tunc autem aqua in piscina mouetur cum christi passio cuius fuerit efficacie quaque dilectione christus ipsam sustinuerit: homini autem mente: aut predicatione: vel quouis modo proponitur: ut in ipsam per penitentiam intrans valeat in eius precioso sanguine mundari. Sed vnus e multis sanatur: quia teste euangelio si multi ad fidem vocati pan-

ci tamen sunt electi. Igitur tu fili intra hanc piscinam: ut mundari a peccatis ac liberari merearis. **Filius.** Et video christi passio est efficax potestas me ab illa dura seruitute liberare: Igitur ut id in effectum deducam rogo ut mihi edisseras cuius seruitus sit ipse peccator: cum multe sint seruitutes. **Angelus.** Etique illius seruitutis que est pessime conditionis. Nam libertas que in terris desideratur in terris estimat solo peccato amittitur. vnde aug. 19 de ci. di. c. xv. Propterea causa fuit ut esset peccatum: ideo quod bonum. i. 2. di. vl. q. 2. vtriusque praeiudicium sit in homine finis institutio: namque exculpe. et facit per rationem episcopice districti. v. q. praeiudicium dandi triplici dicitur: largissime coiter et prope. Propterea est respectus omnis rei quod homo potest ad libitum suum vti re sua. Sed prope dicitur excellentiam praeiudicis in impanem quod est capax rationis et perceptu. Tercio praeiudicium dandi dicitur

potestas coercēdi subditos. Dicit enī quādā ariationem libertatis: et talis dicitur ppe dominū. His tribus corre- spōdet triplex seruitus. Mō ad ppositum potestas pmo mō cōuenit omni statui. s. na- ture bñ institute: et destitute ac etiā gloriificate. Sed prās secūdo mō cōpetit statui vie siue p statu nature lapsē siue bene institute: qz si hō stetit adhuc vir potuissz imparevr ori et pater filio. Tercio mo- do potestas dominādi ē solū fm statu nature corrupte. in est enī fm culpe pūitionem. Et qz seruitus sibi correspon- dēs fm qz dicūt sancti est pe- na peccati. hec ille. Hec autē seruitus est tam bonorum qz malorum. bonis in bonuz et ad meritum: sed malis soluz ad penam: ideo de ista nihil ad nostrum ppositum nisi si- cut quoddam incidens. ¶ **Y** Hā si peccatū non fuisset illa seruitus in mundo non essz. Agitur magis ad nostz ppo- sitū sciendū est qz tria sūt ge- nera seruoz. Quidā dicūtur originarij qui i seruitute na- ti sūt. Et tales fm leges mul- tis penis subiciunt: qz sua si

possunt vendere nec aliena- re: nec officium dignitatē as- sumere. de qb⁹ varie loquūt leges. De his vide di. 54. c. generalis adiuncta glosa. Alij sunt empticij qui se3 ab hostibus capti seu empti su- go sūt seruitutē astricti. Ter- tio sunt serui conducticij ali- quo p̄cio. Et hee tres seruitu- tes mistice tam in malo qz in bono accipi possūt. Primo i bono sic. Nam homo ex pma creatione dei seruus dicitur originari⁹ eo qz originē suaz ab ipso recepit. et ideo nihil iuris habet p voluntatē ei⁹ nec q̄c̄qz debet facere quod p- ceptis suis cōtrariat. Simili- ter seruus eius ē emptic⁹ qz cuz esset captus a diabolo ip- se in humana natura eū preci- oso sanguine redemit. De quo dicit eiaie. 52. Gratis venun- dati estis et sine argento redi- meminīs sed nō sine p̄cio sed precioso sanguine christi. j. pe. j. Hō corruptibili auro et argento sed p̄cioso sanguine christi redempti sum⁹. Hoc etiā innuit sanct⁹ zacharias pater iohānis baptiste in suo casū. Luce. j. d. Et sine timo- re d manu inimici. nō. liberati

Sermo. XI.

seruamus illi. Sed quō ei seruire debeamus cōsequenter ostendit dicens: In sanctitate et in. co. il. om. d. n. In scitāte interioris affectōis: id dicit in sanctitate: in iusticia exterioris operationis: ideo dicit in iusticia: in rectitudine intentionis: ideo dicit coram ipso. Postremū debet hō ei seruire in longanimitate perseuerantie: ideo dicit omnibus diebus. Tercio debet homo esse seruus dei conducticius qz mercede eterne premiatio nis conduxit omnem christia nuz. Et hec sufficiant hō dixisse me de his tribus seruitutibus in bona significatōe acceptis. **Filius.** Satis per suatum mihi est p peccatum seruitutem duram in munduz intrasse. Et q duplex sit sultus dei scz et diaboli. De prima audiui q bona sit: de secunda expecto in crastinum: tamē vt ppendere possum et i me experior sat dura et pessima existit. Sed vnum est q me valde in admirationē conuertit. Cum em seruitus mala tam turpis sit conditionis vt mihi experte demonstrasti seruitus aut christi tam nobi

lis conditionis existat: cur tot homines christiani seruunt potius diabolo q deo: sicut ad oculum videmus. Si em seruus diaboli existit quicunq mortali peccato subiact (fm illud ioh. 8. qui facit peccatum seruus est peccati: eo q diabolo seruitum pgratum exhibeat) videtur quasi totus mundus diaboli seruitio insistere Et quod dictu qz turpe est: eos videmus illi seruitio inservire: qui etiam cuius seruitus illa existat pditionis pessime luculentissime nozūt alijs aperire. **Ad.** Que huius miserie sit causa scire a te volo. **An.** Vide parabolā Et vidit butuscemodi similitudinem. Vidi inquit filius siluam magnaz aspectus hominum pulchraz valde: que silua varijs bestiis erat repleta. Vidi et ecce multe latentes fouee ad capiendas bestias astutissime pparate erant Nam superficies earum cibo vnicuiq bestie apto tegebatur: qui cibus oculis bestiarum pbebat delectatōz. Et cū ipse bestie odorē sequētes edulij foraci mortui cibum preparatum rapere vellēt: cibus cū

Sabbato

bestijs in foueas cadebant. Paucis exceptis q̄ naturali quadā astucia paratas foueas declinabāt. Insup̄ aliquelicer pauce quas fouee tenebant magno conatu laborantes de foueis liberabātur ceteris omnibus in foueis peremptib⁹. Hanc vidi visionem Angelus. Bene vidisti. hec filia amena hominū aspectu mūdus hūc designat. Foueapate ad homines capiendos qui bestialiter viuunt insidie diaboli signantur. In quarū aspectu ponit diabolus paratos cibos vnus cuiusq; cōplexioni aptos. Ipse enī oīm complexiōes scrutatur: vt dicit Leo papa in sermōe quodam. Scit quomō vnūquēq; debeat aggredi. vni apponit luxuriā: alteri ambitionem: et sic de similibus. et hi sunt cibi quos hominibus appōit vt eos precipitando capiat et seruituti sue subiciat. hec enī causa est q̄ tot hoīes in seruitute diaboli p̄sistūt q̄ delectationes mundi indiscrete q̄runt: ideo reuertere ad patrē

Sabbato sermo.

Leva oculos. ⁊. In hoc sabbato psequendū est de eā rta conditione de qua angel⁹ in priori sermone filiū p̄digm ex pte informauit. **B** Igitur angelus more solito hodie ad filium p̄digm venit: et adhuc ipm in villi seruitute fixum reppit dicens. Quid immoraris in hac villi seruitute que tuaz ingenuitatem labefactat. Cur no surgis et quare non vadis ad p̄rem filiū. **A** angele vald p̄sillanimis sum eundī ad patrem. timeo enī q̄ cum me viderit tam infirmum ⁊ miserū ad gratiam suam minime merecipiat: sed reddat mihi vicem quā denerui malis meis que cōtra ipm cōmisi: more hominū qui reddūt malū p̄ malo eo q̄ substantiam quā dedit mihi taz prodige exp̄derim. **Angelus.** Non erit sic. ipse enī pater nllī reddit malum p̄ malo qui scit suum malum humiliter recognoscere. ipse patiens redditor est: vt dicit ecclī. 5. Et ob id vos per suū aplm paulū hoc facere p̄cepit: vt vici infirmos suscipiatis: ⁊ nulli reddatis

Sermo duodecimus.

malū p malo: vtz i hodierna epla q̄ i thessa. vñ scribit i q̄ 52.
Rogamus vos fratres corripite inquietos: cō-
solamini pusillanimes: suscipite infirmos: pati-
entes estote ad om̄es. videte ne quis malū pro
malo alicui reddat sed semper quod bonum ē
sectamini i inuicem et i om̄es. Semp gaudete
sine intermissione orate: i om̄ibus gratias agi-
te. Hec est enī voluntas dei in christo iesu i om-
nibus vobis: Spūm nolite extinguere: pphe-
tias nolite sp̄nere. Om̄ia aut̄ pbate: quod bo-
num est tenete. Ab om̄i sp̄e mala abstinete vos:
Ipse aut̄ d̄s pacis sc̄ificet vos p oīa vt integer
spūs vñ z aīa z corp⁹ sine q̄rela in aduentu dñi
nostri iesu christi seruetur Amen.

Eplam hāc loco enāg. posui
qd̄ enāg. sup̄ t̄stinū dicit̄ fm̄
vñ ro. **V**ides igit̄ q̄ ex illi⁹
eplē capite tu⁹ timor elidit̄.
Cū ei d̄s velit id ab hoīb⁹ vt
pusillanēs p̄solēt: recipiant
īfirmos: nec reddāt malū ali-
cui p malo: putas ip̄e qd̄ p-
hibet faciat cū ip̄e dicat esto:
te p̄fecti sūt p̄ vñ ce. p̄fe. ē: q̄
fac̄ oziri solē suū sup̄ b. z m.
mat. v. **I**git̄ seposito timor̄ q̄
guar̄ reuer̄te ad p̄ez: qz ip̄e
te m̄iscōr recipiet. **E**. **E**l. iā
credo me id qd̄ p̄suades m̄i-
nie p̄telare **E**m̄ h⁹ supplico
tibi vt d̄ vili fuitute p̄ctōris

mibi vñi⁹ declares. **An.** **V**i-
bens facio qd̄ peti: qz cū tuā
p̄gner̄ vñē fuitutē q̄p̄mum
ad p̄ez festiēs. **Q**ū heri tres
tibi fuitu⁹ i bonā p̄tē decla-
raui: scire debes q̄ z p̄dicte f-
uitutes i illā p̄tē expōi p̄nt i
q̄ q̄s p̄ p̄ctm̄ diaboli efficiē f-
uus. **C**ū ei p̄ctōr se p̄ p̄sēū in
p̄ctm̄ diabolo subicit origia-
ri⁹ ei⁹ fū⁹ efficiē: qz sicut dixi
dñic̄ p̄ria: origo oī s p̄cti ab
ip̄o ē. vñ saluator. job. 8. ille
homicida ē ab initio z i vñta-
te n̄ sterit. **E**l originarj ser-
ui eius sunt homines: quia
i originali peccato oēs nascū

tur ex qua multis subiciuntur
penis. Item efficitur peccator
seruus empticius: nā dīa-
bolus dat peccati delectatōz
p precio: vt hō ei det ius ad
occidēdū: vt habetur. xv. vi.
q. j. c. non est: adiuncta glo.
Sic ergo hō fit eius suus.
Unde jo. 8. Qui facit pecca-
tum seru⁹ est peccati. de cap-
tiuitate dicitur eccē. 9. Sic
aues comprehendūtur laqō:
et pisces hamo: sic captiuat
homo temptatōnibus malis
et tpe malo. Tertiū sūt vt di-
xi conducti aliquo precio.
Sic dyabolus conducit eos
scz peccatores pmittens eis
dare delectatōnes. Vñ Tre-
noy. j. Dederūt p̄ciosa que-
qz ad refocillandum animam
suam. His igitur tribus mo-
dis fit peccator seruus diabo-
li. Sed sciendum q nulla pe-
ior seruitus in mūdo reperit
q seruitus peccati. Unde au-
gustin⁹. 4. de ci. dei. c. 3. In
hac terra regnū bonoy nō tā
illis p̄statur q rebus huma-
nis. Maloy vero regnū ma-
gis regentibus nocet q suas
animas vastant scelerum ma-
iori licentia. His aut qui eis
seruendo subdūtur non nocet

nisi iniquitas propria. Nam
iustis quicquid malorum ab
iniquis dominis irrogat non
est pena criminis sed virtutis
examen. Proinde et a bon⁹
si seruit liber est. Malus aut
etiam si regnet seru⁹ est. nec
vnius hominis. sed quod gra-
uius est tot dominoy quot vi-
tiorum. hec ille. Propterea
interrogatus p̄ his nomine se-
cund⁹: quid esset libertas ho-
minis ait innocentia. Ergo
a contrario sensu q est maior
seruitus nisi peccat⁹: et illi
seruire et diabolo. Ratio au-
tem horum est: quia vt dicit
j. pe. 2. A quo quis supatus
est eius et seruus est. Item
ad Roma. 6. c. nescitis quo-
niam cui exhibetis vos suos
ad obediendum fui eius est
cui obedistis siue pctō ad mor-
tem: siue obeditionis ad iusti-
ciam. Cum ergo hic hō supe-
ratus fuerit a diabolo ei⁹ ser-
uus efficitur. **¶** Sed ad
maiorē declarationem huius
pessime conditionis scire de-
bes q tres pessimi tyranni sūt
quibus si qz se eis subiecerit
sp̄m miserabiliter exactionat
et in paupertatem eternam de-
ducunt: scz dyabolus caro et

Sermo. XI.

mundus: qui tres significare possunt p. 35. de quibus legimus in sacra scriptura: qui omnes tres male expendebant seruitiū suū. Primus fuit iacob q̄ seruauit laban. xx. annis in estu et frigore et i multis laboribus et p. decem uices mutauit sibi mercedē suā ut dicitur gen. 31. Quē iste laban melius q̄ hūc mundū signare pōt. Laban enī candidus interpretatur. mūdus enī apparet candidus exteri⁹: sed interi⁹ obscurissima. Qui qui seruit multis angustiat⁹ malis: et tamē nihil inreptat nisi mutationē mercedis. Et hoc decupliciter. p. mittit enī decē cōmoda et soluit decē incōmodis. Primū est delectatio: soluit cū tristitia: puerb. 14. risus dolore miscebit. Secūdo amicitiaz soluit dolo et falsitate. Tertio affabilitatē: soluit detractiōe. Quarto quietē: et soluit sollicitudine. Quinto sanitatē soluit varijs infirmitatibus. Sexto extollentiā et honores soluit confusione. Septimo securitatē soluit timore et angustia. Octauo p. mittit diuitias et soluit seruientē si-

bi paup̄tate et egestate. Nonno p. mittit cognitionē ueritatis et soluit ignorantia et cecitate. **E** Decimo et vltimo p. mittit sibi seruienti longam uitam et soluit cū morte corpis et anime. Secunda p. uirtus ē sub secūdo tyranno q̄ caro ē. et hec designari pōt i seruitute qua dauid seruauit saul: ut habet. j. regū. 18. qui dauid valde oppress⁹ fuit ab eo: q̄ saul quasi continue machinatus est i eius mortem. Saul interpretatur abutens et signat carnem que continue abutitur delectationib⁹. Sed per dauid pōt designari spūs. Quādo ergo dauid id est spiritus fūire uult carni tūc querit mortē eius. vñ ro. 8. Si fm carnem uixeritis moriemini. Si autē spū facta carnis mortificaueritis uiuetis. Et ideo qū spūs mal⁹ exagitabat saul tunc dauid percussit citharā et refocillabat saul et melius habebat. c. 16. Sic homo cū temptat a carne pcutiat mente passionem dñi iesu: et melius habebit. Tertia seruit⁹ est sub tertio tyranno. i. diabolo. Quē seruitus. j. re. 3. designari pōt i

seruo quē reliq̃t dñs i via qñ
erat infirmus. Sic enī legi:
q̃ quādo amalechite sicelech
ciuitatem (in qua tūc dauid
et serui eius habitabant et om
nia que habebant (deuastaf
sent: et mulieres et paruulos
captiuos duxissent in absen
tia dauid et viri eius: psecu
tus est eos dauid: et in via ser
uum reppit lassū et famelicū
quē dñs suus reliquerat: et re
fecit eū pane et aqua: qui dux
it eū seꝝ dauid vt posset in
uenire inimicos et liberare
captiuos. Seruus hic signat
peccatorem diabolo seruien
tem: quē diabolus lassū i via
relinquit et famelicū: q̃ ei su
is pmissionibus falsis satisfel
se nō pōt: quē relinq̃t in via
sic lassatū: s̃m illud sap. q̃nto
Lassari sum⁹ in via iniq̃tat⁹.
quē tūc dauid inuēit eū chri
stus talē p penitētiā recipit:
et eū sua gratia refecit et altis
simo sacramēto. **Filius.**

Satis mihi hāc miseraz
conditōnem seruitutis q̃ pec
cator grauatur explanasti. s̃
vnū est q̃ me admiratōne cru
cior. Cū enī mūdus sit ab in
tra ita infectus (tamen ex te
rius appareat pulcer et ama

bilis) similiter et diabol⁹ taz
crudelis p̃dice: caro dñi nī
hil nisi putredo et vermīs sit
cur hoīes hoc nō ppendunt:
at relict⁹ his trib⁹ xpo seruīē
do adhereāt. Angelus dux
it eū ad parabolā dicens: vi
de: et vidit. **Et angel⁹.** Quid
inq̃t vidisti? **Filius.** Audi vi
sionē nō tacendaz. Videbar
enī mihi quoddā iter arripe
versus quādā ciuitatē m̃gnā
cuius aspectus p nimia amē
nitate cor in iocūditatē puer
tit. Qua vīsa cucurri veloci⁹
q̃ten⁹ ipaz intrare possem citi
us: vt habito in ipa seruitio
dies possem ducere iocūdos
Et cū porte eius appropinq̃
rem: obuius mihi fuit quidā
dñs (et vt videbatur magn⁹
et potēs) eo q̃ mltis fuit ser
uis vallat⁹: qui post amicabi
lem salutationē talē mihi in
tulit interrogatōem. Vis ait
sub meo dñio q̃eti⁹ fuire et te
(vti ceteros mihi seruīētes)
digno precio ditabo. Et ego
(quasi is cui ex omine fortia
eucit) aio: p̃sto sū. Et ipse me
in ciuitatē misit dñs mihi du
ctoꝝ q̃ aulā q̃ inhabitabat
p̃nderz. mirū in modū q̃ men
tis iocūditate ciuitatē adiuit:

Sermo. XII.

tali et plus maiori ipam reer
tre appetebam. Nam cuz me
interior officina ciuitatis re
cepisset tam turpis fedasq ac
luta apparet ut totū gau
diū i mesticiā dteret. Et cū i
me tacit⁹ mirarer cur tā aspe
ctabilis ciuitas i extiori visu
tā turpis ac feda interi⁹ appa
reret: ductor meus me in au
lam dñi sui introduxit: q̄ r ip
sa tā dformib⁹ fuls plēa erat
ut q̄si porē fetozē i obliuionē
daret. Quid pla furātū mibi
oculi⁹ dom⁹ patulū ac exēti
appuit qdā i vico spelūca ca
dauerib⁹ hoīm plena: q̄ r ip
sa fetozē de se hant puū exala
bāt. Et cū sic vndiq̄ angustū
atus fix⁹ p̄sisterē nesciēs qua
me pte dterē: ecce qdā circa
me stetit (facie rutilās) q̄ be
nigno vultu affabiliq̄ voce
me alloq̄ns dixit. Veni post
me r reducā te p vīā q̄ te rec
to tramite ad patriā ducet: qz
tibi gaudiū vel leticia in hoc
loco eē nō p̄t. Et cum me (ut
mibi videbat⁹) extra portam
educeret: visio dilabit⁹ ab o
culis: et nūc h corā te stās illius
visiōis interpretatiōē magno
desiderio expecto. An. Spe
roq̄ illi⁹ parabole visio te ad

penitētiā pueri tā debeat. nā
vsq̄ huc satis (vt reor) d̄ tu
is miserijs q̄s ip̄e tu effectū
pcipis explanauī. Tātū hoc
horroz: vt sicut me in hac visi
one taz celeriter es secutus:
sic nūc me seq̄re i d̄itate r re
ducā te i domū patris tui. et
sicut ciuitatē q̄ pulcra (in su
p̄ficie tibi appebat: atq̄ cum
interiora ipsius vidisses spre
uisti: sic mōz sperne q̄ in hac
ciuitate signat. Deinde quē
admodū letabarīs cū te iocū
dū dñm ac graciōsū putabas
inuenisse cū tā officiosissime
spōdebas seruitiū quo ad ei⁹
turpitudinē explorasti r citi⁹
eū reliq̄sti: Sic nūq̄ cōfēctas
diabolo ac ei⁹ p̄missis falsis
p̄postremū q̄ te nullū hoīm
cadauer (p̄pt eoz fetozē) de
lectabat: sic nulla carnalis vo
luptas seducat q̄ tācito i cada
uer d̄mū mutat. s̄ relicta ci
uitate hac ad p̄fiaz q̄primū
festina. hec enī ē rō q̄ tā mlti
mōdo ac pōpis ei⁹ adherēt: et
s̄ iugo diaboli fūiūt: carnis
q̄ p̄cupijs satisfaciūt qz in tē
ora istoꝝ nec extiora mentali
oclo n̄ p̄spiciūt. tu āt n̄ fac sic
Et hec sufficiāt d̄ feda p̄nci
pali p̄sideratiōē volēt⁹ reuertī
ad deū.

Expositio pabole dñice Beminiſcere.

Dominica Bemiscere Sermo tertiusdecimus

In se reuersus dixit: Quanti mercennarij in domo patris mei habūdāt pāib⁹: et ego h fame pereō. Luce. xv. **S.** Verba sūt filij prodigi q̄ iam ad se et in se reuersus qd culpe cōmiserit: quidve p culpā amiserit dolēs recognouit. Compauit enī suā penuriā ad patris habundantiā in qua educat⁹ erat. Compauit etiā suā miseriā ad ei⁹ gloriā: suā culpā ad patrī gratiā. Et vidit q nulla erat ipōz compatio. opposita enī iuxta se posita magis elucescūt vt dicit arist. li. elen. Que ei (inquit apłs: 2. cor. 6.) participatio iusticie cū iniquitate. Aut que societas luci ad tenebras: vel que conuentio christi ad belial: aut que pars fideli cum infideli: Qui aut consensu templo dei cū idolis: quasi in his omnibus diceret nihil omnino. Et iō sb̄dit: vos estis templum dei ui sicut dicit dō⁹. s. leui. xxvj

qm̄ inhabitabo in illis ⁊ erō dōs vester. vbi postilla. Licet deus sit in omnib⁹ p essentiā poñam et pñtiam: tamē in suis fidelibus habitat mō speciali scz per gratiā. hec ille. Et iō non habitat in anima nisi iusticia decorata. Nā fm sapientē: Anima iusti sedes est sapiētie. Et ideo nulla est compatio illorū. Sic de alijs iam tactis. Que iam omnia cognoscens fillus prodigus eo q in se reuersus fuerit dixit Quanti mercennarij habundant. **¶** **¶** **¶** Postq̄ p̄mā et secundam considerationes peccatoris ad deum cōueri volētis (vt potui) expediui iā tertiā (dō iſpirāte) aggre di temptabo. que est de propria cognitione sui: vīez cui⁹ sit gratie: vtiq magne cui deus ipsam prestat. Unde eccl̄i 32. Precurre inq̄t in domus tuam prior: ⁊ illic aduocare: et illic lude: ⁊ age conceptiones tuas: et non in delicto et xbo supbo **¶** peccator p̄cur re p̄ueniēdo dei strictuz iudicium scz in domum conscientie tue ipsā diligētissime discutiendo. P̄ueni iudiciuz eius triplici exēplo sacre sc̄p

Sermo decimus tertius

ture scz exemplo gobonitarū
de quibus iohue dī. c. 9. q̄ pre
ueniebant iohue antiq̄s vesti
bus consutisq̄ petacijs calci
amētis et in omnib⁹ alijs pre
tendebāt vetustatē et p̄suma
tionē rex necessariarū: vt ob
tinere possent grām iohue ne
cū alijs peccatorib⁹ perirent.
Secūdo p̄ueni cū filio p̄digo
de q̄ sermo ē. Tercio cū dispa
mato apud dñm suū villico:
de quo Lu. xvj. Prīmū fit p̄
p̄tritionē: secūdū p̄ p̄fessionē
Et tertū p̄ satisfactionē. Et
ibi conceptiōes tuas age scz
de quolibet peccato mortali
concipe cū suis circumstātijs
gravioribus. Et illic lude. i.
delude diabolū ne te delu
dat. Et dic cū p̄p̄ha: Ad te
dñe leuauit animā meam d̄s
meus in te confido nō erube
scam. Neq̄ irrideant me ini
mici mei. Quod dñs dat illi
qui iam deludit inimicorū scz
demonū tēptamēta Et bñ se
quit Et nō in delicto et ver
bo supbo. Delictū a deliquo
dicitur et quasi derelictum.
Et cū hō accedit ad deū nī
hil d̄z horū q̄ necēria sūt obmit
tere: maxime qm̄ ad mentē re
ducit pctā suā: qz op̄tet d̄ sin

gulis conterī peccat̄. nec ip
sa excusare debet: idō subdit
vel verbo supbo. Et qz hic p̄
dignus veraciter fuit in se re
uersus: ideo bene dicitur: in
se reuersus dixit: quāti mer
cennarij in domo. ⁊c. in q̄b⁹
Xbis quattuor tangit condi
tiones que illū statū laudabi
lem reddūt. Recognouit enī
quattuor necessaria huic sta
tū: scz propriam miseriā quā
ex culpa contraxit: ideo dicit
ego hic fame pereō. Secūdo
cognouit dei patris gloriā
quā offendit: ideo dicit: quā
ti mercēnarij scz sūt in domo
celesti et ecclia. An̄ dñi. 7.
d̄z qz milia milū mīstrabant
ei: et decies milies centena
milia assistebant ei. Vide q̄
magne glorie ip̄e pater ē quē
pctor offēdit Tercio recogno
uit ei⁹ habundantiā quā possi
dēt q̄ i eis domo sūt: ideo sba
dit: q̄ habūdāt panib⁹: id est
om̄ibus sufficiētis. Quarto
recognouit p̄ris miscēdā
ideo p⁹ verba thematis sub
infert: vadā scz p̄ penitētiam
spans ab eo cōseq̄ miscēdā
Igit̄ i hac dñica q̄ d̄z Re
miscere: venit angel⁹ ad fili
um p̄digū more solito: ⁊ res

Dñice Benigniscere.

perit cū paulisper porcos de
clinasse: habere in manu pā-
niculum q̄ lacrimas ab ocul̄
tergebat: seditos et grauatus
mesticia caput brachij pal-
mo sustentabat: flens largit̄
Cui angelus cōpatiēs . **Cur**
inquit sedis hic tristis flens?
eiulās Surge vade ad prēm
vt ab eo consolari merearis .
Cui fili⁹ vt potuit re⁹pondit:
O angele satis in me satur
hec cogitatō vt ad prēzvadā
si q̄ mō valeā i meis mesticijs
cōsolationē impetrare . Sed
aliū i me ē qđ ex aduerso con-
certat. Sedēti enim mihi ac
rumināti apđ me qñō iter ar-
ripe vellē quo prīs faciez re-

uisere possem) in mentes ve-
nit historia q̄. 2. reg. 14. de-
pingit. vicz de absolon q̄ pa-
trē suū offēdit. et trib⁹ annis
eius faciē nō vidit: quē ioab
fugitū reuocauit in hierlm:
attamē faciē prīs nō vidit ad
multū tps: scz duobus ānis.
Sic timeo mihi ptingat. nā
si reuer⁹ fuero ad ipm: ⁊ ab
eo grām impetrauero: indis-
gnans tñ mihi auersā faciem
ōndet. **Angelus.** Nequa-
q̄ sic faciet: Nō enī vie eius
vie hoīm: nec sic indulget vt
hō sz pfecte indulget: si salte
veneris fide spe ⁊ charitate.
Quod vt sic sit audi bodier
nū euāg. qđ math. 17. scribit̄

In illo t: Assumpsit iesus petrū ⁊ iacobū ⁊
iohāne frēm ei⁹: ⁊ duxit illos i mōtē ex-
cellū seorsū: ⁊ trāsfigurat⁹ ē aū eos. Et resplen-
duit facies eius sicut sol: vestimēta aut̄ eius fa-
cta sūt alba sicut nix. Et ecce apparuerūt illis
moyses et helyas cū eo loquētes. Respondens
aut̄ petr⁹ dixit ad iesū. Dñe bonū ē nos hic eē.
Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula: Tibi vnū
moysi vnum: et helye vnum. Adhuc autem eo
loquente: ecce nubes lucida obumbravit eos.
Et ecce vox de nube dicens: Hic est filius me-

us dilectus in quo mihi bene complacui: ipm
audite. Et audiētes discipuli ceciderunt in fa-
ciem suam: et timuerunt valde. Et accessit ies^{us}
et tetigit eos: dixitq; eis. Surgite et nolite ti-
mere. Leuantes aut oculos suos neminem vi-
derunt nisi solum iesum. Et descendantibus il-
lis de monte precepit eis iesus dicens: Nemi-
ni dixeritis visionem: donec filius hominis a
a morte resurget.

R. **Aldes** igit q; si uenerit
hō recto corde ad eū sibi gra-
tiosam faciē sue presentie oñs-
det in enigmate tñ. sed i pñia
facie ad faciem. Ibi autem re-
cto corde ad ipm vadunt qui
habent in se petrum iacobuz
z iohannem. In petro qui co-
gnouit peccatum suum vera
cognitio. in iacobo victoriz
mali: in iohanne gratiam de
signatur: hic talis a patre sus-
cipitur. Filius: Audio q; ve-
rum est quod dicis. igitur hāc
veram cognitionem mihi ro-
go luculentius explana. z q;
modo me debeam disponere
ad iter quod ducit ad patres
id scire peto. **Angelus.**
Dico tibi quod verum est ne
in me dubites fili: quia initia
um omnis boni est ppria co-

gnitio. Dicit enī Seneca q;
initium omis salutis est co-
gnitio peccati. Qui enī pec-
care se nescit corrigi nō vult
Unde Greg. erit apud pium
iudicem imprecatio venie re-
cognitio culpe. Nam penitē-
tia (cuius initū est recogni-
tio peccatoruz) adeo necessa-
ria est: vt sine ipsa homo pec-
cator saluari non possit. **En**
luce. xiiij. Nisi penitētiā ege-
ritis omes simul peribitis di-
cit saluator. Est enī secunda
tabula post naufragiū: vt dī
magister in. 4. di. xiiij. z ha-
betur de pe. di. i. c. secunda.
Quod exponens sanctus bo-
nauentura ibidem et glo. ses-
cūda. d. mare est mund⁹ iste
iuxta illud hoc mare magnū
z. Nautis vero per quā trās-

Sermo tertius decimus

fit homo super vndas eius vt
non mergat^r est gratia spirit^u
sancti. Naufragium vero fu-
it corruptio et fractio in adas
facta: quando ppter pecca-
tū eius totū genus humanū
corruptū fuit: ita vt offes si-
lij ei⁹ (amissa innocētia) ge-
nerarentur in peccato origia-
li: et sic iactaretur sup vndas
huius mūdi p concupiscenti-
am malam et ignorantiaz ac
p multiplicē defectū et penā
Et ab hoc naufragio primo
liberatur homo p baptisimū
qui tollit originale pctm et re-
stituit homi gratiā spūs san-
cti. Et ideo dicitur prima a-
bula. **Iuuat enī eum et susten-
tat per gratiam** (quaz pfert)
vt homo possit se defendere:
et tenere: ne in mari hui⁹ mū-
di mergatur in pfundū infer-
ni p culpam mortalem. **Lex**
qz multi heu relinquunt et p-
dunt collatam gratiam p pec-
catū mortale: et p illā primā
tabulam scz baptisimi nō pos-
sūt se ampli⁹ iuuare: qz non ē
iterabilis: et ideo indigēt a-
lia tabula p quā se iuuēt. Et
illa est penitētia. Et ideo dī-
secūda tabula. quam si deus
fm q dicit Hieron nō iustu

isset paucissimi saluaretur eo
q pauci inueniūt^r q innocē-
tiam baptismalem retinent.
Et hec est reiterabilis totiēs
quotiēs homī necessaria est.
De hac ergo penitentia lo-
quendo (quā ipsa est p quā
peccator se conuertit ad deū
patrē) tria sub isto statu loq
intendo. Primo de eius ori-
gine. Secundo de eius boni-
tate et vtilitate. Tercio dē
quātitate. Quo ad primum
scire debes q vt magister dī-
cit vbi ē ipa cōcipit a timore
Unde esai. 26. a timore tuo
concepimus et peperim⁹ spm
salutis scz penitentiam q sa-
lutem affert. Pro quo meli-
us intelligendo est notandū
fm rhomam pte tertia sūme
q. 4. 5. et Bona. sup magi.
q penitentia actualis (que ē
inmediata dispositio ad infu-
sionē gratie et dimissionē cul-
pe generatur et incipit in pec-
catore ex multis actibus pre-
uis fm ordinem se habentī-
bus. Primus actus est fides
quo homo cognoscit et confes-
derat ac credit dei bonitates
et iusticias: et q illi diuine bo-
nitati displicet offse peccatorū
et omnis inordinatio: et q eti

Sermo. XIII.

am talibus offendit: et quod di-
uina iusticia nullo modo dimittit
peccatum inultum sine impunitum
Et consequenter cognoscit homo
et considerat se aliqua commi-
sisse mala quod diuine displicent
bonitati: et ita cognoscit pec-
catum suum et se peccatorem et proinde se
per his ad penam secundum diuinam ius-
ticiam obligatum. Secundus ac-
tus est timoris seruilis qui ex fi-
de et cognitione predictorum gene-
rat. per quem homo retrahitur a pec-
catis. Tertius actus qui etiam
est actus fidei est quo homo consi-
derat et credit dei infinitam
misericordiam qua patrus est omni
ad se reuertenti per penitentiam in-
dulgere. Quartus actus est
actus spei de venia consequen-
da: qui spes sequitur ex hac iam di-
cta consideratione et fide de di-
uina misericordia. Quintus est pro-
positum et voluntas emendandi vitam
et reuertendi ad deum per contritionem
nunc confessionem et satisfactionem
Et si illi actus adhuc eliciuntur
ex timore seruili tunc non est vera
penitentia liberans a peccato sicut
nec penitentia damnatorum. de qua
bus dicit sapientia. v. penitentiam agē-
tes et per angustias spiritus gemetes
Talis enim penitentia non est con-
grua dispositio ad dimissionem pec-

cati propter caritatem debite cir-
cumspecte finis. Et ergo requiritur
sextus actus scilicet dei actualis illud
ex quo homo mouetur ad detestandum
peccatum non solum propter penam sed
secundum seipsum: et in quantum est dei of-
fensum. Cui adiungitur septimus
actus scilicet motus timoris filialis
quo iam propter dei reuerentiam homo ti-
met committere peccatum: et sic de-
testatur se reuertitur: et vult sibi cau-
uere a futuro ne desit in bono
ret. Ex quibus patet quod coheret illi
quod diuine iacuerunt in peccatis ori-
tur penitentia ex timore seruili.
Et dico notatim coheret etiam
iusti quod aliqui ex fragilitate ca-
dunt non nunquam surgunt ex amo-
re filiali: eo quod penitet eos of-
fendisse tam bonum et primum premium.
M Hanc igitur informatum ho-
die mente recipe o fili: ut cum
cras reuersus fuero patrum te in-
uentum ad iter. **Si.** Valde ac-
cepta est mihi doctrina tua eo
quod veritati innitet. Sed insur-
git in me quidam timor qui me tar-
dum facit ad penitentiam. Vide-
est forte tam difficile ut homo qui ab-
ineunte etate sua nutritus est in
peccatis et instar rei aride fa-
ctus posse reuiuiscere et recu-
perari. Angelus dicit eum ad
parabolam dei. vide et vidit. Et

Bñice Reminiscere.

rursū an. qđ vidisti: **Fl.** **Al-**
di in visione mea qđ intrare
campū magnū ossibus hoīn
aridis plenū. et in me cepi co
gitare si possibile foret ossa il
la recupari et ī p̄stinū statū re
formari. mihi igit talia medi
tārī ecce vox qđ e celo elapsa
īsonuit: omnia possibilis dō. et
ideo hoc possibile. Vidi et ec
ce ossa ad ossa accesserūt vnū
quodq; ad iūcturā suā et sup
ea nerui et carnes ascēderūt
et extēra ē ī eis cutis desup:
et spm̄ n̄ habebāt. Qđ cū sc̄m
vidissem (tamen si eā rē mira
rer), tū qđ is ille qđ hoc potuit
nihil loci ī me fuit diffidētie
qđ posset et spm̄ vite eis p̄sta
re. Et ecce subito venit spūs
a quattuor vētis: insufflauit
q; in eos et reuiscēbāt et ste
terūt sup pedes suas. Hanc
vidi visionē. sed quid p̄ten
dat omnino ignoro. **Angelus**
Nec tibi soli hec visio demō-
strata est: sed olim sanctus p̄
pheta ezechiel hāc vidit fili-
tudinem: vt habet in eius p̄
pheta .c. 37. in qđ p̄phetica
visione voluit d̄s ostēdere qđ
poterat adhuc p̄ pulū suum
in babilone captiū liberare
p̄ ppli desperationē qui dice

bant: Aruerunt ossa nostra:
perijt spes nostra et abscessi
mus: vt ibidem textus dicit.
hec postil. Sic p̄t d̄s aridos
p̄ctōres et mortuos sua gra
tia resuscitare si ad eum con
uertūtur. Quod fit mō p̄dcō
successiue. Primo ossa ad os
sa accedunt vnumquodq; ad
iūcturam suam quando vi
res anime se ad inuicem p̄pa
rant in suis actibus: vt quod
fides demonstrat affectus ve
lit rē. Et p̄ attritionem ascē
dunt nerui et carēs ac cutis. .i.
maior dispositio ad gratiam:
que qđ aduenerit tūc vita a
nime mortue per peccatū red
ditur. S; tūc spūs a quattu
or ventis insufflat in animas
qđ q̄tuor effectus in ea pro
ducit necessarios ad verā cō
uersionem. Prim⁹ orit̄ a sep
tentrionali qđ a malo pecca
ti anima refrigescit. Secun
dus orit̄ a meridionali quan
do feruet ad meliorem vitam.
Tertius oritur ab occasu qđ
vitia demergūtur in mare ve
re penitentie. Quartus orit̄
ab oriēte quando lux gratie ī
anima illucescit: ideo reuers
tere ad patrē vt hoc effectus
spūs in te possis exp̄ire.

In se reuersus dixit etc. **¶** Illo die venit angelus ad priorem locum vbi hesternae die filium prodigum reliquit. Et inuenit eum adhuc sedentem et peccata sua deplorantem: ac suam miseriam recognoscentem: et dicit. Quid hic miserie tue immoraris? surge propera fili mi ad patrem: et ipse te tuis in desolationibus consolabitur. **Filius.** O angelle tam etsi bonam cōcederem voluntatem: et sedens mea deplorarem peccata: tamē reuerti ad patrem pertimesco. Et hec subest ratio. Scio enim quod multi actus habitum generant secundum aristoteli. 2. ethicorum. Sed habitus inclināt propensificant et delectant. ex quibus sequitur mala consuetudo. scilicet consuetudo est altera natu-

ra: ut idem dicit septimo ethicorum. Ex quibus omnibus sequitur obduratio cordis. Sed cor durum male habebit in nouissimo: ut dicit ecclesiasticus. 3. Mōcū ego ipse in hoc deuenierim malum: quomodo possū ad patrem reuerti: cum ex multis meis malis cor meū sit induratum? **Angelus.** Non hūmōcinaris. Mō enim cor durum dicit quod multis peccatis obnoxium: Sed illud dicit cor durum quod in peccatis quirit excusationem: nec se vult recognoscere quod peccauit: imo persequitur illos qui veritatem dicunt: ut iudei christum. Ad tale enim cor impossibile ē gratiam dei intrare quin necesse ipsum sit (illa stāte obstatiōe) mori in peccatis. Quod ut sic sit hodiernum audi euāgelium quod iobis octauo scribitur

¶ In illo tpe Dixit iesus turbis iudeorum: Ego vado et queritis me: et in peccato vestro moriemini. et quo ego vado vos non potestis venire. Dicebant ergo iudei. Nunquid interficiet semetipsū: quia dixit Quo ego vado vos nō potestis venire. Et dicebat eis Vos de deorsum estis: ego de superius sum. Vos de hoc

Sermo. XIII.

mundo estis: ego non sum de hoc mundo. dixi
ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris
Si enī non credideritis quia ego sum: moriemini
in peccato vestro. dicebāt ergo ei. Tu quis es?
dixit eis iesus: Principium qui et loquor vo-
bis. Multa habeo de vobis loqui et iudicare.
Sed qui misit me verax est: et ego que audiui ab
eo hec loquor in mundo: et nō cognouerunt quod
patrem eius dicebat deum. dixit ergo eis iesus.
Cum exaltaueritis filium hominis: tunc cogno-
scetis quod ego sum. Et a meipso facio nihil: sed si-
cut docuit me pater hec loquor. Et qui misit me:
mecum est. Et non reliquit me solum: quod ego
que placita sunt ei facio semper.

Vides igitur quod illi qui pec-
catum nolebant, cognoscere
nec in christum credere. Hi
enī tales a christo reprobantur
tanquam homines duri cordis.
Sed quia te video attritum
ideo tuum persequere nunc con-
ceptum ut ad veram contriti-
onem valeas pervenire. **Filius.**
Audio quod dicis: Dic igitur mi-
hi rogatu velim amplius de
penitentia: de qua heri exor-
tus es. **Angelus:** Faciam
quod postulas. Nam cui ne-

cessitatis sit penitentia: cuius
ue exordis tibi heri (ut melius
potui) peroravi. Hodie igitur
de ipsius bonitate tibi aliquid
edisseram. Scire ergo debes
quod ut vult augustinus in libro
quinto responsionum: et allegat
eum alexander de ale. parte. 4. q.
54. ar. 2. q. 1. quod penitentia est
res optima et perfecta quam om-
nes defectus reuocat ad perfe-
ctum. Quam descriptionem
idem alexander exponit dicens
Quod duplex est bonum scilicet sim-
pliciter et bonum in genere

Sic de optimo ē dicendum . Nam optimū simpliciter dicitur sūmū bonū . Optimū ī genere distinguitur sūm q̄ genera ipsa distinguitur . Unde in vnoquoq̄ genere illū dicitur optimū qđ in illo genere propinquius opatur ad finē . vñ bonū et malū sūm quandā acceptionem dicūt esse genera non in genere qz scz bonū in quolibet dicitur qđ hū disponit siue opatur ad finem in illo genere: vt equus dicitur bonus qui insidentem bene portat: optimus qui optime . rē . Opera aut̄ morum quasi duobus generibus comprehēdūtur que sūt declinatio malitiae et opatio boni: penes q̄ consistit iusticia generalis . Dicitur igitur optimū in genere declinatōis: qđ optime declinat . Sed in genere opatiōis quod optime opatur . Dicit ergo penitentia res optima: sūm q̄ optimū dicitur qđ optime declinat malum scz ī statu post lapsū . Sed charitas dicitur optima sūm q̄ optimū dicitur quod optime opatur . Igitur penitentia vt sic dicitur res optima . Dicitur etiā res perfecta: qz p̄ficit subiectum id est animā . **P** Dicit etiā

in descriptione que reuocat omnes defectus ad p̄fectum . Que p̄ricula intelligi debet de penitētia sufficienti contra n̄nata . Non enī quęcūq̄ reuocat oēs defectus ad p̄fectū sed illa que sufficienti cōtinuata est et reatum soluit afflictione sufficienti ⁊ vires reparat virtutū exercitio . et ideo illa descriptio non est cuiusuis penitentiae sed illius que vere est et sufficienter contrita . Unde de pe. dis. 3. c. repiunt. dicit aug. facili⁹ inueni q̄ inuocētiā baptismi retinuit q̄ q̄ cōgrue egerit penitentiam . vbi glo. dupliciter exponit . Primo de virginitate que citius inuenit q̄ p̄ corruptōem p̄fecta cōtinētia . Secūdo expōit de p̄fecta penitentia de qua hic dicitur . Et de hac dicit de penitētia dist. 3. c. penitentia vera ad baptismi puritatē consistentē conatur ducere . Nam verus penitens quicquid sordis p̄ purificationē contraxerit optz vt abluat saltē lachrimis mētis . Nota q̄ dicit penitentia vera ⁊ nō dicit simplr penitentia . veritas aut̄ ē ī diuino eē ab eo qđ est . vñ vera penitentia dicit q̄ sufficienter cōtinuata

Sermo XIII.

¶ In esse pfecto psumat: que dicitur vera contra vanam. Vana autem est que ante finem siue consummationem desinit. vnde aug. in li. soliloquiorum: et habet de pe. di. 3. in his est penitentia qua sequens coinquinat culpa. nihil prosunt lamenta si iterantur peccata. Perseste ergo in confessione: esto in penitentia fortiter confirmatus: vitam bona quam cepisti tenere non deseras. Hec aug. Que aut sit huiusmodi penitentia ponit idem augustinus de lapsu mundi. 24. sermone dicens: Qui egerit veram penitentiam et solutus fuerit a ligamento quod erat constrictus et a corpore christi separatus: et bene per penitentiam vixerit quomodo ante viuere debuit post reconciliationem: quando cumque defectus fuerit ad deum vadit: et in requiem manebit. Hora quod dicit solutus a ligamento quo erat constrictus et a corpore christi separatus: quo notatur quod loquitur de penitentia: qua penitens soluit a vinculo culpe et reatus. Primum notatur ibi a corpore christi separatus. Secundum ibi a

ligamēto. ⁊c. Deinde q̄ dic̄
r post penitētiā bñ vixerit
⁊c. quo notat exercitiū in ope
ribus virtutū. **¶** **¶** Cū
hec penitētia vera ⁊ pfecta
est et om̄es defectus reuocat
ad perfectū. hec alex. vbi s̄.
Ad maiorē igit̄ noticiā maxī
bonī illi⁹ pñie scire debes q̄
seraphic⁹ doctor scūs bonī ī 4.
di. 14. q. 1. q̄rēs vtz pñia sit
⁊tus sic rñdz q̄ pñia ē expul
sua pcti actual⁹ qd̄ ē macula
aiām deformās ⁊ itēz ad ma
lū declinās siue a bono deabi
litās: ⁊ itēz nāz vulneranē
quā culpā p actū volūtāt p
petrauit cū delectatōe ⁊ libi
dine. **¶** igit̄ delere culpam
vt deformātē ē ḡfē reformāts
s̄ vt deabilitatē ē ⁊tus abili
tātis. s̄ vt vulnerātē ē sacri
corūts. S̄ qz culpa p actus
volūtātis. H̄bitur: iō p actū vo
lūtātis delet. Postremūz qz
culpa cōmittit cū delectatōe
et libidine: iō delet p penaz.
vñ nouis morb noua anthro
da puēit p̄part. s̄ jura. cal. c.
Ceterz. vbi glo. d̄ q̄ morbo
rū expmēta docēt nos mltas
medicinas inuenire. disti. 1.
ca. vt constitueretur. Ex qb⁹
seq̄r cōrelariū q̄ pñia dicit̄

gratia: dicitur virtus: sciamē
tū: actus: et passio. Et iste mo-
dus est sūm diuersas naturas.
in ea repertas: tamē p ordia-
tōem ad vnū. Unde nō dicit
penitentia his modis omīno
equiuoce sed analogice. hec
ille. **R.** ¶ Igitur vt magis
elucescat sua maxima vtilitē
tibi vnā post aliā diffinitōes
sūm doctores explanabo. Pri-
ma est magistri in tex. dices.
Penitentia ē virtus vel gra-
tia qua cōmissa peccata cum
emendatōis proposito plan-
gimus: et plangenda iterum
cōmittere nolumus. In qua
diffinitione ponitur gen^{us} om-
nium virtutum scz virtus vel
gratia. Ubi nota q sūm tho-
mam q penitētia non est per
essentiam gratia sed est v^{irtus}.
Virtus aut et gratia nō sunt
idem. Sed dicitur gratia ip-
sa penitentia: qz conuenit cū
ea in proprio effectū. Effect^{us}
enī gratie ppius est iustifi-
care et deo gratum reddere.
Et hic etiā est effectus peni-
tentie. Unde penitentia dici-
tur gratia inquantū gratificat.
Et dicitur virtus inquantū
mouet et abilitat ad bonum
et ad opera bōna. Itaz vt cō-

munitur doctores sicut tho.
Bonuen. Ale. Rich. dicunt
sine dubio penitentiā esse vir-
tutem. Ad quod sciendum
q virtus vno modo sumitur
vt est dirigens et mouens li-
berū arbitrium in sūmū bonū
mediante opere meritorio. et
sic diffinitur ab augustin^o. 4.
de ciuitate dei. Virtus ē ars
recte beneq operandi. Dicit
tur aut bene ars operandi in
quantū dirigit ipm op^{us} ope-
rantis in suum finem: qz bo-
nū et finis idem sūt: secundo
philosophorum. Dicitur aut ars
bene operandi inquantū di-
rigit ipm opus in quadaz re-
ctitudine inter principium et
finem sūm illud apoc. j. Ego
sum alpha et o. rē. Et sic stri-
cte sumitur virtus. Alio mō
dicit virtus vt est dirigēs ip-
sam animam siue liberū ar. in
sūmū bonū nō solū ī opando
bonum sed declinādo a ma-
lo. Et sic diffinit^{ur} ab augustin^o
in li. de quantitate ante. Vir-
tus est equalitas vite vndiqz
consentientis rationi. In q
diffinitione insinuat^{ur} effec-
tus virtutis inquantū pformat
vitā homīs aio iudicio rōis.
Et dicit vndiqz consentient^{ur}

Sermo. XIII.

rōnī: scz et in operando bonū et declinādo a malo. Et sic cōius sumit virtū. **S** **P**reterea virtus respicit qñ qz duplex bonū scz subiectū et finē vltimū: sicut patet de virtutib⁹ theologis. **Q**uā qz solū vnū sicut est de rpan- tia que est in declinādis ma- lis q̄ sunt carnis delectabilia. **A**ltamē omīs vrtus gratuita respicit bonū sicut finem. Et sic diffinit ab augus. in li. so- liloquor. Virtus ē recta rō pueniendi ad finem. Dicitur igit q si virtus accipitur pro ut mouet li. ar. ad opandum bonū et ad declinādū a malo et hoc respiciendo bonū non vt materiam siue subiectum: sed vt finem: penitentia dicit virtus. **H**ec aut inueniuntur conuenire penitētie ī p̄dicta diffinitione qñ dicitur penitē- tia est virt⁹ vel gratia: q̄ p̄tes- rita peccata cū emendatōnis pposito plangimus vel odi- mus. **A**bi notat opatio boni Et cū subditur. Et plangen- da vltērī cōmittere nolum⁹ **A**bi notat declatō: ibiqz ap- paret dolor penitentis princi- palit⁹ qz offendit creatore suū **A**bi notatur respectus ad bo-

nū. **E**x q̄bus omīb⁹ cōcludit⁹ qz penitētia est virtus. **S**ecū- dō penitētia accipit⁹ vt sacra- mentū: **T**ūc sco. in. 4. di. 14. sic eā describit. Penitētia ē absolutio hoīs penitētis sc̄tā certis verb⁹ et cū debita inten- tione platis a sacerdote iurisdictionē hūte ex institutōe dīna efficaciter significātib⁹ absolutionē anime a peccato **E**x q̄ diffinitōe eliciuntur tria h notanda. **P**rimo qz possi- bile est huic positōi noīs ali- qd subesse. **S**ecūdo qz pgruit aliquid subesse. **T**ertio qz aliqd subest. **P**rimū ostendit⁹ p hoc qz possibile est deo ani- mā absoluere a peccato iuxta illud simboli remissionē pec- catorū. **E**t p cōsequēs possibile est instituere aliqd signū illius absolutōis effi- cax: et pari ratōne verba que cūqz a quocūqz ministro p̄- lata. Et congruum fuit hoc a deo p̄stitui: qz mouet et ducit intellectum in certitudinē et magis incliat affectū ad p̄m- pitudinē suscipiēdi illd signū **I**tē pgruū fuit illud signum interioris absolutōis insti- tui in v̄bis significātib⁹ v̄si- gnū rēp̄sentet signatum. Et

Ferte secū de.

hoc est qđ dicitur ē i diffinitōe
 qđ pnia ē absolutio. i. qđā sen-
 tentia diffinitiuā absoluēs re-
 um nō tñ snia iudicis pncipa-
 lis: s; iudicis secundarij vel cō-
 missarij. pōt enī qđ ex cōmissi-
 one cognoscere in cā: et ita ex
 cōmissione sentētiare: vel p
 pdempnatiōe rei si indign⁹ ē
 vel p absolutōe si dign⁹ est.
 Cōgruit etiā istā absolutōez
 exteriorē fieri a sacerdote: qz
 pgruit extrema p medium re-
 duci i extremū scz pctōres ad
 deū p sacerdotē. Cōgruit eti-
 am qđ a iurisdictionē habēte
 qđ snia a non suo iudice nlla
 est. de cōse. c. ad nrām. Con-
 gruit etiā intentō debita vt i
 alijs sacris. Cōgruit etiā ex
 pte suscepti qđ sit penitēs. i.
 habēs aliquā displicentiā de
 pctō cōmissō. hec sco. Vides
 igit qđ salubris ē penitentia.
Si. Multū p oēm modū tua
 mihi placet doctrina. **¶** A-
 tñ mēs mea ad reuersionem
 vno timore impedit. Cū enī
 ds sit tā pulcherrimū bonū
 vt ab omib⁹ de eo scribētib⁹
 p̄dicet. Et isup aīa peccatrix
 tā turpis sit qđ p̄t tā turpez
 aīam recipere i grām ipe deus
 Cū fm aplm. 2. cor. 6. nulla

sic cōlatio lucis ad tenebras
 tē. **Angel⁹** ducit eū ad pabo-
 lā dī. Vides: et vidit. Et rur-
 sū an. Quid inq̄tridisti? **Si.**
 Vidi similitudinez nō inmerito
 manifestādā: qz admiratōez
 cū gaudio i corde benignilau-
 datoris gnat: q̄uis interpra-
 tio ei⁹ me lateat. Vidi et ecce
 quidā rex magn⁹ et inclit⁹ in
 throno sedebat cui⁹ ocul⁹ pu-
 ella qđā corpe formosa attra-
 hē induuīs turpibus defor-
 mis app̄me placebat: eamqz
 omī qđ potuit studio ad se re-
 uocabat: et ipam sibi in spōsā
 copulauit: pri⁹ turpib⁹ exu-
 uīs exuta: et vt decet regijs
 vestibus pomata: p̄cipiēs vt
 omī studio se caueret ab exā-
 neis psonis ne ornar⁹ eius in
 turpitudine verteret. Et ec-
 ce elapsis haut multis dieb⁹
 venit qđā rex ad eādē cū uita-
 tē qđ rex p̄m⁹ cū puella illa mo-
 rabat: adduxitqz secū 7 pnci-
 pes morib⁹ turpissimos. Itā
 et ipe rex deformis in se erat
 q̄uis turpitudine vt potuit
 abscondit. et p eos egit qđ fur-
 tim p̄dictā puellā abduceret
 et sue et suoz pncipū turpitu-
 dini subigeret. qđ et fecit:
 qz furtim eā suo spōso rapuit

Sermo, XIII.

et i tetterimū lacū duxit: ibi-
q; ea fm libitū abutēs etiam
septē principib⁹ abutēdū cō-
misit. Qd factū cū spōs⁹ eius
prior rex pcepisset voluit: et
omī q potuit studio eā ad se
reuocauit: suis mandās mi-
nistris vt eā mūdātā a macul⁹
ornatamq; priorib⁹ vestibus
sibi itidē pntare curarēt. Qd
cū factū eēt eā sibi i pscum a
morē copulauit. Hāc vidi vi-
sionē. An. Bñ vidisti. Et si-
cut te ipa pabola i admirati-
onē quādā idurit: sic (immo
vero pl⁹ magis) veritas ipius
te attoniti reddat: q; fm au-
gusti. magis ē pctōrē iustifi-
care q; celū ⁊ terram creare.
Igitur hic rex christus ē: pu-
ella ipa aīa que et si fm imā-
ginem sit pulcra: tamē p pec-
catū originale (qd cōtrahit)
indunijs coinquinatur. quā
rex ipse p baptisimū purgatā
in fide sibi desponsat fm illō
osee. 2. Desponsabo te mihi
in fide: gratiaq; pōnat vt di-
gna sit eius sponsa. Quod vi-
dēs diabol⁹ tēptat omī quo
pōt conatu vt eam huic spōso
subtrahet: ⁊ sibi eā p culpaz
copulet: ideo secū septē capi-
tūlavia adducit vt qd p vnū

nō pōt pficere offerat et aliud
fm q; viderit quēlibet in sua
complexione dispositū. quaz
cum abduxerit ea abutit: et
septem principibus id est vi-
tijs capitalibus ad deturpā-
dam reliquit. Sed legitim⁹
eius sponsus christus ihesus
hoc non ferens ministros su-
os predicatoros et confesso-
res ei dirigit vt si velit ad re-
uersionē cōsentire ipam ei i-
posita penitētia mūdēt: et
sue presentie adducant: quaz
cum veste gratie induerit in-
pōrem amorem eam recipit.
quia tūc deposita peccati dis-
similitudine gratie similitu-
diuem recipit. Et sic non ha-
bet locum quod dicit apl⁹
vbi s̄ scz que conuentio lucis
ad tenebras ⁊c. q; iā tenebre
nō sūt in ea sed lux. Et hoc
est quod dicit dñs p ieremiā
3. tu autē fornicata es cū ama-
toribus multis: sed reuertere
et ego suscipiam te. Igit⁹ re-
uertere ad patrem.

Expositio pabole tertie ferie.

Sermo. XV.

Seria tertia sermo.

In se reuersus
dixit: quāti sūt. rē.

In hac ferta venit angelus ad filium cure sue commissum: et in sua mesticia eū regit et dicit. **A.** Surge festina ad patrem vt peccatorū tuorū possis veniam impetrare. **Filius.** Gaudebā me heri a te p̄suasum vt id facerem. Sed ecce hodie hora adhuc lucernaria cum me ad iter p̄pararem obuiavit mihi fiducia q̄dā que me reddidit auersū. Videor enī mihi statum habere p̄gratuz si fuero in tali: in quo iam ipsi hīz viciant: q̄ me et alios sua doctrina et hortatōne (vt ad patrē redeam) inuitant: vt sūt sacerdotes doctores m̄gri et predicatorēs: et generaliter omēs p̄sone ecclesiastice: q̄s

videmus fore in regione hac in qua ego elegus cōuersor. Nunq̄d sufficit in tali doctrina t̄les magistros imitari. cū fm Tullium om̄is doctrina acquiratur arte: imitatōne: et exercitatōne. Et christ⁹ dicat luc. vj. perfectus est om̄is discipulus si est sicut magister suus. **Angelus.** Et veritatem fatear multos p̄ch: pudor hec temptatio auersos facit qui plus vitam doctorū q̄ doctrinam imitant. qz fm gregorium: cuius vita despicit restat vt eius doctrina cōtemnetur. Sed hic contemptus solum ab his fit qui non sunt sanioris mentis. Tu autem noli sequi quod nocet s; imitare quod p̄dest. Hoc cōsiliū christi iesu verī doctoris est: vt in hodierno euangelio patet: quod Mat. xxijs scribitur.

In illo tpe: Locutus est iesus ad turbas et ad discipulos suos dicens. Super cathedram moysi sederūt scribe et pharisei. Oīa ergo quecunq; dixerint vobis seruare et facite scdm̄ vero opera eorū nolite facere. Dicunt enī et non faciunt. Alligant enim onera grauiā et importabilia et imponūt in humeros hominū.

Sermo decimusquintus.

digito autē suo nolunt ea mouere. Omnia vero opera sua faciunt vt videantur ab hominibus. dilatant enī philateria sua: ⁊ magnificāt fimbrias. Amant autē primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis: ⁊ salutationes in foro: et vocari ab hominibus rabbi. Unus enī est magister vester. Omnes autem vos fratres estis: et patrem nolite vocare vobis super terram. Unus enim est pater vester qui in celis est. Nec vocemini magistri: qz magister vester vnus est christus. Qui maior est vestrū erit minister vſ. Qui autē se exaltauerit: humiliabit. Et qui se hūiliauerit exaltabit.

In quo euange. christus loquitur de malis pſatis ⁊ sacerdotibus ⁊ monachis sub exemplo phariseorū et scribarū. de eis tria ostendit. scz illud qd est honorabile qd tales hnt scz cathedram. Secundo qd est acceptabile quod docent scz doctrinam bonam ⁊ salutem. Tercio illud quod est execrabile scz conuersatō malitiae: idem dicit fm autem facta eorum ⁊c. **¶** Quo ad primum Sciendum est qd h cathedra signat iurisdictionē et auctoritatem prelatorum ⁊

sacerdotum curatorū. Qui si mali sint cathedram indigne possident: de qua materia non est nunc ad propositum. Secundo ostendit dominus qd doctrina bona et salubris etiam a malis prelatis data paruipendenda non est. cui⁹ triplex potest esse ratio. Prima accipit ex parte iusticie. Nam iusticia requirit qd homo accipiat quod suum est ⁊ dimittat quod alienum est. Mat. 20. tolle quod tuū ⁊ et vade Ideo quando homo videt in docente malam vitā

Ferie tercię.

et bona doctrina cogitat q̃
vita mala puniēda est: sed
doctrina sua est sibi vtilis: er
go accipe quod tuus est ⁊ va
de. Secunda ratio accipitur
ex parte prudentie. Hā pru
dentis est bona discernere: a
malis eligēdo bona: ⁊ cōmit
tendo mala. Unde dominus
per iheremiam. xv. Si sepa
raueris preciosum a vile q̃si
os meum eris. Tertia ratio
sumitur ex parte cause efficiē
tis: qz s̃m ambrosium omne
veru in a quocunqz dicatur a
spiritu sancto est: ergo vilipē
di non debet. Tertio ostēdit
dominus qd̃ in malis prelat̃
et doctoribus imitandum nō
est scz praua eorū vita dicēs:
s̃m opa eorum nolite facere.
Et q̃ ip̃os imitaretur tripli
cem fatuitatem in se ostende
ret. Primo in iudicando eo
q̃ ip̃e exemplo alterius face
ret qd̃ in eo malū esse iudicat
Secūdo talis fatu⁹ censereť
in associando. Nam fatuus
vtrqz censereť qui se associ
aret morienti. Tertio i assu
mit ab qz fatuus est qui assu
mēdo aliquo mortifera tan
q̃ salutifera: ergo: ⁊c. Fili⁹
Et audio stultum ē se a bo

no proposito auertere ppter
malorum exempla doctorū
bonam seminantium doctri
nam. Igitur o angele rogo vt
me de penitētia ⁊ ei⁹ p̃tibus
velis vterius habere infor
matum. **Angelus.** Vi
bens id agam quia cordi est.
¶ Debes igitur scire q̃ vt
supra audisti: peccatum ter
tio modo fit per actum volū
tatis elicitum: quia peccatus
est adeo voluntarium: vt si nō
sit voluntarium peccatum di
ci non debeat. xv. q. i. §. i. et
32. q. 5. c. Si enim. Et ideo
per actum voluntatis in pe
nitentia elicitum a penitente
debet peccatum emendari.
Igitur penitentia vt sic ē cor
rectio male voluntatis. **¶**
Alexander de al. vbi supra ex
ponit dicens. Q̃ cum pecca
tum non sit in anima neqz ab
anima sit nisi a mala volunta
te: conuenienter dicitur peni
tentia est correctio male vo
luntatis quamuis tota ima
go dei in anima per peccatus
deformetur et maculetur: ni
hilominus tamen origo ⁊ cā
ip̃ius deformitatis est ipsa p
uersa volūtas. vñ ip̃a correctā
tota ania reformatur. Et hec

diffinitio habet respectus ad
subiectū: scz ad voluntatē in
quantū est ipam reparans et
releuans a lapsu. **D.**
Quarto supra dictum est q
in peccato currit delectatio
et libido contra quam neces-
se est habere hominē ac in se
assumere aliquem dolorem.
ideo fm ambrosiū in quodā
sermōe de quadragesima: pe-
nitentia est dolor cordis et a-
maritudo anime p malis q
quisq commisit. s. pper quo
idem ale. de al. dicit vbi s. q
dolor est necessariū peniten-
ti et ē essētiālis penitētie. Et
aug⁹. in li. de pñia dicit: vbi
dolor finitur deficit peniten-
tia. Volendū em est et dolo-
re purgandū. Est enī penitē-
tia quasi pena tenax: qz sine
pena interiori vel exteriori fi-
eri non pōt. Dicit etiā mgr
in. 4. disti. 14. penitentia a
puniendo dicitur: qua qz pu-
nit illicita q commisit. Itē idē
aug⁹. in li. de penitentia di-
cit q penitentia est penā te-
nere vt semper puniat i se vl
esseēdo qd commisit peccando
Ille aut penam tenet qui sē-
per vindicat quod commisit
dolet. hec magister vbi s.

Sed vt magis tibi elucescat
bonū penitentie explanabo
tibi diffinitionē que finem re-
spicit. Et est talis q a grego-
dā. et habet de pñia di. 3. c.
penitētiā agere est preterita
peccata deplāgere et plangē-
da itez nō cōmittere. Nam
fm alex. vbi s. ad verā peni-
tentiam requirit dispositō ca-
uendi a futuris. And dñs jo.
8. dixit adultere. Vade et am-
plius noli peccare. Vbi non
solum tangitur q nō peccet:
sed nec voluntas peccandi i
ea moretur: Ideo p maiori
intellectu sciendum q vt di-
cit magister vbi s. quasi i pñ-
cipio. di. 14. solūēs mltā ob-
iecta de hoc q quidam cōna-
ti sūt penitētiā annihilare:
quam sequens culpa coinq-
nat: q qñ dicitur tale vel sile
penitētia est pterita peccata
plangere et ea ampli⁹ nō ad-
mittere q illa duo debent re-
ferre ad idem tempus nō ad
diuersa tempora: vt scz tēpo-
re quo deflet cōmissa mala nō
cōmittat volūrate vel opere
deflenda. An illud qd yfido-
rus dicit in li. de summo bo-
no iustus et nō penitens qui
adhuc agit quod penitet: des

Sermo quintusdecimus

bet sic intelligi: vt qui sic cō-
missa peccata deflet q̄ opere
aut volūtatē ea cōmittere nō
desinat. Vel potest etiam sic
intelligi: q̄ is qui penitentiā
agiterā p̄ tūc verā tū i ea nō
p̄sistit: q̄ etsi ad tempus mū-
detur: tamē illa mūdicia non
est ei sufficiens ad salutē: q̄
est momentanea non pseue-
rans. Item illud Aug. in li.
soliloquior: Inanis ē peni-
tentia quam sequens culpa
coinquinat. Sic intelligēdū
est: inanis est sc̄z carens fru-
ctu illius penitētiē quam se-
quens culpa coinquinat. Il-
lius enim fructus est vitatio
gehēne ⁊ adeptō glorie. mor-
tificatur enī illa penitētia:
⁊ alia ante acta bona p̄ pecca-
tum sequens vt non sortiant̄
mercedem quam meruerunt
cum ip̄a peccator: deploraz.
Que tamē merita iterū p̄ s̄b
sequentem penitentiā reui-
uisunt. Hec magister. Igit̄
tu o fili resurge p̄ penitentiā
et vade ad patrem. **F**
Filius. O angele q̄dulcia
sūt eloquia tua. Nam anima
mea liquefacta est cum locu-
tus es: desideratq̄ implere
quod hortaris. Sed vnum ē

quod me nimis iterū tardum
reddit. Si enī penitētia taz
salubris est: cur homines taz
parum ip̄am curant: imo plu-
res ip̄am susceptam abiciūt.
Que cause sit scire a te vell?
Angelus ip̄m ad pabolā du-
cit dicens: vide: et vidit. Et
angelus Quid vidisti? Vidit
inquit filius Et ecce ortus q̄
dam amēnus rosifq̄ pulcher-
rimis vernās: i quo orto erat
sita arbor castanea in medio
ip̄ius que suis fructibus taz
maturis plena erat prebēs ci-
bum omnibus qui d̄ ip̄a cer-
pere volebant. Et vidit mul-
tos homines ortum intrātes
et de arboze prefata castane-
as carpentes: qui tamen i fru-
endo ipsis castaneis dūsumi:
les valde extiterant. Hāz ali-
qui ex ipsis (licet pauci) qui
illius fructus proprietatē no-
uerant: cum ipsos fruct⁹ cōe-
dere vellent prius eos excor-
ticabant: ⁊ nucleū dulcē (eie-
cta cum testa cortice) delecta-
biliter sumebant. Alij vero
quorū magna erat multitudo
qui formam fatui ⁊ puerilita-
tis pretendebant: cum pprie-
tatem illorum fructuum mi-
nime cognoscerent: quasi se-

Feria quarta

rali manu de arbore ipsa fru-
ctus carpentes cū eorū pun-
ctiōes sensissent) dulcem nu-
cleum pūctiua cortice duras
testa inclusum) quasi qd vile
et inutile: imo et quasi rez esti-
matōni sue odibilem et noci-
uam abiecerunt. Hanc vidi
parabolam eius interpretatio-
nē omnino ignorans. **An-
gelus.** Quod ignoras tibi
explicabo. **Ita** ortus iste quē
vidisti amenum rosūq; vernā-
tem statum signat penitenti-
alem: q̄ ideo dicitur amenus
et rosus vernans: qz multi sūt
fructus eius. Arbor castanee
dolor est in penitentia siue in-
terior siue exterior qui consci-
entiam pungit sicut illud psal-
miste: In cubilib' vestris. i. i.
conscientijs compungimini
Penamq; corpi p castigatio-
nem infert. habet tamen nu-
cleum in se valde dulcem: qz
serenat conscientiam: exhibi-
rat mentem: et hominē magis
asscurat: et his similibus: q̄
omnia sunt magne iocundita-
tis. Sed qz vidisti homines n̄
nullos de ipsa arbore fructus
carpe (et extracta cortice) nu-
cleum comedere hi sunt qui

tentiam vt pūctiuā et pena-
lem: sed eius magnū fructū
perpendunt in quo delectan-
tur et deo gratias referunt: q̄
eis hanc contulit gratiam vt
dolere p peccatis veracitē pos-
sint. **Q**uā autē alios vidisti hos
mines qui indifferēta manu
attingentes punctiuam cor-
ticem: citius cū nucleo corti-
cem abiecerūt: hi sunt qui p-
pter penam punctiuam fructū
penitentie abiciunt: ignorā-
tes qz pene sūt medicine sicut
arj in erbi. Ideo fatuam for-
mam ac puerilem in se pten-
dunt cum necesse sit eos vlt
salubriter vel in inferno cum
magno damno agere infructu-
tuosam penitentiam.

Quarta feria Ser- mo sextuldecimus.

Ita se reuersus
dixit quāti mer-
cenarij. et. Expedita in
trib' primis sermonibus illi
us status conditionem q̄ fili'
prodig' suam recognouit cul-
pam. **S**ed modo sequitur
videre de secunda conditōne
qua scz recognouit dei patr'
gloriam quem offēdit in hoc

Sermo. XVI.

¶ dixit ¶ multi mercennarij
id est serui: quia multitudo ho-
norabilis familie ostendit ho-
nozem dñi. Igitur in hac q̄r-
ta feria venit angelus ad fili-
um sibi commissum et dixit.
Adhuc (vt video) tardas re-
uertere ad patrem. **Filius.**

Lordi (nubi crede) fuit plu-
rimum vt reuerterer. Sed cuz
heri vesp̄: sedissem: essetq̄
meditatio mea circa cognō-
nem glorie paterne occupata
que me app̄ime aduocauit
ad reuersionem ecce quidam
singularis modus reuertēdi
me alludebat: quo facili⁹ pos-
sem patris obtinere gratiaz:
etiam sine penitentie graua-
mine. Itaz visum mihi est vt
ad aliquem vel aliquos san-
ctos me conuertam: iuxta il-
lud iob. v. ad aliquem sācto

rum conuerrere. qui cum so-
sint accepti: ei⁹ in patria p̄-
fecte cōiuncti: p̄ces eorū post-
habere minime pōt. cum p̄s
dicat q̄ volūtatem timentiu⁹
se faciet d̄s: ⁊ deprecationem
eorum exaudiet. quod si sic ē
quomodo non exaudiet pre-
ces fruentium se. hanc dubiū
nihil eis abnegabit quod pe-
tunt. igitur ad aliquem sc̄to-
rum me conuertam: cui quoti-
dianum seruiciū impen-
dam: ⁊ in hac regione mane-
bo. **Angelus.** Deceptoris
inquit est hec opinio: fallitq̄
te plurimum. **Itē** Hāc san-
cti nihil petunt a deo nisi q̄
sciunt eum velle dare. Sed
hoc nunq̄ dabit vel dedit a-
licui homini etiam quos sin-
gulariter predestinauit: vtp̄
i ho⁹ euā. qd̄ mat. xx. scribit.

In illo tempe: Ascendens iesus hierosoli-
mam assumpsit duodecim discipulos su-
os secreto: ⁊ ait illis: Ecce ascendimus hiero-
solimam: ⁊ filius hominis tradetur principib⁹
sacerdotū et scribis: ⁊ cōdēnabūt eū morte: et
tradēt eū gētib⁹ ad illudēdū et flagellādum ⁊
crucifigēdū: ⁊ tertia die resurgz: tūc accessit ad
eū m̄r filioz zebedi cū filiis suis adorās ⁊ petēs

Seria. III.

aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid vis ait illi.
Dic vt sedeant hi duo filij mei: vnus ad dexte-
ram: et alius ad sinistram tuam in regno tuo.
Respondens aut̃ iesus dixit. Nescitis quid pe-
tatis. Potestis bibere calicem quem ego bibi-
turus sum? Dicūt ei: possumus. ait illis. Cali-
cem quidem meum bidetis: sedere aut̃ ad dex-
teram meam vel ad sinistram non est meū da-
re vobis: sed quibus paratum est a patre meo.
Et audientes decem indignati sunt de duob⁹
fratribus. Iesus autē vocauit eos ad se: et ait:
Scitis qz principes gentium dominātur eorū
z qui maiores sunt potestatem exercēt in eos.
Non ita erit inter vos. Sed quicunq; voluerit
inter vos maior fieri: sit vester minister. Et q
voluerit inter vos primus esse: erit seruus ve-
ster. Sicut filius hominis non venit ministra-
ri sed ministrare: et dare animā suā redemptio-
nem pro multis.

Vides igitur q nec hec ma-
ter impetrare potuit regnū
christi filiis suis (qui tamen
christi consanguinei erant) si-
ne penitentia: ideo dixit: cali-
cem quidē meū bibetis? Itaq;
vt dicit magister in. 4. di 45
Sancti in patria inuocadūt
p nobis: quod tamē non fa-

ctunt nisi in volūate dei im-
plenda didicerūt. Hec ille.
Modo ipsi bene sciunt q de-
us non vult acceptare pecca-
torem sine penitentia. ideo sā-
cti non petunt hoc fieri: sed
vt penitentes recipiat ex sua
misericordia. Et ideo non sit
tibi hec opinio impedimēto:

Sermo. XVI.

quin quātoocius ad patrem p
peres. **Filli.** Si sic erit
fieri necessariū rogo vt de pe
nitentia et eius pñbus me ve
lis vltcrius informatum.

Angelus. Quod a me petis
hoc commissum est mihi tibi
ediffere. **S** Scire igitur
debes q̄ penitentia (vt ē sa
cramētū) tres habet partes.
scz contritiōē: confessionē:
et satisfactionē: qz iste sunt
partes penitentie sacramēti
quasi integrales. Quod cris
confirmat. et habet de pñia
di. i. c. pfecta. q̄ penitentia
perfecta cogit peccatōē om
nia libenter sufferre. In cord
enī cōtritiō: in ore confessio: i
ope tota humilitas. Hec est
fructifera penitētia Hec ille.
Item august. in li. de penitē
tia dicit q̄ nō sufficit mores
in melius mutare et a p̄teritis
malis recedere: nisi etiam de
bis que facta sunt satisfaciāt
dño p penitentie lamenta vlt
dolorem: per humilitatis ge
mitum: per contriti cordis sa
crificium cooperantibus ele
mosinis et ieiunijs. Hec ille.
P̄terea penitentia non ha
bet pfectā efficaciam nisi istis
tribus concurrentibus. Hec

catū enī separat a deo: et ab
ecclesia: et a beatitudine. Sz
penitētia mīme contritiōnis
habet efficaciam reconcilian
di deo: ratio de confessionis re
conciliandi ecclesie: ratio de sa
tisfactionis mereri beatitudi
nem. **g. 17.** Item p̄per p̄dicta
tria anima tripliciter deo des
ponsat. **fm** illud osee. 2. De
sponsabo te mihi in sempiter
num: et desponsabo te mihi i
iusticia et iudicijs et misericōdia
et miseratōnibus: et despon
sabo te mihi i fide: et scies qz
ego dñs. Super quo dicit ray
mundus in ti. de penitentia
.**g. 16.** **M**ota q̄ ter dicit de
spōsabo ad denotādū triplex
testimoniū triplicis dilectio
nis scz cordis osis et operis
R. **U**nde ter questum ē a
petro: an diligeret dominū?
jo. vlti. Item ter dicit despo
sabo: qz tripliciter sponsatur
anima peccatrix a christo scz
per contritiōem confessionē
et satisfactionē: et merito. p
contritiōem que consistit in
mente patri per confessionē
que fit verbis filio qui verbū
patris est. P̄per satisfactionē
spiritui scto cui attribuitur
bonitas cui bonitati etiam at

Seria quarta

tribuitur fructus penitentie
fm illud Gal. v. fructus spi-
ritus est charitas gaudiū pa-
tientia &c. Item sufficientia
illarum partium sic patet. nā
penitentia est quoddam spō-
taneum iudicium in quo con-
tritio est quedam citatio vbi
sequitur rei apud iudicē spō-
tanea confessio. Deinde se-
quuntur emende per iudicē
imposite solutō. Sed in hoc
differt iudicium fori a iudicō
poli: qz ibi confessus de iure
damnatur sed hic absoluitur
Et sic ostendamus sufficien-
tiam: qz omne peccatum com-
mittitur corō aut ore aut ope-
re: ita vt primum membrū ac-
ciplatur sub p̄cisione: qz pec-
catum fieri pōt tantum corde
Et ideo per contritionem de-
bet peccatum peccator dete-
stari: verbo accusare: ope pu-
niri. **I**n his p̄missis ad
contritionē accedamus. vbi
Sciendum qz fm omniū the-
ologorum sententiam in. 4.
di. 17. Contritio est dolor p̄
peccatis voluntarie assump-
tus: cum proposito confitēdi
& satisfaciendi. Circa quam
tria annotantur Quorum pri-
mum est ratio nominis cū ac-

tu. Secundum dicitur obles-
ctum. Tertium dicitur modus
cum termino: Quo ad p̄mū
scz de ratōne & quidditate lo-
quendo ipsius cōtritionis sci-
endum qz fm Rich. li. 4. sc.
di. 17. ar. 1. q. 1. X sicut īma-
terialibus dicitur durum qd
non cedit tactui: Frangi qd ī
multas partes destruit mag-
nas: ita per quandam simili-
tudinem in spiritualibus di-
citur cor hominis durum qz
dū diuine inspiratōis se tan-
genti non cadit sed obuiat p̄-
sistendo in affectu peccati.

Frangi vero dicitur quando
a peccato recedere incipit qz
uis nondum plene ad deum
conuersum sit. Conteri vero
quando ī eo totaliter destrui-
tur affectus peccati quod est
resilire a peccato. pp̄ quod
verus penitens resilit ab ip̄o
peccato. Et ideo potius dicitur
ista actio contritio q̄ fractio
Ad quod melius intelligens
dum scire debes: qz fm alex.
in 4. p. sū. in tract. d. p̄fess. qz
in p̄ritōe p̄nīe tria sūt attēde-
da. scz illd quod cōteritur: a
quo conteritur: & ad quid cō-
teritur. p̄mo dico qz illud
quod cōteritur est cor peccas

Sermo XVI.

toris: quod est quasi vas inutile plenum veneno peccati: iuxta illud Deuteron. 32. Fel dircorum vinum eorum. **M.** Ratio aut quare cor peccatoris debet contereri est fm tho. in. 4. di. 17. quia initium peccati est supbia per quam homo sensui suo inherens a mādatis dei recedit Et ideo optz qd illd qd dīruit pctm hoīez a suo sensu discedere faciat. Quia ppē necesse ē ad plenā remissionē peccati qd hō p cōtritionem totaliter p̄fctū omnem et affectū peccati dimittat. Et hoc est quod conterit id est habere p̄fectam displicentiam de peccatis a se commissis. De secundo scz de illo a quo conteritur ē duplex mola: vna superius elevans scz spes venie ex cōsideratōe diuine misericordie. Alia deorsum deprimēs scz timor peccati ex cōsideratōe diuine iusticie. De his autē molis dicitur Deutro. 24. Non accipies loco pignoris inferiores et superiorem molam. Tertio dico qd cor ad istum finē conteritur vt delectatio in peccato totaliter effūdatur. Et ideo dicitur contritio non fractio

qz fractio est in ptes in quibz color vel odor seu sapor remanet. Sed cum conterit tunc nihil manet coloris vel saporis delectatōnis in peccato. Et sic fit vas in honorem: iuxta illud act. 9. vas electōis ē mihi iste scz paulus. Et. scdo timoth. dicit. Si quis emendauerit se ab istis erit vas in honorem sanctificatū. Ex his sequitur qd etsi in inferno sit contritio ibi tamen nō ē gratia: qz in inferno ita conterit qd aliud vas fieri non potest. Sed hec contritio que hic ē p peccatis ita vas vetus cuz fetore pctōz cōterit vt ī aliō vas reformet honoris et gr̄e. Scdo loqmur de actu p̄tritionis qd t̄gīf ī hoc qd dī dolor qz sicut pctm cōmittit p p̄sensu volūtatis rōnal: sic delet p discēssu eiusdē. oēs enī res p q̄scūqz cās nascit p has dīstruitur. Discens? at a re quē iposibile ē nō ēē dīdolor qd p̄trito ē dolor qz ē discēssus a pctō vt dī ē. vñ amb. sic dī p̄nīa ē dolor et amaritudo mētis p pctis qd q̄sqz cōmisit: s3 bō nō ē p̄fessio neqz satisfactō: qd p̄trito. **M.** Item augusti. dolendum est et dolore purgandum: Sed

Feria quarta.

contritio est illud in peniten-
tia quod purgat peccata: er-
go bene dicitur in diffinitōe
contritio ē dolor. Modo de
obiecto contritionis qđ tan-
gitur quādo dicitur p pecca-
tis: ergo peccata sūt obiectū
eius. Igitur videndum ē de
quibus peccatis sit conteren-
dum. Abi primo sciendū qđ
fm thomam vbi s: 2 alex vbi
s. contritio non debet esse de
originali peccato. Ratio est:
quia cōtritio ē dolor cōminu-
ens duriciam cordis. Et ideo
solum de illis peccatis eē po-
test que ex duriciā vcluntatī
nostre eueniūt. Cum aut pec-
catū originale nō sit inductū
ex hominis iam voluntate s; z
vitiata origine nature cōtra-
ctum: ideo non potest de ipso
esse contritio sed displicētia
quedam. Insup non debz eē
contritio de penis peccatorū
Quod thomas sic probat vbi
s. ar. 2. q. 1. Et etiam Alex.
de al. vbi s. Cōtritio per se z
p peccatis ē de necessitate
culpam respicit: penam autē
non nisi ex consequēti: vtpo-
te illud quod est culpe anne-
xum. Licet enī aliquādo cō-
sideratio dampnoz q accidūt

ex peccati perpetratiōe: ma-
teriam dolendi inducat: et
etiam dolorem. hoc tamē nō
est de nēcessitate contritiōis
sed potius ex habundanti.

Cum enī gratia gratis data
excitat ad cōsideratiōē dāp-
norum peccati excitat conse-
quenter ad dolendū de istis.
nec dolor iste est cōtritionis
licet quodammodo sit dispositi-
uus ad illū. Sed dolor iste qđ
est de contemptu dei z auer-
sione ab illo quē inducit gra-
tia gratum faciens ē p ritiōis
sine qđ nō pōt eē gratificatiō cū
deo. Item h dolor nō est de
peccatis aliorum: qz optet qđ
contritio de peccato sit in eo-
dem in quo peccati duriciā p-
cessit. Ultimo non est etiam
contritio de futuro peccato: z
qz adhuc non est: maxime vt
contritio est pars penitentie
debet tamē esse cauō qđ ē p
prudētie. proprijs enī actus
penitentie est in obiectum p-
priū qđ ē peccatū cōmissum.
Ideo dicit: cōtritio est dolor
p peccatis scz proprijs com-
missis actualibus mortalib;
in speciali: z de venialib; sal-
tem in generali: zc. Sic ha-
bes quid sit contritio. i. ratōe.

Sermo. XVI.

et in actu: in oblecto et in ter-
mino. **Filius.** Valde
utilis ut ppendo hec est ma-
teria de contritione. Et beatus
cui datur ipsa. Sed vnum est
quod adhuc me facit tardus
reuertendi. Si (ut dicitis) de
quolibet peto opteat hominem com-
teri et ad mentem reducere: vi-
detur mihi hoc fore multum
difficile et quasi infactibile.
Angelus inquit. vide pabo-
lam. Et vidit parabolam ta-
lem. Veni inquit filius ad quem
dam agrum magnum vtriusque
sentibusque ac vepribus plenum
Et ecce quidam venit ad ip-
sum (cuius videbat esse) ager
et secum duxit filium suum: cui
comisit agrum ad colendum
Et ab eo recedens mandauit
filio quatenus omni conatu
ager coleret ut ad pristinam
posset reformari mundiciam
Sed cum pater ipsius recessisset
incepit profatus filius (tepido
affectu exiguoque conatu) at-
tentare si quod pater in-
iunxerat perficere posset. Et factum est cum
ager tantis immundiciis vi-
disset idem filius esse plenum
desperatus se sub arboze pro-
iciens obdormire. Quem pa-
ter sic dormientem inueniens

inreprobabat eum dicens. Cur non
perficis id (quod tibi a me im-
peratum est) opus: Quare
hic torpore deprimeris?
Cui filius. O pater: cum inquit
ens agrum tam repletum va-
riis immundiciis viderem ter-
ruit me aspectus eius et de-
sperans me proiecisti in terram:
et obdormiui. Cui pater im-
prudenter inquit egisti: sur-
ge et fac hodie modicum et cras
similiter: et sic deinceps: et vi-
debis in breui agrum ab his
immundiciis purgatum. Quod
et factum est tamen breui. Hanc vi-
di visionem: eius interpreta-
tionem a te cupio scire. **An-
gelus.** Tu si vis interpreta-
tionem eius intelliges. Nam si iste
filius in principio iussione
patris impleisset: et quotidie
dietam suam perfecisset ager
vtriusque cito mundasset. Ager
iste mentem peccatoris desi-
gnat que plena est vtriusque ac
sentibus et aliis immundiciis
peccatorum. De quo dicit
sapient. puerb. 24. p. agrus
pigris hominis transiit: et ecce
totum repleuerant vicia et
spinae. Hic pater deus. Filius
tu es et tibi similis qui in terra
comisistis peccata: nec vultis

Seria quinta.

penitentiā agere pp̄ horro-
rē peccatorū. Verumtamē tu
fac sicut hic filius in fine fecit
et aggredere opus penitētie:
et fac q̄ttidie modicū: et ī bre-
ui īuenies m̄gnū fructū. **P**

Quinta feria.

In se reuersus
dixit quātū rē. Post
q̄ de p̄sideratōe p̄-
ne glie heri dixi quam p̄ctōr
meditās rrabi d̄z ad cōuersio-
nē. hodie de ei⁹ habūdantia
loq̄ placet quā p̄ctōr d̄z me-
ditari: igit hodie itez angl̄s
suū visitat filiū cure sue com-
missū et adhuc ip̄m ī mesticia
replens dīc. Et video neq̄ ho-
die tibi cure ē reuerti ad pa-
trē: cur nō recipis mēte suam
habūdantiā: nescis q̄ hī qui ī
domo p̄ris sūt habūdat pani-
bus: q̄d h̄ p̄manes famelic⁹?
Si. Atq̄ satis mēte reuol-
uo eius habūdantiā q̄ potiunt
oēs q̄ ī ei⁹ domo morānt̄. S̄z
vnū ē q̄ me (et hodie) tardū
ad iter reddit. Videf̄ em̄ mī:
hī q̄ d̄s p̄r t̄acti sup̄habūd̄z
in donis: tū ineq̄līe ea distri-

buit: et vt videf̄ nō s̄m meri-
ta. Videf̄ enī q̄ mali et iu-
sti nōnunq̄ plus de bonis tē-
poralib⁹ et fortuna possideāt
q̄ iusti: cū sepe iusti ab iniu-
stis cogētur sustētari. timeo
q̄ in alia vita siml̄r faciat.
Manebo igit h̄ forte mouebi-
tur aliq̄n pater mīscōia et pie-
tate vt mīhi subueniat sine cō-
uersiōe ad ip̄m. **Angelus.**

Et amēs loq̄ris et q̄n incidis
ses ī errozē eoz q̄ dixērt ho-
minē ī alia vita tū de bonis
et voluptatib⁹ habere quātū
h̄ habuerūt. Narrat enī Eu-
strachius li. etbi. q̄ quidam
rex fuit assīriorum diues et vo-
luptuosus nomine sardanus
cuius sepulcro quidam epi-
curi e pitauium supposuerūt
statuam tenētem ī manu ta-
butam marmoreaz: ī qua ex
persona illius scriptum erat:
Tanta nunc īueni: scz post
mortem: quanta primo id est
ī vita accepi. Ergo comedē
bibe epulare. Sed q̄ illō er-
ror sit pessimus audi hodiernū
euangelium quod luce
decimosexto scribitur.

In illo. t. di. ie. di. su. pabolā hāc lhō qdā
erat diues et induebat purpura et bisso et epu-

Sermo. XVII.

labatur quottidies splendide. Et erat quidem mendicus nomine lazarus : qui iacebat ad ianuam eius vlceribus plenus cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis : et nemo illi dabat. Sed et canes veniebant et lingebant vlcera eius. Factum est autē vt moreretur mēdicus et portaretur ab angelis in sinū abrahe. Adortuus est autē et diues et sepultus est i inferno. Eleuans autē oculos suos cum esset in tormentis vidit abraham alonge et lazarus i sinu eius. Et ipse clamans dixit. Pater abrahā miserere mei et mitte lazarus vt intingat extremum digiti sui in aquam vt refrigeret linguam meam qz crucior in hac flamma. Et dixit illi abrahā fili recordare qz recepisti bōa i vita tua et lazarus filius mala. nūc autē hō cōsolat tu vero cruciaris. Et i his oib⁹ inter nos et vos cahos magnū firmatuzē : vt hī q volūt hic trāsire ad vos nō possint neqz inde huc trāsmeār. Et ait Rogo ergo te p̄r vt mittas eū i domū p̄ris mei habeo enī qnqz frēs : vt testes illi : ne et ip̄i veniant i locū hūc tormētorū. Et ait illi abrahā. Habēt moysē et pphas audiāt illos. at ille dixit. Nō p̄r abrahā : s̄ si q̄s ex mortuis ierit ad eos p̄niam agēt. ait autē illi. Si moysē et pphas nō audiūt neqz si q̄s ex mortuis resurget credēt

Uides igitur quod male subinferis
quod dat malis nonnunquam plu-
ra et copiosiora de bonis re-
porallibus quam bonis et iustis.
ergo similiter facit in spirituali-
bus et post hanc vitam: quod
falsum est. Quod autem in tempo-
ralibus locum habet hoc non
fit sine dispensatione diuine sa-
pientie. **N**on enim est
semper bonum signum: sed con-
muniter malum. quod ut dicit bo-
etius de consol. p. li. 2. me. 5.
Bona temporalia sunt causa om-
nium malorum. Dicit etiam Gregorius.
quod successus presentis felicitatis
est indicium eterne damnati-
onis. unde Job. 21. loquens
de malis diuitibus dicit. Qua-
re impij viuunt subleuati sunt
confortatiq; diuitijs. Domus
eorum secure sunt et pacate et non
est virga dei super illos. Et se-
quitur post multas fortunas
quas enarrat ibi: Ducunt in
bonis dies suos: et in puncto
descendunt in infernum. Vi-
des igitur quod non est sicut tu
iudicas. Nam quem deus cu-
stodit a prosperitate huius mundi
diu optimum donum est: maxi-
me si bonus est. Et quod tu tal-
es qui non es prosperatus in
peccatis tuis: ideo suscipe tu

infortunium ut donum a do-
no reuere ad patrem. Fi-
lius. Satis contentauit me
etiam (ea in re) tua angelica
informatio: Quare ut perse-
quar quod tua ammonitio
attemptari rogo ut de contri-
tione me ulterius velis infor-
mari. **R. Angelus.**
Placet quod postulas. Scire
igitur debes quod contritio dicitur
esse de peccatis oblitis. Ad
quod Sciendum secundum Thomam
et alios. ubi dicitur. Quod aliquod pec-
catum potest esse oblitum duplici-
ter. Aut ita quod in generali me-
moriam maneat et non in speci-
ali: et tunc debet homo recogni-
tare ut veniat ad cognitionem
illius peccati: quod de quolibet
peccato specialiter est contere-
dum. Si autem inuenire non po-
test: sufficit de eo propter secundum quod
in memoria est. Et tunc debet
homo non solum conteri de
peccato sed etiam de obliuio-
ne peccati que ex negligentia
contingit. Aut ita potest esse
oblitum quod peccatum omnino
a memoria cecidit: Tunc ex
impotentia excusatur a debi-
to: et sic sufficit contritio ge-
neralis de omni eo quod deum offe-
dit. Sed quando hec potentia

Sermo. XVII.

tollitur: sicut cum peccatum ad memoriam venit: tunc tenetur homo de eo specialiter. Recte sicut pauper qui non potest soluere suum debitum excusatur. unde dicitur de resti. spo. c. olim vobis: quod inanis est actio quam inopia debitoris excludit. Attamen in mora est quando ad pinguiorem fortunam venerit ut non. jo. an. de reg. in. c. peccatum. Sic hic a simili est hec the. Sed alexander hoc ostendit per alium modum quem causa breuitatis hic obmittit: quod satis reddat idem. Hoc tamen est sciendum quod penitens semper tenetur ad singularem contritionem de omnibus mortalibus sed non ad semper et per semper: quod est preceptum affirmatiuum. Et hec sufficiant de obiecto contritionis ineperasse. Sed ut feruentius fias ad reuertendum per contritionem ad patrem ipsam diffinitionem contritionis ulterius explanabo. **S**ed Nam (ut scis audisti) contritio debet esse dolor voluntarie assumptus cum proposito confitendi et satisfaciendi. ubi primo dicitur voluntarie et. Ad cuius noticiam aduer-

tendum quod dolor contritionis debet esse voluntarie assumptus triplici ratione. In Thomaz ubi scilicet et alex. ubi scilicet: primo ad ostendendum quod ad perfectionem virtutis requiritur electio. unde ar. 2. ethi. ait: Vir bonus est habitus electivus secundum rectam rationem ergo et. Secundo ad ostendendum quod sicut peccatum fuit voluntarium ita dolor contritionis necessarius debet esse voluntarius: ideo dicitur dolor voluntarie assumptus. Tercio ut ostendatur quod non omnis dolor est voluntarius. unde nec meritorius. et. Dicit etiam doctor subtilis in. 4. di. 14. q. 1. ar. 3. quod ad deletionem peccati regulariter requiritur pena voluntaria. et probat hoc sic. Nam peccatum per aliquam penam deletur: et per aliquam non: ut patet in damnatis. sapie. v. penitenti am agentes et per angustiam spiritus gementes. et. Non est autem probabilior differentia sicut de voluntario et inuoluntario: tum quod puniatio damnatorum longe maior est et intensius siue et extensius quam puniatio viatoris: cuius tamen peccatum deletur per suam penam et do-

Sermo XVII.

lorem. Et ergo maius et minus per intensionem et extensionem non facit officium: ut dicitur. Hoc etiam videmus in humanis offensis quod pena siue displicentia voluntaria placat offensum: non autem omnino inuoluntaria et cum murmure supportata vel suscepta. Et ideo requiritur dolor voluntarius ut dicitur. Sed posset quis querere quomodo potest aliqua pena esse voluntaria cum de ratione pene sit esse inuoluntarius: quod sicut nullus peccat in eo quod non vult ita nec penitentia in eo quod vult. Ad quod intelligendum sciendum est secundum Scotum in 4. di. 14. q. 1. quod inuoluntarium simpliciter est illud contra quod voluntas simpliciter remurmurat. **¶** Et per consequens per oppositum voluntarium potest intelligi tripliciter. vno modo contra quod non omnino voluntas remurmurat sed patienter sustinet. Secundo modo voluntarie acceptat. Tercio modo quod voluntarie causat: et hoc dupliciter: scilicet vel ut causa prima partialis et non intendens istum effectum. vel ut causa remota principalis:

et intendens effectum. Et sic habet quatuor membra. Et patet hec distinctio quod in primis duobus tristitia est obiectus volitionis. in tertio est effectus tantum et non obiectus. in quarto est obiectum et etiam effectus nisi aliquid impediat. Hec membra postea declarabuntur. Patet etiam ordo: quod secundum addit super primum quantum ad rationem voluntarii. Et tertium super secundum: et quartum super tertium. Pena etiam potest intelligi vel quodcumque quod incommodum siue disconueniens. Et illud potest esse in homine in parte sensitiva: vel in corpore coniuncto actui anime sensitivae. Vel potest esse primum disconueniens quod est tristitia que est ex parte intellectiva: que proprie et primo est pena. De qua dicitur aug. 8. ci. 1. d. li. 14. c. 15. Quod tristitia est dissensio animi ab his rebus que nobis nolentibus acciderunt. Supposito ergo de penis exterioribus tanquam de manifestis quomodo possint esse voluntarie quocumque istorum quatuor modorum voluntarii. De pena ista prima scilicet tristitia videamus. Patet quod ip

Seria quinta.

sa potest esse voluntaria pri-
mo modo sed fin. quid id est
patienter tollerata: qz maluz
incommodum: dum tamē nō
sit contra rectam rationē pōt
non tñ absolute patiēter sed
ordinate patienter sustineri.
Potest etiam istud accepta-
ri in ordine ad aliquem finē
vt dicit augus. in li. de peni-
tentia. Peccator de peccato
doleat et de dolore gaudeat
Sed tertium scz quō vo-
luntas causat dolorem vlti-
sticiam voluntarie vt causa p-
tialis est difficilior cognosce-
re. Ad quod dico qz tristitia
in aliqua volūtate causari na-
turaliter non potest nisi a du-
abus causis concurrentibus
scz ex actuali nolitione alicu-
tus existentie: et actuali app-
hensione illius existentie iux-
ta descriptionem tristitie pre-
missam ab augustino. Quic-
qd igitur est causa nolitionis
est causa partialis ipsius tri-
sticie. Licet non intendat p-
nolitionem causare tristitiaz
nec optet intendere. Iste aut
due cause quando cūqz pcur-
runt quantum ē ex se causat
tristitiam sicut effectum na-
turaliter consequentem. Ex
isto tercio declaratur quartū

quia ex quo tristitia sequitur
vt effectus naturalis nolitō-
nez actualē alicuius et consi-
derationem actualem illi-
us noliti. Licet iste due cau-
se multipliciter possint con-
currere: quia ex tot causis ex
quor potest esse talis conside-
ratio actualis in intellectu.
Et talis actualis nolitō in vo-
luntate: tamen nihil vnum
potest esse causa tristicie lo-
quendo de naturali causatio-
ne nisi possit esse causa con-
cursus istorum duorum que
sunt cause proximie naturali-
ter necessarie. Illius autem
causa cōmunis potest esse vo-
luntas vt imperans actū con-
siderationis et actum noliti-
onis eiusdem obiecti: et hoc
in ordine ad illum finem intē-
tum vt sequatur tristitia pu-
niens: ergo voluntas precipi-
ens intellectui cōsiderare a-
liquid vt actu existens et vo-
lūtati nolle illō vt actu exis-
cāt tristitiā tanq̃ vna cā etiā
intēdēs istū effectū: et hoc nō
vt priā qz n̄ p̄t eē vna cā suf-
ficiēs priā: s3 cāt tristitiā vt
vna cā remota: qz cā ē priāz
cāz respectu tristie et applica-
tiōis eaz. P̄d3 g̃ quō p̄ma pe-
na. s. tristitia p̄t eē voluntaria et

est a voluntate causata: non tñ
sicut a causa ptiali situt vñi:
uersaliter causat a voluntate
volente illud quod euenit: sz
sicut a causa rationali remo:
ta tamen: applicante scz caus
sas ptiales proximas hui⁹ ef
fectus: et hoc in ordine ad ta
lem effectum causanduz. hec
doc. sub. vbi s. **E**t hec
dicta sint de illa pticula volū
tarie assumptis. Sequit. cuz
pposito confitendi vbi s. vbi
Sciendum q̄ predicta diffi
nitio datur de contritione nō
vt est actus virtutis tantum:
sed vt est pars sacramenti pe
niteentie. ad quod requiritur
simul cum contritione confes
sio et satisfactō: et ideo vere cō
tritioni semp ē annexū ppo
situm confitendi et satisfacien
di. siue quo pposito non ē cō
tritio. Et ideo bene dicif cuz
pposito confitendi et satisfac
iendi. Abi vltcrius nota q̄
sola contritio sufficit vt pec
catum dimittatur: ita tamen
vt proponat ab alijs abstine
re. et illud est confiteri et satis
facere fm iudiciū ecclesie.
Vnde de pe. di. j. c. magna.
vbi aug. ait. Magna dei pie
tas vt ad solam pmissionem

pectā dimiserit: nō dñ pñun
ciat ore et tñ ds q̄ iam audit ī
corde dimittit. hec ille. Cui⁹
etiam veritas patet p exem
plum lazari quem primo su
scitauit dñs q̄ a discipul sol
ueretur. Jo. xi. Item per des
cem leprosoz qui in via ante
q̄ venirent ad sacerdotes mū
dati sunt Lu. 17. Ideo dicit
ps: dixi confitebor aduersum
me iniusticiam meam et tu re
misisti impietate peccati mei
Dixi id est firmiter statui in
corde meo confitebor etc. et tu
remisisti scz quando hoc pro
posui. et ideo q̄ p contriti
onem cum proposito confiten
di etc. deleat peccata: tamen
postea tempore debito si con
fessio et satisfactō non sequat̄
tamen peccata n̄ redeunt q̄
uis mortaliter peccat qui ob
mittit: vt vult hosti. Hec s cō
tritione pro ista die sufficient
Filius. Satis pcepi ex
tua doctria qualis debeat eē
contritio. Sed vnum me iti
dem reddit attonitum immo
quasi diffidentia auersum.
Si enī (vt doctores dicunt)
per vnicam contritionem car
itate et gratia formata delect̄
tur omnia peccata illius q̄ cō

Sermo XVII.

tritionem talē habet: cur tamen pauci inueniuntur qui hanc gratiam possint acquirere: Cuius culpa sit utriusque dei tantis vel hominis se disponentis vel leui a te luculentius informari. **Angelus.** Vide pabolam. Et vidit huiuscemodi similitudinem. Vidi (inquit filius) quandam regionē magnam et amplam: que nimio solis ardore (desuper coquente) tota exusta erat: et multi homines in ea erant qui siti omnes estuabant in tantum ut apto ore magnoque desiderio discurrentes quererēt unde sitis ardorem extinguere valerent. Erat autē in medio regionis piscina que erat aquaviva plena: que ex vivo fonte scaturiebat: attramen ipsa piscina circumseptā erat spinis et tribulosis sentibusque variis: ita ut si ne punctōne quis ad eā venire minime posset. aliqui tamen licet pauci temptabāt ipsam accedere: de eiusque aqua (quā summe sitiebāt) haurire. Sed maior pars hominū qui ibi erant et siti estuabant (variis impediti occupationibus) ad ipsam piscinam minime veniebant. Nam aliqui sibi cister-

nas foderunt: in quibus putabant se posse sitis extinguere. Alij cathenati excutere se a cathenis temptabant: sed minime poterant. Reliqui se (cū sitirent) sopori dederant ut vel sic sitibundum desiderium extinguere possent. Insuper inter illos qui per tribulos offensi pertrāsierunt magna erat orritia. nam aliqui apto ore bibebant: aliqui manum lambebant: reliqui vero vix cū digito aque intincto se refocillabant. Hanc vidi visionē eius interpretationem iſtans. **Angelus.** Congruam vidiſti visionem. Hā regio hec mundus est qui ardore cupiditatis torret: et homines ipsam sequētes aperitū ora suā id est desideria sua: in ipsis se sperantes posse impleri. Piscina gratia est que datur iſta cuncta penia quā quis assequi nō valet nisi per sentes et tribulos penitentia transeat. Quia autem vidiſti quosdam cathenatos quosdam cisternas fodientes reliquos multis alijs occupationibus impeditos. omnia hec varias hominū excusationes a penitentia implenda signant. Postremū quoque etiā vidiſti dis-

Feria. VI.

ferentiam ad piscinam accedentium: Hi designatur qui ad penitentiam veniunt fin gradus. Nam qui pleno ore bibunt de piscina aquam: hi se qui perfectam in hac vita agunt penitentiam. Et qui lambunt aquam hi sunt qui quidem prout rectam habent: confitenturque pure sua peccata: tamen ad plenam satisfactionem non perungunt. Ceteri vero qui vix digito eam attingunt hi sunt qui quidem aliquam attritionem confitentur specialiter peccata sua et consuetudinaria satisfactionem fin affectum recipiunt a confessione: in penitentia parum perficiunt. Sententes ac tribulos pertransiunt: ut ecclesie sancte possint satisfacere: quia ieiunant: orant: aliisque opera penitentiae faciunt in paruo desiderio: ut vix per ipsa possint gratiam a deo impetrare.

Feria vi. Ser. viii.

In se reuersus dixit. etc. ubi s. **A** Expeditis tribus conditionibus quos filius prodigus in tercio statu habuit: quia recognouit suam miseria: patris gloriam: ipsiusque habundantiam:

hic quo recognouit eius misericordiam videndum est. que utique peccatorem trahere debet: que tanta est quod extirpare non potest. Ostendit enim deus suam misericordiam erga peccatores eos patienter sustinendo: Teneor. 3. Vnde est quia consumpti non sumus sed in peccatis. Secundo ipsam ostendit in inuitando. Vnde Iere. 3. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis: sed reuertere ad me et ego suscipiam te.

Item. ps. Misericordia eius preueniet me. Item in suscipiendo peccatores ad penitentiam: Ad ro. 2. Nescis quia benignitas dei ad penitentiam te trahit. etc. Igitur hodie venit angelus more solito ad filium prodigum adhuc persistentem in inestitia sua et dicit. Cur iam quasi contritus non surgis ut vadas ad patrem et confitearis peccata tua. Filius. Nec hodie paratus sum ire. Terret enim me vnum quod cum mente minimo quasi pater iniuste cum ecclesia sancta agat primefco pro eo quod ipsam quam a principio mundi plantauerat: frequenter commiserit et his diebus plus malus agricola quam non dant fructus

Sermo, XVIII.

temporaneū. Si enī diligīt ip-
sā cur nō locat eā his q̄ fructū
in ea facere possent. **En.**
Hoc te auersū facere nō debz
Quia etsi hoc nonnunq̄ cō-
tingat vt vīcz d̄s p̄mittat res

gnare malos p̄latos: nō tam-
sic relinquit ecclesiam quin
etiam ipsam locet nonnūq̄
bonis colonis: et malos male
perdat. Et patet ī hodierno
euange. qđ scribit matth. 21.

In illo t. d. i. d. f. et turbis iudeorū parabolā hāc
hō quidā erat paterfamilias: qui plātauit vi-
neā et sepē circūdedit ei: Et fodit ī ea torcular
et edificauit turrīm ī medio ei: et locauit eam
agricol: et pegre p̄fect⁹ ē. Lū aut tps fructuuz
appropinquasset misit seruos suos ad agrico-
las: vt acciperēt fructus ei⁹. Et agricolae app-
hēsis suis ei⁹ aliū ceciderūt: aliū occiderūt: ali-
um vero lapidauerūt. Itē misit alios seruos
p̄les porib⁹: et fecerūt illis silr. Mouissime autē
misit ad eos filiū suū dicēs: Crebūtur filiū
meū agricolae aut vidētes filiū dixerūt intra se
Hic ē heres Venite occidamus eum: et habe-
bimus hereditatem eius. Et apprehensuz eū
eiecerunt extra vineam: et occiderunt. Cum
ergo venerit dominus vinee quid faciat agri-
colis illis: aiunt illi. Malos male perdet: et vi-
neam suam locabit alijs agricolis qui reddent
ei fructum temporibus suis. Dicit illis iesus.
Numquid legistis in scripturis Lapidem quē
reprobauerunt edificantes: hic factus est in

caput anguli. A dño factū est istd: ⁊ ē mirabile
in oculis nostris: Ideo dico vobis qz auferet
a vobis regnum dei: et dabitur genti facienti
fructus eius. Et qui ceciderit sup lapidē istuz
confringetur. Super quem vero ceciderit con
teret eum. Et cum audisset principes sacerdo
tum et pharisei parabolas eius cognouerunt
qz de ipsis diceret. Et querētes eū tenere timu
erunt turbas: quoniam sicut prophetā euz ha
bebant.

Vides igit qz ds pater pmi
sit bonis colonis dare suum
ortum scz ecclesiam seu sacrā
scripturam. Veruntamē vt
ipsam pabolam signaret ec
clesiam manifestum est qz sē
per habuit aliquos bonos co
lonos i veteri testamento .s.
sanctos patriarchas ⁊ pphe
tas qz is mltopluces malos
Sic etiam post christi adue
tum videmus qz multos ha
buit bonos colonos scz apo
stolos doctores sanctos qui
magnum fructum egerūt i ec
clesia: quis vt videmus pch
pudor (marie nouissimis tē
poribus) qz multos pessimos
prelatos habeat nō colonos
sed deuastatores illius vinee
Sed cuius culpa sit vtrū pre

latorum seu subditorum cum
de vtriusqz legimus in sac scp
tura: facile non est dephēdē
dum (ea in re) iudicium dei.
Igitur tu sequere que bona
sunt: bonosqz imitare: qz nun
qz deficient qui pdestinati ad
vitam possint pdesse. **Fi.**
Si sic est rogo dic mihi vltē
rurs de ipsa contritōne: ⁊ qz
modo me debeam ad ipsam
disponere. **Angelus** **¶**
Oportet te in ea cognitōne
drntiam scire inter attritōez
⁊ contritionem. Dicit enim
Alexander vbi s qz diuina sa
pientia conuenienter ordiat
illa que opantur ad iustificā
tionem peccatoris. ⁊ ideo ex
parte hominis qdam preparatio
precedit iustificationem: que

Sermo XVIII.

dam ex parte dei. Et hoc innuatur zacha. j. vbi dñs dicit Conuertimini ad me: et ego conuertar ad vos. Sicut enim in iustificatōe requiritur ex parte dei iustificantis gratia gratumfaciens: ex parte hominis dolor contritionis. Similiter in preparatōe requiritur ex parte dei gratia gratis data et ex parte nostrae dolor attritionis. Unde ad cōsummatam iustificationem que fit solūmodo a culpa et a pena requiritur triplex dolor: scz antecedens iustificationem: et coexistens: ac subsequens. Primus est dolor attritionis. Secundus est dolor contritionis sacramentalis. Tertius est dolor satisfactorius. Hac ergo declaratione pmissa sciendum quod attritio pcedit contritionem sicut dispositio habitum: et preparatio ipam actualement iustificationem. Quod tripliciter probatur. Primo per locum ab auctore. Grego. enī dicit sic: Alij per timorem plangunt: alij per amorem lamentis se afficiunt: Tunc sic: Luz ex amore lamentis quis se afficit contritio est: cum per timorem se plangit attritio dicitur.

Sed ut habetur ab augustinus in pgressu: ad iustificationem timor introducit amorem sicut seta filum: et ex cōsequenti plangit timoris introducit lamentum amoris: ergo attritio introducit contritionem ergo pcedit. Secundo probatur sic. Timor est quasi terminus a quo amor quasi terminus ad quem. Sed terminus a quo est motus necessario pcedens terminum ad quem. Cum igitur dolor relatus ad timorem sit attritio: ad amorem vero contritio: necessario attritio pcedit contritionem. Tertio probatur sic: Attritio dicitur dolor rem siue tristitiam que debet ad contritionem terminari. si ergo prius est motus qui terminus: ergo prius est attritio quam contritio. hec ille.

¶ Deinde Sciendum quomodo fiat attritio contritio. Ad hoc dicit Rich. de me. vii. in. 4. dist. 17. ar. 1. q. 3. quod attritio est actus penitentie elicitus a penitentia informi que postea charitate format illo actu adhuc durante: et sic fit contritio. nota tamen quod quis attritionem sit possibile fieri contritionem non tamen est necessarius. pos

Seria VI.

sibile enī est q̄ attritio facien-
tis qđ in se est prius ordie na-
ture desinat esse q̄ deus tali
gratiam infundat. Sed faciē-
ti quod in se est: nec hoc desi-
nēti sed ī ipso p̄tinuati neces-
sariū ē aliquo mō a deo dari
gratiam gratū facientē: non
necessitate causatōis: nec ne-
cessitate mutabilitatis abso-
lute: sed necessitate īmutabi-
litis ex p̄suppositōne ordi-
natōis sue qua īmutabilis
et liberaliter ordinauit se da-
turum gratiā facienti omne
quod in se est. Unde. 2. thi.
2. Deus seipm negare n̄ po-
test. Ex quo dicto arguit sic.
Si reuertentem ex toto corō
ad se deus nō recipet ad gra-
tiam: negaret se misericordē
esse: in quo includeretur ne-
gatio sui. ergo omnem attri-
tionem facientis quod in se ē
deus de necessitate facit con-
tritionem eam formando per
gratiam. **¶** Altamē me-
lius hoc intelligendum scire
debes q̄ aliquem esse alicui
debitorem potest esse triplici
de causa. Aut q̄ aliquid sibi
cōmissum est sicut tenetur de-
bitor. Aut q̄ deliquit cōtra
aliū sicut tenetur qui aliū
iniuste vulnerauit. Aut q̄

aliqd alteri p̄misit. Sed so-
lum tertio mō debitor ē de?
q̄ p̄misit ex mera liberalita-
te sua se daturū grām penitē-
tie facienti quod in se est. vñ
manasses ī sua oratōe. vt ha-
betur 21. pali. vl. ait. Tu do-
mine fm bonitatē tuā promi-
sisti penitentiā remissōis pec-
catorū. Hec rich. Sed nunc
tibi edisseram quē sit differē-
tia inter attritionem et cōtri-
tionem: q̄ triplex est fm do-
ctores. Prima est q̄ attritio
est dolor solū de magnis pec-
catis. Dicitur enī attritio qđ
in magnas partes diminuit
in quibus p̄ib⁹ remāet aliqd
de toto. Nam vt ita dicaz res
manet sapor adhuc totū ita
in attritōne peccatorū remā-
net sapor eorū q̄ de pus cul-
pis (licet de mortalibus con-
tritus sit) non curat. Cōtri-
tio vero est dolor omniū pec-
catorum fm debitam mensu-
ram: hoc est vt de grauiorib⁹
grauior et de lenioribus leui-
or dolor habeatur. Eorū vero
contritus est velut mons im-
mo monticulus puluerū lato-
rū. i. peccatorū ī mortario cō-
scientie puluerizatorū: quod
totū attriti cordis p̄rium fa-
cit: q̄ omniū p̄ceptis bone

Sermo XVIII.

itis obedit et odorē dñi suauitatis obtulit. Unde psal. Sacrificium dñi spūs p̄rit. Secūda differētia ē q̄ timor seruilis est p̄ncipiū attritio nis et timor inīcialis ē p̄ncipiū cōtritionis. Et ideo attritio puenit ex timore: contritio vero ex amore. Et ideo q̄ solum uolet ppter timorem nō p̄t habere peccatī remissionem. Tertia differentia est q̄ attritio est gratia grati data: contritio autē a grā gratuz faciens. **S**ed ad p̄dictorū maiorem noticiā ponuntur hic due conclusiōes. Prima est q̄ de singulis peccatis mortalibus debet eē cōtritio singularis eo q̄ nō sufficit vna cōis cōtritio de omnib⁹. An nota s̄m tho. vbi s̄ ar. 2. q. 6. q̄ contritio potest considerari q̄ntum ad duo. s. quantum ad ei⁹ p̄ncipiū et quantum ad eius terminum. P̄rio scz q̄ntū ad ei⁹ p̄ncipiū .i. q̄ntū ad cognitiōem peccati que est p̄ncipiū: et sic de singulis peccatis q̄ q̄s cogitat et in memoria habet: oportet q̄ sit contritio. Quod duplici ratōe p̄bo. Primo ratione confessionis. Nam sic

requiritur confessio sic et contritio: sed impossibile est confiteri plura simul: ergo impossibile est cōteri de omnibus simul. Secundo ratione curationis sic: Diuersorum mēbrazum diuerse sunt vel erūt medicīne: quia non sanat oculum quod sanat calcaneus ut dicit beatus Hieronimus. Si igitur contritio est medicīna singularis contra vnum tantum peccatū mortale nō sufficit vna communis contritio de omnibus peccatis. Ex quo māifeste patet q̄ penitens de omnibus peccatis de quibus recordatur et singulariter cogitat singillatim habet seu tenetur conteri. de reliquis autem peccatis sufficit contritio generalis et communis. Et sic intelligendū est illud quod psalmista dicit Per singulas noctes lauabo lectum meum: id est per singula peccata: et stratum meum lacrimis meis rigabo. **S**ecundo modo contritio potest considerari quantum ad eius terminum que ē grā dei scz quando ille dolor cōtritionis est dei gratia infor matus. Et tunc sufficit q̄ sit

vna cōmunis contritio d̄ om-
nibus peccatis eo q̄ ille mo-
tus agit in virtute omnīū di-
spōitionū et in instanti om-
nium peccatorum operat̄ de-
letionem nec quantū ad h̄
magis debet esse contritio d̄
vno q̄ de alio qz quicq̄ agit
simul in mlt̄a ita q̄ non in sin-
gula: non agit in quoddā pl̄
et in q̄ddam minus.

Secūda cōclusio ē q̄ fm̄ qd̄
maior debet esse contritio de
vno peccato q̄ de alio. Scd̄
qd̄ dico: qz vt ex p̄cedē patz
respectu gratie informantis
motus contritionis fit in in-
stanti et omnīū peccatorū simul
deletionem opatur. Sed in-
quantū ip̄a cōtritio dicit̄ do-
lorem ipsius rationalis pen-
santis peccata: sup̄ quib̄ cō-
teritur penitens (qz estimat̄
tio huiusmōi ē in tpe) maior
debet esse contritio de maio-
ri peccato. Cum enī duplex
sit dolor scz spūalis et sensibi-
lis: nō d̄z eē cōlis vterqz do-
lor de omnibus peccatis mor-
talibus. Nam dolor spūitua-
lis que est quedam displicen-
tia de peccato cōmissio maior
debet esse de maio-ri peccato
tū rōne offensionis: tū rati-

one vitatōnis: tū etiā rōne
adequatōnis et cōmensurati-
onis. Primum satis patet:
qz vbi maior est offēsa ibi ma-
ior debet esse displicentia.

Secundum patet similiter: qz
hō debet vnum peccatū pl̄
vitare quod grauius est q̄ a-
liud: ergo et. Tertium sic p-
bo: qz in cōritōe adequatur
vel cōmensurant̄ plage aut
pene ip̄is peccatis fm̄ illud
Deuteron. xrv. Scd̄m mensu-
ram peccati debet esse plaga-
rum modus: ergo si sic cōriti-
tio erit maior de vno pecca-
to q̄ de alio. Dico secūdo q̄
dolor sensibilis debet eē ma-
ior rōne maioris culpe seu of-
fense: quod similiter patet de
se fm̄ illud apo. xvij. Quā-
tum gloriificauit se et in deli-
cijs fuit: tantum date ei d̄ tor-
mento et luctu. Et hec suffi-
ciat p̄ isto die dixisse de cō-
tritione. **Filius** De ar-
tritione et cōtritione satis me
informasti. **S**ed men-
tem meam tangit quidā ad-
mirationis scrupulus: quod
vt mihi ea ī re satisfacias sup-
plex posco. Nam q̄ deus pa-
ter p̄ctōribus ad se reuertens
tibus tam cito indulgeat van-

Sermo. XVIII.

do eis veram contritionē satis pcepi. Sed quod me in admirationem conuertit ē illud. Cur vitz tam pauci sunt qui se illa gratia scz penitentie velint facere dignos. Insuper plures sunt (vt experientie est) qui etiam postq̃ asumpserunt penitentie grām de post facilliter amittunt: ita vt pauci sint q̃ in penitētia p seuerant et in contritione.

Angelus. Vide inquit pabulam. Et vidit talem. Erat enim ciuitas quedam paupercula et lutosa: ciuesqz eius si milititer paupes ⁊ deformes. Venit quidam preco missus a quodam inclito rege quatinus predicte ciuitatis ciuib⁹ nuntiaret vt quicumqz sue frutrituti vellent subici predicatus pco talibus daret signuz quoddam sibi notum (et iformatos de itinere) versus regiam ciuitalem tales remitteret: qui cum venirent signūqz secum haberent certificatos eos redderet de libero introitu regie ciuitat⁹ ac bonorum omnium: (que desiderare possent) copiosis possessionibus. Fecit predict⁹ preco omni quo poterat diligentia qd

rex mandauerat. verum paucissimi verba sua aduerterunt: imo quasi si deliramentū loqueretur habebant. Aliq̃ tamen verbis suis intendentes qd suaserat attemptare se paue runt. Dedit ergo his talibus signum vnicuiqz tale scz paruum vas ac luteum: in q̃ singulare clenodium latitabat dicens: Ite tali itinere: et in quemcūqz locū veneritis vasa vestra abscondite que vob dedi ne inimici vestri vob sibi rripiant. Spondent hi se finem suam psuasionem facturos. Et iter arripiunt. Sed cum post aliqualez itineris fatigationem oblatū hospitium peterent: ip̃mqz intrarent: repererūt in eo psuetudinaria spectacula que ī sua ciuitate ṽsi fuerāt videre ⁊ exercere. q̃b⁹ ex more antiquo inherētib⁹ tantā morā in p̃dicto hospitō egerūt (victi delectationibus ipsius) vt consumptis reliqz bonis necesse haberent etiaꝫ predicta clenodia expendere. Quibus expensis hospes infidelis eos tradidit morte puniendos. vnus tamen ex eis cum inuilem moram aliorū vidisset q̃ntocius hospitium

eruit: et ad regiam ciuitatem
propauit. ad quam cum per-
uenisset ostēso signo in ipaz re-
ceptus est videns in illa que
oculus nunq̄ vidit: nec auris
sua prius audiuit: nec in cor
suum ascendit sed pulchritu-
dinem illius ciuitatis ac ciui-
um eoz. Hanc vidi parabolā
interpretationem eius expe-
ctans. **Angelus.** Audi
inq̄t eius expositionē: qz ne-
cessaria erit tibi cautela ipsi-
stineris. Hic rex deus est: re-
gia ciuitas regnum celeste.
Lutea ciuitas ciuesqz eius
status peccatorū est: et ipsi q̄ i-
eo conuersantur peccatores.
Preco: ordo predicatorum
ac confessorum qui homines
peccatores ad eternam beati-
tudinem inuitant: ad quam
tamē peruenire non possunt
nisi signum gratie in luteo va-
se humilis penitentie secum
habeant. **Q̄** autem vidisti
maiorē partem preconis ver-
ba spernentem quasi delira-
mentum satis claret in mltis
filiis huius seculi qui penitē-
tialē vitam derident. Sed
q̄ aliquos vidisti signum p̄-
dictum acceptare: et in itinere
in hospitio amittere hi sunt

qui incipiunt penitentiam s̄
cum occasio preteri: oꝝ pecca-
torum se eis offert victi expl-
mentali delectatione ipsam
quam cōceperāt penitentiaz
amittunt: et sic gratia priuati
cū moriūtur in man⁹ tradentē
tortorum: qui eos ducunt ad
mortem eternam. **Anus** aut
qui cū signo suo ad regiam ciui-
tatez puenit et intrauit pauci-
tatē veroꝝ penitentiu signi.
qui p̄ ipsam i eternum regnū
introducuntur. Cum quibus
paucis tu fili festina ire. **¶**

Sabbato. sermo. xix

In se reuersus.
et. **¶** In hac die cō-
plere statū tertium fi-
lij p̄digi in quarta sua cōdi-
tione intendo: vt crastino die
(deo dante) ad quartum sta-
tum puenire valeamus. **I**gi-
tur hodie veniēs ad filiū pro-
digum sibi cōmissus angelus
suus ipm adhuc sedentem et
peccata sua deplozantē inue-
nit. Et dicit: Adhuc in ama-
ritudine cordis persistis deplo-
rans peccata: de eisqz conte-
reris: bene quidem facis: sed
vide vt te prepares ad iter:
vt et ipsa contrita peccata eo

Sermo XIX.

ram patre possis confiteri: qz
tempus est vt confitearis.

Fili? Proposui mihi vel
le cras (que dñica est Ocli)
ster arripere: et in itinere quo
peccata mea patri confiterer
diligentius deliberare. **Ve-**
rum tamen et hodie quedam
temptatio me reddit pusilla-
nimem. **V**ideo enī (qd mihi
haur parum displicet) et est
id vicz qd dñs multa spiritua-
lia bona benedictionesqz va-
rios his dat: et cōmittit etia3
aliorum benedictiones: q̄ mi-

nus ceteris penitentiā agūt.
talesqz relicto dō ac bono pe-
nitentie mundi delectationibz
toto nisu inseruiūt. hoc
enī videtur inferre damnum
bonis et deo seruientibus: si
cut patet in episcopis et sa-
cerdotibus etc. **Angelus.**
Hoc te non moueat: nec ī bo-
no te impediat: qz etsi mali
sint tamē bona q̄ faciunt siue
de genere bonis: siue bona bñ
circumstantōnata bonis ī bo-
num cedunt. **Q**uod patet in
hodi. eplā q̄ scribit gen. 27.

In diebus illis: **D**ixit rebecca filio suo ia-
cob: audiui patrem tuum loquentem cu3
elau fratre tuo: et dicentē ei. affer mihi de ve-
natōe tua et fac cibos vt comedā: et bñ dicā tibi
corā dño anq̄ moriar. **N**ūc ergo fili mi acquie-
sce cōsilijs meis et pgēs ad gregē affer mihi du-
os hedos optimos vt faciā ex eis escas p̄ri tuo
q̄b⁹ libēter vescif. q̄s cū attulerit et cōederit bñ
dicat tibi p̄s q̄ moriaf. **Q**ui ille rñdit. **M**osti qd
esau ff me⁹ hō pilos⁹ sit et ego lenis. **S**i attre-
ctauerit me p̄r me⁹ et senserit: timeo ne putet
me sibi voluisse illudere: et inducat sup me ma-
ledictionem pro benedictōne. ad quem mater
In me sit ait ista maledictio fili mi: tantum au-
di vocē meam et pergens affer que dixi. abijt

Sabbato

et attulit: deditq; matri. Parauit illa cibos sic nouerat velle patrē illius: et vestibus esau valde bonis: quas apud se habebat domi: induit euz. Pelliculasq; hedoz circumdedit manib⁹ et colli nuda protexit. Deditq; pulmentum et panes quos coxerat tradidit. Quibus illatis dixit pater mi. at ille respondit: audio. Quis es tu fili mi. Dixitq; iacob. Ego sum esau primogenitus tuus. Feci sicut pcepisti mihi. surge sede et comede de venatōne mea: vt benedicat mihi anima tua. Rursum ysaac ad filiū suū. Quō inquit tam cito inuenire potuisti fili mi? Qui respondit Voluntas dei fuit vt cito mihi occurreret quod volebam. Dixitq; ysaac. accede huc vt tangam te fili mi: et pbē vtz tu sis filius meus esau an nō. accessit ille ad patre: et palpato eo dixit ysaac. Vox quidē vox iacob est: sed manus: manus sūt esau. Et nō cognouit eum qz pilose manus similitudinē maioris expresserant. Benedicens ergo illi ait: tu es filius meus esau. Respondit: Ego sum. at ille. affer mihi inquit cibos de vnatōne tua fili mi: vt benedicat tibi anima mea. Quos cū oblatos comedisset obtulit ei etiam vinū. Quo hausto dixit ad eum. accede ad me: et da mihi osculum fili mi. accessit et osculatus est eū. Sta

Sermo, XIX.

timq; vt sensit vestimentoꝝ eius fragrantiam
benedicēs illi ait. Ecce odor filij mei sic odor
agri pleni cui benedixit domin⁹. Det tibi de⁹
de roze celij: et de pinguedine terre abundanti
am frumenti vini et olei: et seruiant tibi popu
li et adorent te tribus. Esto dñs fratru tuoru
et incurruetur ante te filij matris tue: qui ma
ledixerit tibi sit ille maledictus: et q̄ benedi
xerit tibi benedictionib⁹ repleatur. Uix ysa
ac sermonem implauerat: ⁊ egresso iacob foras
venit esau: coctosq; de venatione cibos intulit
patri dicens: Surge mi pater: ⁊ comede de ve
natione filij tui: vt bñdicat mibi ania tua. Di
xitq; illi ysaac. quis enī es tu? Qui respondit
Ego sū filius tuus primogenitus esau. Expa
uit ysaac stupore vehemēti ⁊ vltra q̄ credi po
test admirans ait. Quis igitur ille est q̄ dudū
captam venationem attulit mibi: ⁊ comedi ex
omnib⁹ priusq̄ tu venires? Benedixiq; ei ⁊
erit benedictus. auditis esau sermonib⁹ patris
irrugit clamore magno: et consternat⁹ ait. Be
nedic etiā et mibi p̄r mi. Qui ait. Venit ger
manus tuus fraudulēter: et accepit benedicti
onem tuam. at ille subiunxit: Iuste vocatum ē
nomen eius iacob: supplantauit euī me en al
tera vice. Primogenita mea ante tulit: ⁊ nunc

Sermo XIX.

secundo subripuit benedictionem meam. Rursumque ad patrem: nunquid non reseruasti ait et mihi benedictionem? Respondit ysaac. Dum tuum illud constitui et omnes fratres tuos seruituti illius subiugavi. Frumentum et vino et oleo stabiliui eum et tibi post hec fili mi ultra quid faciam? Cui esau ait. Non vna inquit tamen benedictionem habes pater? Adhuc quoque obsecro ut benedicas. Cumque eiulatu magno fleret mortuus ysaac dixit ad eum: In pinguedine terre et in rore celi desuper erit benedictio tua.

Hec quem moueat quod hodie obmisso euangelio eplam dixerim: quia euangelium est de filio prodigo: quem non potui bono modo aptare sibi ipsi in vno statu: cum euangelium dicat de omnibus sex statibus in principio libri tactis. Igitur ad propositum redeundo dicit angelus: Aides quod omnia bona ipsius esau in utilitate iacob cesserant. Nam eius primogenita obtinuit ac ipsius benedictionem. Denique et malicia persecutionis illius cessauit iacob in bonum: quia ad multiplicationem populis ac diuitiarum: et quod meruit scalam videre terram. Hec omnia sibi euene-

rant quando persecutionem fugit ipse in mesopotaniam. Sic et modo bona episcoporum sacerdotum et prelatorum malorum cedunt in bonum propter ipsos. Ro. 8. Scimus quod diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Tu ergo uiuito bene: et omnia tibi cooperabuntur in bonum: Igitur vade ad patrem. Filius. Bene contentantur me verba tua. Et cras (vita comite) ad patrem quamprimum ibo: ut ei puram faciam confessionem. Tamen hoc peto: ut dicas mihi ulterius de piritone utrum per ipsam possit ante-

ma sanari: et de eius necessitate. **Angelus.** Placet quod postulas tibi ediffere.

S Scire igitur debes q animam sanari p veram contritionē possibile est et fit cōtinue in his q p penitentiam iustificantur. Quod ratione pbat alex. vbi ē primo sic: Natura nihil facit frustra: 3° de anima. Et hoc intelligit d natura naturata: ergo a fortiori natura naturās nihil facit frustra que perfectissima est: sed deus est natura naturans: ergo rē. Tunc sicut d s instituit baptismum et penitentiam et alia sacramenta ad sanandum morbos spirituales Si ergo illa frustra instituta non sunt: sequitur q possibile est animam posse sanari: q rē. Quod etiam multis exemplis sacri euangelij probatur scz in petro: maria magdalena: seruo centurionis: rē.

Secundo scire debes q huiusmodi sanatio principaliter fit per penitentiam et maxie per contritionem. Ad quod intelligendum ponit alex. de al. duplicem infirmitatem in quam homo cadit p culpam suam: qz primo efficitur debitor pene. Et hec est quedam

infirmitas. Unde super illud ps. Miserere mei domine qm infirmus sum. dicit glosa. reatu infirmatur anima: a quo reatu sana me dñe. Et ab ista infirmitate fit sanatio per contritionem: quia p contritio nem reat⁹ pene eterne comutatur in obligatōnem pene tēporalē: qua postea sanat confessio et satisfactio. **Uñ Brezgoz.** Contritio pungit: cōfessio aperit: satisfactio cathaplasma apponit. hec alexan.

R Sed vt magis intelligas quid contritio sanat doc. s. b. tibi in mediū ducā h incidentia. Dicit enī idē i 4 di. 14 q illud qd i pectore manet post actū pccī dī offēsa macula reat⁹: q oīa dicūt relatōez ipis scz ordiatōz ad penā: q ordiatō vt ē dīscōnētiēs ipi aīe dī ei⁹ macula sic p oppositū pulcritudo. Et at ē obligatō formalis ad illā penā dī reat⁹. et vt ē act⁹ volūtatis diuine i qua est tota ista realitas p quē actū ordinat ad talē penā dicūt offēsa. Nihil enī ē aliud offēdi vl' irasci i dō q velle vindicare ista pena. Et licet dī dicat figuratiue irat⁹ vl' offēsus tñ accipiēdo istā ratōnez irasci pro velle vindicare exclus

sa passione cōcomitante illi? velle deus formalit̃ ē iratus vel offensus: qz formaliter ē volens vindicare peccatū cōmissum p̃tra legem suā. Tūc vltra illud quod sic remanet in peccatore post actum peccati pōt deleri: et quādoqz deletur iuxta illud simboli: remissionem peccatorum: et d̃s est remissiu⁹ peccatorū: et qñqz remittēs peccata: qd patz in dauid: petro: magdalena: et hiisimōi pluribus. Tamē non remittit peccatū sine pena equiualente in acceptōne diuina. qz p quodcūqz peccatum offenditur d̃s. offensa autem eius vel ira vt dictum ē: est eius velle vindicare: vlt̃ aliquid sufficiens ad placandum exigere: quo posito quocūqz peccato deus vult vindicare de peccante. Sed velle vindicare est velle punire: ergo post peccatum cōmissū ad eius deletionē requiritur aliqua punitio equiuālēs in acceptōne diuina. Et licz culpa que tollitur tollat̃ realiter per penam sicut obligatio ad aliquid tollitur p solutōz illius. Et licet quādoqz tollat̃ per aliud a pena equiualens

in acceptōe diuina: tamen regulariter per penaz ordinat̃ etsi nō tollatur. Et hoc ē qd dicit Boe. qz pena ē ordinatiua culpe: ita qz nō p̃t relinq̃ in vniuerso aliqua culpa cui non correspondeat pena ordinatiua. Ex his sequitur quid sit qd post actum peccati deletur seu sanet̃ per contritiōez. Hec Sco. **M.** Secūda infirmitas in peccatore est qz ex peccato sequitur mabilis ad bonum et facilis ad malū: et impotens ad resistendū malo. Et illa dicit̃ sequela peccati: Et ista infirmitas habet sanari per virtutes q̃ rectificānt aīm in viribus suis. hec alex. Sed q̃ necessaria sit ipsa contritio ad delendū pctā tibi insup edisseram. Supposito enī illo quod ab omnib⁹ doctoribus tanq̃ verū habet̃ scz qz om̃es homīes naturaliter appetant felicitatē et sūmū bonū: et naturaliter suigant malum p actum nolendū qz opposita habēt se circa idē. Cum igit̃ beatitudo eterna et increata sit summū bonum: et damnatio eterna sit summū malum: ipsa beatitudo sūme querenda est: et ipsa pena sūa

Sermo XIX.

me querenda est: et ipsa pena summe fugienda. Sed a peccatore nec illud acquiri potest: nec istud vitari sine contritione: ergo sume necessaria est contritio. Igitur per hoc (quia ut dictum est contritio necessaria est ad deletionem peccati et congruam dispositionem in fundendi gratiam) iam tibi declarabo quomodo se homo peccator disponere debet ad illam contritionem obtinendam. ad quod requiruntur aliqua que ex dictis doctorum colliguntur super magistrum in quarto. scilicet in diversis distinctionibus.

Primum est diligens discussio conscientie et distincta precogitatio omnium moralium de quibus prius homo non est sufficienter contritus et cuiuslibet eorum cum circumstantiis aggravantibus et maxime que in aliud genus peccati transformantur. Et hoc docet augustinus in libro de vera et falsa penitentia: et allegat eum magister distinctio 16. Nam postquam enumeravit multas circumstantias peccatorum subiungit dicens Omnis illa varietas est consideranda et deservenda. Et post pauca dicit. Immoretur in sin-

gulis istis et sentiat modum criminis purgans lachrimis omnem qualitatem vitij.

Nam secundum requisitum est nolitio displicentia seu detestatio omnium et singulorum mortalium peccatorum suorum: quorum in predicta sua precogitatione et meditatione poterat esse memor. Ista autem detestatio et nolitio autem est condicionalis que vellet si possibile foret se non peccasse. Autem est optativa ut utinam non peccassem: etc.

Quia autem talis nolitio et detestatio requiratur patet sic: quia ipsa contritio est ista displicentia essentialiter. ut magister dicit in distinctio 15. et doc. de super. Igitur talis displicentia nolitio et detestatio requiritur de omnibus peccatis. quia si adhuc unum peccatum placeret: penitens talis non esset. Ratio est: quia si finaliter displicere debet peccata quia sunt contra deum. Sic sicut unum est contra ipsum: sic reliquum et omnia: ergo etc.

Nam deus cuius opera perfecta sunt totum hominem saluum facit: aut nihil in eo. de pe. di. 3. c. Sunt plures adiuncta glo. **U**nus autem. Sunt plures que penitet peccasse et

non omnino : referantes sibi
 quedam in quibus delectant
 non aduertentes dominus si
 mul mutum et surdum a de-
 monio liberasse. vt matth. 12.
 luce. 11. Tercium requisitum
 est vna generalis detestatio
 omnium peccatorum suorum ob-
 litorum et ignoratorum quod com-
 misit et nescit. et debet etiam
 contritionem illam habere sed
 ipsa negligentia et obliuio : et
 debet verisimiliter timere quod
 multa plura commisit que nescit.
 Quartum requisitum est
 vt homo cesset a peccatis : et
 habeat propositum cessandi et
 cauendi se a peccatis in futuro.
 Nam hoc patet ex defini-
 tione penitentie : vt patet super.
 Quintum requisitum est pro-
 positum confitendi omnia sua
 mortalia prius non confessa
 seu fecte confessa : et a quibus
 prius non est legitime abso-
 lutus. Item debet etiam ha-
 bere propositum satisfaciendi
 deo pro peccatis. Sextum re-
 quisitum est motus li. ar. in deum.
¶ Omnes enim doctores in
 17. di. dicunt : quod ad iustifica-
 tionem impij requiritur mo-
 tus liberi arbitrij in deum. et
 videtur quod ille motus li. ar. sit

dilectio dei actualis super omnia
 que ipsi penitenti sit causa
 doloris peccatorum et dete-
 statonis principaliter propter
 deum et in quantum sunt dei
 offensiva contra honorem ipsius
 facta. Septimum requisitum est
 vna generalis detestatio om-
 nium peccatorum mortalium.
 Nam vt omnes concordant :
 ad iustificationem impij requi-
 ritur etiam motus li. ar. in pec-
 cata sua. Qui motus est eorum
 detestatio omnium in generali
 Et vt dicit thomas in tertia parte
 q. 85. Predictus motus vo-
 luntatis in deum scilicet qui eius
 est dilectio super omnia est na-
 turaliter prior isto motu vo-
 luntatis in peccata : et est cau-
 sa eius. Dicit enim quod actus pe-
 nitentie virtutis est propter pec-
 catum ex amore dei. et quod pri-
 mus actus scilicet amor dei est cau-
 sa et ratio secundi scilicet actus pe-
 nitentie sue detestatiois. Et
 ibidem dicit. q. 80. quod ad ve-
 ram penitentiam requiritur quod
 homo deserat peccatum in quo
 tum est contra deum. Et post
 pauca subdit. Si enim displice-
 ret homini aliquod peccatum
 eo quod est contra deum super omnia
 sibi dilectum eo quod requiritur

Sermo, XIX.

ratum ad rationem vere penitentie: tunc etiam displicent si bi omnia mortalia. Hec ille. Igitur ut illi materie finem dem Sciendum quod quando homo in his pretactis se exerceuerit: et finaliter ex dilectione dei mouetur ad detestandum peccata a se commissam quod sunt contra honorem dei: tunc deus dimittit peccata non precise ex valore contritionis: sed propter meritum passionis iesu christi: quia sua passione et morte meruit homini ut quando homo in fide ipsius christi et propter deum detestatur peccata sua secundum modum premissum: tunc deus dimittit ea propter hoc: quia christus dominus iesus satisfecit pro peccatis omnium. Et hoc est lauari in sanguine christi communicare scilicet passionibus suis. Et hec de contritione dicta sint. ¶ **Filius.** Optima est tua informatio: summaque mihi placida: et ita cor meum penetrauit: et paratus sum omnia peccata confiteri patri: tamen unum adhuc restat quod me reddidit attonitum licet non omnino auersum. et est istud. Nam ut video et lu-

cedarius apparet quod hi qui ecclesiam christi regunt quasi in omnibus statibus huic pessime miserabilique seruituti scilicet diaboli plus ceteris subiacent: raroque penitentiam veram (ut tenentur) agunt: sed potius huius mundi vanitatibus die noctumque inservunt: vellem ut hos alicuius similitudini comparares.

Angelus. Faciam quod hortaris. Vide inquit parabola Et vidit. **Angelus.** Quid vidisti. **Filius.** Vidi et ecce navis quedam magna et plena hominibus) habens arbores veli in medio ad modum crucis) propterbat ire verus hierusalem quantum valuit gubernantibus ipsam alii quibus. Et tamen hi qui eas gubernare debuerant: ac remigando ducebant omnes erant compedibus ferreis confrenati paucis exceptis. Quibus sic captis dabatur cibus tenuis et pauper: ut vix corporis sustentationi sufficeret. vestesque ipsorum similiter talem tenuitatem prebebant. Erant autem diversi status homines ac diuersarum intentionum in navi illa quorum talis erat dominia

Sabbato.

Naz aliqui (qui toto desiderio anhelabant venire ad hierusalem) orabant: ieiunabāt: et cetera bona faciebant super: plici oratione deum petētes: ut nauis cum ipsis hominib⁹ secundum haberet pgressum: quatenus optatum pertingere portum valerent. Alij autē quibus tale desiderium minime erat sedebant comedentes: ac varijs ludibrijs se occupantes. ex quibus aliqui anteq̃ nauis ad portum veniret mortui sunt ac in mare proiecti. Ceteri videntes h⁹ (sepositis ludibrijs) orationi se dederunt cum alijs bonis petentes deum ut prosperū iter pagerent. Factum ē autē ut nauis portum apprehēderet peregrinūq; hierusalē intrarent: ipsis gubernatorib⁹ nauis in nauē quasi omnibus mortuis et ī pfundum maris proiectis. Hec est similitudo quam vidī. **Angelus.**

Congruam vidisti parabolā. Nauis hec ecclesia sancta ē: gubernatores prelati doctores et predicatores: ceteri homines simplices subditi. Hierusalem beatitudo. mare hic mundus. Sed quod vidisti de his qui nauem regebant multos captos ac ligatos mali sunt prelati et doctores qui varijs peccatis sunt irretiti. qui pro omnibus laboribus suis tenuem victum obtinēt. quia temporalibus a deo nō nunq̃ dotantur qui eternis ac celesti hierusalem digni nō sunt. Similiter hi quos vidisti ludentes et. ad hierusalē celestis patrie minime perueniunt. Sed solum boni tam prelati q̃ subditi qui ī bono gratie perseuerant vsq; in finem. Igitur tu fac similiter. Et hec sufficiant me dixisse de tertio statu filij prodigi cū suis conditionibus.

Figura sequens declarat quomodo filius prodigus peccata sua confitetur patri: et se nō dignū fore aīmodo uti filii nomie conq̃rit: supplicās fieri vn⁹ ex mercenariis prijs

Figura dñice Vculi

Bñica Oculi

Bñica Oculi. **Sermo. XX.**

Adam et dicā
Pater peccaui in ces
lu et corā te iam non
sum dignus vocari fili⁹ tuus
fac me sicut vnū ex mercēna
rijs tuis. Lu. 15. Verba sunt
filij prodigi pñitentis peccata
sua. Hāc post pñitionē est ne
cessariū pñitōi vt etiā cōfiteat̃
eccē te pctā sup quib⁹ pñitus
est. **¶** Et merito qz pec
cator nō solū deū sed etiā ec
clesiā offendit: qre nō solū sa
tisfacere debet deo p pñitōez
sed etiā p pñitionē eccē scē
Sic notat jo. an. d. regu. ju.
li. 6. c. pcti venia nō dat nisi
corrector: qz eccē sponsa ē xpi
24. q. 1. omnib⁹ ⁊ c. loquit̃.
Itē mīr nra est di. 12. non de
cet. Agit post pñitionē debz
sequi cōfessio. Rō etiā ē alia
qz in pñitione sicut supra di
ctū ē includit̃ ppositū pñiten
di ⁊ satisfaciēdi: bñ g fili⁹ p
dig⁹ dicit: vadā ⁊ dicā pater
peccaui. Agit postqz expedi
ui. (vt potui) statū recogniti
onis sui ipi⁹ filij pdigi q stat
us respicit attritionē ⁊ cōtri

tionē. Hūc supest videre de
q̃rto ei⁹ statu: quo iā vult ea
que in pñitōe reppit mala cō
tra deū pñem cōmissa humil
lit̃ pñiteri. Ideo dicā: vadam
In quib⁹ verbis ostendit se ha
bere q̃ttuor bonas pñditiones
in isto quarto statu. Hāc ibat
festināter: pñessus est fidelit̃:
orauit humilit̃. Et se labori
bus penitētia lib⁹ subiecit lis
benter. Quo ad pñmū dicit
jho. scdm ibi: pñ peccaui. ter
tū ibi nō sum dignus. q̃rtū
ibi fac me sicut vnū. ⁊c. scz sicut
vnū labores pñiales susci
piētē. In hac g bñica venit
angelus ad filiū suū sibi a pa
tre cōmissū: et iā inuenit euz
distantia haut magna elōga
tū a regione in qua sub tam
diro dño tam eleg⁹ hacten⁹
victitauit: vidit etiā dñm por
coz stantē circa porcos tristē
qz faciē pñtendentē de amissi
one serui illius. Nec mir⁹ qz
sicut angeli boni gaudent de
vno pctōre pñiam agēte: sic
mali angeli tristant de peni
tentia peccatoris. Et pmissa
salutariōe hilari facie eum ce
pit alloq̃ dicens. Quo tendis
et quod ē ppositū tuū? **¶** Fi
lius. Ad pñem volo ire vt

Bñica Oculi

arma eius aufert: in quibus cōfidebat: et spolia eius distribuet. Qui non est mecū aduersū me est. Et qui nō colligit mecū dispigit. Cum imundus spūs erierit ab homine ambulat per loca arida et in aquosa querens requiē et non inueniens dicit. Reuertar in domū meam vnde exiui. Et cum venerit inuenit eā vacante: scopis mundatā et ornatā: et tunc vadit et assumit septē alios spūs secū nequiores se. Et ingressi habitant ibi: et fiunt nouissima hoīs illius peiora prioribus. Factū est autē cū hec diceret: extollens vocē quedā mulier de turba dixit illi. Beatus venter qui te portauit et vbera que suxisti. at ille dixit. Quinimo: beati qui audiūt verbū dei et custodiunt illud.

Vides igit q̄ merito ad p̄ez p puraz p̄fessionē accedas cū te potest: scit et vult a potestate diaboli liberare: quē admodū istū de quo p̄ns euangelii dicit. Similiter et animā tuā sanare: sicut et sibi fecit: vñ fm Bedā tria miracula fecit xps in illo. Nam fm matheū erat cecus mutus et a demōe possessus. Mutū autē et surdum dicit lucas demoniū esse: qui peccatoribus hāc ingerit passionem: vt verbū dei nō audī

ant: peccata sua nō p̄fiteātur ac ceteratē vt futura mīme p̄uideant. Sed xps ab his malis penitente liberat. Deīnō dat etiā salubria medicamēta. Et est p̄mū q̄ qui p cōtritionē et p̄fessionē purgatus est: videat ne cū ab opib⁹ bonis vacet diabolus in mentē eius reintret et tūc posteriora peiora fiant prioribus: qz fm Criso. si quis illustratus est et a pristinis malis remotus denuo redit ad eandē nequā

Sermo. XX.

etiam grauior deinceps erit peccata sequentiū peccatorū. Secundū remediū est diligens verbi dei exauditio et custoditio: de quo hic supersedeo.

S **F**ilius Audio quod verū est quod dicis. Igitur ut apud primum possim veram confessionem facere: et per hoc gratiam eius impetrare: rogo ut me velis ea in re informatū habere Angelus. Multū vtile est hominī scire de hac materia. Igitur tibi hanc proponam sub triplici oratione. Primum scire te oportet quae sint confessionis pambula: quae cōcomitātia: quae subsequētia. Antecedentia est debita pparatio. Cōcomitātia est cum suis additionibus. Confessio subsequētia est cum custodia et operatione virtuosa gratiarum actio. Quo ad primum sciendum quod pambula sunt studio sa exortatio conscientie: displicentia culpe: propositus melioris vite. Et hec habes supra in sabbato primo. Verū tamen ut hec pambula melius intelligas scire debes quod confessio debet fieri cum magna pparatione: quia ante confessionem debet fieri quod libenter pparare ita quod noticiam et memoriā eius

habeat quod debet pferri: quod si ex ignorantia siue obliuione pcedente: et notabili propria culpa quis obmittit cōfiteri vñū peccatū mortale: aut eius circumstantiā ad confessionem necessariam nō excusat: nec vere confessio dicitur: vt nota glo. ray. de pe. et re. §. circa pñci. et de pe. di. i. Si obliuiscaris peccatorum tuorum scis ea cōfiteri: vt dicit glo. in cōlinial: tunc eorum recordaberis nolēs quā in toto publicabunt et in cōspectu pferent omniū tam amicorum tuorum quam inimicorum. vñ. 2. Re. ca. 12. Dixit deus ad dauid quā peccauit in vris et versabere. Tu fecisti abscondite ego autē faciā manifeste coram cuncto israel. Sic deus peccatori dicet. Et ideo si quis ex sua culpa ignorat quae debet cōfiteri: seu eorum oblitus est debet de huiusmodi intelligentia et corde dolere et firmiter se emendare proponere: vt no. in sūma confessio. li. 3. ti. 34. questi. 19. Unde confessor si aliquem impreparatum inuenit ad confessionem accedere debet ipsū amonere ut cum pparatione veniat. De qua pparatione dicit. Esa. 18.

C Bñtca Oculi.

Recogitabo tibi omnes an-
nos meos in amaritudine ani-
me mee. **R** In quibus
verbis triplicē modū prepa-
rationis ostendit scz cogitati-
onis: recordatōis: et amara-
tionis. De prima dicit Reco-
gitabo: id est iterū atq; iterū
cogitabo: scz quid in confessi-
one dicere debeam. Quia vt
beatus grego. in morali. ait.
Debz vniuscuiusq; mēs cau-
sas suas apud deum contra-
se sollicita inquisitione discu-
tere. Nec ille. Sed hoc nō so-
lum facere deberet tempore
confessionis homo prudens.
Verū etiā toto tempe suo ve-
luti bonus mercator nunq̃ i-
se quiescens nisi prius scā di-
scussione opm p ipm factorū
bonorum vel malorum fm il-
lud pictagore. Duoz inquit
tempm cura habenda ē. Ma-
ne quid acturi sumus: Sero
quid fecerimus. Quod meli-
us exponit Seneca de ira di-
li. 3. disti. Qui quotidie ad
rationem reddendam vocan-
dus est faciat hoc quod sex-
ti⁹ egit qui consummato die
cum se ad nocturnam quietē
recepisset interrogabat ani-
mum suū. Quod hodie ma-

lum tuum sanasti. Cui vizio
obstitisti. Qua parte melior
es: sinet ira: moderator erit
qui scit se quotidie ad iudi-
cem venire. hec ille. **S**ed
ad propositū redeamus. nā
hi oppositum faciunt qui ve-
luti bestie ad confessionez ac-
cedunt nihil prius vel parū
de confessione cogitantes nī
si postq̃ venerint ad confesso-
rem: et duobus aut trib⁹ pec-
catis confessi q̃ sibi tunc ex
casu incidūt: sedēt quasi mu-
ti: qui prius oīm maloz fues-
rāt psci⁹ et. Debet etiā confi-
tens cogitare de bonis amissis
que facere debuit et nō fe-
cit: qz multi sunt: qui etiā pec-
cata commissā dicere in p̃fessio-
ne sciūt: nihil tamē vl̃ pa-
rū sciūt dicere de peccatis ob-
missis. Unde math. 25. dī-
citur: Ite maledicti in ignez
eternum. Et subditur ibi ra-
tio qz esuriui inquit christus
et non dedistis mihi mandu-
care. et. Aides igitur qz pec-
cata obuisionis narrantur.
De hac igitur cogitationis
p̃paratione ecclī decioseptio.
Sapiens dicit: ante iudiciū
scz confessionis interroga te
ipsum cogitando pctā: et tūc

Sermo XX.

In conspectu dei inuenies p-
piciationem. **A** Secun-
dum preparatio est recorda-
tionis: ideo dicit omnes annos
re. i. omnia peccata mea q̄ fe-
ci toto tpe vite mee recorda-
bor tibi. et hoc fit etiā. ix. mo-
dis scz ex cōsideratōne etatis
quid videlicet tempe infan-
tie egerit: et sic consequēter.
Secundo ex cōsideratione
status in quo est vel fuit scilz
virginitatis matrimonij re.
Tertio ex cōsideratōne for-
tune prosperitatis vel aduer-
sitatis. Quarto ex officiorū
cōsideratione re. Quinto
ex cōsideratōne societatis cū
quibus conuersar' est Sexto
temporum in quibus pecca-
uit: vt in sacro. re. Septimo
ex cōsideratōne peccatorū
cordis. Octauo oris. Nono
operis. Tertia preparatio q̄
sequitur ex predictis dicitur
amaricationis: qz penitens
predicta cogitando irruat in
amaritudinē et dolorem: ideo
sequitur in amaritudine ani-
me mee. De qua dicitur jere-
mie. 31. pone tibi amaritudi-
nem: dirige cor tuum in vias
rectam. Item dauid de illa a-
maritudine dicit. Fuerūt mi

hi lachryme mee die ac nocte
re. Et hec amaritudo fit cuz
pectā recogitat cū displicētia
volūtati de q̄ d. 7. Et hec s̄
primo sufficiant dixisse: nunc
dicendum est de concomitan-
tibus. Et primo de confessio-
ne in se et in sui ratione et q̄d
ditate. **S** Scire igit de-
bes qz confessio vt dicit alex.
de al. 4. pte summe. q. 76. i
princi. est coram sacerdote le-
gitima peccatorum proprio-
rum declaratio. vbi declara-
tio ponitur loco generis et ex-
cludit occultatōnem. Legit-
tima. i. non in toto vel in pte
excusata. Peccatorum non
bonorum propriorum nō ali-
enorum. Unde psal. Dixi cō-
fitebor scz contra occultatō-
nem: aduersum me contra ex-
cusationem iniusticiam meā
non aliorum. Sequitur corā
sacerdote. Non enim sufficit
soli deo confiteri. Hec alex.
Sed hec cōfessio debet habe-
re aliq̄s p̄ditōes si dz eē rcā.
Ex q̄b' aliq̄ sūt de nēcessitate: a-
liq̄ de hñ eē. qz sufficiētia sic
accipit. nā aliq̄ sūt p̄gruitatis
et s̄ hñ eē scz qz sit frequē et ac-
celerata. Alique sunt de ne-
cessitate: q̄r illa ē sufficiētia

Unica Oculi.

Nam confessio potest consi-
derari vt est actus virtutis i
generali. Et sic ei competunt
conditiones generales virtu-
tum moralium. Prima q̄ sit
libēs et volūtaria. Secunda
q̄ sit pura id est preter debi-
tum finē. Tertia q̄ sit discre-
ta: q̄ virtus i medio consistit.
Quarta q̄ sit fortis. Secun-
do pōt considerari vt est act⁹
virtutis specialis scz penitē-
tie. Tūc habet proprias con-
ditōnes. Et sūt tres scz q̄ sit
verecūda humilis lacrimabi-
lis. Tercio potest accipi con-
fessio scz in propria rōne qd̄
est manifestare peccata cōfes-
sori tanq̄ iudici. Ideo dicit̄
confessio quasi vndiqz confessio.
Et sic competit ei habere q̄t-
tuor conditōnes: scz q̄ sit ve-
ra: nuda. simplex: et integra.
Quarto accipi pōt vt est ps
sacramenti: et sic cōcernit iu-
diciū sacerdotis q̄ ē mini-
ster. Et sic debet habere tres
p̄ditōnes: qz debet esse accu-
sans: obediens: secreta: p̄p̄
forum illuz eo q̄ sit foris po-
li. Et sic habes eas conditio-
nes in generali per talem p̄-
dictā sufficiētā. **¶** **U** Mō
de ynaqz singillatim loquē

do et p̄mo de primis duab⁹.
conditionibus scz de accele-
ratōne. Circa quam incidit
questio magna: vtrū homo i
peccato mortali existēs tene-
atur statim cōfiteri? Ad quā
difficultatem dico q̄ duplici-
ter est loqui de confessiōe scz
aut quantū ad actum: aut qn-
tum ad propositum. Et d̄ isto
secūdo mō oēs cōfiter tenent
doctores: q̄ tūc cōfiteri tene-
tur quādo p̄fiteri obligatur.
et conteri astringitur quādo
habet memoriā peccatorū.
qz vt dictū ē d̄ diffinitio p̄ris-
tionis p̄tinet in se propositū
confitendi. Et ideo non ē du-
bitandum q̄ quando pecca-
tor cogitat culpam commissā
vel dei offensam: vel quando
offert se tempus in quo cogi-
tare debet nō dolet de pecca-
to cum p̄posito confitend: no-
uam culpam incurrat: qz exq̄
sibi culpa non displicet place-
re videtur quod mortale pec-
catum est. Quantum v̄o ad
actum ip̄ius confessionis te-
neo cuz alex. de al. rich. tho.
sup m̄ q̄ nemo tenetur confi-
teri nisi semel in anno scz tpe
q̄dragesimali p̄ter q̄ in qnqz
casibus: quibus occurrētib⁹

Sermo. XX.

fieret nouus contemptus habita oportunitate nō confitēdo. **P**rimus est ratioe sacramenti eucharistie sumptōis .j. corin. ii. pphet autem 2c. Nisi forsitan fm richardum de ppinquo expectaret aliuz cui deuotius atq; securi⁹ confiteri se credat. Sic enī expectans tanq; vere penitens nō lo iure coicare phibetur. hec rich. Secundus casus ē rōe periculi: vt quādo ē in imminenti periculo mortis: vt tēpore pestis grauis infirmitatis belli 2c. eccl. 18. Ante iudiciuz interroga teipm. Tercius casus ē ratōne dubij qñ scz phabiliter videt amplius āno illo copiam sacerdoti habere nō posse tpe scz ab ecclesia instituto seu confessozem ydoneum. Quartus ē ratōne stimuli conscientie debz peccatum cōfiteri. Ille enī tenet satisfacere conscientie aut abicere eam. Quintus casus est ratōne statuti siue hoc esset ex aliquo consilio generali siue alicuius religionis. Ille tenetur obedire. Et hec sint dicta de illa conditōne. **S**i

lis consolabile ē vt possit magis deliberatus ad confessio nem venire: cum nō teneat cito post pccati in actu confiteri Sed vnum est quod me mouet ad interroganduz. Si vt discernisti cōfessio tam bona tamq; salubris existit eam sciipienti: cur tam pauci i ei⁹ finali effectui ac fructu permiscant? Angelus eū ad parabolam ducit dicens Vide et vidit. Et angel⁹ rursum Quid inquit vidisti? Filius. Vidi et ecce quidam egrotus iacebat i grabato suo varijs infirmitatibus detentus. Et ecce quidam medicus expert⁹ magniq; nominis ac fame ipsuz visitabat. Qui cum ab eo ipsas infirmitates relatu didicisset: vrinamq; eius visu odoratuzq; iudicasset: sibi melius quo potuit remedia adhibuit. Cui abscedenti promisit se suis persuasionibus (absq; dubio) parere infirmus. Fuit autem in eadem camera syuea (animal i natura sagax) que quicquid medicus prefatus circa vrinam egit oculatius diligentiusq; perspexit. Quid plura: medico a camera infirmi eliminato: accipit

Seria. II.

In manus symia vitruū perspi-
cit et ore vitro applicato vri-
nam gustauit putans hoc fili-
ter medicum egisse. Cui⁹ fe-
tozem cū sensisset vitruū cū vri-
na in terram p̄sciens in fru-
stra fregit. Cui⁹ petulci aīal
ludicro infirmus ī cacchina
tionē ac locūditatē cōuersus
infirmi-
tatis eius grauedines
ludibundo actu symie ex pte
releuabant. Ex cui⁹ releua-
tione sanas medici p̄suasiones
infirmus ipse in obliuionē tra-
didit easq; parum in effectū
ducere curauit. Et sic factum
est vt cum sperasset se infirmi-
tate ex pte euasisse correct⁹
guiori infirmitate vitā misere
finiuit. Hāc vidi pabolā: cui⁹
īterptatōz a te expecto. An-
gelus. Bene vidisti. Hāz
infirmus hic peccatores quē
uis designat qui varijs pctis
iacet grauatus: qui nōnunq̄
eum ad aliquale suoz pecca-
toz venerit recognitionē: pe-
tit cōfessores refert que male
egit. Qui p̄fessor vitruū vrine
fetulēte tūc diligēt cōsiderat
cū p̄fessa petā discernit: cui⁹
videlicet possint fore remedijs.
Quod diabolus (qui in sy-
mia signat) cū viderit absen-

te confessore vitrum cum vri-
na se peccatorum ad partem
sinistram vertit perspicit od-
orat ac in terram p̄sciēs frā-
git: cum peccatori peccata le-
uia facit ac suadet vt relicta
penitentia ad priorē statū re-
uertat. Sed tunc eger pecca-
tor in risum vertit cum cōsen-
tiēs diaboli instinctui: qđ do-
lose p̄suasit damnabilē perspi-
cit. Et tunc putat se leu⁹ ha-
bere cū in p̄sciētia peccatorū
recognitione nō grauatur. Et
is talis tūc vita morit⁹ cuz ab
hac vita discedens eterna vi-
ta priuatur. Quare o fili esto
constans facere penitentiam
et p̄silijs discreti p̄fessoris omī
diligētia stude acquiescere.

Seria secunda.

Adam et dicā
Vpater peccaui ī
celum etc. Hodie an-
gel⁹ iterum more solito filius
suum adit et ipm in itinere cō-
stitutum inueniens ait. Sas-
tis tardo gradu (vt video)
incedis. Cur nō festinas. Ne-
scis qđ tempus breue est. Au-
di quid ecēs. 9. dicat. Qđ
cunq; potest manus tua instā-
ter opare: quia nec opus nec

Sermo XXI.

ratio nec sapiētia nec sciētia
erunt apud inferos quo tu p
peras. Et ibidem dicit. Nescit
homo finem suū: ideo accele
ra ad patrē. **Filius.** pre
sto sum et pposui id facere sz
occurrit e regione qđ timorē
quendā mihi incussit. Si enī
(vt hactenus) a te audiui de
tis tam efficaciter potest opa
ri in peccatoribus iustificatio
nem et sibi res illa tam facilis
est. Cur tam pauci iustificant
ab eo: cum tamē videm⁹ tot
venire ad confessionem q̄ tā
men manent in peccatis de
post sicuti antea fuere. **¶** **Angel⁹.** Hanc dubiū de⁹
potest sciri et vult operari in
peccatore veniente ad se per
puram confessionē. **¶** Quamē
tam pauci purgant a peccatis
p eos stat: qz non veniūt pu
ra fide et recta intentiōe: ideo
non potest deus in eis bonus
nū operari. **¶** Et q̄ hec res sic
se habeat Audi euangelium
quod hodie sancta proponit
ecclesia. Et quod scribitur.

Luce. III.

In illo tempe. Dixerunt pharisei ad iesū:
quanta audiui⁹ facta in capharnaum
fac et hic in patria tua. **Ait autem.** Amen dico
vobis quia nemo ppheta acceptus ē in patria
sua. **¶** In veritate dico vobis multe vidue erant
in diebus helie in israel quādo clausum est ce
lum annis tribus et mensibus sex cuz facta es
set fames magna in omni terra: et ad nullā illa
rum missus est helias: nisi in sareptam sidonie
ad mulierē viduam. **¶** Et multi leprosi erant in
israel sub heliseo ppheta et nemo eorū mūdatur⁹
est nisi naamā syrus. **¶** Et repleti sunt omnes in
sinagoga ira hec audiētes et surrexerūt: et elece

eum extra ciuitatem ⁊ duxerunt illum vsq; ad
supercilium montis super quem ciuitas eoruꝝ
erat edificata vt precipitarent eum. Ipse autē
transiens per medium illoruꝝ ibat.

Vides igit̃ q; taz ex veteri te
stamento ⁊ ex nouo testimo
nium habes q; impedimētuz
opationis diuine non est ex p
te dei sed ex pte hominis in
dispositi ad suas opationes.
Vnde ambro. sup lucam. h^o
enim exemplo declaratur q;
frustra opem misericordie ce
lestis expectes si aliene fru
ctibus virtutis inuideas. Vi
de igitur qd mali inuidia as
ferat quia indigna ppter in
uidiam patrie indicatur. Al
fm orige. mistice aliquid la
tet in hac historia. Et expo
nit mistice de iudeis reproba
tis ⁊ gentibus electis. hec il
le. Vel vt omnes tangit ma
los impediētes inspiratōes
sciendū q; nazareth floridus
interpretatur. Et potest hic
signare quemlibet superbuꝝ
cuiuslibet status: q; talis per
suam superbam excusatiōem
non admittit christū operari
gratiam penitentialem quā
veniat ad penitentiā: q̃si tal
christo dicere vellet: fac me

cū miscdiāz sicut fac̃ caphar
naum que vallis consolatiōis
interpretatur ⁊ signat humiles
qui a deo consolantur: q; tal
ibus dat grām. Jacobi. 4.
humilibus dat gratiam per
quam eos consolaf. **Q** ⁊ flo
ridi sūt hodie ecclesiastice p
sone non virtutibus sed innu
merabilibus vitijs. ob id raz
rissime gratiam consequunt̃.
Raz tales nemo prelumit ar
guere: vt habetur. dist. 83. c.
nemo: quia per scientiāz quā
superbe possident: rationes
formant excusationis in pec
catis. Sic et alij quoz super
ba est mens gratiam pnie mi
nime recipiunt. Tu ergo fili
esto vallis p humilitatem vt
aqua gratie possis repleri et
sic accedere ad patrē et signū
vere iustificatiōis in te opaz
bitur. **¶ Filius.** Et
audio culpa dei non ē sed ho
minis impediētis. Quare
te velim rogatū vt edisseras
mibi vltorius de cōditiōib;
p̃fessionis: vt cū ad patrē ve

Sermo XXI.

nero impedime ntū nullū me
cum habea. **Angelus.**
Scire debes q̄ scda conditō
que non est s̄ necessitate dici
tur frequentatio. Abi sciēdū
q̄ frequentare p̄fessionē dupli
citer potest fieri. Unomō vt
si frequēter ceciderit in pec
catū p̄ p̄fessionum frequenter
resurgat. Et hoc est laudabi
le: q̄ sept̄ ies cadit iustus in
die et resurget. puer. 24. de
pe. vi. 3. septies. Aliomō po
test intelligi vt eadē pctā pec
cator sepius confiteat̄: et tūc
dico q̄ non est necesse vt qui
semel bene p̄fessus est itera
to cōfiteat̄ peccata sua: nisi in
aliquib⁹ casibus. Primus ē
p̄pter malā dispositionē con
fitentis qm̄ fiete accedit nec
vult seu intendit abstinere a
pctis: vlt̄ p̄fiteat̄ sine p̄tritione
seu attritione: vel q̄ nō vult
restituere male ablata vlt̄ odi
um et filia. Itē si ex verecun
dia aliqua reticet. Similiter
si ex obliuione (que ex crassa
aut affectata ignorantia p̄ce
dit) nō p̄fiteat̄ necessario cōfi
tēdat: tenet etiā alia p̄fessa re
iterare. Quia talis crassa ne
gligentia et ignorantia p̄pe
tolum est ar. d̄ iuii. 7 dam:

no dato c. Si culpa. et d̄ pe.
et re. c. **Questiū.** Et insuper
quando scienter aliquid ob
mittit et recipit absolutionē
peccat nouo peccato mortali
sic etiā verum est quādo fiete
quis mō p̄dicto accedit. Tal
fm̄ Rich. tenet p̄fessionē ite
rare huic cui fiete fecit vlt̄ vni
alteri. Et illam fictionē singu
lariter debet p̄fiteri. **C**

Secundus casus est qm̄ quis
obmisit implere sibi iniunctā
penitentia. Itā vt dicit alex.
7 rich. Si recordat̄ de peni
tentia et possit refici et fecerit
tunc non tenet reiterare p̄fes
sionem nisi vt p̄fiteat̄ de tali
negligentia obmissionis Itā
certū est fm̄ sco. in. 4. di. 15.
q̄ ex negligentia obmittēdo
facere penitentia p̄dictā mor
taliter peccat: quia egit cōtra
p̄ceptum confessoris et eccle
sie. Si autem s̄ penitētia nō
recordat̄ 7 ad alium p̄fessōrē
vadit vel ad priorē: qui tamē
etiam non recordatur quid et
penitentie iniūxerit: tenet tal
totā confessionē priorē rei
terare illi vlt̄ alteri iurisdic
tionem in eum habenti. **Terti⁹**
casus quando illi sacerdoti
confitetur qui iurisdictionez

Secunda feria.

super eum non habet vel etiam facultatem non habeat discernendi. Et ideo debet confitens confessorem querere qui sciat et discretionem habeat: sicut habet de pe. di. 6. ca. q. vult. Attamen multum laudabile et utile est extra illos casus idem peccatum pluries confiteri. Et hoc finit. In. 4. di. 17. scilicet propter quatuor rationes. **P**rima propter erubescenciam confessionis: que est pena satisfactoria de qua infra de satisfactorie dicam. Secunda ratio propter efficaciam clavis sacerdotalis. Tanta est enim virtus ipsius quod homo posset totiens confiteri quod ab omni pena liberaretur. Tertia ratio est propter orationem sacerdotis pro si bi confitente intercedentis: ideo ante absolutionem orat. d. misereatur tui. Quarta est propter deuotionem confitentis ad quam ex assuefactionis confessionis inducit. hec tho. Quarta potest apponi scilicet propter meritum quod ex virtute humilitatis venit. Attamen quis non sit necessarius confiteri nisi semel in anno extra prefatos casus: Amen non aliter confiteri pe-

riculosum est propter quatuor que ponitur in summa confessionum li. 3. ti. 34. q. 65. Primo propter incertitudinem temporis Lu. 12. veniet dominus cui illius quando non sperat. Et ibi exemplum habet de diuine. Secundo propter accumulationem criminis. Nam quanto quis maiori tempore residet in peccatis tanto plura et maiora vel grauiora peccata accumulat. Epoca. vlti. q. in sordibus est sordescat: ratio est quia vnum peccatum disponit ad aliud. Tertia ratio est propter elongationem conversionis. Nam quanto quis tardat amplius confiteri tanto difficilius conuertitur. unde Ouidius. Qui non est hodie cras minus aptus erit. Quarta ratio quia ostendit talis veram contritionem non habere: quam tamen habere ex necessitate tenetur quando perpetratum peccatum cogitat subtili meditatione qua est dei offensum. Et ideo dicit alex. de al. pte. 4. sum. q. 77. memor. bro 4. arti. 2. Quod sicut nunquam est sufficiens contritio de mortali sine proposito confitendi: sic filius (sine iudicio dico)

Serino. XXI.

¶ non est sufficiens p̄ritio si-
ne executione p̄positi offerē-
te se oportunitate ⁊ mēōria pec-
cati. Et ideo ip̄e idem respō-
det ad illam decretalez om̄s
vtriusq; d̄ pe. ⁊ re. dicens: q̄
illa decretalis nō dat licent̄
iam differendi vsq; ad terminū
p̄dictum offerente se opor-
tunitate sed vltra terminum
illum p̄hibet negligentiaz ⁊
dilationē: sicut cum ecclesia
p̄hibet ne quis vltra annum
in excom̄unicatōe remaneat:
nō t̄m per hoc dat licentiaz re-
manere vsq; ad horā illam.
hec ille in questōe vbi querit
vtrum p̄ritus d̄ p̄ctō mortā-
li teneat statim cōfiteri offerē-
te se oportunitate. **E**t Mo-
do videndū est nunc de alijs
p̄ditionibus necessarijs. Et
primo que respiciūt peniten-
tie virtutē sicut omnes alias
Et sunt quattuor vt prius vi-
xi. Prima q̄ sit libens et vo-
luntaria. Hec enī p̄ditio req̄-
rit̄ ad oēs act⁹ mortis. iō are.
3. ethi. loquens de p̄ncipijs
virtutū d̄ volūtario q̄si d̄ p̄nci-
pali p̄ncipio tractat. Dicit
enim ibi q̄ bonum volunta-
rium est simpliciter bonum.
Debet igitur confessio esse li-

bens non coact afficit affectio
achior fuit ioseph. 7. unde ps
Voluntarie sacrificabo tibi.
Secunda conditio est qd vir
tus sit pura. i. ppter bonum fi
nem: et bonam intentionē fa
cta. Debet igit fieri confessio
pure ppter deum non ppter
laudem hoim nec finaliter ti
more serui sed filiali. Ter
tia conditio est qd virt⁹ sit di
creta quia ipa in media con
sistit fm arest. vbi s. fm de
minationē rationis. Sic con
fessio sit discreta. vnd d offi.
custodis c. 1. omnia cum di
finitione agantur que omnes
um virtutuz noscitur esse ma
ter. Et Bernbar. super can.
Discretio quippe omni vir
tuti ordinem ponit: modum
tribuit: decorem et perpetui
tatem confert. Igitur discre
tio in confessione debet consi
stere vt penitēs discrete pec
catorum suorum grauedine
consideret et grauioza pri⁹ cō
fiteatur deinde minora: et hoc
cum maiori maturitate hu
militate: et contritione atq
verecundia ar. ca. amonere.
tricesimatertia. questi. 2. Itā
vbi mai⁹ periculū intendi tur
ibi pculdubio plenius est cō

fulendum & elec. c. ubi periculum li. 6. Nec velut quidam faciunt qui multum ponderant leuia et transcurrunt graua.

¶ Quarta conditio virtutis est quod debeat esse fortis. Nam virtus debet attingere finem suum et fortiter prosequi opera virtuosa: indiget enim confessio fortitudine propter erubescencia et verecundiam quod debet esse in confessione ut infra patebit. Quod sciens diabolus quod vix illa verecundia debeat esse de peccatis non de confessione: persuadet maxime superbis hypocritis et mulieribus ut pure non confiteantur ante ipsorum oculis tendens pudorem confessionis. Ideo necessaria est fortitudo ut propter talem verecundiam non obmittant profiteri peccata. Quam fortitudinem debet procurare quatuor modis: primo natura que dicitur quod sicut homo non erubuit peccare similiter non erubescat peccata manifestare. unde bernardus. Omnia infamia hominum pudet abluere et non pudet inquinari: pudet sordibus abstergere: et non pudet strabere. hec ille. Secundo quia ratio dicitur ut maius malum evitet et minus eligat. Cum

igitur maius malum sit perpetuo in inferno damnari et confundi quam per unam morulam gressum. unde Ecclesiasticus. 14. Non confundaris pro anima tua dicere verum. Tertio quod procurare debet hanc fortitudinem est quia sua peccata confessioni dicit non ut hominibus sed ut deo et ipse teneat secretum illa sub sigillo confessionis. Quarto quod cogitet quod omnia nuda et aperta sunt in conspectu dei. ad Hebraeos. 4. Ideo melius est ut hic pura confessione tegat deo: quia cum confessi fuerint non habent amplius timere de confessione eorum. **¶** **Silius.** Omnia que dicis rationi sunt consona. Sed unus est de quo plurimum miror: quod vix tot homines sunt qui propter verecundiam aut nolunt profiteri: aut non vere et integre confitentur. Cuius ratio est vellere telum tudine scire. **An.** Vide parabola. Et vidit huiusmodi similitudinem: vidi enim quamdam pulchram puellam veste alba induta: cuius parentes eam cuiusdam honesto seruo associata: ad quamdam direxerunt cuiusdam magni domini curiam ut cum eo moraretur et bonis eius conciperet. Et cum iter arripuisset vera

Sermo. XXI.

sus p̄fatā curiā venerūt pri⁹
ad quandā lutosam siluā que
erat p̄ densitate obscura. Erat
aut̄ via quedam iter p̄bēs re-
cto tramite p̄ siluā: atq̄ ipsa
via erat stricta lubrica ⁊ mul-
tū arta habens ex vtraq̄ pte
magnas foueas lutasas atq̄
varijs immundicijs, refertas.
Erat aut̄ in eisdeꝫ foueis ma-
gna multitudo viroz ⁊ multi-
erum: qui om̄es nudo corpo-
re in stercorebus instar suū
volutabant. Cum aut̄ p̄dic⁹
seruus vna cum puella cure
sue cōmissa in p̄fatam siluam
venisset: viamq̄ rectā appre-
hendisset: puelle mādauit q̄
tenus omni cura se custodiret
ne miserijs illoz in foueis
existentium quouis mō intē-
deret: sed omni diligētia viā
aspiceret tam p̄culosam: ne
ad alios in foueā caderet: as-
firmans q̄ et ip̄i in fouea vo-
lutantes ex incuria hūc casū
sustinuisset. Quid m̄lta: se ē
p̄dicta puella sicut mos hūa-
ne infirmitatis est que sem̄ p̄
vetitum tendit. ⁊ circūquaq̄
p̄spiciens cum vie recte non
intendisset in ip̄m quā vidit
lutosam ac inmundam foueaz
cecidit. Quod cum seru⁹ ac

custos ip̄si⁹ vidisset voluit: ⁊
vt sibi manum preberet quas
tenus de fouea eriperetur ei
instanter bis ter ac sepe nūc
ro supplicauit. Tandem ac-
quieuit infelix puella: et ex-
tracta a seruo sic immunda et
lutosā vltērius secum p̄ces-
sit. Quam ad quendā duxit
homīnē: cuius officium erat
huiusmodi imundos laua-
re ⁊ priori dispositioni restitu-
ere. Sed cum sepe dicta pu-
ella ad ipsuz homīnē perue-
nisset verecūdia ducta ob sui
turpitudinē: adire eum oīno
noluit sed in sua deformitate
luti permansit quousq̄ ante
portam curie predicti domi-
ni veniret. Qui dominus ip-
sam tam immundam p̄spici-
ens cūctos curie famulos op-
timatesq̄ suos accersēs ip̄is
(cui⁹ misera puella foret tur-
pitrūdo) nō sine indicibili ip-
sius puelle confusione ostē-
dit: ac ipsam confusibilē ab-
iecit. Hanc vidi visionem igit̄
norans cuius sit interpretati-
onis. Angelus. Veri-
tatis est. Hāc hec puella al-
ba veste induta et a parenti-
bus missa: anima est cuius-
libet christiani: que in baptis-

Seria tertia

mo veste induitur innocentie
et a parentibus scz deo et ec-
clesie (associato sibi angelo bo-
no) ad eternā curiā dirigitur
Silua autē inmundā: mundus
est hic p quē via lubrica pua
et stricta transiit fm illd mar.

7. Quā arta ē via que ducit
ad pīam. Moies circa viam
facientes peccatores sūt q vi-
am vitatis et iusticie relin-
quentes varijs se peccatorū
inmundicijs maculant. quos
cum is videt qui adhuc bap-
tismalē innocentia habet illo-
rum malicia allectus ac puer-
sationem ipsorum curioso in-
tuitu p̄spectans: nihilqz rec-
te vie transitem curans in eā
dem foueā se miser precipitat
Qd vidēs angelus suus. (q
eum voluit suis persuasioni-
bus p̄causatum) nititur re-
trahere. Sed sunt quidā q
cum conceperint bonā inspi-
rationem foueamqz peccato-
rum reliquerint: et cum p̄fes-
sionem puraz facere deberēt
confessori (qui officium habz
tales mūdandi) abducuntur
verecūdia quam sustinūssēt
coraz vno dumtaxat homine
et p̄cedētes vsqz ad mortem
ac in extremo iudicio cum sta-

bunt cum fatuis virginibus
coram deo et toti curie celesti
damnamibilem confusionem su-
stinebunt cum iudex dic Itē
maledicti in ignem eternuz.

Seria iij. Ser. XXII.

Adam et dicā
pater peccaui. rē.
b. Postq̄ egi
primam conditionem quarti
status qua confessio debet es-
se accelerans. Hunc quomō
debeat esse humilis cum cē-
teris concomitantibus edisse
ram. nam dixit non sū dign⁹
vocari filius tuus rē. Agitur
in hac seria venit angel⁹ ad
filium suum p̄digum ⁊ incre-
pans eum dicit. Cur non p-
peras ad patrem et humiliter
te recognoscas: quid lēto pes-
de incedis? **Fil⁹.** San-
geles est quod me itidem tar-
dum reddit. Nam vt experie-
tia me docuit infirmus sum p
omnem modum: et timeo q
post sufficientem recognitio-
nem cum itidem temptatio i
me insurget in hec que humi-
liter recognoui relabari pos-
sem. Et tunc cum omnis recl-
diua peior sit sua radice (vt
medicorum cōmunis positio

est) Insuper quia christ⁹ dicit luce. xj. q. hmoi hominis nouissima peiora erunt prioribus: etiam nouissima foret peiora illis que iam sustineo miseris. Et tunc forte pater motus cōtra me ita me expellet vt beneficium venie nūq. mihi deinceps dabit. Quare melius iudico me hic in hac miseria vitam meam finire. Cum etiam vt habet de iureiu. c. quemadmodū. Hōs spes turpius eiciatur q. si nō admitatur. Igitur manebo.

Angelus. Hec temptatio nō te impediat: q. dyabolica ē. Nam pater ipse non semel sed sepe numero paratus est peccatori ad penitentiam reuertēti peccata dimittere. Ipse enī est medic⁹ spiritalis qui paratus est centies curare si totiens homo p. peccatum infirmatus eum requirit: vt habetur de pe. di. 3. c. adhuc. Nam hoc et discipulos suos voluit facere: vt in hodierno euangelio quod mathel. xvij. scribitur.

In illo tpe Respiciens iesus in discipulos suos dixit simoni petro Si peccauerit in te frater tuus: vade et corripe euz inter te et ip sū solū. Si te audierit lucratur es frēm tuū. Si aut te nō audierit adhibe tecū adhuc vnū vel duos: vt in ore duorū vel triū testiū stet omne verbū. Qd si nō audierit eos dic ecclesie: si at et ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnic⁹ et publican⁹. Amen dico vobis: quecunq. alligaueritis super terrā erūt ligata et in celo: et q. cumq. solueritis sup terrā erūt soluta et i celo. Iterū dico vobis: q. si duo ex vobis cōsenserit super terrā de omni re quācūq. petierit fiet illi a p. meo q. i cel⁹. Ubi enī sūt duo vel tres con.

Seria. III.

gregati in nomine meo ibi sum in medio eorū.
Tūc accedens ad eū petr⁹ dixit Domine: quo
tiens peccauerit in me frater meus dimittā ei?
Usq; septies: Dixit illi iesus: Non dico tibi sep
ties: sed vsq; septuagies septies.

Vides q̄ verū est qđ a me au
disti. Igitur te hic timor mi
nime impediāt. **Filius.**
Si sic est vadas (vt hortar⁹)
ad patrē: et ei confitebor que
cōmisi peccata. Tantū hoc a
te peto: vt me velis vltra infor
mare de confessione et ei⁹ cō
ditionib⁹. **Angelus.** Faci
am quod hortaris. Et alias
tres cōditōes quas ipsa con
fessio vt est specialis virtus
scz q̄ debeat esse verecunda
humilis lachrimosa tibi ex
planabo. **¶** Debet enī pmo
confessio esse verecunda. naz
sicut p inuerecundiā deū offē
dit: ita p verecūdiā ei satisfā
cit hō. **R.** **¶** Dignus ē enī
miscdia q̄ spectali labore que
rit grātiā. Laborat ei mens
patiēdo erubescētiā. Et qm̄
verecūdiā magna ē pena qui
erubescit p christo fit dignus
miscdia. An patet q̄ quāto
pluries p̄fiteretur plurib⁹ cō
fessoribus in spe venie turpi

tudinē criminis tanto facili⁹
consequit veniā aut gratiam
remissionis. **¶** Ut dicit Aug⁹.
Ideo dicit alex. vbi ē q̄ bo
nū ē cōfiteri eadē pctā pluri
bus sacerdotib⁹: tū qz qđ nō
videt vnus videt alius: tum
qz plures orāt p penitente:
tū qz plures erubescētie mi
nuūt culpā. **¶** Nec aut verecun
diā debet esse de peccatis et
nō de p̄fessōe. **¶** Ecōtrario xō
mli faciūt q̄ frōtosi ⁊ inuere
cūdi sūt ad peccandum: ⁊ ef
frontes et muti diabolica tēp
tatiōe ad p̄fitecū: ⁊ p̄p̄ea rē
agūt stultā ⁊ dānosā. p̄z qz n̄
x̄ecūdant de pctō s̄z d̄ x̄rute
scz penitētiā q̄ x̄r saluti om
nino n̄cēria ē. **¶** An ang⁹. i li.
de pe. et d̄ pe. di. j. c. quē pe
nitet: ait. Ex mīa enī hoc p̄
cepit d̄s vt neminē peniteret
i occulto. In hoc enī q̄ p̄ se
ip̄m dicit sacerdoti et erube
scētia vincitur ⁊ timore of
fensi veniā fit criminis.

Sermo. XXII.

Item tales non verecūdanť
qd dñs abhomiāt qđ ē pctm
Ande sap. j4. Abhomiatio
est dō impius et impietas ei?
et verecundatur d eo qđ dō ē
gratū scz d confessione. Ter
tio qz talis non verecundat
sordidari sorde peccati q ex
cedit omnes inimūdicias et se
tores: et verecūdatur ab hu
suis mori sordibus mundari.
qd fit p penitentiam et cōfes
sionē. Secūda conditio illi?
virtutis ē q sit humil. Ande
aug. sup can. x. sola ait. **H**
umilitas p̄inet ad confes
sionem: qz dñ cōfitemur nos
pctōres esse ipa ē humilitas
non vt dicamus illud i lingua
quasi ppter arrogantiam ne
displiceamus hominibus si
nos iustos esse dixerimus.
Itē in li. de sc̄a virginitate.
Quamdiu nō ē in celesti sub
limitate p̄fectio vitupabiles
nos facit in humilitate pecca
torum confessio. Item in li.
de penitētia d̄r. Neqz facili?
ab inimico deicimur q̄ cū su
perbiendo eū imitāmur: nec
vehemētius eū p̄sternimus
q̄ cū humilitatē dñi seq̄mur
nec acriores ei dolores infli
gimus q̄ cū pctōrum, nostro

rum plagas p̄fitendo et peni
tendo sanamus. Itē in. 3. li.
de verbis dñi sermōe. xij. ait
Cognosce te infirmū: cognos
ce te pctōrem: appareat i cō
fessioe tua macula cordis tui
et p̄tinebis ad gregem chris
ti. Idē ille. Ande p̄s. Cor
cōtritum et humiliatū d̄s nō
despicias. An dñs dicit per
iere. c. 3. Tu aut fornicata es
cū amatoribus multis: ve
ni reuertere ad me p humili
tatem: et ego suscipiam te in
gratiaz. qz q̄ se humiliauerit
exaltabitur. Hanc aut humi
litem debet penitens ostē
dere corde ore et ope. Pri
o corde suor peccatorū. magni
tudinem considerādo cogitā
do quibus peccatis tot vicis
bus deū offendit: ac seipsum
penis inferni damnauit. Et
sic cum propheta dicat Mi
serere mei d̄s fm magnā mi
sericor. tu. Secundo debz se
humiliare: ore humiliter cō
fitendo peccata sua. Et i ter
tio opere vt se in manu sacer
dotis collocet. Ande Aug?
ait. Ante ipsum humiliter i
terra genua p̄at: stet sine ca
pucio et alia signa humilita
tis ostēdat. **W** **T**ertis

Seria tertia.

conditio vt est virtus penitentie est q̄ sit confessio lacrimosa. vñ Crisostomus: lacrimae sunt qui celum pulsantes crimina delent: et conscientia serenant: impletur caput aqua: tumescunt oculi et deus indulgentiarum mentem exhilarat: lacrimae sunt quae reconciliant deum: et animam reddunt a peccatis liberam et sanant languores eius. hec crisostomus. Item bernardus. Cor fonte lacrimarum mystice baptizatum dulce dei maiestatis hospitium de adoptatum. Item augustinus. quod aqua lacrimarum balneum est quo abluntur sordes ante ut fiat celestis regis sponsa. hec ille. Et nota quod ut dicit Leo papa in quodam sermone lacrimae ab ipso spiritu sancto sunt. Et ideo quicumque se sentit compunctum sciat hanc gratiam a deo sibi datam. Hanc enim iob. x. desiderabat gratiam cum dicebat. Dimitte me ut plangam paululum dolorem meum. Super quo dicit gregorius. 9. mora. Tunc ad plangendum dolorem nos dominus dimittit cum et mala quae fecimus demonstrat atque ad hec eadem flenda quae cognoscimus adiuniat: culpas oculis obicit et pie manu gra-

tiae vincula cordis soluit ut ad vocationem penitentiae mens nostra se erigat et carnis soluta compedibus in auctorem suum libero gressu amoris tendat. hec ille. **¶** Et quia compunctio lacrymarum ut prius dictum est ex gratia nostri conditoris ac saluatoris est igitur necesse est quod quod donum illud habere desiderat ut ab omnipotenti deo per humiles preces ac virtuosam vitam istud attente querat. Sunt autem duo per quae potest homo obtinere per se consequi hanc gratiam: scilicet primo per humiles orationes et secundo per virtuosam conuersationem. In quibus si quis permanserit et donum illud petierit gratiam compunctionis et lacrimarum omni dubio semoto obtinebit seu consequetur. **¶** Et de hoc dicit beatus Gregorius exponens illud quod Iudicum dicitur c. primo quod caleph tribuit axa filiae suae irriguum inferius et superius. dicit axa super asinum nam sedet cum anima irrita: conabilibus motibus praesidet quae suspirans a patre terram irriguam petijt: quia a creato-

Sermo XXII.

re seu saluatore cum magno gemitu cordis suspirijsq; in ternis querenda est gratia lacrimarum. Reperiuntur etiam aliqui qui receperunt libere p iustia loqui oppsitos tueri indigentibus tribuere ardorem fidei habere: sed ad huc gratiam lacrimarum nō habent. Hi terram habēt australē arentem sed adhuc irrigua indigent: quia in bonis operibus positi: in quibus et feruentes sunt oportet vt timore supplicij vel amore regni celestis mala que perpe- trauerunt deplorent. dat igitur irrigui superius cū se homo in lacrimis celestis regni desiderio affligit. Irriguum vero inferius accipit cum inferni supplicia flendo pertimescit: prius autem inferius cū et post superius datur. hec grego. Sed q̄ per vitam virtuosam et sollicitudinem diligentem circa salutem anime sue sit etiam querenda a deo hec gratia lacrimarum petr⁹ damiani pbat sic d. Si gratia spūssācti defuerit licet mētem quis ad supernā gloriā contendat subleuare licet gebenne supplicia vel peccata

preterita ad memoriā reducat vel etiam domi inice passio- nis mīsteria recolat: ppter hec tamen pie lacrimae nō erū- punt cui mentis archana peccatis exigētibus obdurescūt. Tu autem sicut prudens et operosus agricola agrum tuum indefinenter exerce terrā tui cordis et corporis vomere sancte discipline prescinde vepres vicioz extirpare cō- tende: et sic paratus quotidie tensis in celum oculis super- ni imbris inundatiam prestolare. hec ille. **D**icitur enim de vero penitente Jeremie. 6. Luctum fac vni geniti. Nam ibi dicit glosa. hic docet penitentem quid facere debeant Et alia glosa dicit: nihil dolenti⁹ morte vni geniti. Sed quia nihil debet esse fugibilis et detestabilis et magis nolitum q̄ peccatum: ergo plus flendum atq; dolendum est interne dīp- sis q̄ de quocunq; alio damno illato. Sed pro chdolor contrariuz nunc multotiens videmus in quampluribus qui facillime dampna deplo- rāt terrena: qui tamē ppter peccā flere minime valēt n̄ solū

hi quibus peccata adhuc placent et letantur cum malefecerint. Sed etiam hi qui iam relictis mundi pompis se ad deum converterunt bonis insistentes operibus: qui tamen facilliter deplorant alicuius amici et dilecti mortem. Ideo ne hec materia de lacrimis occasionem det alicui desperandi indigz clariori elucidatione. ¶ Ad quod sciendum qd fm doctores scz Bonaventuram l. 4. di. 16. et fm thom. ibidem. Dicit primo bona ventura qd dolor potest esse duplex scz in ratione qui est displicentia rationis vel passio ex hac resultans in sensualitate. ¶ Si secundo modo accipitur dolor dicitur idem qd non est necesse esse ipsum omni dolore etiam temporalis damni maiorem: quia non est impossibile cuiuslibet. Talis enim dolor non consequitur amorem sed affectionem: et affectio consequitur experimentalē cognitionem. Et quia non omnes habent experientiam divine dilectionis: ideo non omnes ita sensibiliter dolent de peccatis. Si autem dolet quis sensibiliter magis de peccatis quam de temporalis damno hoc perfectio-

maioris est. Sed de dolore ratione existente qui est essentialis displicentia illa esse debet maior omni alio dolore: si cum deum tenetur diligere super omnia: sic hic dolor qui procedit de dilectione si saltem debet esse sufficiens ad deletionem maior debet esse omni dolore alio. Hec ille. Sanctus thomas ponit rationem talem. Nam sensus non precipit peccata ut sunt offensiva dei. Et ideo si dolor de ipsis peccatis debet esse in sensualitate oportet qd causetur ex motu rationis seu doloris qui est in superiori ratione. Sed damna corporalia sunt a sensu perceptibilia quia sensui presentia ut est mors unigeniti. ideo facillius movent sensum et causant tristitiam. Ex quo tunc sequitur facilis resolutio cerebri in lacrimas corporales. nec ex hoc sequitur qd talis habeat maiorem dolorem de damno temporalis quam de peccato loquendo simpliciter de dolore sed bene habet maiorem finem quid. i. finem sensualitatem. Quod sepe fit in multis bonis hominibus devotis et vere penitentibus. Et hec hodie sufficiant. dixi

Sermo. XXII.

te. **Q. Filius.** Et p̄ceptis satis consolabiliter locutus es de lachrimis ⁊ fletu. de verecundia et humilitate que debent esse in confessiōe. Sed satis me attonitum reddit (ea in re) mirabilis dī dispensatio: q̄ vix vult homīs (quem tā nobiliter creauit) confusionem: humilitatem ⁊ fletum ac tristitiam. Cur nō potius delectatur in iocunditate exaltatiōe ac honore hominis quem ad talia creauit? Que ratio sit illius diuīe dispensationis vellem a te scire? Angelus eum ducit ad parabolam dicens Vide ⁊ vidit. Et angelus rursus. qd̄ inquit vidisti. **Fili.** Vidi hominem quendam magnū inelutum habentem filiū quē summe diligebat. Qui filius ex mera insolentia sua ac leuitate quendam petrosū tēptauit ascendere colles. Et cū cum quasi cacumen eius attigisset labando pedibus precipitium graue vsq; ad imasustinuit. Quo casu facies q̄ prius florida pulchritudine rutilabat: collisa in turpitudinem leprosi versa est ac omnia membra viribus suis de-

stituta: ita vt necesse foret ipsum appodiaculis sustentari. Quem pater cyurgico cuiusdam experto commisit: vt ei quantum posset subueniret. Factum est autē cum predictus iuuenis vidisset q̄ tor⁹ decor vultus sui in lepre speciem versus foret: viribusq; omnibus destitutus: nec se posse ob id locunda floridq; iuuentute extollere ductus verecundia in humilem recommendationem cum lachrimis p̄dicto medico se vltro obrulit. et vt sibi subuenire vellet supplex poposcit. Quem p̄dictus cyurgicus in suā accepit curā: ⁊ quātū potuit ei medicaminib; subuenit. Ih̄ac vidi similitudinē: dic rogo cui⁹ sit interpretationis. Angelus. Facilis vtiq; interpretationis est nec necessaria aliqua immoratiōe. Miraris tu q̄ hic iuuenis tam elegans pulcherq; facie fortis et diues p̄ter miser casum ac letalē quodā modo in humilem subiectōz medici cōuersus sit: ⁊ cum lachrimis ip̄m medicū vt curā eius habeat quatinus pristinum decorem obtinere possit ac sanitatē supplex rogauit.

Seria quarta.

Filius. Non miror de hac re. **Angelus.** Quare tunc miraris de homine peccatore qui propter ascensum superbie collapsus est in indicibilem peccatorum turpitudinem cum ad confessorum medicum vitiis spirituales venerit ut sanitatem recuperare possit cum humilitate verecundia ac lachrimis ipsum adire cum maiorem habeat occasionem hec facienda quam si corpalem hunc casum sustinuisset. maxime ob id quod tam bonum patrem offedit eo quod se ex mera insolentia et incuria in peccata precipitavit. Ob id igitur deo placet penitentis humilitas ac confusio: quod sic contraria contrariis curantur: et fit satis diuine iusticie. Igitur seposita hac admiratione cum his tribus conditionibus ad patrem quantocius festina.

Quarta se.

Adā et ol. et c.
Aliso s. d. festinantia quam peccator accedere debet ad confessionem: Nunc de secunda conditione videndum est scilicet quia fideliter confiteatur peccata sua. Igitur et hodie angelus filium non relinquit: sed ipsum vult moris sibi est visitat et inuenit

eum in itinere (et quidem satis concito gradu) festinantem ad ad patrem. Et dicit **Aliso** quod cordi tibi est patrem accedere: et propterea sibi peccata tua: quod cordi mihi est et plurimum gratum. **Filius.** Fateor quia vado. Attamen quidam scrupulus me mente conturbat. Nescio enim que peccata sibi primo ac principaliter debeam proponere et que magis ponderare. **Aliso** enim in humana pollicia quam traditiones hominum ac earum transgressiones plurimae ponderantur duriusque puniuntur quam precepta divina et transgressio eorum. Igitur cum venero ad premissum acculabo me de his negligentiis que corporis mundiciam respiciunt: quasi grauiora sint ceteris. Cumque quasi in omnibus pollicijs modus habet in practica. Nam penes se viderint filios superbire aliaque peccata committere raro eos corrigunt. Si autem viderint eos negligentes in rebus domesticis cito in ira percutiunt eos. Quibus factis nonnunquam reprehenduntur. quod modus et in alijs practica pollicijs. Ex hoc elicio debere me hec plus ponderare quam mandatorum dei transgressionem. **An.** Nequaquam sic est: scilicet ante omnia ponderanda est ipsa decalogi transgressio

Sermo vicesimustertius

no: et p ipis coteri: qz oppo- gūtur: vt patz i hodierno euā
sitū faciētes dire a pre cori: gelio quod math. xv. scribit.

In illo tpe accesserūt ad iesum ab hieroso-
lymis scribe et pharisei dicentes **Q**uare
discipuli tui transgrediūtur traditōnes senio-
rum. **N**ō enī lauant manus suas cū panē man-
ducant. **I**pse autē respōdēs ait illis **Q**uare et
vos transgredimini mādātū dei ppter tradi-
tionē vestrā. **N**ā deus dixit **H**onora p̄rem tuū
et matrē tuā: et qui maledixerit p̄ri vel matri
morte moriā. **V**os autē dicitis **Q**uicunq; dix-
erit patri v̄l m̄ri mun⁹ quodcunq; ē ex me tibi
proderit et nō honorificabit patrē suū aut ma-
trē suā: et irritū fecistis mādātū dei p̄pter tra-
ditionē vestrā. **H**ipocrite bñ prophetauit de
vobis esaiās dicēs **P**opul⁹ hic labijs me hono-
rat cor autē eorū lōge ē a me. **S**ine cā at colūt me
docētes doctrīas ⁊ mādātā hoīz. **E**t puocatis
ad se turb⁹ dixit eis: audite et itelligite nō qd i-
trat i os coīnqnat hoīez s; qd p̄cedit ex ore hoc
coīnqnat hoīem. **T**ūc accedētes discipuli ei⁹ di-
xerūt ei: scis qz pharisei audito hoc x̄bo scādali-
zati sūt: at ille r̄s ait **D**is plātatō quā n̄ plāta-
uit p̄r me⁹ celest⁹ eradica bit: sinite illos: ceci sūt
⁊ duces cecorū. **L**ec⁹ at si ceco ducatū p̄stet ābo i
foueā cadūt. r̄s at petr⁹ dixit ei edisset nob̄ pa-
bolā istā. at ille dixit adhuc ⁊ vos sn̄ itellcū estis.

Nō itelligit qz oē qđi os intrat i vētrē vadit et in secessum emittitur. **Q**ue autē pcedūt de ore de corde exeunt z in ea coinquināt hōsem. De corde enī exeūt cogitatiōes male homicidia adulteria fornicatiōes: furta falsa testimonia blasphemie. **H**ec sunt que coinquināt hōminem. **N**on lotis aut manibus māducare nō coinquinat hōminem.

Vides enī ex hoc euangelio qz maiora peccata debent pncipaliter confiteri z ponderari. **S.** **H**am talis puer: sio qz scz traditiōes hominū quasi plus ponderātur q̄ diuina pcepta ex quinqz ortum habet scz ex quadā supsticio: ne: ex cupiditate tpaliū: ex puerfo honore: et ex ypocrita quod singulariter est in religiosis: et quinto ex cecitate. **Q**ue omnia christus in hodierno euangelio quod audisti deprehendit. Et ideo tu vade confitere peccata que commisisti contra deum et cōtra eius precepta. **Filius.**

Si sic est faciam quod hortaris. **Sed** rogo dic mihi ultra de conditionibus peccatorū.

Angelus. **F**aciam quod petis. **H**am vltterius scire debes qz sunt alie cōditiones q̄

respiciunt confessionē: vt accipit in sui ratiōe ppria: oportet eam habere quattuor conditiones scz qz sit vera: nuda simplex: et integra. **P**rimo debet esse vera qz nō debz tacere veritatez nec admiscere falsum etiam humilitatis cāne mētiendo incidat i nouū peccatū. vñ aug⁹. **C**um humilitatis causa mentiris si p⁹ nō eras peccator mētiendo efficiaris. ideo debet dicere veritatē. **S**ecūdo debet esse nuda: id est verbis n̄ inuolutis sed clariis z aptis facta: ita qz confessor intelligat quid confitens dicat p̄nēs ad necessitatem confessionis qz seipm infirmus deciperet: qui medico cooptum vulnus ostenderet. Et ideo debet eē nuda quantum ad tria. **P**rimo quantum ad singularem

Sermo XXIII

particularitatem: qz non suffi-
cit in generali confiteri pecca-
ta sua dicēdo sic dicit aug⁹. in
persona talium q sic confitetur
Ego peccaui adulterando: p
iurando. &c. Nō talis confes-
sio sufficit s^m alex. et rtho. in
4. di. 21. tribus rationibus. qz
Prima ex pte confitentis. qz
sic ex auersione culpa committi-
tur: sic ex conversione ad deū
cum contritione et obligatōe
ad penam culpa dimittitur.
Dolor enī contritiōis debet
esse ex separatōe a deo: pena
vero que satisfacit debet re-
spōdere electatōi quā i puer
fide ad creaturā hz Et qz ista
cōuersio trahit pctm in spm
Ideo cōfessio que fit ratione
pene iniungēde debet fieri i
spēali. Scda ratio est ex pte
sacerdotis qz ipse non pōt ta-
rare quantitātē pene nisi per
cōfessionē innotuerit quātitas
culpe quod fieri non pōt nisi
cōfites innotescat Tertia rō ē
ex pte status. Nūc enī sumus
in lumine gratie: ideo sicut
in lumine nihil absconditur
sic nec in cōfessione debz ali-
quid occultari: que tñ ocul
tatio fit: si tñ in generali pec-
cata qz psteret. **¶**

cundo dico q cōfessio debet
esse nuda quantū ad vniuersa-
lem generalitatē. nō enī licet
diuidere p̄fessionē dicēdo p
tem vni et ptem alteri: qd p-
bat alex. vbi s tribus ratio-
nibus. Una est ex pte cōfite-
tis qz in hoc qdaminō se ius-
tificaret cū min⁹ se peccato-
rem ostenderet q̄ esset sicut i
diuidendo cōfessionē. Scda
ratio est ex pte p̄fessoris quia
aliter nō posset maiore penā
tpalem pueniēter cōmutare i
minore cū nō intendat sacer-
dos ptem pene tpalis muta-
re scz in minore: sed poti⁹ to-
tam sicut de⁹ totam penam
eternā i tpalē mutauit. Ter-
tia ratio est ex pte peccatorū
qz s^m bern. in sermone quo-
dā. Cōfessio inducit vitā aīe
Sed vita nō pōt suscipi nisi
mors totaliter expellat: mors
nō potest expelli nisi pctā tol-
lāt: q̄ oportet q p̄fessio fiat s
omnib⁹ sunl. Tertio dico q
p̄fessio debet esse nuda q̄tuz
ad ppriā veridicitatez. Nō
enī sufficit illis qui lingua p-
diti sunt cōfiteri p signa cum
habeāt p̄ntem p̄fessorem. Et
hoc ppter verecundiā s mas-
nifestatiōe peccatorū. Et bec

diſta pditione. **¶** **T**ertia pditione eſt q̄ debet eē con-
feſſio ſimplex que in trib⁹ cō-
ſiſtit. Primo in euitatiōe mē-
dacij: q̄ ſm̄ theologos qui i
pfeſſione mentiſ mortali pec-
cat: tū quia pcepto eſt inobe-
diens eo q̄ ſuaz cōſcientiam
ſacerdoti nō manifeſtat. veri-
tas ergo in cōfeſſione dicēda
eſt. vñ Aug⁹. in ſmo. 22. ſu-
per io. Hoc eſt cōfiteri dicere
q̄d habes in corde. Si autez
aliud in corde habes et aliud
ore dicis loqueris nō pſiteris
Hec ille. de hoc etiā prius di-
ctum eſt de humilitate. Se-
cūdo d̄z eē pfeſſio ſimplex nō
duplicitata. ſicut pſcia dictat
pctm̄ pſiteri d̄z. An̄ alex. vbi
ſ. q̄ penitēs aliqui ſcit ſe pec-
catū feciſſe: tūc ſimplr obli-
gat ad pſitēdū illd̄. ⁊ ſi appo-
nit cōditōem aliquā dicendo
ſi peccaui: nō ē cōfeſſio. Alii:
qñ ſe peccaſſe dubitat: ⁊ tunc
nō debz illd̄ ſimplr pſiteri vt
peccatū niſi ſb cōditōe. Alii
qñ opinaſ ſe peccaſſe: tūc ſi
obligat ad pſitēdū absolute
ſed in q̄ntū ſe credit feciſſe il-
lud. Sicut accidit in illis qui
nimis hñt pſciētias ſtrictas.
vñ frequēter credñt ſe pecca-

re qñ nō peccāt. Credñt dico
poſt factū: q̄ ſi ante crederēt.
peccare in ppetratōe alicu-
ius op̄is: quis pctm̄ mortale
nō eſſet: tamē cōſciētia face-
ret d̄ mortali: et tñ ſi obmittit
facere: tunc venit cōtra con-
ſciētia cōtemnēdo. Si igitur
aliquis dubitat de aliq̄ pec-
cato an ſit mortale tenetur il-
lud confiteri manente dubi-
tatiōe. In prima cōfeſſione
qñ aliq̄s ſcit ſe peccaſſe et ſim-
pliciter conſitetur: apparet
veritas in re: in corde: et i ſer-
mone. In ſecunda vero con-
feſſione quando aliquis ſe ti-
met peccaſſe eſt incertitudo:
et ideo non debet tunc conſi-
teri ſimplicit̄ ſed conditio-
naliter. vt patet ſupra. In ter-
tia autem cōfeſſione quando
opinatur aliquis ſe peccaſſe
et non peccauit eſt falſitas in
re et in ſermone: ſed veritas
in corde. Unde licet talis di-
cat falſum: nō tamen menti-
tur. Falſitas enī eſt cōtra ver-
ritatem in re vel in ſermone.
Mendacium vero proprie cō-
tra veritatem in mente. hec
omnia alexander vbi ſupra.
¶ **T**ertio ſimplicitas con-
feſſionis videtur conſiſtere i

Serino. XXII.

exultatione excusatiōis vt va-
 let penitens pctm suum non
 excuset sed accuset. vñ aug?
 tu li. 5. omel. omne. 12. ait. Cō-
 fiteamur pctā nostra nō excu-
 semus: tu fecisti: tu reus es:
 tu pñtere: tibi ignoscit Si au-
 tem tu dicas nō feci ego: vbi
 cunq; verbū excusare volue-
 ris pctm tuum manet in te: et
 nō illud tñmō sed etiā super-
 bie q; confiteri noluisse. Et
 in libro de verbis domini
 ait. Esto accusator tuus et de-
 us erit indulgior tuus. Omne
 em crimen qd facimus vt no-
 stre est negligentie: et em san-
 ctitas et virtus dei est indul-
 gentie. hec ille Contra quod
 omnes hi faciunt qui peccas-
 ta sua retorquent in deum: di-
 cendo deus voluit. vel retor-
 quent in fatū et pñtationes
 Aliqui dicunt se oportere fa-
 cere et sint coacti. Ceteri ig-
 norantie impingūt. Et sic va-
 rij varijs modis sua nitunt
 pctā excusare. De quib; hic
 supersedeo. Quarto cōfessio
 debet esse integra hoc est q
 confessorī cui quis pñtet con-
 fiteat omnia peccata sua mor-
 talia prius non legitime con-
 fessa et eius necessarias circū-

stantias. extra de peni. et re-
 omnis. Sed quomō hoc in-
 telligendum est tria dubia h
 sunt ventilanda. **Pri-**
 mum est vtrum liceat aliquo
 casu confessionem dimidiare
 Secundū vtrum circūstantie
 sint confitende Tertium que
 sint confitende. Quo ad pri-
 mum sciendum q penitēs de-
 bet confiteri omnia pctā mor-
 talia vni confessorī de quibus
 prius non est confessus legit-
 time: ratio est qz sacerdos au-
 diens confessionem gerit vic-
 cem dei: vt dicit thomas. idō
 oportet sibi hoc modo confes-
 teri sicut fit deo in contritio-
 ne. Mō nō esset pñitio vera
 si hō d omib; pctis nō pñte-
 ret. igit nō ē vera pñessio nisi
 homo de omnibus confitea-
 tur. Et dicit thō. q si sacer-
 dos n possz d oib; absoluerē
 ppter casus aliq; resuatos ad
 huc tenet sibi oia pñteri vt q
 titatē toti culpe agseat: et de
 illis d quib; nō pñt absoluerē
 ad supiorē rñmittat. Scdā rō
 qz de nō dimittit vnū pctm
 sine alio: qz remissio peccati
 fit p infusioz grē: grā at n pa-
 tit secum morari aliqd pctm
 ergo. De alijs duobus dica-

die crastina vita comite bec
sufficiant. Filius. Au-
dio qz verum est qz confessio
bona in se est et in suis condi-
tionibus. Et vt video neces-
se est querere confessorem ex-
pertum et zelosum qui possit
in his omnibus confitēti sub-
uenire. Sed vnum est de
quo multum miroz. Nam se-
pe (vt experientia percepi)
plures querūt cōfessores sim-
pliciores et illiteratos. Et
hi plus q in maiorib⁹ peccat⁹
sūt intricati quo ad officia et
negotia: cuius cause scit vel-
lem a te scire. Angelus.
Elide pabolaz. Et vidit talē
similitudinē. Ecce quidā fili-
us cuiusdā nobilis hominis vo-
luit pēgre p̄ficisci in remotas
ptes. et cū ad quandā siluam
venisset incidit ī manus la-
tronū qui eū spoliatum hōis
vulneratumqz diris plag⁹ se-
minuū reliquerūt. Et cū
quidā hōies eandē trāsissent
siluā: ip̄mqz inueniētes ī qua-
drigā quā secū habebant po-
suerūt: et ad suā ciuitatē que
p̄pe erat vixerūt cōmittētes
eū cuidā expto medico. Qui
medic⁹ eū ī suā curā suscipi-
ens medicamina aspera: attra-

men saluberrima vulneribus
ip̄ius apposuit. Sed cū mis-
eger medicamina ex impatiē-
tia sufferre non vellet ip̄a de
vulneribus extraxit: et ab il-
lo medico indignans (q̄si ni-
mis rigidus foret) abiecit.
et vñ medicū adulatorem qz
fuit: q̄ gaudens eūz benigne
suscipiens medicinā lenē vul-
neribus in sup̄ficie cutis ap-
posuit non curans de putri-
da carne interioris vulneris
sed solū id egit vt sibi cōpla-
cere posset. Verum nō p̄ m̄-
tum tempis putrefcētibus ī
interiori p̄te vulneribus ī tā-
tā deuenit infirmus grauissi-
mā infirmitatē: vt desperat⁹
de medicamē in maximo fe-
tore vitam finiret. Hanc vidit
parabolam: Dic quid velit
sua interpretatione. Angel⁹
Et qz tue admiratōni satisfac-
cit. Mā hic fili⁹ quilibet chri-
stian⁹ ē q̄ p̄pctm a domo pa-
tris recedit: sicut et tu ip̄e eg-
isti: qui cū incidit in latrones
id est potestatem demonum
bonis gratuitis spoliatiū vul-
nerant et eū relinquūt: qz eū
mederi non valent. Sed ho-
mies q̄ eū inueniūt et quadri-
ge imponūt predicatorēs sūt

qui predicat ex quattuor euā-
gelistis penitentiā in remissio-
nē peccatorū. Et sic suis sermoni-
bus eū suadet adire medicū
id est confessorē exptū qui
vulnerū dampnū cognoscēs
dīra penitentiā et correctōne
eū inuadit: que tamē sunt sa-
luberrima: qz fm Arist. pene-
sūt medicīne. Sed heu ma-
ior pars hominum (et singu-
lariter hi qui magis talibus
idigerēt) cōfessores strictos
nō adeunt: imo si eos nōnū-
q̄ adeūt: nō tñ cū ipsis persi-
stūt: abiciūt em̄ ipsoz bonas
informatōes et salubres que-
rentes cōfessores prurientes
auribus. Et sic fit in eis et cō-
plet qd̄ Jobelis pmo dicitur
Computruerūt iumēta ī ster-
core suo: qz tales in peccatis
moriētes eternaliter in ipsis
manebunt. Tu ergo noli sic
agere.

Quinta feria.
Adā et dicā.
Pater peccani ī celū
et. **A**liso q̄lo cōfessio
debeat fieri fideliter in prece-
dentibus conditionibus: iaz
sup̄est videre de tertia p̄ditio-
ne quam habuit filius p̄di-

gus in isto statu: qz humilitē
intēdebat patrē petere ī hoc
qz dicere p̄posuit Jam nō sū
dign⁹ vocari filius tuus et.
qz vt p̄dictum ē cōfessio ī hoc
qz est virtus singularis habz
necessario in se humilitates
Igitur in hac die iterū venit
angelus ad filium suum: quē
adhuc in itinere repperit cō-
stitutum. Et dicit. Et video
non multum festinas venīre
ad patrem: vt fm doctrinam
meam peccata tua confitear
et precibus humilibus eum
pulses quatenus te in gratiā
recipiat. **Filius.** Aliqz
ab heri quo a te accepi docē-
nā de cōfessōis p̄ditōib⁹ nil
tñ festinaui ire et p̄ctā p̄steri
S; ecce modico t̄pis spacio
elapso anteq̄ me hodie visi-
tares in mētē quidā timor ve-
nit reddēs me ad iter tardū.
Venit ei ī mētē hmoi scrupu-
lus qz vltz peccatorū meoz infir-
mitas taz magna et iueterata
sit vt a p̄re medelā recipe mi-
nime valeaz. An. Nequaq̄
inq̄ sic ē. Ob id enī qz m̄gna
fuit peccatorū infirmitas medic⁹
venit magn⁹. vñ aug⁹. dicit:
Venit magn⁹ in mōm medi-
cus: qz vbiqz iacebat magn⁹

Feria v

egrotus. Ipse enī pōt mederi omnes languores quantū

qz magnos: vt patet in hodierno euan. qđ luce 4. scribit

In illo tempe: Surgēs iesus de synagoga introiuit in domum symonis. Socrus autem symonis tenebatur magnis febribus. Et rogauerūt illū p ea. Et stans sup illā imperauit febri et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Tū sol aut occidisset: omnes q habebāt infirmos varijs languoribus ducebāt illos ad iesū. At ille singulis manus imponēs curabat eos. Exibāt aut demonia a multis clamantia et dicentia qz tu es filius dei. Et increpans nō sinebāt ea loqui qz sciebāt ipm eē christū. Facta aut die egressus ibat in desertū locū et turbe requirebāt eū z venerūt vsqz ad ipm: et detinebāt illū ne discederet ab eis. Quibus ille ait. Qz et alijs ciuitatibus optet me euāgelizare regnū dī qz ad hoc missus sū. Et erat predicās i synagogis galilee.

Vides igit qz facilis sibi est pctōris curatio qntumcūqz sit ei? infirmitas magna. igit vīz de ne te h timor a bono pposito ipediat. **Si.** Audio qz verū ē qđ dīcī: igitur d p fessioe me hēto vlti? i formatū. **An.** Libēs faciā qđ hortarī. igit d circūstātijs pctōz p fiteādis nūc fmo nīr currat. **Dīc** em̄ tlex. ybi s qz nccē ē p fiteri nō

tū gen? pctī s; etiā circūstātias ei?. qz sicut habet in qđaz glo. sup illd deuto. 25. iuxta mēsurā delicti seu pctī mēsurat flagellā pnie: qz p pē ad h? qz pnie mō debito iūganē oz qz sciat q lītās culpaz: qđ fieri nō pōt nisi sciat circūstātieg. imo circūstātia qūqz magis agguat pctm qz gen? i se. **Pre**terea hoc idē pbat. nā cō

Sermo xxiii.

sessio ē inter alia pp̄ duo ne
cessaria scz pp̄ erubescētā ex
pte p̄fiteri: et iudiciū discretū
ex pte sacerdotis. Que suffi-
cienter nō p̄t fieri nisi etiam
graves circūstātie p̄fiteāt. Et
hoc sufficit sic p̄batū eē. Sz
nunc ad tertiū accedam⁹ vicz
q̄ sint ille circūstātie: q̄ neces-
sarie sunt p̄fiteāde. Ad qd̄ sc̄-
re debes ex dictis rich. vbi s̄
bonauē. et tho: et etiā alios:
q̄ quedā sunt alleuiātes pec-
catū quedā ḡuantes. p̄ime
nō sūt necērie p̄fiteri nec etiā
bonū sicut cū q̄s frāgit leiuni-
um pp̄ aliquale laborē tñ n̄
ita necm q̄ excuset sic d̄ alijs
nisi forte p̄fites ea dicat vt sa-
tisfaciet inq̄sitioni vt p̄uidea-
tur ei⁹ scādalo et p̄turbationi
Alie aut̄ sunt circūstātie q̄ ḡ-
uant et i alio gen⁹ pcti trahūt
Et has optz p̄fiteri necērio qz
sp̄ali p̄hibitione p̄hibēt si-
cat ē incest⁹ sodomia. Itē in
furtu sicut sacrilegiū. Sunt et
alie circūstātie q̄ n̄ mutāt spe-
ciē sz notabilē ḡuant sicut in
furto modicū et multū. Itē se-
pe reitterare pctm̄. De his di-
cūt aliq̄ d̄ necitate dūt p̄f-
teri Et intelligētes eas dūt ip-
sas p̄fiteri sine interrogatiōe sz

simplex non eas intelligēs te-
natur eas p̄fiteri si d̄ eis req̄-
rat a confessore. Alij vero di-
cunt q̄ non teneat d̄ necessi-
tate ad eaz p̄fessionē sz d̄ bo-
no et equo: et q̄tomagis sunt
sapientes et p̄fecti: tātomagis
dūt eas explanare. p̄stius s̄
timēt videntē esse bonauen-
et tho. Scor⁹ etiā dicit tq̄ nō
est certū q̄ opteat eas p̄fiteri
sed ē bonū et vtile sic fieri So-
lent aut̄ h̄mōi circūstātie scz
scz peccatum aggrauātes nō
tamē in aliud genus trahē-
tes pcti apud aliquos enūe-
rari in his versibus. Aggras-
uat ordo locus pctā scia tem-
pus. Etas p̄ditio mora mor⁹
copia sex⁹. Alij p̄les enūerāt
sed possunt reduci ad illas.
C. p̄mo igitur ordo
aggrauat: quia dignitas per-
sone et altitudo status et of-
ficij. Sicut si princeps vio-
lat iusticiam qui positus est
conseruator eius: vel si sacer-
dos fornicet q̄ alios exhor-
tari d̄ ad castitatē. Sic d̄ res-
giosis. Itē loc⁹: vt si in sacro
loco sem̄ sit vtiq̄ ḡuat pctm̄
Aut si sit i publico loco vbi
scādali ex h̄o p̄o r̄i Tercio
aggruat scia qz qñ pctm̄ sit ex

certa sciētia qz peccans actu cognoscit ⁊ scit q illud ē malū qd vult ppetrare: ⁊ tñ adhuc que sciam facit est multo grauius q si ex surreptiōe faceret: aut ignorātia. Quarta temp⁹ vt cum sit tempore qdragesimali vel alijs sacris temporib⁹. Itē etas qz iuuētus ppter naturālē puitatē ad malū: et ppter ignorantiam rationis multū excusat ī certis peccatis in quibus senex non excusat: et ē ar. d. de lic. pue. c. vi: et d. sen. ex. ca. vi. vbi cauet q pueris de rigore legis relinquit. Itē cōditio quia religiosus videt ī plurib⁹ magis peccare q sacerdos secularis ceteris paribus: ⁊ sacerdos plus q secularis: ⁊ sic d. filib⁹. Itē mora id ē pmanētia lōga ī pctō q nat pctm. Itā diu pmanētia vti q maior ē q cito transiēs. **¶** Sic d. odio sic de morosis cogitationib⁹. in luxuria. In hac etiā mora singularitē pnsiderandū ē qd si ī volūtate qd habuit velle pctm ppetrare atqz actu ppetrauit. Qd gñalis regula doctoꝝ ē. Qñ cūqz aliqz act⁹ in se ē mortalis volūtas plena ad illam ē

mortale pctm: pono exēpluz aliquis filocapit in spē alicuius femine: ⁊ sepe pponit vel le si posset cū ea actū veneretū ppetrare: et forte optunitatē qrit loci tps psonaz copulatricum: is ille tortiens peccat mortaliter quotiēs plena volūtatē vult illū actū. Et pono q eandē psonaz ad talem actū nepharium obtineat semel bis vel ter: et post actuz ppetratū qñ d. eo cogitat tūc placet sibi hoc factū tunc tortiens mortaliter peccat quotiens sibi talis act⁹ placet. Maxime hoc verū censeo qñ predictū actū cogitat vt ē offensiuus et obligari⁹ ad gehennā: qz sic actu cogitādo tenet hō habere de pctō displicentiā. Itē modus finis qz multū refert in aliquib⁹ operib⁹ finis intent⁹. Itā qui furatur vt ludat vel supbiat pl⁹ peccat q q id furat vt det paupibus quis vtrūqz malum sit vel mod⁹ quō ppetrauit maxime in luxuria. Itē sexus qz vir plus q mulier. vt. 32. q. 6 c. Indignantē mariti si audiāt adulteros pendere. i. sustinere filies penas adulteris feis cū tanto grauius eos punire

Sermo. XXIII.

oportet quomagis ad eos p-
tinet: et virtute vincere et ex-
emplo regere famias. Et hec
sufficiat de ista pditione scz q
p-fessio sit integra his modis
p-actis. ¶ **N**unc de con-
ditionib⁹ que requirunt ad co-
fessionem put est sacramentuz
q: sic cōcernit iudicium sacer-
dotis qd est iudiciū poli. Et
sic debet esse accusans: obedi-
ens: secreta. p-imo debz eē
accusans scz se nō excusans:
vel in alios retorquēs. Sed
oritur dubiū quid sit faciendum
qn pfitens pctōz circumstanti-
as necessarias pfitēdi nō pos-
sit exprimere sine nota alteri-
us psonē. Ad hoc notant do-
ctores q qlibet pfitens debz
diligenter custodire alterius
famā in p-fessione sicut et alii
as facere tenet: et debet dili-
genter cauere ne manifestet
alterius occultū pctm graue
et infamans quā psonā p-fes-
sor actu cognoscit aut noscet
verisimiliter in futuro. Immo si
cōfessor qreret p^o talē psonā
nō tenet pfitēs sibi dicere qz
nō tenet sibi in hoc pere nisi
alie occasiōes se offerret q op-
teret talia dicere. Et dicit bo-
nauē. di. 16. q maxie dēm^o ca-

uere ne i p-fessioe alios i fame
mas ad nri excusationē: sicut
aliqn simplices faciūt q vici-
nos suos accusant vt si aliq
sic diceret: dñe accuso me qz
hoc feci sed ē p-suetudo i nra
ciuitate. ¶ **D**iceret ali-
qs. Quid faciā de circumstan-
tijs in aliud gen^o pcti trahē-
tib⁹ qz tenemur d necessita-
te pfiteri. Rndit tho. in. 4.
di. 16. hō dz in p-fessioe famā
alteri⁹ custodire qtu pōt sed
suā psciam dz magis purga-
re. Et iō si circumstātia q magi
ducit i noticiā psonē notē sa-
cerdoti et i noticiā pcti eiusdē
psonē: nō sit d nccitate p-fessi-
onis vtpote qz ē aggrauās si
tū ē i aliud gen^o pcti trahēs
tunc pfitēat hō alia pctā qto
diligenti⁹ pōt sed illā circum-
stantiā obmittat ne aliaz pso-
nē pdat. Si vero hmoi circū-
stantia ē d nccitate p-fessionis
qrat aliū p-fessorē q noticiā il-
lius psonē cū q peccat: nō ha-
beat nec verisimiliter credendū est
ipm nō in futurū cognoscere.
Si aut nec hoc pōt et iminet
p-fessio purget psciam suam.
hec dīnckelspuchel i tracta-
tu d pnia pōt allegās p-dic-
tos doctores. Et hec hodie

Seria sexta.

sufficiat narrasse. **Filius**
Satis mihi d' p'fatis p'ditioni
bus p'fessiois ipi' narrasti Et
vt elicere ex his oib' valeo e
hoi volenti p'stiteri mag' diligē
tia adhibēda. Et id quod hec
diligētia fieri deat a te cupio
edoceri. **Ad. A.** Vide
pabolā. Et vidit huiuscemōi
similitudinē. Audi inq' fili' Et
ecce pcurator qdā cuiusdam
magni regis accersit' fuit a ba
lino ipi' regis vt loco ei' sibi
de oib' cōmissis obmissis et
expensis rōz redderz fidelissime
sub intētatione mortis et oim
bonoz suoz infuscatione Qui
pcurator tiorē app'me pcul
sus: anq' dies rōis vāde ad
ueiret se sua i domo inclusit:
et i camera q se solitori' rece
pit sedēs seposuitqz et exclus
vxoze et liberis ac oib' alijs
occupatōib' incepit oī q potu
it diligētia laborare vt i meō
riā reducere possz oīa illa d q
bus necesse erat ei reddere ra
tionē: nec eo in tpe q id age
bat quēq' admittere ad se vo
luit q huic cure foret ipedi
tū. Tandē p'missa illa diligē
tia ac cura cū ad balinū (q lo
co regis sedebat) veniret rōez
q ei p'grissimā redderet d cū

ctis de quib' hēbat reddere
rōem: balin' p'dictū pcurato
rē quittauit libertatiqz eū res
stituēs ipm apud regē suum
singlarit' recōmēdauit. Qui
rex eū sez pcuratorē multz bo
nis tanq' fidelē seruū ditauit
Hāc vidi pabolā: peto vt int
p'tationē ei' mihi enarres.
Angelus. Hō ē op' huc
interpretatōi imorari. Sz tñ
hoc supplico: fac vt te in tuos
rū pctōz recognitōe illi pcur
atori silez reddas Et satis tibi
ē d pabola. Si ei p'p'al mor
tis et p'fusiōis euasione iste p
curator talē apposuit diligen
tiā qd pctōz facere v'z vt se p
purā p'fessioz possit redimere
ab etēna vānatiōe vtiqz tanto
diligentius quāto aīa p'cio
sior ē cunctis bonis. Hā aīa
q p pctm morit' plus ē q si i
nūerabiliū corpa martiz tru
cidarent. vt habet. 24. q. 3.
Si habes. ad iūc. glo. de pe.
et re. cum infirmitas.

Seria sexta.

Adam et dicā
p' peccauit. **Ad**
Tribus superi' cōditionibz
illius stat' expeditis iā ad qd

Sermo XXV.

tā necesse ē venire p̄ditōz. Si
l^o enī p̄dig^o parauis fuerat
om̄ino se subicere laboribus
p̄nialibus: ideo dixit fac me
sicut vnū de mercenarijs tu.
Igitur angel^o et hodie venit
ad filiū et ip̄m tā satis festinā
tē inuenit. Et gaudēs dicit.
Et video festinas ad patrem
qđ cordi ē et gratum eo qđ vt
spero cura mea optatū obtie
bit effectū. Fili^o Et fateor
In illo tpe Venit iesus in ciuitatē samarie que
dicit̄ sychar iuxta p̄diū qđ dedit iacob ioseph
filio suo. erat autē ibi fons iacob. Iesus ergo fa
tigatus ex itinere sedebat sic sup fontem hora
erat quasi sexta. Venit mulier de samaria hau
rire aquā. Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Di
scipuli autē ei^o abierāt in ciuitatē vt cibos eme
rent. dicit ergo ei mulier illa samaritana. quo
modo tu iudeus cum sis bibere a me possis: q̄
sum mulier samaritana. Non enī contuntur iu
dei samaritanis. Respondit ihesus et dixit ei.
Si scires donum dei et quis est qui dicit tibi:
da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo. et de
disset tibi aquam viuam. dicit ei mulier. domi
ne neq̄ in quo haurias habes: et puteus altus
est. Unde ergo habes aquam viuam? Nūquid
tu maior es patre nostro iacob: qui dedit no

gaudēs vado ad patrē: calor
autem desup coquens ac an
gustia interior me multū iari
ditatē sitibūdā puerterūt. pu
tas o angele qđ aquā viuā ac
refrigeratē apđ patrē inueni
am. vel si placet attēptabo fo
dere aquā de terra. Angel^o
Atiqs apđ patrē inuenies a
quā i magna copia: tñ accele
ra vt eā h̄re merear. Audi s
h^o enā. qđ iohis 4 scribitur.

bis hūc puteū: et ipse ex eo bibit ⁊ filij ei⁹ ⁊ pe-
 cora ei⁹. Rñdit iesus et dicit ei. Dis q̄ biberit
 ex aqua hac sitiet iterum. Qui autem biberit
 ex aqua quam ego dabo ei nō sitiet i eternum.
 S⁹ aqua quā ego dabo ei fiet i eo fons aque sa-
 lient⁹ i vitā etnā. Dicit ad eū mulier. Dñe. Da
 mibi hāc aquā vt nō sitiā neq; veniā huc hau-
 rire. Dicit ei ies⁹. vade voca viꝝ tuū ⁊ veni huc
 Rñdit mlier ⁊ dicit. Nō habeo viꝝ. Dicit ei ie-
 sus. Bñ dixisti qz nō habeo viꝝ. quinq; em̄ vi-
 ros habuisti: ⁊ hūc quē habes nō ē tu⁹ vir. hoc
 vere dixisti. Dicit ei mlier. dñe video qz pphe-
 ta es tu. p̄ses nr̄i i mōte hoc adorauerūt: ⁊ vos
 dicit⁹ qz hierosolymis ē loc⁹ vbi adorare optet
 Dicit ei iesus. mulier crede mibi: qz venit ho-
 ra qñ neq; in monte hoc neq; in hierosolymis
 adorabitis patrē. Vos adoratis quod nescitis
 nos adoramus quod scimus: qz salus ex iude-
 is est. Sed venit hora et nunc ē qñ veri adora-
 tores adorabūt patrē in sp̄itu: et veritate. nā
 et pater tales querit q̄ adorent eū. Sp̄s ē de-
 us: et eos qui adorant eum: in spū et v̄ritate
 oportet adorare. dicit ei mulier Scio qz messi-
 as venit qui dicitur christus. Cum ergo vene-
 rit ille nobis annuntiabit omnia. dicit ei iesus
 Ego sum qui loquor tecum. Et continuo ve-

Sermo. XXV.

nerunt discipuli eius ⁊ mirabantur: quia cū muliere loquebatur. Nemo tamen dixit: quid queris: aut quid loqueris cū ea? Reliquit ergo hydriam suam mulier ⁊ abiit in ciuitatem ⁊ dixit illis hominibus. Venite ⁊ videte hominē qui dixit mihi omnia quecūq; feci. Nunquid ipse est xps. Exierunt ergo de ciuitate: et veniebāt ad eum. Interea rogabant eum discipuli eius: dicētes. Rabbi māduca. Ille autē dixit eis Ego cibū habeo manducare quē vos nescitis. dicebāt ergo discipuli eius adinuicē. Nunquid aliquis attulit ei māducare? Dixit ei iesus. Abscibus est: vt faciā voluntatē eius qui misit me. vt pficiā op⁹ eius. Nōne vos dicitis qd adhuc quatuor menses sūt ⁊ messis venit? Ecce dico vobis leuate oculos vros: ⁊ videte regiones: quia albe sūt iam ad messē. Et q̄ metit mercedē accipit: ⁊ cōgregat fructum in vitam eternā: vt et qui seminat simul gaudeat. ⁊ q̄ metit. In hoc ei ē verbū verū. Quid ali⁹ ē q̄ sciat ⁊ ali⁹ q̄ metit. Ego misi vos metere qd vos nō laborastis. Alij autē laborauerūt ⁊ vos in labores eorū introistis. Ex ciuitate autē illa multi crediderūt in eū samaritanorum ppter verbum mulieris testimoniū phibentis: qz dixit mihi omnia quecūq; feci. Cum venissent ergo ad illū

samaritani rogauerunt eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in eum ppter sermonem ei⁹: et mulieri dicebant: Quia nō iā ppter tuā loquelam credimus. Ip̄i enī audiuius et scimus: qz hic ē vere saluator mundi.

Vides igitur quod apud ipsum est fons vite: ergo in tua siti vade ad eum et ipse tibi dabit aquam vivam. **Si** maximam hanc historiam eius mihi infert consolationem. Quare vult perficere valeam quod exhortari rogo ut mihi de confessione vultius edisseras. **Angelus.** Quod hortaris faciam. Superest igitur adhuc locum de duabus conditionibus ipsius confessionis scilicet quod debet esse liber et secretus. **Quo** ad primum quomodo debet esse liber sciendum quod penitentem in omnibus se debet subicere confessioni: et patet eum in omnibus obedire quod praeiungit ad salutem anime sue. **Sanctus dicit augustinus.** Item illi de peccatis habet de peccatis dei. scilicet consideret. possit se penitentem omnino in manu iudicis et in iudicio sacerdotis nihil sibi reservans sui ut officia ea iubente paratus sit facere per recuperanda vita anime quaecumque faceret per evitanda corporis morte. **hec ille.** **¶** **Ultimo** dico quod confessio

dz eē secreta: ⁊ q̄ ad p̄fiterē et
q̄ ad p̄fessorē: ⁊ q̄ ad incidentē
audītes p̄fessōz alie⁹. ¶ Quid
ḡ dico q̄ ad p̄fiteres q̄ vnt cō
fiteri secreta qz ē for⁹ poli ⁊ si
cretū. ⁊ hoc sat⁹ planū ē. De
bet etiā secreta eē ex pte illo
rū q̄ p̄fessor cū p̄fiter loq̄t. s.
q̄ respiciūt p̄fessionē. vñ d̄ pe
nitētia iniuncta d̄t rich. vbi s̄.
q. 3. q̄ p̄itēs aut māifestādo
pn̄iaz ip̄ositā faceret p̄fessorī
p̄iudiciū: qz forte t̄lez iniūxit
pn̄iaz p̄ q̄ si sciret eā iūxisse
curreret alie⁹ vel aliq̄ mali
uolētīā: vt pote q̄ iūxit mīle
rī vt abstineat a familiaritate
alie⁹ viri cui⁹ familiaritas ca
stitati piculosa ē. vñ aliq̄ ali
ud iniūxit p̄ q̄ aliq̄ mouerent
p̄ p̄fessorē si hoc scirēt. aut pe
nitēs māifestādo suā pn̄iam
nec fame p̄p̄e nec p̄fessorī nec
alicui⁹ p̄iudiciū ḡnarz. i. p̄mo
casu tenet penitēs zelare suā
pn̄iam. ¶ Nullibz ei tenet suā
famā sciēter nō ledere sine ali⁹

Sermo XXV.

qua utilitate. iuxta illud ecci.
41. Curā habes d bono noie.
In casu etiā scdo tenet eā cela
re. Si enī illud q pffessor sibi
iungit seu cōsultat bona fide
p salute aīe sue et secreto alij
reuelaret in p̄iudiciū cōfesso
ris crimē pditiōis incurreret
et sigilli secreti frangeret. In
tertio aut casu nō tenet cela
re nec tenet dicere sed d hoc
irrephensibilē pōt facere qd
istorū duorū sibi magis placu
erit. Scdo videndū ē de illis
qui nōnunq incidētalit au
diunt que pfitens cōfiteatur.

R Querit igitur Si alius
in cōfessioe audiēs pctā confi
tentis cuz pposito vel a casu
teneatur illa celare? Ad hoc
rūdet rich. in. 4. di. 21. q sic
audiens pctā pfitēis ignorā
tis q ipam ali? a pffessore au
diat tenetur illa celare ex iur
re naturali diuīo et positio.
Primū pbat sic: Itā natura
le iudiciū rōnis dicit q hō
faciat alij qd sibi vellet fieri i
casu pfitij. vt habet di. j. c. j.
Sed qlibet hō dz velle vt si a
casu vel a pposito ali? a con
fessore audiat pctā ei? dū pfitē
ret q celaret ea: qz qlibz dz ce
lare p cōsuatiōe fame ppe

q quilibet pctā primi audie
do dū pfitet tenetur illa cela
re. Scdo ex euāgelio mathi
viiij. Si peccauerit in te frat
tu? Sz sufficiat hec hic dixi
se. De cōfessore enī sup̄sedeo
eo q tps sufficiēs nō suppe
tat i hac materia. Sz nūc de
subsequentib? cōfessionē alis
quid libz tibi explanare: que
sunt gr̄a p̄actio: custoditio: et
opatio. Quo ad primū ē sciē
dū q hō cui deus p̄tulit hāc
grām q cū debite p̄ritioe p̄
uia pctā sua cōfiteat et rite abs
soluitur: debet singularit̄ oīa
potēti deo referre gr̄a p̄actio
nes ppter indicibiles fruct?
quos psequit d pura et integ
cōfessione. Prim? fruct? est
mundicia a lordib? pctōrū.
An rich. d scdo victore dicit.
Omnia in cōfessione lauant
Quo fructu utiqz nihil
utilius. An mat. v. Bti mūs
do corde. Scdo fruct? ē sc̄ti
ficatio aīe p gr̄az q in ipa in
fundit. Terri? qz deū placat
et amicū sibi restituit. Quar
t? ē qz ifernū spoliāt. Quit?
padisū apit. De istis effecti
bus dicit grego. sic. Cōfessio
corp? illuat: aīaz sc̄tificat: de
um placat: veniamqz pctōrū

donat angelos letificat: diabolum contristat et infernum ipoliat. Confessio a morte animā liberat: apert padisam et spem salutis tribuit: nec meretur iustificari qui in hac vita peccatū non vult cōfiteri. Item aug⁹. dicit. Confessio est salus animarū dissipatrix vitiorum restauratrix virtutū expugnatrix demonū: obstruit os inferni aperit portas paradisi. Qui igitur vult hāc conscientia mundam et sanctam veniat ad confessionem: nā confessio mundū et sanctum rededit. Item confessio alienat. Nam qñ homo fecit p̄fessionem purā fm suam diligentia sentit se notabiliter alienatum. Itē si cōtritio nō fuit sufficiens ad deletionē peccatorum tūc qñ homo facit purā p̄fessionē et aliā nō ponit obicem tūc virtute clauū fit sufficiens cōtritio. Item p̄fessio etiā informat et hoc ē maxie verum qñ aliquis cōfiteat ex p̄to sacerdoti et scientifico vt supra dixi. Item ali⁹ fructus est securitas mentis: valde ei reddit securum pura cōfessio etiam a futuris plus p̄seruat quia vt dicit grego. in omel.

peccatū qđ p penitentia non diluit mor suo pondere ad aliū trahit. Hoc em̄ expit in se qđ libet qđ qđiu homo nō ē confessus facili⁹ labit i fides act⁹ peccatorū: qđ si esset cōfessus. Itē per confessionē satisfacit etiam hō p p̄ctis ppter virtutē clauū. **M.** Item multū meret apud deū ppter multos bonos actus virtutū que comitant ipam p̄fessionem. Prima est humilitas q̄ virtus singulariter deo placet. vñ Luce. j. respexit de⁹ humilitatē ancille sue. Secūdo ppter virtutē obedientie quia in hoc deo et ecclie paret tanq̄ verus filius patri et matri. Est tertio actus fortitudinis quo seipm vincit ppter honorem dei. vñ Mat. xj. regnū celorum vim patit. imo videt esse actus patrie in hoc qđ deum honorat quem peccando debonorauit. Itē penam diminuit de quo i satisfactione tibi melius explanabo. Et hec hic sufficiāt dixisse de fructibus p̄fessionis. **Filius.** Et audio maxime efficacie ē cōfessio: igit multum miror qđ tam multi confitentur et tā pauci cōfessionis

Sermo XXV

sequitur effectū: cui⁹ sit culpe a te scire vellē. **An.** Et de inq̃t pabolā. Et vidit. Et rurſū angelus. Quid inq̃t vidisti. **Itē Fili⁹.** Vidi q̃n dā dñm potētē mīrarūq; opū ditissimū: q̃ etiā erat suoz bonoz erga alios largissimus: ac in liberalitate p̃ter omnes cōmēdād⁹. **Itē** q̃ secū sua in curia morabātur oīb⁹ bonis dapſiliē affluebāt. Erat autē idē dñs valde misericors ad paupes debiles ⁊ infirmos. Et ideo statuit ac ordinauit p̃ multos suos suos: vt q̃cūq; venirēt paupes ad atrium curie sue (nā in curiā nemo audebat intrare cū paupe veste et sordida) ⁊ recogſcerēt se paupes ⁊ debiles: peterētq; huſuſ milititer ab ip̃is ſamul⁹ elemoſinā: eis diſtribuerēt ei⁹s bōa ſim q̃ vnūquēq; aptiorē i veſte ſui cognitōe et humiliatōe viderēt. Vidi et ecce multi d talib⁹ paupib⁹ ad p̃dictū atrium inuitati veniebāt: q̃ tamē valde diſſimiles erāt inter ſe. **Itē** aliq̃ cū veniſſent manifeſtabāt om̃ia vulnera ac vlce ⁊ ſua diligētiffime: ⁊ fatebātur etiā p̃ſes latētes ſe habēſ infirmitates ac humilitate pe

tebāt ſibi ſubuentri i neceſſariis. q̃ ob ſuā diſſimā recogſnitionē et humiliatōem copioſā elemoſynā reptauerunt. **Alij** autē q̃ min⁹ diſpoſiti venērūt min⁹ receperūt. Reliq̃ (quoz magn⁹ erat numer⁹) veniebāt ſimilit̃ ad atriū p̃dictū: attamē nō t̃li mō q̃ digni eſſent aliq̃b⁹ bonis dotandi vti paupes: ſz q̃cūq; i eis turpe ac deſectuoſū erat abſcondēbāt: ⁊ q̃cūq; poterāt honoris et decoris ſim facultatem ſuā h̃re hoc oñdebāt putāteſ dñō ac mīſtris ei⁹ ſic velle placere: ⁊ dona ab ip̃is copioſi⁹ reptare. **Sz** dñs (q̃ diligētiffime conſiderabat vtrūq; mīſtri ſi delitē diſpēſarēt bona ſua) cū hos vidiffet ſine munere abſtegit dicēs q̃ hi t̃les minime ſuis indigerēt bonis q̃ tā diuites ſe putabāt. **Itē** vidi viſionē o angele dic q̃d p̃tēdat. **An.** Et iſc ill⁹ q̃d tue interrogatōni ſatiſfacit. **Itē** iſte dñs ip̃e d̃s ē q̃ h̃z curiā celeſtē in q̃ oēs q̃ ſecū morant⁹ bonis habūdāt: ſim ill⁹ Satiator euz apparuerit gl̃ia tua. **Itē** habet et idē dñs atriū ſc̃z eccleſiā militatē i q̃ mlti paupes ſūt q̃ diu bō i corpe mor

Sabbato

talī ē pegrīnus a dñō ē: pau-
per ē et indīgēs. Ministri sē
p̄fessores q̄ ad se venientes p̄
cōfessionē dāt. i. p̄mittūt fru-
ctus copiosos hīs q̄ p̄ humi-
lē cōfessionē veniūt. Qui au-
tē veniūt cū supbia excusātes
se de peccatis: vel palliantes
ip̄a peccata: et si bona aliqua
de gñe hōī faciūt: hec nōnū
q̄ corā cōfessore narrāt quasi
sint tales q̄ deū diligāt. quos
d̄s (q̄ cognitor cordis ē) cum
videt sp̄nit: et sine fructu eos
abicit. Et hi tales cōfessionis
fructus minime consequūtur
Et ideo tu fili fac vt scūs ber-
nard⁹ i f̄mōe q̄dā suadet: scz
sicut paupes q̄ petūt elemosi-
nā a trāseūtib⁹ viā in q̄ ip̄i se
dēt: qz tales si q̄d honesti et p̄-
ciosi hñt domi mittūt: et ve-
stes repetitas induūt: et vul-
nera si q̄ hñt trāseūtib⁹ ōndūt
vt eos ad dādū alliciāt. Sic
ostēde p̄ri p̄ctā tua cū petiti-
one venie: et ab eo impetrāb.

Sabbato

Adam et dicā.
Pater peccavi. **A.**

Hodie angelus venit ad fili-
um suum sibi cōmissū: et vt si-
nem det boni p̄positū eum ex-
hortat dicēs Cur nō p̄peras
vt p̄ctā sua cōfitearis: q̄dū
differs cōteri: nescis q̄ cras
dñica ē letare (que sanctā q̄-
dragesimā mediat) et ecce ne-
q̄s hodie te repi p̄patū ad con-
fessionē. **Fil.** Fateor q̄
q̄uis se penumero p̄posueri
cōfiter: inō tñ ad effectū vlcq̄
deduxi. Ratio fuit multiplex
diaboli tēptatio. Altamē ho-
die p̄posui ire: et nihilomin⁹
inuasit me q̄dā timor. Video
enī q̄ hic mos hominū p̄ue-
tus ē ac cōsuetudināris des-
linquentē p̄ aliquo reatu fas-
cillime punire: et nōnūq̄ cul-
pa exigēte morte extinguere.
Timeo ergo si venero ad pa-
trē et ei p̄ntar⁹ fuero me mor-
ti adiciet. manebo igit in mi-
seria mea ne moriar. **An.**
Hō ē sic vt tu faris de patre.
ip̄e enī nō vult mortē p̄ctōris
(vt d̄r ezech. xliij) sed vt cō-
uertat⁹ et viuāt. Et q̄ sic sit au-
di hodiernū euāgelij quod
jo. 8. scribitur.

In illo tpe Perrexit iesus in montē oliue
ti et diluculo iterū venit in templū. et om̄

Sermo, XXVI.

nis popul⁹ venit ad eū : et sedēs docebat eos :
Adducūt autē scribe et pharisei mulierē i adul-
terio dephēsa : et statuerūt eā i medio : ⁊ dixerūt
ei Aggr̃ hec mulier mō dephesa ē in adulterio .
In lege autē moyses mādauit nob̃ hmōi lapi-
dare . Tu ergo qđ dicis . Hoc autē dicebāt temp-
tātes eū vt possēt accusare eū . Iesus autē incli-
nās se deorsū digito scribebat in terra . Eū autē
pseuerarēt iterrogātes eū erexit se et dixit eis
Qui sine peccato ē vestr̃ prim⁹ in illā lapidē
mittat . Et itez se inclinās scribebat in terra .
Audiētes autē hec vn⁹ post vnū exhibāt : incipi-
entes a seniorib⁹ . Et remāsīt iesus solus ⁊ mu-
lier i medio stās . Erigēs autē se iesus dixit ei .
Mulier vbi sūt q̃ te accusabāt : Nemo te p̃dem-
nauit : Que dixit Nemo dñe . Dixit autē iesus .
Nec ego te cōdēnabo . Glade ⁊ iam ampli⁹ no-
li peccare .

Aides igitur mi fili et con-
sideras per istud euangeliz
qđ deus non vult mortē pec-
catoris sed potius vitā ⁊ emē-
dationem . **F**ilius .
Audio miram dei patris bo-
nitatem quam ostendit erga
peccatores : quare rogatū te
velim vt dicas mihi : vtrū des-

ns velit etiā confessores suos
(qui locum suum tenent) fos-
re erga peccatores tam beniz-
uolos : Et quomodo se debe-
at habere confessor erga me
vt magis allicier ad confes-
sionem : id a te p̃plurimum
affector scire . Angelus .
De qua fili mi hesitas seu in-

Sabbato

terrogas materia (licet te absolute nō tāgat) tñ multū cōducere tibi potit p accūs vcz vt scias eligere p̄fessorē ydoneū: qz sine dubio nō par cōpatur ad purā p̄fessionē ip̄i? p̄ctōis p̄fessor: ydoneū. Ido scire te volo qz penitens ad hoc qz inueniat grām in conspectu dī dz querere p̄fessorē bonū x̄tuosū et p̄scia securū. qz quīs sacerdos ex̄is i peccato mortali dūm mō nō sit suspensus notorie possit p̄ferre sacramēta. attamē necesse ē ad hoc vt penitēs a p̄fessione recedat bñ purgat⁹ mūdāt⁹ et instruct⁹ qz inueniat p̄fessorē p̄scia p̄ditū: vita p̄batuz scitate ornatū. Ad triplicē p̄t. p̄bari scz rōe: auctoritate: et exēplo. P̄rio rōe sic. Ille debet eē bone deuote et hōe ste vite cui⁹ mīsterio iustificātur impij: recōciliant⁹ rei: purgant⁹ infirmi ⁊c. Sz tales sūt sacerdotes curā aīarū hñtes ḡ ⁊c. An̄ aug⁹. sup p̄s. 26. f. mōe. 2. Talē optet eē dñi sacerdotē: vt qd p̄pls p se apō deū nō valet: ipe p p̄plo mereat⁹ qd poposcerit impetrare. qz sc̄ptū ē. Si peccauerit p̄pls orabit p eo sacerdos.

Si autem sacerdos peccauerit q̄s orabit p eo: q d. nemo. Hec ille. P̄terea ille debz esse bone et honeste vite q̄ vī cē christi gerit i terris q̄ arbi ter ē et medi⁹ inter deū ⁊ peccatores. Sz talis ē sacerdos q̄ q̄qd i foro p̄ntie p̄nūciat clauē nō errāte d̄s ipe in celesti p̄sistorio auctoritate p̄firmat. dicēte dño mat. xvj. Quodcūqz ligaueris. ⁊c. ḡ debz eē bone et honeste vite. Secundo p̄bo auctoritate. Dicitur enī de p̄fessorib⁹ i pe. 4. Sicut boni disp̄satores multi formis grē dī. Et. j. Cori. 4. Sic nos existimet hō vt mīnistros christi et dispensatores mīsterioy dī. Itē aug⁹. in li. d̄ p̄ntia. Et habet de pe. di. 6. c. Qui vult ait. Sacerdos itaqz cui oīs offert p̄ctōr ante quē statuit oīs languoz: in nullo eoz sit iudicāndus que i alio iudicare ē p̄mptus: iudicās em̄ aliū q̄ ē iudicāndus se ip̄m p̄dēnat. Cognoscat ḡ se purget in se qd sibi videt offere. Hec ille. Tercio p̄bat hoc exēplo dñi. jo. 8. et habetur de pe. dist. 6. Qui vult. Mā dñi falsi p̄barisei suā sapientia suis insidijs cape cupis

Sermo XXVI.

entes mulierē istā (de qua ē
hodie euāgelii) adduxissent
ad eū dixit eis. Qui sine pec-
cato ē: rē. Ex q̄ dat intelligi
q̄ q̄ vult alios corrigere et eis
penitentiā ini- gere p̄r ab omni
petō mortali se o3 purgare.

¶ Secūdo debet p̄fessor es-
se docē. qz fm rich. in 4 di.
18. ar. 1. q. 3. Quamuis vna
clauis sit i radice due tñ sūt
clauē ecclie q̄ntū ad effect⁹
et ad relatōes ad ipos effect⁹
Clauē ecclie sūt ptās iudicā-
di in foro animarū que ptās
ex duobus integrat scz pote-
state discernendi in causē cri-
minatōe et p̄tate diffiniēdi in
causē determinatōe. P̄tā
ptās dī clauis scie q̄ nō ē ha-
bit⁹ scie nec act⁹ sciēdi quīs
clauē ecclie h̄re nō debeat:
nisi h̄is scie habitū pueniēt
seu sufficiēt ad executōz illi⁹
ptātis. Secūda dī clauis po-
tētie cui⁹ actus ē determinare
cām ligādo atqz solūdo. Et
ista clauis ē p̄ncipalior: quia
p̄ma ordiat ad istā. Hinc est
q̄ alex. de al. dicit q̄ duplici-
ter est p̄siderare clauē scz eēntia
liter et accētālī. Est etiā q̄daz
ptās discernēdi q̄ venit ex sci-
entia acq̄sita vel infusa. nō dī

co q̄ hec clauis sit eēntialit̄:
qz hac desinēte nō desinit ad
huc esse clauis: nec adueniē-
te aduenit: s3 scia accētālī di-
citur clauis: qz accidit clauī
q̄ opetur fm h̄mōi sciaz. S3
illa ē ptās sacramentalis q̄ sa-
cerdoti cōfert in ordie. et hec
est ptās discernēdi in leprā
et leprā: et hec ē eēntialit̄ cla-
uis. Ex q̄b⁹ omib⁹ p3 q̄ necē
est p̄fessōz h̄re sciam ad exe-
cutionē hui⁹ mīsterij. Et ideo
clauis sic diffinit. **¶** Est
ptās discernēdi ligandi atqz
solūdi. q̄ diffinitio ē ex glo.
M. 16. In q̄ diffinitōne relu-
cet vestigiūz trinitatis a q̄ est
omīno virtus clauū. qd p̄z.
Ihā p̄r attribuit potentia: s3
lio sapiētia: spūi sc̄to clemen-
tia seu opa bona. Sic s̄lī i ec-
clesiastica ierarchia est ordia-
ta potestas ad discernēdum
et ad opandū respectu clauis
um: qz scire fm q̄ hic sumit
est discernere inter lepram et
leprā. Clauis ḡ est ptās ordi-
nata ad summā opatōem scz
regni celestis cū scientia p̄ce-
dente. Quilibet ergo debet
querere sacerdotem scientia
p̄dituz. Nec ip̄e sacerdos ad
hoc op⁹ se debet ingerere ali-

Sabbato

ter quia periculosus est sibi et animabus. Tertio debet sūpe re cauere confessor ne in principio confessionis potissime: nec in eius psecutione sit tristis austerus aut rigidus maxime raro confitentibus vel timidis vel simplicibus: mox enim claudet os peccatori s obtriti sed benignus et mitis sit more prudētis medici et affabilis: unde ante q̄ quis confiteri incipiat: qui confiteri nō est assuetus multus: seu nimis verecundis et similibus dicere potest confessor ad confessionem imprinētia. Et si res ita exigit querere de patria sua et similia quousq̄ confiteri volens audaciam sumēs libere audeat loqui. Quia quedam persone ex verecūdia in principio perdunt omnē memoriam de confitendis. Specialiter iuuenes et femine raro confitentes. Deinde peccat ad illa que respiciunt confessionem. Nam hanc doctrinam a christi verbis sumere potest qui dicit. Non ē opus valentibus medico sed male habentibus. Etiam ex factis suis in eo q̄ t̄z benigne recipit ad se venientes pecca-

tores. Sicut patet in hodie no euangelio: vbi tam benigne xps ad mulierē in adulterio dephensam dixit. Nemo te cōdēnauit: nec et ego te cōdēmpno. **E**t **F**ilius. Audio q̄ magna diligentia et cura debet esse confessoribus in hoc opere. Sed vnus est de quo scire vellem rei veritatem. Nam (vt satis experientie est) pauci effectū confessionis reportant cū tamen confessores cum eis sepe multum laborēt vt possint cōfiteres restituere in pristinā mundiciam. Sed si eorum labor effectū minime sortitur: vult ne deus ob id confessores priuare mercede sua: vel cui⁹ sit culpa illius defectus a te scire cupio. **A**ngelus. Et de Et vidit visionem nō tacēdā. Eidi inquit qdā lauacrum hoīm corpib⁹ abluēdis ab īmundicia aptū. Erāt autē ad h⁹ op⁹ plēs (a dño lauacri) homines ordiati ac mercede conducti: vt cura sua ac labore cooparent his qui venerant gratia mundandi se ab oīb⁹ immundicijs. Et ecce fecerunt hi qd dñs iusserat: attū non equali cura et diligentia

Sermo xxvi.

eo q̄ multi se negligētes (ea
in re) haberent. Sed ecce cū
magna multitudo hominum
vtriusq̄ sexus ad lauacrum
predictum veniret pauci ta-
men ab eo recedebant mūda-
ti. Cuius causa triplex erat.
Nam aliqui cuz luxurijs & acri-
monie asperitatem perciperēt
nolebant his corpora sua sub-
ici. Alij nolebant se nudare
ppter verecundiam ne turpi-
tudinē ipsoꝝ serui aspicerēt
Ceteri se his subiciebāt ser-
uis quibus quasi nihil cure-
erat in hoc opere. Factūq̄ ē
vt quidam mūdati balneum
exirēt licet pauci omnib⁹ ali-
is q̄si ethiopiis̄ cute obductis
manētib⁹ in suis immūdicijis
Attamen dominus cuz venis-
set mercedem his seruis resti-
tuit qui suam diligentia ap-
posuerunt vt mundos possēt
ad se vententes restituere.
Hanc vidi visionem. **An-**
gelus. Rectam parabolaz
vidisti. Nam dominus laua-
cri huius deus est: lauacrum
est p̄n̄a. Serui autē ad hoc
ordinati cōfessores sunt quo-
rum aliqui et maior pars ti-
mendū est negligenter se
habent in hoc opere. Domi-

nes vententes ad hoc balne-
um sunt consistentes peccata
sua. Quorum tamen mag-
na multitudo sit: tamen pau-
ci per confessionem mundan-
tur. Cuius triplex ratio ē in-
star priorum iam dictarum.
Nam aliqui nolunt subici se
vere penitentie ppter eius as-
cerbitatem. Aliqui turpitu-
dinem peccatoꝝ nolunt dete-
gere coram confessore. Cete-
ri tales querunt confessores
qui p̄functorie cum eis labo-
rant prestolantes potius finē
q̄ diligentiam. Et sic fit heu
q̄ pauci per confessionē mū-
dantur. Et implet illud Jere.
13. in eis. Si pōt et diops
mutare pellem suam sic vos
bonum agere cum didiceritis
mala facere. Sed cuz domi-
nus venerit confessoribus q̄
(quod in eis fuit fecerūt) vi-
gnis premitabit donis nō ob-
stante q̄ hi cum quibus labo-
rauerunt mundati non sint.
Igitur o fili et tu dispone te
super crastina die vt confitea-
ris et mundari possis vt mea
cura effectum sortiatur.

Benica letare.

Sermo. xxvii.

Sermo. XXVII.

Adit illum pater ipsius et in via mor-
est et currens cecidit
supercollum eius. luce. xv. **P.**
Mira dei misericordia que non expe-
ctat peccatorem reuertentes sed
eum preuenit. ps. Misericordia eius
perueniet me: vide eius misericordiam.
Tot quotidie peccatis offen-
ditur: et tamen ipse expectat patien-
ter. An. 2. pe. 3. Non tardat
dominus promissionem suam sed pati-
enter agit propter vos nolens
aliquem perdere sed omnes ad peni-
tentiam reuerti. An. can. 6. cla-
mat reuertere reuertere suna-
mit. i. anima peccatrix: reuerte-
re ut intueamur te: reuertere
a peccatis: a circumstantiis eorum
a secula: ab occasione. Item reuer-
tere per contritionem: confessionem: sa-
tisfactionem et virtutum exerci-
tationem. Igitur vidit illum et c.
Atque huc expeditur (dono ad
iutorio cooperante) quatuor
status filii prodigi. Nunc tem-
pus est (ni fallor) adire qui-
tum statum eo quod presens domi-
nica sancta quadragesima me-
diat. Igitur in verbis promissi-
onis quatuor additōes (summa
cum diligentia) peruenit prepla-
re: quas benignissimus pater

ostendit erga reuertentem filium
scilicet misericordie peruenitione: copul-
ationis motione: paternam obui-
ationem: pacis designationem
Primum ibi. Cum adhuc lon-
ge esset vidit. scilicet oculis misericordie.
Secundum ibi misericordia mori. Ter-
tium ibi accurrens cecidit.
Quartum ibi amplexus et c. Igitur
in hac sacra dominica venit an-
gelus ad locum quo heri filium cu-
re sue commissum reliquit: et ip-
se uenit cum in terra sederet et arbori
appodiatum et dicit. Cur te
hic locus tenet fixum immobilem
lemque ad iter tam necessarium. Res-
pondet quod Christus dicit Mat. ix. qui
perseuerauerit usque in finem
hic saluus erit. **Filius.**
Angelle Mosti impetu quod modo
totam viam hac in septimana
(non sine durissimo labore)
ierim: que me in tantum fati-
gauit ut necesse habeas quie-
scere vel ad modicum. Vere fa-
tigatur peccator vel potius
nunc penitens qui totis viri-
bus suis conatur et facit quod
est ut de congruo se dispo-
nat ad puram confessionem.
Et angelus ei tale dedit res-
ponsum. Surge inquit et
extende vires et propera ad
patrem: ipse enim clamat.

Venite letare

Mat. 11. Venite ad me omnes
qui laboratis et onerati estis
et ego reficiam vos. Sic cum
viderit te tam fatigatum veni-
re propter te miserebitur tui: et

te cibo reficiet et gremio. Dat ei
lasso virtutem. ysa. 4. Et quod
hec res se habeat audi euangeli-
um quod scribitur Joba-
nis sexto.

In illo tempore: abiit iesus trans mare galilee
quod est tyberiadis: et sequebatur eum mul-
titudine magna: quia videbant signa que faciebat
super his qui infirmabatur. Subiit ergo in mo-
tum iesus: et ibi sedebat cum discipulis suis. Erat
autem primum pascha dies festus iudeorum. Cum sub-
leuasset ergo oculos iesus et vidisset quia multi-
tudo maxima venit ad eum: dixit ad philippum.
Unde ememus panes ut manducet hic? Hoc au-
tem dicebat temptans eum. Ipse enim sciebat quid esset fa-
cturus. Respondit ei philippus. Ducetorum denario-
rum panes non sufficiunt eis: ut unusquisque modicum
quod accipiat. Dicit ei unus ex discipulis eius andreas
frater symonis petri. Est puer unus hic qui ha-
bet quinque panes ordeaceos et duos pisces. Sed
hec quod sunt in tantum? Dixit ergo iesus. Facite ho-
mines discubere. Erat autem fenum multum in loco.
Discubuerunt ergo viri numero quasi quinquaginta mi-
lia. accepit ergo iesus panes: et cum gratias egisset
distribuit discumbentibus. Similiter et ex pisci-
bus quantum volebant. Et cum impleti sunt: dixit
discipulis suis: Colligite que superauerunt fra-

Sermo XXVII.

umenta ne pereant. Collegerunt ergo et impleuerunt duodecim cophinos fragmētoꝝ ex qñ qꝝ panibus ordeaceis: que superfuerunt his qꝝ manducauerant. Illi ergo homines cum vidissent quod iesus fecerat signū dicebāt Quid est vere propheta: qui venturus est in mūdū.

Uides igit qꝝ lassis pp̄t pernitētia subuenire p̄t et vult.

Ideo psequere tuū intētum vt possis de tā efficacibus panibꝝ comedere: et in tua fatigatione recreari. **S. A. S.**

Vere vt video qꝝ misit mihi dñs te angelū meū custodem anime mee: vt tā a varijs tēptationū impedimētis eripiar. Igitur te velim hūilime supplicatū quatenꝝ me informatū habeas quō me habere de beam corā patre vt placatus ipsum inueniam. Et ecce cuz simul angelus et filius colloquerētur vidit pater filiū alōge: et venit in occurſū eius.

Tūc angelus ad filiū. Eamꝝ inqꝛ et nos in eiꝝ occurſū: qꝝ veniēs veniet et nō tardabit nisi tecū fuerit. Quod audiens filius: vidensqꝝ oculis ipsū patrē p̄ nimio terrore desiciens humo se p̄strauit. Quid

namqꝝ cū pctōꝝ diu nō ē p̄fessus: qñ cōfessorē adit: timorē ac tremorē vtiqꝝ concipit. etiā si ratō ip̄a velit et eligat hūc actū: tñ sēſualitati nō placet: qꝝ humillari et p̄fūdī non vult. Etiā ob id qꝝ cōsuetus nō est p̄ſiteri: ideo ex diſſuetudine illius actus generatur tristitia: sicut ex assuefactōne generatur delectatio. Et cuz sic (vt dixi) prostratus fuisset leuauit eum angelus dicens Surge velociter quia pater adest. Et ecce vir verba finierat pater affuit: et cadens super collum eius osculatus ē eum dulciter. Tunc filius in preconcepta verba prorumpens ait. Pater peccaui ī celum et coram te: iam non ſum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnū de mercenarijs tuis. Cūqꝝ p̄r sic a filio rogatur vocat angelum.

Bñica Letare.

Tibi inquit ipm recomēdās
volo vt eum doceas quomō
satisfacere pro pctis possit vt
mereatur reindui vestimētis
iocunditatis et leticie et refi-
ci i primo (vitulo obeso) vt
mereatur filius meus voca-
ri. Tunc angelus eum rece-
pit in priorem curam cū gau-
dio et eum de satisfactiōe do-
cuit dicens. **T**e o fili in capi-
te illius materie scire volo.
Quare post confessionē seq̃
debeat satisfactio que tertia
pars penitentie est. ¶ **I**
Abi sciendum fm tho. in. 4
q̃ homo qui offendit primū
facit contra amicitiam inquā
tum sibi affectū debitum non
impendit: et etiā p̃tra eq̃lita-
tem iusticie inq̃tum rem alte-
ri debita subtrahit. Sic pec-
cator q̃tū ad affectū pcti ami-
ciam dei violat et per inobe-
dientiā diuine legis bonorē
deo debitū subtrahit. Ex pri-
mo amittit gr̃az et incurrit of-
fensam. Ex sc̃do merẽ penā
Cui⁹ etiam post cessationem
ipsius actus manet debitor et
semper vsq̃ ad penitentīā de
peccato. Illa autē obligatio
ad penā vocatur reatus pec-
cati. Contingit autem inter

homīes vt homo aliqui offen-
sā alicui remittat et hoc p̃ res-
pationē amicitie non dimissa
pena satisfactoria: vt cū offē-
dens placat offensum verbis
et taliter q̃ eum recipit in pri-
stinam amicitiam: et tñ offen-
sus adhuc exigit satisfactio-
nem aut damni illati recom-
pensationem. Aut rei ablata
restitutionem aut aliquid ta-
le. Sic ad p̃positū cuz homo
per penitentīā se deo suppo-
nit preterita peccata detestā-
do cum emendationis et con-
fessionis p̃posito de⁹ sibi pec-
catum quo ad offensaz remit-
tit quia recipit eum in amicit-
ciam restituendo sibi gratiaz
gratum faciētem: nondū sibi
peccatū dimissum quo ad to-
tam penā sed eternā inferni:
cuius homo debitor ē p̃ mor-
tali: et cōmutat sibi ipsam in
tempalem hic per opera sa-
tisfactoria. aut in purgato-
ria multo grauius p̃soluendā
¶ Et dicit idem tho. et etis
am sc̃tus bonauen. q̃ tp̃alis
pena in quā eternam cōmut-
tatur quā hic vel in purgato-
rio optet soluere est taz magis
na qd̃ est in p̃porcionata vi-
ribus penitentis in hoc mōs

Sermo. XXVII.

do viuentis. Sed cū hō peccatā p̄ partitionem confitetur et ab eis sacramentalit̄ absoluitur tūc virtus sacramēti penitentie et clauis hoc operat̄ q̄ pena illa temporalis tāto minuitur q̄ remanet p̄porcio nata viribus penitētis ita q̄ potest satisfaciēdo in hoc mūdo ab eo totalit̄ liberari. Quā virtutem domin⁹ noster ies⁹ christ⁹ meruit nobis q̄ ex sua passione dedit efficaciam omni bus sacramentis. Ex his patet causa p̄pter quā post cōfessionem et sacramentalē absolutionem ip̄i penitenti ip̄onitur penitētia vt scz implēdo opera satisfactoria sibi rite salutem correspondēter ad peccata imposita liberet se per hec ab illa pena temporalis cuius adhuc p̄ dimissis peccatis debitor māsit: qua soluta sit plene liber ab illis peccatis et q̄ ad culpam et quo ad penam. hec ille. **R.** His igitur p̄missis videamus satisfactoris diffinitionē. Vbi sciēduz q̄ de ip̄a satisfactione dantur tres diffinitiones. Prima ē anshel. in li. 3. cur de⁹ homo dicēs. Satisfacere est deo debitum honorem reddere vbi

alex. in. 4. pte in tractatu de satisfactione i gñali dic̄ q̄ benedixit anshel. quia et si omnis honor est debitus deo maxime est honor satisfactionis. quia honor ille est emendatorius peccati qd̄ p̄prie cōmittitur i iniuriā dei: et est etiaq̄ humiliatio sub creaturā contra contemptum quo efferebatur cōtra creatorem suum peccando. Qui ergo satisfaccit de peccatis p̄teritis p̄ penam recōpensādo deo honorem debitum reddit. Secunda est aug⁹ in li. de ecclesiasticis dogmatibus p̄positione 23. et habet in. 4. di. 15. et 6 pe. di. 3. §. 1. dicens. Satisfaccere est peccatorū causas excidere nec eorum suggestionibus aditum indulgere. Que sic intelligi potest est peccatorū cās excidere. i. intrinsecas causas et radices ex p̄ctō relictas. It̄ eq̄ eoz suggestionibus indulgere: id est oportunitatibus extrinsecis aditum non prebere vt fugiendo tepus locum et huiusmodi. Ex hoc ostenditur q̄ in satisfactionis impositione singulariter debet attendi vt nō fiat vltcrius illud p̄pter qd̄ in

Bnica letare.

iungitur satisfactio. Tertia est Richar. in gr̃ta disti. 15. ar. j. q. j. Satisfactio est illa re iniurie voluntaria recompensatio fm iusticie equalitatem. Nam per recompensationem predictorũ cause peccatorum exciduntur. Sequitur cum pposito noua iniuria non comittendi quia propositum cauendi a noua iniuria est peccatorum suggestio nibus aditum non indulgere. Deinde queritur utrum possibile sit satisfacere deo s̃ peccato suo? Ad hoc respondet rich. ubi supra q. 2. q. hominem posse satisfacere deo dupliciter potest intelligi. Aut cum alterius adiutorio aut sine tali. Primo modo dico q homo potest satisfacere in virtute christi iesu cuius participes est per veram fidẽ. Secundo autem modo satisfacere non potest. Unde aug. in ench. ait. Nec antiquoz qui cunctis iustorum p̃ter christi fidem salutem potuit inuenire: homo enim per se deo non potest equalem compensationem rependere nec ab eo exigitur sed si fecerit quod potest plus ab eo non requiritur

Igitur o fili aggredere satisfactionem. **V** Filius.

O angele multum gaudium sum per omnem modũ de patris benigna receptione: et sicut me deinde docebis sic faciam. Sed vnum est de quo valde admiroz. Nam vt experientia didici in hac dominica (que letare vocatur quia letatur suz in his que dicta sũt mihi a patre in domum suam redibo) Cum pater tã benignus sit in suscipiendo peccatores cur tam pauci veniunt ad eũ vt mereantur in domum suam cũ leticia recipi. **Angelus** eum ducit ad parabolas dicens. Vide Et vidit. Et angelus. quid vidisti? Et filius. Vidi ciuitatem quandã maximam et inclitam anteq̃ erat planities amena: In cuius specula erat vigil clamãs ad populum: (nã multi verus ciuitatez properabãt) vt sepositis impedimentis velocius currerent anteq̃ clauderetur porta ciuitatis. Et ecce aliq̃ 13 paucissimi velocissimo cursu instar alipedum verus eandem ciuitatem properabant. Aliqui et plures prius oribus similiter ad ipsam ciuitatem

Sermo XXVII.

ultatē ibant satis tamen lento gradu ac pedetentim. Reliqui vero vulgus multisq; populus quāvis in principio ceperant et ipsi versus predictam ciuitatem ire: tamen detenti in via ad ipsam venire non poterant. Quorum impedimentum sic erat. Nam in medio vie erat maximum pratum in quo diuersa spectacula habebantur instar magnarum nundinarū: q; ibidē erat magnus mercatus vendentium et ementium mercimonia. Erant etiam ibidez cocisplures victualia his p̄bentes pro precio qui his spectaculis immorabant. Ibiq; vidi multitudinem meretricum: lusorū: choreizatorū. Et vt breuibus verbis cōcludaz sicut fieri solet fm cōem maiorem hominū cōsuetudinez in nūdmis dedicationibusq; annuatim celebrādis. Et cuz hi tales vidissent aliquos ad ciuitatem velle festinare ne defluente tpe apto ab ipsa ciuitate excluderēt quā intrare cupiebāt) stinebāt eos mēdo sis ac falsis pmissiōibus (vt moris est) dicentes se similiter velle adhuc intrare ipsam

ciuitatem: et adhuc temp⁹ eis sufficiens foret id quieti⁹ p̄ficere: cum via plana amenaq; eis esset. Sicq; factū ē vt oēs hi qui falsis eorū pmissiōib⁹ ac persuasionibus parerent cum sero ad ciuitatem venissent portas clausas inuenerunt: nec quisq; amplius intromittebatur. Quod cum vidissent se exclusos: citiori quo poterant mō ac cursu velociori ad priorem locuz ipsius prati festinabāt redire: sperantes ibidem repire ea q̄ ibi reliquerāt spectacula. Sed quid plura? cum illac venissent oīa euanuerūt: et in nihilū deductas: ibiq; crudelissimas ac turpissimas bestias reperit: q̄ cū eos vidissent a ciuitate exclusos circūdederūt: ac eos abiq; omī mīa rapiēbāt: et ī tētrīnā spelīcam abduxerūt nūq̄ appntes hāc vidi visiōz: o āgele dic qd ipa p̄redat. An. vtiq; xitatez rei. Nam hec citas ē celeste regnū planicies ē ecclīa scā: speculator ordo p̄dicatorū et platorū fm illud ezech. 3. fili hominis speculatore dedi te domini israel, populus q̄ vadit

Seria. II.

versus ciuitatē xpiani sunt q̄
p̄ fidem iter ad celum arripu
erunt. Ex quibus aliq̄. i. p̄fer
ci, veloci cursu p̄perāt sc̄dm
illud. j. corin. ix. Currite vt
app̄hēdatis Ceteri pedetēti
sc̄z imperfecti. Pratiū magnuz
mūdāna puerlario est in quib
bus varia spectacula sunt ac
delectationes quibus detene
tur maxima ps xpianoꝝ quia
falsa p̄missio longe vite r̄tar
de p̄uersionis ad deū eos de
cipit. Et sic fit vt cū porta ci
uitatis eis claudis i extremo
die in eternū nunq̄ intrabūt
inftar quinq̄ fatuaz virginū
Qui tunc ad priorē p̄uersioni
onis locū redeūt r̄ nihil q̄ pri
us delectabāt inueniūt q̄n de
sideriuz peccatoꝝ p̄bit r̄ mū
dum amplius possidere non
possunt sed cum demonibus
in eternaz inferni speluncam
abiciuntur.

Seria secunda.

Idit illū pater
ipsius. r̄. Vere vidz
deus id est vidēdo p̄
uenit peccatoꝝ sua misericor
dia. **M** Est em̄ respect⁹
dei multiplex. Unus quo vis

det : et scit bonos et malos :
puerb. xv. Oculi domini cō
templātur bonos et malos.
Scd multis obmissis loquor
de eo qui est ad propositū sc̄z
de illo q̄ respicit penitētes.
de quo luce. 22. Respexit de
us petr̄ sc̄z in domo anne q̄n
ip̄m negauit ex cuius respēu
venit ad veram cognitiōem
sui. Igitur hodie venit ange
lus ad filium quem singulari
commissione heri a patre re
cepit. Et ip̄m de satisfactiōe
vltierius vult informare di
cens. vis vt tibi de satisfacti
one aliquid plus dicam : q̄
lius. Presto sum audire. Sz
rogo dic mihi primo: Cū pa
ter tam benignus sit in susci
piendo penitētes cur tā pau
ci sūt qui (etsi ad ip̄m vadūt)
tamen nullam gratiam cōseq̄
videntur quin manent vt pri
us. huius rei causam scire a
te volo. **Angelus.** Etq̄
deus pater benignissimus ē
in suscipiendo peccatoꝝ. sz
q̄ pauci ab eo recipiūtur im
pedimentum non est ex parte
sui sz ex pte ip̄oꝝ q̄ ab eo ex
pellūtur. qz nolūt de. cord̄ eis
cere ea q̄ d̄s odit nec recta s̄b
ad eū veniūt. Ipse em̄ scit et

Sermo XXIII

noscit omnium corda quid sit i libet vlt respuit. vt patet i ho
bonie: et fm hoc recipit que dierno euag. qd jo. 2. scribit

Il. t. Prope erat pasca iudeoz et ascendit iesus
hierosolimam et iuēit i tēplo vēdētes oues et bo
ues et colūbas et nūmularios sedētes. Etcū fe
cisset q̄si flagellū d̄ funicul oēs eiecit d̄ templo
oues quoq; et boues: et nūmularioz effudit es
et mensas subuertit. Et his qui columbas ven
debant dixit. auferre ista hinc: et nolite facere
domum patris mei domum negotiatiōis. Re
cordati vero sunt discipuli eius qz scriptum ē:
zelus domus tue comedit me. Respōderūt er
go iudei et dixerūt ei. Quod signū ostendis
nobis: qz hec facis? Respōdit iesus et dixit eis
Soluite templum hoc: et in tribus diebus ex
citabo illud. dixerūt ergo iudei. Quadragita
sex annis edificatum est templum hoc: et i tri
bus diebus excitabis illud. Ille autē dicebat
de templo corpis sui. Cum ergo resurrexisset a
mortuis recordati sūt discipuli eius quia hoc
dicebat de corpore suo. Et crediderunt scriptu
re et sermoni quem dixit iesus. Cū autē eēt hie
rosolimis in pasca in die festo: multi crediderūt
in noie ei? vt dētes signa ei? q̄ faciebat. Ipse autē
iesus nō credebat semetipm eis eo q̄ ipse nosc
oēs: et qz opus ei nō erat vt qd testimoniū per
hiberet de hoie. Ipse enī sciebat qd eēt i hoie.

Seria secunda

Aides igitur quia non stetit per
 christum quod non credebatur se illis quod
 adhuc ad plenum non credebatur
 in ipsum. Igitur tu qui a patre es
 (ut vidisti) benignissime re-
 ceptus satisfacere pro peccatis tu-
 is ut merearis ab eo reuocari
 et pingui cibari vitulo. ¶ **III**
 Filius. Hoc et cordi est igitur
 rogo dic mihi de quibus
 operibus vel potius per que
 bona opera debemus satisfacere.
 Angelus. Scire debes
 secundum doctrinam singulariter secundo in 4
 di. 15. quod opus satisfactorium
 deo pro peccatis dicitur dupliciter.
 Primum generaliter omne
 opus bonum et benefactum la-
 boriosum et penale: siue sit opus
 interius siue exterius volunta-
 rie ab homine assumptum ad
 puniendum in se peccatum pro-
 pter placare diuinam offensam.
 Et alias indebitum secundum seculo.
 Secundo modo passio satisfacto-
 ria deo pro peccatis est passio
 voluntarie ab homine tolle-
 rata propter finem predic-
 tum. Ex quibus sequitur
 quod ad hoc quod opus aliquod sit
 satisfactorium siue passio sa-
 tisfactoria plura requiruntur.
 Primum est quod sit opus bonum
 et benefactum cedens ad bo-

norem dei. Opus est malum seu malefactum quicquid esset penale non satisfaceret eo quod non cederet ad honorem dei: imo esset contra honorem non tollens penam sed augens. Secundum etiam plures doctores oportet opus satisfactorium esse informatum caritate. De quo infra dicam. Secundum requisitum est quod sit penale et sui natura ita quod homo sibi per tale opus subtrahat aliquam delectationem corporalem: Aut commodum temporale aut anime. Opus est bonum non penale non satisfacit quia illud peccatori qui in peccando plus iusta habuit nihil de suo subtrahit: quod tamen requirit iusticia. Sed peccator per opus tale solum perficit. Oportet igitur opus satisfactorium esse bonum ut cedat ad honorem dei et penale ut aliquod commodum subtrahat peccatori quod nimis habuit sequendo propriam voluntatem contra dei preceptum. Ideo dicit aug. de vera et falsa penitentia. et ponit m^o. in di. 16: 41. **¶** Sunt diligenti fructus virtutum qui non sufficiunt penitentibus. Prima est. Guiores expostulat ut dolore

Sermo, XXVIII.

et gemitus mortuis impetret
vitam. Scdo opter opus sa-
tisfactorium ideo esse penale
ppter pseruatione a futura
culpa vt penitens non facili-
reciduer: pene em sunt medi-
cine. 2. ethl. Sz ex his pos-
set talis questio ventilare Si
sic est vt tu dicis tuc sequitur
q qd virtuosior et maiorem
habet caritate tato min⁹ sa-
tisfaceret opibus talib⁹ q al-
ter de bonis opib⁹ no assuet⁹
Scdo si sic tuc oro no esset sa-
tisfactio cum non sit penalis
sed remediū ptra tristitiā. vñ
Jacobi. v. Tristat quis i vo-
bis oret ac psallet. Ad primū
dicūt fm scñ tho. q diminu-
tio penalitatis ex pre act⁹ di-
minuit satisfactionem. Nam
ceteris paribus minus satis-
facit q ieiunat cū piscib⁹ q q
cū pane et aqua. Itē minus
satisfacit qui dat p deo dena-
riū q si daret vñū florenū.
Sed diminutio pueniēs ex
pmpitudine voluntatis: quā
facit caritas non diminuit sa-
tisfactionem sed ipsam aug-
mentat. ¶ Ad secundū
dicebāt aliqui q oro cōtem-
platinorum quorū cōuersatio
in celis est tota est delectabi

et ideo non est satisfactoria.
Ratio vero que ad deū ge-
mitus fundit p peccatis ha-
bet penā. Itē est multū satis-
factoria. Sed dicūt cōter do-
ctores q quelibet oro habet
rationē satisfactionis: qz q
uis habeat suauitatem spiri-
tus: habet tñ afflictionē car-
nis spiritui subseruiētis: qz
vt dicit gre. sup ezech. Dum
crescit i nobis fortitudo amo-
ris intimi infirmat⁹ pculdu-
bis virt⁹ carnis. Tertius qd
requiritur est q opus sit vo-
luntarium. Si em esset iuo-
luntarium nullomodo esset sa-
tisfactorius: vt si ab aliquo to-
taliter inuoluntario et renitēte
exigat⁹ pena: ille non satisfac-
ceret sed forte satis pateretur
fm sco. Quartum est vt sit
assumptum ab homīe ob hoc
et ppter illū finē vt p ipm pu-
niat i seipo peccatū suū vt sic
placet sibi deum quē offēdit
p peccatū. Et ex his sequitur
quintum scz q illud opus sit
alias indebitū. i. q hō ad il-
lud nō teneat aliunde. Alias
p ipm non satisfaceret pro il-
lo peccato eo q non sit cor-
respōdēs illi fm iusticiā sz al-
teri Sz dicēs si sic tuc null⁹

Seria secunda.

posset deo satisfacere pro aliquo peccato: quia quicquid homo est et habet et potest totum debet alluere nec totum sufficit ad soluendum debitum pro beneficio creationis: gubernationis redemptionis. et sic de alijs. Et sic nihil potest homo reddere deo pro peccato: imo omne quod redderet esset debitum etiam ab innocente qui nunquam peccauit. Igitur pro nullum hominum opus posset pro peccato satisfacere. **¶** Ad quod respondet sanctus thomas. Quod quis homo omne quod potest debeat deo debito decenti: non tamen debito necessitatis et precepti. Quia non exigit de necessitate ab homine quod faciat omne quod potest facere: imo secundum se. In hac vita est impossibile ut homo totum posse in unum aliquid expendant cum opteat eum circa multa esse sollicitum. Sed est homini quidam mensura a deo constituta ad quam homo tenetur et quod ab eo exigitur sed obsequantia mandatorum dei. De reliquo deo sed de operibus supererogationis potest satisfacere de peccatis: potuisset enim nos deus obligasse ut quicquid possumus teneremur: sed ex maxime sua misericordia ut idcirco scilicet dicit

consideras fragilitatem nostram et tarditatem imo difficultatem nostram ad bonum noluit nos vltro obligare nisi ad decalogum et ad illa divina mandata que ad decalogum reducuntur. Et ita nobis multa opera bona manent ad que non obligamur ex precepto: et que sunt supererogationis opera. Et de illis possumus deo satisfacere pro peccatis nostris predicto modo sed generaliter accipiendo operationem vel passionem satisfactoriam deo. Et secundum se. sunt in genere sex opera satisfactoria. **¶** Proximum est actus interior: sed strictio cordialis siue etiam tristitia pro meritum earum: que strictio potest esse tanta et ex tam magna caritate procedere ut homo tollat totam penam cuius post confessionem mansit debitor pro peccatis. Et ideo expedit homini ut quotienscumque memoratur peccatorum etiam prius dimissorum de eis sepius preteratur pro actuali displicentia de ipsis habita. Iste enim modus semper commendandum est. Immo videtur pro utile et securum ut aliquando homo culpas dudum dimissas ante oculos mentis reuocet et de eis conteratur non solum quo ad interioris voluntatis

Serino XXVIII.

displicentiam sed etiam quo
ad exteriorem genitū et do-
lorem et assumptā penā. Il-
lud enim facit hominē securuz
de peccatoꝝ dimissio: et mul-
tum minuit penam remissioꝝ
peccatoꝝ. Scdm opus satis-
factoriū est oris confessio. qm
enim peccata sunt dimissa p co-
nitionem et homo ea postea
confitetur tunc confessio ex vo-
luntatis humilitate ppe ab-
iectionis et vilipensionis (eo
q penitens p ipm coram ho-
mine sacerdote tot vilia de se
recognoscit et se de eis accu-
sat ppter deum) multuz mi-
nuit illam penam tempaleꝝ.
Expediit ergo valde distincte
confiteri etiā circūstātijs ag-
grauātes. Nam qto illas di-
stinctius confitetur tanto plus
inotescit grauitas peccatoꝝ
et tanto est maior humiliatio
contentis: que maiorem si-
bi tollit partem penarum: et
sacerdos potest sibi aptius in-
iungere penitentiam saluta-
rem. Et hec p ista die suffici-
ant. **S. Filius.** Que
mibi enarraſti accepta sunt:
hanc dubium omni intelligē-
ti et ad satisfactionem disposi-
to. Sed mirum est quod dei

ad penitentes tanta est mise-
ricordia: vt tñz facilliter vellet
reconciliari ipſis: et tamē vi-
demus et fides nobis pponit
tanq̃ verum infallibile: q̃ tot
sunt et adhuc erunt homines
qui ab ipſo abiecti eternaliter
cum demonibus cruciabitur
pro tam momentanea delec-
tatione. Cum tamen ppiuz
deo sit semp miseri et parcere
vt ecclesia sancta de eo dicit ī
quadam collecta. Si enim ei p-
prium est misereri vnde sibi
est punire. hoc a te velles scire.
Angelus ducit eum ad
parabolam dicens. Vide Et
vidit visionem satis ad ppo-
situm. Nam vidi inquit fili-
ortum amenissimum omnib⁹
rosarum et florum speciebus re-
fertum. Vidi etiam ibidē al-
uearium apibus plenuz: que
ex naturali pprietate eis in-
dita nihil aliud videbantur
operari nisi mellificare: ex q̃
operatione ipaz plures ho-
mines melle reficiebant: ma-
xime hi qui cum timore et di-
cretionē sine earum molestia
alueario appropinquabant.
Vidi insup multos alios in-
trare ortum eundem ad alue-
arium importune appropin-

Seria tertia

quātes: ac eas scz apes infolencijs suis molestantes et irritātes intantū vt mote apes (relicta naturali opatione) illos dirius inuaderent ⁊ suis acculeis ipos pingerent: ita vt orto postergato omnes euz magna pena abirent. hāc vidi visionē ⁊ dico angele qd ipsa interpretata velit. **Angelus.** Tu ipse vis potes interpretari. Si em̄ hee apes relicta natāli opatōe: effectū eos q̄ ipas sua lasciniā irrita hāt ac molestabant viro aculeo inuaseſt pungētes ac ab amēo orto abigētes Tu miris q̄d cui ppriū ē suā mīaz oñdere his q̄ ad eū sine molestia accedūt etiā illos inuadere viro aculeo ac extra scām ecclesiam abicere ⁊ in eterna pena punire qui eum tā p̄sūptuose suis irritationib⁹ inuadunt vtiq̄ mirari non debes qz eoz p̄ctā hoc postulāt. Et hoc opus alienum ē a sua natura. vt dicē **Esa. 28.** que non nisi bonum adducit. **Aug. dionisius.** Optimi est optima adducere. Et ideo quando deus misereſt et bonitate creature cōmunicat operatur fm suam naturam. Qñ autē

punit peccatores coact⁹ qd̄ animodo agit. Et ideo p̄ eundem **esaiā** dicit c. 1. Deu consolabor d̄ inimicis meis. Igitur tu misericordiā suam postula.

Seria tertia.

Idit illū pater illius et misericō. ⁊c. **Veri ⁊ p̄dicte** audiui m⁹ quō de⁹ p̄r tam misericordie filiū pdigum suaz gratiā recepit. **Nunc** consequenter videndum est d̄ scda conditione qua mouebatur ad cōpassionem ipsius mor⁹ in deo non est affectiue sed efſectiue. Tunc em̄ mouet euz disponit peni tētē in gratiaz recipere et liberū arbitrium eius ad bonū mouere vel misericordia mōtus pater ē qñ filium misit in terris vt p̄ suam satisfactionem hominem iuuaret ad penitentiam faciendam qui ex se pro peccatis satisfacere non potuit. **Sic** olīm de⁹ mouebatur ad subueiendū ac liberandū populū isrliticū d̄ dura fuitute egip̄tiaca. vt ⁊ **exo. 3.** quādo dixit ad moyſen clamor filiōꝝ isrl̄

Sermo XXIX.

venit ad me. Igitur i hac die
lterz more solito venit angelus
ad filiū suū et inuenit eū in sa-
tisfaciēdo laborantē. Et ipm
monet ne desistat. Cui filius
faciam inquit ad angelū qđ
hortaris. Sed vnum est de qđ
miror Cum deus pater taz fa-
cillē ad eū mouet mīa (qđ vel
ad modicūz seipm disponit)
cur taz pauci ab eo doctrinaz
et grām recipiunt vere puer-
sionis: huius rationē a te scis-
re cupio. **B. ¶ Angelus.**
Ratio hec est: qđ homines nō

confidunt nec credunt recta
fide in eum: nec charitate ei
coniunguntur: sed plures iā
christiani tametsi fids informi
sint sibi coniuncti nulla tamē
diligentia est eis et sollicitus
do audiendi verba siue mens
te inspirata siue predicata.
Mirantur enī nonnunqđ eūz
audire doctrinā christi et ei⁹
miracula sed terrenis impli-
citi affectu charitatis nō reci-
piunt. Ideo sine fructu ipsi⁹
manent: vt patet in bodier-
no euangelio quod scribitur

Iohannis. vii.

In illo tpe Jam die festo mediante ascen-
dit iesus in templū et docebat: et mirabā-
tur iudei dicentes Quō hic litteras scit: cū nō
didicerit. Respōdit eis iesus et dixit. Ahea do-
ctrina non est mea: sed eius qui misit me. Si qđ
voluerit voluntatem eius facere: cognoscet de
doctrina mea vtrū ex deo sit: an ego a meipso lo-
quar. Qui a semetipso loquitur: gloriam pro-
priam querit. Qui autem querit gloriam eius
qui misit illum hic verax est: et iniusticia in il-
lo non est. Nonne moyses dedit vobis legem
et nemo ex vob facit legē. Quid me qritis inuē-
cere. Rndit turba et dixit Demōiū habes. qđ te

Seria tertia

querit interficere. Respondit iesus et dixit eis
Unū opus feci et omnes miramini. Propterea
moyses dedit vobis circūcisionē nō qz ex moy
se est sed ex patribus. Et in sabbato circumci
ditis hominē. Si circūcisionē accipit homo i
sabbato vt nō soluatur lex moysi mihi indigna
mini qz totū hoīem sanū feci in sabbato. Noli
te iudicare fm faciem sed iustū iudiciū iudica
te. Dicebāt ergo quidam ex hierosolymis Nō
ne hic est quē querunt iudei interficere. Ecce
palā loquitur: et nihil ei dicūt. Nūqd vere co
gnouerūt principes qz hic ē christus Sz hunc
scimus vnde sit. Christus aut cū venerit nemo
scit vnde sit. Clamabat ergo docens in templo
iesus et dicens Et me scitis et vnde sim scitis.
Et a me ipso nō veni: sed ē verus qui misit me
quē vos nescitis. Ego scio eum: et si dixero qz
nescio eū: ero similis vobis mendax. Sed scio
eū qz ab ipso sū: et ipse me misit. Querebant er
go eū apprehendere: et nemo misit in illū ma
nus: qz nondū venerat hora eius. De turba au
tem multi crediderunt in eum.

Aides igitur qz christi verba
et acta informatiua vt plu
rimū sūt: sed pauci effectū ip
sorum cōsequuntur: qz ipis se no
lūt imitādo cōformare. Nam

tria magna dñs in hoc euāge
lio ostendit se egisse que peni
tenti sūt cōsiderāda. Nā chri
stus tribus sp intētus erat. s.
sacro tpi: sacro loco: et sacro

Sermo. XXIX.

opi. Ideo dicit: iam die festo
mediante: id est in medio nō
in principio festi quod septē
dieb⁹ durabat. q^z ut dicit hic
ronim⁹ q^z in principio festi his
que festi erāt magis homines
attendebant. Et ideo postea
christum attentius audierūt.
Et sequitur: mirabātur sed nō
imitabātur iudei. **Uñ** crisol.
Vide admiratōez neq̄tia ple-
nam. **Itē** Aug⁹. Omnes qui-
dem q̄ntū arbitroz admirabā-
tur s^z nō omnes pueriebātur.
Vnde christus subdit. Si q̄s
voluerit volūtate eius facere
rē. Vides igitur q̄ sint q̄ mi-
nime recipiūt eius doctrinaz
et gratiā. Tu igit^r mane ī bo-
na volūtate et fide et intelli-
ges q̄ saluberrima sit ei⁹ do-
ctrina. **Filius.** Tua in-
formatio satis me ea in re cō-
tētauit. Et idō ut itentū p̄se
qui possim dic mibi et hodie
de satisfactōe. **Angelus.**
Presto sū. Quare scire de-
bes q^z post illa duo opa satis-
factoria supius narrata sūt eti-
am alia. quoz terciū in ordie
est passio penosa cōsequēs cō-
fessionē s^z verecūdia q̄ mul-
tum minuit penā. **Uñ**
dicit aug. et allegat eū magi^r

dist. xviij. q̄ p^r vos peccastis p^r
vos erubescite. Erubescētia
em̄ ptem habet remissionis.
Quartum opus ē corpis ma-
ceratio et afflictio. Quintuz
est oratio. Sextū subuētio ne-
cessitatis proximoz: de q̄bus
latius infra loqui intendo.
Sed ad aliam acceptōem ip-
sius satisfactoris eamus. s. stri-
cte loquēdo dē ea. Tūc ē op⁹
bonū extrinsecū penale volū-
tarie assumptū ad punienduz
pctm̄ a se commissū in recōpen-
saz viuine iniurie. Et illo mō
accipiēdo sunt in genere fm̄
oēs doctores solum triplicia
opera satisfactionis que ip̄is
penitētib⁹ iniūgūtur: et ē ieiū-
niū elemosina et oratio. Et p^r
ieiuniū debet intelligi om̄is
carnalis afflictio siue abstinē-
tia a cibo: siue vigilliez: sic de
alijs. Etia flagella quibus ī
hac vita punimur: que licz no-
bis non infligamus cum tam̄
nobis aliunde inflicta fuerit
acceptamus et patiēter suffe-
rimus propter deum et ī pur-
gationem peccatoz. **Uñ** ro.
5. dicit apls. Tribulatō pati-
entiā opatur: patiētia aut^r p^r-
bationē. i. purgatōem pctoz
ut dī glo. S^z p^r ordē intelli-

Seria tertia.

gif h eē exteri⁹ op⁹ ad cultuz
 dī pīnēs ⁊ ad latrīā ordiatū
 vt hō p hoc adiut⁹ et stimula
 tus ascēdat ī dīm pīēplatiē vt
 oratō vocal⁹ p salmodia sacristi
 cia ⁊ oblatōes ⁊c. p per elēo
 sinā dō h itelligit oē op⁹ qd
 ex mīa ipēdit ad pī vtilita
 tē q nēcītati ipī⁹ sūbuenit. **¶**
 hāz āt triū pīū sufficiētia ē
 mltiply seu nūtiplī pī accipi
 scz ex pte termī a q ē mor⁹ sa
 tīfactōis. qz p ieiunū reuo
 camur a pīpīa carnis: p ele
 mosinā a cōcupīa oclōz: per
 orōz āt a supbia. Scdo mō su
 mīf suffia ista ex pte termī ad
 quē. p ieiun^m ei ordiat hō hū ī
 seipō. p elēosinā ad pīmū. p
 orōz dō ad dīm. Tercō sumi
 tur hec sufficia ex matīa de q
 fit satīfactō. qz p elēosinā fit
 satīfactō de hōīs sbe. p ieiun
 nū d hōīs corpīs. p orōz aut
 d hōīs mētīs. Quarto sumit
 hec sufficiētia ex pte mōz sa
 tīfaciēdi. fit enī satīfactō tri
 bus mōīs. vl p pūitionē. l p
 redēptōez seu p supplicatōz.
 Primū facim⁹ ieiunādo. Se
 cūdū elēosinā dādo. Tertiūz
 orādo. Quito mō sumit hec
 sufficiētia ex pte effect⁹. p sa
 tīfactōz ei tria magna bōa p

ueniunt scz impetratio gratie
 remissio pene: expiatio reliq̄a
 rū culpe. Ad pīū videt⁹ valē
 re elēosina ppt mltitudinē ī
 tercessōz. ad scdm ieiunium.
 ad tertū orō. Cōstitit q̄ satīf
 factō ī his trib⁹. scz. ieiunio.
 orōez elemosina. vt iste terna
 ri⁹ nūer⁹ s istū nephariū dīa
 boli appōat. vicz orō s supbi
 az. ieiunū d carnis pīpīaz.
 elemosina d auariciā. Sz hic
 qd orō mltū nēcīa vicz vtz
 d nēcītate sit pīnīz īplere ī ca
 ritate? **¶** Ad qd dicēdū q
 triply fuit mod⁹ dicēdi. vnus
 stricte q dic oīno et īdifferē
 q n valz. ⁊ si ē expleta ī pctō
 mortlī nēcē ē eā reitāre Cui⁹
 opīonis ē rich. q. v. vbi s dī
 cēs q cū dō bonoz nīoz nō
 egeat opa hōīs n acceptat tā
 q̄ digna remūeratōne nec vt
 satīfactoria nī opantē acce
 pter. Cū gen. 4. respexit dō
 ad abel ⁊ ad mūera ei⁹. Sed
 dō nō acceptat hōīez exītez ī
 pctō mortālī: qz ī tī statu ē ī
 imic⁹ ei⁹: q̄ nec acceptat opa
 e⁹. Cōcordō alex. d al⁹ ⁊ guilf.
 Ali⁹ mod⁹ dicēdi n ita stricte
 et ē bī tho. ī. 4. di. 15. ⁊ ou
 rādī li. j. pte. j. di. 5. q. 19. q
 vicz aliq̄ satīfactōes sūt ex q

Sermo XXIX.

bus mouet aliquis effect⁹ in
satisfacientibus: etiam postq̃
actus satisfactionis transiit.
sicut ex ieiunio manet aliqua
corpis debilitatio: et ex ele-
mosinis largitis sube dimi-
nutio. Et sic de silibus tales
satisfactiones in mortali fa-
cte non optet q̃ reciterent qz
ad illud qd eis manet p peni-
tentia sequentē accepte, sunt
Satisfactiones autē q̃ non re-
linquūt aliquē effectū in satis-
faciente postq̃ actus transiit
oportet q̃ iterent sicut d ora-
tione et similib⁹. Actus autē
interior. i. dolor de pctis qui
totaliter trāsiit nullo mō vi-
uificat sed optet q̃ iteretur
Bonauē. ibid ar. j. q. 4. nar-
rat ambas opinion es illas: et
dicit primam esse securiorem
Secundam vero esse minus pro-
babile. doctor subtilis repug-
nat p̃mā, dicēs eā eē cām se-
pi⁹ peccādi et despandī utpu-
ta si penitens ieiunaturus tri-
bus dieb⁹ ex p̃nā cras reci-
diuet in pctō mortali audiēs
hoc nō ieiunabit q̃rta die: et
sic facit p̃ceptū eccle et vica-
rijs dei et peccabit mortaliter
aut nūq̃ faciet p̃nāz despat⁹
Et ideo ad concordiam
p̃dictorum est tertius modus

dicendi. Qd est satisfaciendū
deo aut primo. Si primo
tunc in quocunq̃ statu fuerit
sufficit facta. Si autē deo ē sa-
tisfaciendū dicendū q̃ cū sa-
tisfactio regulariter posita sit
in arbitrio p̃fessoris ab ei⁹ vo-
luntate depēdet vtrū iterare
debeat p̃stens vel non. Et si
de ei⁹ volūtate p̃stat itam⁹ il-
lit: q̃ si non p̃kat recurrimus
ad p̃iecuras. An si iniuncta
p̃nā nō relinquit p⁹ se aliquē
effectū: sicut ē oro in breui ex-
plēda: nō p̃sumit iposita ad
satisfactionē pene s; ad impe-
tratōz reconciliatōis dīne q̃ h̃ri
nō p̃t nisi p opa i caritate fa-
cta. Nō h̃mōi p̃nā v; iterari
Si vō iniuncta p̃nā relinq̃re
posset aliquē effectū rex seu
corpis diminutiū p̃sūt iū-
cta eē ad satisfactioez pene q̃
p̃t etiā i statu pcti mortal fieri
vt d. sco. qz tal̃ sat̃ patit et sa-
tisfac iūgēti. sō n̄ optet eam
iterari sed sufficit q̃ penitēs
confiteatur de hoc q̃ satisfac-
tionem fecit in mortali cul-
pa nisi h̃mōi satisfactō eēt
tal̃ q̃ eēt iposita ad ipetratio-
nē gr̃e remisse q̃ in statu pcti
mortal h̃ri nō p̃t. Et sic dic-
ta doctorum que variare sup
hoc vident mūicē cōcordanē

Seria tertia.

Quia primi loquuntur quod
ad gratiam perueniendam. Se-
cundi quod ad penam solu-
endam. Ex his intelligat pru-
dens professor quod ad vitam per-
dictas ambiguitates debet pe-
nitenti iniungere aliquam satis-
factionem quam statim exequa-
tur in statu gratie: et exinde ad-
dat quod sibi videbitur quo ad
reliquam satisfactionem suc-
cessive agere debet: et declarare
ei si illam debet iterare si in sta-
tu peccati mortalis egerit. Et
hec satis sunt ad questionem.
S Filius. Multum pro om-
nem modum placent que dis-
seruisti. Sed unum est (quod
cum mente rumino) admira-
ri sufficienter non valeo. Cum
enim deus sit tam benignissimus
ut etiam hos (qui penas me-
ruerunt pro peccatis eternas)
velit tam benigne per penite-
tias iunctas (que quasi nul-
lius sunt momenti respectu cul-
pe mortalis satisfacere. Cur
ipse bonos et deuotos ac suos
electos vult tot in hoc seculo
pati penas ut satis in martiri-
bus claret et in alijs electis.
Vides enim quod non diligit eos
vel parum cum peccata non habe-
ant vel non talia propter quod des-

beant pati. Angelus ducit
eum ad parabolam dicens Al-
de. Et vidit huiusmodi vis-
sionem. Videbar inquit fili-
mibi quasi stare in quadam
domo in qua erat mater: que
plurimis liberis erat vallata.
Inter quos habuit unum quem
preter ceteros (materno amo-
re) amplexabatur: ob id quod ma-
xime quia erat filius in omni-
bus parentibus obediens. Ha-
buit autem idem filius caput
apprimere scabiosum. Cui ma-
ter compatiens ut sibi posset sub-
uenire accepit pectinem (et qui-
dem satis rostris accutum) et
cum scabiem puero de capite
abstraxisset caput eius aspe-
ro luxu mundauit. Que cum
hec mater circa filium ageret
clamabat puer voce lugubri
miserere mei mater quia ni-
mius a te crucior. Noluit ma-
ter pueri petitioni obtempe-
rare: sed tamdiu ipsum his do-
loribus cruciabat quousque in
mundicia omnem de capite
pueri abstraheret et eum sani-
tati integre restitueret. Nam
multis diebus predicta mater
circa prefatum puerum hoc egit.
Hanc vidi visionem cuius in-
terpretationem ignoro. An

Sermo. XXX.

gelus. At video sine intel-
lectu es. Dic mihi velim ro-
gatu: si hec mihi debebat filio
petenti eam (vt a cruciatu cessa-
ret) obtemperare. **Fili?**
Estimo qd nō donec eū restitu-
eret integre sanitati. Ange-
lus. putas hanc matrē fuisse
crudelē. Filius. nullo mo-
do: sed si eū ex mīa seu mīa-
na cōpassiōe reliq̄sset in mise-
ria sua vtiq; magis crudelis
fuisset. **Angelus.** Nam tu
ipse interpretationē illi pabo-
le declarasti. Nā sūma sapiā
que in hoc mī dici pōt filios
q̄s amat castigat et flagellat
Apoca. 3. et ad hebre. 12. vt
etiā a quotidianis defectib;
valeant mundari et multū b
mereri. Et hoc ē signū singu-
laris dilectiōis p̄ris ad filios.

Feria quarta.

Idu illum pa-
ter ei⁹. 7c. vt s̄. Vltio
de prima ⁊ scda p̄diti-
onib; illi⁹ stat⁹ quō scz p̄ue-
nit de⁹ p̄r p̄ctōrē. Itz sup̄est
videre de p̄ditiōe tertia quō
scz occurrēt ei scz p̄ grāz ḡ-
tūfacientē. **M.** Nā cū de
us p̄ grām p̄uenientē ex sua
mīa mouet p̄ctōrē ad reuerſi-

onē occurrīt ei (si p̄ctōr faciat
qd i se ē) p̄ grām acceptantiē
An gre. i. moral. Sup̄na pie-
tas p̄us agit in nob aliqd sūm
nobis vt subsequente quoq;
nro libero ar. bonū qd iā ap-
petim⁹ agat nobiscū. de quo
dicit apls. 1. cor. 15. Grā dei
sū id qd sū: vbi grāz p̄uenien-
tē tāgit. Et sequit. Et gratia
ei⁹ i me vacua non fuit. Ubi
tāgit grām cooperantē libe-
ro arbitrio. Agitur i hac die
venit angel⁹ more solito ad fi-
liū vt itez ei doctrinā de s̄a-
tisfactiōe imptiat. Et ait: vis
vt te pl⁹ s̄ hac mat̄ia iſormē
Filius. Volo ⁊ ex toto cor-
de desidero. S; vnū occurrīt
mibi sub dubio qd me attoni-
tū reddit. Itz vicz oīs penā
iſſicta hoīb⁹ fiat absolute p̄-
pter p̄ctū an nōnūq; a dō iñ-
ſligat p̄p̄t aliā cām. **An.**
Sic imo p̄p̄t mltas alias cām
vt dicit. 1. 4. sc. di. 15. ⁊. 7. q. 1.
cū p̄cussio i glo. vicz p̄p̄t ang
mētū meriti: custodiā virtutū:
corrigēda p̄ctā: ⁊ p̄p̄t glām
dei: et vt aliqz penā hic inci-
piat ⁊ duret i inferno et̄nalit̄
De q̄b⁹ b̄ sup̄sedeo S; qd ad
honore dei nōnūq; fiat ē p̄ns
euāgelij qd Joh. 9. scribit.

Feria quarta

In illo tempore Petriens iesus vidit hominem cecū
a ntitate Et interrogauit eū discipuli ei⁹
Rabbi quis peccauit: hic aut parentes eius:
vt cecus nasceretur. Respondit ihesus. Neq;
hic peccauit neq; parentes eius: sed vt mani-
festentur opera dei in illo. Ne oportet ope-
rari opera eius qui misit me donec dies est. ve-
nit nox quando nemo potest operari. Quā-
diu in mundo sum: lux sum mundi. Hec cum
dixisset expuit in terrā et fecit lutū ex sputo: et li-
niuit lutū sup oculos eius: et dixit ei. vade et
lauare in natatoria syloe: quod interpretatur
missus. abiit ergo et lauit: et venit vidēs: itaq;
vicini et qui viderant eum prius qz mendicus
erat dicebāt. Nonne hic ē qz sedebat et mēdica-
bat? Alij dicebant qz hic est. alij aut nequaq; sz
similis ei est. Ille vero dicebat qz ego sum. di-
cebāt ergo ei: quō apti sūt tibi oculi? Rndit ille
hō qz dicit iesus lutū fecit et vnxit oculos meos.
et dixit mihi. vade ad natatoria syloe et laua
Et abiit laui et vidi. Dixerūt ergo ei. Ubi ē
ille? ait Nescio. Adducūt eū ad phariseos qui
cec⁹ fuerat. Erat autem sabbatum quando lu-
tum fecit iesus: et aperuit oculos eius. Iterū
interrogabant eum pharisei quomodo vidissz
Ille autem dixit eis Lutum posuit mihi su-

Sermo XXX.

per oculos et laui et video. Dicebant ergo ex phariseis quidam. Non est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. alij autem dicebant quomodo potest homo peccator hec signa facere: et scisma erat inter eos. Dicunt ergo ceco iterum. Tu quid dicis de eo qui aperuit tibi oculos? Ille autem dixit. Quia propheta est. Non crediderunt ergo iudei de illo quia cecus fuisset et vidisset donec vocauerunt parentes eius qui viderant et interrogauerunt eos dicentes. Hic est filius vester quem vos dicitis quia cecus natus est? quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes eius et dixerunt Scimus quia hic est filius noster: et quia cecus natus est. Quomodo autem nunc videat nescimus: aut quis eius aperuit oculos nos nescimus. Ipsum interrogate: et etatem habet. ipse de se loquatur. Hec dixerunt parentes eius quia timebant iudeos. Jam enim conspirauerant iudei: ut si quis eum confiteretur christum extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt: quia etatem habet ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursus hominem qui fuerat cecus. et dixerunt ei. Da gloriam deo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille. Si peccator est nescio: unum scio quia cum essem cecus modo video. Dixit ergo illi.

Quid fecit tibi? Quō aperuit tibi oculos? Respondit eis Dixi vobis iam: et audistis. qđ iterū vultis audire? Nunquid et vos vultis discipuli eius fieri? Adaledixerūt ei et dixerunt Tu discipulus illius sis. nos autē moysi discipuli sumus. Hos scimus qz moysi locutus ē deus: hūc aut nescimus vnde sit. Respondit ille hō et dixit eis. In hoc enī mirabile est qz vos nescitis vñ sit: et apuit oculos meos. Scim⁹ autē qz pctō: res dñs non audit: sed si qđ dei cultor est et volūtātē eius facit hūc exaudit. a seculo nō est auditū: qz apuit qđ oculos ceci nati. Nisi esset hāc dō nō poterat facere qđcūq. Rñderūt et dixerūt ei. In peccatis natus es totus: et tu doces nos. Et eiecerūt eū foras. audiuit iesus qz eiecerūt eū foras. et cum inuenisset eū dixit ei. Tu credis in filiū dei. Respondit ille et dixit. Quis es dñe vt credam ī eū? Et dixit ei iesus Et vidisti eum: et qui loquitur tecū ipse est. at ille ait. Credo dñe: et p̄cidēs adorauit eum.

Aldes igitur q̄ d's etiā non-
nullos punit sine causa pecca-
ti. ¶ **¶** Audio q̄ veruz
est. ideo (vt video) dignuz ē
q̄ q̄ peccauit satisfaciatur puni-
endo seipm. Quare vt me ve-
lis et hodie informare de sa-
tisfatione humiliter peto.

Angelus. Dō a me petis p
sto sū id tibi impitū. Et nūc
de tribus ptibus satisfactōis
que supius narraui scz de le
tunio: elemosyna et orde ali
quid explanabo. Scire igit
debes qd vt dicit doc. sub. dī
stin. 15. q. q2 omne qd ē ī mō

Sermo XXX

aut est concupiscentia carnis
aut oculoꝝ: aut supbia vite.
vt dicitur. j. jo. 2. his corre-
sponder illa triplex ps penitē-
tie: scz cōcupie carnis: ieiuni-
um supbie oratio et concupi-
scentie oculoꝝ largitō elemosi-
narū. Et licet quodlibet illoꝝ
rū trīū opm satisfactōis vale-
at p quolibz peccato: tamen
pgrū ē et valde expediens
ac salutare vt satisfaciat deo
homo p illud op⁹ qd maxime
correspōdet pctō cōmissō et si
bi plus repugnat. Et hoc id
vt hō puniat ī eo in quo deli-
qt: vt si peccauit peccat⁹ car-
nis puniat ieiunio et alijs car-
nē affligētibz. Et sic d alijs
dicat proportionabiliter. Et
hoc ideo etiaz expedit vt illo
mō sanet totū vulnus pecca-
ti: et abscondat radix eius: et
pseruet homo a recidūo. Idō
vere penitens debet ad hoc
conari vt ultra penitētiās si-
bi iniunctas voluntarie assu-
mat penitētiās satisfactiās
p peccatis cōmissis: aut pec-
catis ad que sentit se magis
inclinatū: vt lubric⁹ ieiunū:
supbus orōem deuotā et hu-
milē: avarus elemosynā. R
Discreti etiā cōfessores cum

billgentia debent ad hoc ten-
dere nisi forte ppter specia-
les ipsius pfitentis adiōnes
ali fieri optet. Cōtingit enī
q ex aliq circūstantia pccu-
lari nō cōpetit alicui op⁹ tale
inūgere q cū pctō suo maxie
correspōderet: vt paup⁹ lar-
gitas q furatus ē: mulieri ma-
ritate: ieiunū ppter suspitōz
tollēdā viro: et sic d alijs. Et
tūc dicit S co. q si cōtritio n̄
sufficit p plena remissōe om-
nis pene non debet peccat⁹
omnino dimitti inultum: sed
debet pro satisfactione. p b⁹
peccato aliquid aliud impo-
nere quod implere possit.
Et subdit scotus ibidem q
hic requiritur discretio cōfes-
soris q nulli iponat pniām si
bi nimis discoueniētē sz aliā
mag⁹ pueniētē: et quā dīfīl-
adiplebit: vtpote si pfitēs sit
qui non possit dare elemosy-
nam: nec habet tempus quo-
tidie multū orandī eo q opor-
tet eum quotidie laborare p
necessario victu sibi et suis cō-
quirendo. Nec potest ieiuna-
re eo q cum ieiunio non po-
test sufficere ad laborem ne-
cessarium sibi. **¶** Quid
faciet sacerdos illi? Respon-

Feria quarta

dit sco. q labor continuus et si
bi pro necessario victu cōqui-
rendus necessarius est sibi cō-
tinuum ieiunium quia afflictio
et carnis maceratio est. Et iō
tantūmodo inducendus ē vt
illum laborem (sibi et suis ne-
cessarium) subeat in remissio-
nem peccatorum suorum inten-
dens illum in finem hunc res-
ferre saltez quousqz occurrat
sibi oportunitas soluendi ali-
am penam et satisfactionem.
Possunt etiam aliqua alia im-
poni tempore et diminute vt
sit sibi possibilia Dat adhuc
idem doctor aliud exemplū
Nam diues qui pronus ē ad
peccatum carnis et lapsus sit
si est adeo delicatus q nō ve-
lit ieiunare nec altam macera-
tionem subire: vel psumitur
q si sibi imponeretur cito abi-
ceret nec impleteret et sic pec-
caret nouo peccato inducen-
dus est ad orationē et elemo-
sinam: et illud sibi imponen-
dum qd libentius accipit: et
quod credit perseverantius
ad implere: vel si omnino nul-
lam penitentiam velit recipe-
re a sacerdote impositaz dicit
tamen se habere displicentiā
de peccato cōmissio et firmz

ppositum non recidendi ab
soluendus est non remittens-
dus: ne cadat in desperatio-
nem et nuncianda est sibi pe-
na que esset p peccatis faciē-
da et imponendaret q eaz in-
se. Vel in equiualehti absqz
impositione studeat adimple-
re alioqui soluet ad plenū in
purgatorio: **M**huc m
sericordia satis consonat illi
ppble de xpo quā math. xij.
recitatur. Arundinem qualis
satam non confringet et li-
num fumigans non extinguet
Esa. 42. Arundo quassata ē
peccator quassatus temptati-
onibus et peccatis. Linum
fumigans est linum nimis
humidum ex peccatis tamen
aliquid habens de igne cha-
ritatis: hic extinguitur si per
duriciā sacerdotis ad nimis
difficile obligetur: sed non ex-
tinguitur si predicatur sibi q
oportet eum hic vel alibi pe-
nam soluere quanta peccatis
debetur: ne alibi acrior exiga-
tur. bec sco. vbi supra. Circa
illam autem materiam peni-
tentie et satisfactionis possūt
dari quattuor consilia dilige-
ter obseruanda ab omnibz ve-
re volentibus ad deum puer

Sermo XXX.

ti quia sunt multuz vtilia ad
satisfaciendum de preteritis
peccatis: et maxime ad pres-
eruatiōem a futuris. **Pri-**
mum satis habetur ex predi-
ctis scilicet q̄ homines vere
penitentes considerent pec-
cata ad que sint fortius incli-
nati: et in quibus cōmunius
delinquent atq; ad que est fa-
cilior recidua. Hec em̄ pos-
sunt in seipsis certius nosce-
re per quotidianam experien-
tiam quam sacerdos per solā
auditionem: essi eis non im-
ponuntur a confessorib⁹ pe-
ne talibus suis peccatis ⁊ eo-
rū curationi appropriate tūc
assumant huiusmodi p se vel
petant a confessoribus vt eis
penas huiusmodi imponāt.
Item non solum soluatur pe-
na pro commissis sed etiam
radix peccati abscindatur vt
penitentes a futuris lapsibus
preseruentur. Huic consilio
addi possunt tria ali a consi-
lia que ponit quidam doctor
bene expertus circa ministra-
tionem sacramenti penitētie
Quorum primum est. **¶**
Si homo se sentit inclinatus
ad aliquod peccatum graue
quod desiderat in se sanari: ⁊

ab eo preseruari statuat sibi ⁊
firmiter obseruet. Aut etiam
ad tempus voueat q̄ p qua
libet vice p qua contingit ip-
sum in huiusmodi peccatū la-
bi aliqua de sequentibus vel
etiam omnia adimpleret. **¶**
tres predictas satisfactionis
partes. **Primo** q̄ vna die ie-
iunet i pane et aqua vel alio
modo competenti. Et hoc in-
fra triduum post talem lapsū
immediate sequens. **Secundo**
q̄ diceret certum numerum
psalmorum et aliarum oratio-
num. **Tertio** q̄ infra tres di-
es aliquod sibi caruz. aut cer-
tam summā pecunie scdm exi-
gentiam suarum diuitiarum
daret ad aliquam ecclesiā in-
digentē vel ad vsū pauperū.
Et quarto q̄ quotienscūq; cō-
tingit ipm recidiuare in tale
peccatū toties ille infra triduum
teneat de eo p̄fiteri. Hoc p̄siliū
videt̄ satis efficax remediū
volētī de p̄uerti a peccis ⁊ vi-
tā veraciter emēdare. **¶**
Vides
emus em̄ q̄ sic in foro publico
p timore certarum penarum
cōpescuntur hoīes ab illicitis
Quot em̄ sunt qui vellēt fu-
rari rapere tē Et q̄ obmittūt
ppter metum mortis ⁊ allaz

Seria quarta.

psonarū. Et ita se etiā habet
in foro penitētie q̄ timor pes
narū dñmōi a sacerdote iniun
ctarū aut voluntarie nō sus
pradicto assumptarū aut assu
mendarū deterret hōiem ab
huiusmodi peccatis q̄ nō sit
tam pronus ad ea. Item con
silium illius doctoris est q̄ si
homo multum sentiret se in
clinatū ad aliquod graue pec
catum a quo p̄seruari deside
raret q̄ sibi firmit̄ statueret ⁊
q̄ etiā immobiliter observa
ret aut voto ad tempus se ad
hoc constringeret q̄si contin
geret eum tam vehementer
temptari de illo peccato q̄ si
etiā oīno deliberaret intra
se sic agere nihilominus p̄ an
tea dicere vellet talem v̄l tas
lem orationē. aut flectere ge
nua corā imaginē crucifixi aut
b̄tē x̄ḡis. ⁊ sic d̄ alijs. Sic eī
orando aut taliter se habē
do forsitan miserebit̄ sibi de
et faciet cum temptatione p̄
uentum et quietabit impetuz
passionis et p̄seruabit homi
nem a malo quod faceret de
liberauit. hec p̄ isto sermone
sufficiant. **¶ Filius.**
¶ Q̄ bona est persuasio tua
et q̄ vtilis peccatori qui ip̄az

in effectum deducēt. Et q̄ res
cta est hec via peccatori in ea
ambulanti. Attamē vt audio
magnus conatus necessarius
est ad conuersionē inueterati
peccatoris igitur cum tot sint
occasionēs auersionis (a tali
bono exercitio) quomodo de
bet se hō h̄re vt possit non at
tendere illis occasionib⁹ sed
recto tramite procedere ī hac
via tam salubri. Angel⁹ euz
ducit ad parabolam dicens.
Aide. Et vidit. Et angelus
quid inquit vidisti. **Fili⁹.**
Aidi multas naues ac in dis
sp̄sitione varias p̄cedere in
mari: vnā post vnā versus
hierusalem. In quibus erant
homines diuersorum statū
quorum int̄tio erat attinge
re feliciter terminum p̄optas
tum id est cinitatem hierusa
lem. Et cum essent quasi in
medio mari venerunt quedā
monstra que syrenes solent
apud expertos in ea re appel
lari. Quibus (vt vulgari fas
ma fertur) adeo dulcis ē can
tus vt oēs quorum aures eo
rum sonum recipiunt in son
num grauem conuertantur)
Que monstra cum voces es
misissent plures homines in

Sermo XXXI.

ipso dulci cantu eorum delectantes somno graui supprimebantur. Sed aliqui eorum aliarum nauium (licet pauci) cognoscentes maliciam illarum oppilabant aures: incipientes clamare fortius quod poterant sonabantque tubis: ne sonus ipsorum auribus perciperetur. Laborabant etiam remigando ne ipsa monstra eos submergeretur: sicut ceteris fecerant qui in eorum cantu delectabantur. Et sic feliciter terminum preoptatum attingebant alijs omnibus submersis. Hanc vidi visionem o angelus dicit cuius sit interpretationis. Angelus. facilius intelligetur. Maues stat? homines sunt qui ut cernis diuersi sunt homines in ipsis nauibus? sunt homines illorum statum: mare mundus: syren delectatio mundi et gaudium: quod sonus dulcem suis prebet amatoribus qui cum nolunt claudere auditum nec clamare ad deum: in ipso dulci sono obdormiunt cum ad consuetudinem malorum veniunt. Et sic fit quod finaliter submergunt in profundum inferni. Sed boni qui non aduertunt mundi cantum ad

hierusalem feliciter veniunt. igitur tu similiter fac.

Seria quinta. Sermo XXXI

Adit illum patet ipse et misericordia. etc.

Hodie venit angelus ad filium suum: et iterum more solito eum exhortatur ne desistat a cepto bono dicens: o fili constans esto et perseuera usque in finem ut merearis vestri vestimentis locunditatis. **Sil**

lius. Facia quod hortaris. Attamen vnus est quod a te cupio scire. Cum enim deus pater sit tam pius: et misericordia tua scito moueatur ad eum qui se de congruo disponit ad penitentiam scire vellem: Utrum ne hoc faceret ex merito aliorum scilicet ecclesie sancte vel bonorum hominum ut misericordiam impartiat peccatori ipsum suscipiendo et a peccatis viuificando.

Angelus. Sic si peccator gratie non ponit obicem. ut in hodierno euangelio quod Luca. 7. scribitur.

Seria v

In illo tpe Ibat iesus in ciuitatem q̄ vo-
catur Naym: et ibant cū illo discipuli ei⁹:
et turba copiosa. Luz aut̄ appropinquaret por-
te ciuitatis ecce defunctus efferebatur fili⁹ vni-
cus matris sue. Et hec vidua erat et turba ciui-
tatis multa cum illa. Quam cū vidisset ies⁹ mi-
sericordia motus sup̄ eam dixit illi. Noli flere:
Et accessit et tetigit loculus. hi autem qui por-
tabant steterūt. Et ait. adolescēs tibi dico sur-
ge. Et resedit q̄ erat mortuus: et cepit loqui:
et dedit illū matri sue. accepit aut̄ om̄es timor.
et magnificabāt deū dicentes: qz propheta ma-
gn⁹ surrexit i nob: et qz d̄s visitaui plebē suā.

Vides igitur q̄ verum est q̄
pater etiā mouetur ad pecca-
tores ppter eccliam suaz sp̄o
sam quā sūne diligit: vt dicit
apls ad ephe. v. Viri diligi-
te vxores vestras sicut chris⁹
ecclesiam et seipm tradidit p
ea. Nam ipsa est mater nostra.
di. 12. nō decet. Et ipsa flet iā
p suis filiis mortuis. Quaz
cū pater videt. i. audit preces
eius mouetur ppter suaz la-
chrymosam petitionē et facili-
us peccatoribus dat gratiam
Est enim ecclia vidua in hoc
quia sponsus suus in celū ab

ea abcessit. Hāc igit̄ matrem
tu o fili inuoca: et ipsa tibi po-
test gratiam impetrare. **Ser-
lius.** Satis me tua informa-
tio contentauit. Igitur vt ip-
se ego talis inueniar qui ec-
clesie sacte p̄cibus iuuari pos-
sit rogo quaten⁹ me deinceps
velis infor matū habere d̄ sa-
tisfactione. **Angelus.** Facis
am quod petis. Igitur expe-
ditis de tribus partibus satis-
factionis in generali: Nunc
in speciali aliquid libz d̄ vna
quaqz loqui modicum. Et p̄
mo de orōe. **Abi primo**

Sermo xxxi.

sciendum q̄ oratio q̄n ex cor
de contrito et humili fusa fu
erit remissionem peccatorū a
dñō et reconciliationē obtine
bit. De hoc dicit jo. abbas ī
tractatu de triginta gradib⁹.
Oratio s̄m qualitatem ei⁹ ē
cōmunicatio et unio hominū
dei. Scdm̄ vero operationez
est dei reconciliatio: mater la
crimarum: peccatorum ppi
ciatio: temptationum pons:
tribulationum murus: ange
lorum opus: futura iocun
ditas: virtutum fons: deli
cie anime: mentis illumina
tio: desperationis securitas:
sp̄s demonstratio: tristicie so
latio. hec ille. Magnū em̄ re
medium penitentibus est ip̄a
oratio et p̄tra tēptamēta om
nia munimētū egregiū. Quā
etiam cōmendās beat⁹ bern.
sic dicit. Quid oratione pre
ciosius que deo ē sacrificiū:
angelis organū: sanctis cōi
uiū: orantibus p̄sidiū: p̄ritis
vngentū: penitentib⁹ remedi
um: hostibus iaculū et temp
tatis omnib⁹ firmamētū. Et
sciendū ē. put̄ tho. dicit q̄ s̄m
quosdā duplex est orō. Que
dam est cōtemplatiuoz quo
rum cōuersatio in cells est et

talis) quia totaliter est delec
tabilis) non est satisfactoria.
Alia est que p̄ peccat⁹ gēmi
tus fundit et talis habet pe
nam: at est satisfactionis ps.
Vel dicendū melius q̄ que
libet oratio habet rationē sa
tisfactōis quia q̄uis aliqua
habeat suauitatez sp̄s habz
tamen afflictionem carnis vt
supra dixi. Hāz vt dicit gre.
Dum crescit in nobis fortitu
go amoris intini firmamur
proculdubio fortitudine car
nis. hec ille. **R. ¶** De
secundo scilicet de ieiunijs no
tandum q̄ triplex est ieiuni
um. Primum est corporis a
cibo materiali. Secundum
afflictionis a gaudio tempor
ali. Tertium speciale a pec
cato mortali. Et hoc tripli
ci ieiunio debemus castigare
corpus nostrū. Parum em̄
prodest ieiunare a cibo corpo
rali nisi ieiunetur a peccato
De ieiunio tamen corpora
li sciendum q̄ abstinentia a
cibo materiali carnem affli
git et penā generat. Et ideo
est magna pars sc̄tissactio
nis: quia vt communiter pe
nitentibus ieiunium pro pec
catis imponit vt per abstinē

Feria quinta

cliam castigati citius a suis ce-
leribus emendentur. De vir-
tute autem ieiunij abbas jo-
hannes sic dicit. Ieiunium ē
violentia nature: decisio dele-
ctationis: et succisio concupi-
scentie: Libertas somniorum:
mundicia orationis: anime lu-
men: mentis custodia. hec il-
le. Debent autē ipm quatru-
or comitari: scz largitas: leti-
cia: hora: et mensura. De lar-
gitate dicit beatus hieroni-
mus. Quod manducaturus
eras si nō ieiunares da pau-
peribus vt ieiunium tuum sit
securitas anime non marsu-
pij lucrum. De leticia dicit
dominus mathei. vi. Cum ie-
iunatis nolite fieri sicut hypo-
crite tristes. De hora ieiunij
legitur in pmo li. reg. c. 14.
q̄ ionathas quia puenit ho-
ram adiudicatus fuit morti.
De mensura dicit beat⁹ au-
gustin⁹. Mens ariditate ci-
borum lassata perdit oratiōis
virtutem. Sed quia in ieiu-
nio hic intelliguntur omnia
opera penalia corpori. **S**
Ideo de vigilia etiam aliqd
tibi edisseram: de quibus dicit
dñs matb. 26. Vigilate et
orate ne intretis in temptatio-

nem. Unde. j. pe. 2. Sobrijs
estote et vigilate. Itā qui so-
brie viuūt agilior est et expe-
ditior ad vigilandū. Qui ve-
ro replet⁹ fuerit cibo segnīs
erit et piger ad mane surgen-
dum et ad deum laudandū.
Nec talis poterit dicere cum
psal. Media nocte surgebas
ad confitendum tibi. Quia autē
ieiunia reddant homines agi-
liores et expeditiores ad vi-
gilandū. De hoc dicit effrem
abbas sic. Ad vigilandū ie-
iunium multum valet. Sic et
miles plurimo onere p̄graua-
tus p̄pedit ad bellū. Ita ipe-
ditur monachus ad vigilan-
dum cum escarum nimietate
turgescit. Non est possumus
vigilare cum venter noster fu-
erit dapibus onustus: sed op-
pressi somno vigiliari fructus
amittimus et maximū detri-
mentum anime nostre acqui-
rim⁹. Vigilijs ergo stude cō-
planare ieiunium vt cunctis
anime virtutibus florere pos-
sis vt caro tua subiecta sit ani-
me et ancille famuletur domi-
ne sue: hec ille. Et quia vigi-
lie quandam fatigationem et
penam annexam habent: iō
sunt partes satisfactiōis p̄o

Sermo. XXXI.

peccatis. Ad hanc vigiliam hortatur sanctus paulus. ij. Corin. 6. In omnibus exhibeamus nos ipsos in multa patientia in vigilijs multis. hec de vigilijs. **L. ¶** Sed qz flagellatio similiter continet sub ista parte: ideo et de ipsis aliquid est hic dicendum. Et primo de illis que consistunt in penitentialibus scz cinere cilicio et lacrimis et in pectoris tunctione: iugi genuflectione et disciplinis. Itē in afflictione peregrinationis: in tribulatione: et cuiuslibet egritudinis afflictione: qualia flagella sustinuit iob. Quilibz ergo penitens put cōtra dominum per sua scelera peccavit studeat de istis flagellis sumere vt possit suo creatori per talia opera penalia satisfacere: vt qui prius per oblectamenta carnalia recessit a deo nunc per afflictionē carnis et amaritudinem penitentie iterum conetur redire. de hoc petrus damiani dicit sic Optime penitet qui duz carnem verberibus macerat: licet cum quod delectatione carnis amiserat afflictionibz reuocauerit. Et salubre illi nūc

amaritudinem ingerit cuius olim noxia delectatione peccauit. hec ille. Est etiam sciendum qz quisquis pro suis excessibus se hic non afflixerit nec a deo flagellatus fuerit a cōsortio filiorum dei alienus erit. Unde bñs aug⁹. sup illud ad hebre. xij. Flagellat autem omne filiū quē recipit dicit. Et tu exceptus eris si fueris exceptus a passione flagellorum. **¶** Filius. Audio quia bona est oratio cum afflictione corporis ad satisfaciendum p peccatis. Sz vnum est qd me haur parum vertit in admirationem: vnde deo enim differentiam magis nam inter eos qui operibz penitentialibus suppressi in statu penitentiali versant. Nam aliqui on⁹ penitentie sic portant vt cum omni iocunditate ac mentis promptitudine persciant omne quod ad satisfactionem spectat: ita qz necesse est nonnunq ipsos tales restringi a talibus strictissimis operibus ne pprium eorum subiectum destruat. Regione inueniuntur aliqui qui tamen contritionem pro peccatis habuerint et pfectionez

Seria quinta.

fecerint tamen oneribus penitentialibus subire aut nolunt aut inuite et cum murmure faciunt que debent. Cuius cause illius dissimilitudinis esse possit a te vellem scire.

Angelus eum ducit ad similitudinem d. Vide. Et vidit similitudinem huiuscemodi. Vidi inquit aurigas duos quicunque suum currum minantem cum equis quattuor ad opus suum expeditis. Nam iter arripiebant quod eos ducebat ad terminum penitentium. Erat autem dissimilitudo hanc parua (ea in re) inter ipsos. Eo quod primus expeditior esset ad consequendum terminum. Habuit enim equos ad trahendum currum satis expeditos Rote etiam illi limite currus erant popatati sine omni murmure ac sonitu cursum agerent. Denique ipse illius currus auriga magnam curam apposuit ut sic omnibus rebus necessariis preesset quatenus intentum suum bono fine compleret. Secundus erat e contrario in omnibus satis tardus et negligens. Non enim multum curauit minare equos nec linire rotas sed tantus sonitus rotarum erat ut ab om-

nibus transeuntibus notabiliter audiretur. At tamen currus eorum erant equali pondere pregrauati: nec aliquis eorum plus vel minus ponderis suo in curru ducebat altero. Et tamen primus multo citius terminum hospicii attigit quam secundus quia velocius iter ipsum peregit. hanc vidi visionem et dic quid pretendat. Angelus Satisfactionem questionis tue mihi proposita. Nam hic currus penitentia est: equi quattuor ante currum ipsum trahentes quattuor sunt que trahunt ipsam penitentiam: scilicet contritio: confessio: a peccatis cessatio: et propositum se cauendi a futuris. Auriga ratio est que debet regere et ordinare illa omnia: rote sensualitas que due sunt quia ipsa sensualitas duos habet defectus. Nam tarda est ad bonum: et prona ad malum que tunc onus portat cum penitentie onere grauatur ne lasciuiat: sed rationi in satisfaciendo cooperatur. Quod autem vidisti dissimilitudinem illorum scit quod dissimiles sunt homines in agendo penitentia. Nam quidam proprii sunt sine sonitu mur-

Sermo XXXII.

muratonis : q̄ maior gratia
et feruentiori dei dilectōe fa-
ciunt quicquid faciunt. Vigi-
lat enī eorū ratō vt equos mi-
nat currū pparet et omnia ex-
peditus p̄soluat: ne ip̄os op-
teat p purgatoriū diuti⁹ a pa-
tria retardari. ideo cito tales
p̄tingunt p̄ceptatum termi-
num. Sed alij licet peniten-
tiam agant etiā talē q̄ sufficit
ad patriā cōsequēdam: nō tñ
ita p̄fecte et zelo magno id a-
gūt quin plura neglecta p̄ sa-
tisfactionem ad purgatoriū
secum portent : in quo tādū
eos purgari necesse ē quous-
q̄ minimum quadrantē sol-
uant. Tu ergo festina agere
condignam penitentiam.

Seria sexta.

Idit illū pater

ip̄ius. rē. **A**

Tribus iam expeditis illi
us quinti status conditioni-
bus sup̄est videre de quarta
qua pater filium consignauit

In illo tpe: Erat quidam languens lazar⁹
a bethania de castello marie et marthe so-
rorum eius. Maria autem erat que vnxit do-
minum ynguento: et ex̄ter̄sit pedes eius capil-

signo amicitie eo q̄ amplez-
ans est eum et osculat⁹. Hūc
amplexum petiuit sponsa: cā-
ti. 2. dicēs Vena eius sub ca-
pite meo et dextera eius am-
plexabitur me. Igitur in hac
sexta feria venit angelus ad
filium Et iterum s̄m consue-
tum modum quem hactenus
erga ip̄sum ostendit: et rogat
vt viriliter in satisfaciēdo p̄
peccatis agat. Cui fili⁹. Ani-
mo libenti faciam quod hor-
taris. Sed vnum est qd̄ men-
tem meam tangit: et difficile
videtur posse fieri: Altamen-
a te ei⁹ solutōz a te cupio au-
dire Quero vtz hō q̄ multis
ānis i p̄ccis iacuit ⁊ habitus
malos p̄ mltos ac⁹ p̄ccōz ac-
q̄siuit ita vt iam sint sibi pene
pnatales facti ⁊ q̄si i ip̄s pec-
catis sepult⁹ possit etiā p̄trir⁹
⁊ p̄fess⁹ p̄ satisfactōz ⁊ opa bo-
na i s̄m habitū venire. An.
Sic p̄ s̄i grāz ⁊ fortē instictū
sp̄s̄s̄ci ⁊ cū coopatōe libi ar-
ac p̄fessōis discreti p̄silio: vt
p̄tz i ho. euā. qd̄ scribit jo. xj.

Serla VI.

lis suis. Lūius frater lazarus infirmabat. Abi
serūt ergo sorores ei² ad eum dicētes. Dñe ec
ce quē amas infirmatur. Audiens autē ies² di
xit eis. Infirmitas hec non est ad mortem: sed
pro gloria dei vt glorificetur filius dei per eū.
Diligebat autē iesus marthaz et sororem ei² ma
riam et lazarus. Et ergo audiuit qz infirma
batur: tūc quidē mansit in eodez loco duob⁹
diebus. Deinde post hec dixit discipulis suis.
Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipu
li. Rabbi. Nunc querebant te iudei lapidare et
iterum vadis illuc? Respondit iesus. Nōne du
odecim hore sunt diei? Si quis ambulauerit in
die non offendit qz lucem huius mundi videt.
Si autē ambulauerit i nocte offēdit: quia lux nō
est i eo. Hec ait et post hec dicit eis Lazar⁹ ami
cus noster dormit: sed vado vt a somno excitē
eum. dixerūt ergo discipuli eius. Dñe si dormit
saluus erit. dixerat autē iesus de morte eius: il
li autē putauerūt qz de dormitōne somni dice
ret. Tunc ergo dixit eis iesus manifeste. Laza
rus mortuus ē: et gaudeo ppter vos: vt creda
tis qm̄ non eram ibi. Sed eamus ad eum. dixit
ergo thomas q̄ dicit didymus ad cōdiscipulos
Eamus et nos: et moriamur cū eo. Venit itaqz
iesus et inuenit eū q̄ttuor dies iā i monumento

Sermo, XXXII.

habentem. Erat autē bethania iuxta hierosolimam quasi stadys quidecim. Multi autē ex iudeis venerant ad martham et mariam vt cōsolarentur eas de fratre suo. Martha ergo vt audiuit qz iesus venit occurrit ei. Maria autē domi sedebat. dixit ergo martha ad iesuz. dñe si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio: qz quecunq; poposceris a dō dabit tibi deus. dicit illi iesus. resurget frater tuus. dicit ei. Martha scio qz resurget in resurrectione i nouissimo die. dicit ei iesus: Ego sū resurrectio z vita. Qui credit in me etiā si mortuus fuerit uiuet. Et om̃is q̃ uiuit z credit in me non morietur in eternū. Credis hoc? ait illi. Et iq; dñe ego credidi qz tu es christus fili⁹ dei uiui qui in hūc mundum uenisti. Et cū hec dixisset abiit: z vocauit mariā sororē suā silētio dicēs: Abg̃ adest z vocat te: illa autē vt audiuit surrexit cito et venit ad eū. Nō dū em̃ uenerat iesus in castellū sz erat adhuc i illo loco ubi occurrerat ei martha. Iudei ergo qui erant cum ea i domo z cōsolabātur eā cū uidissent mariā qz surrexit et exiit: secuti sūt eā dicētes. Qz uadit ad monumētū vt plozet ibi. Maria ergo cū uenisset ubi erat iesus: uidēs eū cecidit ad pedes ei⁹: z dixit ei. dñe si fuisses h̃ non esset mor-

Seria VI

tuus frater me⁹. Iesus aut vt vidit eā plorātē
et iudeos q̄ venerāt cū ea plorantes infremuit
spiritu et turbauit semetipm: et dixit. Vbi po
suistis eum. Dicunt ei: Dñe veni et vide: et la
chrymatus ē iesus. Dixerunt ergo iudei: Ecce
quō amabat eū. Quidam aut ex ipsis dixerūt
Nō poterat hic qui aperuit oculos ceci nati fa
cere vt et hic nō moreretur. Iesus ergo rursus
fremens in semetipso venit ad monumentū.
Erat aut spelūca et lapis supposit⁹ erat ei: ait
iesus. Tollite lapidē. Dicit ei martha soror e⁹
qui mortuus fuerat. Dñe iā feter: quadridua
nus enī ē. dixit ei iesus. Nonne dixi tibi: qm̄ si
credideris videbis gloriā dei. Tulerūt ergo la
pidē. Iesus aut eleuatis oculis sursum dixit.
Pater gr̄as ago tibi qm̄ audisti me. Ego autē
sciebā qz semp me audis: sed ppter populū q̄
circumstat dixi vt credāt qz tu me misisti. Hec
cū dixisset voce magna clamauit. Lazare veni
foras. Et statim pdiit foras q̄ fuerat mortuus
ligatus manus et pedes institis ⁊ facies illius
sudario erat ligata. dicit eis ihs: soluite eū ⁊ si
nite abire. Multi ḡ ex iudis q̄ venerāt ad mariā
⁊ marthā ⁊ vident q̄ fecit ihs crediderūt ei.

Vides igit q̄ fortis sit diuina excitatur: q̄ etiā p peccatorū
inspiratio: que qdā clamor ē cōsuetudinē sepulta videtur
quo anima peccatis mortua esse in ipsis. Si. Audio ⁊ v.

Sermo XXXII.

veritatē fatear multū me delectat verba tua: cū audio de tā magna bonitate dei. ideo de ipsa satisfactōne velum vltterius a te informari. **B.**

A. Ange. Scire te cōuenit et de tertia pte satisfactōis. s. d. ele mosyna. Ubi sciēdū q triplex est elemosina. Prima consistit in cordis cōpūctōne qñ aliq̃s seipm offert deo: iuxta illud: miserere anime tue placens deo. Qui enī paup elemosinā prebet: et se ab iniquitate non abstinēt: talis quod minus est deo obtulit: et qd̃ maius pctō seruauit. De quo dicit beatus grego. Qui indigenti primo exteriorē sub stantiā pbet: sed vitā a neq̃tia sua nō custodit rem suā deo tribuit et se peccato. Hoc qd̃ min⁹ ē deo obtulit: et qd̃ mai⁹ est seruauit iniquitati. Hec grego. Sed penitēs et satis faciēs p suis reatib⁹ studeat cor cōtritū et corp⁹ mūdū i se h̃re deo vt possit elemosinā acceptā offerre christo. Secunda elemosina consistit in cōpas sione primi q cōpatimur alienis aduersariis tanq̃ nris. De q cōpassiōe dicit grego. Deo. mor sic. Pl⁹ nōnunq̃ ol

cimus eē cōpati ex cordē q̃ dare: qz q̃sq̃ pfcē indigēt cōpati min⁹ estimat omne qd̃ dat. Sup afflictū q̃ppe cōpatien tes plāgim⁹ qñ aliena dāna nra cōputam⁹: et culpas delinquētū nris mūdare nris mur fletibus. Qd̃ vltz agentes plus plerūq̃ nobis q̃ his p q̃b⁹ agim⁹ subuenim⁹. Qz apd̃ internū iudicē ex grā caritatis aspirāte deo cōmissa q̃ qz pfecte viliat ppria q̃ pure plāgit aliena. hec gre. **C.** Qui ergo exteriores diuitias nō hnt in his opib⁹ exercere se dnt. Sū rich. de scō victo. dicit Misericōdia magna ē alienis afflictōi cōpati. Maior autē p alienis reatib⁹ cōpungi preclarū est op⁹ misericōdie est delinquētes deslere: penitentibus indulgere. Aliena etiā delicta pprijs lachrymis delere. In his opibus misericōdie nos exercere debem⁹: q̃ exteriores diuitias nō habemus. Magna enī ē elemosina nūc dū vestire: maior autē indūcere plinatū mox doctrina ornare. Sz optimū elemosine gen⁹ ē peccātes corripere: cōsolari pusillanies: patiētē eē ad omnes. Hec rich. Et bñs ber. dicit qz

plus est verbi pabulo victurā
in perpetuum mentem refice
re: quā ventrem periture car
nis terreno pane satiare. **D**
ponitur aut a nōnullis sep
tem elemosine ptes scz doce
re ignorante m: cōsulere du
bitanti: consolari trīstēz: cor
rigere peccantem: remittere
offendenti: portare onerosos
et graues. Tertia elemosina
consistit in elemosina manua
li. **U**n domin⁹ in euāge. Da
te elemosynam et omnia mun
da sunt vobis. Et bea⁹ aug.
Elemosina mundat peccata.
et ipa interpellat p nobis ad
dñm. qz quicquid dederimus
ipm integre possidemus. Si
vis ergo esse mercator opti
mus da quod potes obtinere
v trecipias quod non potes
amittere. Da modicum vt re
cipias centuplum. Da tem
poralem possessionem vt con
sequaris hereditatem eternā
Etant diuites consuetudine
sue infirmitatis sed doleant
aliter se non posse. Meli⁹ enī
facerent si aliter possent. Qz
si cōsuetudinem mutas egro
tas. Conceditur igitur tibi
vri p̄ciosis: da villa pauperi
bus. hec aug. Et cris. Stu l

ticia est illic relinquere vnde
exiturus es: et illuc non p̄mit
tere quo iturus es. Illuc er
go substantiam tuam colloca
vbi parere habes. **E**tem
Petrus damiani de elemosi
ne fructu dicit qz virtus ele
mosine que velut fluēta fon
tis irrigui et peccatoz inui
namenta detergis: et estuan
tiū vitioz flammās extinguis
Felix elemosina que de ge
benne baratro tenebrarum fi
lios extrahis et adoptatos re
gni celestis luci perpetue in
troducis. Tu de manib⁹ pau
perum volas ad celum: et il
lic tuis amatoribus preparas
hospitium: et prebes heredi
tatem inmarcessibilem et cele
stis curie dignitatem. **M**is
seranda misericordie virtus
que peccatorum omnium rui
biginem purgat frementium
peccatoz incitāmēta mortifi
cat: et splendor celestis gra
tie tenebrosas hominū mien
tes illustrat. Felices nūdine
prebetur panis exiguis reā
ritur regnum. porrigit num
mus: comparatur aula regni
celorum. Nunquid deus ca
ro erit: qui vel affectum vl⁹ et
fecit elemosine nō habuerit

Sermo XXXII.

utique qui non habet rem habeat voluntatem. hec ille. Hec de his tribus partibus satisfactionis sufficiant hic dixisse. **S**ed in his omnibus sciendum est quod unusquisque tanto maiorem afflictionem penitentiae seu satisfactionis pro suis peccatis debet assumere quanto recordatur turpiora et multipliciora crimina propter suum creatorem se commississe. **A**n beatus gregorius in quadam omelia dicit. Unusquisque tanto maiora quam rat bonorum operum lucra per penitentiam quanto graviora sibi intulit damna per culpam. Neque enim par fructus esse boni operis debet eius qui minus et eius qui magis deliquit. Tanto enim quisque debet a se illicita abscondere quanto se meminit et illicita perpetrasse. In quibus verbis unusquisque conscientia convincitur. Debet enim quilibet seipsum discutere et in quibus et in quibus peccatis deliquit attendere. Et prout excesserit finem maius et minus suis delictis remedia perfectiora studeat penitentiae adhibere. Et tamen si circa haec de misericordia dei presumere sic tamen presumere ne contingat

esse ex aliqua negligentia securitate torpore. Et quis codicem noster non pascit cruciatibus nostris vult tamen ut qui voluptate delectati ab eo discessimus per fletus et lamenta amaricari ad ipsum iterum redeamus. **A**n gregorius in pastoralis sic dicit. Amonendi sunt quippe qui peccata deplorant operum ut consummata mala propter facta viluant lamenta ne plus astringantur in debito perpetrati operis si minus solvantur in fletibus satisfactionis. Scriptum quippe est. Potum dabis nobis in lacrimis in mensura ut unusquisque mensuratum penitendo compunctionis suae bibat lacrimas. Quantum se deo meminit aruisse pro culpa. Amonendi sunt ut incessanter culpam commissam ante oculos reducant atque vivendo agant ut a districto iudice videri non debeant. Unde dicitur cum peteret veniam dicens. Averte faciem a peccatis meis: paulo superius intulit. Delictum meum contra me est semper. Ac si diceret peccatum meum ne respicias. hec ille. **S**ed filius. Video quia bonum est et congruum

Seria sexta.

facere pñiaz et bona opa age
re ac strictiorē incedere viam
fm̄ illud mat. 7. intrate p an
gustam portā. Sed vnū ē de
quo satis admiroz. Itā quis
scriptura sacra ac sancti doc
tores multa nobis insinuent
vt viam artam (quasi securio
rem) incedam: tamen vt vi
deo magna (inouere maxi
ma) pars hominū incedit la
tiorē. Que hui⁹ rei causa
sit vellem ad te scire. Ange
lus enī ducit ad pabolā dicens
Aide. Et vidit. Et angelus:
quid vidisti. Fili⁹. Vidi hu
iusemodi pabolā. Vidi mul
tos hominēs simul p quandā
viam incedentes quorū mēs
erat ad quz dā magnūz dñm
venire: qui eos ad suas nup
tias seriosissime inuitauerat:
Et cum ad quandā venissent
siluam duas repererūt vias:
(et quidem satis tritas) At
tamen vna multo tritior alte
ra extitit. Tunc omnes sub
sistentes paulisper: dubitare
ceperant que via foret que
eos ad poptatū terminū du
ceret securius. Erat aut vna
via montosa rigidaq; ac aspe
ra: que in sui capite horrores
baut paruum intuentibus in

cutiebat. Alia vero erat om
nino amena ampla ac locun
da que omnīū intuentiū affe
ctum ad ambulandum capti
uabat intantum vt omēs fer
me ad id se disponderent iter.
Et cum vt pmissi: sic attoniti
subsisterent: ecce mira int̄ eos
facta est concertatio que via
foret cui se securius comitte
rēt. Et ecce qui pñciples in
ter ipos extiterant seq; mul
tum iactassent viarum illaz
habere experientiam: latā ac
spaciosam eis viam verbo et
facto demonstrabant. Quaz
pene omēs (paucis exceptis)
ire temptabant. Attamen alii
qui licet pauci (suasu aliquo
rum) aliam scz asperam ince
debant viam. Tandem hor
exitus sic se dissimiliter pbe
bat. Itā hī qui spaciōsā vi
am ibant omnes deuīates in
manus inciderunt latronum
crudeliuz qui eos passim tru
cidabant paucis exceptis qui
cognito inuio reuersi ibāt vi
am quā pri⁹ reliquerunt aspe
ram ⁊ mōtosam: festinātes vt
priores qui ipam ibāt appre
hendere possent: aut vestigia
eorum sequi. Qd et factum
est. Itāz oēs hī tales ad aulā

Sermo. XXXIII.

hñt (qui eos ad nuptias intrauerat) feliciter puenērūt. Hanc vidi visionem o angel le dic quid ip̃a sua interpretatione velit. Angelus.

Atq; vult tue admirationi satisfacere. Homines quos vidisti viam vnā primo incedere omnes xp̃iani sunt q̃ in p̃ncipio p baptismalē innocentiam oēs simul incedūt. Sed cū ad statū pueniūt erāt quo vti possūt libero arbitrio. Et siluam. id est mundū hunc in spiciunt tunc paulisper in se existunt dubitantes quaz velint incedere viam eo q̃ ip̃is due vie ostendunt: vna amplā et multuz ben spaciēsa q̃ effectu ac suasu eis non solū a simplicibus ostenditur: sed plus multuz effectu qui se iactāt certos fore de huius rei veritate. Qui p̃chpudor suo malo exemplo: excusationeq; in peccatis multos faciunt a via vera auersos. Sed q̃ hostales non curāt sed viam strictam arripiunt et ipsum vadunt hī sunt qui viam virtutum et christiane vite incedūt et ad magnum dominum deum omnipotentem feliciter perueniunt. Hī autem qui p̃mo

in via lata fuerunt attamē reuersi ad viā rectā ibāt hī sunt q̃ (tāetsi a via vera p peccatū recesserūt tamē cognito errore suo per p̃niam reuertuntur et tandem cum p̃mis saluabuntur omnibus alijs a latronib⁹ infernalib⁹ p̃cutib⁹.

Sabbato.

Sermo. XXXIII.

Idit illum pater ip̃ius. **h** cras que dñica d̃ passionē d̃ optet videre et cons templari de vltimo statu filij pdigi: quare visū mihi fuit (sine suo) quintū statū hodie claudere. Igit̃ hodie veit angel⁹ ad ip̃m filiū et dicit. Jā te omī quo poteris studio dis sponē vt cras merearis vestiri indumentis locūditatis qz pater ad te reuertetur vt te ornatum cum leticia in domuz suā reducat. **Fili⁹.** Gaudeū haur̃ paz tua mihi intulere verba: audies q̃ ad p̃stinū statū reuocari debeā. **Sz vnū** est quod velim a te scire quō vicis ille (q̃ opa p̃nē vult agere) deat se h̃re et quē debeat sequi vt possit spe erigi i

Sabbato

deū quasi sua opa sibi sint ac-
cepta. An. Debet inq̃t in-
spicere exēpla scōz: ⁊ q̃ma-
xime dñm iesū chrīstū: qz ei⁹
opa illustrauerūt totū mūdū:

vt q̃ eā sequit̃ in tenebris non
ambulet: sed lux vera sibi lu-
ceat. Et q̃ hec res sic se habe-
at audi hodiernū euā. qđ tibi
ecclia sc̃ta pponit: qđ scribit̃

Iohannis 8.

In illo tpe Dicebat iesus turb̃ iudeoz Ego sum
lux mundi. Qui sequitur me non ambulat i te-
nebris sed habebit lumen vite. dixerūt ergo ei
pharisei. Tu de teipso testimoniū phibes: testi-
monium tuum non est verum. Respondit iesus
et dixit eis. Et si ego testimoniū phibeo de me-
ipso verum est testimoniū meū qz scio vnde ve-
ni: et quo vado. Vos aut̃ nescitis vñ venio aut
quo vado. Vos aut̃ scđm carnez iudicatis: ego
non iudico quemq̃. Et si ego iudico iudicium
meum verū est: qz solus non sum: sed ego ⁊ qui
misit me pater. Et in lege vestra scriptum est:
Quia duoz hominū testimoniū verum ē. Ego
sum q̃ testimoniū phibeo de meipso: ⁊ testimoni-
um phibet d̃ me q̃ misit me p̃r. dicebāt ergo ei:
Tibi est pater tuus. Respondit iesus. Neq̃ me
scitis neq̃ patrem meum. Si me sciretis forsitā
et p̃rem meū sciretis. Hec verba locutus ē ies⁹
in gazaphilatio docens in templo. Et nemo ap-
prehendit eum quia nondum venerat hora ei⁹
Audis qz sic est. vt tibi dixi. errare nō potes. Si : Traus-
Tu ergo sequere hāc lucē et dīo qz chrīstus lux est ⁊ om̃e

bonū. Ideo felix est q̄ ei⁹ vesti-
gia pōt apphēdere: ne ī tene-
bris ambulet. Quare te ro-
govt mibi in hac die velis di-
cere de duratōe penitētie: et
de penitētia extrema cui⁹ sit
efficacie. **Angel⁹.** Libēs
qđ petis faciā. **h.** Scire
igif debes de duratōe pñie
q̄ duplex ē pñia: scz interior
et exterior: vt dicit tho. in. 3.
pte. q. 84. ar. 9. et rich. i. 4.
di. 14. Pñia aut exterior cō-
sistit ī leiuinio orōe et elemosi-
na. Et hāc nō optet esse cōti-
nuā: qz fm statū vite pñtis es-
set impossibile cū sit necessari-
um homi circa multa alia in-
tendere. Penitētia aut inte-
rior p̄sistit ī p̄ritōe cordis. et
hāc tribus mōis pōt p̄sidera-
ri scz vel fm actū: vl fm ppo-
situm. vel fm tps certū et de-
terminatū. Pñio igif accipiē-
do pñiaz p dolore cordis fm
actū dico q̄ penitēs n̄ semp
tenetur dolere. Quod sic pa-
tet. Confessio enī et satisfactō
sūt ptes pñie sicut cōtritiō. sz
nō optet sp cōfiteri et satisfas-
cere ergo nec sp cōteri. Se-
cūdo mō accipiēdo pñiam p
dolore cordis fm ppositū di-
co q̄ pñia v3 ēē ppetua. Qđ

sic pbat. Itā sicut se habz ve-
ra innocētia et pseuerans ad
peccatū de futuro: ita penitē-
tia ptra peccatū d̄ p̄terito. sz
penitētia pseuerās sp refugit
peccatū ne fiat: ergo etiā pe-
nitētia sp detestat p̄ctm sc̄m
et sp dolet de ipso. Preterea
sicut culpa ē velle peccare ita
penitentia est nolle peccasse.
Sed hō tenet sp nolle pecca-
re: ergo tenet sp nolle peccas-
se. Qđ semp intelligi debz ī
bono pposito et habitu. De
hoc etiā dicit aug. i. li. d̄ peni.
Ubi dolor finit deficit pñia.
Si vero deficit pñia quid er-
go relinquit de venia q̄si di-
ceret nihil. Itē hugo. 2. li. d̄
sacramētis pte 14. c. 2. Cum
dicis necesse habes sp penite-
re satisfacere potes: nimis fa-
cere nō potes: meli⁹ ē vt pl⁹
facias q̄ minus. Tercio mo-
do accipiēdo penitētiā p do-
lore cordis fm tps determinā-
tū et certū: tūc dico q̄ penitēs
nō tenet sp p̄terire sz ad sem-
p. i. p loco et tpe. Et sic habz
p̄tinuā materiā doloris q̄tu-
or respectib⁹. 3. Prim⁹ rati-
one recordatōis criminis: qz
quicūqz ē memor p̄ctōz q̄ fe-
cit tenet penitere et dolere d̄

eis. Et hoc est verū sūm rich. ubi supra qñ de peccato suo ex deliberatione cogitat tūc em illud tenet detestari. Nō em fideliter seruat repatū sedus diuine amicitie: cui actū nō displicet qñ cōsiderat illū quod inter ipm et deū cā fuit inimicitie. Scdo ratioe amissionis tempis: qz quicunqz recordat s̄ tempe amisso dolere tenet. Tercio ratioe expolationis grāz et vulnerationis naturalium. Quādo em recolit bona mentis et corporis que ex pctō amisit ⁊ mala quē incurrit materiā hz doloris. Quarto rōne damnationis: qz qñ recordat i qua dānatione fuit p̄ pctis: et in qua iustificatione fuisset si nō peccasset dolere tenet. Unde si adā per mille milia annorū vixisset nunq̄ tantū iustificatus fuisset q̄ redisset ad statū in quo erat ante peccatū. Et sic patet qualiter penitētia debet esse p̄tinua. **R. ¶** Quo ad scdm s̄ quo q̄ris scz s̄ finali penitētia scire debes q̄ doctor subtilis di. 20. 4. ponit duas p̄clusiones. Prima est hec penitētia vera siue interior sola siue exterior cum sus

sceptione sacramenti penitētie sufficit ad salutem alicui⁹ in extremis. Scda q̄ penitētia que videt̄ haberi in extremis vix est vera p̄nia sufficiens ad salutē qz difficile tūc est habere veram penitentiā. Primū patet p̄ augustinū et ponit̄ hic in lra scz dist. 20. Quoniam deus semper est potens etiam in morte premiare quibus placet. Cum ergo opus sit non hominis sed dei fructuosa penitētia inspirare potest eam quādocunqz vult sua misericordia. Et per ratōnem p̄t̄ quia siue penitētia interior sola per modū meriti de cōgruo: si ab aliquo i extremo habeatur hoc disponat ad iustificationem siue sacramentum penitentie per modū sacramenti operetur ad eandem si ab aliquo in extremo habentur hec vel illa habetur eadem ratio perceptio nis gratie que et in alio penitente: et per p̄sequens percipitur: si salus. Scda conclusio probatur primo q̄ tūc impedit̄ vsus liberi arbitrii vel vsus liber rationis et voluntatis ex dolore vel timore inherētib⁹. **¶** Nō em dico

Sermo xxxiii.

aliquē esse in extremis q̄ gra-
uatur morbo fm̄ eōdem legem
curabili vt febre tertiana vel
hm̄di. nec q̄ subito morit̄ cu-
tus mortis adhuc n̄ illa appa-
ret causa. sed qui ex caus̄ eui-
dentibus iā positis iudicatus
est proxim⁹ mortis fm̄ causas
inferiores opantes vt in plu-
rib⁹: vtpote ī infirmitate qm̄
iam attingit ad gradū dispa-
tū iudicio medicorū vel ī alijs
periculis vt submersiōe ⁊ hu-
iusmodi statim īnit̄et mors
Et ī istis talib⁹ vel est maxi-
mus dolor ī pre sensitua vel
timor maxim⁹. Et vtraq; pas-
sio vehemens nata ē impedi-
re liberū vsum rationis et
voluntatis. qz fm̄ augustinū
passiones causate a tristanti-
bus plus mouent q̄ passiōes
causate a delectabilib⁹. Pas-
sio autē vehemens delectati-
onis quandoq; impedit tota-
liter vel fere vsū ratōis. At
dicit idē de ciuitate dei. Ac-
tus autē displicentie de pecca-
to ad hoc q̄ sit sufficiens ad
veram penitentiam siue intri-
secam solam siue ad dignam
suscceptionem sacramenti pe-
nitentie requirit liberū vsū

rationis ⁊ voluntatis. Si vi-
cas q̄ dolor vel timor qui in
est nō totaliter impedit intel-
lectum vel voluntatem cōce-
do. Sed multum impedit et
p̄sequens remissius et imp-
fectius vsus intellectus ⁊ vo-
luntatis tunc potest haberi q̄
vir sufficit ad displicentiā suf-
ficientē et requisitam ad ve-
ram penitentiam. Hanc ratō-
nem tangit aug⁹ in littera di-
cens. Cum sera venit penitē-
tia tantus aliquando crucia-
tus ligat mēbra et dolor sen-
sus opprimit vt vir homo ali-
quit cognoscere valeat.

¶ Secūdo ad hoc q̄ dis-
plicentia valeat et sit ordina-
ta oportet q̄ sit debite circū-
stantionata et maxime circū-
stantia finis et principij acti-
ui principalis vt scz sit volū-
taria ppter deum. Sed dissil-
cile est tunc habere actum sic
circumstantionatū: quia qui
vsq; tunc fuit impenitens nō
videtur tunc extorquere a se
ipso displicentiam nouam ni-
si timore pene iminētis: p̄su-
mit em̄ q̄ si remotus eēt a pe-
na sicut pri⁹ nō extorq̄ret a se
ipso illam displicentiam sicut

Sabbato,

nec p̄us: tū qz saltē aliqd̄ sim-
pliciter inuolūtariū videt̄ cā
illi⁹ displicētē. Itā expecta-
tio mortis videt̄ cā isti⁹ displicē-
centie. Illa at̄ ē volūtaria: et
qđ n̄ sit nisi ex suppositōe cu-
iusdā inuolūtarij nō ē simpli-
citer volūtariū. Sicut nō oī-
no volūtare picit merces in
mare q̄ piculo iminēte picit
qz ex suppositōe piculi q̄ nol-
let picit. Hanc rōem tangit
aug. in lra. et habet̄ d̄ pe. vi.
7. c. vi. vbi dicit nō solū op-
tet timere iudicē s̄ diligere.
Arbitrij em̄ libertatē qrit vt
delere possit cōmissa nō ncēi-
tatē: caritatē nō timorem nō
igit̄ timeat penā q̄ penit̄ sed
anxiē p̄ glia. Tertia rō qz
hītus mal⁹ vsqz tūc p̄tinuat⁹
multū retrahit ab actu p̄nē.
Et hāc rōem tāgit aug. vbi s̄
cū filij q̄s dilexit sint p̄sentes
v̄xor et mūd⁹ ad se vocet: mlti-
tos solet p̄nā serotina de-
cepe. **Itā** **I**ntellige hic de-
lectabilia eē p̄nā in se vel in
fantasmatib⁹ vehemēter im-
p̄ssis. 7. siue sic siue sic exvehe-
mentia habit⁹ p̄tinuati mul-
tū inclināt ad se inordinate
amandat et p̄sequens mag-
nam faciūt difficultatē ad ha-

bendā magnā displicentiam
de eis ad hoc vt sit dispositio
sufficiēs ad deletionē culpe.
Quarto q̄to aliq̄s ē minus
dñs sui act⁹ tāto req̄rit̄ inten-
sior displicentia ad hoc q̄ sit
dispositio sufficiēs ad deletio-
nē culpe. Iste aut̄ min⁹ ē dñs
qz nullomō ē dñs act⁹ exteri-
oris ad peccandū. Req̄ritur
em̄ fm̄ strictā iusticiā intensi-
or mor⁹ displicētē ad iustifi-
cationē ei⁹ q̄ ad iustificandēz
sani cū vix possit h̄re eque in-
tensum. Et hanc rōem tāgit
aug. in lra d. Age p̄nā dum
san⁹ es: qz si sic agis securus
es qz p̄nāz egisti qm̄ peccare
potuisti. Si vis agere p̄nā
qm̄ iā peccare nō potes pecca-
ta te dimittūt tu illa nō dimit-
tis. Ad min⁹ tu non ita libe-
re illa dimittis sicut ille san⁹
Et iō q̄tū deficit in te d̄ liber-
tate: tū fm̄ rigorē req̄rit̄ i te
motus intērior quem vix vel
nunq̄ poteris h̄re. **I**
Iō dicit aug. q̄ magnus est
cui de⁹ tūc ispirat (si q̄s saltē
est) verā p̄nāz: qz vix vl⁹ nū-
q̄ ē aliq̄s q̄ hēat dispositionē
de p̄gruo: vt tali inspiret̄. Ex
istis sequitur duo correlaria
Unū ē q̄ sano p̄suadendū est

Sermo. XXXIII.

vt cū sanus ē agat pñiaz: incutiēdo sibi timorē q̄ piculo sum sit expectare serotinā penitētiā ppter rōes predictas. Aliud correlariū ē q̄ infirmo tā ad articulum istū deducto suadendū ē vt fin suā possibilitatē laboret ad pñiaz ordiātā vt scz nō obstatē dolore vltimozē vtať rōne q̄tū p̄t r̄ nītat h̄re displicentiā voluntariā ppe finē debitū scz ppter deū: et renitāt male inclinatiōis: habit⁹ et delectationū p̄sentitū et labore ad displicentiā q̄tū poterit h̄re licz breuēret ne in despatōez mittat extollenda ē dei mīa: p̄ onēdo sibi exēpla de latrone illo cui⁹ fuit pñia sera sed non se ra indulgētia. Hec doc. sub. Et iō aug. dicit. r̄ habet de pe. di. 7. c. Si q̄s positus est in vltima nēitate egritudis voluerit accipere pñiam r̄ accipit et mox scz eccīe reconciliat et hinc vadit. Fateor nō illi negam⁹ qd̄ petit: sed nō p̄sumim⁹ q̄ securus hinc exit. Sed si secur⁹ exierit ego nescio: pñiam dare possumus securitatē nō. Sed nunqd̄ dico damnabit⁹: sed nō dico liberabit⁹. Eis ergo a dubio libe

rari age pñiam dum san⁹ es: quia si sic agis dico q̄ secur⁹ es qz pñiaz egisti eo tpe quo peccare potuisti. ¶ **Filius.** Quod differuisti satis p̄cepti. Sed d̄ hoc miroz q̄ videlicet in extremo vltē peccatores tā indispositi inueniuntur vt frequenter ad pñiam. Que causa illū s̄ impedimēti sit vellem luculenti⁹ scire. **Angelus.** Satis tibi vt credo explanavi d̄ hac re. Sz vt id tibi etiā p̄ similitudinē oñdam tūc vide pabolaz. Et vidit huiusmodi silitudinē. Audi inquit filius. Et ecce q̄dam pcurator cuiusdā magni dñi erat qui multo tpe infideliter in bonis sibi a domīo creditis egit. Diligebat autē illū dñs su⁹: sepe ip̄z p̄ nūcios auisauerat vt i bōis sibi creditis fidelit⁹ more solito ageret eo q̄ mltas d̄ eo audiret q̄relas. Voluit ille aduerrere dñi sui p̄nas amontidēs: sz his q̄ sibi a dño mittebāt tale titulit r̄sū. Cū iqt dñs venerit ad me: a me exegerit rōz ip̄z facillē p̄tētabo. Est ei (vt hac ten⁹ expiētia didici) facil ad indulgēdū. Quid mltā: veit insgate, dñs illi⁹ r̄ tpe (huic

Sabbato

pcuratori) ineptissimo sez tē
pore maxime angustie sue eo
q̄ lecto decubās dirissimos
sustineret dolores. Deniq̄ i
cōspectu suo adducebantur:
vroz et liberi ab inimic̄ cap-
tiui. Et ecce his vallatus an-
gustijs adest dñs suus: ac ab
ip̄o eregit cū austeritate d̄ cū
ctis sibi cōmissis rationē vsq̄
ad minimū q̄drātē. Cui dño
astabāt satellites ac tortores
vt si in ratōe deficeret ipsū
tā infirmū i carcerem teterri-
mū cū tortura mitterēt. Et ec-
ce incepit ille rōem velle (vt
sperabat) dño suo reddere p̄
gratū) Sed cū ad modicū de
dispēsatiōe bonoz cōputare
ac calculare incepisset a cor-
poris doloribus simul ⁊ a ti-
more dñi sui p̄sentūq̄ torto-
rū ita i amentia versus est vt
que ageret pene ignoraret.
Mā in ip̄o cōputatōis initio
a dño vt infidelis dispēsator
fuit dephēsus. Quē dñs tā
infirmum tortorib⁹ tradēs in-
bet i teterriū includi carce-
rē. Quod et factū ē. Hanc vi-
di pabolā ei⁹ a te interptatio-
nē expectās. **An.** Satis pla-
na est ip̄a interptatio. Si em̄
iste pcurator ppter dolores

sui corp̄is et ppter angustias
pñtis dñi parati ad toruram
eius (si in calculatiōe defice-
ret) absorptus angustijs de-
bitā ac sufficientē non potuit
date rationē: qđ faciet pecca-
tor: qđ debitor ē de tot peccat̄
in quāritate qualitate ⁊ nūe-
ro cū constituitur in extremo
vbi dolores corp̄is premunt
Abscessio liberorū et vrozis
(si habet) ac aliorū q̄ i mūdo
cara habuit tristat: angustia
at imminēs dei iudiciū: astāt
circa grabatū demōes. Mā
hec omnia ip̄m ita absorbent
vt quid confiteri debeat igno-
rat: nec pmittūt eum faciliter
cōtritiōē sufficientem a vo-
luntate elicere eo qđ ip̄a volū-
tas versetur circa alia. hec ē
igitur ratio qđ tam periculo-
sa est illa extrema penitentia
hoc est qđ augustinus in ser-
mone de innocētibus dicit qđ
hac aladuersiōe percutit pec-
cator vt moriēs obliuiscatur
sui qui dū viueret oblitus est
si. Tu ergo mi fili fac penitē-
tiam dum san⁹ es: ne tibi cō-
simile contingat sicut procu-
ratori illi contigit qui seipsus
ita miserabiliter neglexit.
vt audisti.

Vñica de passione

Vñica de passione .

Quoto pferre stolam primam et induite illū : date annulum in manu eius ⁊ calciamēta i pedes *Puce. xv.* Verba sūt patris filiū suū pdigū in domū suā recipiētis. Quē(vt ad id dignus haberet) voluit his ornāmētis reuestiri : q̄b⁹ aliquā similitudinē haberet ipsi⁹ patris ac illoꝝ q̄ i domo patris morabātur . Et merito eo q̄ simile naturaliter diligat sibi simile : vt dicit arist. 8. ethi. Et ecclī. 13. om̄e aīal diligit sibi sile. Hā similitudo ē rō fudēdi amorē. Et iō op̄s d̄s hominē quē ad imaginē suā creauit vt dign⁹ efficere sibi vniū grām gratū faciētē sup infudit. q̄ vt dicit Bonauētū. in. 2. di. 29. Adā nō fuit creatus in gratia gratū facientē sed sibi supaddita fuit post cōplemētū creatōis sue. Quā similitudinē amittit hō peccator. Et ideo ip̄m quē de⁹ vult dignū fore intrādi in domum suam iubet p⁹ vestiri ⁊ ornari his quib⁹ ornatus intrare mereat. q̄ dñs vez fore ostēdit ex euāgē. Matb. xxij. qñ

rex illum q̄ intrauerat ad nuptias sine nuptiali veste ei impropando dixit Amice quomō huc intrasti nō hñs vestē nuptialē. Igit iubet p̄r di. ci. to ⁊c. Post q̄ diuino adiutorio pegi quinqs status filij pdigi. Et in ip̄is cōsideratōes p̄ncipales descripsit : quas q̄uis pctōr volēs ad deū reuer ti ruminare debet cū suis p̄ncipalibus conditōibus. Hūc in hac sac dñica q̄ dñic d̄ passioe d̄r : volo p̄seq vltimū statū ip̄i filij pdigi : in q̄ tā clar⁹ nobilibus ac p̄ciosis ornāmētis extiterat . Hñ dicit hystoria. Dixit aut p̄r ad suos suos. Cito pferre stolam p̄maz et induite illū : et date anulū in manu ei⁹ : et calciamēta in pedes. In quo statu quatuor tangūtur nobiles cōditōnes quib⁹ pater filiū suū ornauit. Hā vestibus (huic statui) cōgruis ip̄m texit : anulo signauit. Calciamētis nuditatem pedū operuit . Libo delicato recreauit. P̄mū ibi Induite illū. Secūdū ibi Date anulū in manu ei⁹. Tertiū ibi et calciamēta ⁊c. Quartum. Habebimus dñica palmarū. Igitur in hac dñica venit an

Sermo. XXXIII.

gelus ad filiū suū Et inuenit
ipm aptū ac pparatū d pgruo
ad introitū dom⁹ p⁹ris Tunc
illū ad manū acciptens ad do
mū patr⁹ duxit. Et cū ad osti
um pulsasset nūciauit patri fi
liū suū adesse quez (ista i sep
timana) cure sue singularit^r
cōmīst: vt eū sua informatōe
aptū redderet paterno suo cō
sortio. Nec quē hoc moneat
q^d hic dixi āgelū pulsasse. nā
angeli: penitētis presentatio
deo et pulsatio qd ē aliud q̄
precum ipsius ac voti scz pe
nitentis insinuatō: quod an
geloz videtur esse officium.
Ande angel⁹ raphael ad tho
bīaz seniozem dixit. c. xij. qm
orabas cū lacrimis ego obtu
li preces tuas dño. Et aug⁹.
in li. de orando ad deū: et alle
gar eū mgt in 4 di. 45. dicit
Angelis q̄ sūt apud deū inno
tescūt pces nostre vt quodā
modo eas offerāt deo: et d⁹ his
cōsulāt: et q^d deo iubēte im
plendū esse cognouerint hoc
nobis euidenter et latenter re
portēt. Licet enī deus sciat
omīa: habet tamē nūcios id ē
angelos nō q̄ ei que nescit nū
cient. Nō sūt enī vlla q̄ nesci
at: sed bonum eoz est d⁹ ope:

ribus suis consulere veritatē
Et hoc est q^d dicitur ei non
nulla nunciare non vt ipa ab
eis distat sed vt ab eo ipsi per
verbum ei⁹ sine corpali sono
nunciant etiā quod voluerit
ab eo missi ad quos voluerit
totum ab illo p illud verbū
eius audientes: id est in eius
veritate inuenientes quid si
bi faciendum: qd quibus: et
quando nunciandū sit. Nec
ille. Et cum angelus ipm fili
um patri presentasset recepit
eū pater in singularem grati
am. Tunc filius ad patrem.
O pater q̄ magna ē bonitas
tua q̄ me indignum tam beni
gne recepit. Sz dic mibi ob
secro qui sūt et que eoz signa
quos tu sic paterne vis reci
pere sicut me indignum rece
pisti. **Pater.** Hi sūt qui p
veram penitentiam se cōuer
tunt ad me. Sic enī dudum
per zachariam pphetam dixi
Cōuertimini ad me et ego
puertar ad vos. Et p ecclāst.
.c. 8. ego diligētes me dili
go. Sz eoz signa sūt qz se cū
studium a peccato mortali si
cut a facie colubri. ecclī. xxi
Secūdo qz cū diligentia au
diūt verbū dei. Tercio qz nō

Vñica in passione

querit honorem proprium s; no euangelio quod scribitur
dei. Quod patet in hodie: Johannis. 8.

In illo tpe: Dicebat iesus turbis iudeorū
et principibus sacerdotū Quis ex vobis
arguet me de peccato: si veritatē dico vobis q̄
re nō creditis mihi. Qui ex deo ē verba dī au-
dit. Propterea vos nō auditis qz ex deo n̄ est.
Rñderūt ḡ iudei et dixerūt ei: Mōne bñ dicim⁹
nos qz samaritan⁹ es tu et demoniū habes?
Respondit iesus Ego demoniū nō habeo s; hō
norifico p̄rem meum: et vos inhonorastis me.
Ego autē non quero gloriā meā. Est q̄ querat
et iudicet. Amē amē dico vobis: si q̄s sermones
meū seruauerit mortē nō videbit in eternum.
dixerūt ergo iudei. Rñc cognouimus qz demo-
nium habes. Abrahā mortuus ē et prophete ⁊
tu dicis: si q̄s sermonē meū seruauerit mortem
nō gustabit in eternū. Rñquid tu maior es pa-
tre nostro abrahā q̄ mortu⁹ ē? Et pphete mor-
tui sūt: Quem teipm facis? Respondit ies⁹. Si
ego glorifico meipm: gloria mea nihil est. Est
pater meus q̄ glorificat me: quē vos dicitis qz
deus vester ē et non cognouistis eū. Ego autē
nouī eū. Et si dixerō qz nescio eū: ero simil vo-
bis mēdax. S; scio eū et sermonē ei⁹ seruo. abra-
ham pater vester exultauit vt videret diē meū.

Sermo XXXIII.

vidit et gaudius est. differunt ergo iudei ad eum. Quinquaginta annos nondum habes: et abraham vidisti: dixit eis iesus: amen amen dico vobis: antequam abraham fieret ego sum. Tulerunt ergo lapides iudei ut iacerent in eum. Iesus autem abscondit se et exiit de templo.

Et quia hec filius cecidit in faciem suam et adorans patrem humili deuotione petit dicere. O pater tuum suppliciter ac intimis precordiis prenitentem rogo quatinus me velis reindui vestimentis salutis. Tunc pater ad seruos cito proferte stolam primam et induite illum: et date anulum in manu eius et calciamenta in pedes eius.

Tunc ecce venerunt serui quorum quilibet singulare ornamentum in manu portauit. Primum portauit vestem albam. Secundus tunicam rubeam. Tercius annulum aureum. Quartus calciamenta. Quintus mitra sericam auro verniculatam. Sextus portauit cingulum aureum et pater noster corallenum cum cruce aureo. Que omnia indicibiles fructus (sua significatione pretendunt) quos verus penitens consequitur qui

perseuerantem penitentiam ac perfectam in hac vita complet. Nec ab re (ut autumno) plura posui ornamenta sed quia historia de filio prodigo loquitur: quoniam in his que ibi ponuntur intelliguntur omnia alia que animam ornant. Nam ipsa prima ac alba vestis innocentiam signat quam vera penitentia confert. De qua dicit Ecclesiastes 9. omni tempore sint vestimenta tua candida. Secunda scilicet tunica rubea est preciosa passio domini iesu christi: de qua dicit ysaia 63. quare rubrum est vestimentum tuum. In quo precioso sanguine christi quis sit ruber: tamē dealbat penitentem. Unde apocalypsa 7. c. ubi se qui lauerunt et dealbauerunt stolas suas in sanguine agni. Annulus aureus fidem caritate formatam significat. De qua agnes deuotissima dixit. Annulo fidei subarrauit

Bificade passione.

me domin⁹ iesus. An osee. 2
desponsabo te mihi in fide.
Mitra aurea qua constringu-
tur crines vita est contempla-
tiua qua cogitationes vage
constringuntur in deu. Lin-
gulus continentia Luce. 12.
Sint libri vestri p̄cincti. Cal-
ciamenta exempla sanctorū.
De quibus dicit can. 7. q̄ pul-
cri sunt gressus tui in calcia-
mentis tuis filia p̄ncipis.

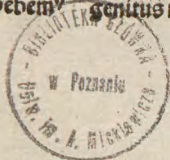
His igit ornamentis in
mistica significatione acceptis
anima ornata mirā pretendit
pulcritudinem ita vt p̄ri suo
celesti placeat etiā quecunq;
antea cōmiserit mala culpe fi-
cut patz in multis sanctis scz
in dauid: petro: maria mag-
dalena: et pluribus alijs in q̄
bus vbi prius habūdauit de-
lictum: habundat et gr̄a. An
est illud. ro. v. vbi habunda-
uit delictum sup̄abundauit et
gratia. Sed nō potest super
habundare gr̄a nisi fuerit da-
ta a deo. Igitur deus dat gra-
tiam nōnunq̄ habundantio-
rem peccatori resurgenti q̄
ante habuit. Item iohel. 2.
dicit domin⁹ reddam vob̄ an-
nos quos comedit locusta et
bucius et rubigo. Sup̄ quo

dicit glo. Non patiar perire
vbertatem sp̄ualium quā an-
ni p̄turbationibus p̄didisti
Igitur gratia p̄nie reddit deus
vbertatem sp̄ualiu que amis-
sa fuit p̄ malas affectiōes ani-
me: quas glo. vocat p̄turbati-
ones q̄ sunt timor dolor spes
gaudiū. Igitur peccator sur-
gens p̄ gr̄am penitētie: sur-
git in illa vbertate sp̄ualiu a
qua cecidit. Item hoc satis pa-
tet Luce. 7. de duob⁹ debi-
toribus qui debebant vni ve-
neratori rē. Et sequit in fine
Quis eū pl⁹ diligit estimō
is cui plus donauit. Sz labē-
ti cum resurgit plus donatur
igit plus diligit. Igitur resur-
git in maiori charitate. Item
aug⁹. dicit. Nō p̄mitteret de-
us electū cadere nisi inde cō-
sequeret mai⁹ bonū. Sz hoc
esse non potest nisi collata pe-
nitenti gratia maiori. Verū
multa possent allegare cōtra
illam positionē: ideo volo in
hac materia tenere positionē
alex. de al. parte. 4. q. 5. 7.
mēb. 5. Qd non semp̄ peni-
tēs resurgit inequali munere
virtutū. Qd sibi vt ibidez vi-
dit videt verisimili⁹. Et dicit
(sine tamē p̄iudicio) q̄ q̄q̄

Sermo XXXIII.

resurgit penitēs ī maiori munere. Et quāq; in equali: non nunq; in minori. **E.** **¶** Cū autem aliqui pfecti cadūt per mortale: et post vt frequenter accidit cōmittūt se omī enor: mitati et p multū temp⁹: bene contigit q; reuocati ad penitentia tepidi sunt et prout valde ad lapsuz. Et quāq; indigent manu ductione maiorū q; illi qui nunq; fuerunt in statu pfectionis. ppter quod nō videt mihi q; habeāt illā habundantiā munerū quā habuerūt ātea nisi q; tū ad nūq;. Preterea ponētes q; resurgant in equali gratia vt aliq; dicunt supponunt q; domin⁹ conferendo grām respicit ad gratiaz in qua seruiebant illi resurgentes: et fm hoc pfert illis gratiam pportionalem sine equalem. Et hoc habet dubitationem. quia gre. sup ezech. dicit: hoc nob maxie considerandum est q; cū mala cōmittimus sine causa bona nostra transacta ad memoriam reuocamus quoniā ī ppetratione maloz nulla debet esse fiducia bonozum preteritoz. hec grego. Ex hoc verbo videtur q; nō debem⁹

considerare q; dominus sit nobis collaturus gratiam post lapsum propter bona que ante fecimus. hec alex. Et si dicitur de dauid petro tē. dicitur idem q; perfecta penitentia siue consummata restituit ī gradum pristinum et maxie sanctorum sicut fuit de penitentia dauid qui dixit: lauabo per singulas noctes lectuz meum id est lauabo pscientiā meā mūdādo psciaz meā singula peccata mea desiendo. Similiter de penitentia petri legit math. 26. Egressus foras fleuit amare. Egressus vt haberet liberum locū fletū. vt dicit glosa. sed ex hoc non sequitur q; penitens generalit̄ resurgat ī equali munere virtutum. hec ille. **¶** Disco ergo ad propositum q; peccatori penitenti restituit gratia gratum faciēns per quam mundatur a culpa. Et in hoc reuestitur veste alba. **¶** **F.** **¶** Filius Placet o pater mihi tua indicibilis bōitas quā penitentibus largiris. Sed vnum est de quo satis miroz desiderans a te o pater informari. Cum enī fili⁹ tuus vni genitus mortuus sit et passus

¶ Unica in passione

sexta feria post quindenam :
cur hodie ecclesia sancta ipaz
nobis pponit passionem. Et
pater hoc inq̃t est qđ a te vo-
lo habere: vt nunc incipias te
occupare in p̃ctosa passione fi-
lij mei: vt te his diebus inue-
niam semp vestitus in tunica
rubea: et ornatū mitra deuo-
te meditationis passiois mei
filij: et vtaris pater noster de
uote orationis: cum cingulo
stricte penitentie ⁊ calciamē-
tis indutus p̃fecte imitationis
illius passionis. hec sunt eñ
ornamenta quibus ornatos
oportet fore omnes qui ex me
sunt et in domo mea morātur
Et id vt id melius possis fa-
cere et occasionem maiorem
habeas te occupādi circa pas-
sionem filij mei: te volo ab ip-
so fore cōmendatum: vt hac
septimana et sequenti cū om-
ni deuotione secum sis occu-
patus et vt in sua p̃ctosa pas-
sione mediteris. Et his diebꝫ
filio suo ipm. recommendat.
Que recommendatio nihil ali-
ud est q̃ occupatio circa hu-
manā naturā christi fm quā
filius dei passus est: non fm
diuinā: et eius informatio est
omniū dolorū suorum in esse:

ctu offensio. Tunc iesus ipm
acceptans in suā curā eum
de p̃ma eius questione infor-
mat dicens. Scire debes q̃
ecclesia sancta valde consulte
ordinauit hodie celebrare pas-
sionem meā quia heri sabbas
to cōspirauerunt et cōcluserūt
principes sacerdotum et scri-
be mortem meam ob id q̃ sex-
ta feria resuscitauit lazarus de
morte ex quo multi credide-
runt in me. Ideo collegerūt
contra me p̃siliū. vt Jo. xi. scri-
bit̃. Et sic iam voluntate et lin-
gua me crucifixerunt. Secūda
ratio est vt ecclesia incitet fili-
os meos lugere mortem meā
more antiquorū patrum qui
mortē alicui⁹ magni multis
diebus flebant. vt pater gen.
vi. de morte iacob quem. lxx.
diebus flebant filij eius. Sz
quia post sextam feriam qua
mortu⁹ fui sequitur tertia die
resurrectionis mee q̃ p̃le-
na est leticia: ideo preuenit
quod postea explere (quo ad
diuinum officium) non po-
test Tertia ratio est vt qui
penitentiā nec vsqꝫ huc ege-
runt vt per passionem meam
incitati eā agant. Quarta
ratio vt qui per totum annū

Sermo, XXXIII.

raro se occupent in passione
mea quatenus vel his dieb?
hoc agant ne indigni illius p
ciose passionis inueniantur i
extremo iudicio. Quinta ra
tio est vt considerata mea in
effabili dilectione que me in
clinauit ad hoc opus vt ipsi
me eo feruentius diligat quo
me id egisse sciunt. Habz em
(vt ait. 9. et hi. dic) amici
cia reamationez. Igit tu hec
cogitans vide vt me toto cor
de diligas et passionib? me
is cōmunicas. **S** **E**
us. **D**amantissime iesu ti
bi in exhaustas refero gratia
ruminationes: et rogo vt me
(quō id possim pagare) ifor
matum me velis. **I**esus eum
ducit ad parabolam. Cui sp
consuetum fuit ad turbam lo
qui in parabolis. vt dz mat.
xiiij. dicēs. vide Et vidit hu
iusmodi pabolam. Audi in
quit ciuitatem magnam val
de: in qua due domus sibi cō
iuncte site erant. in vna mor
rabatur rex inclitus habens
vnicum filium sibi in omnib?
equalem: In alia morabatur
quidem turpis princeps sub
ipso habens quasi captā pu
ellam que corpe quidez for

mosa erat. **S**z vestib? ipa ple
bela. **A**ttamen fili? regis ml
tum diligebat eaz cupiens ei
matrimonialit copulari Erāt
autem bene vtriq? custoditi:
nec poterant i inuicē conues
nire: sed solum hoc habebās
q? per fissuram parietis collo
qui obscure valebant. **F**actū
autem est post multum tem
pus pacri sunt intuo quates
nus relictis paternis domi
bus circa fontem quendā sub
quadam moro situz conueni
rent: vt mutuam dilectionez
perfectius ac iocundius sibi
inimicem ostenderent. **E**t ec
ce die statuto puella preuenit
iuuenem pperans q? totū ad
fontem. Cui appropinquan
ti leo occurrit caloribus estu
ans intensissimis ac sribun
bund?: quo viso aufugit e fō
te puella: relictis ibidem cuz
pepulo vestibus quibus in
duta erat albis. Sed cum si
ribundus leo os posuisset in
aquam cruor haur modicus
de ore eius exiens pepulum
cum vestibus cruore suo la
befactauit. Quid plura ve
nit interim (iam de loco rece
dente leone) iuuenis r vidit
puelle vestes cruore bestiali

Feria II.

maculatas: et ex hoc ipsam suspi-
cās ob sui occasione morte tā
turpi inēssē se p̄ nimio amore
et cōpassiōe in arborē suspens-
dens p̄prio gladio cor p̄pri-
um penetravit seipsuz mortu
ob puelle amores vltro expo-
nens. Quo facto reuertitur
puella relicto leonis timore
ad priorem locum: et vidit q̄
circa iuuenē cōtigerūt: ac per
hoc cōficiēs ob ipsius amorē
hec facta: gladiū de corde iu-
uenis eximēs p̄priū cor suū p̄
nimia cōpassione et amore cū
eodē gladio penetravit. Hāc
vidi pabolā: o amātissime ier-
su dic cuius sit interpretatōis
h. **I**esus. Hec ciuitas ē to-
tū vniuersū: domus regis ce-
lū: filius regis ego sum: do-
mus turpis mundus est: dy-
abolus princeps: qui puellas
id est humanā aīam captiuas
tenebat: quā et ego dilexi cu-
piēs p̄ humanā naturā mihi
eā copulari: qd fieri nō pote-
rat multo tpe quousq; plenitudo
ipsius veniret. Sed per
fissurā. i. prophetas obscure
sibi loquebar p̄mittēs meum
aduētū. Sed veniēte tpe ve-
ni et ego ad aquā vt ei virtu-
te regenerādi tribuere. Sz

ante hec vidi puellas a leone
dyabolo laceratā et maculatā
Cui p̄ nimio amore quo eam
diligebar meipsū voluntarie
cruci exponens dirissimā
mortē (ad quam non obligā-
bar) libēter sustinui. Adēs
qz p̄pter me hanc suā miser-
iam sustineret eo q̄ prim⁹ hō
voluit rapere in paradiso qd
meū erat. i. sciētia dei patris
Hunc igit amorē meum cum
anima deuota mente cōcepe-
rit debet et ip̄a in meo amore
inardescere: et p̄pter me om-
nia mala libēter sustinere et
am mortē. Et talis anima est
que se reddit dignam cōmu-
nicādo meis passionib⁹. Tu
ergo fac similiter et mēte tua
concipe que p̄pter te sustinui

Feria secunda.

Clare rubrum
est indumentum tu-
um: et vestimēta tua
sicut calcantium in torculari.
isaie. 63. **V**erba sunt
trāsumptiue filij pdigi loq̄n-
tis ad dominum iesū volētis
scire magnum misterium sue
amarissime passiōis eo q̄ his
diebus sancta mater ecclesia
se in ipsa occupet. Igitur in

Sermo XXXV.

hac die filius prodigus se induit p actualē operatōnem virtutū illarū quibus heri a patre indutus est. imponit enī capiti suo mītram deuote contemplatōis vt crines variarū cogitatōnū possit restringere et vnire: ac in passiōe ihesu deuote occupari.

Sumit et pater noster vt ad eum deuote oret. Sic et d reliquis ornamentis scz de annulo fidei: qz p fidem et dilectionez oportet meditari passiōem christi. Et cum sic oratus sit ante iesum christū vt eū velit hac septiana edo-

cere de misterijs sue passiōis Filius prodigus verba sibi pmo infert thematis dicens.

Quare rubrum est indumentum tuū. **2c. Iesus.** Propter humani generis redemptionem hec passus sum. Filius. Dic mihi amātissime iesu amor et desiderium meum Cum enī inuidi iudei tam infecti cōtra te existerant tā studiose in tuam machinantes mortē: potuerūt ne te occiderent qū eis placuit. Iesus. Nō s; qū volui et tēpus affuit ad hoc p̄finitū vt patet in hodierno euāge. qd̄ jo. 7. scribit.

In illo tpe Abiscrūt principes et pharisei ministros vt apprehenderent iesum. Dixit ergo iis iesus. Adhuc modicū temp⁹ vobis cū sū et vado ad eū qui misit me. Queretis me et nō inuenietis: et vbi ego sum vos nō potestis venire. Dixerūt ergo iudei ad semetipsos: quo hic itur⁹ est: qz nō inueniem⁹ eum. Nunqd̄ in disp̄siōnē gētū iturus est et docturus gentes? Quis ē hic sermo quē dixit queretis me et non inuenietis: et vbi sum ego vos non potestis venire. In nouissimo aut̄ die magno festiuitatis stabat iesus et clamabat dicens. Si quis sitit veniat ad me et bibat. Qui credit in me sicut dicit

Cferia secunda

Scriptura: flumina de ventre eius fluent aq̄ vi-
ue. Hoc aut̄ dixit de spiritu quē accepturi erant
credentes in eum.

Filius. Audio quod verus
est. Sed rogo vt me velis in-
formare de passionis tue cau-
sa originali. **Iesus.** **R.**
Placet qđ per tibi fere. Sci-
re igitur debes qđ ego qui ab
eterno in patre: et pater ī me
existens vna cum spiritu san-
cto a nobis tanq̄ ab vno p̄n-
cipio procedente. Cum plas-
cuisset nobis nostrum bonita-
tis et dulcedinis amorē com-
municare alijs creauimus ra-
tionalem creaturam .i. homi-
nem ad imaginem et similitu-
dinem nostram. vt dicitur ge-
nes. j. faciam⁹ hominem ad
imaginē nostrā. Qui sic crea-
tus ē. vt dicit magister in. 2.
di. 1. Et summū bonum intel-
ligeret: intelligendo amaret:
amando possideret: et posside-
do beatus esset. Qui etiā mlt̄a
bona spiritualia carnalia et
temporalia contulimus. Sz
dyabolus qui iam passus fu-
it casum de celo incurabilem
felicitati hominis inuidens:
(vt dicit sap. 2. Inuidia di-
aboli mors intrauit in orbem

terrarū). aggressus est eum
in paradiso in specie serpentis
temptando eum. In qua tēp-
tatione eum superauit. **Ans.**
Genes. 3. dicit. Et sic adduc-
tus ē hō morti eterne dāna-
tionis: vt fm rigorem diuine
iusticie eternaliter totū gen⁹
humanum a diuino consortio
separaretur nisi satisfactus fo-
ret per aliquem qui posset sa-
tisfacere. **R.** Quod diui-
na bonitas cernens sciensq̄
qđ homini posset adhuc sub-
ueniri (quippe qui per alijs
peccauerat per alium pro eo
satisfieri posset. Comota sūt
omnia viscera dei et cogita-
bat cogitationes pacis ac re-
demptionis: quomodo videret
licet posset genus humanum
reformari. Hoc intelligēs di-
uina veritas et iusticia: de q̄
bus dicitur in psalmo Iustia
tua iusticia ī eternū et lex tua
veritas: contradicebant asse-
rētes humanā naturā qđ cul-
pā inobediētie fuerat sancta
ta iuste esse damnatā: et non
debere reformari. Audiens

Serino xxxv.

hoc pax que exuperat omnes
sensum. phil. 4. et misericor-
dia dei qua terra plena est co-
patientes homini lapso et p-
pter culpam damnato: eius
cum sibi assumserunt: et in
conspetu altissimi eam ob-
leuunt stimulantibus eius pie-
tatem vt suum plasma qd ad
laudem et gloriam et honore
sibiuerit creauerit in eternu
perire non pmitteret. **Ser-**
tas autē hoc reclamauerat et
iusticia phibebat dicētes q
ille homo qui sponte p suam
cu' pā cecidit nō debere ali-
ad salutē subleuari. Audietes
hoc diuina bonitas q ppter
hoiem sic interesse discepta-
rent placuit sue pīne clemen-
tie: partium questionēs dir-
meret sedare discordiam inu-
riāq nulli facere. Et vt hoc
congrue decenterq fieret sa-
pienti optis fuit consilio: vā
ipse pater sapienriā suā idēz
me filium suū de hac re cōsu-
luit: que sapiā tale filiū adin-
uenit vt ego ipse p me huma-
nā naturā sumeret et p homi-
ne satisfacerem moriendo in
gra crucis et offerendo me dō
patri in odorem suauissimūz
Et sic moriendo ade debitum

soluerem et iusticiam ac veri-
tatem cōtentarēs et sic homo
redimeretur ne in eterna dā-
natione maneret sed ad patri-
am reduceretur et misericor-
die et paci satisficeret quod et
factum est et impletum est il-
lud. **S.** Misericordia et veritas
obtinuerunt sibi iusticia
et pax osculate sunt Et sic hu-
manā naturā accipiēs p mor-
tem meam satisfeci. **¶** **Ad.**
Et hec tēgit mag. in 3. di. 20
de me qui sic dicit q licet ali-
us modus fuisset possibilis deo
cui⁹ potestati cuncta subiācēt
tamē nostre loquitur in per-
sona omniū miserie sanande
non fuit quēniētiōz modus
nec esse oportuit. Quid enīz
mentem nostram tantum eri-
git et ab iniquitatē de-
speratione liberat q q tanti
nos fecit deus vt dei fili⁹ in-
mutabiliter bēnus in se ma-
nens quod erat et a nobis
accipiens quod non erat. di-
gnatus est in nostrum ire cō-
siliū in mala nostra merenti-
do perfere. Est et alia ra-
tio quare isto potius modo
q alia liberare voluit: quia
sic superatur iusticia diaboli
non potestate seu potētia Et

Seria secunda.

quò id factus sit explicabo vt
potero. **M.** Nam quadā
iusticia vel in potestatez dia
boli traditum est genus hu
manum peccato primi homi
nis in omnes originaliter trā
sente et illius debito obligā
te. Unde omēs homines ab
origine mundi sunt sub prin
cipe diabolo. Sic em̄ ap̄lus
dicit ad ephē. 2. Eramus na
tura filij ire natura scz vt ē de
prauata peccato nō vt est res
creata ab origine. Mod⁹
autē ille quo traditus est ho
mo in diaboli potestatem nō
ita debet intelligi tanq̄ deus
hoc fecerit aut fieri iusserit: sz
q̄ tantū puiserit: iuste tamē
Illo em̄ deferente peccantez
peccati auctor illico inuasit
nec tamen deus p̄tinuit i ira
sua misericordiā suā: nec ho
minē a lege sue potestati eni
sit cum in potestate diaboli p
miserit: quia nec diabolus a po
testate dei est alien⁹ sicut nec
a bonitate. Nam qualicunqz
vita diabolus seu homo non
subsisteret nisi per eum q̄ vi
uificat omnia. Non ergo de⁹
deseruit hominem vt non se
illi exhiberet deum. Sed in
ter mala penalia etiam malis

multa prestitit bona. Et tan
dem hominem quez cōmissio
peccatoruz diabolo subdidit
remissio peccatorum data p
sanguinem christi a diabolo
eruit: vt sic iusticia vincerez
diabolus non potentia. Sed
qua iusticia vtqz iesu christi
et quomō victus est ea: quia
in eo nihil dignum morti in
ueniens occidit tñ eū Et vltis
q̄ iustum est vt debitores q̄s
tenebat liberi dimitterent in
eum credentes: quē sine vls
lo debito occidit. Ideo autē
potentia vincere noluit quia
diabolus vitio peruersitatis
sue amator est potentie et de
sertor. expugnatorqz iusticie
in quo homines magis eum
imitantur: qui neglecta vel
etiam posa iusticia potentie
magis student: eiusqz vel ad
eptione l: tantur vel cupidita
te inflāmantur Ideoqz placu
it deo vt non potentia sed iu
sticia vincens hominem erue
ret in quo hō imitari eū discere
ne secuta est potentia: qz reu
xit mortuus nunqz postea mo
riturus. **S.** Sed nonne
iure equissimo viceretur dia
bolus si potētia tantū christ⁹

Sermo. XXXV.

cum illo agere voluisset utiq;
Sed postposuit christus qd
potuit vt prius ostēderet qd
opozuit Iusticia ergo humi-
litaris hominez liberauit quē
sola potentia equissime libe-
rare potuit. Si enim tres illi
in causam, venirent scilicz de-
us diabolus et homo. diabo-
lus et homo quid aduers⁹ de-
um dicerent non haberēt: dia-
bolus enim de iniuria dei cō-
uinceretur quia seruum eius
scilicet hominem et fraudulē-
ter abduxit et violenter tenuit.
Homo etiā iniuriatus deo
conuinceretur quia precepta
eius contempsit et se alieno
domino mancipauit. De ho-
minis etiā iniuria conuin-
ceretur diabolus. quia et illū
prius fallaci, pmissione dece-
pit et post mala inferendo le-
sit. In iuste ergo diabol⁹ q̄-
tum ad se tenebat hominem
sed homo iuste tenebatur: qz
diabolus nunq̄ meruit habe-
re potestatem super hominez
sed homo meruit per culpam
pati diabolo, tyrannidez. Si
ergo de⁹ qui vtriq; p̄erat po-
tentia hominem liberare vel-
let sola iussionis virtute ho-
minem potuit rectissime libe-

rare. Sed ob causam premi-
sam iusticia humilitatis vti-
voluit. Qui dū in carne mor-
tali crucifig⁹ est iustificati su-
mus id est per remissionē pec-
catorū eruti de p̄tate diaboli
Et ita a xpo diabol⁹ iusticia
superatus est: non potentia
Hec magi. vbi supra. ¶
Sic ergo habes originē pas-
sionis mee. **Filius.** ¶
domine iesu q̄ magna ab ini-
tio tua fuit benignitas quam
tam largiter in causa passiois
tue ostendisti qui noluisti po-
tentia sed iusticia vincere ini-
micum diaboluz. Sed miroz
cur homines hec non perpē-
dant et in hoc imitentur tuaz
humilitatem. Iesus ipm̄ du-
cit ad parabolam, dicens: vi-
de. Et vidit talem similitudi-
nem. Vidi et ecce plauticies
magna et amena in qua ma-
xima multitudo erat viroz
et mulierum. Erat autem in
eadem planicie mons magn⁹
et altus supra cui⁹ verice loc-
cus erat mire pulcritudinis
qui loc⁹ potuit ab his q̄ i pla-
nicie erant aliquo modo app̄-
hendi visu non tamen totali-
ter. Et vidi q̄ quasi omnes
suos nonnūq̄ lenabāt oculos

Seria secunda.

in mōtē p̄dictū quasi verticē
īpius apprehendere deside-
rātes. Altamen hec inter ip-
sos erat differētia. Nam ma-
ior ps īpoz quasi conatu (vt
ita dicam) sup humano nite-
bantur conscendere p queq;
abrūta montē in exteri: et ip-
sius superficie vt possent ver-
tices īpius attingere. Et hec
ocasio illi⁹ viri laboris erat
quā itabat quidam vir pul-
cerrimus et omniū hominū
oculis clarus qui suo conti-
nuo persuasū incitabat. vt id
agerent quod attemptabant
facere. Et ecce vnus post vñū
in ima cadentes omnes quot
quot hunc durum laborez eli-
gebant casūz letalem sustinu-
erunt. Erat autē ibi et aliavīa
secreta obscura et p̄stricta: co-
ram qua itabat vir pauper in-
firmus et egenus habēs gra-
ue ligni pondus sup dorsūz
suū. Qui nū u quasi secre-
to aliquibus ad se inclinatis
annūbat vt eum sequerentē
asserrens īpius vie experien-
tiam infallibiliter habere. Et
ne ipsam in principio abhor-
rerent su pplex rogabat quot
quot eum sequebantur. Ad

rum in modū: vidi q̄ plures
de his qui hanc viam ibant
celeriter montis verticē cō-
scendissent: alijs omnibus q̄
superficalem viam conscen-
dere volebant cadentibus in
ima et percuntibus. hanc vi-
di vīsiōnez o domine iesu qd
pretendat a te cupio scire. Et
dominus: bene vidisti. Nam
plamies hec ecclesia sancta
est: mons ille vita christiana
est: vertex īpius mōtis ē eter-
na beatitudo: quāz omnes ho-
mines naturaliter appetunt
due vie duplex vita est. Ana
cōmunis quasi omnibus sci-
licet via superbie extollentie
et voluptatis corporis: qui in
superficie conscendunt: quia
fidem in superficie habent.
Homo quē vidisti splendere
et ad eandem viam suadere
diabolus est qu i sub specie
boni et veri ac vtilis se filijs
hui⁹ seculi offert et eis suadet
superbiam extollentiā. et sic
de alijs. Et hi tales putāt se
secure ambularet finalitē finē
eterne beatitudinis obtinere
superbiēdo: luxuriando: ho-
na tpalia possidēdo. Et sic fit
vt vnus post vñū i ima etne

Feria tertia

damnationis cadant. Quia autem
vidisti viam latentem. Sed modo
te strictam per speluncas etc.
via humilitatis est et abiecti
onis coram qua stat vir hu
milis et abiectus ligno crucis
grauatus: qui ego ipse sum qui
in redimendo genus humanum
usus non sum potentia sed hu
militate et abiectioe: quam
viam pauci post me ire voluit
Sed qui me sequuntur cele
riter et sine impedimento du
cuntur ad culmen mortis. id est ad
celestem patriam. Igitur tu
et illam ambula.

Feria tertia

Sermo XXXVI.

Clare rubrum
est indumentum etc.
Hodie iterum filius p
dignus vestit se per actualē de

In illo tpe: ambulabat iesus in galileā. Non
enim volebat in iudeis ambulare: quia que
rebant eum iudei interficere. Erat autem in proxi
mo dies festus iudeorum scenophegia. Fixit
autem ad eum fratres eius Transi hinc et vade
in iudeam: ut et discipuli tui videant opera tua quae tu facis.
Nemo quippe in occulto quicquid facit et quia ipse in pa

notionem suis ornamentis ut
possit cum domino iesu loqui
de preciosissima passione. Et
cum venit ad eum dicit. Domine
iesu christe unica spes
mea et salus mea dic mihi quae
causa est seu quod impedimen
tum est quod tam multi iactant
se esse christianos et quasi per
fidem fratres tui sint et amici
qui videntur etiam esse deuoti:
et nonnunquam passionem tuam
meditantur: attamen pa
rum proficiunt in tua precio
sa passione. Iesus. Impedimen
tum illorum est quod etsi
videntur compati mihi et me
ditari meam passionem: nolunt
tamen se per veram humilita
tem passioni mee conformare
sed diligunt gloriam munda
nam et hominum laudes. Et
quod sic sit audi euangelium ho
diernum quod Jo. 7. scribitur.

Feria secunda.

lam esse. Si hec facis manifesta teipm mundo. Neq; eni fratres eius credebant in eū. Dixit ergo eis iesus. Temp⁹ meū nondū aduenit: tempus aut vestrū semp est paratū. Non potest mūdus odisse vos: me aut odit qz ego testimōiuz p hibeo de illo qz opa eius mala sūt: vos ascendite ad diē festū hūc: ego aut nō ascendā ad diē festū istum: qz tempus meum nondū impletuz est. Hec cū dixisset ipse mansit in galilea. Et autē ascēderūt fratres eius: tūc et ipse ascendit ad diē festū nō manifeste sed quasi i occulto. Iudei ergo querebāt eū i die festo: et dicebāt vbi ē ille: et murmur mult⁹ erat de eo in turba. Quidam enim dicebant: qz bonus est. alij autē dicebant non: sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo ppter metum iudeorū.

Vides igitur qz hi q videbātur etiā amici mei esse non semee humilitati conformatibāt sed querebant gloriā mūdi Filii. Et video humilitas tibi singlariter placet in eis q tuam volūt meditari passiōez. Quare o benignissime ihu te velim supplicatū vt mibi daret velis grām humilitatis et me deinceps docere de tua p elosa passione: singlaritē h scire cupio: vtrū congruū fuerit humanā naturam repartire et quare nō angelicā. Et quare p satisfactionem tuā et nō alis.

R. Iesus. De hoc quod a me petis scz gratiam humilitatis dare presto sum: tu aut fac etiā qd in te est et exerce te in operibus ipsius humilitatis. Sed quo ad aliud de quo interrogas te remitto ad seraphicū doctore Bonas uenturā in. 3. di. 20. qui dicit q absq dubio cōgruū fuit et

Sermo. XXXVI.

decēs repari gen⁹ humanū
non solū ex pte dī: sed etiam
ex pte hoīs. Ex pte dī qz de-
cet dī potētā sapiāz ⁊ mīam
Quod vt intelligas scire de-
bes qz vt elicet ex dictis An-
shel. in li. cur dō hō. et ponit
hec Bon⁹ vbi s⁹ qz cōgruū fu-
it humanā naturā repari. qd
pbat⁹ p quattuor suppositi-
ones manifestas. Prima est
hec: Nullatenus decet sum-
mā stabilitatē pmittere suū
propositū infirmari. Ex q⁹ sup-
positiōe sic arguit⁹ Si nō de-
cet ei ppositū infirmari et dō
proposuerat hominē pducē
ad beatitudinem: et pducā nō
habet qd diu manet ī statu rui-
ne: ergo indecens est hominē
ī tali statu relinquit⁹: ergo ab-
oppositis decens est ipsūz re-
parari et releuari. Secunda
suppositio nullatenus decet
summā benignitatē p peccato
vnius hominis totam posteri-
tatē ei⁹ sempiternaliter dam-
nari. Ex q⁹ suppone sic arguit⁹
Nō decz posteritatē totā sēpi-
ternalr⁹ dānari p pectō vnius
hoīs. Sz hoc fieri nisi repātō
interueniret: q⁹ pgruū fuit ⁊ d-
cens vt dō hominē repararet
Tertia suppositio Nullaten⁹

decet summā sapientiam nobili-
ssimam creaturā pmittere
vniuersalit⁹ fine suo fraudari
Sed nisi reparatio interueni-
ret omnes homines fine suo
essent fraudati: et ita oēs filij
hominū essent vane constitu-
ti: quod diuine sapientie nō
congruit: que nihil incōgru-
um facit. ergo restat qz valde
congruum fuit genus human-
um reparari. Quarta sup-
positio. Nullatenus decz sum-
mam virtutē pmittere se-
uum suū ab alio ī sempit-
nūz iniuste detineri sez ab ad-
uersario: sed nisi reparatio in-
terueniret. ⁊c. sicut prius.

S Ex parte hominis con-
gruentia similiter est si consi-
deretur dignitas hominis con-
diti et modus labendi: et sta-
tus lapsi. Dignitas nāqz ho-
minis tanta erat: vt ppter ip-
sum facta sint vniuersa. Si q⁹
homo careret suo fine: iā om-
nia essent suo fine defrauda-
ta. Modus vero labendi fuit
it qz humana naturā totali-
ter cecidit alio peccāte ⁊ alio
suggerēte. Et ideo decēs fuit
ipaz p aliū releuari: vt sicut fi-
lij peccauerūt ī pntes: ⁊ patres
peccauit diabolo suggerēte:

Feria tertia

sic etiam hō reparat dñō rele-
uātē Stat⁹ etiā hoīs lapsi re-
parationi congruit. qz in illo
statu simul fuit penitentia cū
miseria. Et penitentiā qdam
modo placabat diuinā iustici-
am: miseria vero puocabat
misericordiā. Et sic p̄z qz p
omnē modū cōgruū fuit repa-
rari genus humanū. Cōgru-
um inq̄ ex pte opificis: et cō-
gruū ex pte opis. Sed p̄grui-
tas ex pte opis pura congrui-
entia est: ita qz non ponit ne-
cessitatē. **C**ongruitas
vō ex pte opificis ponit neces-
sitatē. necessitatē inq̄ nō in-
uitabilitatis: que diuiditur ī
coactionem ⁊ phibitionem.
Sed necessitatem inuitabili-
tatis que consurgit ex stabili-
tate et inuitabilitate diuine
dispositionis. Hec autē nō ar-
tat diuinam potentiaz ad op-
positū: sed eā determinat ad ta-
le propositum. Unde anshel
in li. Cur d̄s hō. Cū dicim⁹
deū aliqd facere nēitate ītel-
ligendū est qz hoc facit neces-
sitate seruādi honestatē: q̄ ne-
cessitas nō est aliud q̄ inui-
tabilitas honestatis. Ex his
que dicta sunt patet respōsio
ad ppositam respōsionem.
Si enī queratur Anrum con-

gruū sit reparari gen⁹ huius-
num pcedendū ē simpliciter
qz est ver⁹. Si vō querat vtrū
sit necessariū non est simplici-
ter respondendū sed distinguē-
dū. Est enī necessariū ex par-
te dei: sed ex parte nostri non
quacūqz necessitate: sed ne-
cessitate inuitabilitatis que nō
opponitur libertati volūtati
ac per hoc nec gratie nec lib-
tati. Et per hoc patet respon-
sio ad omnia que possunt obi-
ci. **S**ed vtrū hoc mas-
gis cōgruebat fieri p satisfā-
ctionē q̄ p aliā viā dicit fm
Bonauē. qz absqz dubio mas-
gis congruum fuit genus hu-
manum reparari p satisfactio-
nem q̄ per aliam viam fm qz
dicit anshel et augustin⁹. Et
huius rō ē duplex: scz ex pte
dei: et ex parte nostra. Ex p-
te inq̄ dei: qz vniuerse vte do-
mini miscēdia et veritas: cum
īp̄e sit sūme iustus et miseri-
cors. Et ideo in reparatōne
generis humani que est excel-
lentissima viarū dei congruū
est vt simul currat misericor-
dia et iusticia. Et ideo decena
fuit vt d̄s ab hoīe satisfactor
exigeret p iniuria sibi facta.
Et si hō nō possz tūc diuina mīa
subuēiret dādo mediato rē q̄

SCRINO XXXV.

pro satisfaceret. Et isto modo magis fuit congruū q̄ alio. Nam si deus culpā nō dimisisset sed vidictā exegisset: nō manifestaret ei⁹ mīa. Si vero offitio nō dimisisset nec satisfactōem exegisset nō manifestaret eius iusticiā. Si ergo iste due conditōes sūt i deo ope fūade p̄cipue magis cōgruebat hūanā naturam reparari per satisfactiōem q̄ per aliam vīam ex parte dei reparātis. **¶** Magis etiam congruebat ex pte n̄rī pro q̄ repatio n̄ra ad hoc erat vt nos reduceret a culpa ad iusticiā a mītia ad glīam. Sicut q̄ cū gen⁹ hūanū cecidit p culpā d̄z in bono rāuit p p̄uicacitōem et inordinatā dilectōem. Sic cū redit a culpa ad iusticiā decēs ē vt deū honoret sustinēdo penā. Et i hoc magis repat ad nōr mā iusticie. Rursus sicut glorios⁹ ē acq̄rere vitā eternā p merita q̄ sine meritis: sic glorios⁹ ē reconciliari deo p satisfactōem q̄ sine. Mod⁹ q̄ repati p satisfactōem pl⁹ cōuenit nostre iustificatōi et nōstre glorificatiōi. Si ergo hec duo p̄cipals cōsiderātur in repatiōe generis hūmāni

planū ē q̄ hīc mod⁹ repandi magis pueniēs ē tam ex pte dei repantis q̄ ex pte hūmāni generis repati. **¶** Tercio satisfactō illa debuit fieri p passionē christi: q̄ iste mod⁹ vltra cetos mōs debuit deus acceptare: q̄ nobilissim⁹ ē in omnes q̄ p̄nt eē vel excogitari. Fuit enī acceptissim⁹ ad placādū deū. Cōgruissimus ad curādū morbū: efficacissim⁹ ad attrahēdū gen⁹ humanū. prudētissim⁹ ad expugnandū gēis hūmāni inimicū. **¶** Prīmū qdē fuit acceptissim⁹ ad placādū deū p̄pter qd̄ d̄t anshel. in li: Cur deus hō. Nihil asperū et difficilē p̄t hō ad honorē dei pati spōte et nō ex debito q̄ mortē. Et nullaten⁹ p̄t magis seipm dare homi q̄ cū se morti tradit ad honores ipsius. Et hoc est qd̄ dicit ep̄s .v. Tradidit seipm oblatiōem et hostiam deo in odorē suauitatis. Secundo etiam fuit congruentissimus ad curandū morbum. **¶** Prīmū enim homo peccauerat p superbiam et gulam et inobedientiam. sicut dicit beatus⁹ gregorius. Voluit enim deo assimilari per sciētie sublimitatē

Seria tertia.

gustare ligni suauitatem: et
transgredi pceptū diuini limi-
tatem. Et quoniam curatio ha-
bet fieri p pirarum ideo mo-
dus satisfaciēdi pgruentissi-
mus fuit p abiectionem hu-
miliationē et diuine volunta-
tis impletionem. Et hec om-
nia satis relucēt ipa ī passiōe
De quib⁹ dicit apls ad phi.
2. Humiliauit semet ipm fa-
ctus obediēs vsq; ad mortē
mortem aut crucis. Tercio
fuit efficacissimus ad attrahē-
dum genus humanū. His ei
solis passio ad salutē valebat
qui voluntate fieri p amo-
rem deo adherebant. Nō em̃
decreuit deus aliter gen⁹ hu-
manū saluare nisi libero volū-
tatis arbitrio et nullo alio mō
saluo voluntatis arbitrio de⁹
hominē magis potuit attra-
here ad amorem suū q̃ susci-
piendo p eo crucis patibulū
propter qd dicit Job. xij.
Ego si exaltatus fuero omnia
ad meipm trahā. et Hugo s̃
arra sponse vt ostenderet tibi
q̃tum te diligeret nō nisi mo-
riēdo te a morte liberant vt
nō tantū pietatis impeniderz
beneficiū verūctiaz caritatis
monstrāret effectuz. Quarto

fuit ille mod⁹ ad vincendum
prudentissimus. Decebat ei
vt xps sua prudentia suparet
diabolum sicut diabolus sua
astutia decepit hominē p̃mū
Et s; Job. 26. Prudentia ei⁹
percussit supbu; . Nec bonauē.
vbi supra. **¶ Filius**
O amantissime iesu: qd retrī-
buam tibi p omnib⁹ que res-
tribuisti mihi. Concede mi-
hi indignissimo peccatozi, vt
calicem salutaris scz passio-
nis tue accipias et nomen tuū
in seculū seculi benedicā S;
vnus est de quo miroz nō qui-
dē ex dubietate s; ex pietate.
Cur tu qui tam benignissim⁹
es tuam passionem que ī me-
rito omnē pponderat culpaz
in infinitū non ordinasti ad
repandū etiā angelicā natu-
ram. Iesus ei respondet p s̃a
militudinē dicens. vide. Et
vidit talē similitudinē. Audi
inquit artificem quendā pri-
dentē et in suo artificio prer-
ceteros exprissimū. Qui duo
fecit vasa p̃tiosissima ac in se
transparētia radiorumq; sol
susceptiua ac retentiuā Que
cum p̃fecisset posuit ipsa sup
quendā asserem versus solē
vt pceptiuz fierent luminis ei⁹

Sermo XXXVI.

quia quādo solis radijs ei radiabant tunc in decuplo pl⁹ in sua pulcritudine lucebant Et ecce venit (post quā morula tempis) ventus vehemens et percussit primum vas quod stabat altius alio: et soli propinquius et cum casum minaret cecidit super aliud quod inferius stabat et versus in terram cadebat. Attamen casus eorum non erat multum dissilis. Nam vas quod in superiori loco stabat erat in materia subtilius altero et loco altius et ideo casus sustinuit decliniorē: ita quod cadens in minima frustra sit comminutus et ad reparandum ineptissimum factum. Aliud autem vas quod ex se non cecidit sed per casum alterius motum: casum sustinuit faciliorem: quod in tres presumtaxat diminutus est et multum aptum ad reparandum. Quod et factum est. Nam cum prefatus artifex eorum casum percussit: et videns quia primum aptum non erat ad reparandum (ipso in casu suo relicto) reprobabat secundum vas ad perfectam reducere formam quod et fecit licet hoc medianter labore diro actum sit. hanc vidi visionem: cuius a te o bone iesu interpretationem scire

volo. Iesus: hec parabola in se satisfacit tue interrogationi. Nam iste artifex deus est. duo vasa due sunt nobiles creature scilicet angelica et humana: quarum prima altior et subtilior. Hec autem ita facte sunt ut precipites forent radijs solis id est dei quibus irradiat mirabilem habent pulcritudinem: posuit autem deus eas super asser est id est libertatem voluntatis. Attamen versus solem ut ipse ea libertate ad deum pervenirent. Venit ventus proprie excellentie et inflavit superbiam in primam naturam scilicet angeli luciferi: qui venit eorum de celo (una cum omnibus sibi adherentibus) deiecit. Quo casu et ipse occasio fuit ut humana natura se a loco sue originalis innocentie per peccatum movit et casum sibi sustinuit. Sed casus angeli erat irrecupabilis ut supra dixi: quia in reprobis sensum proprio motu ita inclinat ut penam in fine admittat. Sed homo tamen casum sustinuerit non tamen ita grave quod potuit per satisfactionem recuperari. Licet mediante labore diro amarissime passionis mee. Dicit enim bonaven. ubi supra quod quod angelus sit nobilior creatura

Seria quarta

tura q̄ homo: nō tamē ē a dō
ad repationē ydoneus sicut
hō ppter modū labēdi ⁊ sta-
tū hominis lapsi. Hō enī peni-
tuit: angelus obstinatus fuit
Homo totaliter: angel⁹ p̄tici-
lariter cecidit. homo p̄ alium
Angelus p̄ seipm. Hec ille.
Illa igitur causa erat q̄ ange-
lus non ē mea passiōe repat⁹

Seria quarta.

Clare rubrū ē
Indu. **H**odie fili
us p̄dignus itē se suis ornat
indumētis p̄ actualē opatio-
nē virtutū illarū q̄ ad medita-
tionē passiōis christi faciunt.

Et sic ornat⁹ accedit ad iesū
dicēs. O dñe iesu christe rex
glorie ad te et hodie veniens
(tanq̄ humilis discipul⁹ ad
prudētissimū mgrm) rogo vt
me velis informare de tua sa-
cratissima passione. Singula-
riter est vnum qd me mouet
p̄mo te interrogandū: Atroz
vix bi (quos tu ab eterno p̄-
destinasti possint de piatē tua
ab aliquo finaliter abduci: et
per p̄ns passionis tue fructus
minime p̄seq̄ sed ea frustrari.
Iesus. Hō: qz nemo p̄r d̄ ma-
nu mea eripere q̄s ego elegi.
Et q̄ hoc vix sit audi hodie
nū euā. qd jo. x. scribitur.

Nil. tpe: Facta sūt encenia in hierosolymis: et
hyemps erat: et ambulabat iesus ī tēplo ī porti-
cu salomōis. Circūdederūt ergo eū iudei ⁊ dice-
bāt ei. Quousq̄ aiam nostram tollis. Si tu es
christ⁹ dic nobis palā. Rndit eis iesus. Loquor
vobis et nō creditis opera q̄ ego facio in nomie
p̄ris mei. hec testimoniū phibēt de me: sed vos
nō creditis qz nō estis ex ouib⁹ meis. Ques mee
vocem meā audiunt: et ego cognosco eas: et se-
quūtur me: et ego vitā eternā do eis: ⁊ n̄ pibūt ī
etnū ⁊ n̄ rapiat eas q̄s q̄ d̄ manu mea p̄r me⁹ qd
dedit mihi maius omnibus est: ⁊ nemo potest rā

Sermo, XXXVII.

Pere de manu patris mei. Ego et pater vnū sumus. Sustulerūt ergo lapides iudei vt lapidarent eū. Respondit eis iesus. Multa bona opa ostēdi vobis ex patre meo propter quod horum opus me lapidatis. Rēderūt ei iudei. De bono opere nō lapidam⁹ te sed de blasphemia: et quia tu hō cū sis: facis teipm deū. Respondit eis iesus. Nōne scip̃ tū ē in lege vestra: quia ego dixi dī estis? Et si illos dixit deos: ad quos sermo dei factus ē: et nō pōt solui scriptura quā p̃r sacrificauit et misit in mōm vos dicitis quia blasphemās: quia dixi fili⁹ dei sū? Si nō facio opa patris mei nolite credere mihi. Si autē facio: et si mihi nō vultis credere: operibus credite. Ut cognoscatis et credatis: quia in me est pater: et ego in patre.

Hides igit ex hac historia quod verū est quod nemo d manu mea potest rape qui ab eterno sūt p̃destinati. Qui autē sint hi ego noui. Sed vt tibi et alijs spem illi⁹ p̃destinatōis tribuam scire debes quod tales p̃destinati q̃tuor hnt cōditōnes quas ego in p̃nti euāgelio tāgo. Prima est innocentia vite quam oportet habere finaliter q̃ debet saluari. Et hoc notatur in oue quod est animal innocens et nulli nocumētū

inferens. natura nullaz ei dedit armaturaz: quia nec cornua nec yngues. Secundū signum seu conditio est obediētia. vñ Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Tertium ē quod d̃s nouit. i. approbat eos: et ip̃i deū cognoscūt fide formata. Quartū signū ē quod eū imitatur ihs dicit et sequitur me. Cū hec audit fili⁹ dicit O domine iesu, rogo te humiliter quatenus talis cūm his signis possim inueniri i

Sermo XXXVII.

erectus in psumptōez ac per
hoc totum gen⁹ humanū in
fectū est: et pdidit immortalita
tē et incurrit debitā mortem
Hinc est q^d ad hoc vt hō repa
raret puenienti remedio ego
qui deus sum fact⁹ sū hō vo
lui humiliari in ligno et con
tra vniuersalē infectionē pa
ti passione gñalissima: cōtra
libidinē: passione ignominio
sissima: p^ramortē debitā et
inuitā pati volui mortē inde
bitā et voluntariā. ¶ **D**
Quia ḡ gñalitas corruptōis
infecerat non solum corp⁹ et
animā sed etiā omnē corpis
p^rem et omnē anīe potentia
hōmīs: Hinc ē q^d passus suz
in omni corpis mei parte: in
omni potentia anime: et ī su
periori portione ratiōis: que
sūme in deo delectabat^r vt rā
tia ppter vnionē sui ad supe
rius r^rsūme patiebat^r vt nata
ppter diuisionē ad inferius
eo q^d eram viator et cōprehē
sor simul. Rursus quia libi
do vehementer infecerat ani
mā et carnem et quantuz ad
carnalia et q^d tum ad spiritalia
peccata. Hinc est q^d ego
acerbissimā passione passus
sum in carne: et amarissima

compassiōe passus sum ī ani
ma. Et quia in carne erat ma
xima equalitas cōplexionis
et viuacitas perfecta sensuz
In anima vero summa caris
tas ad deum: et sūma pietas
ad p^rimum. Hinc est q^d vter
q^d dolor fuit intēssim⁹. Am
plius quia tumor superbie cō
surgit aliquādo interi⁹ lex p
sumptione. Aliquando exte
rius ex ostentatione et aliena
laude. Ideo ad remediandū
omnē superbiam passus sum
vtz q^d genus ignominie: rīn
me patiente: et in comitatu
quē habui in passione. P^ro
stremo quia hec omnia nō at
tingebant diuinam naturam
meam impassibilē sed solum
humanam. Hinc est q^d ī mor
te mea sic facta est diuissio ani
me a corpore vt tamen salua
eēt vnitas persone et vnio tā
carnis q^d anime cum deitate
Et quia vnio anime et corpo
ris facit hominē et facit viuū
Hinc est q^d ego in triduo nō
fui homo licet caro et anima
vnita essent cum verbo. Ans
de quia mors in humana na
tura non potuit mortez indu
cere in personam que semper
fuit viuā: ideo mortua ē mors

feria quarta.

in vita et p meā mortē absor-
pta est mors in victoria: et pñ
ceps mortis deuict⁹. Ac per
hoc hō a morte et eā mortis p
meritū mortis xpi tāq p mei
remediū efficacissimū ē libera-
tus. **E** De scdo qd a me
petis scz quō te debeas cōfo-
mare passioni mee: scire dēs
q hoc requirit magnū cona-
tū et studiū. Si igitur cupis
mea vestigia sequi optet te p-
mo scire q duplex dolor in
mea possessione erat: scz interior
i aīa et exterior i corpe. Igit q
ad utq qd scire dēs q vt pro-
pheta i mea psona cōgrit ps
38. afflic⁹ et hūiliat⁹ sum ni-
mis et rui. a ge. cor. m. Fui
em afflic⁹ p ppassiōes mēes
et cōpassiōes cordis interi⁹.
et p dolores corpis extē⁹ i qb⁹
aīa deuota me dī p suo posse
imitari. Et vt hō luculēt⁹ p-
scas scire dēs fm doc. subtili
in. 3. di. 14. pmo de dolore rō-
nis q pprie tristitia ē q por-
tio supior dupl'r accipit: vno
mō stricte p intellectu et vo-
luntate vt respiciūt solū cēna
Aliomodo magis large scilz
p intellectu vt indicat de q-
busdam fm regulas eternas
scz fm leges datas a deo Et

portio supior esset isto modo
sistēdo pēse circa eterna sicut
sistendo in his q possum⁹ hab-
bere ex lūie naturali. Et isto
mō loquēdo de portioe supe-
riori dicēdū est q omnino lo-
quendo de portioe supiori p-
ut respicit pēse deū p obieco-
to nullus pōt ordinate trista-
ri: qz tristitia talis sequit⁹ ad
nolle deū esse in se vel ad ali-
quā pfectiōz intrinsecā nolle
sibi in esse: et tale nolle adeo
est inordinatū i se qd dānatū
expectat: illo pctō forte dam-
nati nolūt deū eē. vel deū esse
iustū absolute sed solū qz nos
lūt effectū iusticie vel dei esse
scz punitionē quā ipi sentiūt
S Sedomō loquēdo d por-
tione supiori: Dicendū ē q
talis portio de trib⁹ p- tristia-
ri: scz de carentia perpetua
fruitionis diuine. Secundo
de peccato sui vel alteri⁹ vo-
luntatis. Tercio de alijs ma-
lis suo supposito discōueniē-
tibus vel alijs personis dilec-
ctis. Et fm hoc videndum ē
q xps non tristabat quo ad
primā fm portionē supiorem
Nam non tristabat de carentia
eo q ab instanti sue cōces-
ptionis sumā fruitionē abso-

Sermo xxxvii.

lute possibilem ipse habuit. Quo ad scdm v^e pprio peccato dicendū est q^d non tristabatur quia nullū habuit. Sz de pctis alienis vt infra patebit tristabat. Unde ambrosius sup lucā doles qñe n̄ tua vulnera sed mea .i. tristaris de peccatis meis naturā meā vulnerātib⁹ Sz de malo suo supposito illato et discōueniēti videndū est vtrū tristabat fm portiones supiorem. Ad quod fm voc. sub. q^d tristicia pōt causari in voluntate ante omne actū illicitū voluntatis a sola discōuenientia obieci. Unde aug⁹ in enchi. Voluntas ita vult beatitudinem q^d non potest velle miseriam. Illud autē velle beatitudinis est naturale et sufficit ad non velle oppositū sz ad necessarium tritari de opposito si veniat. **S** **E** Secūdo potest causari tristicia in voluntate ppter colligantiam virtutis appetitiue superioris cuius sensitua virtute. Et isto modo illud qd est pueniēs vel triste appetitui sensitui dicit^r esse triste vel discōueniēs voluntati. Tertio pōt causari tristicia in voluntate me

diāte ipso nolle elicito Si qd em̄ nollet p̄rem suūz mori et moreret^r tristaret^r. Tristicia em̄ fm p̄m est de his q^d nob⁹ nolētib⁹ accidit. Quarto pōt causari tristicia in voluntate ex nolle pditionato. Exemplum mercator piclitans in mari si posset euadere sine plectione mercimoniarū in mare nō vti q^d piceret tū simpli^r loquendo videns quia aliter euadere nō pōt picit. Attamen q^d pditionalis est quā pditionē poti⁹ vellet nō esse tō illa voluntas pditionata causat i eo tristiciā. His pmissis dicēdū est q^d in xpō fuit vera tristicia in sua passione in pte ante supiori. Primomō vt voluntas natura est q^d bonū ppriū suppositi naturalit^r diligebat et appetebat et p psequēs sequebat^r q^d volūtas ei⁹ intuitiue vidēs dolorē sensualitatis oñsum sibi p intellectū naturalit^r supposito ppo cōpatiebatur et p psequēs seq̄t^r q^d volūtas vt portio supior cōpatiebatur et volebat d^r afflictioē p̄sensitiue: q^d in xpō erat dolor fm portōz supiorē: sz q^d ad volūtatē supiorē p̄iuncta appetitui sensitui volebat etiā: p̄z q^d sic

Sermon III

Intellectus coniunctus sē sui
natus est appetere sensibilia:
ita voluntas pūcta nata ē de
lectari seu cōtristari: ergo rē.
Tertio quo ad nolle elicito nō
tristabat christus de malo il-
lato p̄pō supposito scz d pas-
siōe qz mors ē erat volūtaria
Sed quarto mō loquēdo de
nolle p̄dicōnato sūt volūtas
supior tristabit de malis illa-
tis p̄pō supposito: qz quātuz
ex se ē voluntas noluisse: ma-
luz proprii suppositi si genus
humanū aliter potuissz salua-
ri ac redimi. Et si habes de
hoc et ē mēs scoti vbi supra.
¶ Fili. O amārissime te
su vt itelligo magna fuit pas-
sio tua que se sic extēdebat ad
oēs p̄tes aīe et corpis. Et ideo
valde miroz qz tam pauci xp̄i
ani sūt q vacare velint tibi tā
q̄ spōso eoz legitimo qui vt
eos tibi desponsares tot dolo-
res iteriores ac exteriores pa-
ti voluisti: et vt eos ad te dile-
ctione traheres etiā mori vo-
luisti. ideo que cause eoz mē
talis recessiōis a te sit scire
vellē. **Iesus.** Vide inq̄t pa-
rabolā. Et vidit talem. Vidi
quandā ciuitatē magnā attā
mē satis in struc ura p le beā

populo vtriusqz sexus quāsi
plenā. Fuit aut in eadē ciui-
tate dom⁹ pulcherrima et in ea
dē domo puelle due vestibus
albis de core. Vidi et ecce mlt̄
ta malicia fiebat ab his q̄ i ci-
uitate illa erāt. nā magna mlt̄
tudo viroz in mūdōz discur-
rebāt p vicos ciuitatis habē-
tes saccos in manib⁹ plenos
carbonibus tritis trufantes
et cacchinātes ac diuersa lu-
dibria exercētes: per q̄ incip-
bāt populū ad eadē ludibria
et trufas quos suis saccis p-
cutiētes vestes eoz i nigredi-
nē xtebāt Vidi deinde iuuenē
pulcherrimū i eadē ciuitate in-
trātē in domū illā pulchram
vbi due p̄dicte puelle moras
bant: ad quas cū puenisset p
uia salutatiōe factā amplexa-
tus et osculat⁹ est eas: confu-
densqz ipsis rogat quatenus
ipm velint habere vt sponsus
et amore singulari diligere et
cū eo loquēdis conuersari: qz
si hoc facerent multis donis
pmisit se velle ipas dītare. In-
sup cū manus et pedes suos
ac latus detegeret ostēdit eis
vulnera que p eaz amore su-
bi illata erāt. Et ecce ipa q̄ ei
in dextero latere erat cōlūta

Sermo. XXXVII.

Puella compassione ipsius ac amore ei cōficta: hoc qđ petiit implere se velle promisit. Alia silt̃ dixit se velle facere quod posset: attamē sic se spōsione firma obligare ei cordi minime eēt. Cā eius erat seu potius occasio. qz qñ audiuit ludibria ī plateis exerceri aperuit fenestrā domus vt ī talibus spectaculis posset sicut auditu ita et visu locūdus delectari. Factumq; ē vt supata ab his vanitatibus relicto predicto sponso aptoq; domo ostio in turbā p̃siliet. Quo facto venit vnus ex viris turpibus: et eā sacco suo ita maculauit: vt tota eius pulcritudo in turpitudine verteretur. Quib⁹ omnibus pactis visio hec tali concludit sine. nā sibi tota terra os suū ap̃iens omnes incolas ciuitatis vna cū tota ciuitate deglutit. Sed ipse iuuenis cū sponsa sua que sibi amore adhebat ad celus volauit. Hanc vidi visionem o dñe iesu rogo vt interpretatiōē ei⁹ velis ediffere. Jes⁹. Bñ vidisti. Hec ciuitas magna hic mūdus est. viri nigri demones q̃ suis ludibrijs tēptationibus homines decipi-

unt Domus pulchra ecclesia sancta est catholica. Iuuenis: ego iesus suz. due puellie omnes christiani sūt siue boni siue mali. nā in baptismo om̃s induuntur veste innocentie. ideo in principio pulcre sunt. Sed cū veniūt ad annos discretionis multi a meo p̃sortio et familiaritate recedunt: aperiūt enī fenestras sensuum suoz p̃ quos mors intrat: sū illud Jere. 9. Intrauit mors per fenestras nostras. cū enī vident conuersationē maloz q̃ et si christiani sūt vitā tamē ducūt paganica mecu nō manēt: sed p̃ incustodiā illecti ⁊ a me abstracti ostium consensūs liberi arbitrij aperiunt ⁊ salūt extra statū gratie Et tādē vici tēptationibus pereit cū hoc mōdo. Q̃ aut vidisti tā subito disparere totā ciuitatē ratio ē qz in extremo iudicio cadet mundus cum suis vilectoribus sū illud apoca. 10. Cecidit babilon ciuitas hec magna: et facta est habitatio demoniorum. Et sequit: post modicum: Quantū glorificauit se in delicijs tantū date ei de tormentis. Q̃ aut vidisti iuuenem cum sua sponsa ad

Seria quinta.

celum volare verus est quod vidisti: qz cū dies venerit iudicij quo iudicare habebō vī uos et mortuos: cum babilon ceciderit congregatis omnibus electis meis ad celum cū eis volabo: et eternaliter cū ipsīs mansurus: et ipsi meū. **¶** In illud apo. xij. Ecce tabernaculum dei cū hominibus: et habitabit cum eis: et ipsi populus eius erunt: et ipse deus cum eis erit eorum deus. Igitur et tu sic viue vt sis de ipsīs qui meū in domo patris mei habitabūt.

Quinta seria. **Sermo. xxxviii.**

¶ **Clare rubrum**
ē indumentum t. rē.
¶ Hodie filius p̄dignus cū deuotione mane valde se suis ornamentis preparat vt toto corde ac desiderio prosequi valeat quod tam salubre incepit id est passionis iesu christi misterij mentali meditatione intueri. Et veniens ad dominum iesum iterū ab eo petit informari. Et primo telem sibi proponit (cum petitione) questionem. **¶** Amantissime

iesu fili dei vīlū qui propter me indignissimum peccatōrē tot intensissimos dolores sustinuisisti: **¶** Te intimis ex precordijis rogo fac mecum (si foret possibile) hanc gratiam: vt possim in me sentire tuam preciosissimam passionem. Sed dico si possibile foret: qz mihi te su ne egreferas si questionem proponam inconsultus: quia mouet quodaz scrupulo mēs mea ad interrogandum: Et hec est questio **¶** **Utrum** scilicet quis qui diu in peccatis perstitit: peccatorqz publicus fuit (quemadmodum ego fui) ad talem possit (per tuaz gratiam) peruenire illustratiōez vt possit illuminari in misterio tue passionis quatenus valeat mentali compassione tibi compati: sicut pia mater filio vnico suo in doloribus dirisimis existenti. **¶** **Iesus.**
¶ Potest utiqz. **¶** Attamen non nisi magno conatu vere penitentis et lachrymarū pro peccatis perpetratis irrigatione. Et qz hec res sic se habeat audi hodiernum euangelij quod sancta proponit ecclesia catholica: et quod scribit **¶** Lucas septimo.

Sermo. XXXVIII

In illo tpe: Rogabat iesum quidā phariseus vt manducaret cum illo. Et ingressus domū pharisei discubuit. Et ecce mulier que erat ī ciuitate peccatrix vt cognouit q̄ iesus accubuit in domo pharisei attulit alabastrū vnguētū: z stās retro secus pedes eius lachrymis cepit rigare pedes eius: et capillis capitis sui tergebat: z osculabatur pedes eius: et vnguento vngebat. **U**idēs autē phariseus qui vocauerat eum ait intrā se dicens. Hic si esset propheta sciret vtiq̄ que et qualis eēt mulier que tangit eū qz peccatrix est. Et respondēs iesus dixit ad illū. Simō habeo tibi aliquid dicere. at ille ait. Magister dic. Et respondens ies⁹ dixit. Duo debitores erant cui dā feneratori: vnus debebat denarios quingētos: et ali⁹ quinquaginta. Non habētib⁹ illis vnde redderēt donauit vtrisq̄. Quis ergo euz plus diligit? Respōdēs simon dixit. Estimo qz is cui pl⁹ donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem dixit simoni. **U**idēs hāc mulierē? Intraui in domum tuā: aquaz pedibus meis nō dedisti: hec autē lachrymis rigauit pedes meos: et capillis suis tersit. Osculum mihi nō dedisti: hec autē ex quo intrauit recessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxi: hec autem vnguento vnxit pedes

Seria V.

meos. Propter quod dico tibi. Remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum. cui autem minus dimittitur minus diligit. dixit autem Iesus ad illam Remittuntur tibi peccata tua. Et ceperunt qui simul discumbebant dicere intra se. quis est hic qui etiam peccata dimittit. dixit autem ad mulierem: Fides tua te saluam fecit: vade in pace.

Vides igitur quod sic est ut ubi dixit. Nam hec mulier publica fuit peccatrix: attamen venit ad tantam illustrationem amarissime passionis mee ut mea dirissima vestigia hora mortis mee deuotissime ac mente commota passiva sequeretur cum dolorosissima matre mea etiam recedentibus discipulis a monumeto ipsa minime recedebat. Stabat enim circa monumenum foris fide magna vulnerataque compassio affectu cupiens suis deuotissimis obsequi corpus meum: quod putabat adhuc mortuum prosequi. **R.** Igitur possibile est hoc fieri. **Filius.** O amantissime Iesu audiui verba tua super meliora et liquefacta est anima mea cum tu dilectus locus es mihi. Quare humillime rogo quatenus mihi aliquid et hodie de

tua preciosissima passione edifices. Iesus. Libenter faciam quod a me petis. Scire igitur debes quod ab instanti conceptionis mee ex unione diuini verbi tres habui cognitiones in mente mea. Prima cognitio omnium preteritorum. Secunda presentium. Tertia futurorum. Hec tres cognitiones fuerunt quasi tres altissimi montes super quos erecta et fundata fuit crux mea mentalis. De quibus potest intelligi illud quod ait propheta Fundamenta eius in montibus sanctis. Ex quo patet quod inter cetera maxime tria principaliter semper cognita erant in mente mea. Primo omnia peccata que deum preterita erant et in presentibus mittebantur: et in futuro perpetrari debebant. Secundo omnia tormenta que antea erant passus et huiusmodi passus etiam postea.

de Jo. xvij. scriptū est de me
Sciens iesus omnia que ven-
tura erant super eum. **Ter-**
tio cognoscebat omnia suppli-
cia martiria & labores q̄ susti-
nuerūt omnes p̄cedētes iusti:
omnes tūc existētes: et omnes
qui vsq; ad finē seculi futuri
sunt quorū omninū caput ego
eram. Et hec omnia distincti-
nouī q̄ aliqua mēs humana
posset intelligere aliquod sin-
gulare. **¶** Deinde oportet
te mente considerare mag-
nitudinem occasionū crucis
mee. nam tria ī mente mea sūt
q̄ fuerūt quo aduixi in hoc se-
culo. Ex quibus formata est
mentalis crux mea. Primus
fuit īmēsus amor. Secundum
īmēsus dolor. Tertiū ī-
mensum gaudiū. Mā īmēsus
cruciatus mentis mee p̄el-
sit quasi radicaliter ex īmen-
so amore meo. Cū enī fuērim
fm̄ humanā naturā vnī-⁹ ver-
bo vnīōe p̄sonali: tota capaci-
tas nature humane exvniōe
illa fuit repleta amore. Item
magnitudo etiā mei doloris
tanta fuit quāt-⁹ exiuit dolor
in mente mea: et pena ī carne
p̄proculus intelligentia ad-
uertēdū ē hoc qd̄ alex. de al.

pte. 3. ī tracta. de passiōe xpi
dicit. q̄ dolores christi fuerūt
penales p̄pter duo. Primo
q̄ erāt p̄ naturā patiēti-⁹. Sec-
cūdo erāt p̄tra volūtātē natu-
ralē sēnsualitatis. **¶** Insup-
ē notandū q̄ pene vni-⁹ natura-
liter a doloribus. Nam pene
variātur in corporeis mēbris
fm̄ iparū penarū diuersitatē.
et mēbroꝝ viuacitatē: necnō
et fm̄ varietatē obiectoꝝ ipo-
rum dolorū. Nihilomin-⁹ mē-
broꝝ pena in mōmēto p̄ dolo-
rem mēti cōicatur: atq; dolor
mentis absq; mora p̄ penam
ipsi corp̄i habet cōicari. Ex q̄
patet q̄ oēs mētales dolores
christi q̄ ab instāti cōceptiōis
fuerūt in mente eius p̄ indi-
cibiles varietates & penas re-
soluebātur in corpus suū san-
ctissimū fm̄ diuersitatē obiectoꝝ
dolorū. necnon & omnes
corpales pene fm̄ eaz diuersi-
firatē et accerbitatē ī ei-⁹ men-
tales dolores mō inexplicabi-
li resoluebantur. Deniq; q̄na-
tū deū et p̄imum adamas
uit tū sicut infra dicit de in-
iurijs iniuriari et iniuriantis
doluīt et penam sensit. **Ter-**
tio immensus dolor causaba-
tur quodammodo ex immenso

Feria quinta.

gaudio. **M**az fin alex. de al.
pte. 3. vbi s. Propterea fuit
passio eius meritoria quia fuit
in parte rōnali sicut voluit
et placitū. Inestimabile enim
erat gaudiū et delectatio ī su
periori pte anime eius ī qua
pte fruebatur. Nam q̄tū dile
xerat deū et p̄ximū: tātū do
lebat et letabatur dolere de
iniurijs offēsi et offēsozis.
Non vtiq; fuisset virtuos⁹ do
lor neq; esset q̄tus deo si do
lisset inuitus: quinimo sicut
alij fruabatur virtutibus sic
et ista virtutum sūma. Proin
de ī hunc dolorē sicut in rem
placidissimā sibi et inestima
bilem p̄dilectā toto mētis fe
rebat conatu. hec sc̄tis bern
hardinus in tractatu de pas
sione. His visis tibi inq̄t ies
sus edisserā quos sustinui do
lores in mente mea ex diuers
is respectib⁹ quos habui ab
instanti p̄ceptiōismee. **¶** **P**ri
m⁹ igitur respectus quē
mente p̄cipe debes fuit vlt⁹
offēsiōis. Duo quidē aspe
ctus erant ī mēte mea. Pri
mus ad dilectum patrē. Se
cundus ad dilectum p̄ximū.
Ex quo duplici aspectu mēs
mea (instar acutissime sagittę

incipit) dirissimo dolore pe
netrabat. **M**ā q̄tū dilexi etnū
p̄rem tantū dolui de qualib⁹
offēsa ei⁹: et q̄tū eius dilexi
gl̄iam: tantū dolui peccati cō
tra ip̄m ignominia. Ampli⁹
tāntū dolorem sumpsi p̄ qua
libet culpa: q̄tum erat gra
uis eterni patris iūria: et q̄
tum iusta requirebat emēda.
Et si vnus mortalis iniurie
infinita ē grauitas q̄ta erat
omniū simul. Ad quālibet q̄
dē singularē culpam et iniū
riā seu p̄tumentā sūmi patris
habui singularem aspectum.
Secundus aspectus fuit ad
dilectum proximum. **M**ā q̄
tum eos dilexi qui meum of
fendebant patrem tantū dole
bā de eorum iniuria quā pec
cando patri irrogabāt. Et hic
dolor inter omnes mentē me
am cruciabat. Igitur huic do
lori te sic conformas cuz p̄ ac
tualē dilectionem fers ī de
um et in gloriā eius cogitā
do q̄ merito ip̄e qui oīa crea
uit laudari debeat ab omni
bus suis creaturis et singula
riter ab ipsa que tam nobiles
in se habet imaginē et est cas
pax eius diuinitatis. Debes
etiam respectū h̄re ad imagi

Sermo XXXVIII.

nem et q̄ dignū foret q̄ ima-
go imitaretur imaginatū. Sz
cum hec omnia distorquent
per peccatum cogita q̄ indi-
cibilis iniuria inferat diuine
bonitati et nobilitati. Et hec
mente p̄ dolorez concipe ima-
ginatione forti et mentem tu-
am dolor quidā penetrabit.

Secundus respect⁹ di-
citur ignorantis. Nam in
mente mea erant duo alij as-
pectus circa humanum gen⁹
quia vidi eū ignorare duo et
heu parum curare. Primum
quantū fuerit beneficiuz mee
humanitatis. Secunduz fuit
quantus amor extitit in assu-
mendo ipsam humanam nas-
turam: illas enim duas ignorā-
tias in humano genere cog-
noscens per actualem cogni-
tionem: tantū dolorez in men-
te habui quantū fuit illud be-
nescium incarnationis et q̄n-
tus amor quo humanat⁹ fui
De hoc dicit ambrosi⁹. Tri-
stis erat: quia paruulos nos
relinquebat. Et hec sufficiāt
tibi hodie dixisse. **Filius**
O amantissime iesu vt ppen-
di inmensissima fuit tua crutia
tio mentalis. Sed vnum est

de quo in ista tua p̄tiosa pas-
sione miroz valde q̄ videlicet
in superiori tua portioe simul
fuerit summus dolor et sum-
mū gaudium.

Iesus
eum ducit ad parabolam di-
cens. Vide Et vidit talem si-
militudinem. Vidi quendam
virum magnum et nobilem i
diuitijsq̄ potentem habentē
vnicum filium: quem singu-
larissimo amore diligebat.
Eratautem idem vir plenus
pietate et virtutibus deū tē-
mens et mandata eius omni
studio seruans. Vidi et ecce
filius suus spiritussancti in-
stinctu voluit se ad quoddaz
monasterium (in quo uncti
sancti viri conuersabantur)
transfere. Quod pius pater
cum filij sui intentum perce-
pisset: primo indicibili perfru-
sus est gaudio: videns q̄ ei⁹
filius voluit mente et corpor-
e adherere deo: quem ipse
pater super omnia diligebat
Et ecce q̄n venit dies status
ta vt habitu monachali orna-
ret vidēs p̄r ipm a suo filiali
fortio elogiari: eo q̄ deberet
corpali eius p̄tita carere ma-
gnus coꝛsum dolor penetra-

¶ Feria VI.

uit ita vt in clamores magnū cum lacrimarū effusione pro-
rumpere. Attamen vt signis
exterioribus apparebat quas
si indicibili leticia videbatur
de re ista gaudere. Hanc vi-
diſſionem. Iesus: visionem
inquit vidisti aprā et veritas
n cōsonā: quia etiā in veritas
te nōnunq̃ ptingit. Nam hic
vir quia bonus in se ī prīmū
et in deū fuit ideo de bono le-
tabat. Sed multū bonū fuit
illis suis (relicto mundo) se
transfere ad deū: sed habuit
tū in se aliqd penalitatis eo
q̃ a dilecto filio debebat se
pari: cui⁹ p̃sentia ip̃i hant p̃-
nam cōsolationē et leticiā in-
ferebat. Et sic duos pater in
se habuit respectus in illa re
vnū ad id qd iocunditati ⁊ le-
ticie erat eo q̃ bonū esset scili-
cet deo seruire quo nihil me-
lius. Alium respectus habuit
it ad dilectionem qua filium
suum tam tenere diligebat:
cuius deniq̃ p̃ntia tam iocū-
da sibi erat. Ex quibus duos
bus respectibus ad duo obte-
ta due qualitates nō inme-
rito generabant ita vt nulla
aliā in suo actu īpediret. Sic
fuit in mente mea et multum

aliter. Et vt tu in hoc miseri
conformeris debes de passio-
ne mea gaudere et dolere sibi.
Gaudere de fructu eius et cō-
pati iam quia isti dolores sub
lecto meo p̃po vsq̃q̃ erāt
discōnuentes. Sic em̃ dicit
mgr sen. li. j. di. vi. in fi. Qd
sancti viri volebant passionē
xp̃i et tamē dolebant. Doles-
bant p̃pter eorum redempti-
onem. Attamē dolebant sed
nō voluerūt delectatiōe ip̃i⁹
afflictiois. De eodē q̃ letabā-
tur et tristabant: sed ob aliud
gaudebāt: et p̃pter aliud do-
lebant. hec mgr ibidē.

¶ Sexta feria.

Quare rubruz est
indumentum t.
¶ In hac sacra feria
surgit filius pdigus hora ma-
tutinali. languet enim desit-
derio cibandi ac reficendi su-
per dñica proxima. Ideo vt
ad id possit se ornatus prepa-
rare iterū dñm iesum christū
humili affectu desiderioq̃ a-
moroso petit vt eum velit in
misterio sacratissime passiois
vlterius informare. Et talem
sibi pponit questionē dicens

Sermo XXXIX.

Amantissime iesu q̄ felix ē
cui a te data ē hec gr̄a vt ī tuā
passionem libero affectu ⁊ co
gnitione possit transferri: et
in ea quietissime se occupare
omnibus rebus exterioribus
sepositis. Quā gratiam a te
benignissime et dulcissime le
si cupio obtinere. Attamen
vnū est quod videlicet in tua
passione fertur factum a prin
cipibus sacerdotum quod me
in stuporem haur parū ver
tit. Cum enim a te tot vidis

sent signa doctrinasq; tam sa
lubres a te audiuisset cur om
ni dolo id egerūt vt morte te
extinguere conarentur. **I**es
us. Ratio fuit quia pl⁹
di ligebant temporalia q̄ spi
ritualia: plus timebant amitte
re trāsitoria q̄ obtinere et
na: ideo suo in tempe vtrūq;
amiserunt. Quātem hoc ti
mebant probatur per hodie
rum euangelium quod san
cta ppōit ecclesia: Et qđ scri
bitur iohannis vñdecimo.

In illo tpe: Collegerūt pōtīfices et pharisei cō
silium aduersus iesum: et dicebant: Quid faci
mus: qz hic homo multa signa facit: Si dimitti
mus eum sic omēs credent in eum: Et venient
romani et tollēt nostz locū ⁊ gentes. Unus au
tem ex ipsis cayphas nomīe: cum esset pontifex
anni illius dixit eis. Vos nescitis quicq; nec co
gitatis: quia expedit vobis vt vnus moriatur
homo pro populo ⁊ non tota gens pereat. Hoc
autē a semetipso non dixit. sed cum esset ponti
fex anni illius prophetauit qz iesus moriturus
erat pro gente: et nō tantū pro gente: sed vt fili
os dei qui erant dispersi congregaret in vnum.
Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent
eum. Iesus ergo iam in palam non ambulabat

apud iudeos sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitatem que dicitur effrem : et ibi morabatur cum discipulis suis .

Aides igitur q̄ timor amissionis tpalluz eoz inuidie fuit seminariū. **Fi.** Audio qz verū est. Igitur o dulcissimē iesu rogo aufer a me cupiditatē temporalī : concupiām carnis : et ambitionē extollentie vt dignus inuētar et apt⁹ tuā gratiosam passionem meditari. Et insuper dic mihi peto ulterius de dolorib⁹ tuis q̄s in mente sustinuiſti. **Iesus.**

R. Scire debes q̄ tertius respectus qui instar acute sagitte penetrabat dicitur recessione. Nam duo alij aspectus erant in mēte mea. Prīmus quo intelligebā magnitudinem pene ex qua scz debebam mori. Secundus quo cognosceba quantū diligebā meipsū qui debebam mori.

Ex hoc duplici aspectu ī mēte mea tātus generabatur dolor quanta erat pena ex q̄ moriturus erā : et quantus erat amor quem ad meipsū habebam. Ex hoc igitur duplici aspectu dixi in introitu passio

nis mee. **Mat. xxvj.** Tristis est anima mea vsqz ad mortē scz qz video penā quā debeo sustinere : et amorē quo me diligo et teneor diligere. Et qz nullus in humana natura sufficiebat hoc intelligere et mihi cōpati atqz regratiari. ideo vice omniū electoz mihi p̄st condolui sicut deo in assumptā natura p̄ humano genere patiēti. Unde sicut in alijs sic et in hoc omniū electoz meozum suppleui defectū totum me relinqūes in gratia rōactione dō et mihi p̄o de tāto bñficio electis collata. Et in meip̄o feci vos omnes recognoscētes in quo et vos reputatis plene grati de beneficio redemptōis et crucifixi similitudinis mortis mee. **Quart⁹** respectus q̄ mēte meā instar sagitte acute penetravit dicitur reuerberatōis. Duos enī alios aspectus habui ī mente mea Prīmū ad dulcissime matris mee amorē. Secundū ad sue amarissime compassio

Sermo XXXIX.

nis dolorem. **Q**uoniam enim intelligebam dilectissimam matrem meam super omnes creaturas ex suo amore inenarrabilibus doloribus plenam: tamen in mente mea dolebam quantum mea amantissima mater me tenere diligebam. et quante erant dolores in corde ipsius. Nam ipsa in cognitione omnium dolorum meorum fuit illustrata et in charitate perfecta. ideo tantum de meis doloribus voluit quantum status matris excellencie requirebat. Et hi materni dolores continue mentem meam sagittabant. Ideo dicitur **T**reno. j. Vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. sed hoc duplici aspectu considerato. Quintus respectus dicitur compassionis. **S**ed Nam ego quia caput eram omnium electorum duo alij aspectus erant in mente mea. Primus ad omnes martirum penas. Secundus ad omnium aliorum salvandorum labores et meritoria opera. Ex hoc duplici aspectu tantus in anima mea generabatur dolor quante erant omnium martirum pene: quia omnia per compassionem ita suscepi quomodo amplius et dolorosius fuerunt infixe in corde meo quam in marti-

ribus quod illas sustinuerunt. nec enim et omnium electorum labores non solum in generali accepi in corde meo sed etiam singulariter singulos multo distinctius atque perfectius quam illi quod per noie meo illos sustinuerunt. Proinde in persona mea de illo duplici aspectu propria dicitur. Sicut aqua effusus sum: et dispersa sunt omnia ossa mea. **O**mnis scilicet quidam forma martires extiterunt quod propter martiriorum asperitatem dispersos dicitur. Alij vero electi quasi gutti sudoris mei sanguineo sudore mystice demonstrantur. Nam sanguis ad martires: et sanguineus sudor ad ceteros electos et iustos conuenienti aptari potest. **S**extus respectus dicitur incisionis. Alios enim duos aspectus habui in mente mea qui ipsam insit acriter sagitte penetrabant. Primus erat ad omnes mortales culpas. Secundus ad omnes infirmitates omnium hominum. Ex quo duplici aspectu tamen in anima mea dolebam: quot et quante erant mortales culpe per quas perindebatur membra mea a me. Et quot et quante erant infirmitates mentales et corporales meorum precisorum membrorum. Et hoc duplicato do-

lore meo dicit *Esa. c. 53.* *A-*
re languores nros ipe tulit ⁊
dolos nostros ipe portauit
Stupendū quidem excessus
dolorū sumit rō supradicta ex
respectu grē capitis quo redē
ptor et emēdator fui oīs ma
li quod inflictu fuerat p pec
catū. Propterea sumpsi ego
omnia hec lamentāda deplo
randa vt mea n̄ quidē q̄si ego
ipe mala ipa cōmiserim: sed
ad pfecte soluendū ⁊ satisfā
ciendū: quia ad hoc veni in
mundū vt omnīū hoīm perso
nam induens p omnibus sa
tisfacere. Proinde mīstice n̄
imērito dici posset q̄ ego sim
quo ad satisfactōez magn⁹ il
le penitētiator de quo in ce
lo gaudium est omnib⁹ ange
lis *Luce. 15.* Septimus re
spectus ē deformatōis. Mā
duos alios aspectus habui
in mente mea scz ad aīe ima
ginem. Et ad anime similitu
dinē. Proinde cū viderē hor
rendā deformitatē quā cōse
quit aīa ex ppetratiōe mor
talis culpe: tantū dolui q̄ ip
sius deformitate: quāta erat
nobilitas seu formositas aīe
ad imaginē dei formatez q̄ta
erat excellētia similitudis dī

in illa. *Uñ iere. 4.* Denigra
ta est super carbones facies
eorum scz q̄tum ad imaginē
et quantū ad similitudinē.
Cum igitur ego sim legitimis
mus animaz spōsus pfectis
sime diligens animaz deco
rem: totum me in meis dolo
ribus et angustijs reliqui et
ex ipis lauacrum feci ad dōlē
dum tantam maculam pecca
torum vt nobilis aīa ab ip
sis peccatorū maculis se mū
daret cōmūcādo se meis pas
sionibus per veram peniten
tiam. Hic autem dolor mirū
in modum animā meā pene
trauit. **Filius** *Daman*
tissime et superaffluentissime
iesu qui plenus es omni pie
tate. Dic mihi que causē est
q̄ tam pauci tuam preciosissi
mā passionem et mortē men
te recipiant et seipos tuis do
loribus conforment: non solū
illoz qui in statu seculari cō
uersantur sed etiam illoz qui
in monastica vita degūt mul
ti culpabiles ea in re inueniū
tur. **A.** **I**esús ducit eū
ad parabolam dicens. vide
Et vidit huiusmodi simili
tudinem. *Aidi* inquit domum
lutosam magnam tamen ⁊ sa

Sermo XXXIX.

tis amplā: ex qua multi ho-
mines exierunt. Et cum om-
nes exirent domū vnā: tū va-
rie se sparserunt p vias diuer-
sas: imo maior ps p deuia q̄
q̄ discurrebāt Aliq̄ tū mane-
bant sīl in vna via: que īmes-
diate eos ducebat ad quandā
portā sub qua erat piscina q̄
dam: in qua oēs intincti mū-
di valde exibant a maciā quā
ex lutea domo p̄traxerāt: et cū
inciperēt p̄gredi viā quā in-
ceperant: quidā sup speculā
porte ad eos clamās exorta-
bāt ip̄os vt in ea (quā ambu-
labāt) viā manerēt: et nulla
rōne a quocūq̄ se pmitterent
abduci. Quā si facerēt ad or-
tū amenissimū venirēt ī quo
arbor vite sita esset que etiā
fructus p̄duceret efficacissi-
mos. Et ecce postea q̄ ad tē-
pus aliquot in viā recta am-
bulassent venerūt ad quēdā
campū magnū et amenum in
quo circa viā stabant tres spe-
ciosissime mulieres varijs or-
nate vestibus. Nam prima
erat aspectu valde s̄licata ha-
bēs in manu p̄bia lā aureā po-
culo delectabili plenā: quam
omnib⁹ transeūtib⁹ (vt de
ea biberent) vultu hilari pre-

bebat. Secunda mulier erat
statura alijs procerior deco-
ra vestibus habens in capite
coronam auream et sceptruz
aureum in manu. Tertia mu-
lier erat varijs circūamicta
vestibus aureis habens ī ma-
nu aureuz ciphum aurea mo-
neta plenuz. Hec igitur tres
mulieres suis persuasionib⁹
multos de his qui in viā rec-
ta ibant abducebant et eos se-
cum in campo illo detinebāt
ita vt vias ipsam rectam nec
curarent deinceps ambulare
Aliqui tamen (licet cōpara-
tiue pauci) illas mulieres n̄
aduertebant: sed ceptam viā
ibant: et ad ortum vsq̄ pue-
nerunt. in quem cum introis-
sent reppererūt arborem in me-
dio orti cuius sūmitas tā al-
ta erat vt videretur celum at-
tingere: in qua fructus p̄des-
bant mire suauitatis ac pul-
critudinis. Sed qui de ipsis
sumere volebant habebāt ne-
cesse scalam altam ascendere
que arbori affixa erat. Et ec-
ce sub scala iacebant tres alie
muliercule forma despecte ac
paupercule: auxilium postu-
lantes ab his qui per scalam
attemptabant arboris fructū

Feria sexta

attingere et in eis gustu delectari. Quorum egestas sic se ascendētibz p scalam prebebat. Nam prima quasi beguina videbat auxillio indigere p cōscientia serenāda. Secūda videbatur quasi foret ab omni consortio maritali viduata et p̄silio indigere p̄solationis. Tertia grabatū fouebat clamans p cōfessore discreti ori: timebat em̄ mori. Mirū in modū: nam cū hec mulier: cule voces dedissent lugubrē vel potius anīas ascendē tū scalaz mulcentē: quasi turmatum de scala plures p̄siliētes ad eas cucurrerūt quasi omni studio et affectu curam ipsarum gerere desiderantes. At debam demū ipos taz occupatos esse circa p̄dictas mulierculas vt vir vel ad modicum oculos valerent in arborē leuiare de ascensu scale quasi nihil curantes. Attamen inter hos qui ortum intrabāt erāt aliq̄ lz valde pauci: qui sicut nec alias priores sic nec illas mulierculas curantes omni quo poterant studio scalam ascendebant et fructus de arbore cum magno gaudio carpebant. Hanc vidi vifonez:

O amantissime iesu cuius interpretationis sit vellem intromis ex precordijs a te scire. **X** Iesus: illius est hec parabola interpretationis vt cū audieris cor tuū doloris gladius penetrabit. Dom⁹ enīz lutea quā vidisti corrupta natura humana est: ex qua oēs exierūt p p̄pagationē macula originalis culpe labefacti. Qui autem se sparserūt i via queqz: hi sunt qui ad catholiciā fidem non veniūt sed pereunt in incredulitate sua. Qui autem in recta via marcentes venerunt ad portā et piscinam: hi sunt qui baptizati catholicam fidem suscipiūt. Ad hos clamat ordo p̄latorū et p̄dicatorū vt in via illa tam salubri maneant nec se p̄mittant a quouis abduci. S; pro chopudor cūz ad annos discretionis perueniunt vidēt campum id est mūdū hunc damnabilē cū trib⁹ singularibus malis: que i eo sunt fm̄ illud. 1. io. 2. Omne qd ē in mūdo aut est p̄cupia carnis aut p̄cupia oclorū aut supbia vite. Et hec sūt mulieres q̄s vidisti. Nam cōcupia carnis

Sermo xxxix.

primo allicit iuuentntes. De
inde seq̃t supbia vite: p̃ hac
auaritia vt hec duo possit ple
ni⁹ possidere. Et hec tria ml̃
tos ben detinent vsq; ad vl
timum vite sue nec eos p̃mit
tunt viā veritatis xp̃iane quā
in baptismo vouerant p̃cede
re. Sed q̃ vidisti aliq̃s (his
mulieribus speris) viāz vs
q; ad ortum incedere rectam
hij sunt qui se ab his malis
custodiūt transferentes se ad
statum aliq̃e in quo poterūt
diuina quietius p̃templari: ⁊
hic ortus est amen⁹ i quo sin
gulariter se occupant in gra
tiosa passione mea vere deuo
ti et p̃seuerantes. Sicut hij
principaliter sunt qui mona
sticam eligunt vitam qua q̃e
tius possunt cōtemplari et se
in mea passione salubriter oc
cupare. Sed q̃ vidisti etiam
de talib⁹ abduci per tres ali
as mulierculas que speciem
pretendebant pietatis. Verū
est heu quod vidisti. Mā ipsi
sunt de quibus seruus meus
abbas moyses dudum predi
xit in collatione sua de desti
natione monachorum dicēs
q̃ diabolus sepe monachos;

a spiritualib⁹ monasteriis clau
stris et secreto amico quietis
excudit vt sollicitudines curas
q̃ suscipiant religiosarum se
minarum ac destitutarum vt
huiusmodi laq̃is monachos
in extricabiliter vinciat ac p̃
neciosarum sollicitudinum oc
cupatione distendat. Quod
tam cōmune factus est in mo
nastica vita q̃ dictu quoq;
turpe est audire. Cum enim
plures (freti gratia mea) ad
monasterium veniunt deside
rio contemplandi ac in mea
passione se exercendi: desipit
unt multi ab hoc proposito
quorum consilium in manu
sui desiderij versatur qui va
cua manu implere alios festi
nant: et cū parū olei ipsi sibi
videntur habere q̃ primum
effundere conantur ipsis in
ariditate remanentibus: imo
pluribus in ipsa pereūtibus.
P̃ueniunt enim nonnulli
q̃ consilium suorum prelato
rum dicentes cum propheta
Ecce ego: mitte me: quorum
desiderium est non affluere:
sed effluere: qui cum putant
se satellicas effugisse stra
ges plandētes triumphum: de

Sabbato

nastat eos crudelius iminent
hostis: comeduntq; alieni ro
bur eor: et ipsi ignorāt. Et sit
tandē i eis pcholor tāta ari
ditas pteplandi: vt rarissime
vel oculos afficiant leuā ad
crucē meā autumātes temp⁹
huius q̄etis amissū. Tu ergo
fili mi pseuera in his q̄ cepisti
et cū paucissimis ascende i ar
borē crucis vt fructus ei⁹ gu
stare merear: et finaliter pos
sidere.

Sabbato.

Quare rubruz est
indumentum t.

Hodie que dies immedi
ate pcedit diē palmarū surre
xit filius pdigus itez tempo
re matutinali qui quasi nihil
dormitionis oculis indulsit.
eo q̄ desiderio indicibili affi
ciatur cibari vitulo sagina
to et obeso: Et veniens orna
tus ad dñm iesū p̄cidit in fa
ciem suam petens quatenus

eum vlteri⁹ informare digne
tur. Altamen de sua p̄ciosissi
ma passione talē sibi primo p
ponit q̄tōem dicēs: Dic mihi
amantissime iesu: Fuiſſet ne
satis ad redimendum genus
humanū q̄ tu q̄ es cādor lucē
eternē: et speculū sine macula:
verbuz p̄ris: virtus et sapia:
indutus tam vile cinctorium
humāe nature sustinuiſti esu
riem: sitim: fatigationē: et p̄
ciosum sanguinē tuū in circū
cissione effudiſti: vt etiam taz
durissimam passionem et con
tumeliosā mortē subire tam
spontanee voluisti. Iesus
Fuiſſet vtiq; satis sed fuit h
mod⁹ cōgruentior et pueniē
tior vt humana natura nō te
neret tāta dilectōe alicui nisi
deo: et vt ostēderē homi sum
mam dilectionē. Et vt cū ad
me amore traherē ac etiā pp
ter vberiores effectus: vt pa
tet in hodierno euāgelio qđ
johannis. xij. scribitur.

In illo tpe: Logitauerūt autē principes sacerdo
tū vt et lazaz interficerēt: qz multi ppter illuz
abibāt ex iudeis et credebāt in iesū. In crasti
nū aut turba multa q̄ pueniat ad diē festū euz
audissent qz venit iesus hierosolymā acceperūt
ramos palmarū et p̄cesserūt obuiā ei: et clamabāt

Sermo. XL.

Osana bñdict⁹ q̄ venit ī noīe dñi rex isrl̄. Et in
uenit ih̄s a sellū: z sedit sup eū sicut scriptū est:
Noli timere filia syō: ecce rex tu⁹ venit sedens
sup pullū a sine. Hec nō cognouert discipuli ei⁹
primū. Sz qñ gl̄ificat⁹ ē iesus tūc recordati sūt
qz hec erāt scripta de eo z hec fecerūt ei. Testi-
moniū ḡ phibeat turba q̄ erat cū eo qñ lazarū
uocauit de monumēto: z suscitauit eū a mortu-
is. Propterea z obuiā venit ei turba qz audie-
rūt eū fecisse hoc signū. Pharisei ḡ dixerūt ad se
metip̄os. Videtis qz n̄hīl proficim⁹. Ecce mū-
dus tot⁹ p̄ eū abiit. Erāt aut̄ gētiles qdā ex his
q̄ ascēderāt vt adorarēt ī die festo. Hi ḡ accesserūt
ad philippū q̄ erat a bethsaīda galilee: z ro-
gabāt eū dicētes. Dñe volum⁹ ih̄m videre. Cle-
nit philippus et dixit andree. Andreas rursūz
et philipp⁹ dixerūt iesu. Ih̄s at̄ rñdit eis dicēs
Elenit hora vt clarificet̄ fili⁹ hoīs. Amē amē di-
co vob: nisi granū frumētī cadēs ī terrā mortuū
fuerit ip̄m solū manet. Si at̄ mortuū fuerit mul-
tū fructū affert: q̄ amat aīam suā p̄det eā. Et q̄
odit aīam suā ī hoc mōdo: ī vitā eternā custodit
eā. Si q̄s mihi mīstrat me seq̄tur. Et ubi sū ego
illic z mīster me⁹ erit. Si q̄s mihi mīstrauerit:
honorificabit eū p̄r me⁹. Nūc aīa mea turbata
est. Et qd̄ dicā p̄r saluifica me ex hac hora. Sz
pp̄tea veni ī horā hāc: p̄r clarifica nomē tuum.

Sabbato

Venit ergo vox de celo dicēs. Et clarificauit: et iterū clarificabo. Turba ergo q̄ stabat et audierat dicebāt tonitruū factū eē. alij dicebāt. angelus ei locutus ē. Respondit iesus et dixit. Nō propter me venit hec vox s; propter vos. Nūc iudiciū est mōi: nūc pnceps hui⁹ mōi eijciē foras. Et ego si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad me ipm. Hoc autē dicebat significās q̄ morte eēt moriturus. Rēdit ei turba. Nos audiui⁹ ex lege qz christ⁹ manet in eternū: et quō tu dicis oportet exaltari filiū hoīs. Quis ē iste fili⁹ hoīs. Dixit ergo eis ies⁹. adhuc modicū lumē i vob̄ est. ambulate dū lumē habetis vt si tenebre vos cōprehēdāt. Et q̄ ambulat in teuebris nescit quo vadat: dū lucē habetis credite i lucē vt filij lucis sitis. Hec locutus est iesus et abiit et abscondit se ab eis.

Fili⁹. Audio qz sic congruebat attractiōi nostre mentis. quare amātissime iesu te volo humillime supplicarē: vt metā hac die velis informare de tuis dirissimis doloribus mentalib⁹ et quō ipas mente p cōpassionē debeas meditari. **Ies⁹.** p̄dictōs respect⁹ q̄s s̄ enūeraui sūt adhuc alij qui mētē meam indicibili dolore cruciabant. nā octau⁹ dicit rō-

spect⁹ fornicatōnis. **B** Duo enī alij aspect⁹ erāt in mēte mea. Prim⁹ erat ad amorē q̄ aīas spōsas amabant. Secund⁹ ad mltitudinem aīarū spōsarū q̄s diligebā. Cū igit̄ viderē q̄ aīe p̄ponebāt creaturā i affectōe mihi creatoris spōso: ac p hoc spūales earū fornicatōes p̄siderās tm̄ volebā q̄tū eas vt spōsas amabā et q̄tq̄ erāt aīe fornicātes. vñ

Sermo. XL.

Jer. c. 3. i p'sōa mea. Tu aut
fornicata es cū amatorib' mī-
tis. Non? respect' d'r p'ritio-
nis. nā alij duo aspect' i mē-
te mea erāt. p'm' ad magni-
tudinē pctōz. Secūd' ad mī-
ritudinē eoz. et ex hoc duplici
aspcū tū i mēte mea dolebas
d' offēsiōib' dānādoz qūta
erat pctōz magnitudo: et qū-
ta erat pctōz multitudo. An
trēn. c. 2. Mōna ē velō mare
p'ritio tua. Itā p mare pctōzū
mōnitudine et ipoz multitudo
fig'at qd mōnū et mltū ē. ma-
gnū i p'ritate: mltū i guttarū
nūerositate. Et si vni' mortal'
culpe tanta qūitas ē qūta erit
oīm sūt. Itā ad quālibet mor-
talē culpā dolorosū respectū
habui singlarē. p'p'ea cum
ego ipe veneri regnū grē repa-
tor: et culpa mortal' qūtu i se ē
totū regnū grē delect: Hinc
est q' tātū mortale habui hor-
rere et p eo dolere: qūtu mag-
nitude et multitudo peccatoz
mortalū regnū grē delet. Et
cū ego fm esse meū quasi to-
taliter grā videar qui nō suz
pcept' ex naturali ope sed di-
utino spiramine. Hinc ē q' ha-
bui horrere culpā sicut destru-
ctiōā totaliter esse mei et intē-
tionis in assumptiōe hūane na-

ture. Itē cū ego venerim vt
solutor oīm debitoz hoīm et
libator ab etnis pēis. id p q
libet mortali culpa tū dolere
habui qūtu hōrē dīne iustie ex
soluere correspondēt. Hoc si
qdē req'rebat diuise iustie in-
flexibil' rectitudo: et mei vt re-
dēptoris i rōne satisfaciendi
itēgeria plēitudo vt sic nihil
māeret ipunitū a dīna iustia
et nihil māeret solutū a dīna
mīa: ac p hoc vtrūq' hōrēf
i sūma excellētia. ¶ Decim'
mus respect' d'r p'uaricatiōis
nā alij duo aspect' erāt i men-
te mea. p'm' ad gl'az btōz
Scōs ad durabilitatez eoz.
igit tū volui aspiciēdo oēs q'
pp' pctū exules erant a gl'ia
padiū qūtu erat bonum regnū
gl'ie qd amittebāt et qūtu du-
ratura erat tal' p'uatō et' quā
iurrebāt. An amb. Tristis
erat et hoc pp' p'mū: et tristis
videbat: et hoc pp' secūdū: n
p sua passiōe s'z p nra dispō-
sitiōe. Undecim' respect' dicit
obligatōis. nā duos alios a-
spect' habui i mēte mea. p'm'
m' ad supplicia dānatoz. se-
cund' ad odiū qd ē int' oīm et
pctōres dānādos irrenocabi-
liter gūatū. qūte tū mēte mea
volui pro eternalit' cruciādis

Sabbato.

quanta erant tormenta quibus
eternaliter cruciandi erant: et
quod erat odium inter eos et
deum eternaliter generatur.
Duodeclimus respectus dici
tur abbreviationis. Nam alij
duo aspectus erant in mente
mea. Primum ad meritum mee
sacratissime passionis. Secun
dus ad fructus mee sanctissi
me crucis: propter quod tantum in
mente volui quod non potui in
perpetuum cruciari quod intelli
gebam me dolendo mereri et
quantum cognoscebam meum me
ritum in fructu augumentari. Et
ideo merui apud patrem quasi
si fuisset eternaliter cruciari.
Igitur ut homini acquireret
suam gloriam sempiternam di
latabam per voluntatem et desi
derium totam vitam meam ad quod
dam vivere infinitum in penis
predictis. Sed pater meus cele
stis tale dilatationem volunta
tis et desiderij mei plenissime
acceptavit ac si opere perfecis
sem. Hec igitur sunt que in mente
o fili quod tu vales meditari de
bes et cito in te senties per com
passionem meos dolores. Hos
duodeclm respectus deducit
sanctus bernardinus in sermo
ne de passione iesu christi.

Filius. O amantissime le
su hoc corde mihi foret accen
ptumque super omnia que deside
rari possunt ut tua passio sic
cor meum penetraret quatenus
tenus in me sentirem que tu
per me indigno sustinuisti: igit
tur unum est quod a te peto sciret
qualis scilicet sit dolor inter illos
qui tuam meditantur passionem
sacratissimam. **R.** **I**esus
eum ducit ad pabulam ubi. vide
Et vidit talem pabulam. Vidi
inquit quendam virum viris
plagis percussu et quasi ab om
nibus abtrectu duci ad mortem
quem magna multitudo hominum
sequebatur. inter quos tales
comperi fore differentiam. Nam
aliqui in suis negociis occu
pati vix verso vultu ipsum vel
ad modicum aspiciebant: nec
signum aliquod ostendebant
compassionis quasi alias spec
taculum aliquod videret quod
pue foret estimatiois. Alij aut
videntes dirissimos ei? dolo
res triste vultu pretendebant
quasi ei compaterebantur. Alij
tamen oculatius suos dolo
res intuentes ipsum usque ad
locum mortis sequebantur quasi
curiosiori consideratione rei
finem scire volentes. Sed et

Sermo. XL.

Alij ibi erāt qui mira ppassio
ne perculsi totum pond⁹ do-
lorum et tristitie ipsius vide-
bantur mente portare: eo q^d
tantus inerat eis fletus ⁊ me-
sticia vt viderentur pene i se
deñcere ita vt quasi et ipi de-
siderarent ei cōmori. Hāc vt
di visionem. Sed cui⁹ sit int⁹
pretationis a te amantissime
iesu scire cupio. Iesus hec
parabola differentiam pten-
dit illorum christianoz qui
passionem meā meditantur.
Sūt enī multi et maxima ps
xpianoz qui rissime vel ad-
modicum passionem meaz re-
cipiunt mente: sed ppediunt
his mundi delectationibus
quibus tota mente adherent
De quibus dicit ppha. iust⁹
perit et nemo est qui recogit-
tat mente. Alij sunt qui tam
etsi nonnunq⁹ cogitat⁹ d⁹ mea
passione non tamē subtiliter
circa ipam intellectu versan-
tur. Alij sic eam meditantur
vt etiam subtiliter de ipsa co-
gnoscere sciant scz interiores
meos dolores ⁊ exteriores p-
pendunt: causam passionis ⁊
similia. Attamen per veram
et perfectam cōpassionē non
perueniunt quia etsi subtili-

tas intellectus in eis vigeat
non tamen feruor affect⁹ quo
me diligere deberent. Sed
quos vidisti quasi deficere in
compassione viri illius dolo-
rosi (qui me signat) hi sunt qⁱ
pfecto amore mihi iuncti sūt
qⁱ nō solum cogitant meaz pas-
sionem vel ipsam subtilit⁹ me-
ditantur sed illam in se sentie-
unt per compassionez: sūm q^d
apostolus paul⁹ exhortat⁹ ad
pbil. 2. dicens. Hoc enī sen-
tite in vobis quod et in chris-
to iesu. nō dicit cogitare vel
intelligite tantum: sed sentie-
te non solum in chris^{to} s^{ed} in
vobis. Aliud est enim cogita-
re amaritudinem sellis. aliū
intelligere: aliud in se sentire
ipsam amaritudinem in gut-
ture suo. Sic est in propo-
sito. Et hi tales veri et perfec-
ti sunt meditatores passio-
nis mee qui per fidem sic ip-
sam meditantur vt etiam per
amorem seipsi conforment.
Tu ergo fili mi talem tibi as-
sume passionis mee medita-
tionem vt fructus ipsius cō-
sequaris.

Sermo. XLI.

Venica palmarū.

Ducite vitu-

lū saginatū ⁊ occidite
et māducem⁹ ⁊ epule
mur Luce. 15. **E** Verba
sunt p̄ris filij p̄digi loquētis
ad suos suos: q̄ p̄r voluit p̄
omationē filij sui etiā ip̄m ci
bo refici apto. Quo et ipsum
p̄ uenētissimo mō possz ad se
p̄verā dilectōez trahere. Ali
dem⁹ em̄ q̄ in oi eo qd̄ trahit
ad se est cib⁹ pueniēs nō solū
quo ad hoīes s; etiā quo ad
q̄alia irrōnalia. Hā fere ido
mite p̄ cibū sibi puenit tē mā
fuerūt: sicut p̄tz in aub⁹ ali
q̄bus q̄ ad man⁹ volāt volatu
libero cū cibis carnū eis oñ
dit: sic canes sequunt̄ dñm su
um. In hoīb⁹ sūlter patz cuz
multi p̄pter nutrīmēta cōue
nientia etiā p̄p̄riā patriāz re
linquūt trāferentes se ad p̄
tes alienas: vt p̄tz in isrl̄ p̄ri
archa et filijs suis. gen. 42.
Ratio ē qz sic q̄libet res dili
git suū eē: sic ⁊ ip̄ius eē p̄ser
uationē: hoc sciens eterna sa
pientia vt hoīem ad se p̄uo
caret quatenus eum toto cor
de diligeret cibum puenien
tē: id est altissimū sacramen

tū eucaristie sibi p̄parauit et
apposuit. Qd̄ patet in verbis
themat. Adducite. 2c. **A**us
Quia dñica p̄riaque d̄ pas
sione appellata est sextū ince
pi declarare statum filij p̄dis
gi: in quo eum pater tam gra
tiose in domum suam recipi
ens vestibus tam p̄ciosis or
nauit. In quo statu p̄r ostē
dit erga ip̄m quattuor nobis
les p̄ditiones in eadez dñica
tactas. **E** quib⁹ vltima ho
die venit declaranda que est
q̄ ip̄m cibo cōuenienti cibas
re voluit vt cū feruēt⁹ i amo
re suo aecenderet. Hodie igi
tur venit filius more solitovt
informationes fructuosas re
cipiat: tunc iubet pater prepa
rari vitulum saginatus et in
struere conuiuiū m. Titulus
fm̄ augustinū in li. de quest.
enā. saginatus est ip̄se domi
nus iesus fm̄ carnē satiat⁹
obprop̄rijs: quē vitulū nomi
nat p̄pter hostiam corporis
immaculati. Saginatum au
tem dixit quia pinguis om̄
nib⁹ carissimū ḡt̄ijs int̄is est
vt pro totius mūdi salute suf
ficiat. Non autem ip̄se pater
vitulū occidit: sed vt occidat
eum iubet, id ē alijs tradidit

Bonica palmarum

Vel sic fm augus. pater iubz
occidi hoc est vt mortem ei⁹
insinuēt. Tunc enī cuiq; oc-
ciditur cū credit occisū. Am-
broz⁹. Bene carnē vituli qz
sacerdotalis est victima que
pro peccatis fiebat. Epulari
aut inducit cum dicit epule-
mur vt ostenderet qm pater-
nus est cibus salus nostra et
patris est gaudiū nostrorum
redemptio pctōrū. Crisisto.
Ipe enī pater gaudet in redi-
tu filij z cōiuat in vitulo: qz
miserie sue fructū i immola-
tōne filij sui gaudēs creator i
acquisitōne populi credentis
epulatur. Nec crisos. Cū igit
cōiuiū esset pstructum vitu-
luumq; ad edendū pparatū:
Anteq; filius prodigus men-
sam accederet talē dño lesu i-
tulit questioē. **¶** **A**ma-
rissime lesu salus omnīū in te
credētū Dic mihi queso que
cause sit: qdne nostri patres
cogitauerūt qz hodie tā locū-
de pcessionē amarissimā pas-
sionē addiderūt. Nam pces-
sio quidē merito hodie repre-
sentatur qz facta ē hodie. pas-
sio vero cur addita est que fa-
cta est sexta feria hoc a te sci-
re cupio. Iesus. Optime p-

omnē modū. Optime vtq; sic
fieri vt homines distant in nk-
la leticia huius seculi habere
fiduciam scientes qm extrēa
gaudij luctus occupat. puer-
bioz. 14. Propterea ne sint
homines stulti ne pperitas
eos occidat sed in die bonoz
nō sint inmemores malozum
z ecduerso. Istis enī mixtum
est pns seculū: vt quottidia-
na experientia docet. Itē vt
homines discant hominū
laudibus non extolli: qz laus
et gloria vana est et gloria e⁹
sicut stercus vt dicit. j. mach.
2. Ideo in vtroq; necessariū
est homi se ordinate habere:
vt in prosperitate non extol-
latur et in aduersitate nō fran-
gatur. Exēplo meo qui sicut
in pcessionē humilitatem res-
tinui: sic in passione patienti-
am. Nam in passione sicut ouis
ad occisionem ductus fuit: vt
esale. 53. de me pphatum est
In pcessionē humiliē me ha-
bui. Nam cū populus se ppa-
raret mihi obulare: z tāq; re-
gē me suscipe: ego non i cur-
ribus aureis vel equis serico-
tectis: sed humili asello inse-
debam tecto humilimis disci-
puloz meoz induijs. Igit

Sermo XLI.

hec duo cōiuncta sūt hodie. Iū qđ scā mater ecclesia in p
Qđ aut pcessio ip̄a fuerit gau cessione cantauit andi. z scri
diosa ac gloriosa ip̄m euange bit Marci. xxi.

In illo tēpe: Cū appropinquasset iesus hieroso
lymis: et venisset bethage ad mōtez oliueti tūc
misit duos discipulos dicēs eis. Ite in castellū
qđ p̄tra vos ē: et statim inuenietis asinā alliga
tā z pullū cū ea: Soluite z adducite mibi: Et si
quis aliquid vobis dixerit dicite quia domin⁹
his opus habet: et confestim dimittet eos. Hoc
autem totū factum est vt adimpleretur quod
dcm̄ est p pphetā dicentē. Dicite filie syon: ecce
rex tu⁹ venit tibi māsuetus sedēs sup asinum z
pullū filiū subiugā. Cūtes aut discipuli fecerūt
sicut pceperat illis iesus: z adduxerūt asinam z
pullū: z imposuerūt sup eos vestimenta sua: et
eū desup sedere fecerūt. Plima aut turba stra
uerūt vestimēta sua in via. Alij aut ramos d ar
boribus cedebāt et sternebāt i via. Turbe aut
q̄ pcedebāt et q̄ sequebātur clamabāt dicentes.
Sanna filio dauid: bñdict⁹ q̄ venit i noīe dñi.

Aides igit q̄ gaudiosa fuit qđ. j. mach. j. dicitur Scdm
hec processio post quā proces gloriam eius multiplicata ē
sionē tā penosa passio secuta ignominia ei⁹: et sublimitas
est. Nam omnis gloria mibi eius cōuersa est i luctū. Qđ
hodie exhibita a populo con patet omni cōsideratī vtrāq;
uersa ē mibi sexta feria i igno historiā: scz processiois z pas
sionis mee. **S Filius.**

Bnica palmarū.

amantissime Iesu q̄ mirabilia
sunt opa tua que aīa mea co-
gnoscere appetit valde. Al-
deo em̄ q̄ oīa opa tua in nūe-
ro pōdere et mēsurā fecisti si-
cut sapiēs dudū de te scripsit
sap. xj. Igit̄ te hūilime roga-
tum velim quaten⁹ mihi edis-
seras qualē me habēs nēcio
p̄pare ad cōmūtū tuum vt di-
gnus efficiar refici illo sacra-
tissimo vitulo obeso quē oīb⁹
dilectorib⁹ tuis p̄pasti. Ies⁹
Quod petis p̄sto sū tibi ea in-
re parere q̄ p̄sto fui magno de-
siderio hunc vitulū in eduliū
dare. Scire igit̄ debes q̄ hic
vitulus est corpus meū qd̄ in
ara crucis deo patri imolauī
in holocaustū suauissimū cu-
sus oblationis vt iugis in ele-
ctis meis mēoria haberet idē
corpus volui in cibū mirabilē
liter dare. Igitur vt tue satis-
faciā petitioni et cūcta que ti-
bi necessario sunt scire ī hoc
misterio possis tibi verba que
ex euangelij hodierni histo-
ria audisti p̄ponā q̄ hec sunt
Dicite filie sion ecce rex tuus
venit tibi mansuet⁹. **A** lū
In q̄bus verbis mystice tria
circa altissimū sacm̄ eucaris-
tie tāgunt. **Unū** ē ex pte su-

mentis cui⁹ dēat eē dispositi-
onis. Scdm̄ sumit ex pte ve-
ritētī (ī cor hoīs ī isto sacro)
cui⁹ sit dignitatis. **Tertium**
sumit ex pte efficacie cui⁹ sit
sumētī digne vtilitatis. **Prī-**
mū ibi Dicite filie sion. scdm̄
ibi. ecce rex. **Tertiu** ibi venit
tibi. **Quo** ad dispositōez su-
mentis sciendū q̄ ip̄a ē mul-
tiplex q̄ ex p̄fatis verbis elici
pnt. **Prīmū** ē obīa p̄cepti q̄
obligat ad illd̄ sacm̄ sumē-
dū in hoc qd̄ v̄ dicite .i. p̄ci-
pite. Scdm̄ ē gr̄a adoptiōis
iō seq̄t filie qz hic ē panis fili-
orū nō mittend⁹ canib⁹. vt ec-
clesia sc̄a canit in sequētia d̄
altissimo sacramēto. **Tertiu**
ē q̄ sit aīa p̄ actualē deuotio-
nē capax illi⁹ sacramenti ad
qd̄ requirit̄ fides integrā vir-
tus operatiua: hūilitas maḡ
caritas perfecta: deuotio exci-
tatiua. **Que** omīa cōprehen-
dunt in l̄y yon qd̄ idē est q̄
speculum. **Quia** p̄acta luce-
re debent in aīa deuota **Sz**
anteq̄ veniam ad primū. vo-
lo p̄mo p̄mittere qd̄ noīs euc-
caristie. **3.** **Dicē** m̄gr̄ i. 4.
di. 8. q̄ hoc sacm̄ dicitur ex-
cellēter eucaristia. .i. bona **Sz**
tia qz in hoc sacramēto n̄ mō

Sermo. XLI.

est augmentū virtutis ⁊ gratie sed ille totus sumit qui ē fons et origo totius grē. sup quo dicit bonauē. q̄ hoc sac̄ mētū pp̄te d̄r eucaristia q̄uis in alijs sacramētis det etiā bona gratia. Primo ob id qz p̄ncipalit̄ est ibi rō boni: sc̄do qz rō gratie. Rō boni qz bonū ē diffusiuū sui ⁊ cōcatiuū. An cib⁹ q̄ cōmūicat se pluribus ei per partes est bonus. Sed q̄ se cōcat plurib⁹ tot⁹ et successive ē melior vt verbū dei qd̄ p̄dicat. Neqz cib⁹ q̄ se cōcat plurib⁹ et totū et simul iste ē optim⁹. Et talis est cib⁹ iste. Hic ē etiā ille cibus q̄ ē sūmū bonū scz xps domin⁹. Et sic p̄cipue repit̄ ibi rō boni Repit̄ ibi etiā p̄ncipalit̄ rō grē: tū p̄ modū p̄tētiū tū p̄ modū affectiū. per modū p̄tētiū qz hoc ē solū sacramentū quo ipsa grā ē cōtenta s̄m veritatē: imo plenitudo grē vñ affilat̄ ipsi caritati q̄ vnit finit ⁊ hz idē p̄ obiecto et p̄ fine. Rōne aut̄ affectiū qm̄ h̄ est carbo ignitus: caro scz xpi q̄ inflāmat ⁊ beatificat: nō tñi ḡtificat sed etiā multipliciter adiūnat. P̄termo qz ē cibus incorpans capi

ti. lo. 6. qui māducat carnem meā in me manet. ⁊c. de his dicā inferi⁹. **R.** Sc̄do h̄ videndū ē de mō māducandi et quō est cibus vtz corporis vel aīe: et si aīe quō id pōt fieri et quo mō. Et hec intellecta sunt q̄si fundamētū cognitionis. Abi pro fundamento optet itelligere illd̄ qd̄ sup̄ius posui quita seria p̄ inuocauit. Nā optet differētiari inter cibū corpis et aīe sicut ibidē tacitū ē. Itē de effectu cibatois qz nutrit augmētat calozē vitalē. Sic ille cib⁹ augmētat sincerā caritatē. Itē optet tanq̄ nec̄rium scire qd̄ noīs sacri et i hoc sac̄o quid sac̄m qd̄ res sac̄mētū. Dicite igit̄ m̄gr̄ vbi s̄. ⁊ etiā lib. 4. di. 1. qz sac̄m ē inuisibil̄ grē visibil̄ forma. Porina q̄ panis et vini (q̄ ibi videt̄) ē sacramentū. i. signū sensibile: quē p̄ter spēm quaz ingerit sensibus aliqd̄ alijs facit in cognitionē venire. Tenēt q̄ spēs vocabula rez q̄ an̄ fuerūt scz panis ⁊ vini. Hui⁹ at̄ sacri ē gemina res vna scz contenta et significata. Altera significata et nō p̄tēta. Prima res est caro xpi quam de virgine

Vñica palmarū.

traxit et sanguis quez p nob
effudit. Scda res illi⁹ sacra-
mēti scz significata et nō con-
tenta est vnitas eccie in pde-
stinatis vocatis et iustificatis
et glorificatis. Hec ē duplex
caro xpi et sanguis vt dī jero.
sup eplam ad ephe. Vna que
crucifixa ē et sepulta et sāguis
effusus in passiōe: vel illa spi-
ritualis ac bina de q ipse ait
jo. 6. Caro mea vere est cib⁹
et. Et ibidē nisi māducaueri-
tis carnē filij hominis. Sunt ḡ
hic tria distinguēda. vnū qd
tm est sacramentū: que ē spe-
cies visibilis: vt dī. ē: vnū qd ē
sacrm et res qd est corp⁹ iesu
xpi et eius sanguis litte-
ralis. Tertiū qd tm res ē scz
mística caro xpi. Porro illa
spēs visibilis est sacramentū
gemine rei: qz vtrāqz rem sig-
nificat et vtriusqz rei similitu-
dinē gerit impssam. Hā sicut
panis p ceteris cibis corp⁹ re-
ficit et sustentat: et vinū homi-
nē letificat atqz inebriat. Sic
caro xpi interiorē hoīem cete-
ris grātis spūaliter reficit et
sustentat. ps. 22. Calix me⁹
inebriās q̄ pclarus ē. Habet
etiā similitudinē cū re mística q̄
est vnitas fideliz: qz sicut ex

multis granis pficitur vnus
panis: et ex plurib⁹ acinis vi-
nū in vnū pfuit: sic ex multis
fideliz psonis vnitas ecclesia
stica cōstat. Vñ apls. i. cor. 10.
vnus panis et vnū corpus
multi sum⁹. et. Et aug. d sac-
mentis fideliz dī. Vñ panis
et vnū corpus eccia dī pro eo
q sicut vnus panis ex multis
granis et vnū corpus ex mul-
tis mēbris cōponit. Sic ec-
clesia ex mltis fidelib⁹ caritas
te copulante pnectit. hec oīa
mḡr vbi s. **V**ñ vidē
dū est de māducatōe quā ma-
gi. dist. 9. distinguunt in duos
mōs scz in sacramētalē et spiri-
tualē. Attū spūalis subdiuisi-
dī. Ideo sciendū qz quadru-
plex est modus māducandi.
Vñ dītaxat sacramentalis.
Scds fm vtrūqz qz ē spūalis
et sacramētalis. Terti⁹ ē spi-
ritualis et ille subdiuidit qz
vn⁹ fit p incorporatōz misticaz
p susceptōez fidei et baptisimi
Tūc em fit mēbz xpi et incor-
pat corpi xpi: et sic qdam mō
manducat spūaliter qū trās-
cit per fidē formatā in eccle-
siā. Et de illa manducatione
dr act. x. Vñ scō aplo petro
appult visio d lintheo mag⁹

Serino .XLI.

no et pleno aialib⁹ inūdis ⁊ dictū ei fuit. Surge occide ⁊ manduca. **En** m⁹gr in tex. vi. 9. Et q⁹ nulli ambigenduz ē tūc quēq⁹ corpis et sanguinis xpi p⁹ncipē fieri qū xpi mēbz efficit: nec alienari ab illius panis calicisq⁹ p⁹ortio etiam si aūq⁹ illū panē edat et calicē bibat s⁹ seculo iūnitate cor p⁹is p⁹stetur⁹ abscedat: q⁹ illi⁹ sacri bñficio nō priuat qū ille in hoc qd illud sacramētū signat inuenit. Et hec hodie sufficiāt. **W⁹ Filius.**

Audio q⁹ bonū ē māducare hūc panē. Sed scire vellem o amantissime iesu: vtz h⁹ panis (qui tā efficac⁹ ē) i⁹ p⁹mitina eccia pl⁹ effecerit aut nūc seu i⁹ fuo: ⁊ q⁹re nō sūt homīes his t⁹pib⁹ tā sc⁹i sicut in p⁹ma tina eccia. Iesus. vide p⁹abolā. Et vidit talē. Vidi in q⁹t quādā domū idicibil⁹ pulcritudis ac multos pulcherrimos iuuenes stare aū hostiū. Vidi ⁊ ecce qdā magna p⁹cessio hoīm vtriusq⁹ sexus diuersaz etatū viam q⁹ ducebat eos ad p⁹dictam domū ibat. Erat at⁹ inter ipos talis d⁹ria. Mā hec p⁹cessio in tres diuidēbat p⁹tes. In p⁹ma erāt ho

mīes mire pulcritudis inducti vestib⁹ diuersoz colorū p⁹ciōsissimis et inter ipos pauci inueniebant turpes. Et hī omnes (exceptis turpib⁹) cuz ad hostiū dom⁹ venissent cuz gaudio et honore magno recipiebantur in domū a iuuenib⁹ q⁹ ante domū stabāt. Secūda at⁹ ps illi⁹ p⁹cessiōis erat oīno p⁹misōria. Mā hoīes i⁹ illa q⁹si oēs turpes apparebāt induci vestib⁹ inūdis variis maculis labefactis: q⁹uis plures etia⁹z int⁹ ipos essent pulcri et ornati. Erant tū valde pauci respectu alioruz nisi q⁹ multi pueri inter ipos erāt induci vestib⁹ albis: Et hī cuz ad portā dom⁹ venissent non sūt p⁹missi intrare in ipm nisi q⁹ decorati erāt ⁊ pueri albis induci. S⁹ maxīma ps ipoz mittebat in stagnū p⁹fundissimū. Post hos seq⁹bat tertia ps illi⁹ p⁹cessiōis: in q⁹ erat magna multido hoīm quozū multi erant q⁹ veste p⁹ciōsa rubea mire pulcritudis decorabātur siles homib⁹ p⁹imeptis illius p⁹cessiōis. Erant et inter ipos multo plures turpiores his qui mediū locū p⁹cessiōis habebāt. Qui oēs

Bñica palma 6.

eum ad domum p̄dictam venirent : qui pulcri et ornati erant introducebantur Alijs omnibus turpibus similiter in stagnum profundissimum missis. Et his peractis visio disparuit. **¶** **I**esús : bene iquit vidisti Nam hec domus pulcra regnum celeste signat : inuenis ante portā eius angeli sunt hominibus ī mīsteriū destinati : processio hec totum p̄cessum sancte ecclesie signat a principio fundationis que ab apostolis facta ē vsq; ad finem seculi que processio ī tres partes potest scīdi. Nam in primitiua ecclesia homines qui christianā fidem susceperunt mire sanctitatis et perfectionis extiterāt Nam omnia eis erant cōmunia vt actuum liber luculentius describit : quotidie comunicantes et persistentes ī doctrina apostolorū atq; ad martirium feruentes. Et pauci inter ipsos mali. Sed processu temporis facti sunt homines tepidi : auari cupidi superbi luxuriosi pleni omī malo preceptorum diuinorū transgressores sine caritate sine deuotione tam in statu ecclesia-

stico q̄ seculari : sicut heu nūc temporis luce clarius apparet. Ita enī omnis status suū corrumpit viaz vt pauci sint boni : ideo in tali tempore pauci saluantur exceptis pueris q̄ necdūz vti ad plenum libero arbitrio valent. **¶** **A**ltima autem pars seu tempus vltimū scz tempore antichristi multi inueniuntur homines pulcri et ornati veste rubea per martirium. Inter quos multi inueniuntur etiam a fide discedentes : et infidelitati anxi adherentes. Tu ergo qui in medio tempore viuīs conare cum paucis bonis intrare in hanc pulcherrimam domum ne cum multis mittaris ī stagnum ignis. De quibus dicitur apocalipsis. 20. q̄ omīs qui non erat scriptus in libro vite missus est ī stagnū ignis.

Sequens figura declarat quomodo fili⁹ prodigus proponit patri quandam questionē de sua amarissima passione.

Aducite vitu-
lum. &c. **H**odie venit filius pdi-
gus ad domū cōiuij cupiēs
de illo dulcissimo ac p̄ciosissi-
mo cibo vlteri⁹ informari. et
venit ad dñm iesū flexis po-
pliti⁹ petit ip̄m vt de illo ci-
bo tā saluberrimo aliqd edis-
serat. Attamē añ hāc petiti-
o nē q̄stionem sibi infer: de sua
amarissima passiōe dicēs. **A**-
marissime iesu q̄uis deside-
riū meū toto conatu ferueat &
altissimo sacramēto eucharis-
tie scire: tñ qz ecclesia sancta
etiā hodie mentionē facit de
tua p̄ciosa passiōe q̄re ⁊ ego
de ip̄a etiā hodie aliquid au-

dire cupio. Et p̄sertim vnus
est quod me verti t i admiraz-
tiouē. Cū enī tu dulcissime ie-
su iudā pditorē tuū tā multis
hōis fuisti p̄secut⁹ vt etiā eū
in aplar⁹ dignitatē elegeris.
qđ inuidie i eo semiarū exti-
tit: vt te tā piū: bonū ⁊ benī-
gnissimū mḡm p tā vili pre-
cio in manus tuoz crudelissi-
moz inimicorū venditiōe tra-
debat De hoc enī nō sufficio
mirari. **I**esus. Vere diḡm
est admiratiōe et om̄i cōpassi-
one hec dira i eo cecitas q̄ nō
nisi ex pessimo vitio insatia-
bilis cupiditatis prouenit.
Qđ hodiernū euāgelium tñ
bi luculēter declarat. qđ scri-
bitur Jo. 12.

In illo tpe: ante sex dies pasche venit iesus be-
thaniā: vbi lazarus fuit mortu⁹: quē suscitauit ie-
sus. Seceſt aut ei cenā ibi: ⁊ martha mīstrabat.
Lazarus vero vn⁹ erat ex discipulib⁹ cum eo.
Maria ḡ accepit librā vnguētī nardi pistici p̄-
ciosi: et vnxit pedes iesu: ⁊ extersit capillis suis
pedes ei⁹: ⁊ dom⁹ impleta ē ex odore vnguētī.
Dixit ergo vn⁹ ex discipul⁹ ei⁹ iudas scariothis
q̄ erat eū traditur⁹. Quare hoc vnguētū nō ve-
nūt trecētis denarijs: et datū est egenis. Dixit
aut hoc nō qz de egenis ptinebat: ad eū: s; qz sur

Sermo. XLII.

erat et oculos hñs: ea q̄ mittebātur portabat.
Dixit ergo iesus: Sinite illā: vt ī diē sepulture
mee seruet illō. Paupes enī sp̄ habebitis vob̄.
cū: me aut̄ nō sp̄ habebitis. Cognouit ergo tur
ba multa ex iudeis qz̄ illic eēt z̄ venerūt nō pp̄
ter ihm̄ tñ: s̄z vt lazarū viderēt quē suscitauit a
mortuis.

Filius. Et audio qz̄ veruz ē
seminariū ī iuda fuisse auariz
ciā: et vt pp̄do q̄ pessimum
vitiū ē illud excecās mētem
hoīs: vt etiā dign⁹ nō sit su
mere tā p̄ciosū cibū cū fructu
s̄z poti⁹ ī suā dānatōz sicut ip̄
si iude contigit. Igīt rogo te
amantissime iesu accipe a me
illud vitiū auaricie: vt nunq̄
ī corō meo regnet vt dign⁹
efficiar accedere ad altissimū
sac̄m̄ corde pio et bono. De
q̄ sacramēto a te iteruz cupio
edoceri. **¶ Iesus.** Sci
re nūc te puenit q̄s sit secūd⁹
mod⁹ sp̄ualit̄ māducādī hūc
cibū. Ad q̄s sciēdū q̄ vt bo
nanētura sup̄ nigr̄m vbi s̄ di
cit. q̄ illa duplex māducatio
scz̄ sp̄ualis et sacramētal̄ su
m̄t a triplici principio. Pri
mo a dispōe sumētū: qz̄ q̄daz
accedū: male dispositi. Et hi
manducant sacramentaliter

Quidam aut̄ bene: et hi sp̄i
ritualiter. Secūdo sumitur a
modo sumēdi: qz̄ quidā susci
piūt ore corpis: z̄ hi sacramē
talit̄ et corporalit̄. Quidā ve
ro ore corpis: et hi sp̄ualit̄ su
scipiūt. Tercio sumit̄ ab ipso
sacramēto: qz̄ duplicē h̄z rem
scz̄ sacramētū et vīm sacra
mēti quaz̄ vna p̄t recipi sine
altera sicut duplex ē baptis̄m⁹
scz̄ flumīs et flāmīs. **¶**

Unde māducatio primo et p
prie ī corporalibus inuenitur
et ab ill̄ ē trāslata ad sp̄ualia.
Et iō si velim⁹ accipe rectam
māducatōem sp̄ualē necē ha
bem⁹ ad pp̄riā acceptōz voca
buli trāsserre. Notādū ḡ ē q̄
licet multiplex ac̄ sit ī mā
ducatōe corpali annex⁹ z̄ cō
seq̄ns: iste tñ duplex ē q̄ ē de
integritate: scz̄ masticatio et
īncorporatō: vt pz̄ aspiciēti. Si
ḡ rō māducatōis p̄grue trans

Secunda feria.

fert ad spūala: optet hec duo
in ea repiri: et fin ea in qbus
hec duo cōsistūt manducatio
spūalis attēdit. Spūalis er-
go māducatio ē: vt h secundo
mō accipit: recogitatō cibi. s.
carnis christi p nobis exposi-
te ī pēiū ad redimēdū r ī cibū
ad reficiēdū. Incorporatio vero
attēditur dū recogitās carita-
tis amore ei qd cogitat iungi-
tur: et sic incorporatur. Et dum
incorporat reficit r magis assila-
tur. Ad hoc ergo qd spūa-
liter māducet requirit cogitatō
fidei et affectio charitatis. in
pmo enī ē masticatio: in secū-
do incorporatō. Et ex his du-
obus integrat spūalis mādu-
catio. Et ideo nō quecūq; di-
scussio et recogitatio fidei di-
cit masticatō s; illa que ē cibi
Et ideo nō quilibet act⁹ cre-
dēdi māducare nos facit nisi
ille sit q ē spūs carnis christi
p nobis ad redimēdū exposi-
te vbi fuit ei⁹ decoctio r refici-
endū vbi vera cōsistit refectio
hec bōanē. di. 9. q. 2. **R.**
Ex his duo sequitur correla-
tia. ppter illū q pueri q ratōne
vti nō possūt similit^r r fatui ta-
li mō sacrm spūalit māducār
nō pūt eo q nō possint libere

et discrete ellicere actū fidei r
dilectōis. S; mō q sup⁹ ta-
ctus ē ipm māducār cū p fidē
susceptā ī baptismo traiciun-
tur ī corp⁹ misticū. Secūduz
correlariū ē q nō sp deuo⁹ hō
māducatur spūalit s; soluz tunc
qū actu fidei r dilectōe opat^r cir-
ca illō sacrm: sicut s dcm est.
Ad maiore at intelligētā istū⁹
māducatōis sciēdū ē q fin p
fatū bonauē. vbi s ī solutōne
vltimi argumēti scde qtonis
q licet ibi sit silitudo mastica-
tōis r incorporatōis ad cibum
corpale nō tñ ē silitudo omni-
moda ī omib⁹: s; ē silitudo
sufficiēs ad trāslatōem: q; si-
cut h corpale ē masticatō r ī
corporatio: ita r ī māducatōne
spūali. Sed ī hoc ē dissilitu-
do: q; ī corpali māducatōne
māducās puerit ī se cibū: q;
dignior r nobilior ē cibo. S;
ī spūali ē eōrio: q; ille cibus
est nobis dignior r pfectior r
cōpletior: id poti⁹ ī ipm immu-
tamur r incorporamur q; eo⁹.
hec bōn. **S.** His igit plu-
bat^r accedam⁹ ad pmiū scz de
obligatōe illi⁹ sacri. nā dī dī
cite filie sio. i. impate. vñ xps
Mat. 26. accipite hoc ē corp⁹
p⁹ meū. Querit igit p⁹ior^r

Sermo. XLII.

nece sit ad salutez corpis xpi
māducatio. Ad cui⁹ dubij de
claratoz p̄siderādū ē q̄ p̄ deā
sūt d̄ duplici māducatōe scz
spūali ⁊ sacrali. Tūc ad dubi
um d̄m fm alex. d̄ al. i. 4. p
te sue i tract. d̄ euca. q̄ loqn
do de māducatōe sacrali hoc
sacrm n̄ ē sacrm salutis q̄ntuz
est d̄ sua p̄maria istitutōe. s̄
n̄ ē: hoc ē d̄ mādato supaddi
to. Verbi gr̄a: ecclia p̄stituit
vt fideles sel̄ coicēt i āno ⁊ in
morte. q̄ si q̄s negligit n̄ ē s̄
p̄ceptu ⁊ peccat mortl̄. Q̄ si
dicat jo. 6. d̄r̄ h̄i si māducaue
rit carnē filij hoīs r̄c. r̄ndet
idē alex. q̄ hoc intelligit de
spūali māducatōe q̄ ē p̄ fidē.
vt d̄. ē sine q̄ nemo adult⁹ sal
uat. vñ aug. li. 2. d̄ d̄b d̄. 8. x
dicir̄ h̄oli pare fauces s̄ cor.
Et d̄ p̄se. di. 2. c. Et q̄d pas.
Idē ait Et q̄d paras dētes ⁊
vētrēs cred⁹ ⁊ māducasti. Cre
der̄ ei i eū s̄d formā h̄ ē panē
māducat⁹: q̄ credit i eū mādu
cat eū. Et i epis. ad bōifa. ep̄.
idē ait h̄i aliq̄ten⁹ d̄z eē du
biū vnūquēq̄s fidelīū corpis ⁊
sāguis d̄ni tūc eē p̄cipē q̄n i
bapt̄ismate mēbz efficit xpi.
nec alienū ab illi⁹ p̄ais calicis
q̄ p̄solatōe etiā si añq̄ panēz
illuz cōdat calicē ⁊ bibat de

hoc sc̄lo migrauerit i vnitate
corpis restitut⁹: sacri q̄ppe il
li⁹ p̄ticipatōe ⁊ b̄nficio n̄ pri
uat quē se h̄re q̄d illd̄ sacrm
figcat iuenit. hec ille. **A. T.**
Attamē q̄ xps sacramentalit̄
dedit illd̄ sacrm aplis suis d̄.
Mat. 26. hoc facite i meā cō
memorationē. Cōgruū fuit ⁊
vile vt etiā fideles oēs rōis
cōpotes nō solū spūalit̄ s̄ et̄i
az sacramentali illd̄ cōiscarēt. id
circo i p̄mitina ecclia statuer
rūt apli om̄i die fideles cōio
nē hui⁹ sacri p̄cipe q̄n feruor
fidi flāmescebat ⁊ deuotō s̄a
guis xpi lesu recēter effusi i fi
deliū m̄tib⁹ bulliebat. vñ cas
lixus papa de conse. distinc.
2. c. peracta. sic dicit. peracta
p̄secūtōe oēs coicāt q̄ noluerit
ecclia stic̄ carē limib⁹. Sic et̄
etiā statuerūt apli ⁊ sc̄a roma
na ecclia tenet. hec ille. Sed
frigescente caritate hoc statu
tū abrogatū est. Et glo. ibi
dē dicit. h̄a layci tū ter i an
no coicēt. vt. c. sc̄lares. c. di.
vbi sic habet sc̄lares q̄ i na
tale d̄ni pasca ⁊ p̄thecostē n̄
coicauerūt catholici n̄ credāt
nec inter catholicos habeant
A. S. 3. d̄ pe. ⁊ re. oīs. ecclia
ordinauit hoc fieri om̄i an
no in pascha. Quod si quis

Feria secunda

nō facit plures incurrit pēas
Prima qz est eiciend' ab in-
gressu eccie vt in eadē decre-
tali canet. et pfe. di. 2. c. Si
q̄s. Et ecclesiastica sepultura
careat. vt ibidē dī. Dicit ta-
mē hosti. qz si p̄sbr hēat ali-
quē fornicariū prophanum
publicū vel adulterū: vsura-
riū ⁊ sic d' alijs. p̄mū illum ar-
guat optune scz monēdo Se-
cūdo iportune scz suspenden-
do et intercedēdo. Tercio si
crescit p̄tūcia excoīez illū vī
superiori denūciat. Ar. ad hoc
32. q. 5. c. p̄ceptū. Si aut nō
possent hec cōmode fieri p̄pē
multitudinē vel p̄pē p̄tātez
hoīm tunc eos v̄bis q̄tū pōt
sacerdos vel p̄lat' moneat et
tereat ⁊ q̄tū ē in se q̄cqd pōt
faciat vt aliam suā saluet. Se-
cūdo tales p̄uari dñt ecciasti-
ca sepultura si sū cōlone abs-
qz signis p̄nē decederēt: v̄s
d. ē. vñ grego. et hē. 13. q. 2.
c. Cū q̄ua dī. Quos graua
p̄ctā dep̄mūt ad maiorem eu-
mulū eaz dānatōis poti' q̄
ad absolutiōē eoz corpa in
ecclesijs ponunt. Et intelli-
tur hoc s̄m vñā glosā qñ ipo-
rū dispositiōe id factū est. Et
sibi sepulti sunt dñt exp̄uari

qñ eoz ossa ab alijs secerni
pnt. vt hē. extra d' sepul. ca-
sacris. et cimiteriū suē eccia
reconcilianda ē. de pfe. eccie
c. p̄soluti. Rō aut hoz ē q̄a
deuote sepulture officiū hoz
ne fidei testimoniū ē. 13. q. 2.
c. nō extimem'. Tercia pena
qz q̄ semel in āno nō cōicant
p̄uari dñt fidelīū orōne si abs-
qz signis p̄nē decedūt. de q̄-
bus s̄m bonauē. in. 2. di. 43.
loquit. j. Jo. v. dīcēs Est pec-
catū ad mortē nō dico vt pro
eo q̄s roget. Et hoc idē p̄bi-
hēt. extra de sta. mo. c. 1. ⁊ c.
sup qd. Quarto p̄uant tales
merito obīe p̄fessōis. Itaqz q̄
p̄fessus ē semel i āno et nō fu-
it disposit' s̄m obligatiōē p̄-
cepti suscipe corpus xpi: con-
fessio. ei' nō v̄z et itēz cōfiteri
⁊ satisfacere obligat s̄m sniaꝝ
varioꝝ doctoꝝ. Igit q̄ ad mī-
nus semel in āno corp' dñi n̄
suscipit multū dolere dī quia
deū offendit: qz canī cōpatur
Mat. 15. qz nō ē bonū sume-
re panē filioꝝ et dare canī-
bus. Item qz fraudant oīb'
fructib' digne cōicātē sequē-
tibus. Itē eccie non obediūt
Et hoc de primo scz de obli-
gatione seculariū tñ sit dictū

Sermo XLII.

Filius. Que de tuo sacra-
tissimo cibo (amantissime ie-
su etiam in pñti smone didici
cordi sunt et plurimū mihi ac-
cepta. Sed vnū ē qđ me ver-
tit in stuporē admirationis.
Cū em̃ tu q̃ plen⁹ es oī pietate
tam liberalissime te in hoc
edulio expenderis ad reficiē-
dū mentes oīm te esurientiuꝝ
cur taz pauci sunt qui deside-
rio trahunt ad illud sacm̃ su-
mendū. **X** **I**esús ducit
eū ad pabolā dicēs. vide. Et
vidit huiuscemodi similitudinē
Vidi iqt̃ fili⁹ qñdā aulā regi-
am mire amplitudinis et az-
menitatis in qua aula mensa
splendebat cibo et potu p̃cio-
sissimo. Sed aule patulū om-
nib⁹ volentibus libez prebe-
bat ingressum. Attñ ad ip̃az
nemo ire poterat nisi quosdā
ascenderet grad⁹. q̃ qđ mul-
tis fm̃ pl⁹ et min⁹ difficiles vi-
debāt ascēsu. Vidi et ecce plu-
res p̃mū atrībāt qđ dū: quē
cū ascēdisset subsistebāt: cui⁹
tardatiōis occasio erat qz ī il-
lo gradu reperūt multū me-
donēqz vendētes ac hoīes su-
is p̃missis eoz p̃ciositate alli-
cientes. Qđ et factū ē: nā ml-
ti q̃ ob itineris ascēsu suati

erant: gaudebāt se potū repis-
se op̃atū: quo sitis ardorē in
se putabāt extinguere posse.
S; quo pl⁹ de predicto potu
bibebāt pl⁹ instar ydropici ī
tumescebāt ac magis sitiebāt:
ex qua re in tā magnā vētris
distēperantiā venerūt vt om-
ne desideriu regij cibi et pot⁹
desipet. Ex quo factū ē vt q̃-
uis cūz vltra p̃cessissent vsqz
ad regiā mēsz et de ea cibuz
et potū sumeret (aliq. rariss-
me aliqui sepi⁹) tñ oēs quot-
quot erant suati potu multū
seu medonis: nihil saporis
ex regio cibo reportarēt: inter
ip̃os tñ erāt aliq̃ q̃ de prefato
potu nihil bibētes cū magno
desiderio p̃perabāt ad ipsaz
regiā mensam et de ea comede-
bant ac bibebant cū magno
gaudio et delectatiōe: hāc vi-
di pabolā sed cui⁹ sit interp̃-
tatiōis a te amātissime iesu cu-
pio scire. Iesús. hec ē ei⁹ in-
terp̃tatio. Iñā aula hec ecc̃ia
sancta ē: mēsa cū cibo altare
cū sacro eucaristie: ad qđ qui
cū deuotiōe et fide accedit cor-
pis et sanguis mei fructuose
sumit edulū. Grad⁹ aut̃ p̃m⁹
fides ē quā quis in baptismo
recipiens in aulā hanc intrat

Seria tertia.

Id est catholica ecciam. Sed qui nullū seu medonez vendunt demones sunt q̄ post q̄ homines ad discretionē rōnis venerint mūdi gaudia et delectationes eis quasi quid venale ostendunt: q̄b⁹ heu multū inebriati nullū in se sentiūt appetitum ad cibū illū dulcissimū quez ego dilectoribus meis ppono. Sed si nōnunq̄ altius ascendūt p̄ p̄fessionem scz et aliqualem exteriorē seu apparentē p̄pationēz tū mens eoz plena est inordinato appetitu terrenoz et mundi delectationū: ideo cū de altari sumūt cibū humanū: bil saporis ab eo p̄cipiunt p̄pter intemperatos peccatoz in mente hūiores: ideo tales non nisi ab ecclesia coacti accedūt ad hūc p̄ciosissimū cibū qz ipm nō esuriūt sed eum fastidiūt. Scz quos vidisti abstractos ab illo potu diabolico et cum desiderio ad mensam regiam accedere. rē. Ibi sunt qui vacuo mundanarū delectationum stomacho mētis et cū magna esurie ad mensam huius cibi accedunt. Et hi tales fructus percipiūt ipsius. Sic et tu similiter fac ut

fructus illius sacramenti percipere merearis.

Seria tertia.

Aducite vitulum saginatum. rē. Hodie venit tpe martinali filius p̄dignus cū magno desiderio ad dominū iesum in domū cōiuij cupiēs vltius informari de tam p̄cioso cibo. Et cum consueto more ad pedes eius se p̄strauisset talem primo ei intulit (cum petitione) questionē dicens. O amantissime iesu te tanq̄ sapientissimū magistrum vt humilis discipulus (vtinam et dignus) adiens supplex posco me de p̄cioso cibo itidem informari. Attamen primo de tua amarissima passione et morte occurrat questio que mentē meam quadam magna admiratione permouet non quidem dubitationis sed singularis cuiusdam deuotionis. Scire enim vellem qualem te exhibuisses tempore tue amarissimē passionis seu quibus conditionib⁹ ipaz sustinuisses vt tā acceptissima fuerit dō p̄ri i odore suauissimi holocausti

Sermo. XLIIII.

Pater Iesus. Scire debes q̄
tria sunt que te et quemlibet
deuotum decet ī mea passio:
ne contemplari: scz opus mo
dus et causa: q̄ sanctus bern
hardus filius meus p̄dilect⁹
de me pōit in sermōe quodaz
de passiōe mea. Itā in ope q̄
dē patiētia: in mō humilitas
et in cā caritas fuit. De p̄mo
autē tibi hic dicā. Itā cū pecca

tores fabricarēt sup dorsum
meū cū flagellarēt p̄spuerēt
tractarētq; corp⁹ meū contu
meliosissime. In his tñ om̄i
bus vt agn⁹ māsuet⁹ q̄ port a
tur ad victimā ego me ī om̄i
patia habui. Et ideo imple
tū est ī me illd quod Jeremi
as de me p̄phetauit. c. xij. et
p̄ponit hodie sc̄tā ecclesia in
missa in epla que sic sonat.

In diebus illis Dixit ieremias: dñe demō
strasti mihi et cognoui: tu ostendisti mihi
studia eorum. Et ego quasi agnus māsuet⁹ qui
portatur ad victimā. Et nō cognoui qz cogita
uerūt sup me cōsilia dicētes. Abittamus lignū
in panē ei⁹: et eradamus eū de terra viuentiū.
et nomē eius non memoretur amplius. Tu au
tē dñe sabaoth q̄ iudicas iuste ⁊ p̄bas renes et
corda videā vltionē tuā ex eis. Tibi em̄ reue
laui causam meā domine deus noster.

Vides igit q̄ mansuetissime
me habui in passione mea vt
nec contra patrem qui me mi
sit: nec cōtra genus humanū
propter cuius peccatū passus
sum: nec contra populū pecu
llarē a quo tāta mala suscepi
pro tam multis beneficijs in
aliquo verbo vel signo mur

murationem alicui⁹ ostēderē
impatietie. Filius. Et au
dio non inmerito tua passio
morisq; preciosa patri tuo ac
cepta erat q̄ tā idicibili patia
cōsumata ē: charitateq; tā in
mēsissima iformā. Et qz sac̄z
eucharistie memoriale ē illi⁹
preciosissime passionis: ideo

Seria tertia.

peto quatenus de eo me vel
ulterius informare: singula-
riter de institutiōis illi⁹ cau-
sa. Iesus. Scire debes q^d ml⁹
te erant cause quare id actuz
sit a me: attamē duodecim ti-
bi hic p^r tua deuotiōe expla-
nabo. p^rima ratio huius in-
stitutiōis venerabilis sacram^{ti}
ti fuit cōsolatio spōse mee q^ā ē
ecclesia scā. 24. q. j. c. omib⁹.
et. c. placuit. Decebat enī vt
ecclesia sācta quā p^r susceptio-
nē carnis mibi iⁿ ineffabili sac-
ramento iⁿ cōiugem cōiūxerā.
quāq^{ue} cū ardentissimo chari-
tatis zelo mibi constrinxeraz
nō p^rpetuo pmitterē a meo cō-
fortio et corpali pūtia vidua-
ri. Cōueniebat igit^r multum
cōsolatiōi spūs vt aliq^u mō-
do pūtie corpalis mee iⁿ hac
valle lachrimaz solatio poti-
retur et frueretur presidio. qd^o
factū est dū ego sponsus eius
me sub sacramento veluti p^r
tenuē parietē corpalliter ei ex-
hibeo pūte. **¶** Qui p^r cō-
nēire illō. j. can. 2. En ipse stat
scz sponsus post parietem .i.
post species sensibiles respici-
ens p^r fenestras pspiciens p^r
cancellos. Sūt aut^{em} fenestre p^r
quas iⁿ sacramento fertur ad

nos vitas. et sūt cācelli p^r q^{os}
nobis interlucet virtutū chri-
sti bonitas quib⁹ vjs ad nos
sue lucis dirigit radios. **¶**
gloriosa et admirabilis dī ec-
clesia coniunx altissimi spon-
sum habens iⁿ terra sub sac-
ramento. Sed iⁿ cellis habitat
sine velamēto: vt dicit Bern^{us}.
Ilic q^usi dulce preludiū et locū
da dispēsatiō. ibi piugale pū-
niū et bñ cōiūctio cū dī fīd^o ad
speciem: de spē ad rem: dī mē-
sa ad mensam: de sabbato ad
sabbatum fiet transmutatio.
Tunc enī videbor a meis dis-
lectis qui dulcis sum iⁿ facie
dulcis iⁿ ope dulcis iⁿ noīe.
Secunda rō ē conuenientia
ac necessitas realis pūtie car-
pitis qui ego sū cum mēbris
meis. Decet enī plurimū vt
fideles mei qui membra mea
sunt aliquo mō iⁿ hac vita ha-
beant meam humanitatē pre-
sentē: etsi nō iⁿ p^rpa spē sicut
pūs sū mēbris iⁿ patria exi-
stentibus: saltem iⁿ aliēa spē
me habeant: vt non penitus
sine pūcia capitis videant^r re-
mansisse. Quare ascensurus
iⁿ celum disposui nedū p^r iⁿba-
bitantem gratiam aut pūtiā
maiestatis sed p^r corpalem p^r

Sermo XLIII.

sentiam humanitatis manere
cōtinne: sacramētū illud in
stitui in quo pñs cū membris
eēm tametsi sub alia forma ī
ppa tñ vere substantia. Hec ē
enī illa benignissima pmissio
qua ascensur⁹ in celū cōsolar⁹
sū discipulos meos et ī eis v
niuersā fidelīū miliciā: quan
do mathei vltimo dixi. Ecce
ego vobiscū sū oñibus dieb⁹
vsq; ad cōsumatōz scli. Sup
quo verbo ait Hieron. Qui
vsq; ad cōsumatōnem seculi
cum discipulis esse pmittit ⁊
illos ostendit semp eē victu
ros et se nunq; a credentibus
esse recessurū. Et hāc causam
institutiōis videt tangere eu
sebius: et habetur de conse.
di. 2. c. qz corp⁹. vbi dicit qz
corpus assumptū ablaturus
erat ab oculis: et illatur⁹ sy
derib⁹: necesse erat vt die ce
ne sacramentū corpis et san
guinis consecraret vt colere
tur iugiter p misterium qd se
mel offerebat in pcliū. Tertia
causa ē cōmemoratio passio
nis mee que amorē omnium
meoz fidelīū sibi vendicat to
tū. Qz enī sine fide passionis
mee nunq; potuit esse salus:
fm illud apli. ad Roman. 3.

Quē. i. christū pposuit deus
propiciatorē p fidez in sāgu
ne eius. ideo optuit oñi tpe
apud hoies eē aliqz represē
tatiū passiois dñice cuius ī
veteri testamento pceptum
signū erat agnus paschalis.
quare vt iugis apud fideles
esset memoria passionis mee
hoc ineffabile sacramētū eis
reliqui dicens Mat. 26. xvj.
hoc facite ī meā cōmemorati
onē. i. ī memoriā acerbissimo
passiois mee quā p redēpti
one vestra sustinui et dulcissi
me mee charitatē q ad hoc tā
mirabilē me inuitauit: q ca
ritatis inuēstas vt arti⁹ cor
dib⁹ infigereē fidelīū in vltia
cena qñ pasca cū discipul ce
lebrato transiturus erā ex h
mundo ad patrem hoc sacra
mentū institui passionis mee
memoriale perhennē. Ande
Treno. 3. Recordare paup
tatis mee transgressionis: et
absinthij et fellis: pauprtatis
in q qua omnib⁹ vestib⁹ (qui
angelos homies vestio) eru
tus nudus affixus suz cruci:
transgressionis vero qua ī sē
su omniū passionēs longe ex
cessi. Absinthij et fellis qñ
cōmixtis aceto ⁊ yfopo in gu

Seria tertia

stu fui amaricatus: plane sin-
gulis vite hominis momentis
ē hec acerbissima passio mea
memoranda et habenda pre-
oculis: per quā tam misericor-
diter a seruitute miserabili li-
beratus ē homo: et celesti he-
reditati p meā mortē restitu-
tus. An eccl̃i. xxix. gratias si-
deiussoris ne obliuiscaris. de-
dit enī p te aīam suā. Unde
urbanus et habetur in cle. d
reliquis sctorum. c. j. d. di-
gna et nunq̃ intermēda me-
moriam qua mortem nostraz re-
colimus mortuū: nostrūq̃ in-
teritū vite obitu interisse: ac
lignum uinificum ligno cru-
cis affixum fructū nobis salu-
tis attulisse. Hec est commes-
moratio gloriosa que fidelium
animas replet gaudio saluta-
ri et cum infusione leticie de-
notionis lachrymas submi-
nistrat. Quarta causa institu-
tionis est inuitatio ad gustū
diuinitatis. Nam ego q̃ sum
sapientia patris qui soleo in-
uisibilia per visibilia homini-
bus manifestare volēs euide-
ter ostendere q̃ ego sum cib⁹
anīaz carnē assumptam ppo
sui in edulium vt p cibū hūa-
nitatis ad gustum inuitarem
diuinitatis. De quo ait pro-

pheta. Gustate et videte qm̃
suauis ē dominus. Totum
ergo me exhibui in cibum vt
sicut diuinitate aīam reficio:
quā mēte gestare debet: ita et
ipsū hominē humanitate mea
reficerē quā corpaliē ore mā-
ducat: vt ita de visibilib⁹ ad
inuisibilia: de tpalib⁹ ad eter-
na: de terrenis ad celestia: de
humanis ad diuina eū trans-
ferre. Ego enī sū panis viu⁹
qui de celo descendi: ecce cis-
bus diuinitatis. Et pās quē
ego dabo caro mea est et. ecce
cibus humanitatis. panis
ergo angeloz factus ē cibus
hominis: sū illud p̃s. Panes
angeloz manducauit homo.
Et ita hoc instituendo sacro
factus est vnus cibus cōmu-
nis angeloz et hominū: sicut
vna ciuitas et vna dom⁹ sub
vno p̃efamilias existit ex an-
gelis et hominibus cōstituta
An bt̃s august. ait: vt panē
angeloz māducaret hō crea-
tor angeloz factus est homo
¶ Vere admiranda miscētia
creatoris siliquis porcorū vix
digni sumus: et angelis con-
mentales et cōiune donamur
Magna plane dignitas p̃ae
vesci angeloz. Quinta ratio
est vt eximij amoris ac excel-

Sermo XLIII.

letissime charitatis mee qua
homine dilexi apud eum sep
testimoniū maneret: certissi
mū et infallibile volui mane
re. An puerbi. 8. delitie mee
esse cū filiis hoim. Admiran
dum plane verbum animarū
suauitate plenum: nullis ho
minū meritis hominib⁹ datū
audire a celesti et immortal do
q bonorū hominū nō indiget
delitie mee cū filiis hominū.
Quid tibi o anīa mea potuit
de summo celozū vertice sil
lari suauius et delectabilius
offerre q̄ q̄ vniuersorū domi
nus totius boni fontana ple
nitudo delicias sibi reputet
esse cum filiis hominum. Q
vere gelidum pect⁹ q̄ in hoc
dulcissimo verbo non inflam
matur non incēditur. Lique
facta est anima mea in q̄t spō
sa vt sponsus meus locut⁹ ē.
Cuius adhuc manifestiora fi
unt testimonia mee immense
charitatis si considerauer⁹ q̄
me offero in cibum in hoc de
liciosissimo sacramento i quo
genere oblatōnis quanto sin
gularior videt relucere vnto
dominis ad deum quam i ce
teris muneribus quibus me

tribui tāto clarioza sūt discōis
mee testimonia ad homines.
Itā primo dedi me in socium
pegrinationis hominis i in
carnatōne mea: sm illud ba
ruth. 3. Post hec in terris vi
sus est et cū homib⁹ conuer
satus est. Item in seruum so
cietatis ipsius ad Phil. 2.
exinanuit semetipsum for
mam serui accipiens. Prete
rea me dedi in precium redē
ptiouis humani gñis. Mat.
20. Filius hominis venit va
re aīam in redemptionē pro
multis. Amplius me dedi
in cibum in hoc sacramento.
Unde osce. xj. Ego quasi nu
tricius effraim et declinaui ad
eum vt vesceretur Jo. 6. Pa
nis quem ego dabo caro mea
est et In q̄ dādi mō exp̄ssio ē
maxi amor⁹ qm ē maxie vnta
tis. Qd em dat i cibū vntē ef
ficat cū sumēte. An jo. 6. qui
māducat meā carnē et in me
māet et ego i eo. Sexta cā h
institutiōnis est prouissio cibi
et alimonie spiritualis dispē
sandi fidelibus i domo eccie
Sicut enī corporalis vita anī
malis indiget alimento cor
porali non solum ad quanti

Seria tertia.

tatis augmentū sed etiam ad naturā hoīs sustentādā ne ppter resolutiones pīnuas dissoluatur et pereat. Itē necrīū fuit cordi hūano p vita sustentanda spūalis alimētū spūale cui⁹ incorporatōe ⁊ in viscēratōe fidelis aīa in virtutib⁹ pseruet ⁊ crescat. Quare ego ipse more prudētissimi pīssimillias q̄ alimētū p capacitate singulorū sue familie in domo eccie: pau pīa dispensatione cibū hunc nobilissimum admirabilē oīq̄ referūtū virtute omīb⁹ fidelibus scz corp⁹ meum et sanguinē. De q̄ dicitur puer. 9. Sapīa edificauit sibi domū miscuit vinū posuit mensam. Septima causa institutiōis hui⁹ sacramēti est vt solida et efficax aliqua semp eēt ī ecclia medicina q̄rtidiana infirmitatū hūane. vñ grego. Deus dedit nob sacramētū salutis vt qz continue peccamus et ille tā mori proptis nō potest p hoc remissionem psequamur pctōz. Et ambro. Corp⁹ xpī medicīna est spūalis q̄ cū reuerentia degustata sibi duotos purificat. De q̄ dicit ecci. 38. Altissimus creauit de terra medicīnam ⁊

vir prudēs non aborerebit eā. An aug⁹. Suscepit xps d̄ terrā terrā et de carne mea carnem et ipam nobis ad salutē manducandū dedit. In quare diuina disponētē sapīa ordo curatiōis humane egritudinis originē ⁊ e⁹ ponder. Qm̄ sicut p gustū homo mortē incurrit ita p gustum vitā inuenit: et ita vnde mors oriebat inde vita resurrexerit. De q̄ damascen⁹ li. 4. ita loquit. Dedit nobis deus se in pabulū vt quis p cibū hō corruerat in mortem per cibum ipse releuaret ad vitam. Cecidit homō ligni mortiferi ī cibū releuatus est p ligni vite alimētū. De illo dixit domin⁹ gen. 2. In quacūq̄ die ex eo cōmederis morte morieris. De isto x̄o dicit: Qui manducat hūc panē viuet in eternū. Joh. 6. Octaua cā institutiōnis ei⁹ ē institutiō iugis sacrificij ī ecclia ptra iuges ⁊ quotidianas offensiōes: quāz nō est numerus et qbus offendimus omēs vt hō aliqd dōgmatū hēat siue ad placandū sibi ad offerendū p h̄mōi quortidianis delictis et pctis siue p ḡtitudine soluēda numer

Sermo XLIII

susceptor. De quo aug. stera-
tur quoridie hec oblatio licet
xps semel passus sit qz conti-
nue peccam⁹ pctis sine qbus
mortalis infirmitas viuere n
pōt. Et qz prinue labimur cō-
tinue xps p nobis mistice im-
molat. An idē aug⁹. in li. de
trini. et hēc de ple. di. 2. c. qz
morte dñi liberati sum⁹: hui⁹
rei medres in edēdo r potan-
do carnē et sanguinē q p no-
bis oblata sunt significam⁹.
Nonā cā ē meritū fidei qd in
hoc sacmēto tanto mag⁹ au-
geri videt⁹ qto altiora homi-
pponunt ad credendū. vt ei
ait aug. Paus fidei ē credere
qd nō vides. Et gre. fides n
habet meritū cui hūana ratio
pbet expimentū. Decima cā
est subleuatio spei ad pñden-
ter petendū et ab eo spanduz
firmiter de obtinēdo qcqd ho-
mīs salutī necessariū fuerit.
Plurimū certe per hoc spes
oīm elenat ad ipm deū r ma-
gna i hoīe roborat fiducia sa-
lutis. Quid em nō spāt a lar-
gitate ipi⁹ q seipm in cibū p
hoīe donauit: ideo clamet hō
certa spe oīm bonū a dño ex-
pectans fin illud ps. Oculi
omniū in te sperāt dñe r tu

das illis escā in tempe opor-
tuno. Undecima cā illi⁹ insti-
tutionis est dilatatio r augmē-
tatio caritatis: plane institut
non potui validioris virtutis
incendiū a d oluūū amorem
fidelīū anīas inflāmandas q
hoc amabile sacramentū qd
medīale est imense caritatis
mee passionis r mori. Si ei
cognita bonitas boni r hone-
sti viri in corde non corrupto
cognoscentis excitat nutrit r
adauget gratuitū et purum
amorem qui bonis illi⁹ cōgras-
tulatur: multo forti⁹ abissus di-
vine bonitatis in sacmēto re-
pñtata. p. Duodecīa
cā ē adimpletio scripturarū
et figurarū: de qb⁹ infra pate-
bit. Filius. Cause insti-
tutiōis illius dulcissimi cibi
amantissime iesu sunt (vt mē-
te pcipio) plurimū incitatie
ad recipiū amorem: exercitādā
qz deuotiōnē deuote aīe haur-
parū. Sed vñm est de quo
miroz. Cum em multi sint q
audiunt vel legunt seu men-
te rumināt hunc sacratissimū
cibum ac tam iocundas et ex-
citatiuas illi⁹ institutiōis cās
cur ad ipm sumendū sunt taz-
tardi ac desides vt nihil vis

Seria tertia.

deest. de illo cibo sapere et appetere. Iesus cum ducit ad parabolam dei. Vide. Et vidit huiusmodi similitudinem. Audi inquit filius quendam infirmum iacentem in grabato qui febrili infirmitate grauabatur usqueque. venit autem ad eum quidam medicus ab eo petitus ut ei subuenire dignaretur. Qui medicus cum urinam suam per spemisset intellexit quod stomachus ipsius plenus esset malis humoribus. Quia de re sihi tale remedium persuasit fore necessarium ut ab his cibis qui distemperato stomacho eius saperent se abstineret per eo quod sanitati ipsius omnino resisteret et naturam destrueret. Insuper medicinam sibi parauit (tacet si amarum) multum tamen malorum humorum destomacho expulsum quia ut pergruis horis recipere instanter petiuit promittens quod si persuasionibus suis pareretur ab infirmitate sanus liberaretur. cibis bonus sanus et conueniens sibi deinde delectabilis saperet. Promittit ille velle diligentius quam medicus suavisit observare. Et ecce recedente medico sequitur miser eger antequam consuetudinem come-

dens ea que corrupto stomacho sapiebant relicto medicinali consilio et ob id in grauiorem infirmitatem cecidit indies. nec cibis bonus et sanus quousvis modo ei sapidus reddebatur licet ipsum nonnunquam gustasset: effectum tamen seu fructum nullum precepit: quia plenus malis erat stomachus eius humoribus. Et sic tandem finem vite morte amara finiuit. hanc vidi parabolam eius interpretationem a te mihi iesu expectans. Iesus rectam inquit vidisti parabolam que tue interrogationi satisfaciens cum interpretationem eius audieris. Nam infirmus hic quolibet signat peccatorem cuius mens plena est malis humoribus iniquorum desideriorum. Mens enim que ab amore cupiditatis possidetur pullulat continue mala desideria que etiam mens cum aliquid boni audierit vel ad cibum illum dulcissimum accesserit nihil saporis ei confert quia contrariis repleta desiderijs delectationem huius cibi percipere non valet. Sunt autem aliqui eiusmodi homines qui nonnunquam cum aliquid boni audierit vel cum tempus

comunicandi aduenerit com-
pungunt aliquantulum et se ab
extra pparant per pfessione
cōsuetudinariam pmittētes
confessori se velle emendare
et bonis eius per suasionibus
parere. Sed in tali pposito
nime persistunt quia offerē-
te se occasione in priora pec-
cata recidunt sequentes an-
tiquā cōsuetudinem peccādi.
Et sic heu fit vt multi in tali
vicissitudine perfenerant vs-
q; ad extremū vite sue moriē-
tes i peccatis. Tu ergo fili mi
accede ad hanc cibum cū de-
siderijs bonis et purgata mē-
te ab illis malis vt merearis
eius percipere fructus.

Seria quarta.

Aducite vity
lū saginatur. x. Mo-
die in hac sacra q̄ta
seria venit iudē filius prodi-
gus cum languido desiderio
ad dominum iesum in domū
conatijs volens vltēius de
precioso euāgēlie sacramen-
to ab ipso informari. Et pro-
uoluit ad pedes eius talē.
pūq; et intulit questionem
dicens: **Q**uāntissime iesu

cordi mihi plurimum est vt
de tua pfectosa passione mi-
hi et hodie in primo informa-
tionis exordio edifieras ali-
quid vt sic magis dispositus
ad illuz preciosum cibum ac-
cedere valeaz cum passio tua
sit amoris incentiuū. Est au-
tem vnum in ipsa tua precio-
sa passione qd scire a te cupio
vtrum videlicet pphete et pa-
tres in veteri testamēto i tua
passione tam luculenter istru-
eti erant per spiritūs sanctum
sicut in modo sancti noui testa-
menti. **I**esus. Aliqui
plus aliqui minus. Fuerunt
enī nōnulli valde illust rati i
mee incarnationis natiuitas
passionis misterio: de his taz
luculenter prophetantes q̄-
si si oculis corporis prospe-
xissent. Inter q̄s sc̄tus esaias
non tam propheta dicendus
est q̄ enangelista. vt dicit je-
ronim⁹ in plogo esaiē q̄ vni-
uersa (de ine ecclesiāq; mea)
misteria ad liquidum psecu-
tus est vt non de futuris sed
de preterito videatur histo-
riaz texere? hec ibi. Quod lu-
culenter in epistola hodierna
pater: que ibidem c. 58. scribi-
tur. vbi dicit.

Seria. III.

In diebus illis dixit esaias Dñe q̄s credidit au-
ditui nostro et brachiū dñi cui reuelatū est. Et
ascendit sicut virgultū coram eo. et sicut radix
de terra sitienti. Nō est spēs ei neq; decor: et vi-
dimus eū: et non erat aspectus et desiderauim⁹
eū despectū et nouissimū viroz. viz dolorz et sci-
entē infirmitatē. et quasi absconditus vult⁹ ei⁹
et despectus. Tñ nec reputauimus eum. Ele-
re languores nostros ipse tulit: et dolores no-
stros ipse portauit. Et nos reputauimus eum
quasi leprosum et pcussum a deo et humiliatū
Ip̄e aut vulneratus est propter iniquitates no-
stras: attritus est ppter pctā nostra. Disciplina
pacis sup eū: et liuore eius sanati sum⁹. Om̄es
nos errauimus vnusquisq; in viam suam decli-
nauit. Et posuit dñs in eo iniquitatē omnium
nostrz. Oblatus est qz ipse voluit: et nō aperuit
os suū. Sicut ouis ad occisionem ducet⁹: et quasi
agnus coram tondēte se obmutescet: et nō ape-
riet os suū. De angustia et iudicio sublat⁹ est
Generacionem eius quis enarrabit: qz abscisus
est de terra viuentiū. Propt̄ zelus populi mei
pcussi eū: et dabit impios p sepultura et diuites
p morte sua eo q̄ inique nō fecit neq; dolus fu-
erit in ore eius. Et dñs voluit cōterere eū. Si
posuerit p pctō aniam suam videbit semen lon-

Sermo. XLIII.

geuū: et v olūtas dñi in manu ei⁹ diriget: p eo
q laborauit ania eius videbit et saturabit. In
sciētia sua iustificabit ipe iustus seruos meos
mīstos: et iniquitates eorū ipe portabit. Ideo di-
spertiam ei plurimos: et fortiū diuider spolia.
p eo q tradidit in mortē aīam suam: ⁊ cū sceler-
ratis reputatus ē. Et ipe pctā multorū tulit: et
p transgressoribus rogauit.

Hec est epistola que hodie le-
gitur: in qua ysaias pōit mī-
steriū passionis mee. Et p̄rio
tangit in deorū incredulitatez
dicēs Dñe q̄s credidit audi-
no. ⁊ c. sequit: et brachiū qui
ego fili⁹ dei sū qz p me omīa
facta sūt. jo. j. Deinde ponit
modū mee natiuitatis de vir-
gine dicēs. Et ascēdet sic vir-
gultū ⁊ c. et sicut radix scz sur-
sū fructificās de terra sitiēti
id est arida que virgo maria
fuit qz sine macula viril se-
mine sed spūscerū opatiōe me
pcepit et peperit. Deinde po-
nit ordinē mee passionis. Nō
est species ei neqz decor ⁊ c.
Et satis patet vsqz ibi De an-
gustia et iudicio sublatus ē.
In quo tāgit meā resurrectiō-
nem et fructificatiōē eius i
multiplicatiōē fidelīū dicēs.
generatiōem ei⁹ q̄s enarrabit.

potest etiā accipi de genera-
tione eterna. Aide postillam
fratris nicolai de lyra q̄ appli-
cans sensui historie credit qz
nō possit hic loqui de genera-
tione eterna quā impossibile
est multiplicari scz de genera-
tione spūali fidelīū. Ideo sub-
ditur qz abscessus est de terra
viuentiū: scz p mortē. An Jo.
xij. Nisi granū frumētī cadēs
in terrā mortuū fuerit. ⁊ c.
Sed nō sua culpa sed homīnū.
ideo sequit: ppter scelus pō-
puli mei percussī eū. Sūt verba
patris. Deinde sequit puncti-
tio in deorū q̄ suā mortē per-
rauerūt ex inuidia ibi. Et va-
bit impios p sepultura. ⁊ c.
id ē in deos impios et auaros
dabit i manib⁹ romanorū i pe-
nā mortis sūe: qd tpe tūc fu-
it impletū. Sequit eo q iniq-
tatē nō fecerūt. Et sic mors fu-

Quarta feria.

It punitōe digna. **Sequitur.** Et
dñs scz p̄r voluit i infirmita-
te scz carnis qz diuinitas pati n̄
potuit. **Sequitur** de vtilitate
passiōis. Si posuerit rē. si. i.
qz posuit. rē. ideo videbit se-
mē. rē. i. multiplicatōz fideliū
q̄ sūt semē christi. **Sequitur.** et vo-
lūtas dñi scz p̄ris i manu ei⁹
scz de salute mōi. dirigit. id
est cōplebit. **Sequitur.** p eo qz
laborauit rē. scz ieiunādo p̄-
dicādo rē. videbit scz resurre-
ctionē suā: et saturabit scz ex
om̄i pte. In scia scz diuina et
humana iustificabit rē: qz n̄
lus iustificabit nisi p ipm: qz
iniquitates rē. **Sequitur.** ideo di-
sp̄tia rē. id ē reddā ei plures
d̄ gētilib⁹ q̄ ceciderūt d̄ iude-
is. Et fortū scz demonū diui-
det spolia extrahēdo p̄res d̄
limbo. Et rōez illoz p̄sequit̄
vsqz in finem q̄ passus ē. Hec
postillator ibidē. **Filius.** O
amātissime iesu vt audīo etiā
antiq̄ p̄res tuā cognouerunt
p̄ciosā passiōē et mortem ac
multiplicē eius fructū: quare
vt ego credo magne a te im-
putatiōis erit christiano hec
ignozāti ac p̄iūpēdēti. Quā
indicibilē negligētia vt a me
velis auferre humilime pe-

to ac de p̄cioso sacramēto euz-
charistie me et hodie i forma-
re. Et primo quare hic salu-
taris cibus nō sub speciebus
proprijs apponit̄. et q̄re sub
sp̄ibus panis et vini. Item q̄
modo tu amātissime iesu dicis
qz caro mea vere ē cibus rē:
quō hoc fieri pōt a te scire cu-
pio. **Iesus.** Faciā quod petis
tm̄ tu qd tuū ē appone scz in
tellektū purū feruentemqz af-
fectū. His enī viribus optet
hostem meā passiōē medita-
ri: ac ip̄ius memoriale qd est
sacramentū eucharistie dili-
gentius ruminare. Igit̄ quo
ad tuam primaz q̄tōem scire
debes qz oportuit instituire
hoc celeste p̄iuitiū et dare sub
speciebus panis et vini. An
apoca. 2. dabo manna absco-
ditum id ē cibum celestē vela-
tūz. Et hoc triplici rōne quā
ponit magister in 4. dist. xj.
Prima quidē vt fides habe-
ret meritū q̄ est de his q̄ non
videntur: qz fides nō habet
meritū vbi humana rō p̄bet
experimētū. Sz qñ illico p̄
pactā p̄secratōz corp⁹ meū et
sanguis in p̄pa forma dare
haberēt exp̄imentū. Secūdo
p̄pter vitandū horrore q̄ cor

Sermo. XLIII.

surgeret ex tractu et esu cru-
de carnis et maxime humane
Horreret enī anim⁹ q̄ cerne-
ret oculis: q̄ nō ē in vsu carnez
humanā et crudā comedere et
sanguinē ei⁹ bibere. Tercio
ne ab incredul⁹ christiāe reli-
gioni insultaret q̄ carnē hos-
mis crudā et maxie mei q̄ suz
dñs dñs et redēptor v̄r mādys
carēt christiani. An aug. Mi-
hil rōabili⁹ q̄ vt sāguis silitu-
dinē sumam⁹ vt ita et veritas
nō desit et ridiculū non fiat a
paganis q̄ cruore occisi hoīs
bibam⁹: ne ḡ hoc fieret (inqt
ambro.) et ne veluti qdā hor-
roz eēt cruoris in silitudinem
accipis sacrm. p̄terea in
silitū ē hoc sacrm sub speci-
ebus panis et vini poti⁹ q̄ s̄b
alijs spēs⁹ p̄p̄t mltā. p̄rio
p̄p̄t humanā psuetudinez in
comedēdo panē et bibēdo vi-
nū: vt sic eēt hoibus familia-
ris vsus hui⁹ sacramēti. An
Damascen⁹: q̄ psuetudo est
hoibus panē cōedere et vinū
bibere cōiungauit eis dīnitatē
et fecit ea corp⁹ ei⁹ et sāguinē
vt p̄ ea q̄ sūt s̄m naturā i q̄b⁹
vita psuat ad ea q̄ sunt supra
naturā aīa trāsferat. Hec da-
mas. Secūdo p̄pter effectus

psouinitatē: q̄ sicut panis p̄
ceteris cibis corp⁹ cōfortare
vegetare et sustētare dicē. et
vinū letificare cor homīs: ita
h̄ p̄cios⁹ cib⁹ aīe vitā spūales
p̄ ceteris cōfortat: vegetat ac
iocūdat. Tercō p̄p̄t maiorez
memorie hōestātē et durabili-
tatē Mūdi⁹ q̄ppe mīstrari p̄
honestiusq̄ tractari ac refua-
ri securi⁹ sub spēs⁹ panis et vi-
ni q̄ sub alijs rex spēs⁹ i cū-
bū hoīm veniūt. De ḡ genes
14 habet q̄ melechisedech sa-
cerdos dī altissimi obtulit pa-
nem et vinnū. Quarto s̄m
beatum Thomam in 4 scri-
ptis distincti. xj. ponit vltra
has et alias rōes: q̄ hec duo
integrātur vtili⁹ et pueniēt⁹
Itā p̄ais et vinū figurāt et si-
gnāt fidelīū vnitatē. Cui⁹ rō
est: q̄ sicut ex multis granis
psicatur vnus panis: et ex plū-
ribus racemis vinū cōfuit:
sic ex multis psonis fidelīū
vnitas ecclesie constat.
Quinta ratio est hec: quā
hec duo scilicet panis et vinū
passionem meam expressius
imitantur. Cuius rationem
experimur quotidie quia gra-
na in area concalcāt et panis
in fornace pinxit et vinū i tor-

Feria quarta.

culari cōculcat: sic ego in passionē ut tibi p̄fata eplā declarauit. Et hec ad p̄mā questio nē. Nam quo ad scōdā questio nē qua q̄ris quō caro mea vere sit cibus et reficiat mentē scire debes q̄ vvilhel. parisiensi. in tractatu de sacmētis hoc exponēs dicit: q̄ tribus modis aliqd ab alio efficitur. Primo q̄dē naturali opatōe ut est calefieri ab igne. Secūdo merito. Meritū em̄ neq̄ congrui neq̄ cōdigni p̄p̄e dicit efficerē (ut x̄i noīs causa efficiēs) nisi q̄d p̄pter meritū efficiēs remuneratore ipsius. Et tū v̄sitate d̄r p̄ctā tua fecerūt tibi hoc vel bona merita fecerūt tibi illud. Tercio virtute occulta seu diuina: quomodo sacramēta dicunt opari. Quia ḡ caro quā dñs iesus assumpsit et crucis patibulo effigi sustinuit: cibus mentis hūane esse nō posse manifestū est. Nō enim ip̄a p̄pter se et scōm se v̄nibilis est hoī: siue vnione corpali siue spirituali: quēadmodū nec p̄pter se v̄ligibilis: sed p̄pter illū cuius caro est. Eodē mō de sanguine dicendū est. Restat ḡ ut aliomō q̄ ip̄a sua essentia

reficiat mentes sumentū. Et p̄pter hoc restat ut vel merito vel virtute. Et merito quidem suo impossibile ē cū nullum sit. Impossibile em̄ ē meritū esse nisi in suba intelligēte. Amplius si merito offerentis aut sumentū: ergo nō iam ut sacramentū utpote q̄d de se nihil p̄staret inde sumentibus aut sacramētis sed potius ex meritis eorū ē habere unde eos reficeret et sc̄tificaret. Restat ergo ut virtute nonnulla occulta sine essentia sui. Quare relinq̄ ut virtute diuina: q̄ ex solo b̄nplacito dei opat in oībus sacmētis. **B** Sicut ḡ sup̄ fusio n̄ siue ablutiōi exteriori que p̄ aquā fit in baptismo adest dei omnipotētis virtus ad efficiendā interiorē et spūalē abluōnē: sic refectiōi corpali exteriori (que utiq̄ forma et figura est interioris et spūalis refectiōis) adest virtus diuina ad p̄ficiendā desiḡtā refectiōem. Quod si q̄s q̄rat qualiter verum est q̄d dicit veritas. job. 6. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere ē potus: respondemus q̄ vere assertiue accipi pōt: ac si dice

Sermo. XLIII.

ret: caro mea vere: id ē indubitanter est cibus: hoc est refectio: siue refectio: et sanguis meus vere est potus: hoc est indubitanter potans siue inebrians licet non sua natura sed virtute diuina. Quēadmodū aqua baptismal' vere ē aqua regenerans non natura sua sed virtute diuina: que per verbum inuocationis accedens ad elementū efficit ipm sacramētū: id est sacrationis et sanctificationis instrumentū. Sic vera et literalis caro xpi accessu virtutis diuine que ad ea nunq̄ recedit sacramētū est: id est sacrationis sacratisimum instrumentū et sacre refectiois adiumentum. vel potest sic intelligi. Caro mea vere est cibus: id est veritate quam continet est cibus non per seipsam sed per me qui sum vitas quā p̄tiet. Al' p̄t tertio sic intelligi. Caro mea x̄e ē cibus. i. x̄e cibatio: siue refectio: illa ei digne sumētē x̄e reficit ip̄a veritate qui est xps iesus jo. 14. ego sum via veritas et vita: quā spūaliter sumit et sibi incorporat mistic per sinceram dilectionē. Quarto pot' sic intelligi Caro

mea vere ē cibus. i. fm veritate. Al'io enī cibo nō cibatur hō neq̄ reficit sed cibare se sōniat et mentit' attribuens sibi cibū q̄ sui corpis est scz al'at'. **C** Corp' ei cib' falsē cib' est et fallax q̄ntū ad verū hō minē qz verus noster hō est. Interior hō q̄ illo corpali ci' hō nō cibatur sed illo spūali qui est ip̄a veritas q̄ suam grām in eo opatur. Nec vllhelm' parisiē. vbi s. Nihil igit dubitare debes de veritate hui' ineffabilis sacramēti q̄ vitas est in hoc q̄ in illo sacramēto ego qui sum (vt dcm est) veritas nō figurat' sed realiter et corporaliter p̄tineor qm per sacerdotē q̄ hui' sacramēti mīster ē p̄stitutus verba cōsecrationis que a me ordinata sūt p̄ferūt' sup panē et vīnum cū intentōne consecrandi sub speciebus illis scz panis et vīni Mat. xxvj. et luce. xxij. h' est corpus meū et. Super q̄ dicit Crillus. Non dubites an hoc sit verum: sed poti' suscipe verba saluatoris in fide Cum enī sit veritas non mentitur. De qua fide tenēda dicit augustinus. et habetur de cōsecra. dist. 2. c. Hoc est. Hoc

Seria quarta.

inquit est quod omnibus mor-
dis pbare ptendim? : sacrifi-
cū ecclesie duobus modis co-
fici: duobus constare visibili
scz elementoz spē: et invisibi-
li carne xpi et sanguine: et sa-
cramento: et re sacramenti id
est corpe xpi: sicut xpi psona
constat ex deo et homine. hec
ille. Item ambro. de eodē di-
cit. Panis quem sumim? in
misterio: vtiq; illū intelligo q̄
manu spūs sancti formatus ē
in vtero virginis et igne pas-
sionis decoctus in ara crucis
Panis est angeloz factus ē
cibus hoīm. An̄ jo. 6. dicif.
Ego sum panis viuus q̄ d̄ ce-
lo descendit. hec amb. Et hec
hodie sufficiat. **D. Fili?**
Audio o amantissime Iesu q̄
magna est veritas que in hoc
sacro oibus qui fide integra
dilectioe q; sincera accedunt
luce clarius apparet. Attam
vnū est qd mouet me te verū
ac prudētissimū mgrm inter-
rogare. Cur enī tu q̄ oīa scis
et potes: hui? cibi refectōem
tā dissimilē dispēsas ac tuis fi-
liis alia et alia spē pponas:
ita vt hīq; in celo sint hoc pa-
ne nō nisi in sua forma reficiā-
tur Et nos q̄ in hac regiōe de-

giatus nō nisi sub aliena spē
illū cibum sumam? . hui? rei
cām vellem si licet a te scire.
Iesus enī ducit ad pabolāvi.
Vide. Et vidit huiuscemodī
similitudinē. Aidi inquit fili?
domū magnā et amplā cui p̄
erat mulier quedam pulcra et
decora: que multorum libero-
rum mater familias extiterat.
Qui etia; liberi etatis robo-
re inter se dissimiles erant vs-
q; q; . Nam aliqui infantis-
libus membris ac corpore tes-
nero vtiq; sustentabantur.
Reliqui vero virili robore p-
fectaq; etate sui gaudebant
corporis. Aidi et ecce predi-
cta mulier ac illorum mater
sollicita valde erat quomodo
filijs suis cibum prouideret
vniuscuiusq; dispositioni ap-
tum. Et sumens panem dul-
cissimum prius ipsum filiis
etate perfectis in sua forma et
solidi etate apposuit. Dein-
de eundem panem ipsis qui in-
fantili etate adhuc degebant
et famelici existebant apposi-
it: non tamen in sua forma et
soliditate sed ex ipso sōrbici-
unōlām faciens sub tali for-
ma qua comedere pote rāt. p-
uide vt pia mater apposuit.

Sermo. XLIII.

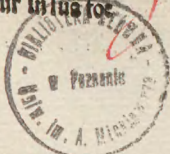
Hæc vidi similitudinem ei?
interpretationem amantissi-
me iesu a te expectans. Je-
sus: interpretatio eius satis
claret. Dic mihi miraris tu i
hoc q̄ hec mulier vnū panē
sub diuersa forma filijs suis
etate diuersis apposuit.

Filius. Nō miroz de hoc
Iesus. quare non miraris.

Filius. Ideo non miroz quia
ratio prouida hoc dictaba t q̄
fm capacitatem ipsorum ci-
bus eis apponeretur. Nam
si filijs adhuc imperfectis pa-
nem in sua forma ad cōmedē-
dum apposuisset ad destructi-
onem corporis: eis por? ⁊ ad
interitum deseruisset cum or-
gana quibus ipsi sunt tererent
ac deglutirent adhuc nō ha-
berent tam apta. Sed nō sic
perfecti filij in etate virili cō-
stituti. Iesus. Recte iudica-
sti. Quare igitur miraris q̄
ego qui sum sapientia eterna
vt prouida mater filijs cele-
stem panem appono dissimi-
liter: cum valde dissimiles in-
ter se existant ad hunc panem
comedendum quibus appo-
no. Nam qui mecum iam in
celesti patria regnant hoc ce-
lesti pane fruuntur in sua for-

ma quia capacitas eorū quo
ad intellectum et affectum p-
fecta est vt sic sumere valeat.
De quo pane dicebat ange-
lus raphael thobie. xij. Ego
vtoz pane inuisibili. Idē enim
sunt qui in virum perfectum
in plenitudinem etatis mee
deuenerunt vt non sint iam
paruuli quibus lacte opus ē
Nam intellectus eorum des-
um cognoscit facie ad faciem
Ideo in p̄ma veritate copio-
sissime replentur. Et eorum
affectus perfectissime fruitur
deo: ideo summo bono replē-
tur. Non autem sic de his fi-
lijs qui adhuc in mortali cor-
pore degunt. Non enim pos-
sunt hunc panem in sua fonta-
li origine cognoscere. vt dī-
citur Exodi. 33. Non potest
me (inquit de⁹ ad moyse) ho-
mo videre et viuere scilicet in
mortali corpore: et per conse-
quens nec perfectissime dilis-
gere in sua fontali bonitate:
quare sub alia forma necesse
fuit eis hūc panē apponere.

**Sequitur de
Cena domini.**

Hec figura signat quomodo filius prodig⁹
 cū patre ac suis amicis cenat que historia
 mystice cene dñi est representatiua ⁊ vt sequit^r ⁊

Sermo XLV.

De cena domini.

Citis quid fece-

rim vobis. Jo. 13.

Et tā magna: tā excellētia tamq̃ p̃ciosissima: et om̃i admiratōne dignissima sūt ipsa q̃ christus hodie egit q̃ oēm indaginē nostr̃ i stuporē merito verterēt: si illa mente rumīnaretur: imo om̃es vires ad gratiarū actiōē deberent incitare: que gr̃arū actio tam et si p̃ cunctis b̃is (que largissimus deus nobis contulit) requiratur: ita ut etiā minima a nobis colligenda sint fragmenta (fin Bernar.) ne pereāt. Tāq̃ ea q̃ hodie dñs ihs nobis contulit sūt cū gr̃arū actione a nobis cōtēplāda ne in vitiū ingratitudinis labamur: efficiamurq̃ idigni maioriū bonis. Añ aug. in li. solilo. Scio dñe q̃ ingratitudo tibi displicet: que radix est omnīū malorū et ventus q̃dā desiccās et viens om̃e bonū ac obstruens fontē viuē m̃ie sup̃ hoīem. Et bern. dico ego p̃ meo sage: qm̃ nihil ita displicet deo: presertim in filiis gratie quēadmodū ingratitudo, hec ille. Et bñ dicit in s̃c.

liis gratie. Si enī deo displicuit ingratitudo in filiis isrl̃ qui erāt sub lege timoris q̃ñ tomagis in nobis qui sumus filij legis gratie. Añ expo. 32. legitur q̃ filij isrl̃ ingrati deo de liberatōe ex egipto fecerūt sibi vitulū aureū: et ip̃m adorauerūt. Idcirco percussit eos dñs plaga magna.

Simile habem⁹ nūeri. xj. quō filij isrl̃ murmurauerāt cōtra mānā q̃ aluit eos i deserto. et Si q̃ dō displicuit i antiquo pp̃lo ingratitudo de his que sub figura eis contigebāt: qd̃ putamus fiet de nobis q̃ iam nō sub figura sed i x̃itate ambulamus educti non de egipto et seruitute pharaonis: 13 de tenebris pctōr et seruitute diaboli p̃ passionē dñi i cibari ab eo nō mānā corpali sed celesti. Quare in verbis thematis bene dicit: Scitis qd̃ fecerim vob: vere scire debemus qd̃ fecerit nobis Igit̃ in hac sacratissima feria que christi exemplo lucet cibatiōe noua vires: ac passionis eius initio charitate ardet: venit filius p̃dignus suis virtutis vestibus perornatus. Et cū venisset ad locum quo his di-

Cena dñi.

ebus cum christo loqui p̄sue-
uerat eū minime reppit. Et
cū tristis incederet nesciēs q̄
se loco recepisset iesus: ecce
angelus suus ei apparēs di-
xit. Veni ostendam tibi euz:
quem anima tua concupiscit
Et apprehensa manu ei⁹ du-
xit illū in cenaculū quoddam
magnum stratus: in quo chri-
stus cum suis discipulis vo-
luit typicum manducare pas-
ca: et ei terminum impone-
re. Hec locorum diuersitas
operum christi in anima ni-
hil aliud est q̄ diuersitas me-
ditationum qua dominum se-
sum in suis effectibus medita-
tur. Et cum eum reperissz in
loco quo cum discipulis suis
ad mensam sedebat cum hu-
militate ad mensā sedēs dñi
gētissime p̄tēplāz et vba et ac-
tū iesu. **S** Et tandē vi-
dit ipsum tria maxima pro sa-
lute humani generis agere.
Auidit enī q̄ post cenam sur-
rexit de loco et precinct⁹ līn-
theo pedes lauit discipulorū.
Deinde euz resedisset ad mē-
sam accepit et manus suas pa-
nem et calicem: et benedicēs
distribuit discipulis asserens
q̄ esset corpus suum sanctiss

sum et sanguis eius precio-
sissimus. Qui omnes de eo
sumpserunt. postremum lon-
gum protraxit coram ip̄is ser-
monem de sua passione mul-
ta loquēs. Et cū hec oīa fili⁹
p̄dis⁹ mente oculat⁹ p̄spice-
ret ac de mira dei dispensa-
tione miraretur: ecce subito
angelus suus secum stabat ip-
sum informans et dicens. res-
cende o fili ipsam (que genise-
os libro exaratur) historiam:
De scto patriarcha abrahāz
et vidi quomodo id quod in
figura contigit christus ho-
die impleuerit. Regit enī ibi
dem. c. 18. q̄ domin⁹ apparui-
t abrahe in cōualle mambze
sedenti in hostio tabernacul⁹
sui in ip̄o seruire diei. Cūq̄
eleuasset oculos appuerūt ei
tres viri stantes prope eum.
Quos cum vidisset cucurrit
in occursum eorū de ostio ta-
bernaculi sui: et adorauit i ter-
ra et dixit. Domine si inueni
gratiam in oculis tuis ne trā-
seas seruum suum sed assera
panxillum aque et lauent pe-
des vestri: et requiescite sub
arboze. Ponamq̄ buccellas
panis et confortetur cor v̄strū
postea transibitis. **D**

Sermo. LV.

Que hystoria videtur opti-
me presenti diei conuenire.
Nam per Abraham stantem
in ostio tabernaculi sui ipse do-
minus noster iesus christus
intelligi potest ingressu mor-
tis: et hoc in ipso seruire diei
id est in seruire sue dilectio-
nis ex quo seruire passus est
Cum enim omnia fecerit in
numero pondere et mensura
nesciuit tamen vñq̃ diligere
ad mensuram nimirum quia
datus ē ei spiritus (qui amor
est) non ad mensuraz. Istum
igitur amoris seu dilectionis
excessum ostendit in ostio ta-
bernaculi: id est in exitu sue
mortis. De quo habemus
Iohannis terdecimo: Sci-
tus Iesus quia venit hora
eius vt transeat de hoc mun-
do ad patrem. Ecce ostium.
cum dilexisset suos qui erant
in mundo: in finem dilexit e-
os. id est in mortem. Ecce q̃n-
tus seruire et excessus amo-
ris. Hic excessus completus
est in hierusalem que sita est
ad radicem montis mambre.
Ibi ad litteram fixerat abra-
ham tabernaculum. Ipe enī
est mons caluarie: id est diui-

sionis. Ibi enim diuisus est
dominus noster iesus christus
per separationem corporis et
anime. Ibi enim christus iesus
qui est ostium: vt habe-
tur in euang. iohannis decimo.
Ego sum ostium. et. fra-
ctus est vt foris expectantes
intrarent paradysum. Iste er-
go Abraham scz iesus chri-
stus dixit ad angelos: id est
apostolos suos. Offeraz pau-
xillum aque et lauētur pe-
des vestri. **I**n quibus
verbis tria tanguntur supe-
rius expressa que presenti vs
ei specialiter videntur conue-
nire: scilicet pedum lotio: pas-
sionis domini nostri iesu chri-
sti recordatio: et sacramēti al-
taris institutio. Primo enim
inuitat eos ad pedum lotio-
nem: cum dicit Offeram pau-
xillum aque et lauētur pe-
des. Sed quomodo hec lotio fa-
cta sit a christo insinuat nobis
hodiernum euangelium quod
sancta proponit ecclesia tam
in sacra missa q̃ in mandato
quod hodie passim proponit
ad imitandū humilitatē chri-
sti: quod euangelium scribit

Iohannis tredecimo.

De cena dñi.

Iste diē festū pasce sciēs iesus qz venit ei⁹
hora vt transeat ex hoc mundo ad patres
cū dilexisset suos q̄ erāt in mūdo: in finē dilexit
eos. Et cena facta cū diabolus iā misisset in cor
vt traderet eū iudas simonis scariothis sciens
qz om̄ia dedit ei p̄r in manus: ⁊ qz a deo exiuit:
et ad eū vadit surgit a cena et ponit vestimēta
sua. Et cum accepisset lintheum p̄cinxit se. ⁊ e-
inde misit aquā in peluiz: et cepit lauare pedes
discipulorū suorū: et tergere lintheo quo erat p̄-
cinctus. Venit ergo ad symonē petrū. Et dicit
ei petrus: Dñe tu mihi lauas pedes. Respōdit
iesus et dixit ei. Quod ego facio tu nescis mo-
do: scies autē postea. Dicit ei petrus: Nō laua-
bis mihi pedes i eternū. Respōdit ei iesus Si
nō lauero te nō habebis p̄tē mecū. dicit ei simō
petr⁹. dñe nō tñ pedes meos s̄ ⁊ man⁹ ⁊ caput.
dicit ei iesus: Qui lotus est nō indiget nisi vt
pedes lauet: et est mundus totus. Et vos mū-
di estis sed nō omnes. Sciebat enī quis nā esset
qui traderet eū: Propterea dixit: non estis mū-
di om̄es. Postq̄ ergo lauit pedes eorū accepit
vestimenta sua. et cum recubuiſſet iterum dixit
eis: Scitis qđ fecerim vobis? Vos vocatis me
magr⁹ ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis. Sū etenī. Si ergo ego
laui pedes v̄ſos dñs et mgr⁹: et vos debetis alē

In vino p qd hilaritas desig-
nat q debet eē in pnia. **M.**
An de iuda filio iacob dicit
lauabit in vino stolā suā: et in
sanguine vne palliū suū. **Gen.**
49. Hic enī est ordo vt cōsci-
entia in vino hilaritatē et cor-
pus in sanguine satisfactōis
lauet. **ecclī. 33.** In osui dato
fac hilare vultū tuū: et in ex-
ultatōe sc̄ifica. i. munda vi-
ctimas tuas id ē carnis morti-
ficatōem. **Septima lotio fit i**
niue p quā castitas designat:
que est alba et frigida. **p̄s. la-**
uabis me et sup nūē dealba-
bor. **Ps̄.** descendit dē celo qz
nemo pōt eē p̄tīnēs nisi d̄s p̄o-
derit. **sap. c. 8.** De hac lotiōe
d̄r **Job. 9.** Si lotus fuero q̄si
quis niuis et fulserint velut
mūdissime manus mee tamē
sordibus intinges me. **q. di.**
Quāsticiq; mūd⁹ sum si vis
meū distrīctē agere i mūdus
reputor. Sic igit septē mōis
lauat aīa sp̄aliter: vt sic lota
psequat p̄rē cū christo i p̄nti
p internā cōtemplatiōē q̄m
futuro p gl̄iam. **A. Se-**
cūdo inuitat ip̄os et nos i ip̄-
s ad sue passiōis recordati-
onē: in hoc qd dicit Et requē-
scite sub arborē scz crucē mee

Nā vbi christus nos ab initō
p̄didit ibi nos venit requirere
scz sub arborē. ibi enī res q̄
rit vbi p̄dit. **Primus enī hō**
in arborē accepit fructū mor-
tis et damnatiōis. vt gen. 3.
habet. **Sz christus i arborē**
crucis inuenit nobis fructum
vite et salutis. in illa arborē
christus soluit symbolū p̄me
cōstīdīs. ip̄e enī lignū tunc
notauit dāna ligni vt soluerz
q d. perdidī h̄ te hīcte inue-
nīā. **Quicqd enī in prima ar-**
borē perdidim⁹ recuperam⁹
in secunda. **Unde canti. 7.**
Ascendam in palmam et ap̄-
prehendā fructus eius. **Dis-**
cit ergo requiescite sub arborē.
Ebi enī christus labora-
uit ibi nos vult requiescere
in signū qz ideo laborauit vt
nos ad requiē p̄duceret. ma-
thēi. xj. **Discite a me qz mit̄**
sū et humil̄ corde et inueniet̄
req̄m alabus v̄ris nō corpi-
bz. **Qui enī bñ vult quies-**
scere ponit puluinar sub cap-
te. **Caput aīe ē supior ps: vt**
habet d̄ sac̄m. c. j. quā d̄z po-
nere sup crucē xp̄i q̄ moll val-
de ē l̄z xp̄o fuerit dura. molli-
ficat enī aīaz ad oēm pietatē
vtz erga d̄z erga p̄p̄az aīaz et

De cena dñi.

erga primū. Hec igit̃ recor-
datio est quedā pparatio sim-
mo ip̃a cōmestio illius cibi ut
supra declaratū est. An domi-
nus qñ instituit sacramentuz
istud dixit: hoc facite in mea
cōmemorationē **R. u. 22.** Cō-
templari igit̃ dñs aīa deuota
qui sint fruct⁹ illius arboris
vltq; multi. Sed ad ppositū
nr̃m qz crux arbor appellat̃
Videam⁹ quare. Vbi scēdū
qz tres sunt illi⁹ appellatōis
rationes. Prima quia dat li-
gna sp̃ialiter ad calefaciēdū
sicut arbor realis. **¶** Mo-
do videmus qz ille qui habet
tus vel consuetudinē in ali-
qua silua colligendi ligna nō
libēt̃ negligit accipere qd cō-
sueuit. Et tempe em̃ quo ec-
clesia cepit recordari passio-
nis xp̃i ostēdit̃ nobis magna
silua in qua si volum⁹ h̃mus
vsu fructū lignoz scz variāz
penarū xp̃i iesu quib⁹ hospi-
tium mentis calefacere possu-
mus ne frigore culpe moria-
mur. Sic aīa illa fecit que di-
xit fasciculus mirre dilectus
meus inter vbera mea como-
rabit̃. **cañ. j.** Et dicit int̃ vbe-
ra non sup dorsum. Habyz et̃
aīa deuota sp̃ passionē dilecti

in corde nō post tergū. Hui⁹
etiā ignis materia sūt benefi-
cia q̃ p suā p̃ciosam passionē
nob exhibuit. Hec em̃ sūt li-
gna que sūm⁹ sacerdos in al-
tari cordis mīstrat ne ibi ignis
amoris deficiat. Dicitur
em̃ leui. c. 6. qz ignis in alta-
ri dei sp̃ deberet ardere quez
sacerdos dēbat nutrire sub-
iciēdo ligna mane p singlōs
dies iposito desup holocau-
sto. hic sacerdos mentez sūt
que ignē amoris in se h̃re de-
bet si deo cupit placere quez
nutriat p recordatiōē deuo-
tā passionis ch̃isti et benefi-
cioruz eius ponatq; holocau-
stum sup altare cordis: id est
ietum mortuum in cruce. hec
sunt illa duo ligna mīstice q̃
collegit illa mulier ad coquē-
dum que comederet. De qua
dicit̃. 3. regū. 17. Duo ligna
duo illa beneficia sunt q̃ ch̃i-
stus nobis exhibuit scilz ma-
la que pro nobis sustinuit et
beneficia que nobis exhibuit
Ibis em̃ duobus lignis debz
coqui cib⁹ pñe igne amoris
De illis etiā mīstice intelligi
pōt qd d̃z ezech. c. 47. Quz
inquit ezechiel cōuertissim
me ecce in ripa torrētis ligna

Sermo .XLV.

alterius lauare pedes. Exēplū enī dedi vobis vt
quēadmodū ego feci vob: ita ⁊ vos faciatis.

Hec enī lotio merito sacramē
ti dispēsatōem p̄bat: ad signi
dū q̄ nō nisi loti ac mūdi ad
ip̄m accedere debet hō. **Uñ**
Matth. v. Bt̄i mūdo corō q̄
niā ip̄i des̄i videbūt imo ⁊ gu
stābūt i hoc sacro. **Dñe** (in
quit petr⁹) nō lauabis mihi
pedes in eternū. **Et dñs.** Si
in q̄ nō lauero te nō habebis
ptē mecum scz i hoc sacro ⁊ in
futuro regno. **Mā** multū pōt
hō lucrari cū dō qñ ē ei⁹ pti
cep̄s sicut q̄ bono diuite ⁊ li
berali mercatore. **Extēdam⁹**
d̄ ei pedē affectōis vt ip̄e no
bis afferat aquā ad lauandū.
Ubi sciēdū q̄ i sacra sc̄ptura
inueniūtur septē ḡna lotionū
R. **Prima** lotio est in igne
p̄ quā ip̄a lotio q̄ fit i cōtritōe
signat. Sicut enī ignis durā
naturā lignorum dissoluit: sic
contritio dura corda emollit.
Job. 41. Cor ei⁹ indurabit q̄st
lapis. et loq̄tur d̄ diabolo. **Et**
de ista lotōe ignis d̄ **ysaie 4**
Si abluerit dñs sordes filia
rū syō ⁊ s̄guinē tr̄lm lauerit
in spū iudicij et spū ardoris:
q̄ lotio fit cū p̄ctm meditatur
et p̄cti iudiciū ⁊ hoc in spū ar

dozis q̄ntū ad p̄ritōnē que
ex ista meditatōe nascit̄. **Uñ**
p̄s. i. meditatōe mea exarde
scet ignis. **Secūda** lotio fit in
aqua p̄ quā p̄fessio designat.
Uñ **Lren. 2.** Effunde quasi
aquā cor tuū scz i p̄fessōe añ
p̄spectū dñi. **Cōfessio** ē vñdī
q̄ fassio. **De illa** aqua dicit
sapiēs puer. **27.** Sicut i aq̄s
resplēdēt vul⁹ hoīm p̄spiciēs
entiū: sic corda hoīm manifes
ta sūt prudētib⁹ scz p̄fessorib⁹
bus. **Uñ** ibidē. **c. eodē.** **Dñi**
gēter agnosce vul⁹ pecoris.
De ista lotōe d̄r **ezechiel. 16**
Lauī te aq̄ scz i cōfessione et
emūdauī s̄guinē ex te. **i. pec**
catū: et vnxi te oleo. **i. hilarit**
tate in penitētia: et vestiui te
discoloribus. **i. varietate bo**
noꝝ opm calcaui te iacincto
qui cerulei coloris est signifi
cans celū. **de q̄** sibi facit calce
os q̄ affectū suū illuc reponit
Uñ **phil. 3.** **M̄ra** p̄uersatio in
celis ē. **V.** **Tertia** lotō
fit i s̄guīe p̄ quā signat satisf
factio. **Sanguis** enī signum
est vidicte. **De hac** enī lotōe
d̄r in **p̄s.** **Vetabit** iustus cum
viderit vindictā manus suas

De cena dñi.

lauabit in sanguine peccato-
ris: id est opa sua purgabit i
sanguine peccatoris. i. i. mortifica-
tione et purificatione corporis quod
peccator dicitur eo quod trahat animam
ad peccatum. Corp⁹ enim quod corruptum
est aggrauat animam: sap. 9. c.
Sed quare debet letari iustus in
ista vindicta utique ideo quod per
hoc redimit se a multis. Quar-
ta lotio est in sale per quam discre-
tio intelligitur. ipsa enim est con-
dimentum cibi qui non perit. i.
penitentiae vere. Unde Leui.
2. In omni sacrificio offeres
sal. De ista lotione dicitur se-
remie. 2. Si laueris te intro
et multiplicaueris tibi herbam
boring (quoniam pinguis est genus sa-
lis) sequit maculatae coram
me in iniquitate tua. q. d. Non
sufficit quantacunque aspiras
nisi sit cum discretione peniten-
tie. Unde Ro. 12. Exhibeatis
corpa uestra deo hostiam uiuam
et hoc quantum ad penitentiam
aspirat. Et sequitur rationalis
bile obsequium uirum. i. sale con-
ditum per discretioem: ut scilicet sic
reus puniatur scilicet peccatum mor-
tificetur: et innocens scilicet natura li-
beretur ne talibus destruat. Hinc est quod lamech reprehendit
qui putauit occidere fratrem de-

cidit hominem. gen. 4. Quinta
lotio fit in lacte per quod simplici-
tas intentionis intelligitur contra
plicas ypocrisis vel doctrinae
sacre scripture quam non solum la-
uamus et inspiguat. job 29.
Lauabam pedes meos butyro
Et nota quod lac multiplicatur
per uilia cibaria. Unde in li. de
natura animalium dicitur quod fabae
lac multiplicatur: sic etiam cele-
stis sapientiam in qua uera simplici-
tas consistit multiplicat per uitas
in cibo: sicut patet in danieli et
socijs eius ueteribus legumibus
in quibus inuenta est sapientia plusquam
in alijs ueteribus regio cibo. da-
niel primo. Item dicitur ubi est quod
lac plus habundat in nigris
mulieribus quam in albis. Migre-
do mortificationem carnis desig-
nat et corporis. can. 5. Migra-
sum scilicet formosa: tales habun-
dat lacte doctrine. Item dicitur
ibidem quod post primum lac melius est
quam ante. Sic primum primum bonorum
operum laudabilior est doctrina
actu. 5. Cepit iesus facere et
docere. Sic scilicet primum primum bono-
rum operum melior est simplicitas
humilitatis Luce. xviij. Cum
omnia feceritis quam debetis dicite
quod serui inutiles sumus fecimus
quod debuimus. Sexta lotio fit

Sermo. XLV.

20. c. 3. **I**hō dicit hic q̄ elea
vulnerorū erat in ea: non dī
q̄ omnes de ea cibarent vel
ederent cū pauci se faciāt pi-
gnos crucis xp̄i. Et subter il-
lam habitāt animalia et bestie
id ē actiui boni. Sed i ramis
eius puerantē otemplatiui q̄
volucres celi appellant. hec
de scdo. **R** **T**ertio inui-
tat nos dñs ad refectiōez al-
tissimi sacramēti in hoc q̄ di-
cit ponāq̄ buccellā panis et
p̄fortet cor vestrū. Dñs enim
iesus in trāsitu hui⁹ pegrina-
tiōis recepit nos in cōductu
suo ad expensas suas. Unde
ps̄. Deduces me et enutries
me. An̄ em̄ xp̄i incarnationē
mūd⁹ nimis ieiunauerat p̄-
pter qd̄ compatiēs dñs dicit
mar. 8. Misereor sup turbā
q̄ ecce triduo iā sustinet me
sc̄z an̄ legē sub lege et p̄ legē
sc̄z tpe pphetarū nec hñt qd̄
māducēt. Et ideo nob̄ hodie
cibū quo vřdū ē? hac pegrin-
atiōe p̄pauit instituendo sc̄z
sac̄m corp̄is et sanguinis sui
hic ē ille panis bis coctus in
vtero virginis marie igne spi-
ritus sc̄i: et in bastili crucis no-
bis cū portandus in mari hu-
ius mundi. Unde de aīa sc̄a

dicit. Facta est quasi nauis i-
stitoris delonge portans pa-
nem suū puer. vl. De isto pa-
ne dicit hic ponā buccellā pa-
nis r̄. **S** **S**ed attendē
dum ē corā quib⁹ ista buccel-
la debet poni et quō debet su-
mi. Atq̄ coram dignis d̄ cō-
gruo: q̄ s̄m ap̄lm. i. cor. xj. q̄
manducat indigne iudiciū si-
bi manducat non diuileans
corpus domini. Quo omnia
sufficienter cōprehendit typt̄
ce Exodi. xii. vbi dicitur de
agno paschali qui erat a filiis
isrl̄ imolād⁹ ad vespam: vbi
d̄ q̄ d̄ sanguine ei⁹ sumāt ac
ponēt sup vtrūq̄ postem et in
superliminibus domorum
in quibus comedent illum.
Et edent carnes nocte illa as-
sas igni et azimos panes euz
lactucis agrestib⁹. Ad̄ come-
detis ex eo crudum quid nec
coctum aqua sed assūm tantū
igni. Caput cū pedib⁹ eius et
intestinis vorabitis: nec re-
manebit quicq̄ ex eo vsq̄
mane. Sic quid residuum
fuerit igne comburetis.
Sic autez comedetis illum.
Venes vestros accingetis
et calciamenta habebitis in
pedibus tenentes baculos

De cena dñi

In mand^o et comedetis festi-
manter. Est enī phase. i. trāsi-
tus dñi. **¶** Ex cui⁹ tex-
tus serie iuxta glosaz sactor⁹
patz itelligētiā duodecim cō-
ditōes elicitur q^d currere de-
bent in his q^d ad hāc diuinaz
mēsā corp⁹ dñi suscepturi ac-
cedere disponūt. Primum est
plenitudo fidei quo ad diui-
nitatē iesu xpi et ei⁹ hūanitatē.
Ideo d^r hic Caput cuz pe-
dit⁹ et intestinis vorabitur
Scdm est firma spes: iō i tex-
tu ibidē d^r post pfatū textū.
Eadē i pā die educā exercitiū
vrm de terra egypti. Tertiū
est ardor caritatis Ideo d^r q^d
nō coctū aqua sed assum tan-
tū igni comedēt q^d nō in cupi-
ditate sed i caritate recipi de-
bet illud sacrm. Quartum ē
vnitas fidelīū: iō d^r ibidē añ
pfatū textum q^d decima die
mēsis hui⁹ scz pmi tollat vn⁹
quisq⁹ agnū suū p familias z
domos suas. In quib⁹ verb⁹
vnitas fidelīū designat. Quī-
tuzē memoria passionis iesu
xpi: iō d^r q^d de sanguine ag-
ni sumāt ac ponāt sup vtrum
q^d postē scz cognitōis et affe-
ctōis rē. Sextū est pura cō-
scia: ideo d^r q^d edāt nocte il-

la azimos panes: in pmo die
nō erit fermentatū in domib⁹
vris. Septimū est carnis cō-
tinētiā: iō d^r renes vros acci-
getis scz p pntentiā. Octa-
uū est amaritudo cōpunctio-
nis lacrimaz: iō debebāt co-
medere agnum pascale cum
lactucis agrestib⁹. Nonum ē
inuitatio exēpli scōr⁹ z iō seq^r
tur z calciamēta hēbitis i pe-
dib⁹. Decimū est q^d iste cib⁹
debet comedi cū magno desi-
derio: iō xps dixit. Desiderio
desideraui hoc pasca comede-
re: luce. 22. iō d^r et deuorabi-
tis quasi is ille qui bolissimuz
patiē i sua esurie. Undecimū
est actnalis deuotio: iō pcpit
vt baculū in manu teneant.
Baculus crux xpi ē q^d debet
sumi cū deuotōe z pformatōe
ac cōicatiōe passiōis iesu xpi
q^d hoc est spūaliter manduca-
re hūc panē: sicut s. d. ē. An
ruth. 2. d^r. Intinge buccellā
tuā in aceto scz passiōis xpi
q^d hoc est optimū pdimētum
puocans appetitū: hic bacu-
lus debet esse lōgus scz p iu-
gem meditationez. Duodeci-
mū est leticia et gaudiū i spū
sancto: ideo d^r comedetis fe-
stināter fm grego. i. ad solen

Sermo XLV.

In illa nimis i vtraq; pte. Qñ
ei aia duora se puerit ad pas-
sonem xpi q̄ magna ripa tor-
rentis est inuenit ligna mul-
ta ex vtraq; pte quo ad illa q̄
sustinuit p nobis et que nob
exhibuit. ¶ Secda cā ē
q̄re crux dicat arbor quia ad
modū arboris nobis vmbra-
culum pstat. Protegit enim
nos a tribus quibus solet ar-
bor protegere: scz ab estu ⁊ ca-
lore solis ⁊ a pluuiā. Tercio a
grandine et turbine. Sic mi-
stice crux xpi nam pmo pte-
git nos ab auaricia et igne cu-
piditatis cum xpm videmus
nudū in cruce ī altissima pau-
peritate nō habētē vbi caput
reclinet. Vulpes inquit mat-
8. foveas habētēt volucres
nidos: filius aut hōis non ha-
bet vbi caput suū reclinet. vul-
pes et volucres seculares et
spūales omnes tendūt ad a-
uariciam. An tere. 6. a mino-
re vsq; ad maximū omēs ten-
dunt ad auariciam: nemo ra-
ro inuenit qui velit nudum
xpm nudus sequi. Arborem
crucis sup caput nō habēt iō
tempalibus dedit in igne cu-
piditatis consumunē. Quod
mistic figurari potest. 4. re-

gũ. c. 4. in puero qui cū egres
sus esset ad messorēs volēs ca
put mortu⁹ est. Iñō em̃ habu
it vmbraꝝ quo ptegeret ab
estu. Egredit̃ em̃ hō qñ se ad
exteriora inordinate diffūdīt
nihil de interiorib⁹ curans q̃
merito puer censet vt in prin
cipio dictū est. Est qz vmbra
culum crucis nō habet iō vo
let caput scz in supiori pte ra
tionis et tandem morit̃. Ba
dix̃ em̃ omnis mali est cupiditas.
1. thi. vi. Nec ē edera sub
qua ionas vmbraꝝbat se : q̃ cō
sumpta a verme venit⁹ calid⁹
et vrēs pcussit sup caput ei⁹
Secundo ptegit a grandine
et turbine que generant tae
re et signāt supbiā que cito ī
homie elidit̃ qui crucē chustī
p̃templat et ip̃m iesum in ea
pendentē. humiliavit em̃ se
metip̃m factus obediēs vsqz
ad mortem crucis. vt dictū ad
phil. 2. **¶** Tercio pte
git etiā a pluuia carnalis cō
cupiscētie que mollit terram
id est cor humanū et facit esi
bile diabolo. Sicut em̃ dicit
cris. diabol⁹ nescit comedere
crustā siccā. Bonū est igit̃
sedere in vmbra huius arboris.
Aspitas em̃ pñie est vne

De cena dñi.

bra crucifixionis: humilitas
vmbra inclinationis capitis
paupertas vmbra nuditatis. vñ
ps. **Q**uodulisti nos i loco affli-
ctionis scz pñie mistice loquē-
do et coopuit nos vmbra mor-
tis scz xpi a pñictis in cōmo-
dis. **¶** An treno. 4. Spūs oris
nrī xps dñs captus est i pec-
catis nostris cui diximus: in
vmbra tua viuemus in genti-
bus. **¶** Nec est mistice vmbra in
niperi sub qua helias sedebat
3. regū. 19. vbi oblatus est ei
panis scz viuine cōsolationis
ab angelo. vñ de osee. c. vi. 82.
Sedentes in vmbra eius vi-
uent tritico. **¶** Tercio dicitur crux
xpi arbor qz ministrat nobis
fructum ad edendum. hic est
fructus palme dulcis et rubēs
de qua ean. 7. 82. **A**scendam
in palmam et apprehendam
fructus eius. **¶** Nec est igit ar-
bor illa de qua multi fructus
anime deuote eueniūt que po-
test signari mistice in arbore.
de qua habet dñs. 4. que si-
ta erat in medio terre eius al-
tudo attingens celus. **A**spe-
ctus illius vsqz ad terminos
terre: folia eius pulcerrima. et
fructus eius nimius esca vni-
uersorum in ea **S**ubter ea ha-

bitabant animalia et bestie et
in ramis eius conuersabatur
volucres celi. **¶** Nec enim arbor
id est crux xpi in medio terre
habitabilis situata est fm il-
lud ps. opatus est salutem in
medio terre: cuius altitudo ata-
tingit celum qz facit in pñti
attingere celestia p amorem
et desideriu et in futuro p ad-
eptionē **A**spectus illius vsqz
ad terminos vniuerse terre qz
in omnē terrā crux xpi p apo-
stolos pñcata ē iuxta illud ps
In omnē terram exiuit son-
eorū: folia eius sūt verba xpi
in cruce plata que erant pul-
cerrima: et fructus eius nimis
id ē fertilis. vñ ezech. 47.
Et erūt fructus eius in cibum:
et folia eius in medicinā. **S**z
qz subdit: **E**sca vniuersoz in
ea: hoc verum est quantum ad
sufficiētiā vtilitatis passiois
christi. vñ de pse. vi. 2. c. **S**e-
mel imolatus dicit glo. ver-
siculo altitudo qz xps mortu-
us est p omnibus quo ad suf-
ficientiā nō quo ad effectum.
Efficax enim fuit in redimente
sz p eos stat q se indignos fac-
ciūt: id solū mortuū ē p pñdes
stinatis quo ad effectum. **S**ic
mille dicit mgr in. 3. li. sc. dñi

Sermo. XLV.

nitatem patrie anbelate. Su-
mentes em̃ hoc sacramentuz
cibũ vite cibũ felicitatis et̃ne
magna iocunditatis exultati-
one exultare dñt: vtpote qui
pl̃bāt delicias b̃titudis et pi-
gnus accipiāt fruitõis diuie
Hec sufficiant hodie dixisse.
A **Filius.** O amantissi-
me Iesu desiderii cordis mei
q̃ bona: q̃ salubria: q̃q̃s iocũ
diffusa ac oĩ acceptiõẽ digni-
fima sunt hec oĩa que hodie
oculis meis a te acta. p̃spexi
auribusq̃ meis audiui: pluri-
mũ em̃ me reddunt gaudiõ
sum m̃et̃q̃ iocundũ. Attam̃
vnũ est (quo ad disp̃sationẽ
hui⁹ cibi) qd̃ me hanc paruz
attonitũ reddit. Video enim
q̃ hi qui hui⁹ p̃ciosi cibi dis-
p̃satores existũt p̃ter ceteros
homies vt pl̃imũ vita viuũt
mala: alijq̃s tã mox grauita-
te q̃ vite p̃uersatiõẽ infirmio-
res existũt: ita vt mix non est
q̃ h̃ tã p̃ciosissim⁹ cib⁹ simpli-
cib⁹ in nauseã vertat̃. Iesus
ei in parabola (quid mali ex di-
sp̃ensitoz mala p̃uersatione
oriat̃) oñdit dicens. vide. Et
vidit huiusmodi pabolam.
Audi inq̃t filius quandã curi-
am magnã ⁊ amplam: cuius

domin⁹ erat p̃ditõne nobilis-
mus: diuitijs habūdātissim⁹
et qd̃ plus his omib⁹ benign⁹
nũ auditorẽ delectat suozum
bonozum exitit largissimus
ita vt omib⁹ q̃ sibi seruebant
de suis bõis liberalissimẽ cõ-
municaret. Hic igit̃ dñs iter
cetera bona q̃ seruientibus si-
bi cõcabat mensam pauperat
(p̃cioso cibo et potu) splen-
didissimã. Ad cui⁹ cibi disp̃s-
satõz nõnullos ordinauit ip-
sosq̃ tãz vestib⁹ q̃ de ceteris
ornam̃t̃ decorauit: mādans
eis quaten⁹ oib⁹ q̃ hũc cibuz
esurir̃et ip̃s eis diligētissime
cõdicar̃et: ita tũ vt q̃cũq̃ vell̃z
ad ip̃am m̃sam accedere p̃zi-
us vestib⁹ nuptialib⁹ ornare-
tur: ne in offensã benigni cur-
reret domini: qui hanc men-
sam tam largis̃ue preparauit
omnib⁹ dumtaxat qui suuz
gerunt ornatuz. Spopondit
insuper. idẽ domín⁹ tam mi-
nistris q̃ his qui ab ip̃is cia-
bũ sumer̃et: vt si effectu pro-
sequerentur que ip̃is manda-
uerat eos velle multo his cõ-
p̃iosioribus premiare bonis.
Spõdent et hi ministri ac tu-
ramento se ad hoc constrin-
gunt et vt ceteri se sollicitius

De cena dñi.

ad ipsum cibum se disponant etiam verbis exhortatorijs eos velint frequentius amonitos. **¶** Quid pla pauci elabuntur dies quibus magnus feruebat ministrorum diligentia. Et ecce vertit deuotionis feruor in tepiditatem: studiū ministrorum in desidia grauāt xpi vestes perornate vestitos: reiciuntur ab ipsis qui tali se constrinxerant iuramento et omni studio queruntur ab ipsis tpa lia carnis delectatōes et quē mundi sunt ab eis amplectuntur. Quod cum hi vidissent qui ab ipsis cibum sumere cōsuenerant versi sunt et ipsi in nauseaz illius cibationis ita ut per rarum eos delectaret ad hāc mensā accedere qui potius et ipsi ministrorum exemplo (relicta mensa tam salubri) se varijs exponerent peccatorum inquinamentis. Ex quibus omnib⁹ factus est ut hec nobilissima mensa ac ciborum copia pfluissima frequē tam a turpibus ministris frequēter qd dicitur quoqz turpe ē experimere. Et ab ipsis simplicibus tñz raro appetatur qd vix a ministris coacti maior pars per rarum ipsam accedat. hāc

vidi visionem: a te o amantissime iesu scire eius interpretationem desidero. Iesus: qd vidisti heu verum; in facto ē et quotidie expitur. Hāc hec magna curia quā vidisti ecclesia sancta est Domin⁹ nobiliss et potens ego ipse sum. Data em̄ est mihi omnis potestas in celo et in terra mat. vl. Mensa quā inter cetera bona (que seruitoribus meis cōico) ē altare cuius cibus est p̄ciosissimū sacramentū eucaristie corporis et sanguinis mei. Ministri quos ad illius cibi dispensationez sicut et ad cetera sacramenta dispētanda ordinaui epi et sacerdotes sunt: q in primitiua ecclesia in omnibus virtutibus ac caritate singulari feruebant omni studio ac diligētia curantes quō ad hanc mensam pparati accederent: ne oculos diuine maiestatis mee offēderēt: s ab ipso cibo satiati ac vegetati cum magna delectatōe sp̄iali ac cum gaudio et gratiarum actione de mensa ita recedebant: ut ad eundem cibum feruentiores fierent indies.

¶ In ipsa etiam fraterna dilectione proficiebant adeo

Sermo. XLV.

ut omnes alios verbo et ex-
plo ad siles feruorē iducere et
et ad predictam mensam or-
natos inuitarent: quod et factus
est. Nam in primitiua eccle-
sia quotidie ad hanc mensam
accedebant tam clerus quam po-
pulus. ut actum. 2. 62. quod erat
perseuerantes in doctrina apo-
stolorum et cōtatione fractionis
panis. Et hic feruor ad tem-
pus durauit. Sed senescēte
mundo homines in torpore
et negligentiam versi sunt cir-
ca ea que salutem respiciunt
animarum: refrignit caritas
cleri student cupiditati ac pō-
positati: gaudent in delectati-
onibus carnis. Desipiūt eis
que dei sunt et salutis anima-
rum. Quorum malo exem-
plo imitantur seculares. Et
impletur illud quod per ysa-
iam prophetā dicitur c. 74. et
erit sicut populus ita sacer-
dos. Sicut enim propheta
clerus cum nausea ut frequē-
ter ad hanc accedit mensam
sic seculares homines accedūt
ita ut pauci comparatiue in-
ueniantur tam de illis quam de
istis qui cum magna deuotio-
ne et preparatione accedant
Ideo pauci fructum cōsequū-

tur illius sacramenti.

Est enim huius sacramēti de-
uote accedentibus multiplex
fructus propter quod et in
veteri testamento in multis
figuris est figuratum. Nam
primus eius effectus est uiuifi-
care: ideo figuratum est in
sanguine effuso vitulorum 22.
leni. 17. Anima omnis car-
nis in sanguine est. Unde ad
hebreos. 9. Si enim sanguis
hircorum et vitulorum ac ci-
nis vituli, aspersus, inquinā-
tos sanctificat ad emundati-
onem carnis quod magis san-
guis christi qui per spiritum san-
ctum semetipsum obtulit imas-
culatum deo emundauit cō-
scientiam nostram ab operi-
bus mortuis ad seruendum
deo viuenti. Secundus effe-
ctus est quod deuorum acceden-
tem nutrit: Ideo figuratum
est in manna Exodi. xvi. quod
manna masticatum conuer-
tebatur in saporem quem co-
medens desiderabat: ut dis-
cit philo. in libro exodi. Et
postillator numeri vndecimo
dicit: quod manna habuerit tres
sapores scilicet naturalē istar mel-
lis: ut ibidem in textu dicitur.
Secundus erat supernaturalis quod

De cena dñi.

duplex extitit vitz fm̄i dispositiōe comedētiū. bonis em̄i sapuit fm̄i bonā ip̄oꝝ volūtatē. **Uñ** sap. 16. Angelorum esca nutriuisti populū tuum: et paratū panem de celo p̄stisti illis sine labore om̄e delectamētū in se habentem: et om̄is saporis suauitatez. Et post modicū sequit̄ desideratēs vniuscuiusq; voluntati: ad quod quisq; volēbat conuertebat. Et ideo malis malum ingerebat saporē. Tertius effectus illius est qz roborat et fortificat digne ip̄m sumētem. ideo figuratū est in fari: na conspersa: quam populus israeliticus secū portabat qñ eribant de egipto: vt Exodi. 12: habet. Itē figuratū est ob id in pane cinericeo. 8 quo. 3 regū. 19. habet de helya q̄ illo cibatus iter pēgit. 40. diebus et. 40. noctibus quousq; pueniret ad mōrē dī oreb. Ideo hoc sacramētū dicit̄ vaticū. Quartus effectus eius est qz liberat ā malis cogitatōibus: ideo figuratū fuit in sanguine agni paschalis lini to sup̄ vtrūq; postem. **Uñ** dicit̄ Exo. xij. qz qñ viderit sc̄z angelus sanguinē in sup̄

liminari et ī vtroq; poste trāsibit: et si sinet p̄cussorē ingredi domos vestras et ledere. **Hec ille.** Nam quādo diabolus videt quempiā deuotum in passione christi occupatūz facilliter eū nō aggreditur. Quintus effectus est qz est memoriale passionis ei⁹: ideo figuratum est in gomoz ip̄ius māue **Uñ** dicit̄ exo. 16. imple gomoz ex eo sc̄z manna vt custodiatur in futuras retrogenerationes vt nouerint panē quo alui vos ī solitudine rē. Sextus effectus est qz digne sumentē inflammāt in dei et proximi dilectōe. Ideo figuratū est in sacrificio manue. de quo iudicū habet. 13. quādo manue pater s̄p̄sonis oblationē fecit iussu angeli qui sibi et vxori sue apparuit ascēdit flāma altari in celū: et angelus pariter in flamma ascēdit. Sic qui deuote accedit ī flāmatur eius oblatio rē. Septimus effectus est qz vñit Ideo d̄z cōmuniō. Et sic figuratū est in manipulis spicarum. De quibus dicit̄ **Leuit. 23.** qz sacerdos debet ēz leuare fasticulūz corā dño vt sic fieret acceptum. Hoc enīz

Sermo XLV.

fasciculū vnionē fidelīū sūt .
que vnio etiā in multis gra-
tis ex quibus panis conficit
signatur: quē tūc sacerdos le-
uat quādo altissimū sacramē-
tū in altari offert p tota coīo-
ne fidelīū. Aides igit q̄ vtile
est cum deuotione et sufficien-
ti p̄paratōe accedere ad hanc
mensam vt illoz iā p̄actorū
fructū conseq̄ q̄s mereat esse
cū Qui aut̄ horū fructū dul-
cedez vult intine p̄cipe nō ēē
habet illū cibū bene mastica-
re. Ad quā masticationē ne-
cesse ē animā habere dentes
spirituales quos ponit x̄vil-
helmus parisiē. in tractatu
de sacramētis. Primus dēs
est recordatio omnipotētis vir-
tutis diuine quā raz mirifice
ostendit in mirifica trāsubstā-
tione panis et vini. Secundus
est recordatio diuine sapiētie
et p̄uidentie qua tali mō p-
uidit filiis suis. Terti⁹ ē re-
cordatio diuine bonitat̄ qua
hoc institui voluit. Quartus
est recordatio sue miscēie q̄ si-
lio suo n̄ pepcit zc. vñ marthi
26. hoc facite i meā cōmemo-
ratōem. Ex hac quadruplici
masticatōe resultat sapor sue
bonitatis qua erigit spes in

deuz. Quint⁹ dens est recor-
datio zeli iesu quo sic zelauit
gliaū patris vt pro ip̄a mori
voluit. p̄s. zelus domus tue
comedit me. Sextus ē recor-
datio compassiōis eius q̄ mi-
seriā nostrā assumere et por-
tare voluit i cruce. Septim⁹
est beniuolentia ei⁹ qua nob̄
bonū voluit vt tāto p̄cio illō
nobis emeret. Et hec triplex
recordatio saporē aīe infert q̄
est magne dilectōis christi
quā erga nos oñdit. Octau⁹
est quo coīcans debet cogita-
re q̄ hoc sacramētū ē vas oīz
aromatū. i. spūaliū carismatū
p̄ quē seq̄e non dēs q̄ cogi-
tare v3 cū sumēdo ip̄m sacm̄
nihil dulcedis sētit i eo ne pa-
latū mētis plenū sit malis hu-
morib⁹. Et hijs due masticatis
ones oñt saporē exalare p̄fū-
de humilitat̄. Decim⁹ dēs ē
recordatō q̄ sac̄z ē c⁹ sapor ē
sc̄it̄as z q̄ntē sc̄it̄as dēat esse
q̄ acceder̄ ad ip̄z vult. Unde
cim⁹ ē recordatō q̄ p̄ais vite
est et q̄ mōs dēat eē q̄ ip̄z su-
mere itēdit cū nemo imūdis
manib⁹ accedere p̄sumit ad
mēsā corpālē. Duodecimus
dēs ē duodecim recordatō q̄
sc̄z hoc sacm̄ v̄r coīo q̄ cogit

Hec est figura passionis dñi nostri iesu xpi

tatõe v3 accēdi ad dīlcō3 frat̃ hīs dētīb⁹ masticat⁹ hic cī-
nā ⁊ coīcatōez bonoz xpaliū bus dulcedinē p̃stat sumēti .

Sequitur de passione dñi nostri iesu chrisi .

Sermo. XLVI.

Passio dñi iesu xpi.

Eni in ortu me
uz soror mea spō
sarmessui mirram me
am cū aromatis meis. can.
v.c. **A.** In hac sacratissi
ma die q̄ in suo effectū omniū
excedit capacitātē: aīq̄ debe
mus vigilare fm̄ q̄ nos san
ctus herū. in hodierno fm̄de
āmonet: ne infructuose p̄rā
seat nos hui⁹ diei sacramētū.
Hā copiosa ē bñdictō: nos tā
tū demus receptacula mūda
glas deuotas: vigiles sent⁹:
affectus sobrios: puras p̄ciē
tias exhibeam⁹ tātis carissima
tibus grātū. Ad hoc enī ad
mōet nos general⁹ ecclesie ob
seruatio cuius filij sum⁹. Hāz
in hac sacratissima die p̄ter soli
tū debem⁹ colere pietatē: mo
destiā exhibere: humilitatez
sectari: induere grauitatē: vt
christo patiēti qdāmō cōpati
videamur. Quis enī tam re
ligios⁹ q̄ nō cōpungat: q̄s tā
insolēs vt nō humiliet: q̄s tā
iracūduz vt nō indulgeat: q̄s
tā deliciosus vt nō absteineat.
q̄s tā flagicios⁹ vt nō cōtine
at: q̄s tā maliciosus vt nō pe
niteat his viciis. Merito q̄

dē. Hēpe adest passio dñi q̄
hodie terram mouet: petras
seindit: aperit monumenta.
Hec Bernhar. Hic i hac sa
cratissima die venit filius p̄
dignus suis p̄ciosis vestib⁹ per
ornatus ad amātissimū iesuz
(more solito) vt informatōs
salubres ab eo recipiat. Et cū
ad domū venisset in q̄ herive
spi ihs cū suis discipul⁹ cenaz
cōedit repit eū exisse i mōtem
oliuaz. Hā fm̄ q̄tuor euāge
listas q̄s h̄ deducere intēdo
impno dicto Egred⁹ ihs cūz
discipul⁹ suis trās iordanē ce
drō ibat fm̄ p̄suetudinē i mō
tē oliuaz i villā q̄ dīr gethsē
mani vbi erat ort⁹ in quē in
troiuit ip̄e et discipuli eius.
Tūc dicit ill⁹ ies⁹: om̄es vos
scādali patiēti i me i ista no
cre. Sc̄ptū ē ei⁹ (s. zach. 13) p̄
cutiā pastore⁹ z dissipēt oues
gregi. Postq̄ aut̄ resurrexer
ro p̄cedā vos i galileā. R̄s
aut̄ petr⁹ ait illi: Et si oēs scā
dalizati fuerit i te ego nunq̄
scādalizabor. Ait illi iesus.
Timē dico tibi qz i hac nocte
anq̄ gall⁹ cātabit bis ter me
negab. Et ille ampli⁹ loq̄ba
tur. Et si oportuerit me simul
commori tecum non te ne

De passione dñi.

gabo. Siliter aut et omēs dī-
cebāt. Et veniūt in p̄diūz cul
nomē gethsamani. Sciebat
aut iudas qui tradebat eū lo-
cū quia iesus frequenter pue-
nerat illuc cū discipulis suis.
hec textus. Tūc filius prodi-
gus gradu concito p̄cucurrit
iesum et discipulos eius scilz
p deuotam meditationē. Et
cum mente ad eum venisset:
cecidit ad pedes eius dicens
O iesu amantissime: deside-
rium cordis mei quo ibis cuz
discipulis tuis: vbi te inueni-
re potero: quo te in loco quie-
rius habebo: vt solitas infor-
mationes a te valeam recipe
Tunc iesus ait illi. O fili mi
hactenus verb̄ dulcissimis te
(tanq̄ eū q̄ lacte opus est) in-
formaui Sed nūc constringe
(corde cōpatiente) passionis
mee dirissimos dolores ⁊ me
dñm tuū m̄gr̄mꝫ prudentis-
simuz sequere: et oculis tuis
videbis (nisi lacrimis suffusi
obfuscent) totius passionis
mee ordinē: qz iā vado tanq̄
ouis ad victimam vt morte
mea intercedente redemptio-
nem humani generis apd̄ pa-
trem inueniā. Veni amantis-
sime fili in ortū meū qz vado

vt metere valeam mirrā meā
cū aromatibus meis. Ne es-
meas qz etsi mirram iuenies
variā que cor tuū cōpassionis
gladio penetrabit. Attñ ibi-
dem iuenies aromata p̄ciosis-
sima in quib⁹ multipliciter des-
lectaberis: quaten⁹ per hec
duo possis icitari ad alia duo
valde necessaria ad meditan-
dū passionē meā. Debet enīz
aīa deuota mihi cōpati ⁊ cō-
gratulari. dicit enī m̄gr̄ in p̄-
sen. di. vi. qz passio xpi viris
sc̄tis debet placere et tñ ei cō-
pati. Igit̄ ve ni meū in ortuz
passionis mee et inuenies ea
que te mouent ad cōpassiōez
sez variam dolorū meorū mir-
ram. Inuenies etiā que dele-
ctant. i. optimas informatio-
nes ad tuā cōsolationē. Tūc
dñs iesus vltra p̄cessit cuz vi-
scipulis suis et seq̄bat eū fili⁹
p̄dig⁹ p̄ sc̄tām meditatorū sin-
cerāqz affectōz. Et cū i ortuz
venisset et euz a media nocte
vsqz ad horā cōpletorij seq̄n-
tis diei secur⁹ fuisset: vidit qz
hort⁹ mire erat magnitudis
attñ ordinatissime distinct⁹ i
septē areolas. **B.** In qbus
repiit mirrā multā cū diuersis
aromatib⁹. Mirra fin ysis. ⁊

arbor arable altitudinis quicquid
cubitoꝝ filis spine cuius gutte
sunt virides et amare in no
me accepit. Et gutte quod spore
emanant preciosiores sunt quam alie
et offerunt ad melius fructifican
dum. Que mirra passionem iesu
non in merito signat que amara
valde fuit et punctiva et tamen
viridis per gratiam quam consequi
mur per ipsam. fuit etiam voluta
ria id deo precepta ut superius
dixi. Et multum fructificat
in his qui meditantur et occupa
nt se in ea. Hinc de prima
areola videndum est quod se ama
tutina usque ad primam horam ex
tendit. In qua areola filius per
dignus intras reperit triplicem
mirram cum suis aromatibus.
Prima mirra fuit eius tristitia
que se extendebat usque ad
mortem ex qua etiam sanguis
noster sudavit sudorem in ultima
positus agonia. unde sequitur in
textu. Tunc dixit iesus disci
pulis suis. Sedete hic donec
orem: et vos orate ne intretis
in temptationem. Et assumpsit pe
trum iacobum et iohannem secum
filios zebedei et cepit contrista
ri pavere et tedere et mestus esse
Tunc ait illis. Tristis est ani
ma mea usque ad mortem: susti

nete hic et vigilate mecum.
Hec est prima mirra illius are
ole. Mirra utique amarissima
quod usque ad mortem intus et ex
ternus. Unde raba. super mat. ut
ergo cunctis futuris seculis de
clararet se non fantastice sed ve
re per nobis voluisse acerbissi
mam quoque passionem per nobis
subiisse (sicut olim eia. dixerat.
Herelanguores nostros ipse
portat) evidenter ostendit
signis sed tristitia pavore san
guineo sudore. De quo aug.
exponens. verbum illud prophete in
persona domini loquentis repleta est
malis anima mea: ait. Non vitijs
et peccatis sed humanis malis
sed doloribus repleta fuit anima
mea. Sed nota quod evangeliste
dixit quod cepit tristari etc. qua
ut sequetur usque ad mortem tris
tare? et non prius pertulit sed nunc
vicinate eius morte volens sus
cepit. unde sanctus theodorus. i. 3. pte. q.
46. ar. 6. Quis enim ab initio
preceptis novit in christo per sciam
infusa omnes fuisse passiones ama
ritudines: non tamen ut redunda
rent in sensualitate ad causandum
expimentale doloris aut tristitia
sensu quod factum est dum esset in
agonia. Sic nec voluit britu
dinem meritis sue reducere in vi

De passione dñi.

res aīe inferiores aut ī corp⁹
passibile. vñ etiam jo. gerson
cancel. pīficiē. in epl'a d' susce
ptiōe hūanitatī xpi. **L**hrist⁹
īnq̃t nō habuit ab īstātī pce
ptiōis oēm illū dolorē vsq̃
ad īstās mortis sue q̃lem p
tulit ī cruce. Si em̃ eadē tri
sticia et idē dolor ab īstātī cō
ceptiōis sue aīe aut sensib⁹ in
hesisset quō cepit hic tristari
et mest⁹. eē: si q̃dē nō qd pri⁹
fuerat incipit eē. Silr ⁊ illō
lu. 2. Et iesus p̃ficiēbat eta
te et sapia nō aliū fm cōez do
ctorū ītelligētiā saluari posse
videt nisi q̃ expiebat per assi
duū cremētū noticiās nouas
repz ⁊ sicut nouas noticiās sē
sitinas: ita nonas delectatio
nes et tristicias. **Q**uā
uis autē dñs n̄ sit passus oēm
passiōez fm spēm neq̃ silitu
dinē damnatis aut in purga
torio existentib⁹: quoz passio
ni nulla p̃ntis t̃pis afflictio
cōpari p̃t. vt dī thō. 3. pte q.
46. ar. 6. **T**āte tñ acerbita
tis tristicias dolores ac cor
poris afflictioēs assūpsit q̃tuz
vllus vnq̃ mortaliū sustinuit
aut in p̃nti vita sustinebit: vt
vex sit verbū qd tre. j. dī. **D**
vos om. q̃ trā. p vi. ar. ⁊ vi. si

est dolor silis sicut dolor me⁹.
Assūpsit īnq̃t nō nccitate sed
pia volūtate ī cui⁹ vtiq̃ erat
ptate tristari qñ voluit: iō nō
dicit euāgelista: cōtristatus ē
sed cepit cōtristari quasi ipse
volens assumēdo tristiciam:
cui volenti vniuersa creata
nihil aduersū inferre potuiss
sent. **C**irca hanc igit mirram
repiit fili⁹ pdig⁹ tria aromas
ta. **P**rimū fuit ipa deuota et
feruens xpi oīo. vñ sequit.
Et pgressus pusillū annulus
est ab eis q̃tum iaci⁹ ē lapis
dis. **E**t positus genibus p̃ci
dit in faciē sup terraz dices.
Mi pater abba p̃r omīa pos
sibilia sunt tibi: n̄ possibile est
trāseat a me calix iste. **S**i vis
transfer calicē hūc a me. **A**c
rūtamen nō sicut ego s; sicut
tu **D**ulcissimū aroma. **A**ro
ma voco nō īmerito deuotam
orationē. quia ipa p̃solatioēz
p̃fert existentī in tristicia. **A**n
iacobi. v. **S**i q̃s tristat in vo
bis oret. **O**rauit iesus ī mon
te p se qui hactenus. legitur
orasse p nobis. **N**am in hac
ipsa nocte prius q̃ exiret ī mō
tem oliueti patrem p discipu
lis et credituris omnibus pa
riter orauit dī. **P**ater sancte

Sermo XLVI.

serua eos quos dedisti mihi. Sanctifica eos in veritate: n̄ aut̄ p̄ his tantū rogo sed etiā p̄ eis: qui credituri sunt p̄ verbum eorū iō. 17. Hūc aut̄ p̄sum dissimulā hūilitatē suā cū sit deus p̄ p̄i suo coetern⁹ ⁊ p̄ omnia coequalis oblit⁹ videt se deū esse: nō stat: nō genuflectit s̄ soloten⁹ in faciē totus p̄cidit quasi sensualitatis sue cōparatiens aduocat⁹ vehemētissimē eius angustie cām p̄i p̄ponens orat. vt marc⁹ ait q̄ tenus si fieri posset transiret ab eo hora. Neq̄ sensualitatē ipsam p̄ virtutem supueniēs rationis addidit Non tamē sicut ego rē. **S**ed vtz in xpo fuerit discordia voluntatum: dicit sc̄tus bonauen. i. 3. di. 17. q̄ cōformitas volūtatīs ad voluntatem in duob⁹ p̄sistit vicz in volito et in rōe volendi. In volito fit quādo diuerse voluntates vnum et idem volunt. Sed in ratione volendi fit quādo idem eodē modo volunt vt altera earū velit eodem modo quo superior vult eam velle. Cum ergo ad perfectam cōformitatem ista duo concurrant alterum eorum est de necessitate

cōformitatis: videlicet cōformitas in modo. Alterū vero aliquando de necessitate: aliquid quando de congruitate: aliquid quando preter necessitatem ⁊ cōgruitatem: videlicet cōformitas in volito. Possibile est enī q̄ volūtales sint cōformēs ita q̄ vna subsit alteri: ⁊ tamen nō volunt idem: qz volūtas superior non vult velle inferiorē qd̄ ipsa vult sed magis velle cōtrarium. Quoniam ergo cōformitas in ratione volendi fuit in omib⁹ voluntatibus christi: qz sic volebat sensualitas sicut volebat ratio eque velle. Sic volebat etiā ratio christi sicut diuina voluntas volebat ipsum velle. ideo in christo fuit voluntatum cōcordia et consonantia quāuis ex parte voluntatis non esset idem p̄tās: qz vnaqueqz volūtas quod suū erat volebat. Nec bonauentura. Sz vtrū christus fuerit i oratione exauditus: respōdet idē bonauen. ibidem q̄ cum oratio sit petitio procedēs ex voluntate et desiderio sc̄m q̄ voluntas humana fuit i christo sc̄m triplicem differentiam: sic etiam oratio. Nam

De passione dñi.

quedam oratō fuit exprimens
sive pcedēs a volūtate ratio-
nis: quedā a volūtate pietatis
quedam a voluntate carnis.
Prima in omnibus fuit exau-
dita: qz p omnia erat confor-
mis volūtati diuine et etiam
petebat digne et sancte. Alie
due oratōnes scz q̄ ex pietate
et sensualitate procedebant n̄
fuerūt in omnib⁹ exaudite: tū
quia ista volūtate nō confor-
mabatur dō in omni voluto: tū
etiā qz illa oīro plus ordina-
batur ad nostrā instructōem
q̄ ad diuinaz exauditionem.
hec ille. Secundū aroma ē be-
nigna et caritatiua visitatio
dñi qua visitauit discipulos
et paterne informauit de vigi-
lia et oratōe ne vicz intrarēt
in temptatōem. Unde sequit̄
Et venit ad discipulos suos
et inuenit eos dormiētes pre-
tristitia. Et dicebat petro Si
mon dormis: nō potuisti vna
hora vigilare mecum. Omnes
dormiētes inuenit: et tū petz
q̄d p̄p̄a x̄tute nimis cōfusus
assistētiā pmisit vsqz ad mor-
tē corripit dicens Nō potuisti.
et quasi diceret Nō ostēdis
facile seruoze. Et tūc amonu-
it eos dicens: Vigilate et ora-

te ne intretis in temptatōez.
hoc est fin raba. vt nō temp-
tatio vos superet: et inter suos
casus teneat. Spūs quidem
pmptus est caro aut infirma:
id ē mens seu portio superior
pmptus est ad passionis infe-
rentiā: caro aut infirma timēs
dolorē passiois: vt d̄t remigi-
us. Quod cū ita sit d̄ me qui
ptatē habeo aīam meā pone-
di et iter sumendi q̄tomagis
vobis necessariū ē orare ne in-
tretis ī tēptatōnem. Vel fin
theophilū et rabanū Spirit⁹
vere pmptus ē ad pmissio-
nē cōstātie: sz caro mea infir-
ma ad sustinendū imminētez
passionē Ideo vigilate et ora-
te ne intretis in temptationē
Tertiu aroma fuit angeli ap-
parentis cōsolatio. Unde se-
quit̄ Iterū secūdo abiit et ora-
uit dicens pater mi si nō pōt
calix hic trāsire nisi bibā illuz
fiat volūtas tua. Apparuit at̄
illi angelus d̄ celo p̄fortās eū
Et testata ē orōis tam instās
et deuota repetitio: magnitu-
dinem anxietatis tristitie et vo-
loris illius ptis pro qua ora-
uit: id ē sensualitatis. Neqz eū
premodica q̄q̄s sapiēs tam
ingentes tamqz instantes mī-

Sermo. XLVI.

triplicaret p̄ces ⁊ maxime si se
p̄nosceret nō audiendū . Ex
auditus est a patre dominus
iesus s̄m illud quod dixerat
Fiat volūtas tua. **E**t se
quitur Apparuit autē ei ange
lus de celo confortans eum.
Sup̄ quo beda dīc. Legim⁹
scz Mat̄h. 4. q̄ angeli acces
serūt ⁊ ministrabāt ei. Hic cō
solātur eū in documento vtri
usq; nature. Creator enī cre
ature sue nō eguit presidio: s̄
hō factus sicut p̄pter nos tri
stis est ita p̄pter nos confor
tatur. **Q**uod dulcissimū aroma
est illa angeli consolatio cuz
nos ex hoc habeamus confi
dentiā de eoz cōsolatōe i no
stris tribulationibus. Sic le
gimus olim angelum helie p
phete apparuisse ⁊ cōfortasse
eū in p̄secutōe ihezabel pessi
ma mulieris. 3. reg. 19. Et si
militer sc̄m thomā. c. 5. Ma
xime hos cōsolātur q̄ in tribu
lationibus p̄sistunt nec facili
ter se conuertūt sine necessita
te ad p̄solatōes p̄ q̄rimonias
p̄ illos qui irrogant. Legit̄
enī Danielis 3 q̄ angel⁹ dñi
descendit cuz azaria et socijs
eius in fornacem qui a chal
deis accensus erat ⁊ excussit

flā mā ignis d̄ fornace: et fec
cit mediū fornacis quasi ven
tum rois flantē ⁊c. Bñ dīc
mediū qz et hī tres viri i me
dio fornacis ambulabāt non
querentes latera fornacis q̄
hī qui fugere e medio tribu
lationis nitūtur p̄ humanas
ac inutiles consolatōes. Sic
enim christus in medio sue
passionis mansit nolens vel i
minimo cedere donec volun
tatem perficeret patris. ideo
sequitur Et factus in agonīa
prolixius orabat: et factus ē
sudor eius sicut gutte sangui
nis decurrentis in terrā. Ex
quo elicitur q̄ tali confortā
tione fuit confortatus ab an
gelo q̄ nō minuit dolorem: s̄
fructus sue passionis magni
tudinem ostēdit. De hac chri
sti angustia dīcit anshelmus
Angustias cordis tui dulcis
sine iesu certissime indicabat
sudor ille sanguineus q̄ orati
onis tpe de sanctissima carne
tua guttatim decurrebat i ter
ram. Et sequitur Naturalem
carnis tue infirmitatem hu
iuscemōi indicijs expressisti q̄
bus docemur: qz vere lāguo
rem nostros potasti et nō abs
qz doloris sensu passionū sen

De passione dñi.

tes percurristi. Sed o dulcis
sine dñe iesu quanta fuit pas
sionis tue acerbitas iā exhibi
te mius adhuc absentis di
stricta apphensio ita naturaz
terrēdo cōcusserat vt sudare
sanguinē cogeretur. Assistat
h deuota aīq et compassiōes
colliget fasciculos in quos ne
pereant preciosas guttas su
scipiat: ac rubicunduz dilecti
sui corpus fletibus suis ablu
at: et gratiarū actōe tergatur.
Surgit ergo dñs ab acerbi
simo agone: et ad discipulos
suos secūdo veniens inuenit
eos dormitētes. Erant enim
eoz oculi granati: et ignora
bant qd respōderēt ei. Et re
lictis illis iteruz abiit et oras
uit tercio eundem sermonem
dicens. Tunc venit ad disci
pulos suos et dicit illis: dor
mite et requiescite. Et scdm
augusti. et Rabañ. dñs siluit
aliquātullū vt hoc fieret quod
pmiserat et tñc intulit Suffi
cis. **I**lluc seqtur de secunda
mirra que fuit dira ac crudel
captio et ligatio christi a iude
is ac discipuli proditio. Cir
ca quā mirrā illi⁹ pdigus re
piteria aromata. Primū fuit
christi benigna ac spontanea

obuiatio illis qui veniebant
vt eū apphenderēt. An seqt
in textu: Dixit iesus discipul
venit hora ecce filius homis
tradetur i manus peccatoz.
Surgite eamus: ecce qui me
tradet prope ē. Adhuc eo lo
quente venit iudas scarioth
vnus ex duodecim et cum eo
turba multa cum gladijs et li
gnis cū laternis et facibus et
armis missi a sūmis sacerdo
tibus et scribis et seniorib⁹:
et antecedebat eos. Dederat
autē eis signū dicens: Quēcū
qz oscular⁹ fuero ipse ē tene
re eū: et ducite eūz caute. Vide
q dulce et redolēs omnē sua
uitatē hoc aroma existat cum
dñs iesus post tātā cōcertati
onē quā habuit inter sensua
litatē et rōem in sua orōne po
situs in agonīa nō aufugit nō
se abscondit: aut certe ipsos in
loco q cōstitutus erat expcāt:
qd tñc est virtus haur minis.
Sed insup eis obuiat: eis dī
co tā crudelissimis et omnibus
beluis immanissimis inimicis
cū omī pietate et caritate vo
lens in hoc ostendere cū quā
to desiderio sitiebat nostrant
salutem. Secundum aroma
fuit plā pbitio dulcis maxille

Sermo. XLVI.

Impiſſimo inimico iude ad
oſculādū. **U**n ſeq̃tur: Et acce
dēs iudas ad ieſū dixit: Que
rabbū: et oſculatus ē eum. **D**i
xitq; illi ieſus: Amice ad qđ
veniſti: oſculo filiū hominis tra
dis. **I**uda ſceleſtiſſime ma
luiſti miniſter eſſe diaboli q̃
ap̃ls chriſti quē nō timoris p
turbatione deſeris ſed pecu
nie cupiditate diſtrahis. **E**
nīc leo in ſermōe qđā dicit
Tu o impiſſime homo ſemē
chanaā et nō iuda: nec iazvas
electionis ſed filius perditio
nis et mortis: ita diabolicę in
flammaris auaricie facibus:
vt ad triginta argenteos ꝛ lu
crū inardesceres: et qđ diuiti
arū amitteres non videres.
Nam ſi putabas credendum
eſſe ꝓmiſſis: que fuit rō vt tā
tillus pecunie mō ꝓponeret
acceptis. Nam ꝓius impe
rabas demonijs: medebaris
infirmos: honorabarſ cū apo
ſtol: et vt famē tue cupiditatſ
expleres parebant tibi furta
de lōculis. Sed animū inter
dictorū amonitū quod minus
licuit amplius incitauit: nec
tam placuit quantitas ꝓcij q̃
magnitudo peccati. Unde ſa
cin? cōmertij tui ita detestan

dum ē qz dñm viliter eſtimaſ
ſti: ſz qz redemptorē etiā tuū
ne tibi parceres vendidiſti: et
oſculo tradidiſti. Hec ille.
Sed quid agnus egerit mitſ
cōtemplemur: vt redolentiā
illius aromatis in nos ꝓ odo
rem mentis trahere valeam?
Nā ꝓditorē nō refugit: ꝓ
luto ori et mēdaci oſculū non
negauit: ſed ſimlato ſigno ꝓ
cis verbū addidit charitatis.
Uñ amice inq̃t talē te fingis
Quis traditor ſis: Ad qđ ve
niſti: ad q̃ntū ſcel? nā o iuda
oſculo filiū hoīs tradis. Ma
gnū ſlagitiū: qz tradis ꝓrēm
tuū: tutorē tuū: dñm et m̃grm
tuū: et ſi vis ſcire creatorē tu
um. Tertiū aroma fuit auri
cule abſciſe reſtitutio atq; ſa
natio. Sequitur enī in textu
Ieſus itaq; ſciens om̃ia que
ventura erant ſup eum dicit
eis miſtris. Quē q̃ritis? Re
ſpōderūt ei Ieſū nazarenū.
Dicit eis ieſus: Ego ſū. Sta
bat aut et iudas qui tradebat
eū cū iſis. Et ergo dixit eis:
Ego ſum: abierūt retroſuz:
et ceciderūt i terrā. In q̃ vti
q; (vt dicit leo) diuie erat ꝓ
teſtatis indicij que impiorū
cōnatus non armis cōtrarijs

De passione dñi

neq; ullius creature poten-
tis auxilio sed sola verbi vir-
tute psterneret. qz vero saluā
do hūano generi alteri? opis
rō cōgruebat nec posset san-
guis xpi p̄cium credentiū fie-
ri si se redemptor non sineret
cōprehēdi. idō admisit in se im-
pias manus et cohibita ē po-
tētia deitatis vt pueniret ad
gloriā passionis. hec leo: idō
in terru sequit̄ dixit iterū ad
eos. Quem queritis: illi aut̄
dixerunt: Iesum nazarenuz.
Respōdit iesus. Dixi vob̄
ego sum. Si ergo me queritis
finite hos abire vt impleat̄
sermo quē dixit scz jo. 17. qz
quos dedisti mihi nō perdidī
et eis quēq; hoc itaq; verbo
se eorum volūtati tradidit vt
tū nullā sup̄ discipulos acci-
perēt p̄tatem quos quō non
tenuissent nedū iā sed et dum
sepulcrū custodibus munie-
rūt et dum illū a custodib⁹ re-
surrexisse audierūt nisi probi-
buisset dñs. Sequit̄. Tūc ac-
cesserūt et man⁹ iniecerūt in
iesū et tenuerūt eū. Vidētes
aut̄ qui circa euz erāt que fie-
bant (scz captio) dixerūt ei:
domine si pcutim⁹ gladio Si
mon aut̄ petrus habens gla-

diū eduxit eū et p̄cussit suū
pontificis et abscidit auriculā
eius dexterā. Erat aut̄ no-
men eius malech⁹ Rōdēs au-
tē iesus ait. Sinite vsq; hūc
q. d. Sinite vt me cōprehē-
dant quorū itaq; voluntati me
tradidi vt impleat̄ scriptura
et redemptio vestra. Et ait pe-
tro. Mitte gladiū tuum i va-
ginam tuam. q. d. fm̄ rabanū
Cesset vindicta remissio lar-
giat̄: qz omēs em̄ qui accepe-
runt gladiū (scz pp̄ia aucto-
ritate) gladio pibūt. Omēs
em̄ qui semetip̄os vice talio-
nis vlcisci in presenti deside-
rant non merentur a domino
vlcisci sed penam sibi damna-
tionis amplificant. Sequit̄.
Calicem quem dedit mihi pa-
ter non bibā illum. An putas
quia non possum rogare pa-
trem meum et exhibebit mi-
hi plusq; .xij. legiones ange-
lorum: ac si d. Sine quia nō
indigeo. .xij. ap̄loz auxilio eti-
am si omēs me defenderent q̄
possum habere. .xij. legiones
angelici exercitus. Quō er-
go implebunt̄ scripture quia
sic optet fieri ly optet nēcitas
tem oleat non psequētis sz cō-
sequentie quia p̄destinatio dī

Sermo. XLVI.

liberum arbitrium non tollit
Sequit. Et cum tetigisset au-
riculam eius sanauit eū. Res-
migiū. Nunq̃ eū pieratis
sue domini? obliuiscit q̃ et ho-
stes suos non patit̃ vulnerari
In illa ergo hora dixit iesus
turbis: tanq̃ ad latronem ex-
istis cum gladijs et fustibus
comprehendere me quotidie
apud vos eram in templo do-
cens et non me tenuistis Sz
hec est hora uestra et p̃as te-
nebrarum: quasi d. fm raba-
nū Stultum est eū cum fusti-
bus et gladijs querere qui vl-
tro se uestris tradit manib?:
in nocte quasi latitantē et ve-
stros oculos declinātē p̃ pdito-
rem inuestigare qui quotidie
in templo docuit. Sed iō ad-
uersum me in tenebris cōgre-
gami quia p̃as ṽra i tene-
bris est. Sequit: hoc aut̃ totū
factū est vt implerent̃ scriptu-
re p̃phetaz scz de passionis
xp̃i multiplici ptumelia Tūc
discipuli oēs relicto eo fuge-
runt. Adolescēs aut̃ quidam
sequebat̃ eū amictus sindone
sup nudo. At ille relicto sin-
done nud⁹ pfugit ab eis. hūc
iero? videt̃ dicere fuisse iaco-
bū fratrem dñi. Veda vero io-

hannē euāgelistā. Theophi-
lus aut̃ inuenē de domo illa
in qua xp̃s comedit pascha.
Sequit̃ videre de tertia mir-
ra hui⁹ areole que fuit ductio
xp̃i ad annā et omia que susti-
nuit in ea nocte. vñ seq̃ in tex-
tu. Cohors aut̃ et tribunus et
ministri iudeorum cōprehen-
derunt iesum et ligauerūt eū
et adduxerunt eum ad annaz
primū. Iohannis verba sunt
qui plane recitat dñi cōprehē-
sionē ligationē et ductionem
ad annā: q̃ tñ n̄ sine maximis
facta credit̃ iniurijs: quas et
si euāgelista n̄ narrat: nibilo-
minus insicte credunt. ¶ S
Multa eū certa fide credita
acerbitatē illate passionis de-
clarātia euāgeliste obmiserūt
tūqz scripserūt nō ad excitā-
dū cōpassionis affectū p̃nci-
paliter sed ad faciendū de hi-
storia certā fidē. vñ io. 19. dñe
sc̃tus euāgelista de se: ille scit
qz vera dicit vt et vos creda-
tie: ideo plane gesta referunt
sine eorū oratoria magnificē-
tia: que necessaria nouerūt p̃
fidei firmamēto ne plus vide-
rent̃ psuasores q̃ veritatis tes-
tes vt dicit quidam doctor.
En ad p̃positū q̃ violenter

De passione dñi.

dom tenuerit ipellētes ⁊ pcutiētes attrahētes ⁊ retrahētes: illi veste: illi crinibus illi barba: illi manib⁹: illi brachijs: illi collo: aut scapulis inferētes. vt dicit leo. q̄cqd facer dotū instinctu furor pplaris audebat. Et hoc colligi pōt qm̄ teste matheo accesserunt et iniecerūt man⁹ in eū. certū em̄ est q̄ nō nisi manib⁹ tene repoterant nisi qz illataz insuriaz violētia significare vo luisse. Hā incire violentia i postat et cū hoc in certitudi nē: q̄si d. cū magna violentia vndiqz manib⁹ impulerunt. Circa hāc mirā repit filius pdig⁹ tria aromata. Primū fuit xpi pijsim⁹ respect⁹ quo petr⁹ p⁹ suā trinā negatiōem respexit: q̄ respect⁹ finē dedaz nihil ali⁹ fuit q̄ ei⁹ misratio qz nō sō lū cū agit pnia sed vt agat dei mīa ncēria ē. Unde seq̄t i textu. Seq̄bat aut̄ iesū simō petr⁹ a lōge vt videret finē ⁊ ali⁹ discipul⁹. Discipulus aut̄ ille erat not⁹ pontifici ⁊ itroitu cū iesū i arriū pōtificis. Petrus aut̄ stabat ad hostium foris. Exiuit aut̄ discipulus ali⁹ qui erat not⁹ pō

tifici et dixit hostiarie ⁊ intro
duxit petz. Dixit ꝑ petro an
cilla hostiaris. Nunquid ⁊ tu
ex discipulis es hominis istius
Dixit ille non sum et nō no-
ui illū neqꝫ scio qđ dicis. Et
exiit foras ante atrium ⁊ sta-
tim gallus cantauit. Stabāt
autē serui et ministri ad prus-
nas quia frig⁹ erat et calefa-
ciebāt se. Erat autē cū eis pe-
trus stans et calefaciens se.
Rursus autem cū uidisset eū
alia ancilla cepit dicere circū-
stantib⁹. Et hic cū iesu nazā-
reno erat. Similit̃ qđ astabāt
dicebant petro. Vere ex illis
es: nam et galileus es: naz et
loquela tua manifestū te facit
Et iterum negauit cū iuramē-
to qđ nō noui hoīez. Et inter-
uallo facto quasi hore vnus
dicit vñ⁹ ex seruīs pontificis
cognatus eius cui abscidit pe-
trus auriculam: Nonne te vi-
di in orto cum iesu. Tunc ce-
pit anathematizare et intrare
quia non nouisset hominem.
Et statim iterū gallus cantauit.
Et cōuersus dominus re-
spexit petrum. ¶ **A**rō
ma ꝑciosissimū anīe meditan-
ti hunc respectū. Qui respo-

Sermo. XLVI.

ctus hic fm aug. videt spūal
fuisse faciens in mentē petri
venire quotiens taz negasset
dominū et verbū dñi : quo id
futurū predixit. Cui videtur
pcordare leo in smone qui in
cipit inter oīa. Resperxit dñs
petrum et inter calūpnias sa
cerdotū inter falsitates testiū
intercedentiū et cōspuentiū
iniurias pstitit illis turba
tum discipulū cōuenit oculis
quib⁹ eū pviderat esse turbā
dum: et in illū ingressa est vē
ritatis inspectio vbi erat cor
dis facienda correctio : quasi
quedā illi vox insonaret ⁊ di
ceret. Quid hēs petre. quid
in tua cōscientia recedis: Ad
me reuertere: i me cōfide: me
sequere: passionis hoc temp⁹
est: nōdum tui hora venit sup
plicij. Quid metuis quod et
ipe supabis: non te cōfundat
infirmītas quā recepi. Ego d
tuo fui trepid⁹: tu d meo esto
securus. hec ille. Secundū
aroma fuit pfectissima pñia
petri. vñd sequit in textu. Et
recordat⁹ est petrus verbi qđ
dixerat ei iesus: priusq gall⁹
cātet bis ter me negabis. Et
egress⁹ foras fleuit amare Un

leo in sermone qui incipit sa
cramentum. Felices o sancte
apostole lacrimę tue que ad
diluendam culpam negatio
nis virtutēz sacri habuere ba
ptismatis. Affuit enim dex
tra domini iesu christi que la
bentem te priusqz deicereris
exciperet et firmitatem scādī
in ipso cadendi periculo rece
pisti. Scribit at clemēs in iti
nerario suo q pet⁹ euz surge
ret in primo gallicantu ora
uit et fleuit vsqz ad horaz ma
tutinam. De ista negatiōe pe
tri et quotiens et vbi facta sit
quā videtur ibi inter euange
listas esse discordia non vo
lui hic interserere s; relinquo
studioso lectori: suffic facta es
se. Tertiū aroma fuit humi
lis christi responsio ad omīa
que sibi proposita fuerant ab
annā et patientia sua in om
ni que sibi fuerant irrogata.
Unde sequitur. Pontifex
autem: id est anna interroga
uit iesū d discipulis suis ⁊ de
doctrīna ei⁹: qz tenebāt eū vt
seductorē ⁊ falsę doctriē pđi
catorēz: de discipulis aut sua
is nihil ad eorum cōmenda
tionē dicere potuit qz relicto

De passione dñi

eo omnes fugerūt: nec eos ī
famare voluit ideo nō ad pri-
mā sed ad secūdā q̄tōnem re-
spondēs ait Ego palam locu-
tus sum mūdo ego semp do-
cul in synagogis et ī templo
quo om̄es iudei cōueniebant
et in occulto locutus sum ni-
hil. Quid me interrogas? in-
terroga eos qui audierūt qđ
locutus sum eis: ecce hi sciūt
quid dixeris ego. **I**bi
nota qđ dñs nihil fuerat locu-
tus in occulto licet multa in
parabolis multa seorsū disci-
pulis dissuerit. **Q**uā scđm
Aug. sup io. j. oīa. cr̄is. non
ita dicebat paucis vt ab eis
quibus diceret taceret. Sed
ita porius vt vsq̄q̄ predi-
caret et p paucos innotescer-
et multis. **U**n̄ Mat. x. **Q**uō
dico vobis in tenebris dicite
in lumine: et quod in aure au-
distis p̄dicare sup tecta: id ē
manifeste. Sequitur. Hec cū
dixisset vnus assistens minis-
troz dedit alapā iesu dicēs.
Sic respondes pontifici Re-
spondit iesus ei. Si male lo-
cutus sum: testimoniū p̄hibe
de malo. Si autē bene qđ me
cedis? qua responsione man-
ifestissima serui iusticiam app-

te arguit ī dampnatū hominē
percutientis.

**Sequitur nūc de se-
cunda areola. que in-
cludit spaciū t̄pis a prima vsq̄
ad terriam: ideo filius p̄di-
gus cum desiderio hant quo
compassioneq̄ intima proce-
dens in huius orti spacio ve-
nit ad secundam areolam in
qua reperit triplicem mirraz
cū suis aromatibus. Prima
mirra fuit ductio ad cayphā.
Unde sequitur Et misit eum
annas ligatū ad caypham pō-
tificem vbi om̄es sacerdotes
et scribe et seniores populi cō-
uenerāt. Om̄es enī hi ī mor-
tem iesu machiati sunt vt cū
christus ab om̄i genere iudez
orū tam sacerdotū scribarū q̄
secularium cōdemnaret sine
ābiguitate putaret morte di-
gnissimus. Circa hanc mirrā
reperit tria aromata. Primum
fuit humilis christi paritio ip-
si adiurāti. Unde sequit. Et
querabant falsum testimoniū
cōtra iesum vt eū morti trade-
rent: et non inuenerūt cū mul-
ti testes accessissent. Nouissi-
me autē venerunt duo falsi tes-
tes et dixerūt Nos audiui-**

Sermo XLVI.

eum dicentez: possum destruere templū hoc manufactum et post tridū aliud nō manufactū reedificare. Et nō erat conueniēs testimoniū illorū. qz sensu et verbis discrepabat a dicto christi: qz christus de corpis sui templo dixerat vt dicit iohes: nec dixit: ego solū sed soluetis: nō impando s; p̄dicando: soluite: id est soluet. Sequit. Tūc surgēs p̄nceps sacerdotū in mediū ait illi: Nihil respondes ad ea que isti aduersū te testificatur. Iesus aut tacebat: et nihil respondit. Et rursū p̄nceps sacerdotū ait illi: Adiuro te p̄ deū viuū vt dicas nobis si tu es christus filius dei viui. Dixit illi iesus: Tu dixisti. Verū tamen dico vobis Amodo videbitis filiū hoīs sedēte a dextris virtutis dei et venientē i nubibus celi. Ob nomis dei reuerentiā et inuocationē sic adiurātī obediuit respōdendo ita tempate vt et veritatem insinuet et hominū futuri terrore supplicij a malicia reuocare sataget. R. Est igit adiuratio inquisitio altius sciēde veritatis sub respectu supioris potestatis.

Secūdū aroma ē humilis et patientissima p̄bitio maxillarū cedētibus atq; conspuentibus in eū. Unde sequitur. Tūc princeps sacerdotū sciēdit vestimenta sua dicens blasphemauit Quid adhuc egemus testibus: ecce nūc audistis blasphemā: quid vobis videtur? At illi respondētes dixerūt: Reus ē mortis. Tūc expuerūt in faciem eius: et colaphis eū ceciderūt. Alii autē palmas i faciē eius dederunt: et ceperūt velare faciem eius dicētes: prophetiza nobis christe q̄s ē q̄ te percussit et alia multa blasphemātes in eum. Sup quo dicit crisost. i omelia. Attende q; euāgelista cū summa diligētia que videtur exprobratissima expōit nihil occultas aut decedās s; gliam existimās maximā dñatorem orbis terrarū p nobis talia sustinere. Hec at legam? p̄tinue hec nre mēti inscribam? et i his glīemur. An aug. d̄ q̄st. euā. Q̄ at dñi ē expuerūt i facie et? significauit eos q̄ p̄ntiā grē et respuunt et tāq; colaphū eū cedūt q̄ ei hōres suos p̄fero palmas i faciē et vāt q̄ p̄ficia cecati eū nō venisse affirmāt.

De passione domini.

tāq' pñtia ei' exēminātes ⁊ re
pellātes. Sz vīde q'patiēter
sine murmuratōe faciē n̄ auer
tit. An̄ esale. 30. d. Faciē me
am n̄ auerti ab icrepātibus ⁊
psuētib' i me. Tertiū arōa
est tolleratio derisōis iudoꝝ
vñ dicebāt pphetiza xpe. q's
est q' te pcussit. hoc aroma re
dolere oꝝ nob' q'le patiaz h're
dēam' i illas iurijs exēplo
ip'i iesu xpi. ¶ Seq't nūc d se
cūda mirra isti' areole q' ē xpi
ductio ⁊ pñtatio pilati. An̄
seq't. Et vt fact' est dies cōue
nerunt seniores plebis ⁊ pñ
cipes sacerdotū ⁊ scribe: ⁊ du
xerūt illū i cōsiliū suū dicētes
Si tu es christ' dic nobis. Et
ait illis: Si vobis dixero non
credetis mihi. Si aut̄ interro
gabo vos nō rñdebitis mihi
neq' dimittetis: q' sciebat eo
rū obstinatōem. Sequit': Ex
hoc at. i. p' passionē meā ⁊ re
surrectōem erit fili' hominis se
dēs a dext'is x̄tutis dī: qd̄ im
pletū est i ascēsiōe: vt dī mar.
vl. Cū q' dñs n̄ d' rpalī regno
sz mag' etno rñdit ipi calum
niari n̄ poterāt d' arrogatōne
regni iuxta intētū suū. At tñ
aliquā occasionē accipent cō
dēnatōis iuste pcludere vole

bāt ex x̄bis suis q' dñus sibi
arrogaret hōrē. An̄ seq't: Di
xerūt at om̄s: Tu q' es filius
dī. Qui dixit. Vos dicitis qz
ego sū. Nō hoc seq'bat ex ver
bis xpi: qz tñ vez erat noluit
negare sz nec affirmare: ne ca
lūnie loc' pateret. Sed rñdit
vos dicitis. Maluit enī scōz
Ved. se xpm filiū dī pbare q'
dicere. Et licet x̄bū xpi vos
dicitis qz ego sū) calūniā non
haberet fm veritatē tñ p suā
maliciā cōcluserūt. vñ seq'tur
Quid adhuc p̄sideram' testi
moniū: ipi ei' audiui' d ore
ei'. Et surgēs oīs multitudo
coꝝ vincietes ibm duxerunt
⁊ tradiderūt eū pōtio pilato p
sidi. Lira dī q' pōt' erat p̄p
um nomē: p̄lat' cognō: ip̄
ses nomē officij. vid' ibidem.
Tradiderūt at eū pōtio pila
to tanq' romanis deuoti legi
bus om̄e iudiciū p̄tati cesari
refuassēt sz expetierūt executo
rē mag' seuitie q' arbitz caus
se: vt dicit leo papa. Offere
bāt enī ibm dur' nexib' vīn
ctū colaphis ⁊ alapis frequēti
b' cefū: spurs obstitū: clamorib'
b' p̄dānatū: vt inē tot p̄iudi
cia quē oēs vellēt p̄ire nō au
deret pilat' absoluerē. Nec

Sermo XLVI.

leo. Impleta ē figura iudā. 16
d' sapiēde quē valida victū tra-
didit i man' philistior. De q'
hieron' d'r: Adest sapiē. i. xps
vincit' valida. i. a sinagoga:
vt i glo. sup mar. jps ar n' in eo
serūt i p'toriū vt n' ptam' arē
sz cōderēt pasca. Seq't h' bi-
storia d' iudā quā math. in se-
rit dicēs. Tūc vidēs iudā q'
eū tradidit q' dānat' essz: vi-
dēs sz mēt's cōsideratōne q'
dānat' essz. s. ipe mer: qz ipaz
dānatōem suā audiuit a xpo
i cena. Etā eā ppendebat ex
māgnitudie sceler' sui Et seq't
pnia duc': sz n' fructuosa: qz
sine spe venie z n' p'p' amorē
di sz p'p' enormitatē rei z dā-
natōez sui. Seq't: retulit tris-
gita argēteos pncipib' sacer-
dotū et sentozib' dicēs Pec-
caui tradēs sāguinem iustū.
Cris'. Vnde veritatē vndiqz
fulgētē. pditor d' seipso dāte
stimoniu z eoz q' dānauerūt
opilat ora. At illi dixerūt. qd
ad nos. s. d' pctō tuo: q' nō su-
mus rei i hoc: tu vider'. vnde
hilari'. p'fessio audax atqz ce-
ca ē remisse se iusti sāguinē au-
diūt: z tū extra reatum se cre-
dūt: z i vendente scel' p'stitu-
unt: nec itelligere voluerūt:

q' si peccauit iste qui tradidit
guinem iustum: multo ampli-
us peccauerunt q' emerunt et
p'ciū offerendo discipulū ad p-
ditionez puocauerūt. Iudas
itaqz videns se derisū laps' i
despatōem: z p'ectis argen-
teis i templum: vñ sz recepti
erāt: recessit: et abiēs laqō se
suspēdit. In q' sm hieron' gra-
uius q' tradendo xpm pecca-
rit. Cui' rōem affig't Hieron'. d'
ly. d. qz i traditōe xpi pecca-
uit p' ei' hūanitatē directe: sz
despando directe p' ei' dinita-
tem De q' leo papa d'r i smōe
Q' iuda ifelicior extitit: quē
pnia n' reuocauit ad dñm de
spatio traxit ad laqūz. Cur d'
bōitate ei' diffidis q' te a cor-
pis z sāguis sui cōtoe n' repu-
lit: q' tibi ad cōphendendū se-
cū turb' z armatoz cohorte ve-
niēt' pac' osculū nō negauit.
Hec leo. seq'tur. p'p'icipes sūt
sacerdotū acceptis argenteis
dixerūt Nō licet eos mittere i
carbonā. i. resuatoziū oblati-
onū: qz p'ciū sāguis ē. In q' ver-
bo vt dicit beatus hieron'. cus-
licem liquabant glutiētes ca-
melum. Si enim non licuit
precium sanguinis mittere i
gazophilaciū l' i carbonā siue

De passione dñi.

In dona dei erit ipse saguis es-
fundit. **C**onsilio itaque inito e-
meruit ex illis agrum figuli i se-
pulturam pegrinorum. Et propter
hoc vocatur ager ille achel-
demach. id est ager sanguis usque in
hodiernum dicitur: quod ex dei ordi-
natione factum est ad memoriam pro-
ditionis iude et passionis christi et
propter unum signum interpretationis iudeo-
rum. Sequitur. Tunc impletum est quod
dictum est per ieremiam prophetam
dicentem. Et acceperunt triginta
argenteos pretium appropinquatum. id est ip-
sius christi: quem appropinquauerunt a fi-
liis israel quod illud pretium fuit con-
stitutum inter iudam et sacerdo-
tes qui erant de filiis israel Et
dederunt eos in agrum figuli. id est
pro agro sicut constituit mihi do-
minus. id est constitutum mihi reuela-
uit. Sed non habet quod finem tero. hec
prophetia in ieremiam nullibi repi-
tur: sed in zacharia. c. iii. de qua vide
possit. **¶** Exiit ergo pilatus
ad eos foras et dixit eis.
Quam accusatores assertis ad-
uersus homines hunc: totum scilicet mor-
tis iudicium mihi presentatum. Erat
enim imos romanis non condemnare nisi
si cuius primam accusationem audi-
uissent atque locum defendende
habuisset. Tunc responderunt et dixe-
runt. Si non esset homo malefactor non

tradidissemus tibi eum. Malefac-
tor non qualiscumque sed publicus
cui propter evidenter malefactoris
locus defensionis non datur. Sed quo-
modo precepit. Malefactorum ne pene-
ris vivere. Ecce insatiabilem
iudeorum inuidiam. Ecce inaudi-
tam domini innocentis blasphemiam si-
cut enim hunc non quilibet morte sed
turpissima condemnari voluerunt
ita contenti non sunt dominum ut male-
factorum non quilibet morte di-
gnum sed ut sceleratissimum infor-
mare. Si quidem detestabiliores
sunt neque publici neque occulti for-
liti. Sequitur. Dixit eis pilatus.
Accipite vos eum et finem legem
vestram indicat eum. Abi lyra
si sufficit vestra examinatio sufficiat
et vestra sententia. Nam dolose id
egerunt dicentes. Si non esset homo
malefactor recte. scilicet quod nul-
la causa mortis propter eum in iudi-
cio deducere valebant. Idcirco
causa cognitorum supplicare stu-
duerunt volentes persuadere quod
eorum examinatio sufficere deberet
iudici quod. d. tate sumus iusticie
virtutis et religionis comprobati
et si congregati copiam senten-
tes scribe pharisei pontifices
nisi eum diligenter examinassemus et
dignum morte inuenissemus non tra-
didissemus eum. Sed pila-

Sermo XLVI.

tus cui nihil obstabat d maleficijs dñi imo q̄ sciebat q̄ p̄ inuidiā eū tradidisset: vt p̄t̄ q̄ si idignat⁹ dixit. Accipite eū vos rē. Tunc rñdēt ei: nob̄ nō l̄z interficere qnēq̄. Aug. sup̄ jo. Quid ē qđ loq̄t insana crudelitas an nō licz interficere qnē inefficiēdū offerebāt an nō interficiebāt qñ clama bāt crucifige. Quō nō interficis eū qnē apphēdisti: quē duxistis: quē p̄fidi tradidisti quē crucifigi poposcistis Audite qđ s̄ vos p̄p̄ba clamat. Filij hoīm dētes eoz arma et sagitte et lingua eoz gladii acut⁹. hec ang. Dicit tñ q̄ dā doctor q̄ forte nō licebat eis occidere morte crucis que erat gen⁹ mortis turpissimū qđ erat eis romana auctoritate p̄hibitiū. Et qz hoc mortis gñe volebāt occidere xpm vt d̄: sap. 2. Morte turpissima p̄dēpnem⁹ eū: iō addit i textu vt fmo iesu impleret significans q̄ morte eē moritur⁹ Si qđem sepe p̄dixerat dñs discipulis qz tradēd⁹ eēt gentib⁹ illudend⁹: si agelland⁹: crucifigend⁹: vt d̄: mat. 20. Seq̄t. Ceperūt aut̄ eū accusare dicētes. Hūc inuenim⁹ subuertēte

gentē nr̄az et p̄hbētē tribu dāri cesari z dicēte se xpm regē esse. Igit̄ in hac mirra filius p̄dig⁹ repit tria aromata. Prīmū fuit dulcis iesu p̄uīda informatio quā exhibuit pilato interrogātī. 2o sequit̄ Introiuit q̄ pilat⁹ itex i p̄torii et vocauit iesuz z dixit ei. Tu es rex iudeoz. Querebat pilat⁹ vix d̄ iure esset rex qz de facto p̄stabat xpm regē n̄ eē: p̄p̄t qđ scm̄ itūēs theo phil⁹ d̄: hoc p̄latum interrogasse in p̄temptū obieci criminis et accusatōz iudeoz sub sanādo. q. s. Tu paup̄ humilis nud⁹ cui null⁹ adiutor accusaris d̄ regno. Rñdit iesus. A te metip̄o hoc dicis an alij dixerūt de me. Rñdit pilat⁹. Nunqđ ego iude⁹ sū. q. d. ex me n̄ p̄cepi hāc opionē de te qz nō sū iude⁹ vt possum inuestigare ex libris iudaicis qđ de beat eē rex iudeoz: s̄ ad peritos legis p̄tinet. 3o subdit. Hēs tua et p̄t̄fices tui tradidēt te mihi accusantes te super hoc. Quid fecisti. q. d. v. Aides q̄ sis in aliq̄ culpabil ex quo illi q̄ sūt d̄ gente tua z tātē auctoritat̄ sic p̄t̄fices te accusāt. Si q̄ rex nō es de

De passione dñi.

q̄ accusat⁹ q̄d fecisti. Ubi etiā nota q̄ pilat⁹ d̄ p̄ma accusa-
tione nō curauit sc̄z d̄ auersio-
ne ppli ab hostiā legis moy-
si q̄z erat gētilis. Sc̄dam ac-
cusatōz nouit falsā: audierat
em̄ r̄sionē dñi de tributo ce-
saris: Jō de tertia solum fecit
mētio nē q̄d esse poterat p̄ ro-
manū īperii q̄z romani abstu-
lerāt dignitatē regiā. Sc̄dm
aroma fuit prudēs distinctio
inter regnū terrenū z eternū.
Uñ subdit. R̄ndit iesus. Re-
gnū meū nō ē d̄ hoc mūdo. q.
dī. nō q̄ro huius mūdi tpale
dñm. Sz oēs electos meo
uocō illud sp̄nere. Si ex h̄
mōdo eēt f̄gnū meū mīstri mei
utiq̄z decertarēt ut nō trade-
rer iudeis. Hūc at̄ regnū meū
nō ē d̄ hoc mūdo. Dix ē q̄
hoīes xp̄iani q̄ xp̄i dñt seq̄ ve-
stigia tm̄ ambiūt trāsitorium
dñmz cū xp̄s abnegat id q̄d
iure possidere potat cū dñi sit
terra z pleitudo ei⁹. Hūc seq̄-
tur d̄ tertio aromate q̄d ē de
x̄itate. vñ seq̄t i textu. Dixit
at̄ pilat⁹: ergo rex es tu: licet
regnū tuū sit alibi v̄l tūc de q̄
nō intromittūt se romani. rez
spōdit iesus. tu dicis q̄z rex sū
ego: et ita v̄p est z p̄seq̄nter

fm̄ lyā declarat hui⁹ regnū
p̄ditionē. Ego in hoc nat⁹ sū
sc̄z tpaliter et ad hoc veni in
mūdū p̄ carnis assūptionē: z
vt testimoniū phibēa x̄itati
docēdo z radicādo veritates
de diuinis in cordib⁹ fidelīū.
Dīs em̄ q̄ ē ex veritate p̄ma:
q̄ de⁹ ē nō solū p̄ creatōez sed
imitationē et subiectōz audit
vocē meam corde credendo z
ope obediendo: et p̄ p̄sequēs
ego in talib⁹ regno: et tale re-
gnū in nullo īpediebat īpato-
ris romani dñmz. Dicit ei pi-
lat⁹. Quid ē veritas: nō que-
rit pilatus veritatē diffinitio-
nē fm̄ ly. sed q̄ sit illa x̄itas
cui⁹ virtute et p̄cipatiōe ho-
mīes efficiunt de regno xp̄i.
Sed hui⁹ solutionē q̄stionis
nō expeetauit vel q̄z indign⁹
fuit eā audire fm̄ aug. qm̄ iu-
diciū suū in x̄itate inchoauit
sz ī veritate nō māsit Jō d̄ ve-
ritate q̄stionē facere potuit sz
r̄sum audire nō meruit: vel
fm̄ ly. Questio erat d̄ regno
sp̄rituali xp̄i d̄ quo nībil ha-
buit se intromittere: ideo dī-
misit. vel tertio fm̄ eūdem q̄z
xp̄s nō machinabat̄ p̄ra ro-
manū regnū q̄z p̄cepit ei⁹ ino-
centiā et iudeoz maliciā: idō

Sermo XLVI.

Itē extitit ad iudeos vt eius innocentia declararet: et dixit eis. Ego nulla inuenio i eo caſus mortis dignus. Iudei autē q̄ nō equitatis amore vey inuestigare ſz inuidie ſtimulo iuſſu dānare ſatagūt inualeſcebāt vocib⁹: vñ ſequit. **A**t illi inualeſcebāt dicētes. **M**ō mouit pplm docēs p vniuerſā iudeā incipēs a galilea vſq; huc q. d. ſm theo. puer tit pplm nec i vna ptē tñ ſz i parte galilee i cepit r̄ hucusq; puenit tranſiēs p iudeā. h̄ pōnit lyra rōem quā hic obmitto. Sequit. nūc de mirra terra illius areole. q̄ ē ductio ad herodē quā fili⁹ pdig⁹ rexit et circa eā tria aromata. vñ ſequit. pilat⁹ aut audies galileā interrogauit ſi hō galileus eſſet: et vt cognouit q̄ d herodis ptate eſſet remiſit eū ad herodē q̄ et ip̄e hieroſolimis erat illis dieb⁹: ppter ſolēnitatē paſcale qz iude⁹ natus erat: vt dicit ioseph⁹. hoc aut egit pilat⁹ ſm bedā ne cōtra eū quē in fontē cognouit ſniam dare cogeret: vel ſm ly. hoc egit vt herodi deferret ſequens in hoc legē roma norū q̄ ſm theo. iubeat quē

libet a p̄ncipe ſue diſciōis cōdemnari. Sed ſm bedā diuina puidētia factū eſt ne aliq̄ iudeis excuſatio maneret q̄ſi nō ip̄i ſed romaui xpm crucifixiſſent. Sed nunc que ſint huius mirre aromata videamus. Eſt igit primū aroma vñctis ieſu corā herode cauta taciturnitas: ne humani generis ſalus quouis mō impeditur. vñde ſequit. Herodes aut viſo ieſu gaudi⁹ ē valde: erat em̄ cupiēs ex multo tpe videre eū et ab eo ſaliq; ſignū fieri. Interrogabat aut eum multis ſermōib⁹ et ip̄e nihil ei reſpondit. Dicit em̄ theo. qz interrogabat eū quaſi deriſorie ſe habens ad ip̄m et ei ſubſannans neq; reputabat eum ſaluatorem ſed incaſtatozem ſm gloſam. **S**ecundum aroma fuit diuinitatis eius potentie ſuſpenſio noluit em̄ herodi petenti aliq; ſignū oſtēdere qz ſm ieronimū. Herodes id petiuit nō tanq̄ ab eo aliquid vtilitatis vellet habere ſcilz ſalutis ſed patiens nouorum cupiditū: credebat enim videre quēdā extraneū hominē de quo audierat qz ſapiēs r̄ mirific⁹ eēt

De passione dñi.

hec ille. Tertiū aroma fuit i-
dicibilis xpi hūilitas quā ex-
hibuit in tā inanisimīs spre-
tionib⁹ herodis et suoz. An
seqt. Stabāt aut pñcipes sa-
cerdotū et scribe pñtater accu-
santes eū. Spreuit at illū he-
rodes cū exercitu suo ⁊ illū sit
indutū veste alba: vt vicz ta-
li signo ab oib⁹ fatu⁹ reputa-
ret. Erat ei vestis ludicra q̄ fa-
tul ab alijs hoīb⁹ discernūt.
Tñ fm amb. sup lucā. Nou-
ociosū erat q̄ veste alba indu-
itur ab herode imaculate tri-
buēs indicia passiōis q̄ ag-
nus dei sine macula cū gloria
pctā mūdi i se suscipet. Seq-
tur. Et remisit ad pilatū: et fa-
cti sunt amici herodes ⁊ pila-
tus in illa die. Mā antea inis-
mici erāt adinice. Men q̄ fa-
cile pcedāt i occisiōe xpi q̄s
virt⁹ nulla: nulla iusticia po-
terat federar e. Qd sed⁹ vsq̄
hodie custodiūt tyrāni i ino-
centū psecutiōe. In q̄ dñ Be-
da sup lu. **¶** Tertia areo-
la quā fili⁹ pdig⁹ in hoc orto
intrauit exēdit se ab hora ter-
tia vsq̄ ad horā sextam In q̄
stex repit triplicē mirrā cuz
suis aromatib⁹. i. triplicē pñ-
cipalē cruciatū cū suis doctri-

nis et informatiōib⁹ q̄s anīa
deuota trahere p̄t in exēpluz
Prima mirra est dira flagel-
latio coronatio. ⁊c. An seqt
in textu. Pilat⁹ aut pñocat⁹
pñcipib⁹ sacerdotū et mīgrati-
bus et plebe dixit ad illos.
Obtulistis mihi hoīez hunc
quasi subuertentē pplm: ⁊ ec-
ce corā vob⁹ iterrogās nullā
cām iueni q̄ in homīe isto ex
his q̄b⁹ eū accusastis: sz neq̄
herodes. Mā remisit vos ad il-
lū et ecce nihil dignū morte
actū ē ei. An beda. Audi ius-
dee audi crudelis pagāe: pila-
t⁹ ipe fatec neq̄ se neq̄ hero-
rodē dignū qd morte in xpo
repisse sz tñ i illudēdo vl ocs-
cidēdo inorū aliene crudeli-
tatē obtēperasse clamoribus.
Et amb. hic iesū pilat⁹ absol-
uit: sz absoluit iudicio: cruci-
fixit ministerio. hec ille. Cir-
ca hāc igit mirrā repit filius
pdig⁹ tria aromata. Prīmū
fuit falsa electio iudeoz inter
bonū et malū. An vt pilatus
efficaci⁹ xpm quē sic inocētē
dixit libare possz eoz p̄uetu-
dinē allegauit di. An se quē
fm jo. Est at p̄uetudo vt vñ
dimittaz vob⁹ pasca: nec ē ei
hēbat fm lu. ⁊ fm mat. Com

Sermo. XLVI.

suevit p̄ses dimittere p̄ diē fe
rū vñū victū quēcumq; volu
isset. mar. d̄r quē petisset. Se
quit. Quē vultis dimittā vo
bis barrabā an iesū q̄ d̄r x̄ps:
Sciebat eī q̄ pp̄ iuidiā tra
didisset eū sūmī sacerdotes.
Hēbāt at̄ tūc vinctū īsignē. s.
ī malicia diuulgatū q̄ diceba
tur barrabas. Erat at̄ barra
bas latro q̄ pp̄ seditōz quon
dā factā ī ciuitate ⁊ hoīcidū
missus ē ī carcerē. Ubi nota
q̄ pilat⁹ habuit p̄les p̄ tūc
victos etiā latrōes quoz duo
cū x̄po crucifixi sūt. S̄z barra
bā p̄ cetis oderāt iudei qui et
public⁹ latro et sedicios⁹ fue
rat: Jō hūc sub disūctōe cū te
su p̄posuerat putās eos nullo
pacto barrabaz petituos: vt
v̄ sic dñs liberaret: s̄ q̄ iero.
d̄r. Volēs pilatus satisficere
pp̄lo dat optiōz eligēdi q̄uis
nō dubitat x̄pm eē eligēduz
sciēs ip̄m p̄ iuidiā traditum.
hec ille. Ip̄i x̄o obstiāto cor
de ī malicia p̄durātes nimio
odio p̄ x̄pm seuiētes ne ip̄e li
beraret p̄legerūt ac petierūt
hoīem pestifex dimitti. Anō
seq̄t. Principes at̄ sacerdotuz
et seniores pp̄li p̄suaserūt po
pulis vt peterēt barrabā: ies

sunt x̄o p̄derēt. Tūc d̄r jōh.
Clamauerūt rursus oēs dicē
tes. Nō hunc sed dimitte sed
barrabā. Tu. tolle hunc et di
mitte nob̄ barrabā. Ex his p̄
pendat aīa deuota q̄sta mali
cia sit ī eo in q̄ regnat iuidiaz
cecitas qd̄ em̄ ē dicere dimit
te barrabā et crucifige iesum
nisi dimitte hoīm interfecto
rē ⁊ occide mortē liberatorē:
occide vitā et mitte mortem.
Et qd̄ s̄lij hui⁹ mūdi aliis eli
gūt nisi mortē sp̄nētes vitā
Tūc pilat⁹ ait illis. Quid q̄
vultis vt faciā regi iudeoz:
⁊ s̄ iesū q̄ d̄r x̄ps. Et illi clama
bāt. Crucifige eū. Scdm̄ aro
ma qd̄ aīa deuota carpe debz
x̄pi ē p̄nie p̄ pctis forma. Mā
multa sūt flagella pctōris: q̄a
multa sūt pctā. Inficit eī pec
catū hoīez tā in sup̄iori q̄ ī in
feriori pte aīe: iō x̄ps flagella
tus ⁊ coronat⁹ ondit nob̄ pe
nitētie modū. Jō sequit. Di
xit aut̄ pilatus. Quid mali fe
cit. Corripit ergo eū ⁊ dimit
tā: corripit. s. flagellādo vt si
qua in v̄ris ceremonialibus
cōmisit vel in aliquo deliq̄t
p̄ ip̄is correptus emendat.
Et sic emendatū dimittam a
morte liberū. vel sic fm̄ ly. su

De passione dñi.

per jo. Vidit p̃llat⁹ ex clamo-
re iudeoz q̃ n̄lōmō poterat
dimittere iesū oīo libez cū pa-
ce ip̃oz: et ex alēa p̃te durum
erat sibi inocētē crucifigere.
Itō ad satisfaciēdū eis fecit eū
flagellari: qz n̄fale est vt ira
quiescat vindicata. Tūc app̃-
hēdit pilat⁹ iesū ⁊ flagellauit
nō p̃ seip̃m imēdiate s̃ p̃ mi-
nistros suos fm̄ lu. Et mili-
tes seꝝ p̃fidis pilati p̃sensu v̄l
iussu satiscipietes iesū i p̃torziū
p̃gregauerūt ad eū vniuersaz
cohortē vt magis illi illude-
rēt i loco patēti ⁊ corā mltitu-
dine: et induit euz purpura.
mat. clamidē coccineā circū-
dedit ei: ⁊ t̃idē. Et plectēs
tes coronā de spinis ip̃osue-
rit capiti ei⁹: et arūdinē obo-
bāt i dextera ei⁹. Tertiu aro-
ma ē dulcis iesu indicibil lō-
ganitas quā exhibuit in hoc
q̃l̃p̃m adorātes ⁊ i eū p̃spue-
tes n̄ solū sue hūanitati verū
sue dīnitati irrogabāt. An se
quis. Et genuflexo añ eū illu-
debāt ei dicētes. Ave rex iu-
deoz: et dabāt ei alapas et p̃-
cutiebāt caput eius q. d. fm̄
bedā. rex em̄ eē voluisti s̃ nō
potuisti. Et dabāt ei alapas
¶ De quib⁹ omib⁹ dicit

anshel. Quis ē h̄ q̃ ingredit̃
hīs imagineꝝ quasi regis: et
nihilomin⁹ fuit despectissimū
p̃fusione replet⁹ ē: coronatus
incedit: s̃ ip̃a ei⁹ corona cru-
ciar⁹ est illi et mille p̃icturis
sp̃cosū e⁹ caput diuulnerauit
Regali purpura induit s̃ po-
ti⁹ i ea despiciē q̃ honorat.
scep̃trū i manu gestat s̃ eo ip̃-
so venerādū caput ei⁹ serif.
Adorāt corā illo et regē p̃cla-
māt ⁊ p̃tinuo ad p̃spuendū
amabiles genas subsiliunt:
maxillas palmis percutiūt ⁊
honorabile collū e⁹ exhono-
rāt. Heu vñ tāta feralis imā-
nitas i cordib⁹ militū pestioꝝ
sibi locū v̄dicare potuit: i tā
inocentē piū patiēte dñm: in
nullo oblatrātē. Sequē nunc
videre de sc̃da mirra euz suis
aromatib⁹. An seq̃t. Exiuit
itēz pilat⁹ foras et dixit eis.
Ecce adduco vob eū foras vt
cognoscatis qz i eo nullā cāz
inuenio: ⁊ tñ sine causa i cōpla-
cētā v̄r i g̃niter corripui: qua
etiā dura castigatiōe ad oculū
visā vob pi⁹ debito satisfactū
cognoscite: et sāguis ei⁹ sitiz
iustā t̃pate. Primum aroma
deuote aīe ē passionis xpi et
oīm liuriaz xpi dīligēs p̃medi

Sermo. XLVI.

tatio cū cordis cōpassiōe qđ
aroma doctrine inuit in hoc
verbo qđ sequit. **E**riit ġ ier⁹
portās spineā coronā ⁊ pur-
pureā vestem. Et dixit scz pi-
latus eis. **E**cce homo scz deū
tuum creatorē: redemptores
hoiēm p te hec patientē. S3
cum vidissent eum pontifices
et ministri non oculis pietatē
sed crudelitatis clamabāt di-
cētes. **C**rucifige crucifige eū.
Dixit eis pilat⁹ accipite vos
eum et crucifigite eum. **H**oc
aut pilatus indignāter et de-
risorie dixit. q. d. Si habere-
tis prātem dare mortis inlaz
cito et sine cā faceretis. Sed
ego hoc agere nolo. **I**ō seqt.
Ego em nō inuenio in eo cau-
sam scz ad dandā talē senten-
tiā. **N**ūc sequitur aroma fm
qđ est legis et pphetie i xpo
impletio. **A**nde sequit. **R**e-
sponderunt ei iudei: leges ha-
bem⁹ et fm legē debet mori
qz filium dei fecit. **S**cd az no-
strā acceptionē illoz verborū
Exigebat lex verus ⁊c. vt sic
xps pateret vt ipleret figure
et pphetie: iō dicūt legē ha-
bems et fm legē dz mori: licz
iudeoz itentio n̄ versaret cir-
ca hanc ipletioz sz legē ppo-

nebant quā leui. 24. hēbant
de blasphemis de qua iesum
inculpabāt p eo q se dixit fi-
liū dei esse. **A**tti vep ē qđ ig-
nari dicebant. **S**cđm legem
essē tā nature q̄ scripse ac grē
optebat xpm pati. vñ dñs ad
discipulos vt in pma areola
dictū est cū petrus eximeret
gladiū vt eū ab inimicis defē-
deret rñdit ies⁹: nō putas qz
possum rogare prēm meū et
exhiberes mihi plus q̄ duode-
cim legiones angeloz. **Q**uō-
ergo i plebunt scripture: imo
et figure. **N**az ei⁹ passio fuit
figurata: pphetata: ac i nouo
testamēto psumata. **T**ertius
aromata ē pilatū interrogatō
et xpi vltima rñsio. **A**n seqt
jo. 19. **C**ū audisset pilat⁹ hūc
sermonē magis timuit. vbi ly-
ra et aug⁹. **N**on ppter leges
iudeozum quā non obsequabat
sed ne verum esset qz iesus s-
bi oblatu⁹ esset fili⁹ sic dei ⁊ et
factum enorme fecisset ipsuz
flagellādo: pri⁹ timuit ipsuz
occidere innocentē: nūc magis
timet occidere dī virtutem.
et ideo vt de hoc certius in-
quireret ingressus est iterum
in pretorium: et dicit ad iesū.
An es tu: p hoc volens scire

De passione dñi

an eēt de⁹ ex origine dīna fm
xītatē vl hō ex terrēa. Jhs āt
rñsū n̄ dedit ei vllū: tū qz pila
tus erat hō gētil' z idolatra z
gnatōz ī dīnis ipī⁹ filij cape
n̄ potat: nec īcredulo explicā
da erat: tū qz passiōē suā im
pedire volebat. Et cū ei sic n̄
rīderet dicit ei pilat⁹. Mihi
nō loqris. Ubi postill. Mira
bat de ei⁹ taciturnitate cū es
set ī pñcto libatōis sue vl cō
dēnatōis. iō seqtur: Hec qz
ptātē habeo crucifigere te: et
ptātē hēo dimittere te. q. d.
mihi saltē deberes rīdere. ī
hoc āt xbo seipm pdenat pil
lar⁹. Si ei totū ī eo positū est
crucifigere z dimittere cur n̄
absoluit ī q cām mortis nullā
īnuenit. Et qz sic glīat d ptā
te iō rīdūt ief⁹: Hō hres ī me
ptātē nisi tibi data eēt desup
Et ex hoc arguit ei⁹ pctm fm
Hico. 6 li. qz nō accepat po
testatē a dō pdenādi innocen
tes sz mag⁹ liberādi eos. Et
tū ondit pctm iude z iudeoz
mag⁹ eē pctō pilati. qz iste cu
piditate scz iudas z iudī īnuī
dia fuerūt ducti: sz pilat⁹ solū
timore hūano. Ideo sōdit pp
terea qz me tibi tradidit mai⁹
pctm bz. Seqt. Et exinde qz

rebat pilat⁹ dimittere eū. Ex
inde fm aug. non vīcz ex hoc
tm tpe. nā prius qrebat eū. vl
mitteret sz exinde. i. ex hac cā
ne scz haber z pctm occidēdo
innocētē. viderat nāqz pilat⁹
tāqz hō astut⁹ qz xps rōnabl⁹
eū d pctō vicerat si eū innocē
tē pdenaret: z ideo qrebat oc
casiōē dimitte di eū. Qd au
diētes iudī secundo ptra xpm
clamabāt: Si hūc dimittis n̄
es amic⁹ cesari. oīs enī q se re
gē facit p̄dicat cesari. Et pi
lat⁹ q pus timebat pctm mul
tomag⁹ nūc timet offēsa cesar
is. Uñ seqt. Pilat⁹ cū hos
fmōes audisset adduxit iesuz
foras z sedit p tribunalī. i. ī
loco sedis iudiciarie ī loco q
bz licostratos. i. lapidū struc
tura: a licos qd ē lapis z stra
tos. i. paupmētū: z ē grecum.
Sz hebraice gabbata. i. coll
sublimitas. fuit enī locus ille
sublimis varie lapide strat⁹.
Erat āt pascue. i. ppario ho
ra qsi sexta. Mar. ait hora. 3.
et crucifixerūt eū. Hoc aug⁹.
sic p̄cordat sup io. i. hora ter
tia crucifx⁹ ē dñs linguis iu
deoz: sz hora sexta manibus
militū: vt intelligam⁹ horam
tertiā iā fuisse transactā z alt

Sermo. XLVI.

qd de sexta incepisse postill.
dicit qd erat i medio: s; medi
us picipat cu vtrozq; extreor
pilat? itez nitebat iesu libe
rare. An ait jo. 19. Ecce rex
vester qd fmi ly. Miru est qd
huc hoiem abiecti et flagel
lati dicitis velle sibi vsurpa
re regnu iudeor: cu talis ap
pareat qd regnu nec inuadere
nec cape possit. Illi aut cla
mabāt tolle huc et crucifige eu
Respondit pilat? Regē vrm cru
cifigā. q. di. Ex qd eu regnare
formidat: et ia d hoc fuit fa
ma magna erit vobis cofusio
si morte moriat tam abiecta.
S; illi rñderūt. Nō habemus
regē nisi cesarē. Sedēti aut il
lo p tribunali misit ad illum
vroz ei? dicēs: Nihil tibi et iu
sto illi: multa enī passa sum ho
die p visu ppē eu. Abi bern i
fmoē d pascā dicit qd erat in
stigata a diabolo qui nitebat
mortē christi ipedire. Nā vlt
postill? qd diabol? ppēdit per
aliq; signa qd ipe eēt xps: et p
pns p ei? mortē spoliaret in
fern?. Hoc at ppēdit p ei? pa
tiētā et p septuraz impletōz
et forte p exultatōz pīm i lin
bo exultā. Nec de tertio aro
mate dicta sint i q mltē bone

doctrīe informatōesq; dulces
cōprehēdūtur. Nā cū ei? diut
nitatē attēdim? timore reue
rētiali pcutimur et d ei? indis
cibili charitate miramur qd il
le q fili? dī ē tāta p nob pati
voluit: Ido dicit: cū pilat? au
disset eū eē filiū dī mag? timu
it. **¶** Scdm debem? pside
rare qd oīs ptās a dō ē: qz dī
cit: nō haberes i me rē. Nec
tū ē vntia fmi bonaū. super
mgrm in. 2. di. vi. qd ptās du
pliciē pōt psiderari. pōio vt ē
x? qd qd psideat: et hoc a dō ē
Scdō dō mō perueniendi ad
hoc: tūc si qd bñ p iusticiā pfi
det hoc itez a dō ē. Si at qd
p violētiā obtinet ptatē tunc
ptās pōt cōpari ad psideētē tūc
solū pmissiue ē a dō qz ē iniu
sta. Huc pōt cōparari ad meri
tū subditoz tūc ē itez iusta qz
bōis ad meritiā mal? ad puni
tiōnē. Nec ille. **¶** Tertio consi
derem? qntū sit malū timor i
ordiat? et ipm fugiam?. Nūc
seq? videre d tertia mirra h?
areole q est pilati sētentiā cō
christi exultō: cruc? baiulatō:
ac ei? affixio. An seqtur: Ali
dēs aut pilat? qd nihil pficea
ret s; mag? tumult? fieret po
puli scz clamātis ad xpm p se

De passione dñi.

ductōez sacerdotū se volēs a
pctō exonerare vñ magi iustū
se corā pplo ostēdere vt totum
pcti pōd⁹ ⁊ penā i iudōs trās
ferret accepta aq̄ lauit man⁹
suas corā pplo dicēs Innocēs
ego sū a sāguīe iusti h⁹ : vos
videbitis. Sz illi vt crudelissi
mi si solum i se sz etiā i filios
clamāt. Sāguis ei⁹ sup nos
⁊ sup filios nrōs : q̄ vtiq; pe
na vñq; hodie sup eos manet
eo q̄ vbiq; sint sp̄eti ab hoī
bus. vñ seq̄t⁹ philat⁹ at volēs
pplo satisfacere : c⁹ fauore ca
rere noluit : timēsq; ne accusa
ret apd cesarē : adiudicauit si
eri petitiōz eorū : ⁊ dimisit illis
barrabā : iħm x̄o tradidit vo
lūtati eorū flagall⁹ cessit cruci
figeret. Tunc milites p̄sidis
suscipiētes iħm exuerūt eum
purpura : ⁊ induerūt illū vesti
tis suis vt sic ad mortē ducē
dus ab oīb⁹ nosceret ex pp̄is
vestimētis q̄ iā ex facie mltipli
cis deformate aspēū nosci nō
potat. Erat ei ei neq; spes ne
q; decor ⁊ q̄si abscondit⁹ vult⁹
ei⁹. esa. liij. et eduxerūt eū : et
baiulātes sibi crucē exiuit in
eū q̄ dī caruarie locū hebraic⁹
ce golgata. Et cū duceret eū
apphēderūt hoīez q̄ndā cyze

neū venientes d villa noīe si
monem p̄rem alexādrī ⁊ russi.
hūc angariauerūt vt tolleret
crucē ei⁹. Et ip̄osuerūt illi cru
cez portare p⁹ iħm. Duplici
hoc itelligi p̄t : vt ly p⁹ dicat
posteritatez tp̄is ira q̄ p⁹ por
tauerit crucem suā iħs q̄ diu
potat : p⁹ impositū est simoni.
Et ita sērit beda sup marcū.
Allo mō vt ly p⁹ dicat poste
ritatez loci vñ positiōis ira q̄
x̄ps vñā p̄ez anteriorē : simō
posteriorēz ptauit. Et hūc in
tellectū videt inuere x̄bū luce
d. ip̄osuerūt sibi crucē portat
p⁹ iħm q̄ primū igitur aroma
hūius tertie mirre est crucis
baiulatio ⁊ latronū associatio
Vnde dicit⁹ : Ducebātur autē
et alij duo neq; cū eo vt cruci
figerentur. In qua mirra des
bet hō cōcipe deuotionē. Vi
cit enī christ⁹ Math. xvj. Si
q̄s vult venire post me abne
get semetip̄m et tollat crucēz
suā et sequat me. **De**
bet enī sp̄s rōnalis p̄ veram
abnegatiōem sui se cōformare
christo : ⁊ crucēz in patientia
portare : q̄d tamē sine latro
nibus duobus sez mun do et
carne. De p̄mo dicit apls ad
galatb. vl. mihi mūdus crucē

Sermo. XLVI.

Natus est et ego mūdo. De se-
cūdo dicē ibid. .c.v. Qui chri-
sti sūt carnē suā crucifixerunt
cū vitijs et cōcupiscētijs. De-
bet enī vnicuiq; crucē suā im-
ponere. Crux qua crucifigit
in nobis mūdo paup̄tas spi-
ritus est. Crux autē qua cruci-
figitur caro n̄ra p̄niā ē. Seq̄t
in textu: Seq̄bat autē eū tur-
ba multa populi et mulieruz
q̄ plāgebāt et lamētābātur eū
Cōuersus autē ihs dixit: Filie
hierlm nolite flere super me:
sed sup vosp̄s flete et super
filios vestros. **Q**uē ecce veni-
ent dies in q̄bus dicet beate
steriles et ventres q̄ nō genu-
erūt et vbera q̄ nō lactauerūt
Tūc incipient montib⁹ dice-
re. Cadite sup nos: et collib⁹
operite nos. **Q**uē si in viridi li-
gno hec faciūt: in arido qd fi-
et. **H**oc est secūdu aroma qd
est magne deuotionis et infor-
matōnis. **M**ā q̄ mulieribus
tā cōpassiue flentibus christ⁹
dixit Nolite flere sup me. et c.
qd alijs ostendere voluit fm
leōz papā nisi q̄ n̄ voluit istū
planctū q̄ sexus infirmior pro
his q̄ morti addicūtur solent
ad fletū moueri: i suo tā glo-
rioso triūpho eē: q̄ nō decet

luct⁹ triūphū nec lamēta vi-
ctoriā. **I**h̄o nō inq̄t o filie ierl̄
dolere i me debetis s; p vob
plāgite et p filijs v̄ris nō de
saluatōe credētū s; d imple-
tate punitiōnē. Ego crucē vos
lens patior: et mortē i me quā
sū pemptur⁹ admitto: nolite
 flere p mōi redemptōe mori-
entem: quē i maiestate patris
videbitis v̄dicātē. hec ille.
S; vosp̄s pot⁹ vestrāq; p-
gentē flete: et ne mee p cruci-
flictione cum perfidis eterna
morte dammemini dignis la-
chrimarū sōtib⁹ abluite: qz
ecce veniēt dies. et c. **B**eda.
Dies sc; venture vltōis quā
timere debent om̄es q̄ in isto
mōdo delectatōes querūt cor-
pis: qz si viride lignū q̄ chris-
tus est optebat pati: et sic in
suū p̄puz regnū intrare: qd i
aridis pctōrib⁹ fiet: oportet
enī p multas tribulatōes in-
trare i celū. actū. .c. 14. **S**e-
quit text⁹. Et postq̄ venerūt
in locū q̄ dicūt caluarie dede-
rūt ei vinū bibere cū felle mix-
tū. et cū gustass; noluit bibere.
Et crucifixerūt eū et latrōes: v-
nū a dext̄s et aliū a sinistr̄s me-
diū at ihs Et impleta ē sc̄pta q̄
dicit: et cū ihs reputat⁹ ē **D**icē at

De passione dñi

marcus q̄ erat tertia hora .
Iohannes dicit q̄ erat hora
sexta: cōcordātia sup̄ exposita
ē. ideo vsq; huc totū inter
seruū tertię areole. Hoc ē igit̄
tertiū aroma in q̄ aīa deuota
inuenit mirā deuotōnis re
dolētiaz. Nā breuissime euā
geliste dñi crucifixionē desc̄p
serūt tanq̄ fīdī plātatores tes
timoniū cōtenti sūt reddere
veritati. Sz nos credētes de
uotissimo corde et lacrimarū
fōte exuberantes intelligam⁹
quātas p̄fusions et penas in
crucis patē afflictōne. primo
enī vestibus suis spoliatur et
penitus nudatur. An ambro
sius sup̄ lucam ait. Uictus ē
adam q̄ vestimēta sua q̄siuit
Uicit christus qui vestimen
ta deposuit: et talis ascendit
quales nos (auctore dō) na
tura formauit qualis hō ī pa
radiso p̄mīt⁹ habitauit: talis
ī paradiso hō secundus intra
uit. Nec ambro. Docet etiaz
nos hic q̄ nude t̄palibus (a
beatitudine impeditiuis) am
bulare debem⁹: et nudū chrī
stū nudī seq̄ fm̄ Hiero. Sed
penalē q̄rularis fore hāc nu
ditatē: recole cui⁹ penalitatis
et afflictōis fuerit chrīsti exul

tio dñi vestē carni sanctissime
primā: et vulnerib⁹ flagello
rū iam impactā et totā inherē
tē violēter et festine tanq̄ ad
mortē ip̄sus p̄perantes abru
perēt: et oīa vulnera innouas
rent. Vere maxima hec affli
ctio erat dulci iesu. Deinde
recole mente deuota quomō
cruci manib⁹ et pedib⁹ ē affi
xus: et in ip̄a cruce dirissime
extēsus An̄ p̄s. xxi. Foderūt
man⁹ meas et pedes meos: dī
numerauerūt om̄ia ossa mea.
Abi fm̄ aug. ad Iram descri
bit̄ extēsis corpis chrīsti ī cru
ce q̄ rigida extēsis tenerrimī
et vulnerati corpis ip̄i⁹ dolo
rosissima fuit. Nec oīa aīa de
uota intime p̄pēdēs studeat
post t̄palū denudatōem pe
des suorū affectuū ī cruce chrī
sti figere: manū dexterā p̄ ex
ercitiū arduorū opm̄: ac sinis
tram p̄ tribulationū p̄fessio
nē se ei conformare. Insup̄ p̄
deuotā p̄tēplātōem caput mē
tis in eterna erigere: vt dicē
cū ap̄lo valeat: christo p̄fixus
sum cruci. ad Gal. 2.

Sequit̄ quarta areo la de hora sexta.

Igit̄ cū fili⁹ p̄dig⁹ vltima ī hos

Sermo XLVI.

amenissimo orto pcessisset ve
nit ad quartā areolam: que se
exēdit ab hora sexta vsq; ad
horā ix. i q̄ itez triplicē cū su
is aromatis repit mirraz.

Prima est crucis eleuatio.

Crucifixione enī facta ⁊ i cru
ce iacenti i terra: crux illa eri
gitur vt dō ab omnibus in
cruce vidēdus nō sine clamo
re multo et derisione eleuat:
atq; in rupē p pede crucis re
cipiēdo cauata: itaz in mite cū
impetu deponit: vt omīa vi
scera expansi in cruce dñi tre
merēt: ac manū et pedū vul
nera clauoz grossitudine p
obstructa sint laxata ⁊ ampli
ata: coopante ad hoc perfecti
corpis pōdere. Unde erupit
fons paradisi: fons sanguinis
christi de loco voluptatis: de
corpe scz christi p quatuor p
tes diuisus manū ac pedum
fossuras et copiosissime afflu
ens irrigauit vniuersam ter
ram omniū peccata abluēde.
Hinc canitur in hymno: cla
uis mite corp' pforat: sāguis
vnda pfluit: terra pōr' astra
mūdus quo lauātur flumine.
Circā hāc mirrā tria si dilige
ter conspicias aromata inueni
es quoz redolētia menti de

notio excitatur. **B.** Pri
mum aroma est ei' eleuatio d
terra in altū. Putamus casu
hoc actū aut soluz ex inuidia
iudeozum vtiq; ex inuidia ip
soz: sz nō sine dīna pordina
tione: nec a misterio vacat.

Hic est enī arc' de quo gen. 8
dicitur: Pōnā arcū meū i nu
bibus celi et erit signū federis
inter me et terram. Voluit ei
christus exaltatus i cruce mo
ri ppter quatuor ratiōes q̄s
ponit jo. an. de sū. tri. i cle. i
glo. Crucis. Prima vt in illa
pendens in aere se inter deū
et hominē mediatorē ostēderet.
Secūda vt damna q̄ ob
uenerant per lignum vetituz
primis parentibus per lignū
crucis restauraret. Et sicut fru
ctus quo p̄uaticatio facta fue
rat pendeat infra celū ⁊ ter
ram Sic huius ligni fructus
quo sanaremur pendere volu
it inter celum et terram. Ter
tia: vt diabolū qui in ligno
vincebat in ligno vinceretur
vt grego. in prefatione t̄agit
Quart: vt euidenter osten
deret pro quibus patiebatur
scz pro superis angelozum ru
inis replendis: pro iustis: de
limbo educendis: pro amicis

De passione domini.

colligendis et adiunadis: p
inimicis recōciliandis: p
mum designatur p brachium
superius crucis. Secundum
p inferius. Tertium p dexte
rū. Quartum p sinistrū. Hec
ille. ¶ Secundū aroma ē xpi
in cruce brachiorum extensio
qua omnes ad se veniētes ostē
debat se velle amicitia am
plecti. Unde Math. xj. Ve
nite ad me omnes qui laborat
et onerati estis et ego reficiāz
vos. His brachijs vmbra fa
cit anime deuote sub qua libe
ter sedet et quiescit: fm illud
canti. 2. Sub vmbra ei⁹ quez
desiderabam sedi: et fructus
eius dulcis gutturi meo. Ter
tium aroma est eius fletus in
cruce cum clamore valido fm
q^o dicitur ad hebreos. v. q^o in
diebus carnis sue preces sup
plicationesq^{ue} ad eum qui pos
sit illum saluum facere. a mor
te cū clamore valido ⁊ lachri
mis offerens exauditus est p
sua reuerentia. Voluit enim
christ⁹ exaltari in cruce vt ab
omnibus videretur: in cruce
clamare vt ab omnibus audi
retur. Clamori lachrimas ad
dere: vt ei omnes compaterē
tur. ¶ Sequitur secunda mir

ra illius sette areole que est
cōpassio quā habuit cū gene
re humano. Sz cui⁹ doloris
⁊ amaritudinis hec mirra fu
erit, satis ostēsu ē dñica judi
ca ⁊ p totā septimanā. Sz ei⁹
aromata requiramus. p^o a
mū aroma fuit verbū p^o mūz
quod in cruce p^o tulit. d. Pa
ter dimitte illis: nō scūt enim
qd faciūt. O verbum mire re
missiōis: verbū ois inuidie ac
rancoris n^ori sanatiuū. Misit
inquit ppheta verbū suūz
et sanauit eos. Emisit christ⁹
verbū illud: dimitte illis. ⁊c.
et quātuz in se est sanare vult
oem inuidiā n^ori. Q^o dūl
cissimū circa hāc mirram aro
ma illud ē. Solent enī patie
tes inde amplius lamentari.
vñ plus acerbiusue dolēt. ita
p^o mū patietis dñi verbū in
tensior animi ei⁹ tristitia edis
cit atq^{ue} dolor. Hinc enī ma
gis patit⁹, p cuius oblatōe p^o
mū deprecatur. Hōuit qñtū pa
ternā maiestātē offendūt pec
cata impior^{um}: q^o diuina offēsa.
qm sibi plus q^o cunctis disp^oli
cuit. ideo omnibus corpalib⁹
penis plus afflixit. ¶ S
Et quis p omnib⁹ peccis ni
mis voluit: maxime tñ p ma

Sermo. XLVI.

rimis. Maximū aut peccatū
fuit crucifixio filij dei. Nam si
cut vult beatus anselm^{us} in
li. cur dā hō. c. 14. Minima
illeſio illius pſone peior fuit
q̄ peccatū omnīū hominū sit
malū. Et iterū: ad violentam
ereptōem vite corporalis hoīs
christi nulla immēſitas vel mē-
tutudo peccatorū extra pſonā
dei cōpari p̄t. Minimum itaq̄
de peccato ſuorū crucifixorū:
tristabatur eo q̄ per hoc gra-
uiſſime maiestas dei offende-
batur. Et q̄ peccata nō poſſūt
deleri niſi p̄ deū remittentē
culpam ſine offeſſa: Jō orat
vt ceſſet diuina offeſſa p̄ re-
miſſionē peccatorū dicēs Pa-
ter dimitte illis: &c. Nec fru-
ſtra orauit: qm̄ que orauit effi-
caciter ipetrauit: ſicut ait leo
in ſermone. Ex huius ratiois
potentia fuit vt predicatō pe-
tri apoſtoli (ex his qui dixe-
runt Sanguis eius ſup nos
& ſup ſi. nō.) multorū ad peni-
tentia corda puerteret: & vna
die baptizarēt fere tria milia
iudeorū: Fieretq̄ omnīū cor
vnu et anima vna. Vere dul-
ciſſimū aroma. Ipſi eū denu-
dauerūt: et p̄ veſtimentis ſor-
tem miſerunt. Dicit enī Jo-

hannes q̄ milites cum cruci-
fixiſſent eum acceperūt ve-
ſtimēta eius et fecerūt quat-
tuor partes: vnicuiq̄ militi
partem: Et tunicam. Erat
autem tunica inconfuſilis de
ſuper contera per totum.
Dixerunt ergo ad inuicem:
Non ſcindamus eam: ſed ſor-
tiamur de illa cui⁹ ſit: vt ſcri-
ptura impleteretur dicentem:
Partiti ſunt ſibi veſtimēta
mea: et ſuper veſtem meam
miſerunt ſortem. Et milites
quidem hoc fecerunt. Q̄
magna fuit chriſti cōtumelia
que nō ſolū fuit illata ei⁹ cor-
pori p̄ vulnerationē: deriſio:
nē cōſpuſionē: ac cruci affi-
onē: verū etiā his rebus que
ei cōiuncte erāt: vt fuerūt ei⁹
veſtimēta: vtiq̄ vt credit nō
multum p̄cioſi: attamē et his
ſimplicibus veſtib⁹ inferebāt
ſtumeliā i hoc q̄ miſerūt ſu-
p̄ eis ſortes: & tū orat pro ſuis
crucifixorib⁹. Deniq̄ cum eū
nec pro rege nec p̄ meſſia ha-
bere voluerūt: ſed eum tanq̄
vilem ſpreuerunt: ipſe tamen
nō minus pro ſuis orat.
Dicit enī idem Johannes et
Matheus q̄ ſcripſit Pila:
ruſtitulum cauſe eius: et poſ-

De passione dñi.

suit sup crucē. Erat aut scrip-
tus iesus nazaren⁹ rex iudeo-
rū. Hūc aut titulū multi lege-
rūt iudeoꝝ qꝫ pꝑe ciuitatem
erat locus vbi crucifixe⁹ est ie-
sus: et erat scriptus hebraice
grece ⁊ latine. Dicebāt ḡ pō-
tiffices iudeoꝝ pilato. Noli
scribere rex iudeoꝝ sz qꝫ ipse
dixit ego sum rex iudeoꝝum.
Rēdit pilatus. qđ scripsi scri-
psi. Vbi theo. Jd inqꝫ iudei
pcurabāt scribi titulū intēdē-
tes p hūc illuſorie vitupare
opinione ei⁹ qꝫ regē faciebat
seipm vt sic ptereūtes sui mi-
ſereri non valerēt sed magis
ei tanqꝫ tyrāno insultarēt sz
si corrumpi non potuit qđ pl-
lar⁹ scripsit vtiqꝫ qđ dixit cor-
rumpi non potest quia rex ē.
Sed ex hoc ppende ei⁹ mi-
titate quādo p talib⁹ orauit
qui omī mō eū ſpernere nite-
bant. Cui⁹ magnitudinē vl-
terius ppendere valemus ſi
quod euāgeliste vltēius ſcri-
bunt attendam⁹. Dicit enim
mar. ptereūtes aut blalphē-
mabant eum mouentes capi-
ta ſua dicentes. Vach qui de-
ſtruit templum dei ⁊ ī triduo
illō reedificat. Salua te met-
ipm ſi filius dei es deſcēde d

cruce. Similit̃ et pncipes ſa-
cerdotū illudētes euz ſcribia
et ſeniorib⁹ dicebant. Alios
ſaluos fecit ſeipm nō pōt ſal-
uū facere. Si rex iſrael eſt de-
ſcendat nunc de cruce ⁊ credi-
mus ei: cōſidit in deo liberet
eum nunc ſi vult: dixit em̃ qꝫ
filius dei ſum. Vide ergo qꝫ
les ſibi inferebāt blaſphemias:
iſe tamē p eis rogās dī-
xit pater dimitte. Scđm aro-
ma redolētiffimū ē ſcđm ver-
bum qđ in cruce iesus pūlit
ſcz ad latrones. Teramus vs
hoc aroma et eius guſtemus
ſuauiſſimam. Audi qđ mar. et
mar dicāt. Idipm at et latro-
nes qui crucifixi erāt cum il-
lo improperebant ei. Sed lu-
cas dicit qꝫ vnus de his qꝫ pē-
debant latronib⁹ blaſphema-
bat eum dicēs. Si tu es chri-
ſtus ſaluum fac te metipm et
nos. Reſpondens autem al-
ter increpabat illum dicens:
Neqꝫ tu times deū qui in ea-
dem damnatione es. Et nos
quidē iuſte nam digna factis
recipimus: hic vero nihil ma-
li geſſit Et dicebat ad ſeſum:
Dñe memento mei dum ve-
neris in regnū tuum. Ad cu-
ſus intellectū ſciendū qꝫ bea-

Serino XLVI.

da sup lucā dicit q latrones locuti sunt mō illo quo factū vnus referē ad plures : quō societas dicit aliqd facere dū vnus de societate hoc facit: vt dicit postil. sup mat. Vel fm iero: pmo vterqz blasphe mauit sed alter videns paciē tīā xpī et signa in rebus sensibilib⁹ in xpm credidit priore blasphe mīā sequēti p̄fessione alteriusqz correptione emendauit. Sed nūc audiam⁹ redolētīā hui⁹ aromatis. Amē (inquit domi⁹) dico tibi: hodie mecū eris in paradiso: nō in illo terrestri de quo elect⁹ est adā: nec in celo empirreo quo non potuit venire a⁹ ascensionē xpī sed in clare s̄ uiuionis padiso. Abi beda sup lucā. Vita est eē cum xpo: qz vbi x⁹ s̄ ibi regnū. Hanc enīz brām fructōez p̄res in limbo statim post xpī mortē habuerunt quo anīa xpī a corpe sepata descendit ad eosqz ⁊ huius latronis anīa eiusdem p̄riceps beatitudinis hodierna die descendit. **T**ertiu aro ma fuit tertiu xbu qd xps in cruce ptulit scz ppassiōis cū sua sacētissima mīre. An ioh. Stabāt iuxta crucez iesu ma-

ter eius et soror matris eius maria cleophe et maria magdalena. Solet enī tribulatis refrigerio esse amicorū p̄sentia dum ab eis consolatio aliqua sperat sicut dicit eccl̄s. 4 salomon: melius ē duos sumi esse q vnū: hnt enī emolimētū societatis sue. Sed illius aromatis redolentiāz odoremus. Stabat enī mater iesu Vere sp̄ hec mater stetit mēte et corpe ac morū gestuūqz honestate. Siquidē mente a fidei integritate: caritatis p̄fectione: virtutum culmine: nec aliquādo cecidit. Unde bern. in sermone cui⁹ p̄ncipiū est signū magnum: defectus omīs sub ea ⁊ quicquid fragilitatis seu corruptionis est excellentissima quadā sublimitate p̄ ceteris omnib⁹ excedit et supgreditur creaturis cuius omīa tam excellenter irradiata nōsunt vt nihil in eo n̄ dico tenebrosūz s̄ nec obscurum saltē vel minus lucidum se nec tepidū quidem aliquid et nō feruentissimū liceat suspicari. hec bern. Stabat etīaz in omnibus tribulationibus tam filij q sui verissima patientia firma ita vt

De passion dñi.

nec semeluluis crucifixoribus
sui filij aliquid mali impreca
retur. Stetit ergo virgo pu
dicissima gestuum honestate
in tanta cordis amaritudine:
cum sez corde tam amarū do
lorem gestauerit: sicut de tali
morte talis vnigeniti merito
dolere debuit: nihil indisce
plinatum egisse legitur: nihil
fedum: nihil indecens exteri
us gessisse: neq̃q̃ obliuiscēs ī
tātis angustijs et fidei catho
lice et virginalis pudicitie.
Dolorē enī suum incompabi
lem fides quā de filij sui re
surrectione habuit tempe
ravit utrunq̃: ne deficeret et
modestia puellaris ordinauit
ne indisciplinatum qd cōmit
teret. Unde recte iuxta crucē
non iacuisse: nō cecidisse: sed
stetisse: per eū qui vidit et testi
moniū phibuit declarat. Et
reuera mirum valde est quo
modo tot doloribus repleta:
tot cordis vulneribus saucia
ta: totiens symeonis gladio
sm animā transfixi stare po
tuit: dum vnigeniti sui sudo
rem sanguineum: duram cap
tiuatōnem: ligatōnem: cola
phisatōnem: conspuitionem:
illusionem: flagellatōem: spi

nosam coronationem: indusā
condemnationem: vel vidit:
vel certa relatiōe vidit: duz
medio latronum sub crucē pa
tibus recuruum frementius
armatorum impellentiu: per
cutientium: trahentium: va
rijsq̃ modis affligentiu: a tur
ba ad mortē ductū obitum ex
cepit: aut querule voce seque
batur: dum in loco caluarie
eum expoliari: vestesq̃ inter
lictores vilissimos partiti: et
forte diuidi: virgineam quo
q̃ carnem totam: laceratam:
nudam: rubricatam: cruci cō
spexerat applicari. Dū quo
q̃ atroces malleorum pulsus
et clauorum manus: pedesq̃
cruci configentium sonos: sz
et membrorum tenerrimi cor
poris fragorem ex nimia ten
sione causatum audiuit. Dū
deniq̃ prectiosissimi sanguis
fluente de manibus pedibus
q̃ dilectissimi filij vsq̃ in ter
ram vidit largiter diriuari.
Pertulit itaq̃ tot vulnera in
anima quot filius corporalia
sensit incommoda. Mirum
vtiq̃ et super mirum: quomo
do in tanta cordis anxietate
in tanto dolorum torrente nō
magis exanimis iacuit q̃ tria

Sermo XLVI.

Hi vltia stetit. Credendum est
pie q̄ solo filij sui miraculoso
beneficio vltia stetit: que tot
dolorum mortibus plena fu-
it: Moriebatur viuens que
vivendo sustulit dolores mor-
te crudeliorem. Sed nūc au-
diamus locuz vbi steterat tris-
tis mater. Stabat enim iux-
ta crucem. Quid tibi ⁊ cruci
virgo sancta mundi domina:
gloria angelorum: Que par-
ticipatio despectionis locus
cum dei templo: Que con-
uentio maledictionis ⁊ arma-
rij benedictionis: Que socie-
tas patibuli euz misericordie
matre: Aut quis consensus
supplicij malefactorum puri-
tatis speculi virginū. Prem-
a seculo inaudita in loco dā-
natorum (ipsis etiam carnis-
cibus horribili) virginē deli-
catissimam: pietatis thesau-
rariam: celorum reginam in-
uenire. Sed virgo prudentis-
sima: que non nūi festina per-
git: virentia per montana in-
ciuitatem iuda: non stat per-
manens in loco caluarie sine
causa. Habet grande aliquid
proculdubio in tam indebito
sibi loco: quod vtiq; manife-
stare non distulit qui simul ste-

tit et vidit cum addidit Sta-
bat inquit iohānes iuxta cru-
cem iesu. Audiuius pri-
us altissimam domini ihesu
paupertatem ab omni ferum
possessione expropriantem.
Sed ecce inuenimus euz alti-
quid tanq̄ suum possidentes
crucem scz. Unde ait crucem
iesu. Hanc enim licz domin⁹
iesus non fabricauerit p̄ se
tamen in proprijs humeris d̄
hierusalem exportauit Sicut
de illo predictum fuerat esaiē
9. Cuius imperium super hu-
merum eius. Ipse eam et
non alius inhabitauit: nō q̄-
dem ad commodum: sed ad
ignominiam et supplicium.
Non itaq; inmerito stat iuxta
crucem christi tanq̄ iuxta so-
lam filij sui proprietatem. Et
quoniam tres erant crucifixi
duo videlicet latrones hinc ⁊
hinc: in medio vero iesus.
Si in campo remotius maria
stetisset licet prope nō tamen
iuxta iesu crucē magis stetit:
se diceretur q̄ iuxta crucē la-
tronuz. Nūc aut nō ociose vi-
citur q̄ stabat iuxta crucē nō
quamlibet sed iesu. Et quan-
tum illi cruci medie vicina
bat ostēderet: quod ad disse-

De passione dñi.

rentiam aliarum: que nō mltum distabant iuxta illā steris se perhibetur. Stabat ergo immobilis illa fidei colūna iuxta crucem iesu: qui vn⁹ ⁊ idē sibi pater ē et fili⁹. Ipse idem sibi spōsus et dominus. Ipse eius natus et dens. Quia scilicet in illo vno omnia habens eum dimittere non debebat. Stabat igitur doloribus plena. Cuius tam dulcis ac dilecte matris ineffabilis tristitia dolor et desolatio clarissime agnita q̄ putas filio optimo dolorem attulerit: atq; mentem eius replentem tristitiaz adauxerit. Mensura hui⁹ doloris fuit sine dubio magnitudo amoris. Credendū ē pie dolorem filij ex assistentis cōpassione matris sensum excessisse sue corporee passidōis: in cuius argumentū tantis pennis expositis iam iamq; morturus quasi oblitus vtriusq; pene scz ⁊ crucis et mortis ad matrem deflecteret intuitum q̄si se neglecto matri succurrebat: ac de fideli ministro qui post suum recessum ei uiret consolaretur ac seruaz paternae sollicitudine prouidebat. **Itā sequitur.** Cum vi-

disset ergo iesus matrem ⁊ discipulum quem diligebat dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eū discipulus in suam. Sed vt interim s̄ oī discipulo fileamus. Quārisputamus cor virgīs verbuz hoc filij (seipsum subtrahentis ⁊ alium subrogātis dolorib⁹) cumulauit. Si ex nostri cordis duricia non sentimus: saltem ex sanctis patribus audiamus. **Ait enī Anselmus:** Mulier inquit ecce filius tuus. **O** cōmutatio pro eterno et incōmutabili dō purum et corruptibilem hominē p naturalis vnico filio seruum accepit in filium. **O** domina qui cogitatus precor in te succedebant cum tā inestimabilez cōmutationem ab ipso quem super omnia diligebas tibi fieri audiebas. Vere tuam animam pertransiuit gladius doloris: q̄ amarior ē. riterat doloribus omnibus cuiusq; corporee passionis. Item **Bern** in sermone cuius principiu est signum magnum ita dicit. **An non tibi placet q̄ gladi⁹ sermo ille: mulier ecce filius tu⁹?**

Sermo. XLVI.

ptrāſierit aīam: et ptingens
vsq; ad diuisionē spūs ⁊ ante
cōmurationē: Johānes ti
bi traditur p̄ iesu: seruus pro
dño: discipulus p̄ magistro:
puruſ hō pro dō vero. Hec il
le. Intuere nūc o anima deuo
ta pauperrimum iesum omni
tām cōſolatione priuatū. Hā
vnicū ⁊ singularissimū mater
ne pietatis solatium resigna
uit eo q̄ matrē discipulo tra
didit. **A.** Ideo vt reor
tempus est vt mirā terciā
amarissimā i medīs pferam?
illius quarte areole que ē xpi
in cruce relicto. Unde seq̄t:
A. sexta autē hora tenebre fa
cte sūt sup̄ vnīuersam terram
vsq; ad horam nonā. ⁊ sol ob
ſcuratus est: et velū tēpli scis
sum ē mediū: et terra mota
est: et petre scisse sunt: ⁊ mo
numenta aperta sunt: et mul
ta corpa sanctorum q̄ dormie
rant surrexerunt: et exeuntes
de monumentis. Post resur
rectōz ei⁹ venerūt i scāz citatē
⁊ appuerūt mltis. Et circa ho
ram nonaz. i. in fine sexte (iō
⁊ hanc mirram ad quartā are
olam aptauit) exclamauit ihs
voce magna dicens hely hely
lamazababani: hoc est dō

me⁹ dō me⁹ vt quid dereliqui
sti me. Exclamauit ergo voce
magna ad patrem i forma ser
ui ad vere humanitatis pba
tionem: ac doloris intensissi
mi declaratōem contra futu
ras hereſes dñi verum hō
minein esse ac verum corpus
assumpsisse negantes: nec ve
re passum: sed patientis tan
tum vmbra p̄dixisse impie
mentientes. Sed veri doloris
atq; magni testis ē vox clamo
ris m̄gni. Cur enī exclamasti?
Hō vtiq; ppter patrem q̄ p
rimus erat: sicut ipe ait pbi
lippo. jo. xiiij. Non credis qz
ego sum i patre et pater i me
est. Sed exclamauit vt mag
nitudine clamoris intensiōē
acerbitatis doloris: et passiōz:
nobis pro quibus passus est
declararet. Sed quid op⁹ fu
it hac declaratōe dicis p vo
cis magnitudinem. Nunqd
visus (qui fm aristo. j. meta
phisice certius iudicat audi
tur: aspicientis in cruce leua
tum tam crudeliter a vertice
capitis vsq; ad pedis plantā
dissecatum: et tanq̄ signū cui
ab omnibus contradicebatur
extensum intollerabilez eius
dolorē cōgnoscere potuit ⁊

De passione dñi.

iudicare. Quid ergo op^o fuit
ut instrepere auribus tanto cla
more q^o oculus clarius discer
nebat. Sed licet intolerabi
lia fuere que intuitum vis
derunt oculi: maiora statim et
plurimum q^o foris patitur sa
lus mundi: que oculus agno
scere non valebat. Merito er
go clamabat ut vim intensius
dolores mentis q^o tantum attenta
mens capere valet paderet.
Sed illi^o mirre tria aromata
si possum^o quam fuit eodens
Iesus in cruce relictus in suis
dolorib^o: in suis membris et a
suis membris: vel secundum san
ctum et deuotum fratrem bernhar
dinum xps tripliciter fuit a pre
derelictus: propter amorem no
strum. primo per condemnationem
necesse: secundo per passionem. ter
tio per operationem. Agitur
prima relictio sui primum aro
ma circa illam mirram. Fuit
enim ut dictum est relictus per con
demnationem. An. jo. 3. Sic
deus dilexit mundum ut fili
um suum, unigenitum daret
scilicet ad mortem pro salute no
stra: propterea sentiens anima
xpl^o super se recipere vitam
per omnibus peccatoribus po
tius dolorum omnium perfecte

contemplans quasi ad patrem
querula admiratione procla
mat dicens. Et quid derelictus
quasi me quasi dicere velit:
Sic propter amorem humani
generis: passionibus et con
tumeliosis mortis obproprie
a te traditus sum ut quasi illi
us beate unionis et inuola
bilis communionis quo in dei
supposito ista dolorata natu
ra inserta est: tu pater zelo iu
sticie videaris oblitus. Secun
dum aroma est secunda derelictio
scilicet per passionem spiritualium
solationum. Nam cum cete
ris dei electis per suo honore
certantibus et patientibus in
fluxus diuini dulcoris quasi
toram supportauerit et tepere
rauerit vehementiam illam do
loris: solus ipse Iesus quantum
ad hoc est preter ceteros in pas
sionibus derelictus ita ut nul
la gaudij et dulcoris redun
dantia fieret ab habitu et ab
actu sue glorie in natura que
patiebatur: sic quod mitigaret
passionis acerbitatez. Et hoc
ut tantum immense pateret quan
tum illa natura passibilis pas
si poterat omni ab eo refrige
rio separato. Ceteris enim marti
ribus deus specialibus cona

Sermo. XLVI.

solationibus assistebat: quandoque causas extrinsecas a sua actione suspendendo: ut & tribus pueris in camino ignis in quos nihil potestatis habuit ignis: ita ut nec ardor ignis transisset per eos. Daniel. 3. Quandoque etiam tantam inter: nam spiritus sui dulcedinem imittendo ac tanta spiritua: lia gaudia ut corporis dolores vel non sentirent vel remissius et gaudenter ferrent. Sicut de sancto andrea loquitur beatus bernardus in sermone de eo dicens quod hec dulcedo spiritus facit penam non solum non molestam sed etiam desiderabilem et omnino delectabilem esse ita ut etiam mortem faciat esse dulcissimam. Et sermone prima de dedicatione dicit crucem habere unctionem suam sine qua crucis asperitatem infirmitas nostra ferre non posset. Sed omnem talem subtrahit deitas humanitati christi quantum ad doloris mitigationem sed causas naturales secundum ultimum sue potentie in corpore christi agere permittit: et nihil supernaturaliter de dolorem allevians aut minus sentire faciens infudit. Sed et ut magis sentiret po-

lor contulit. Nam ut probat secundo in. 3. dist. 15. dolor vehementer sensibilis natus est: de communi lege impedire usum rationis longe magis quam delectatio vehementer de qua tamen dicitur per prophetam 7. et habet quod furatur intellectus spiritus sapientis: cui concordat augustinus. 14. de civitate. c. 16. Et cum absorpta est pars intellectiva a dolore sensus minus percipitur dolor immo omnino a parte intellectiva non percipitur. In christo autem ex speciali dispensatione deitatis servate sunt potentie ratio et voluntas quod libet in usu suo perfecto: nec aliquatenus a dolore partis sentire aut etiam tristitia interiori fuerunt absorptae. Ideo intellectus omnes dolores clarissime apprehendit cum omni discongruentia et ita voluntati ostendit. Idcirco maxime contristabatur portio rationis seu sitini secundum modos supra tactos. Et ita dolor maior quo perceptibilior ne dum sensus sed et intellectu. Sic ergo servate sunt potentie naturales supernaturaliter ut magis dolerent. Tertium aroma est tertia delectatio. Erat enim dominus deus deservit a deo patre per

De passione dñi

enerationem: quia ipse solus
onus sue passionis portavit:
eo q̄ ipse solus pugnauit ex p
pria gratia ab omī adiutorio
liber cui gratia sua tanq̄ ra
dici meriti debebat connecti
Unde. esaie . 63 . Torcular
calcaui solus: et de gentibus
non erat vir mecum. Nam to
ta supportatio suor̄ dolorum
siebat i seip̄o: qz nulla creatu
ra plene poterat ei compara
ris: sed ip̄e patientis et compa
tientis tenuit in se actus atqz
dolores. Unde admodū ma
gni et spaciosi maris intra cu
lus abissalem ambitum ipsi⁹
inundationes et fluct⁹ semet
ipsos elidunt: sic dolores ani
me christi mirabilibus i se re
flexibus et reciprocationibus
quasi infinitor̄ respectuuz ca
pacitate inmensurabilis men
tis illius semetipsos illiden
do continue perstringebant.
Unde i p̄sona illius dicit p
pheta: Veni in altitudinem
maris scz amaritudinuz ⁊ do
lor̄: et tēpestas dimerisit me.
Ideo bene dicit d̄s meus. ⁊c
Cui cōsonat illud ps̄. xxi. In
quo propheta loquitur in p
sona christi pendentis in cru
ce dicens: Deus meus respi

ce in me quare me dereliqui
sti. Scdm̄ em̄ hieronī. chris
tus cecinit in passione psal
mum illum atqz sequentes vsqz
ad illū versū In manus tu
as commendo spiritum meū.
Hec sanctus Bernbardinus
Dicit autēz matheus q̄ quidā
illic stātes et audiētes vi
cebant helyā vocat ille. hoc
fm̄ hieronimū ex ignorantia
venit ydeomatis non intelli
gentes p̄petatem sermonis:
forsitan milites: romani fuer̄t
Hec ille.

Sequitur de quinta
Areola. His igit̄ p̄spicaci⁹ vi
sis filius prodigus i hoc p̄cio
so orto vltra p̄greditur: et ve
nit ad q̄ntam areolam p̄tigu
am. Ar̄te q̄ se extendit a p̄ncipio
hore none vsqz ad vesp̄az
in qua areola iterū reppit tri
plicē mirrā singlarē cum suis
aromatib⁹. P̄tia mirra erat
intēsissim⁹ dolor cū amarissimā
potatōe sribūdi cordis. vñ se
quit̄ postea: sciēs ihs qz omīa
p̄sumata sūt vt ipleret sc̄pta
dic̄ Sinto. Vas at̄ erat positū
aceto plenum. Et p̄tinuo sur
gēs vñ⁹ ex eis acceptā spon
giā impleuit aceto: ⁊ imposi

Sermo. XLVI.

It arūdinē yfopo circūponen-
tes obtulerunt oziei. Ceteri
vero dicebāt. Sine videam?
si veniat helias liberās eum.
mat. Et cū gustasset noluit bi-
bere. Grauiſſima fuit pena il-
la qđ ex ſigno et rōe noſci p̄t.
Signo quidē qz veritas pa-
tris: q̄ſimulare nō nouit duz
tacet cetera q̄ ſuſtinet. ſ. spineā
coronā clauos crucē p̄e ſuis
āguſtijs clamat. Sicio. In q̄
clamore maximū ſit cruciatū
deſclarat. Cui et rō p̄ſēt. Hā
nimis et diuiti laborauit ſan-
guinē ſuū vndiqz et multipli-
fndit: in ſanguineo ſudore ſa-
et? i agonia: in ſagellatione:
coronatōe: crucifixiōe .et ſic
de alijs. p̄pter qđ extracto
tantoplicite p̄cioſo ſanguine
corporisqz humoribus effu-
ſis. Adunū eſt et deſiccatum
vni corpus atqz ſupra modū
arefactum: p̄pter quod i ei?
perſona dicit p̄pheta p̄s. 21.
Sicut aqua effuſus ſū et di-
perſa ſunt om̄ia oſſa mea: fa-
ctum eſt cor meum tanq̄ ce-
ta liqueſcens in medio ven-
tris mei aruit tanq̄ teſta vir-
tus mea et lingua mea adhe-
ſit faucibus meis ſez p̄nima
ſiccitate et defectu humoris

quia pene totus humor chri-
ſti exhauſtus fuit. Circa hanc
murrā reperit filius p̄dig?
triplex aroma. Hāc x̄ps in
cruce ſitiuit triplicem potum
ſz corporalē: aliaꝝ ſalutem:
et mortalē ſm ſctm bernhar-
dinū. **P**rimū aroma ē p̄
me ſitis in q̄ inuenit redolen-
tiaꝝ p̄fectiſſime paupertatis.
Aere pauper et nudus om̄i-
bus terrenis. Eſt eſm pauper-
tas quā x̄ps p̄dicauit et diſci-
pulis reliquit penurioſa mē-
dica ex p̄p̄tūa rurſuqz i celū
mēt erectiua. Videam? x̄pi
paupertatē in cruce q̄ non ha-
buit vbi caput ſuū tā vulne-
ratū ſuclinaret: ſitiz patē q̄ſi
extremaz: mendicat potum et
nemo fuit q̄ ei daret: vt bibē-
do vel ſaltim ad modicum ſi-
tim ſedaret niſi potum cruci-
fixiū: expropriatus eſt om̄i-
bus terrenis cruce excepta q̄
ſibi propria fuit vſqz ad mor-
tem. Que deniqz hanc pau-
pertatem non degenerauit ſz
plurimum decorauit: eo q̄ ip-
ſa paupertas vera nihil aliū vī-
deatur eē q̄ crux quedā qua
tam exteriorq̄ interior homo
crucifigitur. Secūdu aroma
eſt ſm quod x̄ps in cruce ſiti-

De passione dñi.

uit scz salutē omniū hominū
S q̄ intensissima hec sitis i
eo extitit. Unde dicit sanct⁹
bernhardin⁹ q̄ p̄ p̄mā sitim
iam dictā introuehimur i al-
tiora secreta ⁊ admiramur in-
steriū caritatis xp̄i dñi verbū
corpi cōpetēs tam mire anle
spūaliter cōmendauit : expri-
mēs p̄ corpis vocē vehemēs
in aīa sua desiderū salutis no-
stre. Triplex enī desiderium
quasi tres materias sitis er-
ga nos habebat amoros⁹ ie-
sus. p̄mū n̄re redemptōis
Scdm̄ n̄re reformatōis . ter-
tium n̄re glorificatiōis. p̄ri-
mū in q̄ desideriu⁹ erga nos
fuit n̄re redemptōis : nec tñ
ex accidenti qz deus erat ei af-
fuit hec sitis : sed qd̄ erat eter-
nū atqz secretū in trinitate be-
ata hūanatus fili⁹ demonstrā-
uit in carne tpe vicz passiōis
qn̄ n̄re redemptōis misteria
celebrata sunt. Nec dicebat
tale desiderio alio in tpe apē-
riri nisi eo tpe quo redempti-
ōis n̄re p̄ciū p̄ mortē ⁊ san-
guinē soluebat quāqz figuris
et enigmatibus sepe in veteri
testamento sit ostensum pro-
phetisqz multipliciter reuelā-
tum. Scdm̄ vero desiderium

qd̄ habuit xp̄s fuit desideriu⁹
nostre reformationis : vicz vt
deformate imagines animaz
reformarent ad imagines dei
ad quā tempe creationis for-
mate extiterāt : ideo venit vt
reuocaret errata restauraret
dep̄dita in homine et fieret re-
formatio in eo p̄ gratiā. Ter-
tiū desiderū fuit nostre glori-
ficationis : sicut enī qd̄ deside-
ro ē hībitur deliciose recipit ⁊
subito traicit ad itima vocās
ad archana glorie delectabil-
liter introducit. Tñ de seip̄o
domin⁹ dicit jo. 12. Ego si ex-
altatus fuero in cruce scz oma-
nia traham ad meip̄m . i . om̄es
electos ex omni parte or-
bis et ex omī genere hominū
trahā ad gl̄iam sempiternam
qz vbi sum ego ibi et minister
meus erit. Tertiū aroma est
tertia sitis xp̄i in cruce q̄ scilz
fuit mortalis qz in cruce chri-
stus mori ardentissime affe-
cebat. S amor omnia vincēs
quomō superasti in bono iesu
omnē mētis et corpis cru-
ciatū. Expgisce igit o anima
deuota morte xp̄i redēpra et
regratiare caritati cordis iesu
non solum p̄ triū horarum
cruciatu sicut actum fuit i pa-

Sermo. XLVI.

tibulo crucis sed p omni tpe
quo vixit in hac mortalitate
crucem quādam mentalē sus-
stinuit. Secūda mirra butus
areole est omniū scz dolorū
et passionū ac quicqd deus
pater ordināuit fieri p eū con-
sumationis clāmatio. vñ jo.
Cum ergo accepisset iesus a-
cetū dixit: consummatum est:
qui clamor ostendit suū in-
flāminatissimū amorē. Raz
finitū precepti caritas est. An
de job. 15. Maiorem chari-
tatem nemo habet q̄ vt ani-
maz suam ponat quis p ami-
cis suis. Circa hanc mirram
reperit filius pdīgus triplex
aroma. Quia christus perfe-
cit triplicem consumationem
amorosam ppter nos quia p-
ficatur omnis perfectio nostre
salutis. ¶ Primum igit̄ aro-
ma est consummatio corpo-
ralis: que scilicet facta est in
incarnatione filij dei. Nam
consummata sunt omnia que
predixerunt aut prenuncia-
uerūt prophete de christo vē-
turo scilicet nasciturum con-
uersaturum nobiscum actūz
ducturum. Item consummate
sunt in eius corpore omēs au-
gustie illusiōes despectōes z

sic d aljs. An merito clāmat
Consummatum est. Consumma-
ta igitur christi vita fm bene-
placitū sui patris impletūz
est paternum imperium: per-
fectum est deniq; finale obse-
quiū. Consummavit igitur: vt
gen. 2. dicit̄ deus opera sua
 sexta die: et die septimo, quie-
uit ab omī opere quod patras-
rat. Sic et christ⁹ in cruce sep-
ta die opera sua recreationis
perfecit et requieuit sabbato
in sepulcro. ¶ Secundū aro-
ma est ipsa consummatio spī-
ritualis. Duo nempe spīritu-
alia in cruce cōsummata sunt.
primo neq̄tia: secūdo iusticia.
Primo psumata fuit neq̄tia:
qz in omī gñe peccādi homi-
num malicia forefecit. Et ni-
hil ē mali qd pterierit delin-
q̄ndo vt hō pter oīa illa sēsi-
bilia z spūalia mala q̄ innūeris
modis agūt etiā vsq; ad dei
negationē et colendo idola z
simulacra celestis milicie ex-
hibuit cultū q̄ sibi deo debet⁹
ē. Sz p⁹ oīa hec vt pdixerat
ppha cōsumet neq̄tia pctōz
nūc hec neq̄tia psumata ē qm̄
nulla maior neq̄tia q̄ dī filiū
infringere et zelum legis flecte-
re sup eum. Sz qd crediderit

De passione dñi

facere penitus nequiverunt. **Ita** est mortu? est semel i carne vivit tñ in eternum ex dei virtute. **Cōsumata** est igitur nequitia peccator. **Nō** enim bñana seu maloz neq̃tia possit plabi in peiora. **Secundo** p̃sumata est iusticia: quēquidem ex dei bonitate ibi p̃summata est vbi neq̃tia p̃sumatio nē accepit. **Ita** x̃po patiente atq; moriente sicut cōsumata est nequitia nō p̃ terminū peccatorz sed p̃ excessum maloz operū ita p̃ x̃pm p̃summata est iusticia in opere redemptōis humane p̃ passionem mortis atq; penaz. **Itam** sicut pctm̃ cum cōsumatū fuerit generat mortem. vt d̃r iacobi. j. ca. sic mors x̃pi quādo cōsumata fuit destruxit pctm̃ ip̃m eternā generans vitā vt eodem tpe atq; misterio sit p̃ excessum: et neq̃tia p̃ hoīes et iusticia p̃ dei filium cōsumata: ip̃e enī semetip̃m facit nostrā iusticiā cū iuste ad mortē p̃demus natus est. **Tertiū** aroma est tertia cōsumatio scz legalis. **Itam** in x̃pi passione et morte p̃sumatē sunt omēs scripture omnes figure: omēs p̃phetie. **Insup** p̃sumata sunt oīa pre

cepta omīa p̃missa: oīa sacrificia. **Cōsumatū** est etiā testamentū novum. **Ita** dominus mat. 5. non veni solvere legē sed adimplere. **Quā** cōsumationē sc̃tus apls paulus in eplā ad heb. satis clare deducit quod cā breuitatis hic obmitto: qui aut in hoc aroma delectari cupit ip̃am legat eplāz ad hebreos. 8. et 9. ca. **Tertia** mirra illi? areole est dirissima expiratio per anie a corpe segationē q̃ om̃nē excedit p̃orem mirrā. **Sz** vt hāc mirram q̃tā possum? p̃cipe valeam? tria aromata eius explicem? **Primū** ē sp̃ritus sui in man? p̃ris cōmēdatio. **Dicit** enī lu. et clamātes us voce magna ait: pater i manus tuas cōmēdo sp̃ritū meū. **In** quibus sacratissimū verbis oñdit euāgelista duo quibus omēs electos p̃ amorem reduxit in deū scz vigorē x̃pi qui p̃ clamorē quē moriens in cruce emisit in quo p̃ ualide potentia virtutis sue ostendit in statu in quo ceteri moriētes vix emittere possūt modicū statū. **Unde** q̃n iūphali tuba certamis victoriā manifestās ostendit et dolēs

Sermo XLVI.

vincebat patiens superabat:
derelictus debellabat et mor-
riens triumphabat: ptra aereas
ptates. Secdo ostendit amorē
in hoc qđ dixit: pater in ma-
nus tuas. In hoc em̄ omniū
electorū suorū spm̄ causaliter
et exēplariter ac sacramentali-
ter comēdauit et reddidit deo
při. In aniaem xpi p oia dei
tati certā noticiā scripte erāt
omēs anie suo sanguine redi-
mende: quas vt aiam suā ad
eternā glām diligebat. pto
quibus in lacrimis et clamo-
re valido exauditus est p re-
uerentiā suā. Has siquidem
omēs in hoc qđ při suo aiam
suā comēdās i ipa při reco-
mendabat anias. ¶ Secun-
dū aroma est capitis sui incli-
natio. Inclinauit entz caput
magñū misterij inuens pteri-
tis et futuris. Erecta em̄ cer-
uice pctm̄ comissum ē: vnde
hō mulctat⁹ est: pinde mort⁹
xps inclinato capite qđ multū
defixit ad iūa sicut valesaci-
ens impio mundo. Caput qđ
inclinauit in morte in expia-
tionē erectionis ad verita: sil-
qđ suasit obedientia: reueren-
tiā docuit: humilitatē vsqđ
qđ mōstrauit cum omī pacto

misterio inclinato capite expi-
rauit. Tertiū aroma ē separā-
tio a corpe vnitarū dinitarū cū
vtrisq; salua. Qui⁹ aut acer-
bitatis hec separatio anie scz et
corpis fuerit nulla lingua ex-
plicare valz cui⁹ silem nunq̄
mortens homo vel brutū pce-
pit: hunc qđ maximū dolorem
in valido clamore expōsit sic
dictū ē supra. Horruiť em̄ to-
ta machina mūdialis tam in-
mane scel⁹ ab impijs ppetra-
tū ptra oīm p ditorē atq; mo-
dis misticis ac aptis lamentū
sumpsit sup ppetrato scelere
sicut dictū est. Igit cū fili⁹ p-
dignus: hec oia oculaci⁹ pspē-
xissz vt tēpit potuit et ipse la-
mentum pstrepere dicēs. O
amantissime iesu amabil val-
de sup amorem vnuerse crea-
ture. Sagitta tua nunq̄ abi-
it retrorsū. Sagitte dico tue
doctrine saluberrime q acute
valde et penetrabiliores omī
gladio ancipite ptingētes vs-
qđ ad diuisionē anime et spūs
nec amantissime iesu tu⁹ cli-
pens aliquādo de bello decli-
nauit. Scuto em̄ bone volū-
tatis et gratie me hac in qđra
gesima misericorditer corona-
sti. Pasta veniz oīonū tuaz

De passione domini.

nō est auersa q̄ ctiā eas p̄ cruci-
fixorib⁹ tuis deo p̄ri in odo-
rē suauissimē mitat⁹ tue ob-
tulisti. Tu leone fortior q̄ es
ille nobilissimus leo de tribu
iuda supans illū crudelissimū
leonē qui rugiēs circuit q̄rēs
quē deuoret. Tu aquila ve-
lorior exultasti vt gygas ad
currendā viam ad implendū
mysterium incarnationis tue
Sane sicut aquila puocans
pulos suos ad volandū ex-
pandisti alas brachiorū tuo-
rum in cruce: et superuolitās
assumpsisti nos et portasti in
humeris tuis infirmitudine
tua ad habitaculum sanctum
tuum in domum familiarita-
tis ac caritatis tue vbi de oue
et dragma perdita et inuenta
peritū fecisti amicis tuis bea-
tissimis spiritibus faciēs gau-
dium de peccatore penitente
Et cum talis sis et tantus in
excelsis: tu tamē morte tā tur-
pissima occisus es a tā crude-
lissimis homicidis. doleo sup-
te frater mi ionatha decorus
nimis et amabilis. Decorus
qui es speculum sine macula
ac speciosus forma p̄ filijs ho-
minū amabilis omnibus et
celestibus et deuotis hic ama-

toribus tuis. O antia mea p̄-
cioso christi sanguine redem-
pta ac desponsata respice i fa-
ciem christi tui et vide precio-
sissimū forma p̄e filijs homi-
nū non habētem speciem neq̄
necorem quia vultus ille desi-
derabilis angelis sue specios-
itatis rubore et virginali de-
core totus decolorat⁹ caligā-
tib⁹ oculis morte palescit. O
organum diuinitatis et psal-
terium dauid et vox dulcissi-
ma dei patris q̄s tibi inepo-
suit silentium dirissime mor-
tis vt iam auribus corporis
non liceat ampli⁹ audire con-
centum tue dulcissime melo-
die. O pectus sacratissimum
dulcis iesu paterne sapientie
ptentiū: armarium gratiarū
quis te priuauit respiratione
vitali. O sacratissime manus
que vestre saluifico tactu sa-
nabatis infirmos: q̄s vos tāz
crudeliter cruci affixit. O pe-
des recti sanctorū gressu⁹
qui vestre caritatis iressu vir-
tutum omnū posteris vesti-
gia reliquistis: quis vestrum
tam crudeliter turbauit inces-
sum. Quis ergo mundus pri-
uauit exemplo ⁊ vos fixit cru-
deli patibulo. O caro aman-

Sermo. XLVI.

issimū iuuenis a spiritus sancto de castissimis visceribus virginis matris artificiosa cōcepta: quō diuulsa et dilacerata liuida et sanguinē cruentata affixa nunc manes ī crucis patibulo. Ne tibi impie sinagoga que omē fera crudelior vitam deuorasti boni iesu qui tibi pater et spōsus et amā tissimus filius a paterna charitate de regalib⁹ sedib⁹ missus est. Plange et tu dolorosa hierusalē que olim ciuitas glorie: nunc ciuitas homicidij imo p̄cidij q̄n poti⁹ desci dij horrēdo vocabulo nuncuparis. Assume lamentū su per tuā crudelitātē. Exue te vestimētis locūditatis tue et induere cinēre et cilicio quia in te occisus ē pphā magnus hō grātiōsus saluator mūdi. Et cū fili⁹ p̄dig⁹ suū cōpless⁹ lamentū vltra temptauit ire v̄t potuit fatigat⁹ p̄ tristitia pedibus ī hoc sacētissimo orto et in duab⁹ vltimis areolis si mirrā quo ad dñm ibm nō repit eo q̄ iā mortu⁹ ēēt insensibil⁹ passionū attē iuenit plēs con tumelias mortuo corpi illataz insup repit mltā aroma ta diuersoz misterioz. Nā cū

apuisset oculos q̄s ad aliquaz morā p̄ fletu apire n̄ poterat. vidit cēturione ex aduerso stā tē. Dicit ei mat. et mar. Centurio at q̄ ex aduerso stabat et q̄ cū eo erāt custodiētes ibm: viso tremotu et his q̄ fiebāt et q̄ sic clamās expirasset tūmuerit valde et glificātes deū ac dicētes. Vere, fili⁹ dei erat iste. Et omīs turba eoz q̄ sil aderant ad spectaculū istud pcutientes pectora sua reuer tebant. Ubi nota q̄ vt dicit simon de castia. li. 13. A seculo vsq̄ in seculū non fuit tale spectaculū quo tant⁹ taliter moreretur. Spectaculū magnum in quod desuper pater de terris mater: angeli et demones homīes viui et mortui p̄farche pphē: amici et emuli varia intētiōe spectabāt. Turba q̄ sil aderat p̄tēntes scz et dolētes d̄ xpi iniūsta occisiōe. Et hi erāt fm ly. q̄ a p̄t̄ d̄cepti fuerāt Seq̄t fm lu. Sabāt at oēs nōti e⁹ mat. Et mlires mltē a lōge q̄ secute erāt ibm a galilea mīstrātes ei aspicientes et hec videntes. mat. inter quas erat maria magdalena et maria Jacobi et ioseph mater et

De passione dñi.

maria salome et alie multe q̄
simul cū eo ascenderāt hiero:
solimā. Sequit̄ fm̄ jo. Iudi
ergo qm̄ pasceue erat non vt
remanerent in cruce corpa eo
rū sabbato. Erat em̄ magnus
dies sabbati rogauerūt pila:
tū vt frangerent eoz crura et
tollerent. Venerūt ergo mili
tes et primi quidē fregerunt
crura: et alteri⁹ qui crucifix⁹
est cum eo. Ad ibm̄ aut̄ cū ve
nissent vt viderūt eū iam mor
tūū nō fregerunt eius crura:
sed vnus militū lancea latus
ei⁹ aperuit et continuo exiuit
sanguis et aqua. Et qui vidit
testimoniū phibuit et verum
est testimoniū eius: et ille scit
qz vera dicit vt et vos creda
tis. Facta aut̄ sunt hec vt scri
pture implerent: os nō cōmi
nuetis ex eo. Et itez alia scri
ptura dicit. Videbūt in quez
transfixerūt. In hac igit̄ areo
la filius pdignus repit et mir
ram et aromata qz licz xps in
cruce mortu⁹ extitit et lateris
lanceationē nō senserit attā
men in ptumeliā ei hoc egerit
Ideo merito pro articulo pas
sionis censenda est. Sed mul
ta ac diuersa aromata inueni
re po tuit. Stabāt et notī sui

a longe et tamē in p̄p̄inquo
Dicit em̄ lyra sup̄ mar. et etiā
aug⁹. qz erant longe respectu
militū xpm̄ crucifigentū et cu
stodientū: sed ppe respectu
alioz astantiū: nō enī erāt ita
longe quin possent eū audire
loquentē qm̄ dixit matri suē:
Ecce filius tu⁹. Qui hic no
ti et mulieres nisi aie deuote
q mulieres in sexu qz spōse xpi
sunt et notī in approbatōe di
uina qz in grā. Hee stare de
bent ppe crucē p deuotā me
ditationē et tū lōge stant quo
ad plenā ipsi passiōis cogni
tionē qz nulla hūana mēs ca
pere pōt abissales xpi ac imē
sissimos dolores: pcutiāt er
go necē ē ex vera cognitione
sui pectora dolentes qz pecca
ta nostra id egerint vt filius
dei tam dira passus est. **S**e
cundū aroma est deuota me
ditatio effusionis xpi sangui
nis et aque ex latere ei⁹ in re
missionē peccatoz. Ex parte
vero occisi mansuetudinē et
paciam ac sumā ei⁹ caritatē.
Itēqz em̄ mortuo illo corpori
aliqd inferri potuissent quod
xps nō voluisset. Sed sic vo
luit qz ad nrām salutē sic p̄or
dinauit: quonīā si corp⁹ mor

Sermo XLVI.

tū erat vir ita tamē immortalis
deitas a corpe mortuo nulla-
tenus sepata. Et itez aroma
aliud fuenit filius pdig⁹ qđ
sua dulci redolentia mentem
ei⁹ spe erexit. Dicit ei isido.
qđ longinus latus saluatoris
aperuit et non tñ veniā inue-
nit sed epatus honore et mar-
tirij coronā pmeruit. Itē au-
gustin⁹ ait longin⁹ apuit mē-
bi latus xpī lancea: et ego in-
traui et ibi requiesco securus
Ex cui⁹ apertura p̄tinuo san-
guis exiuit in p̄cium redemp-
tionis et aqua in lauac⁹ rege-
nerationis vt dicit aug⁹. sup
jo. Exiuit autē sanguis purus
qui fuit ver⁹ et naturalis. Ex
iuit etiā aqua pura et vera nō
humor aq̄tic⁹ qđ fm lyrā in tra-
culose exiuit: nō cū sanguine
fm simonē de bassia sed sepa-
tim quia alias ab aspiciētib⁹
nō fuisset app̄hensa si mixtū
cum ipso sanguine effluxisset.

Septima areola.

Sequit in textu q̄ respiciunt
septimā areolam. Et cum iaz-
sero esset quia parascene erat
qđ est ante sabbatū venit io-
soph ab aromathia a ciuitate
vnde nobis occurrit homo vi-

ues vir bonus et iustus qui et
ipse erat expectans regnū dei
hic non p̄senserat filio et ac-
tibus eoz. Et audacter intro-
iuit ad pilatū et petijt corp⁹
iesu eo qđ esset discipul⁹ iesu
occultus autē p̄pter metū iu-
deoz. Pilatus autē mirab⁹
si iam obisset et accersito cētu-
rione interrogauit si iam mor-
tu⁹ ēēt. Et cū cognouiss⁹ a cē-
turiōne donauit corpus iesu:
ioseph autē mercatus sindonē
venit et tulit corpus iesu. Ve-
nit autē et nicodemus qđ vene-
rat ad iesum nocte p̄mum fe-
rens mixturā mire et aloes qđ
si libras centū et inuoluit illud
in sindone munda et ligauēit
eū lintheis: cuz aromatib⁹ sic
mos est iudeis sepelire. Erat
autē in loco vbi crucifixus est
iesus ortus et in orto monu-
mentū nouū qđ exciderat i pe-
tra. In quo nodū q̄sq̄ posu-
erat: ibi ergo p̄pter pasce-
re iudeoz qz iuxta erat mo-
numentum posuerunt tefum.
Et aduoluit ioseph saxū ma-
gnū ad hostium monumē-
ti et abiit. Erat autē ibi ma-
ria magdalena et altera ma-
ria sedentes cōtra sepulchrū
mar. Aspicientes vbi pone-

De passione dñi.

retur corpus eius et reuertē-
tes pauperit aromata et vngē-
ta. Et sabbato quidē siluerūt
sñi mandatum. Altera autē
die que ē post parascenē cō-
uenerūt pñcipes sacerdotum
et pharisei ad pilatum dicen-
tes. Domine recordari sumus
qā seductor ille dixit adhuc
viuēs post tres dies resurgā-
inbe ergo custodiri sepulcrū
vsq; ad diem tertiu ne forte
veniant discipuli eius ⁊ furē-
tur eū ⁊ dicāt plebi surrexit a
mortuis et erit nouissimus er-
ror peior priore. Alit illis pi-
latus. Habetis custodias: ite
et custodite sicut scitis. Illi
autem abeuntes munierūt se-
pulcrum signantes lapidem
cuz custodibus. In hac areo-
la mīta aromata inuenit fili⁹
p̄dignus. p̄ximū in deuotissi-
ma depositiōe corpis xp̄i a so-
seph ab arimathia et nicode-
mo qui licet fuerint discipuli
christi tamen occulte p̄pter
metum iudeorum. Nihilomi-
nus tamen in deponendo ⁊ se-
peliendo corpus xp̄i se iā qui
essent manifestabant. In his
enī ostēdit christus suā p̄uidē-
tiā ad futura et preterita. vt
dicit sanctus bernhardinus

super prefato loco super his
qui adhuc amore christi non
feruent. Futurum itaq; erat
vt aliqui sepe persecutionis
tempore ad horam se occulta-
rent esse fideles in subsidium
plurimorum. Nam et chari-
tas vera sufficit ad salutem:
Et si non ita feruens sit atq;
perfecta q̄ penitus omnem ei-
morem excludat. Regimus
enī multos occultasse ad tē-
pus aliorum vtilitati se ser-
uantes: sed oportunitate ad-
ueniente tormenta aspera a-
cerbissimāq; subisse p̄ chri-
sto: hoc in his duobus occul-
tis discipulis mystice signifi-
care autumamus: hec sanct⁹
Bernhardinus. De multo
plīci aromate hic dici posset
que om̄ia relinquo anime de-
uote que preparare debet a-
romata sua: et venire ad se-
pulchrum domini nostri iesu
christi in sua deuotione ⁊ ibi
dem sedere sepulta huiemun-
do et solum christo iesu men-
te vacare. Quod nobis face-
re concedat dominus noster
iesus christus: qui pro nobis
hanc mortē crudelissimā sub-
ijt. Amen. Igitur cum fili-
us prodigus huius preciosi

Sermo XLVI.

simi orti terminum (meditando) eliminasset: subito i eum gravis quedam incidit mestitia: sedensq; in terra humiliter cepit (ut potuit) quadam admiratione se supra se eleuare miranq; dei dispensationem (alto mentis intuitu) considerare: & circa vniuersi filij sui passionem egit. Verabat̃ at̃ ei⁹ meditatio vt plurimū circa passiois xpi fruct⁹ qui toti mundo ex ipsa euenire possent. Cui sic in se suspensio sedenti apparuit angel⁹ ei suus dicens. Cur hic tam mestus delectusq; sedes: & quid cause est tue tristicie. Tūc filius prodigus angelo tale intulit responsum. O angele mestus hic tristisq; haur imerito sedeo: qui ab heri vespere vsq; nunc in tā amplissimo orto dulcis iesu sum cōtinuo vestigia secutus: qui eo in orto tam magnum mirre pōd⁹ (quam in eo messui t) super se portandum suscepit vt sub ipso tandem in cruce per mortem succumberet. Igitur q̃s fructus que vtilitas ex ea passione nobis euenerit scire a te cupio. Tūc angelus eū (solito more) ad parabolam

duxit dicens. Vide. Qui talem vidit parabolam. Auidi inquit filius quendam lacum magnum ac teterumum qui hominibus (varijs infirmitatibus laborantibus) plenus erat. In quo me et ego (hac in visione stare conspexeraz et eorum qui ibi erant miserie participem fore. Et cum sic tristis stare ac conspicerem circumq; si forte mihi patul⁹ pareret liber: quo hanc quā sustinui posses euidere miserā: ecce subito quidam iuuenis pauper et semicinctus stabat ante portam clamans et dicens mihi & omnibus qui mecum illo in lacu erant. Venite post me et ego ducam vos ad locum quietis. Quo audito gaudius in me ipse ego: manum sibi q̃ prius prebebam humili ac lacrimosa supplicatione petēs quatenus me extrahere dignaretur de lacu in quo arid⁹ et miser stabam. Tūc idem iuuenis (hilariter vultu) me intuens ac manum suam mihi prebens extraxit me de lacu dicens: sequere me. Ipe aut̃ ante me more alipedum cōcito gradu vadens ad locū

De passione dñi.

me duxit spinis et tribul^o ob
fitum. Nam quam aliam viā
ire libere possemus minū ap
paruit. Tunc subsistens pau
lisper predictus iuuenis arri
puit ipsas: quibus delicatus
corpus tegebat: exuias: et a
se abiciens densū spinetū nu
dus intrauit. Et cum ipsū p
transisset stabat vulnerato cor
pore in alia spineti parte cla
mans me mulcebre voce ac di
cens: Me timeas fili mi has
spinas punctivas: qz earum
est momentaneus cruciatus.
et ad eternam quietem te pdu
cent feliciter. Quid pla Gra
bam ego ipse sicut is q crucia
tum hactenus inexptus fuit
et qua me pre dterem prima
facie dubitabam: videns qz a
lius nō esset locus euadendi
nisi aut sequi dulcis iuuenis
vestigia vel certe ire ad locū
priorem et ibi cū multis alijs
perire: Attamen me (sic me
attonitum stantem) nō cessa
bat dulcis iuuenis verbis ex
hortare dulcissimis quaten⁹
eius sequeretur vestigia. Tan
dem in me (saniori consilio)
deliberatus abieci vestimēta
et nudum per spinetum seque
bar nudus vsqz ad locum quib⁹

me expectans stabat Ad quē
cum venisses iterum cepit ire
ante me exhortans quatinus
eū ulterius sequi non cessare
Quem cum secutus fuisset
statim me duxit ad lacū aliū
in quo aqua non erat: attamen
et ipse plenus erat hominib⁹
qui omnes cum ipm iuuenes
vidissent palmas leuabāt ver
sus eum: vultusqz hilari i euz
inspicientes dicebant: adue
nisti redemptor noster. tūc ip
se omnes eos qui erant in la
cu illo extraxit: Et iterum va
dens ante nos: ad quendam
duxit ortum: cuius ostiū (se
ra firmissima) claudebatur.
Quam ipse aperiēs nos om
nes secum in eundem ortum
introduxit. In quem cum ve
nissimus apparuerunt ibidē
multi iuuenes omnes amicti
lumine facieqz splendentes:
qui nos euz indicibili leticia
et locunditate susceperunt.
Erat autēz tantus ac tal odor
in ipso orto amēssimo ac pul
cherrimo vt omnīū aromatu
excederet redolentiam Qui
dulcissimus odor intantū me
reficiebat vt in obliuionē ve
niret omnis cruciatus quem
antea ex spinis et tribul^o sus

Sermo. XLVI.

vinebam; immouero tantum
in me excitabat affectū vt po-
tius eligere voluistem decer-
es milies p̄fati sustinere cru-
ciatum q̄ ab illo amenissimo
loco ac gratiosa societate iti-
dam refelli. Cum igit ego ipe
sic in me (p̄ nimia cordis de-
lectatione) ecce visio illa ita-
rem attonitus ab oculis me-
is dilabitur et nunc hic i pri-
ori mesticia sedēs o dulcissi-
me angele a te cupio illi⁹ pa-
rabole interpretatōez edoceri.
Tūc angel⁹ sup̄ridēs ait. Si
li q̄ vsq̄ nūc meas exhortatio-
nes salubres secut⁹ es in effe-
ctu agens hac in q̄dragesima
pniam p̄dignā noli (te velim
exhortatū) a bona tua puer-
satione desistere: vt ad hunc
ortum puenire valeas qui in
cōpabiliter ortū quā in pabo-
la vidisti excedit. Scire igit
debes q̄ hec p̄fata pabola ti-
bi fructus passionis dulcis ie-
su explanat. Primum est la-
cum quem vidisti et cū alijs
in eo stetit statum designat
culpe in quo totum gen⁹ hu-
manum (ob preuarcationem
p̄mi hominis) iacuit. Qui sta-
tus aridus et incultus extitit
vt dicit sanctus Augustinus

in sermone de ioh̄e bap. De-
sertus enim hic mundus ab
omni cultura fidei et timoris
dei et peccatorū spinis obsit⁹
squalabat tanq̄ ager incult⁹
et penitus nullā bonorū ope-
rum fecunditatem obtulerat
nullum ymbrem gratie spiri-
talis exceperat. hec ille. Ipe
autem iuuenis quē vidisti stā-
tem circa portam domin⁹ ies-
sus est qui i paupertate ⁊ nu-
ditate omnīū temporalium ⁊ u-
niens statum penalem suscep-
pit vt hominem redimeret ⁊
patri celesti pro peccato hoīs
satisfaceret: ideo per locū spi-
nosum et penis plenū nud⁹
non sine magna sui sacrati-
mū corporis laceratione (que
in flagellatione coronatidēs
et in cruce sibi illata fuerat p̄-
transiuit hic eū modus erat
cōgruentissimus. vt m̄gr i. 3.
sen. dist. 20. in longum dedu-
cit. Sic et iam fieri oportebat
quia oportebat christum pa-
ti. Et dicit Lu. vlti. Quam-
uiam necesse est omnes ire q̄
ad regnum christi venire desi-
derant. Per multas enim tri-
bulatōnes optz ire in regnū
dei: vt actuum 14. dicitur.
Quāte et alium lacum vidē

De passione dñi.

si q̄ plenus erat hominib⁹ ⁊ limbum antiquorum patrum signat qui ibi detinebantur. quousq; filius dei i humana natura satisfaceret et cyrographum quod aduersus genus humanum erat vt dicit apostol⁹ ad col. 3. deleteret. **Q**uod et factum est quando anima hodie in cruce de corpore exiens ipsos qui in limbo erant visitare dignaretur: ac eos lumine sue glorie illustrare. **P**ostremum q̄ vidisti ortum amenissimum pulcherrimis iuuenib⁹ plenū: attamen ipsū ostiū (firmissima cera) obfirmatur: ita vt nullus ingredi valeret donec prefatus iuuenis aperir⁹ ipsum: verissimum est qd̄ vidisti. Nam vt magister dicit in. 3. dist. 18. ⁊ allegat sanctū Ambrosium dicentem q̄ christus

moriendo aditum glorie aperuit. Magna ergo i morte vniuersi prestita sunt nob⁹ vt liceat nobis redire in patriam: quia per christi mortē aditus regni paratus est nob⁹. **H**ec ille. **H**ic igitur ort⁹ in quem intrasti signat eternā beatitudinem que incomparabiliter maiores delicias in se continet q̄ oculus videre vel auris homin⁹ audire h̄ valeat. **H**ec enim bona sūt q̄ ex christi passione profuxerunt: videlicet redemptio humani generis: via ad patriam ostēsis: antiquorū patrum d̄ limbo ereptio: regni celestis apertio: gaudij angelorum cumulatio. **T**u igitur regratiare fili⁹ dei: et ei⁹ te conforma passioni vt possis secum eternali ter regnare. Amen.

Figura sequēs declarat quomodo filius p̄dig⁹ sabbato sancto sedit circa christi sepulchrum niestis ac tristis expectans et sperās consolari ab angelo suo: quod et factum est vt in sequentibus clarius habetur.

Sabbato sancto

Sabbato sancto.

Hodie que est dies sabbati magni q̄ christus in sepulchro abi condebatur s̄m corpus: et s̄m animā in limbo patrū morabatur: sedit filius pdig⁹ circa ipsius christi sepulchrum mestis et tristis: expectans si a quoq̄ sup dilecto suo ihesu christo posset consolari. **¶** Et cū sic sedisset et orasset venit ad eum angelus suus vt hactenus facere consueuerat dicens: Quid hic circa sepulchrum christi tristis ac mest⁹ sedis: cur nō vadis in domuz tuā: vt te possis melius ad futurū festum preparare more secularium hominum q̄ hac die studium quocūq̄ apponunt quatinus dñi resurrectionē iocūda possint nō mēte in deuotione iocūda: sed cūbis in quadragesima hac relictis itidez occupatiū preparatis corporali obseruantia suscipere: et penitentialē lamētationē a se abscere. Tunc filius angelo tale dedit responsum. **¶** Angele non est in toto mundo qd me consolari valeat q̄dū amantissimum iesum vnicam spem

meā: totumq̄ desiderium in priori dulcissima conuersatione non habuero. nam nisi ab ipso consolari n̄ valeo. Tunc angelus. Fili mi inquit desiderium quod in te audio esse valde placet mihi quia hoc p̄ yronicam meam interrogatiōem experiri volui. Hūc ergo expecta paulisper: et consolabitur te iesus christ⁹ q̄ p̄ suam gratiosam resurrectionē quam (vita comite) crastina die cum indicibili gaudio vis debis. Altamen ne hec dies sine consolatiōe pertransseat: oportet et te etiam hodie i actibus dulcis iesu mente occupari: et singulariter debet tua meditatio hodie versari circa corpus eius sepulturam ⁊ sancte anime ipsius in limbo cū sanctis patribus amicabilem moram: Et ex his aliquā imitationis in te fiende formaz recipere. **¶** Quo ad primum sciendum est q̄ apostolus ad colof. 3. dicit Mortui enī estis: et vita vestra abscondita est cū christo in deo. Hāc q̄ christus primo mortuus fuit hoc fuit in exemplum mortificationis spiritualis: Q̄ at sepultus fuit exemplum fuit

Sermo. XLVII.

et figura viuificatiōis gratie.

De primo dicit hic Mortui enim estis. De secundo subdit: et vira vestra abscondita est cum christo in deo supple in sepulcro: qz sez abscoſio e⁹ exemplum: dedit quomō ad vitam spiritualement habendaz abscondi hominem a mundo oporteat. Tercio ostenditur qz spiritus christi deitari vnus et in limbo positus fuit figura vnionis glorie qua antea viuit do. Et ideo dicit cū christo in deo. Circa primum scire debes qz te oportet cū christo corporaliter mortuo mori peccatis mundo carni et diabolo que mortificatio habet fieri p penitentiam. Ideirco in morte christi data est homi et ostēsa forma penitentie. Quod patet ex tribus signis que occurrerūt in morte christi. primum fuit scissio saxorum. Secundum aperitio sepulcrozū. Tercio patefactio sacramentorum. Primum signat scissio-

nem cordium per contritionem: de qua iohelis secūdo. Scandite corda vestra. 22. Secundum signat aptionē cordis per confessionem. Nā sic

cut sepulcra mortuorum: a fo-

ris sunt ornata intus cadaueribus plena: sic peccatores licet nonnunq̃ exterius fulgeant mundo interius tamen sentent deo qz pleni sunt vitijs. et corruptis desiderijs. Nec monumenta tunc aperiuntur quando eorum conscientie in confessione pandūtur: et tunc qui primo iacebant in peccatis mortui resurgent sanctificati. Unde ad ephē. v. Surge q̃ dormis et exurge a mortuis et illuminabit te christus.

Tertium signum vt dixi fuit patefactio sacramentoz. Nā in morte christi velum templi quod erat ante sancta sanctorum scissum est in duas ptes a sumo vsqz deorsum: q̃ scisso patuerunt sacra que interius continebantur. In quib⁹ omnibus figurabatur satisfactio per quam aditus peccatorib⁹ aperitur ad exteriora sacramenta ecclesie militantis quod significauit scissio exterioris tēpli veli. Nam p satisfactōem penitentie aperitur peccator aditus ecclesie et adit⁹ glorie. Hec est ergo forma penitentie ostensa i christi morte p quā peccatis morimur. i. pe. 2.

Christus peccata nostra per

tulit super lignum vt peccat^{us} mortui iusticie viuamus: cuius liuore sanati estis. **¶** **L.** Secundo christus absconditus in sepulchro dedit homi exemplum spiritualis iustificationis et spiritualis uitae abscondendi et defecundit. Ideo dicit: Et vita vestra abscondita est cum christo scilicet in sepulchro. Sciendum tamen quod christus abscondi voluit in sepulchro tribus de causis. Primo ad approbandam veritatem mortis. Non enim aliquis ponitur in sepulchro nisi quando de eius morte certitudinaliter constat: idcirco pylatus interrogauit utrum iam mortuus esset ante quod corpus donaret ioseph ab armatia. Et in hoc datur intelligi quod nullus meretur diuinas consolationes in mente nisi mortuus peccatis. apocal. 2: Qui vicerit scilicet vitia: dabo illi thesaurum absconditum. Secunda causa fuit vt per hoc quod christus de sepulchro surrexit daret spes resurgendi alijs mortuis et sepultis per ipsum. jo. v. Qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: et qui audierint uiuent. In quo datur etiam alia spes vix quod nullus

est ita sepultus in culpa quod non possit per penitentiam in qua virtus mortis christi operatur ad gloriam resurgere. Unde aug⁹. Nullus de dei pietate diffidat quod maior est eius misericordia quam nostra miseria. Tertia causa quare christus voluit sepeliri est vt ostenderet quod illi qui moriuntur peccatis quasi consepeliuntur christo per immerisionem baptismi. Ro. vi. Consepulti sumus christo per baptismum in morte. **¶** **Hic** de tertio scilicet quod spiritus christi deitatis unitus et in limbo positus fuit figura nobis unitatis glorie .i. qua anima viuunt deo per gloriam. Et ideo dicit cum christo in deo. Ita sicut spiritus christi inseparabiliter unitus est deitati: Sic in gloria celestis spiritus hominis inseparabiliter erit unitus per gloriam deo. Fecit ergo christus in limbo quatuor bona. Primo omnipotentiam suam ostendit. An propheta: attollite portas principes vestras. .i. principes auferte potatem vestram quo modo alias in limbo detinebatis: vt sic in nomine iesu omne genu flectat etc. ad phil. 2. Secundo amicos letificauit. Habebat enim christus amicos

Sermo. XLVII.

nō solum in celo scz nos ange-
los vel in mundo sicut sanctos
hoīes sed etia3 habuit aimi-
cos in limbo. i. sanctos p̄res
quos hodie iustificauit. **E.**
Tertio de diabolo perfecte
triumphauit. Hoc enī est per-
fecte vincere inimicum quan-
do non solū in campo trium-
phat sed vadit vsq3 ad domū
eius: et aufert ei sedem regni.
Christus aut triumphauit d̄
diabolo in cruce vt vinceret
eū sicut in campo. jo. 12. nūc
princeps hui3 mōdi eicietur fo-
ras scz de mōdo sicut de campo.
Sed vt p̄fectius eū vinceret
voluit inuadere domū suam:
et auferre spolia que posside-
rat. Unde Colo. 2. Expoliā3
p̄ncipatus et p̄tates traduxit
p̄sidentem palam triumphās
illos in seipso. Unde Iosep. 13.
Ero mors tua o mors morsus
tuus ero inferne. In morsu ei
panis vel pomi aliquid aufer-
tur et aliquid relinquitur: sic
christus ī inferno aliquos tu-
lit scz sanctos patres et aliq3
reliquit eternaliter cruciados
scz impios. De his dicit Au-
gustin3 in quodam sermone:
Statim vt iesus sp̄m tradidit
iūcta sue diuinitati anima ad
inferorum p̄funda descendit.

Lūq3 tenebrarū terminū q̄si q̄
dā p̄dator splēdid3 et terribil3
attigiss3 aspiciētes eū impie ⁊
tartaree legiōes territi īgre-
re ceperūt dicētes: An iste tā
fortis tam terribilis: tā splen-
didus tamq3 p̄clarus mun-
dus iste qui nobis subdit3 fu-
it nunq3 talem mortuum nob̄
miser: nunq3 inferis talia mu-
nera destinauit: Quis ē iste
qui fines nostros tam intrep̄-
tus ingredit3: et non solū n̄ra
supplicia non verec3 veruētā
et alios de n̄ris vincul3 absol-
uit. Hec aug. **Nota tñ q3**
Quis hac breui doctrina tibi
ōndi quō oēs xp̄iani debeant
xp̄o cōmori p̄sepeliri ⁊ ei pui-
uere cū dōtati si ad stat3 hec
tria referre volum3 dñt sum3
plices sc̄lares mortui eē pec-
catis Claustrales xp̄o p̄sepul-
ti: a mūdoq3 seq̄strati ⁊ nō ni-
si magna nēcitate cogēte ho3
minū aspectib3 apparere. nā
vt habet. 16. q. 1. c. placuit:
adiūcta glo. Adach3 d3 esse
singlar3: non sc̄lar3: singlarit3
vivere n̄ sc̄larit3. S3 plati ec-
clesiastici dñt dō singlarit3 vi-
uere: q3 p̄fectiores subdit3 eē
debēt. Hec sufficiat tibi p̄o
hac die dixisse: vt te valeas
ad futurum festum deuotius

prepararet. **Filius** Sa-
tis pro hac die meis desideris
fecisti: quod de christi corpora-
li sepultura et mystico ei sensu
tam luculenter me infor-
masti. Attamen vñ est quod
me ad interrogandum mouit
eo quod in mea admiratōe haut
parum versetur. Nam qualis
debeat esse conuersio et puer-
satio boni christiani satis mi-
hi hac i quadragesima expla-
nasti. Et insuper quod christo
compassio compati debeat ac
comoretur illud a te audiui.
Denique quod eius sepultura mi-
stice plus ceteris religiosis co-
ueniat et vita in deo prelati-
ultimo loco breuissime pero-
rasti. Multū igitur ex his om-
nibus miro: quod tam pauci sint
seculares qui (vera penitētia
peracta) vita tali conuersent
quam christiana religio req-
rit: nec videntur ex ipsis mul-
ti: imo si dicere licet maximā
pars peccatis mortui: christo
quod compati ac commori Insu-
per et aliud est quod meāz ad-
mirationem haut modice cu-
mulat. Aideo enī quod hi qui in
claustrali vita christo conse-
pulti esse deberent ex ipsis mul-
ti tanuagi p mundum: homi-

nesque seculares existunt: ut plus
res ex eis videantur magis fo-
re seculares quam claustrales: ma-
gis cauidici quam monachi: pro-
curatores quam deuoti oratores
omnibus communes quam in clau-
stro singulares. Et hoc utique
mibi adauget admirationes
Denique nec ultimum abest mee
admiratōi: quod videlicet plas-
ti ecclesiastici qui in deo et deo
vivere deberent: et subditos
verbo et exemplo trahere ad
bonum ipsi potius supbia deo
luxuriando mundo viuunt: de
his igitur cecitatis miseria cu-
pio a te rationem audire. An-
gelus more solito eum ducit
ad parabolam dicens Aude
et vidit huiusmodi simili-
tudinem. Auidi inquit fili? An-
dam nauem in mari homini-
bus plenam fluctuantem aq-
pertransire quasi ad aliquem
terminum prescriptum propera-
ret. Auidi et ecce subito et quasi
insperato serenitas aer in tur-
bidam (ventisque plenā) verti-
tur auram. Ex cuius intempe-
statis aura procelle haut gra-
te ex fluido salo insurgunt: quod
nauem naufragio hominesque
in ipsa submersione periculo
dedere: ita ut omnes fluctibus

Sermo XLVII.

maris inconfuse iactarent: et multi in pfundū ipsius mergent. Quod cū aliqui eorum vidissent arreptis (quas poterant) tabulis se quātum valebāt utiq; sustentabāt. Aliq; aut eorum (quib; robustior virtus suppetebat) de mari natantes ad portum vsq; pueniēt. Et ex his ipis nec eo in loco securos se videntes (nā mare nōnunq; exitū p eundē locū egit) ad collem quendā mari cōiunctū se collegerūt: vbi se a maris fluctibus (his qui in portu steterūt) sperabāt securiores. Quid plura. Nam hi qui adhuc in mari iactabātur clamabāt ad eos qui stabant in portu: petentes vt suis auxilijs eis subuenire dignāretur. Tūc moti cōpassiōe mergentiū hi qui stabant in litore fluīdo mari (qđ antea eorum viro conatu euaserant) vltro se exponebant: natantes vsq; ad ipsos qui submersi piclitate in mari quorū vt sancti bern. dicit in smō d. aduētu dñi: magnū est studiū vt tenētes teneant nec vlla rōne deserant qđ pñū occurrerit manibus: quicquid illud sit: licet sit tale qđ pdesse nō poterit vt

sunt radices herbarū ceteraq; similia. Nam etsi qui ad eos forte veniant nōnunq; solent apprehēsos inuoluere secū adō vt iam nec sibi nec illis auxiliū ferre valeant. Qđ factus cōspecti in hac visione. Nam plures qui ad eos natabant tenti a submergentibus: submergebant pariter cum illis paucis exceptis q; foris conatu se et uōnullos alios simul ex mari extrahabant. Que vtrorū picula cum vidisset hi qui in colle se cōstrinxerāt moti ex ipis quidā in psulto zelo: concito gradu descendebant de colle et ī pceptiū maris se iactantes cū se putabāt posse eos qui in mari submergebāt extrahere submersi sūt et ipi in maris baratrū: paucis ex eis piculū maris euadētibus. Hanc flebilem visionē vidi: sed cui? sic interpretādis a te o dulcis angele velles scribere. **¶** Angelus. Hec parabola tue satisfacit admiratōni et puidū te reddit ī sibi: ne tibi cōtingat sicuti et his qđ vidisti hac in parabola submergi. Nam mare mundus hic est quēadmodum tibi superius plus semel declarant

Sabbato sancto.

Manis gratia est vt etiā superius de penitētia memini me descripsisse. Aer lucidus qui adam primo arrisit natura fuit bene instituta. Sed post e^o lapsus mutata est in turbidā auram variarū malarū inclinationū: quibus ipse hō submergit: nisi se q̄torius a scōa tabula pnie sustentet. Sine ipa est: habet p̄ire necesse in hoc mari magno et spaciofo. Sed quia hanc scōam tabulā pauci arripiūt: iō multi ī hoc mari pereunt. ipos aut quos vidisti forti conatu portū attrigere: hī sunt qui ab inueniente erate post p̄mitinas scientias tanq̄ necessarias ad sacrā scripturam aut eius riuulos toto corde se conferunt: in quibus non solum rerū humanarū verū etiam diuini cultus ratio videtur esse rep̄sita. Mā et altissimaz rex cās aperit: et bene aliquid ab hoīe agendū esse recte cū homib⁹ versari instituit. Qui et sacras lras diliget et se cū deuotōe mētē ī eis occupauerit facili⁹ b⁹ mundi picula (tanq̄ iā p̄stitit⁹ ī litore) euadit. Quid jero. amasacra scripturā et vitia nō amabis. **3.** **¶** Sz q̄ vidisti

aliquos collē altiorē p̄scendere (ne aliquomō ab aqua maris labefactari possēt) hī sunt qui monasticā vitā sibi eligūt quaten⁹ in eis oīa sint tranquila: nihil eis ex animi p̄turbatione accidat: q̄ seip̄s locutūdius fruūt qui diuina admirant⁹ ad quos nihil de mutatione fortune pertinet. Nam apud ip̄os eodem loco secunda et aduersa facit. Hī tales optimā p̄tem cū maria magdalena elegerunt. Q̄ aut vidisti aliquos tā de colle q̄ de litore ad clamorē submergētū veloci cursu ī mare (vñ p̄t⁹ magno conatu euaserāt) tibi p̄cipitare et cū submergen sep̄s submergi: hī sunt p̄mo q̄ cū sciam cū quiete et spūali delectatione acquisierunt ambiant p̄luras curasq̄ aīarū suscipiunt p̄sumētēs se animas lucrari xp̄o. Sz q̄ hī tales hōī p̄fectōis ac spiritalis roboris nō sūt vt secū alios ad b̄titudinem dirigere possūt: iō sub onere cure aliorū sup̄ssī ī p̄fundū demergunt⁹ inferni: victi delectationibus mūdi ac mala societate illoz cum quib⁹ versant⁹. **¶** Quod videntes nōnul

Sermo XLVII.

U religioſi: platos ſc3 ac curā
habentes aīaz male ac ſecu-
lariter cum ſubditis victitare
p̄cipiunt et ip̄i impi3 (vt ita
dicam) pietatē in p̄ſumptio-
ne cordis ſui: ac concito gra-
du de colle intime p̄uerſatio-
nis (non pedetentim ſed pre-
cipitant) ſe elongantes ſaltu
gyganteo in mare mūdi (vñ
tam fortiter deuoteq; exige-
rant) ſe ſubmergūt et cū pere-
untibus in ſeculari cōuerſati-
one pereunt: et ip̄i pleni mū-
danis negotijs: quibus clau-
ſtruz carcer eſt: quies ſilentij
tedium: Monastica diſcipli-
na grauamen: occupatio ſecu-
larium negotioꝝ delectatio:
diſcurſus per mūdum recrea-
tio (paucis ip̄ſoꝝ ſine ſui ma-
gno periculo cum his quos
in curā ſuſcipiunt) euadentis-
bus. Eſt em̄ antiquū prouer-
bium facilius ſeptem bonos
ab vno malo in ſuuz trahi cō-
ſortij q̄ vnum peruerſum ho-
minē a ſeptem bonis poſſe cō-
uerſi ad deum. Qui ratio eſt
quia humana natura corru-
pta prona eſt in malū ab ado-
leſcētia. vt dicit gēn. 8. 7. 12.
q. 1. omnis eras. Nam om̄is
creatura ſub vitio eſt: de pe.

diſt. 2. §. caritas. et humana
nā quodāmo labit ad delicia
in autē. de mōachis. §. ſi q̄s
igit. col. j. Et p̄liu? ē hoīn-
cuſ? ad voluptatē ⁊ nā ē imi-
tatrix vitioꝝ. xx. q. iij. p̄liu?
Tarda eſt aut et diſſicilis ad
v̄tutes opandas. Qui ratio
eſt ſm̄ doctores qz puenit ſo-
lū vno mō bñ agere eo q̄ v̄t-
p̄ſiſtat circa mediū ſm̄ ar. 2.
ll. ethi. Sz ab illo mō p̄t inſe-
nitis mōis errari. Nec igitur
ratio eſt q̄ nō ſolū ſeculāres ſz
etiā religioſi et p̄lati eccleſiaſti-
ci nō viuūt ſicuti deberēt. Si-
lius. ¶ Satis me pabo-
lica tua ſolutio perſuaſuz ha-
bet: vt q̄ ſic ſit nc̄ce habeā ſa-
teri: actū vnū ē qd̄ itidē me ī
vmbiū v̄tit. Si ei tā p̄cloſū ē
ſaluti aīaz itēdēt tūc melius
(vt reor) foret tā cliq; q̄ rell-
gloſ ab illo labore deſiſtere.
q̄ ſi ſic nemo erit q̄ antas libe-
ret a diabolo q̄s x̄ps p̄cioſo ſā-
guie redēit. An. Mea ſolutō
q̄ tue admiratōi ſatiſſeci n̄ eſt
itelligēda ſic te video itellcū
p̄cepiffe: ſz d̄z itelligi ſicuti in-
telligēda ē ⁊ a me itēta. Dic̄
ei greg. ī regi. ⁊ habet. 8. q. 1
In ſcripturis q̄ locus regim̄-
nis deſiderantibus negay ⁊

Sabbato sancto

duſ eſt et fugientibus offerē-
duſ. Et ideo q̄ tibi ſuperius
per modū querēle dixi q̄ vi-
delicet aliqui in littore ſtan-
tes ad clamorem ſubmergen-
tium ſe ultro marino pericu-
lo exponunt: de his volo ſitel-
ligi de quibus hic grego. di-
cit q̄ appetentibus regimen
negandum eſt. Similiter et
de religioſis quorum intereſt
ex privilegijs et ordine eorū
nōnūq̄ intendere ſaluti ani-
mā: hos volo intelligi q̄ ex
quodam laiciſco deſiderio:
ſe ultro p̄ſumptuoſeq̄ offerūt
ad talia periculofa officia. de
quibus idē grego. e. cā dicit
c. ſciendū q̄ talium obediētia
q̄tū plus de ſuo habet tan-
tū minus de merito: ideo p̄-
miſi ſuperius q̄ concito gra-
du ſe p̄cipitantes in pericula
maris: non coacti a ſuis prela-
tis ſed ſeiſpm offerentes nutu
aut verbis quorū intima de-
uotio deſeruit quā charitas
dei generat. Dicit em̄ aug⁹.
et habet. 8. q. 1. c. q̄ ep̄atum
q̄ ocium ſanctū querit chari-
tas negocium iuſtum ſuſcipit
neceſſitas charitatis: quā ſar-
cinā ſi nemo imponit intruen-
de vacandum eſt veritati. Si

autem imponitur ſuſcipiēda
eſt p̄pter charitatis neceſſita-
tem: ſed nec ſic omimodo ve-
ritatis delectatio deſerenda
eſt: ne ſubtrahatur illa ſuauis-
tas et opprimatur iuſta neceſ-
ſitas. Hec aug⁹. Vides igit̄
ex illa auctoritate q̄ cuilibet
xp̄iano et plus multo religio-
ſo (cuius finis debet eſſe con-
templatio) competit (ceteris
paribus) vitam eligere quie-
tā: qua vacare deo poſſit p̄-
q̄ vitam exteriorē hominū
frequentijs plenā ac tumultu-
tibus occupationū diſtractas
q̄ prima enim leto ocio: ſe-
cūda trīſti negotio incumbit
Nam religioſus quē ſub quo
cūq̄ p̄textu ſeu ſpecie aliorū
ſalutis delectat: tecto egredit̄
urbem luſtrare: tēnū terere:
concuſſare obuijs: ſudare ac
laborare vt hos conciliet: il-
los iſormet alios (quid p̄ cir-
culum ānī cōtra deū egerit)
conſistentes auſcultet: vt tan-
dem in omnes ſe ſe formas ne-
gociorū ac occupationum ho-
minū vertat hic talis inquie-
tus domi rediens nihil in ſe
percipit niſi ea que videndo
vel audiendo in ſe hauſit: nō
eum delectat pura cōſcētia

Sermo XLVII.

cuſus mens mūdantis ſpecies
bus eſt plena: ponit ſe fatiga
tus ad ſtratū quē dulcis ſom
nus fugit noue ſpecies mun
dane occupant. Fabricat mē
te quō nouas inter homines
edet occupandi formas. Sur
git matutina hora cōpulſus
quē dolor capitis grauāt: mēs
mūdantis ſpeciebus plena oc
cupat: ariditas pſallendi deis
cit cui? appetit finē ſibi p gra
tū vt cū ſe ſtratui repauſando
cōmendat in ſe replicet quas
antea mūdanas fabricauit for
mas. Et ſic cum ſemp i ſe in
felix exiſtit: puras exterioꝝa ſi
bi ſufficere quib? plures ſpe
rat ſe a periculo maris extra
xiſſe: iſpe tandem morte pōc
cupatus in abyſſum demergit
tur inferni: qui ſuam merce
dem non niſi in hominū ore
poſuit aut i ſuo pprio cōmo
do quē exterior occupatio re
creauit infidelis ſeruus domi
no ſuo ſemper exiſtens.

¶ Fili mi crede mihi
q ſub hac ſpecte pietatis mul
ti depereunt. Quod mē nō
cola? de lyra verum heu fore
apprehendit: qui hīſtoriam
(q nūeri. li. c. 32. textū vide
licet de tribu ruben gad ⁊ di

midie manasse: qui cū ſor
danem manere cupiebant atq
tamen cōſratribus ſuis iuuu
re terram pmiſſionis acqui
rere non ceſſabāt) ad noſtrū
hoc ppoſitum tam luculēter
moralizat dicens q per has
tres tribus ſtat? tres in ecclia
pncipales designātur. Nam
per ruben qui filius viſionis
interpretatur prelati eccleſia
ſtici designātur: qui et iſpi pre
ter ceteros deo debēt viuere
(vt tibi ſupra explanauit) et
eum intima cōtemplatiōe vi
dere. Per gad (qui accitius
interpretatur) pncipes ſecū
lares designātur qui armis p
cincti alios defendere debēt.
Sed per manassen (qui obli
uio interpretatur) designan
tur religioſi: qui affectu et eſ
fectu obliuiſci debēt que mū
di ſunt fm illō pſ. 44. Ob
liuiſcere populū tuum et do
mum patris tui ⁊ cōcupiſcet
rex decorē tuū. Sūt igit plu
rimi de his tribus ſtatibus q
nō querūt terram pmiſſiōis
terrā vicz viuētium ſed vo
lūt manere citra iordanem in
terra morientium in bonis vi
te pſentis figentes pedē affe
ctionis in qua edificāt vrbes

Sabbato sancto

Id est palacia: caulas onium:
et cetera huiusmodi que mun-
di sunt: scilicet honores exultatio-
nem affectantes. Et isti labo-
rant pro alijs vt habeant ac
possideant terram promissio-
nis scilicet eternam beatitudinē.
quia prelati vt cōmuniter in
regimē animarū occupati sūt
tam ecclesiastici q̄ seculares
Isti vt animas pascant: illi vt
polliciam in pace custodiant
Sic multi religiosi laborant
diro conatu vt scientiam sibi
necessariam acquirant alijs
predicent: alios in confessiōe
informant. Qui tamen tales
suis malis actibus exigenti-
bus ad terram promissionis
minime perueniunt. Nec ille
Aides igitur q̄ tibi doctorū

dictis ostendi verū esse quod
tibi prefata parabola declara-
uit. **Filius.** Audiui et verus
esse: fateri habeo necesse.

Angelus. Si igitur perci-
pis verum fore quod tibi di-
xi: summo tibi cane studio vt
tibi simile minime contingat
semper illō domini dictū ap̄s
te memorans. Quid prodest
homini si totum mundum lu-
cretur: anime vero sue detri-
mentum patiatur. Et cū hec
angelus eius dixisset ab ocul
ipsius euauit. Tunc fili⁹ p-
digus fixus circa domini se-
pulchrū mansit sedere ⁊ no-
ctem ipsam insomnem ducēs
expectabat donec nouus ru-
mor de christi resurrectione
percrebaret.

Figura sequēs declarat quomodo filius p-
digus veniens in canaculum vbi christus
cenauit reperit discipulos christi cor-
regre-
tos propter metum iudeorum et ibidē in va-
ga relatione audiuit christum iesum a mor-
tuis surrexisse, quod infra latius exponet.

Sermo. XLVIII.

terea sicut peccatorum status ac
pene filij prodigi occasio fuit
tristitie: Sic sua vera conuer
sio ad deum et spiritalis re
surrectio ad iusticiam nobis
debet esse causa leticie: quia
et angelis gaudium est super
vno peccatore penitentia agē
te. Verum non solum gaude
re ecclesia sancta nos animo
net sed etiam exultare. Unde
cantat Hec est dies quam fe
cit dominus exultemus et lete
mur in ea. Ad quod gaudium
verba thematis nos incitant
quando dicitur Gaudere op
tebat et. **W** In hac igitur
sacratissima die venit filius p
digus veste singularis iocun
ditatis indutus dicens illud
esaię. 61. Exultavit anima mea
in deo meo: quia induit me ve
stimentis salutis et indumen
to iusticie circumdedit me.
Sed cum idem filius prodig
venisset in cenaculum ubi chri
stus cenam manducavit repe
rit ibi discipulos christi pgre
gatos propter metum iudeorum
audivit etiam vaga relatione
ab ipsis christum iesum a mor
tuis surrexisse. Dico autem va
ga relatione quia corda eorum du
ra erant ad credendum chris

ti resurrectionem: ut dicit mar
ci vi. Et cum colloqueretur di
scipulis venit maria magda
lena cum gaudio indicibili et
alie mulieres cum ea asseren
tes ipsum viveret et vacuum se
pulchrum fore. Dicebant etiam
se visionem vidisse angelorum
qui asserunt eum surrexisse.
Quod testimonium illarum
mulierum ac aliorum ut certi
us habeamus: concordantiam
quattuor euangelistarum de
hac re audiamus: ut certiores
nos reddat historie veritas.
L Ubi sciendum quod quando
corpus christi a ioseph ab ari
mathia et nicodemo sepelie
batur: ut dictum est in pas
sione: tunc ut dicit Lucas mu
lieres que cum eo venerant a
galilea. R. maria magda
lena et maria mater ioseph (ut
dicit postil.) aspiciebant ubi
poneretur corpus iesu. Mat.
sedentes contra sepulchrum.
Lu. et reuertentes R.
emerunt et Lu. parauerunt
aromata et vngenta: et sabba
to siliuerunt secundum mandatum.
R. Et cum pertransisset sabba
tum maria magdalene et ma
ria iacobi et salome emerunt
aromata ut venientes vnge

De passione dñi.

rent iesum **M.** Vespere autē
sabbati que lucebat (id ē inci
pit luscere in principio diei se
quentis) **R.** Et valde mane
vna sabbatorū orto iā sole. **Jo.**
cū adhuc tenebre essent **Lu.**
diluculo **R.** **Lu.** veniunt.
Jo. venit maria **M.** maria
magdalene et altera maria.
Des. ad monumentū **Lu**
portantes que pauperant aro
mata **M.** videre sepulcrū
R. vt vngerēt iesum. Et de
cebant ad inuicem. Quis re
uoluet nob lapides ab hostio
monumēti. Et respiciētes vi
derūt reuolutū lapidē erat q̄p
pe magn⁹ valde **M.** An
gel⁹ aut dñi descēdit de celo
et accedens reuoluit lapidem
et sedebat sup eum Erat autē
aspect⁹ eius sicut fulgur vesti
uenti ei⁹ sicut nix: pre timo
re at eius exterriti sunt custo
des et facti sunt valut mortui
R. Et introeūtes **Lu.** in
gressu non inuenerūt corp⁹ do
mini iesu **R.** viderunt iue
nē sedentem in dextris coop
tum stola candida et obstupu
erūt **M.** Et respondens an
gelus dixit mulieribus nolite
timere. **R.** expauescere
M. scio em̄ q̄ iesus q̄ cruci

fixus est queritis **R.** naza
renum **M.** **R.** surrexit non
est hic **M.** venite et videte
locum vbi positus erat dñs
R. ecce locus vbi posuerūt
eum **M.** Sed ite et dicite
discipulis eius **R.** et petro
quia precedet vos in galileā
ibi eum videbitis sicut predi
xit vobis **M.** et exierunt ci
to de monumēto cum timore
et gaudio magno. **R.** inua
serat em̄ eas tremor et pauor
et nemini (scz de custodib⁹)
quicq̄ dixerunt timebāt enī
M. currentes ānunciare di
scipulis eius **Jo.** cucurrit
maria magdalena et venit ad
simonē petrum et ad aliū di
scipulū quem amabat iesus.
Et dicit illis. Tulerunt do
minū meū et nescinus vbi
posuerunt eū. Exiit ergo pe
trus et alius discipulus et ve
nerunt ad monumentū. Tur
rebant autem duo simul et il
le alius discipulus precucur
rit citius petro et venit prim⁹
ad monumentum. Et cum se
inclinasset vidit posita linthe
amina non tamen introiuit.
Venit ergo simon petrus ses
quens eū et introiuit in monu
mentum. Et vidit lintheamē

Dominica resurrectionis dñi

Dominica resurrectionis dñi.

Oludere optebat qz hic frater mortu⁹ erat et reuixit: perlerat et inuentus est. Lu. xv.

Pro introductione istius thematis occurrit verbū sancti augustini in ench. et allegat eum magister in i. di. 46 dicentis qz deus qui summus bonus est nullo modo sineret malum fieri nisi qz scit ex mal^o elicere bonum. Melius eniz iudicauit deus de malis bōa facere qz mala nulla pmittere. Nec ibi. Sumamus exēplum in grano frumenti quod seminatur in agruz. Hoc utiqz malum est illi grano qz necesse habet mori et in putredinem conuerti. Attamen omni anno fit ab agricolis: et tamen hoc fit propter malus bonum id est vberiozem fructum qui exinde oritur. Item idem augustinus in libro de correctiōe et gratia: et magister vbi s. Aliqz inquit adeo deus omnia cooperatur in bonum: vt si qui eorum deuiant et exor:

bitāt etiam hoc ipm eis scilicet vocat⁹ faciat pscere i bonum qz humiliores reddunt atqz doctiores. Nec duo clarent in verbis thematis fin litteram: et transumptue receptis sez de christo. Nā christus ipse est granum lactatum in terram virginis marie: qd granum quia mortuum fuit i terra corporis: in ara crucis multiplicatum est. Et qz malum fuit talem innocen^o tez occidere: Ideo deus pater nullo modo pmissit hoc fieri nisi si magnum bonum ex hoc eliceret sciuisset. Ideo christ⁹ iohannis. 12. dixit: Nisi granum frumenti cadens in terrā mortuum fuerit ipm solū manet. si autē mortuum fuerit multū fructum affert. Ita similiter de filio prodigo: qui (vt s dictum est quemlibet peccatorem designat ad eum p veraz penitentiam se conuertentē) quia omnia eius mala sibi cedent ad maiorem humilitatē et gratiarum actionem: et per consequens ad gaudiū. Agit sicut pridie passio dñi nobis tulit compassionem: Sic ei⁹ gloriosa resurrectio incitare nos debet ad gaudiū. Pro

Sermo XLVIII.

na posita et sudarium qđ fuit
super caput eius non cum
lintheaminibus positum sed
sepātū inuolutum in vnū lo
cum. Tunc ergo introiuit et
ille discipul⁹ qui venerat pri
mus ad monumentum et vi
dit et credidit: nōdūz enī scie
bant scripturā qđ oportuit eum
a mortuis resurgere. **E**
Abierūt ergo discipuli ad se
metipōs: postil. i. ad locū vbi
prius latitabant Aug. super
io. discipuli cum crederēt cor
pus ablatum abierunt ad se
metipōs id est illuc vbi latita
bant et vnde ad monumentū
currebāt. hec ille. Sed fm se
riem historie etiā maria mag
dalena et alie sequebāt petrū
et iohannē redeūdo ad monu
mentū: et ideo ip̄s duobus di
scipulis abscedētib⁹ a monu
mēto māsit maria magdalena
quia feruentior erat ideo de
monumēto nō recedebat. Et
alie mulieres cū ip̄a. Et ideo
sequit qđ Lu. dicit. Et factū
est dū mente p̄sternate eēnt d
illo ecce duo viri steterūt sec⁹
illas in veste fulgiētī Cum ti
merēt aut̄ et declinarēt vultū
i terrā dixerūt ad illas. Quid
gr̄itis vinentē cū mortuis: nō

est hic sed surrexit. Recorda
mini qualiter locut⁹ ē vobis
cū adhuc i galilea esset dicēs
qđ oportet filiū hoīs tradi i ma
nus pctōr⁹ et crucifigi et tertiā
die resurgere. Et recordati sūt
verbor⁹ ei⁹ et regressi sunt a
monumēto Jo. Maria qđ
stabat ad monumētum foris
plorans dū qđ fieret inclinauit
se et p̄spexit i monumētū. Et
vidit duos angelos i albis se
dentes: vnū ad caput et vnum
ad pedes vbi positū erat corp⁹
iesu. Dicit ei illi. Mulier
qđ ploras: Dic eis. Tulerūt
dñz meū et nescio vbi posuerūt
eū. Hec cū dixisset puer̄a est
retrosū et vidit ibm stantē et
nō sciebat qđ ihs ē. Dicit ei le
sus. mulier qđ ploras: quē que
ris? illa existimās qđ ortulan⁹
essz: dicit ei. Dñe si tu sustulisti
eū dicito mihi vbi posuisti
eū et ego eū tollā. Dicit ei le
sus: maria. Cōuersa illa dicit
ei. Habonī qđ ē mgr̄. Dicit
ei iesus. Moli me tangere: nō
dum enī ascendi ad patrem
meum. Vade autem ad fr̄es
meos et dic eis. Ascendo ad
patrem meum et patrē v̄r̄m:
deum meum et deum vestrū.
Et hoc ē qđ dī. mar. Surgēs

In die sancto pasche.

autē ihs mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septem demonia. Tunc ut pie credidit ad alias mulieres que decubant a monumento narrans eis quod vidit. Tunc arripuerunt iter versus hirlin. Et tunc ut dicit. math. iesus occurrit eis dicēs. Aue. Ille autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adorauerunt eum. **F** Tunc ait illis iesus. Nolite timere. Ite nunciate fratribus meis ut eant in galileam ibi me videbunt. Que cum audissent ecce quidam de custodibus venerunt in ciuitatem et nuntiauerunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio accepto pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes. Dicite quod discipuli eius nocte venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a prelide nos suadebimus ei et securos vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt si cut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud iudeos usque in hodiernum diem. Tunc sequitur quod lu. dicit. Et nuntiauerunt mulieres christi discipulis et ceteris omnibus

Erat autem maria magdalena et iohanna et maria iacobitarum ceterae que cum eis erant que dicebant ad apostolos hec. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista et non crediderunt illis. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum et procumbens vidit linteamina sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat. Hec lucas item nota quod quedam expositio (que dicitur continua zacharie crisopolitani) dicit quod conuenienter intelligi potest quod postquam ipse petrus et iohannes redierunt de monumento et crediderunt dominum esse sublatum iterum auditum a mulieribus quod surrexisset dominus licet alijs apostolis videretur deliramentum petrus tamen solus cucurrit ad monumentum secundo et tunc apparuit ei iesus secundum quod lu. ultimo dicitur: quod surrexit dominus vere et apparuit simoni. Per hoc igitur audit filius prodigus iesum vere resurrexisse. Et accessum to angelo suo precibus humilibus talem ab eo petit informationem dicens. Audio quia verum est: sed dic mihi o angeli in quibus debeat hodie (mens) occupari.

Sermo XLVIII.

Angelus. In tribus debes hodie mēte slectari circa xpi resurrectionē: scz circa resurrectionis statum: resurgēdi modum: et resurrectionis fructū. Quo ad p̄mū debes p̄siderare in christi resurrectione q̄tuor conditiones que accipiunt s̄m quattuor conditiōes morientis ipsius. Nam prima conditio morientis christi fuit eius infirmitas Secunda deformitas Tertia humilitas: vel potius vilitas. Quarta ei⁹ paupertas. De prima dicitur esate. 53. Desiderauim⁹ eum de: spectum et nouissimum viro: rū virum dolorum et scientem infirmitatem. De secunda dicitur ibidem: Non est ei spēs neq; decōr: et vidimus eum et non erat aspectus. De tertia dicit in eodē cāp̄lo reputauimus eum quasi leprosum ⁊ percussum a deo et humiliatum. De quarto dicitur tress. 3. Ego vir videns paup̄tatez meam in virga indignatōis eius. Contra istas igitur q̄tuor conditiones morientis christi sunt quattuor conditiōes resurgentis. Nam p̄ra infirmitate morientis fuit potestas resurgentis incompa-

rabilis: contra deformitatez mortis fuit in resurgendo pulchritudo admirabilis. Contra vilitatem et humilitatez glia inenarrabilis: cōtra paup̄tatem possessio interminabilis. De primo dicitur Danielis septimo: Potestas eius potestas eterna. Unde Ro. xliij. In hoc enim christus mortuus est et resurrexit vt viuorū simul et mortuorum domine tur. Secundo p̄ra deformitatem mortis fuit in resurgēdo pulchritudo admirabilis. Ipse enī fuit speciosus forma p̄ filiis hominum. ipse nāq; fuit ille dauid de quo. 1. Regū 17. dicit q̄ erat pulcer aspectū decorus facie. Dauid enī interpretatur manu fortis: Sic noster dauid iesus christ⁹ fuit fortis in passione quando de hoste fortissimo triumphauit et aspectu desiderabilis fuit i resurgendo. In ipm enī (p̄pter eius pulchritudinem) desiderāt angeli p̄spicere. 1. pe. 1. Tercio p̄pter morientis vilitatem sine humilitatem fuit in resurgendo gloria inenarrabilis. An. ps. Exurge gloria mea: exurge psalterium ⁊ cithara dicit pater ad filium.

In die pasce.

Et respondit filius: Exurgaz
diluulo. Et hoc est quod dicit
j. pe. j: Suscitauit eum a mortuis
et dedit ei gloriam sempiternam.
Sic enim qui humiliatus
fuerit in gloria: ut dicitur iob. 22.
Et ideo qui mihi fuerat humiliatus
maxime erit in gloria. Ideo dicit philip. 2. Humiliauit semetipsum
et cetera. Quarto contra resurgens
paupertatem: fuit in resurgendo
possessio interminabilis regni.
ps. Regnum tuum regnum omnium
seculorum. Et Daniel. septimo:
Regnum eius non corrumpetur.
Sic igitur patet primum
scilicet resurgentis status. Sequitur
de secundo scilicet de resurgendi
modo qui fuit quadruplex.
Resurrexit enim mane siue
velociter: veraciter: manifeste:
et apparenter. De primo dicitur
matth. ultimo. Surgens iesus
mane prima sabbati. Unde propheta:
Exurge gloria mea dicit pater. Et filius.
Exurgam diluulo. De secunda
habebimus in crastino sermone.
De tertio dicitur iob. ultimo.
Manifestatus est iesus discipulis
suis cum surrexisset a mortuis.
De quarto dicitur Ro. 6. Christus resurgens a

mortuis iam non moritur: et cetera.
De tertio principali scilicet de statu
sue resurrectionis habebimus
similiter in crastino sermone.
Et hec sufficiat hodie dixisse.
Filius ut hec audit gaudet
plurimum: sed quadam admiratione
attonitus talem infert angelo
questionem. Vi. Angele unum est
quod omni anno consuevit fieri
de quo multum admiro: Tu enim
homines conditiones considero
video quod aliqui necdum in hac
xli. penitentiam egerunt: aliqui
etiam ceperunt tunc cito ab eo
recesserunt: reliqui permanserunt
usque ad hos dies pascales in quibus
et ipsi a ceptis penitentia deficiunt:
cui rei causam scire cupio. An.
Ei de pabotia. Et vidit tale. Ei de
bar mibi inquit quasi intrare domum
magnam et altam: attamen in paulo
modo admodum lutosam: in cuius
medio stabat scala cuius summus
tectum domus videbatur attingere.
Erant autem multi homines
diuersorum statuum in eadem
domo: qui in tuto stabant labefactis
pedibus: aspicientesque scalam
quasi hi quorum desiderium foret
scalam ipsam ascendere: et ultra
tectum domus perungere. Ratio
illius desiderij erat: quod

Sermo. XLVIII.

sub tecto illi⁹ domus erat te-
studo aurea varijs genuntis
perornata: in cuius medio vi-
debatur quasi esset fenestra p-
ua et stricta (istat pui ostioli)
quod vltius ducebat ad au-
lam (vltra estimatōez huma-
nam) p̄ciosissimā: de qua au-
diebatur sonus nonunq̄ exi-
re dulcissimus: ex quo hi qui
inferius in luto stabant aliq̄
modo percipiebant aliud fo-
re habitaculum incompatibi-
ter excedens illud in quo ipsi
stabant. Erat aut̄ differentia
illoz (q̄ inferius circa sca-
lam stabāt) huiuscemōi. Nam
multi eoz insipientes altitu-
dinem scale ipsam ascendere
minime audebant: timebant
enī ne vertigo capitis eos in
precipitiū iaceret: aliq̄ etiam
eoz īcipiebāt ascēdere: inter
quos aliq̄ cito deficientes deor-
su cadebāt: et sic p̄sequēter im-
p̄is et min⁹. Et inē hos erāt
aliq̄ q̄ vsq̄ ad scale sūmitatez
venērūt: in q̄ cū starēt ceperūt
clamare ad hos q̄ in aula su-
periori erāt petētes ab eis au-
xilii. nam scala nō poterat at-
tingere ostioli testudis ī sp̄a-
cio vnius cuspidis. Tūc ve-
nit quidam vir senex (q̄ quasi

sācti petri apostoli speciem fa-
cieren⁹ p̄tēdebat) et aperies
ostiolum prebebat eis longas
cuspides: quas iubebat ī ma-
nus recipere: et eas fortius te-
ne ac per modicum temp⁹ ps-
tientiam habere: vt sic mere-
rentur per ipsas in aulam tra-
hi. Verum cum mora (in sur-
sum trabendo) prolongare-
tur: fatigati: rediosi: ac impa-
tientes effecti ipsi relinquen-
tes cuspides eis a fene datas
ditum casum deorsum in pro-
fundum sterquilinum confu-
sibiliter sustinuerunt. Sed hi
qui viriliter cuspides mani-
bus tenebant: tracti sunt per
ostiolum in aulam superiorē.
Hanc vidi visionem rogans
te vt mihi eam edifferas.

Angelus. Bene vidisti et
congruam parabolam tue du-
bitationi. Et est hec eius in-
terpretatio. Nam hec dom⁹
magna est ecclesia sancta que
etsi ī superiori parte sit aurea
quia sancta: tamen homines
christiani qui adhuc ī hac ec-
clesia militātī degunt quoti-
dianis maculis ex luto terre-
noz ī pedib⁹ affectōnū labefa-
cti sūt. Scala ī medio ei⁹ ē scan-
penitentia q̄ rapit regnū dei.

Seria secūda pasce,

Superior aula preciosissima est celum empirreum. Hostiolum est gratia spiritus sancti. **Q**uod autem vidisti aliquos stare in hac domo aspicientes scale altitudinem et timētes ne vltimo capitis eos precipitaret: hi sunt qui habent affectum perueniendi ad regnum dei: tamē quā cogitant de vie asperitate. i. sancta penitencia timent ei⁹ penam: nec audēt eam aggredi timētes se non posse perseuerare vsq; in finem. Alios quos vidisti ascendere scalas et non perseuerare hi sunt qui tamen quiddam penitentie agunt: non tamen in ea perseuerant: sed post pascha eam relinquant. Hos autē quos vidisti vsq; ad summitatē puenire scale et inuocare auxilium a superioribus hi sunt qui sufficiēter confessi sunt et contriti de peccatis suis incipiunt satisfacere pro peccatis cum adiutorio dei et patrocinio sanctorum quos inuocant. **Sed** cum ad aliquot tempus satisfactionem egerint cadunt in deiectionem et tristitiam de bonis que inceperunt nec perseuerant in eis sed arripit eos mundi delectatio: et sic impatientes facti relinquunt

cuspidēs que eis ab auctoritate sancti petri date sunt. scilicet orationem ieiunium elemosinam quibus satisfacere deberent et reciduiant in preterita peccata profundius quā antea fuerunt: cum omnis recidua peior sit sua radice. Qui autem perseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit.

Seria secunda pasce

Gaudere oportet. **M**erito gaudere nos omnes conuenit in his que nobis diuina dispensatio his diebus contulit: immo vero et pro nobis in humana natura pertulit: quia pro suam passionem et mortem nos a diabolica seruitute liberauit. Si enim filii israel rationem habebant gaudendi quando omnipotens deus eos in manu moysi de pharaonis imperio liberauit educens eos ex egypto per mare rubrum: quid nos facere debemus qui per dominum iesum educti sumus: ut supra dixi. Etiam tanto maiorem rationem habemus gaudendi quanto veritas preponderat figure. Illis in figura corrigi: nobis aduentus veritas. Isti a pha

Sermo XLIX.

raonis: nos a diaboli seruitu
te liberati sumus. Illos oport
tebat sumere agnum annickz
ea in nocte qua exire debebāt
de terra egypti: et illū affare
et comedere: et virumq postē
sanguine illius linire: vt ha
betur Exo. 12. Nos autē per
sanguinem christi et comesti
onem agni immaculati educti
sumus de tenebris peccatorū
Igitur nemo debet esse alie
nus a gaudiobī cōmunis est
gaudendi ratio: vt dicit Leo
papa in sermone de natiuita.
dñi. Et insup exemplo filiorū

israel nō solum gaudere optz
sed etiam cantare. Cantem⁹
domino gloriose enī honorifi
catus est. In hac igitur solē
ni die venit iterum filius pro
digne in cenaculum vbi disci
puli erant congregati. Et q̄
rit virum p̄ter ceteras illas
apparitōne s: quas heri pos
uimus aliq̄ue alie sint facte.
Cui respondetur q̄ sic. Et q̄
verum sit audi modum appa
ritōnis de quo hodiernum
euangelium loquitur: quod
sancta proponit ecclesia: Et
luce vltimo scribitur.

In illo tpe: Duo ex discipulis iesu ibant ip̄a die
in castellū qd̄ erat in spacio stadiorū sexaginta
ab hierusalem nomē emaus: et ip̄i loquebantur
adinuicem de omnibus his que acciderant. Et
factum est dum fabularentur: et secum quere
rent: et ipse iesus appropinquans ibat cum ill.
Oculi autem eorum tenebantur ne eum agno
scerent: Et ait ad illos: Qui sunt hī sermones
quos confertis adinuicem ambulātes et estis tri
stes. Et respondēs vnus cui nomē cleophas di
xit ei: Tu solus peregrin⁹ es in hierusalē et nō
cognouisti ea que facta sunt in illa his diebus.
Quibus ille dixit: Que? Et dixerunt De iesu
nazareno q̄ fuit vir p̄pha potēs i ope et sermōe

Seria secunda.

corā deo et omni populo. Et quō tradiderūt euz
sūmi sacerdotes et p̄ncipes nostri ī dānatōez
mortis ⁊ crucifixerūt eū. Nos autē sperabamus
q̄ ip̄e eēt redēptur⁹ isrl. Et nūc sup hec oīa ter-
tia dies ē hodie q̄ hec facta sūt. Sed et mulie-
res q̄dā ex nostris terruerūt nos q̄ ante lucē fu-
erūt ad monumētū: et nō inuento corpore eius
venerūt dicētes se etiā vīsiōnē angeloz vidisse
q̄ dicūt eū viuere. Et abierūt q̄dā ex nostris ad
monumētū: et ita inuenerūt sicut mulieres dix-
erūt: ip̄m vero nō iuenerūt. Et ip̄e dixit ad eos
O stulti et tardi corde ad credēdū ī omib⁹ que
locuti sūt prophē. Nōne hec optuit pati christū
⁊ ita intrare ī gl̄iam suā. Et incipiēs a moyse et
omib⁹ p̄phetis interpretabatur illis in omnibus
scripturis q̄ de ip̄o erāt. Et appropinquauerūt
castello q̄ ibāt. Et ip̄e finxit se longius ire. Et
coegerunt illū dicētes. Adhuc nobiscū qm̄ adue-
sperascit: et inclinata est iā dies. Et intrauit cū
illis. Et sc̄m est dū recūberet cū illis cepit panē
et bñ dixit ac fregit et pōrrigebat illis. Et statim
sūt apti oculi eoz et cognouerūt eū: et ip̄e eua-
nuit ab oculis eoz. Et dixerūt ad inuicē. Nōne
cor n̄m ardēs erat ī nobis dū loqr̄et ī via: ⁊ a-
periret nobis scripturas. Et surgētes eadē ho-
ra regressi sūt in hierlm: et iuenerūt cōgregatos

Sermo XLIX.

Undecim et eos qui cum ipsis erant dicentes quod surrexit
dominus de et appuit simoni Et ipsi narrabant quod gesta
erant in via quod cognouerunt eum in fractione panis
Et cum filii perdidit audit quod christus
de surrexit quod angelus suus cur
sit appositus de et quod sit ei resurrectio. **An.** Scire de
heo quod facit scriptura loquitur de tri
plici resurrectione. scilicet facta dea scilicet
impetrata et de peccata. de prima legit
1. re. 28. de samuele qui per phito
nissam fuit suscitatus: Sed utrum fu
erit diabolus in figura samuel? et
ipse samuel vult canonicus. 26. q. 5
c. mix in me: quod fuerit diabolus
roem dupliciter adducens quod mi
sit se a saul adorare quod samu
el non fecisset. Secundo quod dixit cras
mecum eris quod non est credendum quod
vir pestilenticus ad tale locum re
frigerij daret venire ubi tam
sanctus propheta in sinu abrahe requi
euit. hec illi Secunda resurrectio
fuit dea scilicet impetrata: scilicet illorum qui per
prophetas sanctos sunt suscitati et per
christum: quod 13 de reuixerit non in
vita immortalis sed mortali quod ne
cesse habebat iter mortis: sed re
surrectio christi fuit vera et perfecta
sima. habuit ei triplicem digni
tatem. **R.** Fuit enim omnis resurre
ctionum primaria. secundo fuit omni
um corporum viuificatio. Tercio fuit
omni animarum iustificatio. Quo

ad primum sciendum quod secundum the. in
3. pre. q. 53. ar. 3. resurrectio est
ereptio a morte in vitam. Dupli
cat alijs eripit a morte. Uno
solum a morte in actu: ut. scilicet. cum ali
quis viueret incipiat quiescere post
quam mortuus fuerit. Alio ut ali
quis liberetur non solum a morte sed et
a necessitate: et quod plures est a possi
bilitate moriendi. et hec est dea
peccata resurrectio: quod tempore diu aliquis
viuit subiectus necessitati moriendi
quodammodo ei mors dominatur: secundum illud
ro. 8. Corpus quod est mortuum est pro
pter peccatum: spiritus vero viuit propter
iustificatos: sed quod illa resur
rectio quam quis surripit ab actuali
morte est resurrectio imperfecta. Vo
quando igitur de resurrectione perfectam
christus est primum resurgens. quod resur
gendo primum peruenit ad vitam omnino
immortalem. secundum illud ro. 6. Christus
resurrexit a mortuis iam non mori
tur: mors illi. vl. non d. Et. 1. cor.
15. Christus resurrexit ex mortuis
primitie dormientium: quod secundum glo.
primo tempore et dignitate resurre
xit. Loquendo autem de resur
rectione imperfecta quidam
alii surrexerunt ante christum
ad premonstrandum quasi in

Seria secunda.

quodā signo resurrectionē ip-
sus: sicut fuerūt resuscitati in
veteri testamēto. p̄mo per
beliā. 3. regū. 17. et p̄ helise-
um. 4. regū. 4. Sicut etiam
patuit de lazaro jo. xj. Et ideo
ex diffinitōe resurrectionis no-
stre data a damas. cognoscit
dignitas et v̄ia resurrectionis
xp̄i iesu. Aut est sic. Resurre-
ctio ē ei⁹ qd̄ cecidit. i. mortuū
fuerit ppter peccatū: qz hoc mō
oēs resurgēt. Et sequitur ⁊
dissolutū est. i. incineratū: qd̄
nec xp̄o puenit nec beate vir-
gini v̄rpie credit: q̄ sequitur
qz sc̄ba resurrectio ad v̄riam
p̄me q̄ facta ē p̄ miraculū ad
corpus corruptibile: et iterū
moritur v̄r di. ē. **R**sc̄ba
dignitas fuit qz xp̄i resurrectō
fuit viuificatiua s̄m ale. pte.
3. i. trac. de resur. et tho. vbi
supra. q. 46. ar. 1. Cui⁹ ratio
est qz s̄m p̄m. 2. metha. illd̄
qd̄ ē p̄mū in quolibz ḡne ē cā
oīm q̄ sunt in eo. p̄mū aut
in ḡne resurrectionis fuit xp̄i re-
surrectio vt d. ē. Agit oportet
qz resurrectō xp̄i sit cā n̄re re-
surrectionis: qm̄ quidē p̄ hoīez
mors et p̄ homīez resurrectio
mortuoz s̄m aplm. j. cor. 15.
habet eī naturalis ordo rez
diuinit⁹ iſtitut⁹ vt q̄libz cā

p̄mo opet i illd̄ qd̄ ē sibi p̄pi
qui⁹: et p̄ illd̄ opet i alia ma-
gis remota. Sic ignis p̄mo
calefacit aerē p̄pinquū p̄ quē
calefacit opa distāta. Et ip̄e
de⁹ illuminat p̄io s̄bas sibi p̄
p̄inqs p̄ ip̄as illūtat magi re-
moras vt d̄ d̄yo. 13. ce. ierar.
Et iō x̄bū dei p̄mo tribuit vi-
tā imortalē corpi sibi natalit̄
vnito: et p̄ ip̄m opat̄ resurre-
ctiōz i oīb⁹ alijs. Et his duo
bns modis. p̄mo vt exēplar⁹
et iſformatiua: qz illd̄ qd̄ ē ip̄
fectū imitat̄ exēplar aliqd̄ tā:
q̄ magi p̄fectū. Cū q̄ resurre-
ctio xp̄i sit p̄ma tpe ⁊ p̄fectōe
Ipsa ē cā exēplar⁹ n̄re resurre-
ctiōis. Sc̄do vt cā effectia et
meritoria qz sic passio xp̄i fu-
it meritoria nō sōlū sibi s̄z et
am nob̄ ita ⁊ resurrectō eius.
An̄ jo. 5. Sicut pater suscitāt
mortuos ⁊ viuificat sic ⁊ fili⁹
q̄s vult viuificat. Et sic p̄z qz
resurrectō xp̄i oīm fuit corpm̄
viuificatiua. T̄tō resurrectō
xp̄i fuit aīaz iustificatiua. Qst
ei s̄m theologos iustificatio
rectitudo a curuitate i rectitu-
dinē: licz igit̄ satisfactū sit p̄
clpa ade p̄ passioz xp̄i et q̄ ad
hoc dixit x̄ps i cruce. p̄sumas
cū ē. Tū adhuc req̄rebat̄ tere-
min⁹ ad quē. i. rectitudo que

Serino. XLIX.

duplex ē (⁊ iō duplex iustificatio) scz i pñti ⁊ i iusto. Iustificatio i pñti ē a curuitate culpe ad rectitudinē grē. Iustificatio iusto i iusto ē a curuitate misie ad oīm oīmodā rectitudinē. Et cā h^o iustificatōis fuit e^o resurrectio: vñ quis plena remissio culpe q̄tū ad sufficiētā fuerit facta p passionē nō tñ q̄tū ad sufficiētā nisi p resurrectōē. iō dī tho. vbi s. xps mortē sustinuit vt nos liberaret a mal: et resurrexit vt nos pmoueret ad bōa. fm illud. ro. 4. Tradit^o ē xps delicta nra ⁊ resurrexit ppe iustificatōē nraz. hec tho. vbi s. **M^o fi.** Dulcissime āgele q̄ mltā: q̄ mag^o: q̄ qz ienarrabilia sūt q̄ mirissim^o p^o hoībus his dieb^o oñdit. Mā sinū sue mie oīb^o pēitētib^o apuit pro ipis filius suū i cruce obtulit: p̄cioso corpe s̄guie ipe fili^o nos cibauit. Et iā nos sua resurrectionē (sic dī. ē) iustificauit. Ob id igit oīno mīroz qz mlti hoīes talia nō ppendūt. Sz pacti his dieb^o in p̄stina p̄ctā reidūat q̄si nullū fructū p̄secuti eēnt s oīb^o his bonis q̄ rō sit illi^o scire vellē. Angel^o ducit eū ad pabolam dīcēs Vide. ⁊ vidit talē pabolā

Videbar mihi inq̄ q̄si intrare citatē magnā: i quā cū intrassem veni i qōdā hospitū in q̄ hospes suū (q̄ in hieme vtebat) fornacē destruxit a q̄ euz cām illi^o destructōis scissitauer. rōdit se h̄re cenaculū estiuale apprime amenū: in qō se in estate vell^o recipe et ob id nihil de fornace curare ppe calores estiuales. Exiēs dein domū hāc ac vltra pgrediēs veni ad for^o i q̄ vidi. i sinistro latere macellū: i q̄ carnes varie vēdebāt: et in dextro latere eos q̄ alleca diuersa venalia hēbāt: sz hoīes nihil curātes ipsa alleca emere oēs ad macellū se trāfferētes carnes in copia emerēt. Et euz vltra pcessissē: veni in qndā ecclesiā i q̄ doctor qdā p̄dicādi gratia ambonē ascedit. Erāt at pauci valde i eccia q̄ suuz auscultabāt fimonē. Vidi etiaz in eccia eadē p̄fessorē quēdaz baculū hñtē i māu q̄si singlari auctritate absolūdi hoīes p̄ctōres gauderet: Sz cui absolutōis bñficiū iptiret neminē accedēte ad euz vidi. Sedebat ei ocio^o. dein cū ecciaz exissē vidi mltos hoīes diuersi spectaculū itētos. Et cū de his oīb^o q̄ vidi cepissē in me

Seria secūda.

(Quadā admiratōne) extēdit:
vltā p̄grediēs v̄ci ad m̄gnū
horreū: in q̄ qdā stetit triticuz
vētilabro seu pala vētilās ac
purgās tristis multūz m̄st?
cui? tristicie cām cū ab eo req̄
rere? lucubrī voce tale dedit
r̄sūz heu m̄e m̄isep̄ fructuuz
copiā fm̄ ea q̄ terre semīa cō-
mēdāui m̄ime repi: habui eī
semētē magnā m̄essemq; co-
piōsā i q̄b? magnā mercedem
exposui laboratorib? z nūc cū
triticū a paleis excutio capita
lē frumētī qd̄ terre cōmēdāui
nō inuenio: iō illd̄ diffortuniū
desleo. Quib? auditis cū me
cōpassiōis dolor accipet: flez
rēq; cū ip̄o: visio dispuit stās
h̄ corā te petēs vt inibi hanc
pabolā edisseras. An. Con-
gruā tuē admiratōi pabolā vi-
disti. nā hec citās ecclīa scā ē:
hospitiū i q̄b? p̄mū strasti duo-
ra meditatio ē passiōis ihu xp̄i
in q̄ fornax plena igne carita-
tis xp̄s ē quē mlti iā reliquūt
locūditatē dūice resurrectiōis
i carnalē leticiā mutātes. nā
calores estiuales male cupidi-
tatis i ip̄is reincipiūt: q; h̄y
m̄ls asp̄itas .i. p̄nīe labor p̄
ponit. Hūc deinceps placet
eis voluptas carnal quā a car-

nifice diabolo p̄ p̄cio amissio-
nis eterne britudis emūt. Et
bus deniq; ac luct? p̄nīe a ne-
mine em̄it. nec vltā se hoīes
i ecclīa (vt x̄bū dī audire pos-
sint) mutuo se cōprimūt. Nec
p̄fessorē mltū curāt cuiuscūq;
p̄ditōis seu auctoritatē existat
placēt eis dies x̄nales q̄b?
rosis se coronari possint: arris-
dēs delectat prātū: choree cir-
cuit? adolescentes trahit ac
varia spectacula querūt: et
sic magna ps hoīm varijs spe-
ctacul ac voluptatib? ab īcep-
to bono abducit. z hoc ē qd̄ i
p̄fata pabola sub horrei typo
vidisti. nā magna satis fuit se-
mētis m̄ssilq; p̄nīe. S; cum
t̄ps vētilādī aduenerit inueni-
tur heu marīa mltitudo pale-
arū z pua ps puri tritici: quia
pauci inueniūtur q̄ i p̄nīe p̄-
posito p̄seuerant p̄ pasca: q̄st
nō ēēt aliis t̄ps bñ opandī nīz
si q̄dragesima. Ex q̄ sit vt cū
vltima dies vētilādī aduene-
rit iudex vētilabz i manu te-
nebit i m̄qdabit arēā suam: z
p̄gregabit triticū i horreū su-
um: paleas autē cōburet igni i
extinguibili: vt dī mathi. 3.
Tu ergo fili mi p̄seuera vsq;
in finem.

Sequens figurā declarat quō filius p̄dig⁹
recipitur finaliter a patre in domum eterne
beatitudinis.

Feria tertia

Egli tu semp me-
cuz es z omia mea tua
sūt. Lu. 15. **¶** Que
diba quis dicta sint a pfe si-
lij pdigi ad seniore filiu q sp
māsit cū pfe nec ipi mādati
trāsgressi sūt: attū nūc dice-
re pē pī eadē dība ad filiū p-
dignū q p verā pniāz z pueris
onē pfectā se dignū fecit d; cō-
gruo vt p mortē recipiat in
domū pris fm illd mat. 4. z
lu. 3. Facite pniām ap plūq
et īgnū celoz. **¶** N sōlū hī q
sp steterūt ī grā: vexetā istī q
p lapsū pfectā egerūt pniām
audīturi sūt illd mat. 25. **¶** Ve-
nīte hē. pa. m. pci. re. qd vo.
pa. ē ab ori. mōi. In q regno
q sel ītrabit nūq a dō sepabīl
qz hēbit securā tētiōē. Insu-
per oīa q dci sūt (q scz sūt cōl-
cabilia bōis) cōicāt. Item d;
dell hz oīa hz. Uī apls ro. 8.
loquēs d pdestinas dē. Qui
ppo filio suo n pepcit sz p no-
bis tradidit illū quō nō etiāz
cū illo oīa nob donauit. q. d.
Qui dedit qd pciōsī ē super
oīa pciōsa: quō nō dabit etiā
mīna. vīqz dabit. Et hēc sūt
quē dnt int oīa gaudiū et ex-
ultatiōē in aīa deuota gñā
re eo q tante sit estimatiōis

apud deū p̄rem v̄tēs quā de
stercore pctōz erexit velit cū
suis p̄ncipib⁹ sc̄tōz angeloz
collocare vt solū glie teneat
An̄ dz. 1. regū. 2. ca. Dñs su-
scitat de puluere egenū ⁊ de
stercore paup̄em eleuat vt se-
deat cū p̄ncipib⁹ ⁊ solū glie
teneat. Itā p̄ suā sac̄tissimaz
passionē eleuat pctōz de ster-
core eo q̄ p̄nīa sua h̄eat effica-
ciā ab ip̄a. Suscitāt d̄ pulue-
re egenū sc̄z corp⁹ ⁊ h̄ i sc̄da
resurrectionē sc̄z in nonūlīmo
die q̄ corp⁹ corruptibile idue-
rit i cōruptōz. vt dz. j. cor. 15.
c. siue bōi siue mali: s̄z vt ibid̄
h̄ē nō oēs imutabimur sc̄z p̄
claritatē s̄z tñ bōi q̄b̄ p̄tē ha-
buerūt i p̄ma resurrectionē sc̄z
pctōz: de q̄ dz apoca. 20. bea-
t⁹ q̄ h̄z p̄tē i resurrectionē p̄ma
q̄ i ip̄o mōz sc̄da n̄ h̄z p̄tē
Tere bñs cui dicet i vltimo
die a deo p̄cē fili tu sp̄ meuz
es. ⁊. Blue. **I**n hac igitur
die veit fili⁹ p̄dīg⁹ i cena-
culū cū lāguīdo desiderio cu-
piēs xpm̄ videre. Et cū sic cō-
uersat et loq̄t cū discipul⁹ te sit
et cū his duob⁹ q̄ venerūt de
castello emas: ecce subito ia-
nua claus̄ ibs itrauit dicēs:
Pax vob⁹. **E**t vt sic p̄bat fa-
ctū audīā euā. hodie. lu. vl.

In illo tpe Stetit iesus in medio discipulorū su-
orum: et dixit eis: Pax vobis: Ego sū: Nolite
timere. Cōturbati verō ⁊ cōterriti existimabāt
se spiritum videre. Et dixit eis: Quid turbati
estis et cogitatōnes ascendunt in corda vestra?
Videte manus meas et pedes meos quia ego
ipse sum: Palpate et videte: qz spiritus carnez
et ossa non habet: sicut me videtis habere. Et
cū hoc dixisset ostendit eis man^o et pedes. Ad-
huc aut illis non credentibus ⁊ mirātibus pre
gaudio dixit. Habetis hic aliquid quod mādu-
cetur? Illi obtulerunt ei partem piscis assi et fa-
uum mellis. Et cū māducaisset corā eis: sumēs
reliquias dedit eis: et dixit ad eos. Hec sūt ver-
ba que locutus sū ad vos: cū adhuc essem vobis
cum: qm̄ necesse est impleri om̄ia que sc̄pta sunt
in lege moysi et pphet̄ et psalmis de me. Tūc
aperuit illis sensum: vt intelligerent scripturas
Et dixit eis: Quoniam sic scriptum est. Et sic
oportebat pati christuz et resurgere a mortuis
die tertia: et predicari in nomine eius penitēti-
am in remissionem peccatorum: in omnes gen-
tes.

Tunc filius pdignus pcedit
ad pedes iesu orans cum la-
chrymis ac dicens **O** domine
iesu christe fili dei viui q̄ me

indignum de peccatorz sterq̄
luno cum maria magdalena
per penitentiam leuasti q̄ me
tuo precioso sanguine mūda:

¶ Seria tertia pasche

dasti: ac vestib⁹ virtutū varijs
 decorasti ⁊ misterio tue glōse
 resurrectiōis singulari grā le
 tificasti te hūiliter peto q̄tenus
 me (tācti indignū) i tuā do
 mū clare visiōis recipere velis
 in quā oēs tuos electos rece
 pisti q̄ erāt i limbo vt tecū in
 sepabilit^r conuersari valeam.
 Ania em̄ mea te desiderauit
 in nocte: qz spes mea tu es:
 desiderū meū et amor me⁹ et
 totū bonū meū. Cupio dissol
 ui ⁊ esse tecū vt te (cū oib⁹ ele
 ctis tuis) valeā i sempiternū
 laudare. Qui viuīs ⁊ regnas
 cū deo p̄re ⁊ spūscō i secula se
 culorū amen. Et cū sic orasset
 suscepit eū ihs i brachijs su
 is et amplexās oscul⁹ ē eum
 di. Pax tecū. Veni fili mi ele
 cte qz tu sp̄ meū eris et omīa
 mea tua sunt: tps ē vt epule
 ris sup mēsam meā in regno
 meo et iheras gaudiū oib⁹ ele
 ctis meis qz dignū est vt gau
 deam⁹ fil⁹ eo q̄ mortu⁹ eras ⁊
 renixisti: p̄teras et iuent⁹ es.
 ¶ Fili tu sp̄ meū eris ⁊ omīa
 mea tua sūt. In q̄b⁹ x̄bis oñ
 dit eū dorandū trib⁹ idicibili
 bus bonis: scz p̄fecta gratia fi
 liatiōis et̄ne: oīm bonorū pos
 sessiōe: et ip̄orū oīm secūra tē

tione. Mōiat em̄ eū filiū dī.
 Fili: tunc erit filiatio p̄fecta
 qm̄ recipit fili⁹ i hereditatem
 p̄ris qd̄ sit p̄ gl̄iaz q̄ ē p̄sūma
 ta grā. vt dī sco. i. 4. di. 49
 Tūc aut possidet oīa bona cū
 obtinebit b̄titudinē. de q̄ dic
 boe. d. sola. phie. li. 3. p̄sa. 2
 q̄ b̄titudō ē stat⁹ oīm bonorū
 aggregatiōe p̄fectus. Unde
 bern. loquēs d̄ b̄titudine dī.
 ¶ Felix ciuitas: māsiō secūra
 p̄tinēs totū qd̄ d̄lectat c⁹ īco
 le nullā indigētā h̄nēs. hec
 ille. Hec aut bōa q̄ ip̄a eligit
 et finalit^r obtinebit i eēnū nū:
 q̄ amittet: fm̄ illd̄ luce. x. ma
 ria elegit p̄re meliorē q̄ nūq̄
 ab ea auferet i eēnū. ¶
 Igit^r vt debito sine p̄ntē tra
 ctaculū (quem fretus spūscō
 grā vteūq̄ exili meo ingenio
 cōpilauit ⁊ p̄fluētī pp̄lo vt po
 tul porant.) p̄cludere valeā:
 Sciēdū ē q̄ finis hūane p̄ire
 q̄ ē b̄titudō īcreata ē ab oī vo
 lētē b̄ū viciitare ⁊ sc̄re p̄uersa
 ri cū oī diligētia p̄siderādus.
 Finis ei vt dī ar. j. metha: ē
 bonū vniuscui⁹ q̄ rei ⁊ vlt^r est
 optimū i oī nāsa. Itā finis po
 nit nēcessitatē his q̄ sūt ad finē
 vt dī. 2. phor. Et finis mag⁹
 est eligēd⁹ his q̄ sūt ad finē.

q̄ pfecta b̄tudo d̄ illa q̄ h̄
i se verā rōz b̄tudois. Sz īp̄
fecta d̄ illa q̄ h̄ q̄ndā p̄da
rē b̄tudois s̄titudinez. dicit
ei sco. i. 4. v. 49. q. 2. q̄ gl̄a
est s̄p̄māta gr̄a. Et q̄dā po
sit. sup̄ ill̄s apoc. 21. Et d̄i
uitatē s̄etāz h̄rl̄m nouā d̄fē
dentē rē. q̄ d̄ descendētē
q̄ b̄tudo celestis n̄ p̄ ab ele
ctis h̄ri nisi p̄ q̄dāmō ad eo
d̄fēcāt i p̄ri iħā domū gr̄e
p̄ q̄ efficiēt digni vitā b̄tē
q̄dā l̄choario r̄ p̄cipatō gl̄e
p̄p̄ q̄ i orōe d̄nica dicim̄.
Adueiat regnū t. i. ad nos p̄
ueiat quia alias ad ill̄s p̄ue
nire n̄ possū. Itē ar̄. s. et h̄
b̄tificam̄ p̄ueros i spe cū vi
dem̄ eos esse bōe indol. Sz
d̄ b̄tudiē q̄ ē i re d̄ iħa libz
loq̄ ad cōplem̄tū h̄ op̄is. Est
iḡi sc̄idū q̄ d̄ b̄tudiē vt in
re ē triplicit̄ possū loq̄. s. ob
sectine: v̄l subiectine: aut vt
vtrūq̄ p̄lectif Et sic triplicē
h̄z descriptōez s̄m̄ doctores.
Sc̄dm̄ ei p̄mū modō ē ill̄s a q̄
tanq̄ a cā extr̄seca im̄ediate
cā b̄tudo in b̄tō. Et illa d̄
b̄tudo final̄ eo q̄ sit vltim̄
finis oīm et ē īpe de. Et d̄ci
tur b̄tudo increata. Et diffi
n̄ sic a sco. richar. tho in. 4
sen. vii. 49. B̄tudo ē finia

Seria tertia pasche.

ultimus humane vite perfecti
et per se sufficiens bonus. Et su
mitur ex dictis augustini i li.
de ciuitate dei li. vi. c. vi. di
centis: Finis noster est perue
nire ad illū finē cuius nullus
est finis. Alio modo accipit
beatitudo vt dixi prout est il
lud quo formaliter beatus di
citur esse beatus. Est enī aliq̃
perfectio formaliter inherēs
spī beato. Et vt sic accepta be
atitudo est operatio hominis
propria s̃m optimam ei⁹ vir
tutē i vita p̃fecta. Et sumitur
ex primo ethicoꝝ: vbi aristo.
loquitur de felicitate natura
li. Nam s̃m doctores vbi s̃.
Hec beatitudo consistit i actu
intellectus quo cognoscit de
um sicuti est. Et in actu volū
tatis quo ei per fructiōē vni
tur. In illo igit actu p̃ncipa
liter cōsistit beatitudo illa qz
magis habet rationem vniū
lis cum deo. Et hec dicit̃ bea
titudo creata. Si autē illam
et aliaz simul accipe volum⁹
cum omī illo quod potest brō
obuenire. Tūc est s̃m Boeti
um de consola. p̃hie. li. 3. p̃s
sa. 2. status omniū bonorum
aggrēgatiōe perfectus. Sum
per quo dicit thomas in com

mento qz beatitudo continet
omīa bona dupliciter pōt in
telligi. Ano modo formalit̃:
sic non continet omīa bona i
se: qz sic nō est necesse cōtine
re. Potest enī esse sine bonis
exterioribus. Alio modo irel
ligitur ea continere virtualit̃:
ter ita qz beatitudo omīa alia
bona que dominus daturus
est electis suis: siue sint beati
tudini eēntialia siue accēdētia
in se icludit. De hac b̃titudine
d̃r Bernhardus. O felix ciui
tas mansio secura continens
totum quod delectat: cui⁹ in
cole nullam indigentiam ha
bētes. O qz gloriosa dēa sūt
de te ciuitas dei: sicut letanti
um omnium habitatio est ĩte
Omnes letantur in deo: cui
us aspectus pulcer est: eloq̃
um dulce: delectabilis est ad
videndum: Suavis ad habē
dum: Dulcis ad perfrēdūz.
Item Gregori⁹ et etiā Bern
dicūt qz merces sanctoꝝ tam
magna est qz nō potest men
surari: tā multa qz nō p̃t nume
rari: tā copiosa qz non potest
finiri: tam p̃ciosa qz non po
test estimari. Hec illi. Hec au
tem merces in se habet plura
bona scz bonum locale: sociā

Sermo. L

les: dotale: carnale: et acciden-
tale. Nam locus beatorum erit
post iudicium finale totum uni-
uersum licet in celo empirreo
localiter forte semper maneant
tamen totum vniuersum eis ad
gaudium conducet. Dicit enim
Aug⁹. ad diasconos quod tunc erit
gaudium quod nec oculus vidit nec
auris audiuit. etc. quod gaude-
bunt sancti supra se in diuina
visione. Infra se de celi et
omnium creaturarum pulchritu-
dine et ordinata condicione.
Intra se de anime et corporis
glorificatione. Extra se de an-
gelorum et hominum societa-
te. Hec ille. Ex quo sequitur
correlariū quod omnia hec eis fa-
cient et conferent ad gaudium
Secundum bonum erit socie-
tas: ut iam dictum est: que erit
gaudiosa et iocunda propter
eorum pulchritudinem: pfectam
charitatem: sinceram ami-
citiam: fraternam concordiam:
mutuam honorificentiam. Unde
Anselm⁹ in psologion. ca.
penultimo dicit: Interroga
intima tua si cape possint gau-
dium suum et tantam beatitudinem suam.
Sed certe si quis alius quod omnino
diligeres sicut teipsum eandem beati-
tudinem habere duplicare gau-

dium tuum eo quod non minus
gauderis pro eo quam pro teipso
De quo vide sanctum Bonauenturam
in. 3. dist. 31. q. finali quomodo hoc
sit intelligendum. Tertium
bonum erunt tres votes anime:
scilicet clara visio: perfecta dile-
ctio seu fructio: et secunda ten-
tio. Deinde habebunt bonum
corporis scilicet quattuor votes
que sunt claritas: impassibili-
tas agilitas et subtilitas. De
quibus. 1. Corin. xv. dicitur.
Seminatur corpus in corruptione:
surget in incorruptione: ecce im-
passibilitas: seminatur in ignobili-
tate surget in gloria: ecce cla-
ritas. Seminatur in infirmi-
tate: surget in virtute: ecce sub-
tilitas. Seminatur corpus animale
surget spirituale: ecce agilitas.
Habebunt ecce sensus quoniam
ipsius corporis suum obiectum
et premium qui ponuntur ibi
esse in actibus suis a richard.
johanne de tabacco: thoma su-
per magistrum in 4. dist. 49
tamen de nutritiuo dubitat do-
ctor sub. tho. loquitur de eis
dist. 44. in questione de impassibi-
litate: Ibi postremum erit
bonum accidentale quod con-
sistit in tribus aureolis in tri-
bus fructibus. Et in pluribus

Seria tertia pasce.

alijs de quibus omnibus dicere hic non intendo. Nec igitur bona includunt in p̄mio sanctorum et illorum q̄ hic p̄fectam agunt cum filio prodigo penitentiam. S̄m plus ⁊ minus: qui enim hic multa bona facit maiorem mercedē recipit. Attamen essenziale p̄m̄ium omnes obtinebunt sc̄z clarā dei v̄sionez. Ad quā v̄sionem nos perducatur p̄ verā penitentiam qui merces est suorum seruitorum domus noster iesus christus qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum amen. Et quia hoc exile opus ac p̄p̄ucum (quod a diuersis doctoribus mendicauit ipsūq̄ sub forma dialogi p̄-

cunq̄ exarauit) tali cōclusiōe: quali sanctus episcopus aug⁹. egregius suū opus (q̄ de ciuitate dei liber intitulatus) conclusit dicens: q̄ finis noster ē p̄uenire ad illū regnum cuius nullus est finis quare ut et sequentibus ip̄s⁹ d̄b̄/otar ex p̄te: ⁊ ex p̄te meis dico ut si quibus parum: vel si quibus nimium est: imo si quibus videretur stilus nimis incultus et ineptus: indulgeat mihi velim ac ignorātie mee ascribant: quibus autem satis est: non mihi sed deo ascribant: cui ē gloria ⁊ honor patri ⁊ filio et spiritu sancto omnipotenti deo in excelsis in secula seculorum Amen.

ExPLICIT quadregesimale de pfecta
cōuerfione peccatoris ad deum per
veram penitentiam sub parabola fi-
lij pdigi exarati. Impreffum Baff
lee per Michaelē furter Ciuē Ba-
filien. Anno incarnationis dñi. AD.
CCCC. XCV.

54123.

Tabula.

Incipit Tabula sermonum precedentium.

Abraham stans in valle mambre videt tres viros quid mystice significet. sermone. xlv. b.

Accedens ad sacramentum debet habere duodecim conditiones. sermone. xlv. c.

Adiuratio quid sit. sermone. xlvj. k.

Adversitas et prosperitas quomodo possunt conducere homini. sermone. xlvj. f.

Affectus hominis quomodo dicitur vagari in terrenis. sermone. liij. R.

Aliquid efficitur ab alio tribus modis. sermone. 44. A.

Agnus pascalis quomodo erat immolandus. ser. xlv. S.

Angeli quomodo consolantur nos. sermone. xlvj. S.

Angeli quomodo preces nostras offerunt. ser. xxxiiij. B.

Angelus malus quare non est redemptus per passionem christi. sermone. xxxvj. Z.

Animam cuius debeat esse dispositio que vult communicare. sermo. xxxiiij. M.

Attritio quomodo fit contritio. sermone. xviij. L.

Avaricia quomodo exerceatur ut spiritualia parvipendatur. sermone. xxxix. D.

Avariciam sequuntur spirituales et seculares. sermone. xlv. P.

Articulus mortis quis dicatur. sermone. xxxiiij. V.

Audiens confidentem non confessor quomodo debet zelare quod audit. ser. xxxv. R.

Arbor quam vidit nabuchodonozor quid signet multitudine. sermone. xlv. D.

Beatitudo quid sit: et in quibus stet: et de eius differentia. sermone. l. D.

Bona facta in peccato mortali quod prosint. ser. viij. L.

Bonitas divina quomodo convenit in humana natura christi et eius passionis. s. xliij. V.

Charitas divina quomodo in homine augmentatur. sermone. x. S. P.

Charitas facit tria bona in anima. sermone. ix. Z.

Charitas quomodo augmentatur. sermone. R.

Caro servientibus quid mali ipsi inferat. ser. xij. S.

Tabula.

Caro mea vere ē cibus quo
modo hec verba intelligi
debeat. ser. xliij. B.
Cibus corporalis nō est vere
cibus hoīs : s; solū corpis
sermone. xliij. L.
Cibus cōueniens quomodo
attrahit esurientem sic spi
ritualis. ser. xli. E.
Circumstantie necessarie sūt
in actu. sermone. ij. lb.
Cineres qui quarta feria ci
nerū capiti hominū ponūt
quid signent. ser. ij. D.
Claus ecclesie quid sit. ser.
mone. xxvj. L. D.
Conuersio peccatorū stat i ser
considerationibus i prolo
go libri.
Cognitō hominis quomodo
vagatur in terrenis. sermo
ne. iij. D.
Cogitatio est res inquieta.
sermone. iij. B.
Contemptus quid sit et quot
plex. sermone. 5. f.
Compatio mali ad bonū quō
cognoscatur. ser. xliij. S.
Cognitio ppria q̄ bona sit.
sermone. xliij. lb. J. k. V.
Confessio tria habet scz ante
cedentia: concomitantia: et
cōsequētia. sermōe. xx. S.
Cōfessionē debet pcedere tri

plex p̄p̄atio. ser. xx. L.
Cōfessio quid sit. ser. xx. X.
Cōfessio debet habere. xliij.
conditiones. ser. xx. X.
Cōfessio vtrum debeat esse
accelerans: ser. xx. Y.
Cōfessio quō debet eē frequē
sermone. xxi. B.
Cōfessio i q̄bus casib; debet
iterari. ser. xxi. B. L.
Confiteri sepius idem peccas
tum vtile ē. ser. xxi. D.
Confiteri peccata quare hoī
mo debet qz ppter quatu
or rōnes. ser. xxi. S.
Cōfessio quō dicatur nuda.
sermone. xxiij. L. A.
Cōfessio quō d; fieri i p̄ctis
dubijs et op̄at. f. xxiij. x.
Confessio quō p̄t diuidi. ser.
xxij. 3.
Confessionis circumstantie q̄
sint. ser. xxiij. B. L.
Cōfiteēs tenet cauere a dista
mia alioz. ser. xxiij. E. f.
Cōfiteēs tenet zelare q̄ confes
sor secū loq̄t: et quomodo il
lud intelligi debet. xxv. J.
Confessor cuius debeat eē cō
ditiōis. ser. xxvj. B. L. D.
Confessio quomodo sit opus
satisfactoriū. ser. xxviij. D.
Confessor iniungendo peni
tentiam qualiter se debet

Tabula.

Abere. sermone. xxx. k. l.
Confessor nō debet peccato-
rē incōsolatuz oīo relinq̄re
ne desperet. ser. xxx. M
Compassio p̄imi quō debet
esse. sermone. xxij. B.
Contritio quid sit de hac vi-
de. sermōe. xvj. l. M. H
Contritio quō obet esse de
peccatis oblitis. f. xvij. R
Contritio quid sit diffinitue
sermone. xvij. S.
Contritio differt ab attritio-
ne. sermōe. xvij. B. D E
Contritio debet esse de singu-
lis peccatis. ser. xvij. E
Contritio debet maior esse d̄
maiori peccato et minor d̄
minori. sermone. xvij. F.
Contritio quomō sanet pec-
cata. sermone. xix. J.
Contritionis dispositiua que
sint per que ipsa possit ob-
tineri. sermo. ix. M. H
Contritio quō sit opus satis
factoriū. sermōe. xxvij. R
Cor durum quod dici debeat
sermone. xij. S
Cruce christi arbor dicitur de
multis causis. sermone.
xlv. H. S.
Cruce christi p̄regit a tribus
sermōe. xlv. P

Crucem portare post ebullit
sermone. xlvij. A.

Deus quō opat efficacit.
sermo. viij. A.
Deū relinquere q̄ maluz sit.
sermone. j. A.
Deus nulli reddit malū p̄ ma-
lo. sermo. xij. B.
Deū irasci qd sit. ser. xix. l.
Deus medicus ē qui sepe cu-
rat. sermone. xxij. J.
Deus nēminē abicit qui rec-
to corde ad ipsum accedit.
sermone. xxvij. M.
Deus qualiter moueat mīa
ad p̄ctōres. sermo. xxix. A
Debitor potest quis tripliciter
dici. sermone. xvi. D.
Debitū quod hō deo debet
duplex ē. ser. xxvij. D
Delectabilia sunt dupliciter
p̄sentia. sermo. xxxij. S.
Derisorēs bonorum de hoc.
sermone. j. E.
Diabolus quomodo tempta-
uit xpm. sermo. vj. M. H.
Dismissio proprie conscientie
sermo. xx. T. A.
Diabolus sibi seruientibus
qd mali inferat. ser. xij. E.

Tabula.

Diabolus quare non est re-
demptus per christi passio-
nem. sermo. xxxvj. Z.

Diabolus iniuste vicit homi-
nem. sermo. xxxv. S.

Doctrina bona etiam a malis
non est parvipendenda nec
spemenda. sermo. xv. B.

Dolor duplex est quidam vo-
luntarius quidam inuoluntarius.
s. xvij. S. T. et s. xxxvij. e

Dolor et pena in quibus dis-
ferant. sermo. xxxviij. M.

Dolor triplex est in peniten-
te. sermo. xvij. B.

Ecclēsia tam mater orat
pro filiis. ser. xxxj. P.

Egestas anime que dicatur.
sermo. vij. B. R. et s. mo.
octavo per totum.

Elemosine septem sunt ope-
ra spūalia. sermo. x. xj. P.

Elemosina triplex. sermone.
xxxij. B. D.

Elemosine fructus. s. xxxij. E.

Elogatio a deo quomodo fit.
sermone. liij. et v. p. totum

Error quorundam qui ponebāt
post hanc vitam delicias.
sermo. xvij. P. D.

Eucaristia quomodo sit viaticū
sermone. xlv. B.

Eucaristie fructus. s. xlv. Z.

Euangeliste quomodo scripserunt
euangelium. sermo. xlvj. S.
Exemplum malum superiorum
non debet auersos facere
subditos. ser. xv. A. B.

Facere quod in se est quod sit.
sermone. ij. M.

Fames anime in quo consistat
sermone. x. S. P. A.

Flagellatio pars est penitentiae. ser-
mone. xxxj. T.

Fructus confessionis. sermo
ne. xrv. L. M.

Fructus sacramenti quorū sint
sermone. xlv. Z.

Finis hominis quid sit et quomodo
debet intendi. ser-
mone. l. P.

Genu humanum recuperatum
est quadruplici modo. ser-
mone. xxxvij. L. D.

Genus humanum decuit re-
cupari per passionem christi.
sermone. xxxvj. B. S.

Gratia dei quomodo preuen-
nit et etiam subsequitur pec-
catorum. sermo. xxx. H.

Gratia post culpam nonnunquam
habundantior datur peni-
tenti. sermo. xxxiij. D. E.

Tabula.

Habitus malus quō pōt
annichilari p contrariuz
sermone. xxxij. A.

Homo iuste traditus est i pos
testate diaboli ppter pma
preuocationem. sermo.
xxxv. H.

Homo est fm creationez ma
gne dignitatis a deo. ser
mone. xxxvj. S.

Homo quomō se debeat dis
ponere ad cōmunionez eue
caristie. sermone. xxxj. H.

Ignis amoris semp des
bet ardere in mente ho
minis. ser. xlv. S.

Ieiunium quattuor debet cō
comitari. ser. xxxj. k.

Ieiunium triplex est ibidem
et de eius fructu.

Ingratitudo magnuz est ma
lum. sermone. xlv. e.

Ignorātia de eius quittitate
r multiplici specie et quid
hō scire tenet. ser. ij. k. V.

Infirmetas peccatoris du
plex ē. ser. xix. J. M.

Iusticia dei et pietas quō cō
ueniēt simul. ser. xxxv. V.

Lacrime q bone sint et
vtilis. ser. xxxij. M.

Lacrime cōpunctiōis sunt a
deo ibide. H. (tur. ibide)

Lacrie duob⁹ modis obtinē

Labor manualis bon⁹ i se pōt
ordinari i pñiaz. f. xxx. V.

Libertas bona amittit p pec
catū. ser. xj. X.

Ligna q dicant q i ignē amo
ris debeāt pōi vt forti⁹ ar
deat. sermone. xlv. S.

Lotio pedum aie quō fiat et
q modis. f. xlv. k. V. M.

Luct⁹ facere vnigeniti quid
sit. sermone. xxxij. S.

Mali de⁹ n pmitteret fie
ri nisi bonū ex hoc sciret
elidere. ser. xlvij. A.

Mala q qs icurrit q n cōicat
fm statutū ecclie. f. xlvij. A.

Māna c⁹ fuerit saporis. ser.
xlv. j.

Manducare sacm quō fiat.
f. xxxj. k. V. r f. xxxij. p. q

Manere diu iu peccatū q pe
riculosum sit. ser. x. j. D.

Manducatiōis incorporatiō qd
sit. sermone. xxxij. D.

Māducare dūc panē spūaliē
nō semp deuotus hō dicit
sed qñ. vide. ser. xxxij. R.

Martires per que sustinent
tam gaudenter martirium
sermone. xlvj. X.

Tabula

Medicus magn⁹ xps est ⁊ q̄
re. sermone. xxliij. B.

Miseri cordia dei magna est
erga peccatores. ser. xxxvij. S.

Mia et iusticia cōcurrebant
in redemptione humani ge
neris. ser. xxxvj. A.

Mirra qd sit et quō passionē
xpi nō signat. ser. xlvj. B.

Mora in peccō q̄ malafuit. ser
mone. xxliij. D.

Mund⁹ cōpatur mari ⁊ alijs
sermone. v. L. D.

Mundus abicit sibi dissimi
lem. ser. vj. k. L.

Mund⁹ quō mutat mercedē
decies his qui ei seruiunt
sermone. xij. D.

Necessitas quot duplex
est. sermo. xxxvj. L.

Nuditās anime que dicatur
sermone. ix. K.

Nutrimētū puentēs ē mut
tū attractiō. ser. xij. S.

Oratio p peccatis q̄z bona
sit. ser. xxj. q.

Opera mie sunt septē ⁊ que
sermone. xxxij. D.

Ornamenta aīe que sunt. ser
mone. xxxliij. L. D.

Oratio que sit satisfactoria.
sermone. xxxij. P.

Opera satisfactoria sunt sex.
S. xxvij. B. ⁊ S. xxxix. L. D.

Opus satisfactoriū duplex est
sermone. xxvij. A. D. P.

Passio xpi vtz fuerit ma
ior penis purgatori.
sermone. xlvj. L.

Passio dñi cōpat orto distin
cto ī septē areolas S. xlvj. b.

Passio xpi quib⁹ mōis ē me
ditāda et quō. ser. xlvj. A.

Passio xpi fuit sufficiens pro
omnibus. ser. xlv. B.

Passio xpi fuit efficacissim⁹
mod⁹ repandi gen⁹ hūanū

Passionis xpi que erat causa
originalis. ser. xxxv. k.

Passio xpi qb⁹ ornamentis
sit meditāda ab anīa deuo
ta. sermo. xxxv. J.

Passio xpi q̄re dñica de pas
sione celebratur. ser. xxxliij. S.

Pauptas christi qualis fuit
sermone. xlvj. Y.

Passio xpi cui⁹ fuerit affica
cie. ser. x. A.

Peccator fatuo ac puero cōs
parat. sermone. j. D.

Peccator peccans ī tria ma
la cadit. ser. j. L.

Peccator remorsus dicitur a
deo et quō. ser. liij. Y.

Peccator debz puenire iudiciū

Tabula.

cū dei tripliciter. ser. xliij. b.
Peccator nō solū satisfacere
debet deo sed etiam ecclesie. sermone. xx. **D.**
Peccator magnus quō pōt
uenire ad illustrationē pas
sionis xpī. ser. xxxviij. **I.**
Pectm est destructiū gratie
et qualiter. sermo. .l. **L.**
Pectm pmi hoīs infecerat to
tam naturā. ser. xxxviij. **D.**
Peccatū nemo vult q pecca
tum est. sermo. j. **B.**
Peccatū destruit tria bona i
anima. sermo. ix. **k.**
Peccatum quō sit in volun
tate. sermo. xv. **L.**
Peccati macula reatus que
dicat. ser. xix. **k. V.**
Pena infligitur ppter mul
ta. ser. xxx. **D.**
Penitētia est secūda tabula.
sermone. xliij. **k.**
Penitentia ex quo oriatur.
sermone. xliij. **A.**
Penitentia est res optima et
quomodo. ser. xliij. **D.**
Penitentia perfecta que sit.
sermone. xliij. **p.**
Penitentia vtrum sit virtus.
sermone. xliij. **D.**
Penitentie utilitas que sit.
sermone. xliij. **R.**
Penitentia debet esse cū vo

luntate et dolore et quare
sermone. xv. **L. D.**
penitentia qualē volūtātē re
quirat. ser. xv. **E.**
pnā inanis que dicat. ibide.
penitētie partes sunt tres et q
re. sermone. xvj. **I. k.**
penitentia duplex interior et
exterior. ser. xxxliij. **k.**
pnā q diu d3 durare ibidez.
penitētia finalis q periculo
sa sit. sermo. xxxliij. **k. V. M.**
pnām verā quare deus tam
raro inspirat pctōz. sermo
ne. xxxliij. **D.**
penitens vtrū nonnunq sur
gat cum maiori gratia q3
ante habuit. sermone. xx
xliij. **D. E.**
penitentia ibi maior debz eē
vbi maius fuit peccatum.
sermone. xxxij. **p.**
penitens quomodo lassatur
et reficitur a deo. sermone.
xxvij. **f.**
pnā iniuncta quō debet im
pleri. sermone. xxj. **L.**
penitens sp bz materiā volo
ris. sermone. xxxij. **I.**
pene infernales excedunt pe
nas quas christus in crus
ce patiebant. ser. xlv. **L.**
potestas vtrum sit a deo. ser
mone. xlvj. **p. et ser. xj. f.**

Tabula

Processioni in die palmarum
quæ additur ipsa passio xpi
sermone. xli. f.

Predestinationis signa sunt
quattuor. ser. xxxvi. A.

Predicare sanis et infirmis
quomodo. ser. xxx. iij. B.

Prosperitas huius mundi est
malum signum. ser. xvi. B.

P

Qui sint qui digne accedunt
ad sacramentum eucharis-
tie. sermone. xlv. S.

Quid maneat in peccatore
post actum peccati transen-
tis. sermone. xix. K.

Qui imitatur malos triplicem
fauitatem in se ostendit. ser-
mone. xv. B.

Quis obligatur ad sacramen-
tum eucharistie. ser. xxxij. S.

Quare iudas vendidit chris-
tum pro tam vili precio.
sermone. xxxij. B.

R

Resistere deo quis possit:
et quid sit. ser. vii. S.

Rediens ad deum per peniten-
tiam tria bona obtinebit.
sermone. xx. B.

Remedia contra reciduiatio-
nem in peccata. serm. xxx.
M. A.

Redemptio humane nature

non fuit convenientior quam illa
quam christus egit. ser. xxxv. m.
et ser. xl. A.

Respectus iesu quo petrum
resperit quibus sit. sermone.
xlvj. B.

Resurrectio christi fuit per-
fectissima. ser. xlix. K.

Resurrectio triplex est. ser.
mone. xlix. B.

S

Sacerdos parochialis ha-
bens parochianum for-
nicarium: quo modo cum
ipso debet procedere di-
crete. ser. xliij. A.

Sacerdos cuius debet esse dis-
positio. ser. xxvj. B. L.

Sacerdos quid scire teneat.
sermone. ij. V.

Sacramenti eucharistie fru-
ctus. ser. xlv. Z.

Sacramentum eucharistie utrum
sit necessarium ad salutem
ser. xxxij. S.

Sacramentum quid sit et res
sacramenti. ser. xxxj. K.

Sacramenta quare sunt in si-
gno visibili instituta. ser.
xliij. L.

Satisfactio debet fieri in re-
demptione humani gene-
ris. sermone. xxxvj. A.

Satisfactio utrum debeat fieri

Tabula

in charitate necessario. ser.
mone. xxix. e. f.

Satisfactio quare sequit con
fessionem. ser. xxvij. h. j.

Satisfactio quid sit. xxvij. k.

Sacti quomodo in pria orēt
pro nobis. ser. xvi. h.

Seruitus triplex est et q ser.
x. y.

Seruire quomodo debeam?
deo. ser. xj. z.

Seruitus diaboli q mala. f.
mone. xij. c. d.

Seruitus triplicis tyranni. f.
diaboli mōi et carnis. ibid

Secreta cōfessōis quomodo
ser. xxv. j.

Signū qd deus dat peccato:
ri ad eum reuertenti quod
est ser. ix. b.

Scire quid teneatur christia
nus. ser. 2. k.

Tempratio quid sit. serm.
vj. m.

Tempratio diaboli quomo:
do sit. f. vi. o.

Tristitia quomodo causatur
in volūtate. sermo. xvij. t.

Traditiones hominuz inter
homines plus ponderātur
quasi peccata contra deum
sermone. xliij. a. b.

Uagus dicitur peccator
et qre. ser. 3. p. a. b.
Vestes anime que sint. serm.
ix. h.

Verecundia quomodo debet
esse in confessione in pecca
toze. sermone. xxij. k.

Verbum dei quare in tā pau
cis fructificat cū efficax sit.
xxix. b.

Vita anime que sit. ser. ix. h.
Virtus cuius sit efficacie. ser
mone. xliij. k. s.

Virtus debet habere quattu
or conditōes. ser. xxj. e. f.

Vitam eternam gloriosius ē
acquirere p merita q si
ne meritis. ser. xlv. p. a.

Vigilia q bōa sit. ser. xxxj. s.
Voluntas quomodo se habz
antecedenter et consequē
ter ad peccatū. f. xliij. d.

Voluntarium quid sit simpli
citer vel fm quid. sermōe.
xliij. m. et ser. xvij. t.

Voluntates diuerse erant in
christo. ser. xlvj. d.

Umbra sub qua anima deuo
ta dz sedere. ser. xlv. p. a.

Xpūs tribus semper intēa
tus erat. ser. xxix. b.

Tabula.

xpi humilitate pauci imitant
licet iactant se esse christia
nos. ser. xxxvj. q.

xpus qualiter traxit homines
ad se per suam passionem
ser. xxxvj. y.

xpus passus fuit quadruplici
modo. sermone. xxxvij. B.

xpus habuit in sua passione
duplicem dolorem. sermo:
ne. xxxvij. E.

xpus quomodo tristabat fin
portionem superiorum. xxxvij
f. B.

xpus habuit crucem mentalem
sermone. xxxvij. m.

xpus voluit propter insuriam
patris. ser. xxxvij. H.

xpus voluit nostram ignoran
tiam: et multas alias causas
ser. xxxvij. et. xxxix. p. totu

xpus non permisit dolores me

tas redundare. rz. sermoe
.xlvi. B.

xristus utrum in oratione sua
semper fuerit exauditus. ser
mone. xlvj. D.

xpus nihil docuit in occulto:
quomodo debeat intelligi
sermone. xlvj. J.

xpus quare voluit in cruce ex
altari. sermone
xlvi. R.

xpum interficere fuit maximu
peccatum: et quare. sermo
ne. xlvj. S.

xpus in quibus erat relictus
in cruce. sermone. xlvj. A.

xpus non fuit in ratione ab
sorptus doloribus in crus
ce. sermone. xlvj. x.

xpus habuit triplex desideriu
ad nos et que. sermone
xlvi. y.

**Explicit registrum seu tabula
sermonum quadragesimalium.**

**Sequitur Registrum seu tabula para
bolarum sermonum quadragesimalium.**

Tabula

Incipit tabula pa rabolarū hui⁹ libri.

Prima: quare peccator stul
to compatur. ser. j. 5.

Secunda: de malis et bonis
christianis. f. 2. M.

Tertia de vagatione mentis
sermone. 3. T. A.

Quarta quare homines a iu
uentute plus sequuntur dy
bolum q̄ deū. ser. iij. A. B.

Quinta de difficultate puer
sionis ad deum. ser. v. 5. M.

Sexta de temptatione diabo
li et quare homines ab eis su
perantur. sermone. vj. P.

Septimo: quare deus abicit
peccatorem p peccato morta
li eternaliter. ser. viij. x.

Octava: quare de⁹ nō accep
tat bona facta in peccato mor
tali. sermone. viij. E.

Nona de bene et ordiate ope
randi. sermone. ix. L.

Decima q̄ aīa roāl n̄ p̄t satu
rari aliq̄ bono nisi dō. f. x. S.

Undecima quomodo homo
diaboli astutia eius seruituti
se subicit. sermone undecimo. a

Duodecima de cōceptu mōi
diaboli ac carnis. ser. xij. f.

Tredecima d̄ pctōrib⁹ p pe
ccatū reuiscat. ser. xij. m.

Decimaquarta q̄nō xps anī
mā pctis maculat in gratiam
suā recipit. sermone. xliij. A.

Decima quinta de his q̄ abi
ciūt fructum penitentie ppe
penam i ea. sermone. xx. f.

Decimasexta: q̄nō laborare
d̄ penitēs vt oīa pctā aī con
fessionē reduci possit ad me
moriam. sermone. xviij. D.

Decimasextima Quare tam
pauci sint q̄ grām penitentie
obtinēbunt. sermone. xviij. P.

Decima octaua de paucitate
pfecte penitentiū. f. xvij. S.

Decimanona de his q̄ i eccle
sia sc̄tā nībil vel parū curant
hū viuere et penitentiā agere.
ser. xix. P.

Vicesima de his q̄ postponūt
discreti p̄fessor. p̄silia. f. xx. 3.

Vicesimap̄ma d̄ his q̄ verecū
dātur pctā cōfiteri. f. xxi. 5.

Vicesimasecūda: q̄re cū lacri
mis et hūilitate p̄fiteādū sit cō
fessori. ser. xxiij. A.

Vicesimatertia de his q̄ arūt
p̄fessore simplici. ser. xxiij. 3.

Vicesima q̄nta d̄ diligētī pre
parōe ad p̄fessōz. f. xxiij. 5.

Vicesima q̄nta d̄ p̄ditōe hūili
tatis et alia p̄ditionū p̄mū
rū ad cōfessionē. ser. xxv. M.

Vicesimasexta d̄ n̄ p̄fessōrib⁹

Tabula.

effectu consilium p̄fessoris et
vtrū p̄fessor ex hoc defraudet
mercede sua. ser. xxvj. e.

Vicesima septima. Cur tā pau-
ci conuertuntur ad deum sed
impediunt a mundo. sermo-
ne. xxvij. l.

Vicesima octaua. Cur deus
qui misericors est p̄ momen-
tanea delectatione eternalit̄
vult cruciari peccatorem. ser-
mone. xxviii. s.

Vicesima nona. Cur de⁹ mit-
tat bonos hic tribulari. sermo-
ne. xxix. s.

Tricesima. Quō homo de-
bet fugere occasiones pecca-
torum. sermone. xxx. d.

Tricesima prima. Quare ho-
mines tam dissimiliter bona
operantur. sermone. xxxi. a.

Tricesima secunda. Quare
maior pars hominum inces-
dit viā latiorē. ser. xxxij. s.

Tricesima tertia. Quare in
extremis homo tam indispo-
situs est ad contritionem. ser-
mone. xxxiii. p̄.

Tricesima quarta. Quomo-
do anima debet compati chri-
sto in amore. ser. xxxiiii. s.

Tricesima quinta. Cur tam
pauci volunt passionem xpi
sequi. sermone. xxxv. p̄.

Tricesima sexta. Quare ho-
mo et non angelus per passio-
nem christi reformatus est.
sermone. xxxvj. z.

Tricesima septima. Quomo-
do multi homines christiani
malam vitam ducunt qui no-
lunt christi exhortationem se-
qui. sermone. xxxvij. lb

Tricesima octaua. Quomo-
do christ⁹ simul dolere et gau-
dere potuit in mente. sermo-
ne. xxxviii. p̄.

Tricesima nona. Q̄ taz pau-
ci sunt seculares et claustra-
les qui passioni christi se con-
forment. sermone. xxxix. a.

Quadragesima. De diuersa
tate meditantium passionem
christi iesu. sermone. xl. d.

Quadragesima prima. De to-
to processu ecclesie sancte. ser-
mone. xli. m.

Quadragesima secunda. Quare
pauci trahunt dilectione
ad sacramentum eucaristie.
sermone. xli. x.

Quadragesima tertia. Qua-
re non sapit multis. sermone
xliij. z.

Quadragesima quarta. Cur
deus dissimiliter cibatur in ce-
lo et hic. sermone. xliiij. d.

Quadragesima quinta. De

Tabula

malis dispensatoribus sacramentorum. sermone. xlv. A.

Quadragesimasexta. De fructibus passionis christi similitudo in fine passionis.

Quadragesimasextima. De corruptione omnium statuum. sermone. xlvij. S

Quadragesima octaua. De his qui post pascha cito recidunt. ser. xlvij. S

Quadragesimanona. De his qui post pascha cito auertunt a verbo dei et intendunt speciaculis. sermone. xlix. W.

Signibz terre signata gradus climar
et in rethorizum dar asplend colore

*nisi bene & male ut pueri ubi sit
assuetudo testis dicitur magis
bonum aliud est quod non
bonum que videtur ad bonum
magis. Et qui vult et similes
magis.*

est et licet in Rome et papam in hanc a
et ipse et aliosque non videtur appropinquare
sunt cum amantibus et vultu et ab uno nobis
talis vultu et de hunc vultu ab uno nobis

Spinosus dicitur perit perit
Sunt in hunc et hunc et hunc
Sunt in hunc et hunc et hunc

